

STRATEGIE KOMUNITNĚ VEDENÉHO MÍSTNÍHO ROZVOJE PRO ÚZEMÍ MAS SOKOLOVSKO NA OBDOBÍ 2014 - 2020

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Projekt: Podpora vzniku strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko
Reg. č. CZ.1.08/3.2.00/14.00235

Poděkování

Přípravný tým dokumentu Místní rozvojová strategie MAS Sokolovsko tímto děkuje za spolupráci všem představitelům a pracovníkům městských i obecních úřadů na území MAS Sokolovsko, Krajského úřadu Karlovarského kraje i angažujícím se podnikatelům, zástupcům neziskového sektoru a řadě dobrovolníků z našeho regionu. Tímto také vyjadřuje díky všem účastníkům komunitního plánování za aktivní a nezištnou podporu při tvorbě tohoto dokumentu.

Obsah

Poděkování.....	2
Obsah.....	3
Seznam zkratk	7
Seznam mapek.....	9
Seznam tabulek	10
Seznam grafů.....	13
Seznam obrázků	14
Seznam příloh.....	16
1 Úvod.....	17
1.1 Základní informace MAS Sokolovsko.....	20
1.2 Vymezení území MAS Sokolovsko	26
1.3 Historie MAS, zkušenosti s rozvojem území.....	29
1.3.1 Historie MAS Sokolovsko	29
1.3.2 Zkušenosti MAS Sokolovsko s dotačními tituly.....	32
1.3.3 Zapojení MAS do dalších partnerství	36
1.4 Komunitní projednávání vzniku SCLLD MAS Sokolovsko	38
1.4.1 Komunitně plánovací workshopy	39
1.4.2 Odborné workshopy	40
1.4.3 Zájmové skupiny	41
1.4.4 Ankety pro občany	44
1.4.5 Dotazník pro obce	49
1.4.6 Zapojení žáků mateřských, základních a středních škol	54
1.4.7 Vztahová analýza	63
1.4.8 Komunitní projednání s NNO z oblasti zaměstnanosti	64
1.4.9 Další aktivity komunitního projednávání.....	65
1.5 Stanovení týmu tvorby strategie.....	67
1.6 Komunikační plán tvorby SCLLD	68
2 Analytická část	70
2.1 Obyvatelstvo	70
2.1.1 Počet obyvatel	70
2.1.2 Hustota a vývoj počtu obyvatel.....	73
2.1.3 Národnostní složení.....	74
2.1.4 Věková struktura	75
2.1.5 Další charakteristiky.....	78
2.1.6 Vzdělanostní struktura	80
2.2 Školství a vzdělávání.....	82
2.2.1 Mateřské školy	83
2.2.2 Základní školy.....	83
2.2.3 Střední školy	85
2.2.4 Vysoké školy	86
2.2.5 Další vzdělávání	87
2.3 Život v obcích	90
2.3.1 Historie území	90

2.3.2	Vybavenost obcí a služby.....	92
2.3.3	Komunální politika	102
2.3.4	Kriminalita v obcích.....	104
2.3.5	Jednotky SDH obcí	111
2.3.6	Technická infrastruktura	114
2.3.7	Vesnice roku.....	116
2.3.8	Zájmová a volnočasová činnost	118
2.4	Bydlení	122
2.5	Sociálně vyloučené lokality	126
2.6	Zemědělství a lesnictví.....	134
2.6.1	Tradiční zemědělství	134
2.6.2	Vzdělávání v oblasti zemědělství a lesnictví	139
2.6.3	Fyzický stav zemědělských staveb a technického vybavení.....	140
2.6.4	Polní a lesní cesty, rekreační funkce lesa	142
2.6.5	Ekologické zemědělství	143
2.6.6	Agroturistika	144
2.6.7	Regionální značky	145
2.6.8	Tradice malých pivovarů.....	147
2.6.9	Lesnictví.....	149
2.7	Životní prostředí.....	153
2.7.1	Popis území	153
2.7.2	Ochrana území	157
2.7.3	Velkoplošné ZCHÚ – CHKO SLAVKOVSKÝ LES	158
2.7.3.1	Územní vymezení CHKO Slavkovský les	158
2.7.3.2	Územní vazby na MAS	159
2.7.3.3	Historie CHKO.....	160
2.7.3.4	Fauna a flora.....	161
2.7.3.5	Maloplošná zvláště chráněná území v CHKO Slavkovský les na území MAS Sokolovsko	162
2.7.3.6	Cestovní ruch na území CHKO a MAS Sokolovsko	164
2.7.3.7	Využití potenciálu CHKO Slavkovský les	166
2.7.4	Voda	167
2.7.5	Ovzduší	171
2.7.6	Odpadové hospodářství.....	174
2.7.7	Půda.....	176
2.7.8	Těžba a rekultivace	177
2.7.9	Invazivní druhy	179
2.7.10	Investice do ochrany životního prostředí	182
2.7.11	Obnovitelné zdroje energie	184
2.8	Ekonomika	186
2.8.1	Průmysl	186
2.8.2	Ekonomické subjekty	193
2.8.3	Občan jakožto spotřebitel.....	195
2.8.4	Nezaměstnaní	195
2.8.5	Pracující.....	205
2.8.6	Důchodci	209
2.9	Doprava	211
2.9.1	Silniční doprava	211
2.9.2	Železniční doprava	213
2.10	Cestovní ruch	217

2.10.1	Památky na území	218
2.10.2	Tradice, řemesla, muzea, expozice	231
2.10.3	Zaniklé obce	234
2.10.4	Zvláště chráněná a další přírodně hodnotná území	241
2.10.5	Cyklistika	244
2.10.6	Zimní sporty	248
2.10.7	Turistika	249
2.10.8	Ubytování	252
2.10.9	Image Sokolovska	253
2.11	Rozvojový potenciál	254
2.11.1	Územní plánování	254
2.11.2	Rozvojová území	256
2.11.3	Ekonomický potenciál	260
2.11.3.1	Lidský potenciál	263
2.11.3.2	Potenciál vyplývající z kvalit a zlepšení dopravy	264
2.11.4	Potenciál vícezdrojového financování	265
2.12	Analýza problémů a potřeb	267
2.13	Analýza rozvojových potřeb území - SWOT analýza	278
	INTEGROVANÁ SWOT MAS SOKOLOVSKO	288
3	Strategická část	298
3.1	Naše mise	298
3.2	Přehled principů realizace SCLLD	299
3.3	Zajištění udržitelnosti rozvoje	302
3.4	Vize	304
3.5	Klíčové oblasti rozvoje území	305
3.6	Strategické cíle, specifické cíle a jejich opatření	309
3.6.1	PRIORITA Č. 1 – POSÍLENÍ VZDĚLÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE	314
3.6.2	PRIORITA Č. 2 – ROZVOJ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI	320
3.6.3	PRIORITA Č. 3 – ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA	323
3.6.4	PRIORITA Č. 4 – ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA	329
3.6.5	PRIORITA Č. 5 – BUDOVNÍ PARTNERSTVÍ	333
3.7	Popis integrovaných a inovativních rysů strategie, včetně jasných a měřitelných cílů pro výstupy a výsledky	335
3.8	Návaznost SCLLD na jiné strategické dokumenty	337
3.8.1	Soulad SCLLD se strategiemi evropského řádu	337
3.8.2	Soulad SCLLD se strategiemi národní, regionální a nižší úrovně	338
3.9	Akční plán	358
3.9.1	Programový rámec Integrovaného regionálního operačního programu	359
3.9.1.1	Opatření pro naplňování konkrétních cílů	359
3.9.1.2	Definice specifických cílů v programovém rámci IROP	366
3.9.1.3	Principy pro určení preferenčních kritérií	379
3.9.2	Programový rámec Operačního programu zaměstnanost	380
3.9.2.1	Opatření pro naplňování konkrétních cílů	381
3.9.2.2	Koordinovaný přístup k sociálnímu začleňování	382
3.9.2.3	Definice opatření CLLD v programovém rámci OP Z	384
3.9.2.4	Pohled MAS Sokolovsko	415
3.9.2.5	Vlastní projekty a aktivity MAS Sokolovsko	416
3.9.3	Programový rámec Programu rozvoje venkova	419
3.9.3.1	Opatření pro naplňování konkrétních cílů	419

3.9.3.2	Definice fichí v programovém rámci PRV	423
3.9.3.3	Principy pro určení preferenčních kritérií	434
3.1	Projekty spolupráce MAS Sokolovsko	434
3.9.4	Doplňkový rámec Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.....	435
3.9.5	Struktura akčního plánu	439
3.9.6	Vazba na horizontální témata.....	440
4	Implementační část.....	441
4.1	Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury a komunikace MAS	441
4.1.1	Organizační struktura MAS Sokolovsko	441
4.1.2	Povinnosti a úkoly MAS Sokolovsko	445
4.2	Popis administrativních postupů pro vyhlásování výzev MAS, hodnocení a výběr projektů s uvedením plánované personální kapacit.....	446
4.3	Popis komunikačních a animačních aktivit.....	454
4.4	Popis spolupráce mezi MAS na národní a mezinárodní úrovni a přeshraniční spolupráce.....	455
4.4.1	Spolupráce na národní úrovni	455
4.4.2	Možnosti spolupráce MAS na mezinárodní a přeshraniční úrovni.....	457
4.4.3	Přeshraniční spolupráce	458
4.4.3.1	Připravované projekty MAS v rámci přeshraniční spolupráce	459
4.4.3.2	Projektové záměry v rámci přeshraniční spolupráce.....	459
4.4.4	OP NADNÁRODNÍ SPOLUPRÁCE (Transnational cooperation programme)	463
4.4.4.1	Připravované projekty v rámci nadnárodní spolupráce.....	464
4.4.5	Závěr a shrnutí ke kapitole o národní, přeshraniční a mezinárodní spolupráci	466
4.5	Popis zvláštních opatření pro hodnocení.....	467
4.5.1	Vymezení pojmů evaluace a monitoringu.....	467
4.5.2	Zpráva o plnění SCLLD MAS Sokolovsko	469
4.5.3	Realizace evaluace MAS Sokolovsko.....	470
5	Přílohy	473
5.1	Časový harmonogram a finanční plán	473
5.2	Mapa území a seznam obcí	479
5.3	Popis postupu zapojení komunity do vypracování strategie	481
5.4	Analýza rizik	482

Seznam zkratek

AOPK – Agentura ochrany a přírody krajiny

a.s. – akciová společnost

CLLD – komunitně vedený místní rozvoj

CO₂ – oxid uhličitý

CR - cestovní ruch

CS - cílová skupina

CZT – centrální zásobování teplem

ČOV – čistička odpadových vod

ČR – Česká republika

ČSSR – Československá socialistická republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EAFRD - Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (z angl. European Agricultural Fund for Rural Development)

ENRF - Evropský námořní a rybářský fond

ERDF – Evropský fond pro regionální rozvoj (z angl. European Regional Development Fund)

ESI - evropské strukturální a investiční fondy

ETI – Elektrárna Tisová

EU – Evropská unie

CHKO – chráněná krajinná oblast

IC – informační centrum

IDS - integrovaný dopravní systém

IPRÚ - integrovaný plán rozvoje území

IROP - Integrovaný regionální operační program 2014+

ISŠTE – Integrovaná střední škola technicko-ekonomická

ISU – integrovaná strategie území

JPÚ – jednoduchá pozemková úprava

KPM ČR - Koncepce podpory mládeže na období 2014-2020

KPÚ – komplexní pozemková úprava

KSAS KVK - Koncept strategie aktivního stárnutí v Karlovarském kraji 2013-2017

KVK – Karlovarský kraj

LEADER - propojování akcí hospodářského rozvoje venkova (z fr.

Liaison entre les actions de développement de l'économie rurale)

MAS – místní akční skupina

MHD - městská hromadná doprava

MI - monitorovací indikátor

MSP – malí a střední podnikatelé

o. p. s. – obecně prospěšná společnost

NNO – nestátní nezisková organizace

NO_x – oxidy dusíku

NPP – národní přírodní památka

NPR – národní přírodní rezervace

NZDM - nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

OP - operační program nebo opatření (dle kontextu)

OPIK - Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+

OP VVV - Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+

OP ZAM - Operační program zaměstnanost 2014+

ORP – obec s rozšířenou působností

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

OZE - obnovitelné zdroje energie

PD – projektová dokumentace

PP – přírodní památka

PR – přírodní rezervace

PR Březová - Plán rozvoje Města Březová a přidružených obcí na období 2014-2020

PRKV 2014+ - Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014-2020

R6 – rychlostní komunikace č. 6

RD – rodinné domy

RIS 3 KVK - Krajská příloha k národní Strategii inteligentní specializace pro Karlovarský kraj

ROP – Regionální operační program

SLDB – sčítání lidu, domů, bytů

SC - strategický cíl

SCLLD - strategie místně vedeného komunitního rozvoje

S MSV 2007 - Integrovaná rozvojová strategie svazku obcí Mikroregion Sokolov-východ

SO₂ – oxid siřičitý

SOU – střední odborné učiliště

SOK - Strategický plán lokálního partnerství Sokolov pro období 2012-2014

SP Sokolov - Strategický plán udržitelného rozvoje Sokolova na roky 2011-2025

SPLP – Strategický plán lokálního partnerství

SPSZ K - Strategický plán sociálního začleňování Kraslice 2014-2016

SPSZ NS - Strategický plán sociálního začleňování v Novém Sedle na léta 2013-2015

SPŠ – střední průmyslová škola

SRLZ 2008 - Strategie rozvoje lidských zdrojů v Karlovarském kraji

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

SRN – Spolková republika Německo

SRR ČR - Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020

SŠ – střední škola

SUAS – Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.

SVL – Sociálně vyloučené lokality

SVP ČR - Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020

SWOT – analýza silných, slabých stránek, příležitostí a ohrožení

UR - udržitelný rozvoj

VaV - výzkum a vývoj

VŠ – vysoká škola

WS – workshop

ZŠ – základní škola

ZUŠ – základní umělecká škola

ŽP – životní prostředí

Seznam mapek

Mapa č. 1: Politická mapa MAS Sokolovsko	26
Mapa č. 2: Typologie krajů ČR z hlediska regionální konkurenceschopnosti.....	27
Mapa č. 3: Typologie území SO ORP z hlediska regionální konkurenceschopnosti.....	28
Mapa č. 4: Vývoj počtu obyvatel v obcích Karlovarského kraje v letech 2001-2010	73
Mapa č. 5: Podíl úplných rodin na počtu hospodařících domácností.....	79
Mapa č. 6: Podíl domácností jednotlivců na počtu hospodařících domácností	80
Mapa č. 7: Kontaktní místa CzechPoint.....	98
Mapa č. 8: Mapa celkové kriminality.....	104
Mapa č. 9: Mapa kriminality - výroba, držení a distribuce drog.....	106
Mapa č. 10: Mapa kriminality - fyzické útoky	107
Mapa č. 11: Mapa kriminality - řízení pod vlivem alkoholu.....	108
Mapa č. 12: Mapa kriminality - znásilnění	109
Mapa č. 13: Vesnice roku 1995-2012	117
Mapa č. 14: Dokončené byty podle správních obvodů ORP (průměr let 2007-2011).....	123
Mapa č. 15: Sociálně vyloučené lokality v ČR	126
Mapa č. 16: Nárůst počtu SVL v Karlovarském kraji v roce 2006 (červeně) a 2012 (přírůstek vyznačen modře)	127
Mapa č. 17: Obhospodařovaná zemědělská půda v ČR.....	134
Mapa č. 18: Procento zornění zemědělské půdy v r. 2005.....	135
Mapa č. 19: Podíl orné půdy bez sklizně na obhospodařované orné půdě v r. 2005	136
Mapa č. 20: Sklizeň řepky v letech 2007-2011	139
Mapa č. 21: Podíl lesních pozemků na celkové výměře v roce 2011 (v %)	151
Mapa č. 22: Mapa s vyznačením CHKO Slavkovský les	158
Mapa č. 23: Mapa CHKO Slavkovský les	159
Mapa č. 24: Nejvyšší 24 hod. koncentrace PM ₁₀ v roce 2013	173
Mapa č. 25: Roční průměrné koncentrace PM _{2,5} v roce 2013.....	173
Mapa č. 26: Stav pozemkových úprav v Karlovarském kraji v roce 2014	177
Mapa č. 27: Investice na ochranu životního prostředí v jednotlivých krajích ČR v letech 2006- 2010.....	182
Mapa č. 28: Revitalizace území realizovaná v rámci dotovaných projektů.....	183
Mapa č. 29: Snížení emisí CO ₂	183
Mapa č. 30: Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v r. 2011	192
Mapa č. 31: Hrubý domácí produkt a struktura hrubé přidané hodnoty v r. 2011	193
Mapa č. 32: Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let) v krajích ČR a v okresech Karlovarského kraje k 31. 1. 2014	197
Mapa č. 33: Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let) v okresech Karlovarského kraje k 31. 1. 2014	197
Mapa č. 34: Míra nezaměstnanosti v okresech a krajích ČR k 31.12.2012	199
Mapa č. 35: Míra nezaměstnanosti v obcích Karlovarského kraje k 31.12.2011.....	200
Mapa č. 36: Uchazeči o zaměstnání do 25 let dle obcí v Karlovarském kraji k 31.12.2011 .	203
Mapa č. 37: Průměrná hrubá měsíční mzda fyzických osob v r. 2010	207
Mapa č. 38: Výskyt smírčích křížů a křížových kamenů.....	228
Mapa č. 39: Navržené trasy z projektu Cyklostezky po zaniklých obcích.....	247
Mapa č. 40: Podpořené projekty na tvorbu a aktualizaci územních plánů.....	254
Mapa č. 41: Sídlní aglomerace Karlovy Vary	255
Mapa č. 42: Mapa zapojení obcí do místních akčních skupin v ČR	256
Mapa č. 43: Centra výzkumu a vývoje.....	262

Mapa č. 44: Čerpání dotovaných prostředků v rámci dopravní infrastruktury	264
Mapa č. 45: Čerpání finančních prostředků	265
Mapa č. 46: Čerpání krajských úřadů v rámci dotovaných projektů.....	266
Mapa č. 47: Čerpání obcí od 500 do 5.000 obyvatel v rámci dotovaných projektů	266

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Orgány právnické osoby MAS Sokolovsko o.p.s.	20
Tab. č. 2: Složení Valné hromady partnerů MAS	21
Tab. č. 3: Složení Programového výboru MAS Sokolovsko	23
Tab. č. 4: Složení Výběrové komise MAS Sokolovsko	24
Tab. č. 5: Složení Monitorovacího výboru MAS Sokolovsko	25
Tab. č. 6: Výsledky ankety pro občany	44
Tab. č. 7: Metody komunikace	68
Tab. č. 8: Počet obyvatel, rozloha, hustota obyvatel, počet místních částí	70
Tab. č. 9: Vývoj počtu obyvatel v časové ose	71
Tab. č. 10: Vývoj obyvatelstva Karlovarského kraje	73
Tab. č. 11: Národnostní struktura obyvatelstva okresu Sokolov.....	74
Tab. č. 12: Věkové složení obyvatelstva v okresech Karlovarského kraje k 31.12.2014	75
Tab. č. 13: Srovnání průměrné věkové struktury okresu Sokolov s celou ČR k 31.12.2014 ..	76
Tab. č. 14: Syntetické ukazatele věkové struktury obyvatelstva ČR z výsledků sčítání lidu v letech 1950-2001	77
Tab. č. 15: Syntetické ukazatele věkové struktury obyvatelstva ČR 2001, 2011	77
Tab. č. 16: Průměrný věk obyvatel obcí MAS k 1.1.2014	77
Tab. č. 17: Počet osob bez náboženského vyznání podle krajů	78
Tab. č. 18: Vzdělanostní struktura obyvatelstva (od 15 let).....	81
Tab. č. 19: Školy a školská zařízení podle zřizovatele ve školním roce 2013/2014	82
Tab. č. 20: Počty žáků mateřských a základních škol ve šk. roce 2012/2013.....	83
Tab. č. 21: Seznam družin	84
Tab. č. 22: Střední školy a školská zařízení – 20012/2013 na území MAS	85
Tab. č. 23: Vysoké školy okresu Sokolov	87
Tab. č. 24: Další vzdělávání dospělých	88
Tab. č. 25: Zdravotnictví v Karlovarském kraji k 31.12.2013	93
Tab. č. 26: Zdravotnictví v Karlovarském kraji k 31.12.2012	93
Tab. č. 27: Zařízení sociálních služeb a domy s pečovatelskou službou k 31.12.2013	94
Tab. č. 28: Zařízení sociálních služeb a domy s pečovatelskou službou k 31.12.2012	94
Tab. č. 29: Vybrané údaje o sociálních službách v Karlovarském kraji	95
Tab. č. 30: Organizace působící v oblasti sociálních služeb	96
Tab. č. 31: Vybrané ukazatele vybaveností obcí a služeb na území MAS	99
Tab. č. 32: Indexy kriminality, počet trestných činů a objasněnost pro jednotlivá obvodní oddělení	105
Tab. č. 33: Ukazatelé pro trestný čin výroba, držení a distribuce drog.....	106
Tab. č. 34: Ukazatelé pro trestný čin fyzické útoky	108
Tab. č. 35: Ukazatelé pro trestný čin řízení pod vlivem alkoholu	109
Tab. č. 36: Ukazatelé pro trestný čin znásilnění	110
Tab. č. 37: Indexy pro vybrané trestné činy	110
Tab. č. 38: Objasněnost u vybraných trestných činů.....	111
Tab. č. 39: Přehled kategorií jednotek SDH obcí.....	112
Tab. č. 40: Stav základní technické infrastruktury obcí	114

Tab. č. 41: Vývoj objemu dotací poskytnutých NNO z krajských rozpočtů v letech 2008-2013 (v mil. Kč)	119
Tab. č. 42: Vývoj objemu dotací poskytnutých NNO z obecních rozpočtů v letech 2012 a 2013 (v tis. Kč).....	120
Tab. č. 43: Počet evidovaných zemědělských podnikatelů (rok 2013).....	137
Tab. č. 44: Druhy půdy dle okresů Karlovarského kraje k 31.12.2013 (v ha).....	137
Tab. č. 45: Počet ekofarem a výměra celkové plochy v ekologickém zemědělství v roce 2013	143
Tab. č. 46: Potraviny nesoucí označení „Regionální potravina“ v Karlovarském kraji.....	145
Tab. č. 47: Produkty nesoucí označení „Original product of Sokolovsko“	147
Tab. č. 48: Vývoj lesnictví v Karlovarském kraji	150
Tab. č. 49: Stav a lov zvěře v Karlovarském kraji	152
Tab. č. 50: Chráněná území v okrese Sokolov	158
Tab. č. 51: Odpady podle vybraného způsobu nakládání v Karlovarském kraji.....	175
Tab. č. 52: Investice na ochranu ŽP podle okresu sídla investora v roce 2013 (v tis. Kč)	182
Tab. č. 53: Ekonomické subjekty v Karlovarském kraji	193
Tab. č. 54: Ekonomické subjekty na území MAS Sokolovsko dle Registru ekonomických subjektů	194
Tab. č. 55: Ekonomické subjekty na území MAS Sokolovsko podle právní formy dle Registru ekonomických subjektů.....	194
Tab. č. 56: Míra nezaměstnanosti ČR a regionů Karlovarského kraje (2012-2013).....	196
Tab. č. 57: Míra nezaměstnanosti v ČR a regionech Karlovarského kraje k 31. 12. 2014	197
Tab. č. 58: Nezaměstnanost k prosinci 2011 v jednotlivých obcích MAS Sokolovsko	198
Tab. č. 59: Nezaměstnanost v Karlovarském kraji k 31.12.2013.....	199
Tab. č. 60: Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání k 31/05/2014, ÚP Sokolov	200
Tab. č. 61: Věková struktura uchazečů o zaměstnání k 31. 5. 2014	202
Tab. č. 62: Délka nezaměstnanosti v Karlovarském kraji k 31. 5. 2014.....	203
Tab. č. 63: Výše měsíční dávky v nezaměstnanosti k 31. 5. 2014.....	204
Tab. č. 64: Zaměstnanost a měsíční mzda v krajích ČR	206
Tab. č. 65: Dojíždění do zaměstnání dle jednotlivých obcí	206
Tab. č. 66: Příjemci důchodů a průměrné výše důchodů v okresech Karlovarského kraje....	209
Tab. č. 67: Příjemci důchodů a průměrné výše důchodů v Karlovarském kraji	210
Tab. č. 68: Stav silniční sítě v okresech Karlovarského kraje k 1.7.2012.....	211
Tab. č. 69: Silniční sítě v sousedních krajích k 1.7.2012	211
Tab. č. 70: Přehled registrovaných motorových vozidel k 31.12.2011	212
Tab. č. 71: Nehodovost v Karlovarském kraji k 31.12.2011	212
Tab. č. 72: Seznam zaniklých obcí v oblasti Slavkovského lesa v regionu MAS	235
Tab. č. 73: Cyklotrasy na území MAS Sokolovsko	245
Tab. č. 74: Ubytovací zařízení.....	253
Tab. č. 75: SWOT analýza Vzdělávání a zaměstnanost.....	279
Tab. č. 76: SWOT analýza Životní prostředí a udržitelnost.....	282
Tab. č. 77: SWOT analýza Konkurenceschopný venkov.....	284
Tab. č. 78: SWOT analýza Kvalita života.....	286
Tab. č. 79: Integrovaná SWOT analýza – silné a slabé stránky	288
Tab. č. 80: Integrovaná SWOT analýza – příležitosti a ohrožení	292
Tab. č. 81: Přehled priorit, strategických cílů, specifických cílů MAS Sokolovsko	310
Tab. č. 82: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – priorita č. 1	338
Tab. č. 83: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – priorita č. 2.....	345
Tab. č. 84: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – priorita č. 3.....	347
Tab. č. 85: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – Priorita č. 4.....	351

Tab. č. 86: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – Priorita č. 5.....	357
Tab. č. 87: Monitorovací indikátory výsledku pro opatření 1.1.1.....	367
Tab. č. 88: Monitorovací indikátory výstupu pro opatření 1.1.1.	367
Tab. č. 89: Přehled JPO II, III a V na území MAS Sokolovsko.....	368
Tab. č. 90: Monitorovací indikátory výsledku	369
Tab. č. 91: Monitorovací indikátory výstupu	370
Tab. č. 92: Monitorovací indikátory výsledku	372
Tab. č. 93: Monitorovací indikátory výstupu	372
Tab. č. 94: Monitorovací indikátory výsledku	374
Tab. č. 95: Monitorovací indikátory výstupu	374
Tab. č. 96: Monitorovací indikátory výsledku pro opatření 1.2.4.....	376
Tab. č. 97: Monitorovací indikátory výstupu pro opatření 1.2.4.	376
Tab. č. 98: Monitorovací indikátory výsledku pro opatření 1.3.1.....	377
Tab. č. 99: Monitorovací indikátory výstupu pro opatření 1.3.1	377
Tab. č. 100: Monitorovací indikátory výsledku	378
Tab. č. 101: Časový harmonogram pro oblast zaměstnanosti.....	385
Tab. č. 102: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti zaměstnanosti v CLLD	387
Tab. č. 103: Monitorovací indikátory výsledku pro zaměstnanost	390
Tab. č. 104: Monitorovací indikátory výstupu pro zaměstnanost	390
Tab. č. 105: Časový harmonogram pro oblast sociálního podnikání	392
Tab. č. 106: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti sociálního podnikání v CLLD	394
Tab. č. 107: Monitorovací indikátory výsledku pro sociální podnikání	397
Tab. č. 108: Monitorovací indikátory výstupu pro sociální podnikání	397
Tab. č. 109: Časový harmonogram pro oblast sociálních služeb	400
Tab. č. 110: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti sociálních služeb v CLLD	405
Tab. č. 111: Monitorovací indikátory výsledku pro sociální služby	408
Tab. č. 112: Monitorovací indikátory výstupu pro sociální služby.....	408
Tab. č. 113: Časový harmonogram pro oblast prarodinných opatření	410
Tab. č. 114: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti prarodinných opatření v CLLD	411
Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro prarodinná opatření	414
Tab. č. 116: Monitorovací indikátory výstupu pro prarodinná opatření	414
Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 1 Předávání znalostí a informační akce.....	424
Tab. č. 116: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 1 Předávání znalostí a informační akce	424
Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 2 Investice do zemědělských podniků	425
Tab. č. 116: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 2 Investice do zemědělských podniků	425
Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 3 Lesnická infrastruktura	426
Tab. č. 116: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 3 Lesnická infrastruktura	426
Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 4 Zemědělská infrastruktura	427
Tab. č. 116: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 4 Zemědělská infrastruktura	427
Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 5 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností.....	429

Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 5 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností.....	429
Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 6 Neproduktivní investice v lesích	430
Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 6 Neproduktivní investice v lesích	430
Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 7 Horizontální a vertikální spolupráce	432
Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 7 Horizontální a vertikální spolupráce	432
Tab. č. 117: Seznam LAG odpovídající územnímu vymezení na bavorské straně.....	458
Tab. č. 118: Seznam LAG odpovídající územnímu vymezení na saské straně:	458
Tab. č. 119: Časový harmonogram realizace SCLLD.....	473
Tab. č. 119: Financování programových rámců v roce 2016.....	474
Tab. č. 119: Souhrnný přehled financování za roky 2016-2021	477
Tab. č. 119: Indikátory programových rámců za roky 2016-2021.....	478
Tab. č. 120: Seznam obcí MAS Sokolovsko.....	480
Tab. č. 121: Tabulka analýzy rizik.....	482

Seznam grafů

Graf č. 1: Vzdělanostní struktura obyvatelstva (od 15 let).....	81
Graf č. 2: Hodnoty indexů kriminality pro jednotlivé územní odbory.....	104
Graf č. 3: Hodnoty indexů kriminality pro jednotlivá obvodní oddělení	105
Graf č. 4: Finanční prostředky poskytnuté státem a Karlovarským krajem pro jednotky SDH	112
Graf č. 5: Kvalita vody v řece Ohři – amoniakální dusík	168
Graf č. 6: Počet žádostí na využití obnovitelných zdrojů energie v programu Zelená úsporám dle krajů, zdroj IS-GIS SFŽP	185
Graf č. 7: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele (průměr ČR = 100).....	195
Graf č. 8: Tržní strategie firem – budoucí rozvojové plány	201
Graf č. 9: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy na přepočtené počty zaměstnanců	208

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Filozofie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko	19
Obr. č. 2: Výstup komunitní práce s dětmi z MŠ	55
Obr. č. 3: Komunitní práce s dětmi MŠ	56
Obr. č. 4: Výstup komunitní práce s žáky na základní škole (T-graf)	57
Obr. č. 5: Výstup komunitní práce s žáky na základní škole (myšlenková mapa).....	58
Obr. č. 6: Výstupy komunitní práce s žáky na střední škole (myšlenkové mapy)	62
Obr. č. 7: Vztahový diagram MAS Sokolovsko.....	63
Obr. č. 8: Týmové zpracování SCLLD	67
Obr. č. 9: Vzdělávání dětí v MC Robinson v Sokolově	88
Obr. č. 10: Dětské hřiště v Sokolově v ulici Karla Čapka	101
Obr. č. 11: Dětské hřiště v Horním Slavkově	101
Obr. č. 12: Budova městského úřadu v Sokolově	103
Obr. č. 13: Organizační struktura HZS Karlovarského kraje	111
Obr. č. 14: Panelové domy v Novém Sedle	122
Obr. č. 15: Rodinné domky v obci Šindelová	123
Obr. č. 16: Letecký pohled na část obce Jenišov z roku 2008	124
Obr. č. 17: SVL ul. Sokolovská a U Divadla v Sokolově	129
Obr. č. 18: SVL Rovná.....	130
Obr. č. 19: Migrační trendy sociálně vyloučených osob ze Sokolova do okolí v posledních 20 letech	131
Obr. č. 20: Pastvina ve Slavkovském lese u obce Čistá.....	136
Obr. č. 21: Označení produktu ekologického zemědělství.....	144
Obr. č. 22: Značka „Original product of Sokolovsko“	147
Obr. č. 23: Hotel Císař Ferdinand a pivovar Svatý Florián v Lokti	148
Obr. č. 24: Pivovar v Kynšperku.....	148
Obr. č. 25: Pivovar v Sokolově	149
Obr. č. 26: Krušné hory na Sokolovsku	150
Obr. č. 27: Krajina Slavkovského lesa na Sokolovsku	151
Obr. č. 28: Pohled na sokolovskou chemičku a za ní probíhající dolovou činnost (r. 2011).	153
Obr. č. 29: Pohled z rozhledny Krudum.....	154
Obr. č. 30: Krušné hory u Přebuzi.....	155
Obr. č. 31: Slavkovský les – Komáří rybníky	155
Obr. č. 32: Řeka Ohře v Kynšperku na Ohří	156
Obr. č. 33: Řeka Ohře u Starého Sedla	156
Obr. č. 34: Vodní plocha Medard – letecký pohled	157
Obr. č. 35: Svatošské skály	162
Obr. č. 36: Rašeliníště u Myslivny	163
Obr. č. 37: Moučné pytle.....	163
Obr. č. 38: Ukázka vodní rekultivace – jezero Michal v Sokolově s nejdelším tobogánem v ČR.....	167
Obr. č. 39: Vodní dílo Horka.....	167
Obr. č. 40: Mapa vybraných vodních toků na území MAS Sokolovsko o.p.s	170
Obr. č. 41: Jakost vody v Chodovském potoce	170
Obr. č. 42: Bolševník velkolepý.....	179
Obr. č. 43: Netýkavka žláznatá	180
Obr. č. 44: Jelen sika	181
Obr. č. 45: Palivový kombinát Vřesová	188
Obr. č. 46: Komín sokolovské chemičky (letecký pohled 9/2009).....	191

Obr. č. 47: Historický záběr na stavbu kamenného viaduktu na trati Loket – Krásný Jez (r. 1899).....	214
Obr. č. 48: Dál už to nejede... (r. 2012).....	215
Obr. č. 49: Mapa tratí v Karlovarském kraji	215
Obr. č. 50: Hrad Loket	217
Obr. č. 51: Hrad Loket	218
Obr. č. 52: Řeka Ohře a přírodní amfiteátr v Lokti.....	219
Obr. č. 53: Sokolovský zámek	219
Obr. č. 54: Hrad Hartenberg – probíhající rekonstrukce.....	220
Obr. č. 55: Pozůstatky kostela svatého Mikuláše.....	221
Obr. č. 56: Zámek Jindřichovice	221
Obr. č. 57: Tvrz v obci Šabina	222
Obr. č. 58: Důl Jeroným.....	223
Obr. č. 59: Rozhledna Krásno	224
Obr. č. 60: Rozhledna Krudum	225
Obr. č. 61: Rozhledna Cibulka	226
Obr. č. 62: Pohled z rozhledny Cibulka na Oloví	226
Obr. č. 63: Chlum Sv. Maří: Pohled ze zrekultivovaného náspu (výsypky).....	227
Obr. č. 64: Hřbitov a obnovená kaple v Tisové u Kraslic	228
Obr. č. 65: Smírčí kříže v Lokti	229
Obr. č. 66: Smírčí kříže v Chotíkově	229
Obr. č. 67: Mobilní muzeum v Lokti	232
Obr. č. 68: Hornické muzeum v Krásně.....	233
Obr. č. 69: Relikty po zaniklých obcích.....	236
Obr. č. 70: Současná podoba Chaloupeckého údolí.....	238
Obr. č. 71: Zbytky bývalé továrny na zpracování cínu na Rolavě.....	239
Obr. č. 72: Osada Rolava	239
Obr. č. 73: Osada Rolava v zimě.....	240
Obr. č. 74: Národní přírodní rezervace Velké jeřábí jezero	241
Obr. č. 75: Krajina u Velkého jeřábího jezera.....	241
Obr. č. 76: Přírodní památka Kamenný hřib a rašeliniště Haar	242
Obr. č. 77: Přírodní památka Rotava.....	242
Obr. č. 78: Pískovna Erika	243
Obr. č. 79: Mapa Ski Centra Bublava	249
Obr. č. 80: Ohře v Lokti	251
Obr. č. 81: Rozvojová plocha v lokalitě Sokolov – Staré Sedlo	257
Obr. č. 82: Rozvojová plocha v lokalitě Silvestr.....	258
Obr. č. 83: Rozvojová plocha v lokalitě Nové Sedlo	259
Obr. č. 84: Schéma principů implementace strategie VENKOV	301
Obr. č. 85: Propojení základních oblastí života.....	302
Obr. č. 86: Grafická podoba vize MAS Sokolovsko	304
Obr. č. 87: Schéma strategického plánování	308
Obr. č. 88: Organizační struktura právnické osoby MAS Sokolovsko o.p.s. a místního partnerství (tzv. organizační složky MAS).....	442
Obr. č. 89: Organizační struktura kanceláře MAS Sokolovsko ve vztahu k jednotlivým programovým rámcům.	447
Obr. č. 90: Schéma dotačních titulů Cíle 2	457
Obr. č. 91: Mapa rizik	484

Seznam příloh

1. Dotazníkové šetření v obcích
2. Obrázkové výstupy dětí MŠ
3. Zápis 1. workshop – Jindřichovice
4. Foto 1. workshop – Jindřichovice
5. Zápis 2. workshop – Nové Sedlo
6. Zápis 3. workshop – Horní Slavkov
7. Zápis 4. workshop – Hory
8. Foto 4. workshop – Hory
9. Zápis workshop Zaměstnanost a vzdělávání
10. Zápis workshop Životní prostředí
11. Zápis workshop Konkurenceschopný venkov
12. Zápis workshop Kvalita života
13. Zápis setkání starostů
14. Foto setkání starostů
15. Pozvánka na mezinárodní workshop
16. Zápis z mezinárodního workshopu
17. Prezenční listina z mezinárodního workshopu
18. Foto z mezinárodního workshopu
19. Příloha Vzájemné hodnocení
20. Data AOPK
21. Data ČSÚ pro MAS
22. Data ČSÚ
23. Údaje o obecné ochraně přírody ORP Kraslice
24. Údaje o obecné ochraně přírody ORP Sokolov
25. Strategie mezinárodní spolupráce 2014-2020
26. CHKO Slavkovský les

1 Úvod

Do rukou se Vám dostává „**Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko**“ (SCLLD). Představuje střednědobý ucelený strategický dokument platný pro období 1. 1. 2014 až 31. 12. 2022. Realizace projektů, které budou v souladu s touto strategií, povede ke **zlepšení kvality života a zhodnocení kulturního a přírodního dědictví** dané oblasti, a to za **respektování principů udržitelného rozvoje a principů implementace strategie** MAS Sokolovsko.

Proč vytvářet strategii území, když se můžeme opřít o nadřazenou strategii kraje či naopak nižší plány rozvoje jednotlivých obcí MAS? Realizace vlastní strategie zaměřené pouze na území naší místní akční skupiny je způsob jak cíleněji a efektivněji dosáhnout vytýčených cílů, a to z několika důvodů: dobrá znalost místních podmínek, efektivnější komunikace mezi partnery, možnost úzce zaměřených animací podle potřeb území, větší transparentnost, jednodušší monitoring apod.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko byla připravována s maximálním tlakem na transparentnost přípravy a znalost místní situace. Z tohoto důvodu jsme při vypracování SCLLD uplatnili tzv. **partnerský přístup**, tj. spolupráci tří sektorů – veřejného, soukromého a neziskového, tak jako v minulých letech. Vzhledem k velkému počtu obcí, podnikatelů, potažmo i občanů na území MAS Sokolovsko to nebyla práce jednoduchá, byla však nezbytná, neboť rozhodování je nejefektivnější tehdy, když se na něm podílejí ti, jichž se týká. Zástupci výše uvedených tří sektorů se dohodli na jednotné myšlence – filozofii, rozvoje území, kterou se Vám tento dokument pokusí přiblížit.

Zpracování místní rozvojové strategie bylo mj. založeno na:

- kooperaci představitelů obcí, neziskové a podnikatelské sféry při tvorbě analýzy území
- použití moderních komunikačních metod (workshopy, brainstorming, facilitace, atd.) ke stanovení obsahu analýzy území, tvorbě SWOT analýzy, priorit a vize území
- aktivní komunikaci s občany, protože bez nich by strategie pozbyla svůj význam (webové stránky MAS, facebook MAS, dotazníkové šetření, ankety)
- analýze existujících strategií partnerů a mikroregionů MAS Sokolovsko
- strategiích vyšších úrovní
- na zásadách trvale udržitelného rozvoje, které respektují jak potřeby společenské a ekonomické, tak potřeby environmentální

Na tvorbě strategie se spolupodílela společnost ABRI, s.r.o., která dlouhodobě pomáhá s přípravou a realizací dotovaných projektů a záměrů na území MAS Sokolovsko a která spolupracovala již při tvorbě Integrované strategie rozvoje území MAS Sokolovsko na období 2007 - 2013. Tato organizace metodicky dohlížela na proces zpracování a sestavování strategie tak, aby byly zajištěny provázanosti, struktura a další náležitosti potřebné k vytvoření kvalitního strategického dokumentu. Místní aktéři vč. manažerů a pracovníků MAS se podíleli na vytváření obsahu strategie, čímž je zaručeno nejen reálné stanovení cílů, ale také jejich porozumění. Důvodem je potřeba zpracování strategie nejen precizně po stránce komunitního projednávání, ale také po stránce expertní, což je důvodem spolupráce se společností ABRI, s.r.o.

V úvahu byly brány samozřejmě také existující územně-plánovací dokumentace obcí, strategické a koncepční plány obcí, svazků obcí, plán péče chráněného území CHKO Slavkovský les, plány a záměry místních podnikatelů a neziskových organizací. Strategie navazuje na Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 - 2020 a vyšší strategie na úrovni České republiky a Evropské Unie.

Od prvopočátku fungování Místní akční skupiny Sokolovsko jsme se snažili nespojovat naši existenci pouze se situací a vývojem v zemědělství. Neboť venkov \neq pouze zemědělství. Aby byla venkovská část našeho regionu rovnoměrně a systematicky rozvíjena, musíme stavět na širě definovaných základech.

Samozřejmě nemůžeme a ani nechceme pominout skutečnost, že **venkovská komunita je tvořena více sektory**, především tedy veřejnou správou, dále podnikatelskými subjekty a neziskovými organizacemi. Každý má svoji nezastupitelnou roli. Naším úkolem, a to nejen při tvorbě strategie, je právě zkombinovat a využít potenciál všech zainteresovaných stran k rovnoměrnému vývoji na našem venkově. Právě tím zabráníme vzniku případných disparit a deformací jak v oblasti sociální, ekonomické, politické či životního prostředí.

Pro období 2014 - 2020 předpokládáme prohloubení místního partnerství, a to jak uvnitř MAS se subjekty podnikatelskými, neziskovými a veřejnými, ale i s dalšími českými partnery mimo území naší MAS a s partnery se zahraničí (k čemuž nás blízkost hranic se SRN předurčuje). Z tohoto důvodu jsme do zpracování SCLLD zapojily i místní akční skupiny z Karlovarského kraje, německého Bavorska a Saska.

Obr. č. 1: Filozofie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko

Komunitní postup tvorby strategie se ukázal jako správný již v roce 2007, kdy jsme zpracovávali strategii MAS poprvé, neboť přispěl k informovanosti partnerů i občanů MAS Sokolovsko. Současně mohly být vyslyšeny i jejich názory a požadavky. Tím jsme zamezili případným budoucím připomínkám typu: „vy jste rozhodli“. Nadále už u nás bude platit **„my jsme rozhodli“**. Naše filozofie tedy spočívá na tom nejstabilnějším a nejspolehlivějším stavebním kameni ze všech, **na synergii plynoucí z aktivního partnerství a úzké kooperace nás všech.**

Strategie MAS Sokolovsko není strnulý koncept. Je to součást dlouhodobého procesu dosažení naší vize - proměny Sokolovska ve skutečný domov obrozením duše a krajiny.

1.1 Základní informace MAS Sokolovsko

Název a právní forma MAS:	MAS Sokolovsko o. p. s.
Sídlo MAS:	Náměstí Míru 230, 357 61 Březová
Web MS:	www.mas-sokolovsko.eu
Předseda správní rady MAS:	Miroslav Bouda
Statutární zástupce a hlavní manažer MAS:	Ing. Ivana Jágriková, ředitelka MAS
Manažeři MAS zapojení do tvorby SCLLD:	Ing. Markéta Hendrichová Mgr. Zuzana Odvody

Společnost byla založena zakladatelskou smlouvou podpisem dne 26. 1. 2009, která byla zapsána do rejstříku obecně prospěšných společností, vedeného Městským soudem v Plzni, do oddílu O, vložky 103.

Tab. č. 1: Orgány právnické osoby MAS Sokolovsko o.p.s.

Název orgánu	Obsazení
Valná hromada zakladatelů (řazeno dle sektorů)	Mikroregion Sokolov – východ
	Svazek měst a obcí Kraslicka
	Město Horní Slavkov
	Město Kynšperk nad Ohří
	AGRO & KOMBINÁT Dolní Žandov s. r. o.
	Horský statek Abertamy s.r.o.
	Jan Danko
	František Fara
Správní rada (řazeno abecedně)	Ing. Beránek Petr
	Bouda Miroslav – předseda správní rady
	Janurová Dana
	Jaša Jan
	Klímová Anna
	Mgr. Zajíček Bohumír
Dozorčí rada (řazeno abecedně)	Bolvari René – předseda dozorčí rady
	Janura Josef Dis.
	Tegerová Eliška
Statutární zástupce	Ing. Jágriková Ivana - ředitelka

Kromě výše uvedených jsou do činnosti o.p.s. zapojeni i jednotliví pracovníci organizace, tj.:

- vedoucí manažer
- projektoví manažeři
- administrativní pracovník
- externí zpracovatel účetnictví

Dohodou o změně zakládací smlouvy uzavřené dne 9. 9. 2014, část XI, došlo ke zřízení tzv. Organizační složky MAS, tj. tzv. místního partnerství. Místní partnerství je tvořené veřejným, soukromým a neziskovým sektorem. S jednotlivými partnery je uzavřena Rámcová smlouva o partnerství a vzájemné spolupráci. MAS Sokolovsko je otevřená novým partnerům, kteří mají kdykoli možnost požádat o přistoupení do MAS. Žádost o přistoupení a postup je popsán na webových stránkách MAS.

Orgány místního partnerství MAS v členění dle sektorů a zájmových skupin:

- 1) **NEJVYŠŠÍ ORGÁN - Valná hromada partnerů**, je tvořen všemi partnery MAS, jimiž jsou (řazeno dle sektorů):

Tab. č. 2: Složení Valné hromady partnerů MAS

Valná hromada partnerů vč. rozdělení do zájmových skupin - MAS Sokolovsko		
Poř.č.	Veřejný sektor	č. zájmové skupiny
1	Březová	4
2	Bublava	4
3	Bukovany	4
4	Dasnice	4
5	Dolní Nivy	4
6	Dolní Rychnov	4
7	Habartov	4
8	Hory	4
9	Horní Slavkov	4
10	Chlum Svaté Máří	4
11	Chodov	4
12	Jenišov	4
13	Jindřichovice	4
14	Josefov	4
15	Kaceřov	4
16	Krajková	4
17	Královské Poříčí	4

18	Kraslice	4
19	Krásno	4
20	Kynšperk nad Ohří	4
21	Libavské Údolí	4
22	Loket	4
23	Lomnice	4
24	Mírová	4
25	Nové Sedlo	4
26	Nová Ves	4
27	Oloví	4
28	Přebuz	4
29	Rotava	4
30	Rovná	4
31	Sokolov	4
32	Staré Sedlo	4
33	Stříbrná	4
34	Svatava	4
35	Šabina	4
36	Šindelová	4
Poř.č.	Neziskový sektor	č. zájmové skupiny
37	Hartenberg o.s.	1
38	Klub českých turistů, Krušné hory se sídlem v Sokolově	2
39	Tradiční řemesla Bernard o.s.	2
40	Sdružení podnikatelů Poohří, o.s.	1
41	Sbor dobrovolných hasičů v Krásně	2
42	Pomoc v nouzi, o.p.s.	1
43	Práce pro Kraslicko, o.p.s.	1
44	Srdce a čin, o.p.s.	1
45	Agentura osobní asistence a sociálního poradenství, o.p.s	2
46	Destinační společnost Sokolovsko, o.p.s.	3
47	Římskokatolická farnost Loket	2
48	Kotec o.p.s.	2
49	Občanské sdružení Nordic Walker.cz	2
50	Denní centrum Mateřídouška, o.p.s.	2
51	Zachránci památek České republiky	2
52	Khamoro o. p. s.	2
53	TJ Sokol Kraslice	2
54	SAD o.s.	3
Poř.č.	Soukromý sektor	č. zájmové skupiny
55	Jan Danko	3

56	František Fara	3
57	Horský statek Abertamy s.r.o.	3
58	Agro & Kombinát Dolní Žandov spol. s.r.o.	3
59	AT Konzult, s.r.o.	3
60	Správa pamětihodností s.r.o.	1
61	Vladimír Lokaj	3
62	Marek Bochníček	3
63	Jarmila Tůmová	3
64	František Bartoň	3
65	Jakub Potěšil	3
66	Vlastimil Argman	3
67	Lenka Zemanová	3
68	Krajská hospodářská komora Karlovarského kraje	1
69	ept connector s.r.o.	1
70	Irena Lechanová	3
71	Milan Hloušek	3
72	Ing. Vladimír Mikeš	1
73	Eva Burdová	3
74	PhDr. Pavel Čáslava	1
75	Eliška Tegerová	2

- 2) ROZHODOVACÍ ORGÁN – Programový výbor**, jehož členové jsou voleni z řad partnerů, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv (řazeno dle sektorů):

Tab. č. 3: Složení Programového výboru MAS Sokolovsko

Složení Programového výboru MAS Sokolovsko		
Poř.č.	Veřejný sektor	č. zájmové skupiny
1	Město Habartov (předseda orgánu)	4
2	Město Chodov	4
Poř.č.	Neziskový sektor	č. zájmové skupiny
3	Srdce a čin, o.p.s.	1
4	Zachránci památek České republiky	2
5	TJ Sokol Kraslice	2
6	SAD o.s.	3
Poř.č.	Soukromý sektor	č. zájmové skupiny
7	František Fara	3
8	Krajská hospodářská komora Karlovarského kraje	1

- 3) VÝBĚROVÝ ORGÁN – Výběrová komise,** jejíž členové musí být voleni ze subjektů, které na území MAS prokazatelně místně působí, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv (řazeno dle zájmových skupin a abecedně):

Tab. č. 4: Složení Výběrové komise MAS Sokolovsko

Složení Výběrové komise MAS Sokolovsko		
Poř.č.	Veřejný sektor	č. zájmové skupiny
1	Obec Bukovany	4
2	Město Horní Slavkov	4
3	Město Kraslice	4
4	Město Loket	4
5	Obec Královské Poříčí	4
Poř.č.	Neziskový sektor	č. zájmové skupiny
6	Hartenberg o.s. (předseda orgánu)	1
7	Sdružení podnikatelů Poohří, o.s.	1
8	Římskokatolická farnost Loket	2
9	Tradiční řemesla Bernard o.s.	2
10	Klub českých turistů, Krušné hory se sídlem v Sokolově	2
11	Destinační společnost Sokolovsko, o.p.s.	3
12	Khamoro o.p.s.	2
Poř.č.	Soukromý sektor	č. zájmové skupiny
13	ept connector s.r.o.	1
14	František Bartoň	3
15	Eva Burdová	3
16	PhDr. Pavel Čáslava	1
17	Tomáš Fenkl	2
18	Milan Hloušek	3
19	Irena Lechanová	3
20	Ing. Vladimír Mikeš	1

- 4) KONTROLNÍ ORGÁN – Monitorovací výbor**, jehož členové jsou voleni z řad partnerů, přičemž žádná ze zájmových skupin ani veřejný sektor nesmí mít větší zastoupení, než 1 osobu (řazeno dle sektorů):

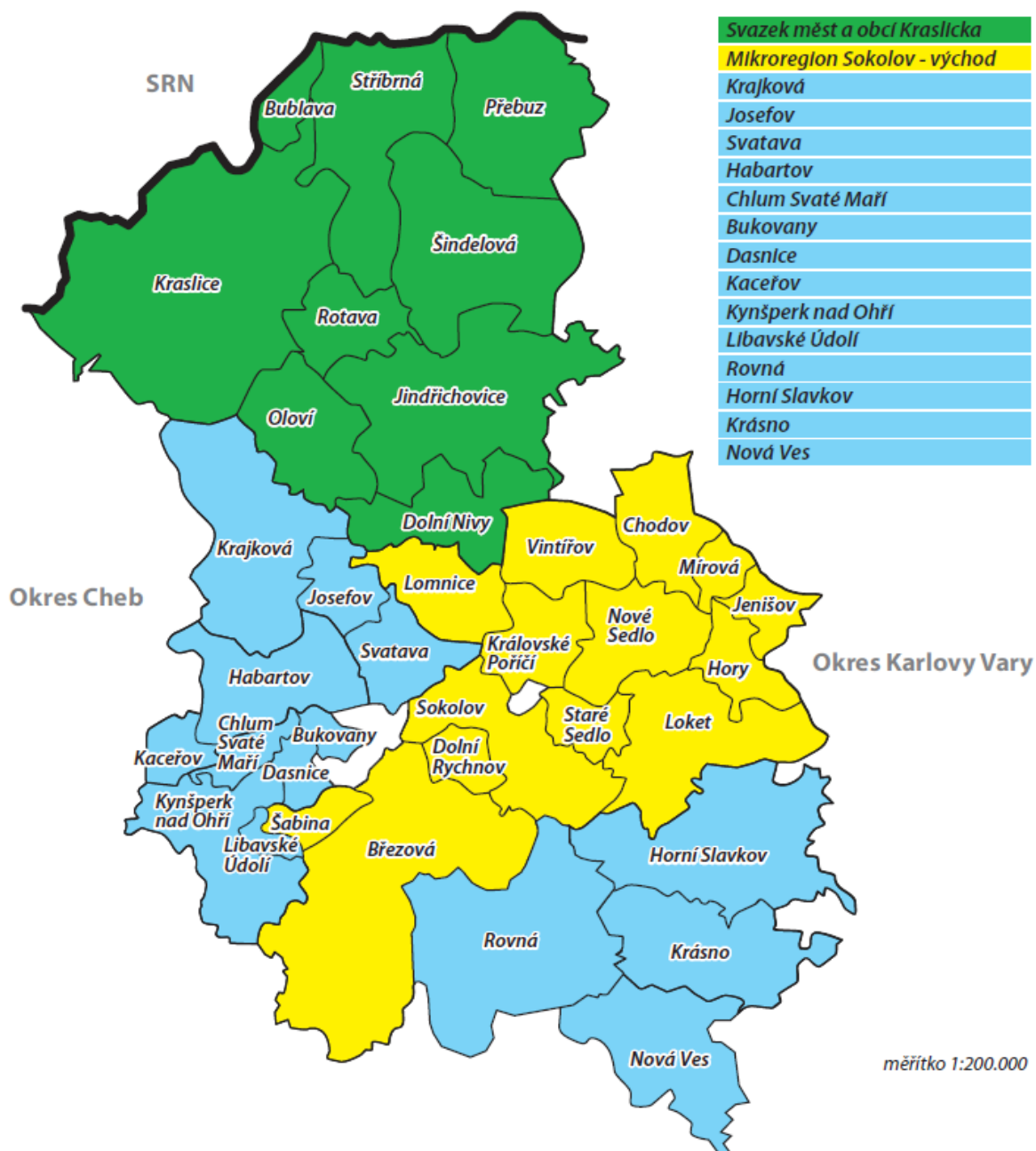
Tab. č. 5: Složení Monitorovacího výboru MAS Sokolovsko

Složení Monitorovacího výboru MAS Sokolovsko		
Poř.č.	Veřejný sektor	č. zájmové skupiny
1	Obec Lomnice (předseda orgánu)	4
Poř.č.	Neziskový sektor	č. zájmové skupiny
2	Denní centrum Mateřídouška, o.p.s.	2
Poř.č.	Soukromý sektor	č. zájmové skupiny
3	Správa pamětihodností s.r.o.	1
4	AT Konzult, s.r.o.	3

Identifikace a popis činností a odpovědností jednotlivých orgánů právnické osoby i místního partnerství je součástí Statutu MAS Sokolovsko. Ten je dostupný na webových stránkách MAS.

Území místní akční skupiny Sokolovsko **prakticky kopíruje hranice okresu Sokolov**, nepatří do něj pouze obce Citice, Těšovice, Tatrovice a Vřesová. Na východě pak uskupení přejímá 3 obce z okresu Karlovy Vary, kterými jsou Hory, Jenišov a Mírová.

Mapa č. 1: Politická mapa MAS Sokolovsko

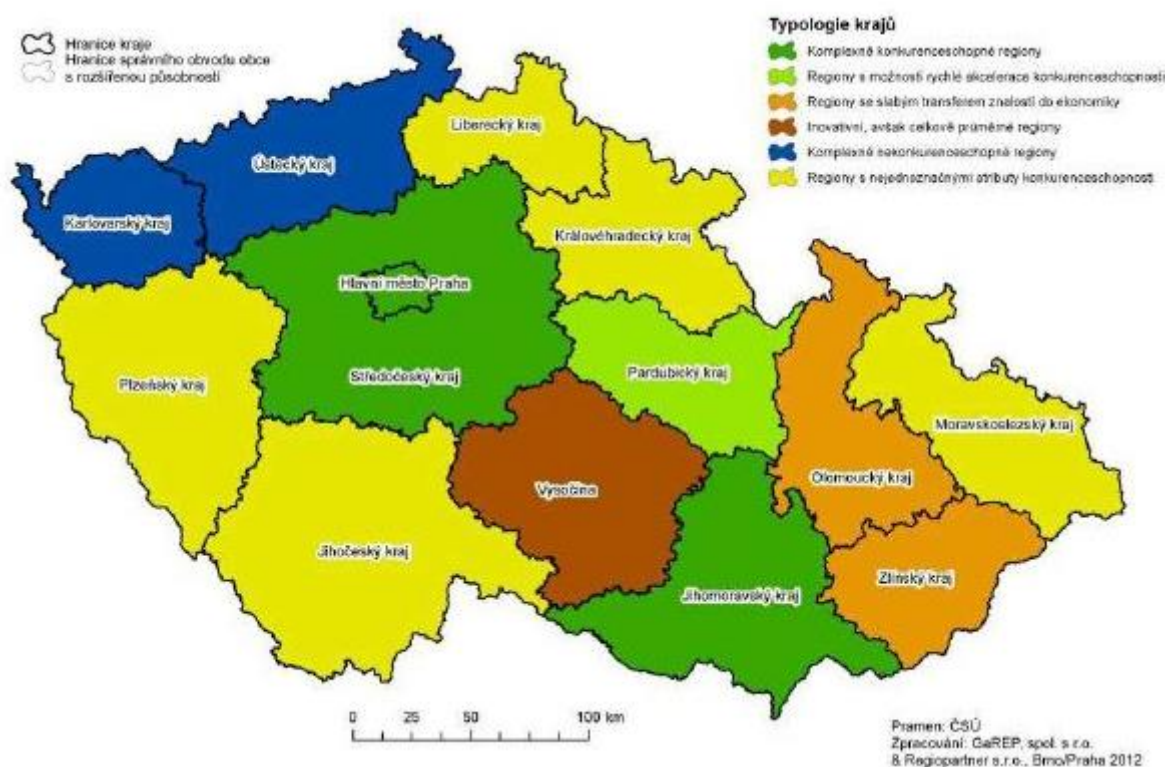
Zdroj: vlastní data

Území má nepravidelný tvar, mírně protáhlý severojižním směrem. Na severním okraji se území stýká se Spolkovou republikou Německo, na východě pak s okresem Karlovy Vary a na západě a jihu s okresem Cheb. **Rozloha zájmového území je 770 km²** (Karlovarský kraj 3 314 km²), což je zhruba pětina rozlohy Karlovarského kraje.

Území MAS Sokolovsko spadá z do území 3 obcí s rozšířenou působností – ORP Kraslice, ORP Sokolovsko a 3 obcemi také zasahuje do ORP Karlovy Vary.

Naprostá většina území MAS patří mezi **státem podporované regiony**, jak ilustrují i následující mapy. Mezi státem podporované regiony (ORP vymezené jako hospodářsky problémové regiony) náleží v Karlovarském kraji ORP Cheb, **Kraslice, Sokolov** a Ostrov, tedy většina území MAS Sokolovsko (ORP Kraslice a OPR Sokolov).

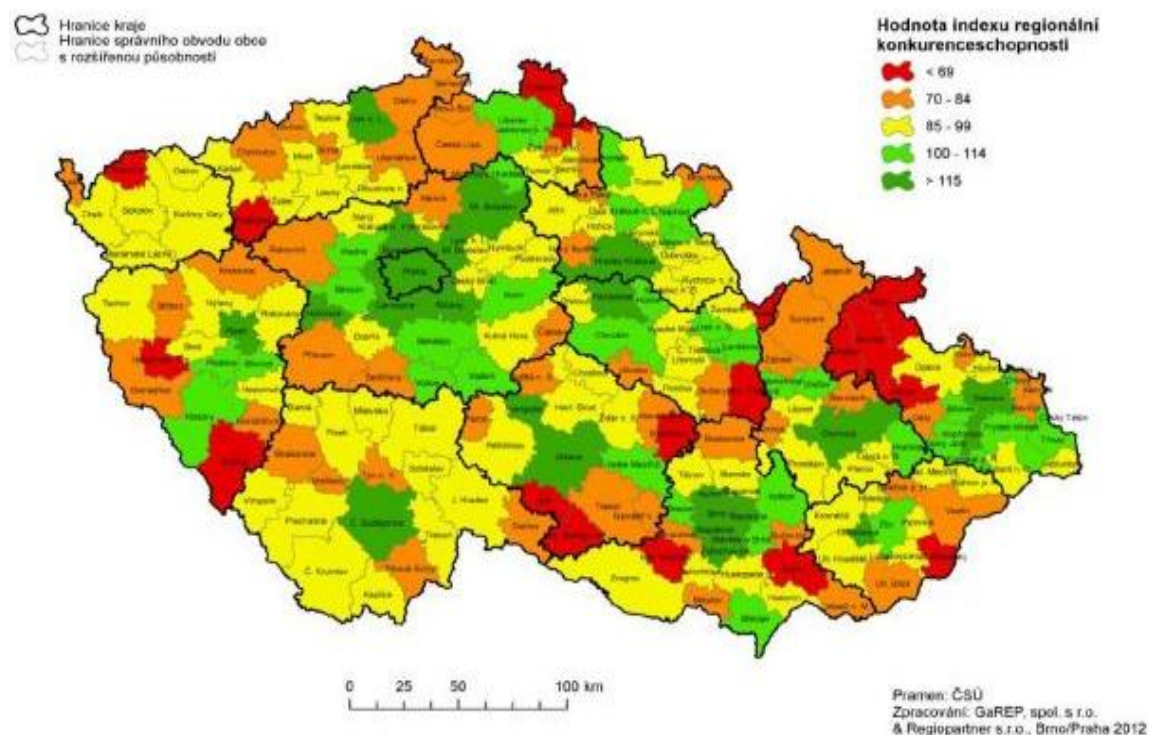
Mapa č. 2: Typologie krajů ČR z hlediska regionální konkurenceschopnosti

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020

Dle Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020 patří z hlediska typologie krajů ČR podle regionální konkurenceschopnosti mezi **komplexně nekonkurenceschopné regiony** **Ústecký a Karlovarský kraj**. V rámci Karlovarského kraje spadá do nejvíce postižených regionů ORP Kraslice, tj. přibližně 1/3 území MAS Sokolovsko.

Mapa č. 3: Typologie území SO ORP z hlediska regionální konkurenceschopnosti

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020

V místní akční skupině Sokolovsko je zastoupeno celkem **37 měst a obcí**, z nichž některé jsou mimo to sdruženy ve svazcích měst a obcí (mikroregiony). Počet obyvatel žijících na území MAS Sokolovsko činil **90 086 osob** (k 1. 1. 2015), což spolu s výše uvedenou rozlohou představuje hustotu obyvatelstva o málo větší než **116,9 obyvatel na km²**. Podrobné informace o obyvatelstvu MAS jsou uvedeny v kapitole 2.1 Obyvatelstvo.

Území působnosti MAS je dlouhodobě stabilní, v posledních letech nedošlo k žádné změně, a to ani ve smyslu připojení nových obcí či odstoupení obcí původních od MAS. Tvar území je celistvý, a to jak z geografického, demografického, tak politického hlediska. Do území MAS nespadá žádný vojenský újezd.

1.3 Historie MAS, zkušenosti s rozvojem území

1.3.1 Historie MAS Sokolovsko

K založení Místní akční skupiny Sokolovsko došlo **na jaře roku 2006**. V červenci téhož roku byla podepsána zakládací smlouva obecně prospěšné společnosti „MAS Sokolovsko o. p. s.“.

O partnerství projevily již tehdy zájem nejen obce, ale i subjekty zabývající se volnočasovými aktivitami, občanská sdružení či subjekty z oblasti podnikání. Obecně prospěšná společnost byla založena za účelem poskytování obecně prospěšných služeb, jejichž cílem je rozvoj regionu Sokolovsko s hlavním zaměřením na venkov. Všechny tyto služby jsou zakotveny v zakládací smlouvě obecně prospěšné společnosti MAS Sokolovsko, která je dostupná na webových stránkách MAS.

Důvodů pro danou volbu území MAS bylo více. **Jmenujme alespoň hlavní spojující prvky:**

Značná část území MAS Sokolovsko spadá do **oblasti bývalých Sudet**. Lze zde dodnes sledovat následky např. poválečného vystěhování německého obyvatelstva, či nevytvoření tradic a vztahu místních obyvatel (většinou dosídlenců) k místu, kde žijí. Na tyto **pocity vykořeněnosti** dodnes působí **nevyjasněné vztahy k vlastnictví půdy** či odkupy pozemků osobami, které v území nežijí, na půdě nehospodaří. Tato fakta do značné míry ovlivňují možnost rozvoje podnikání na venkově a investic do zemědělství.

Pro Sokolovsko je naprosto typické **značné množství lesů** a zemědělské půdy, které jsou však využívány jen v naprosto minimální míře. Z tohoto hlediska lze konstatovat, že zemědělství a tradiční řemeslná výroba jsou do budoucna jedním z nejvíce potenciálních oborů pro růst hospodářství a zaměstnanosti.

Území MAS Sokolovsko je velmi bohaté na **nejrůznější typy památek a kulturní dědictví** (církevní, technické, přírodní ad.). Bohužel řada těchto památek se nachází v katastrofálním stavu, často nejsou jasně určeny majetkoprávní vztahy k těmto památkám, nejsou zabezpečeny proti krádežím a vandalismu. Dalším problémem je neexistující zmapování právě těchto nejdrobnějších památek typu kapliček, smírčích křížů apod. V této oblasti má MAS Sokolovsko do budoucna připravenou celou řadu záměrů na zmapování a revitalizaci kulturního dědictví.

Na území okresu Sokolov došlo po roku 1945 k **zániku nebo téměř úplnému zániku 49 obcí, osad a samot**. Důvody jejich zániku se různily. V případě Slavkovského lesa se obvykle jednalo o vytvoření vojenského výcvikového prostoru. V oblasti Sokolovské pánve byl zánik

lidských sídel způsoben rozvojem povrchové těžby hnědého uhlí, které padly za oběť stovky obyčejných domků i desítky zajímavých a vzácných staveb. V oblasti Krušných hor byl zánik mnoha obcí způsoben především odsunem německého obyvatelstva, a pak také zřízením hraničního pásma, které se stalo záminkou pro demolici opuštěných stavení. Ne všechny obce však byly zničeny úplně. Některé byly např. znovu vybudovány o několik kilometrů dál, na některých se udržel život v podobě dvou tří domků. Některé osady byly dokonce částečně obnoveny. Touto problematikou se MAS dodnes aktivně zabývá.

Řada zvláštností, které území MAS Sokolovsko spojuje, vyplývá také z historického hlediska. Každý ví, že pro Sokolovsko je typický průmysl, zejména těžba hnědého uhlí a výroba chemikálií. Avšak málokdo tuší, že **oblast Sokolovska bývala nejúrodnějším místem na území dnešní ČR** pro pěstování chmelu. „Chmelová doba“ byla od 17. století postupně vytlačována těžbou. Rozsáhlá dolová činnost taktéž vedla k zániku řady vesnic s pozoruhodnou lidovou architekturou tzv. hrázděných domů. Zemědělství, převážně pěstování chmelu a lesnictví, mívalo na území MAS významnou tradici. Již dnes začínají na území MAS vznikat **nové malé rodinné pivovary** a do budoucna se zde očekává velký boom zde tradičního pivovarnictví.

Dalším bohužel smutným faktem spojujícím území MAS Sokolovska, je kvalita životního prostředí. Rozhodujícími faktory destrukce prostředí jsou znečištění ovzduší, devastace a denaturalizace krajiny. Podle úrovně znehodnocení prostředí lze řešené území rozdělit na tyto zcela odlišné části:

Území MAS Sokolovska patří k nejvíce postiženým oblastem v ČR. Rozhodujícími faktory destrukce prostředí jsou znečištění ovzduší, devastace a denaturalizace krajiny. Podle úrovně znehodnocení prostředí lze řešené území rozdělit na tyto zcela odlišné části:

- ▶ **Sokolovská pánev** - území s mimořádnou koncentrací zdrojů znečištění ovzduší a vod (těžba, průmysl, sídla, doprava) a mimořádným rozsahem devastovaných ploch.
- ▶ **Krušné hory** - zdroje znečištění omezeny pouze na sídla. Zásadním problémem je poškození lesních ekosystémů vlivem dálkového transferu škodlivin.
- ▶ **Chráněná krajinná oblast Slavkovský les** - zdroje znečištění jen lokálního charakteru. Místy je výrazné plošné poškození prostředí zemědělskou činností.

V oblasti vodohospodářství pokračuje trend snižování vypouštěného znečištění vlivem **výstavby ČOV a útlumu průmyslové výroby**. Očekává se, že k růstu kvality vod přispěje **revitalizace vodních toků**, která se začala uskutečňovat v pánevích oblastech Sokolovska.

K růstu kvality vody dochází také vlivem ukončení činnosti některých znečišťovatelů a dodržováním zákonných limitů na vypouštění nebezpečných a odpadních látek.

Další důležitou skutečností je **vysoká míra nezaměstnanosti**, která se na Sokolovsku dlouhodobě pohybuje nad celorepublikovým průměrem. Toto je spojeno zejména s pozvolným poklesem těžební činnosti (propuštění mají se svou kvalifikací obtíže získat zaměstnání v jiném oboru, problém naroste po úplném ukončení těžby, což je odhadováno přibližně na rok 2035) a nízkou vzdělanostní úrovní obyvatel okresu Sokolov.

Sokolovsko je tradičně vnímáno jako průmyslová, šedá a nezajímavá oblast, a jako takové je především v **oblasti v cestovního ruchu** téměř neobjeveno, a tudíž i „neokoukáno“. Skutečnost je taková, že na území MAS turista najde vše, co potřebuje, od krás Krušných hor, přes nepoškozenou přírodu CHKO Slavkovský les, až po zajímavé aktivity pořádané v centrální části MAS, tj. na území Sokolovské pánve. Je však potřeba dobudovat dostatečnou základní ubytovací a stravovací infrastrukturu, rozvíjet služby v podobě půjčoven sportovního vybavení a podpořit výstavbu/přestavbu/modernizaci objektů a ploch sloužících pro sportovně/kulturně rekreační využití.

Na území MAS Sokolovsko doposud není plně rozvinuta venkovská turistika a není využit potenciál zemědělských farem v oblasti agroturistiky. Cestovní ruch přitom vykazuje nejdynamičtější růst, poskytuje mnoho pracovních příležitostí i pro nekvalifikované pracovní síly a nabízí alternativu k zaměstnání v zemědělství. Území MAS Sokolovska má velký potenciál pro rozvoj venkovského cestovního ruchu a agroturistiky, který působí jako důležitý faktor trvale udržitelného rozvoje.

Do budoucna se dá očekávat další úbytek pracovních míst v těžebním průmyslu a přesun pracovních sil do oblasti služeb. Z tohoto důvodu je nutné nastartovat rozvoj cestovního ruchu, který v budoucnosti bude hrát ještě významnější roli v hospodářství a zaměstnanosti.

Shrneme-li hlavní důvody výběru daného území, dostaneme se především k přirozené snaze společně (v rámci spolupráce obcí, potažmo mikroregionů a dalších subjektů aktivních na území dnešní MAS Sokolovsko) řešit hlavní problémy a využívat společné charakteristiky:

- ▶ **homogenita území** (geografická, historická, politická, ekonomická i demografická)

Území MAS Sokolovsko je až na menší výjimky administrativně shodné s územím okresu Sokolov, přijímá navíc 3 obce z okresu Karlovarského. Celé území v podstatě spadá do povodí řeky Ohře. Z hlediska fyzickogeografických charakteristik je území tvořeno Krušnými horami, Sokolovskou pánví a CHKO Slavkovský les.

► **společné zájmy a problémy**

Pro oblast je typická vysoká míra nezaměstnanosti, jedná se o příhraniční oblast (tzv. Sudety) s Německem. S ohledem na poválečné vysídlení německého obyvatelstva a k navazujícímu umělému dosídlování území se dodnes místní občané potýkají s pocitem vykořeněnosti. Opomenout nelze ani pro oblast naprosto charakteristickou těžbu a průmyslové využití území, které svým postupným útlumem přispívá k nárůstu strukturální nezaměstnanosti.

- **z původně účelové spolupráce** (především spolupráce mikroregionů na integrovaných projektech) se postupně **vyvinula spolupráce na základní osobních vztahů** představitelů obcí, místních podnikatelů, dobrovolníků a také neziskových organizací.

Tím jak se MAS vyvíjela, aktivně působila na své území a úspěšně využívala řady dotačních titulů, připojovali se další partneři. Tyto subjekty se podílely na tvorbě SCLLD.

1.3.2 Zkušenosti MAS Sokolovsko s dotačními tituly

Dnes je MAS Sokolovsko jednou z největších MAS v ČR co do počtu obyvatel (cca 90.000 obyvatel). V programovém období Evropské unie 2007 - 2013 byla MAS Sokolovsko aktivně zapojena **do iniciativy Leader**.

V roce 2007 MAS vyhlásila **vlastní program Leader Sokolovsko**. Získala prostředky od místních aktivních subjektů (především od obcí) a ve vlastní výzvě podpořila 8 projektů. Pracovníci MAS i potenciální žadatelé si tak mohli poprvé vyzkoušet a ověřit funkčnost celého systému přidělování dotací metodou Leader. Takto získané zkušenosti zužitkovalo hned v tomtéž roce 5 příjemců dotace, kteří byli vybráni místní akční skupinou k podpoře v rámci programu **Leader ČR 2007**.

Hlavní dotační prostředky a aktivity spojené s rozvojem regionu metodou Leader však byly spojeny až **Programem rozvoje venkova ČR, IV. osou Leader**. Z tohoto dotačního titulu MAS Sokolovsko podpořila 108 projektů v hodnotě téměř 104 milionů Kč, které přispěly k rozvoji sokolovského regionu. Projekty byly realizovány v letech 2009 – 2014 v rámci 8 výzev v 7 různých oblastech, tzv. fichích. V této oblasti si pracovníci i partneři MAS Sokolovsko vyzkoušeli nejen vyhlášení výzev, ale také příjem a administraci projektů, jejich kontrolu, bodování, řešení případných připomínek, dohled nad realizací, vyúčtování i monitoring projektů. O kvalitě činnosti aparátu MAS svědčí, že žádný žadatel nepodal v průběhu výše zmíněných 8 výzev odvolání proti bodování či postupu MAS na SZIF.

Projekty schválenými v rámci **Strategického plánu Leader MAS Sokolovsko** se podpořila zejména **infrastruktura v obcích**, jejich **občanská vybavenost**, dále se menšími projekty **přispělo k záchraně a obnově místního kulturního dědictví a** v neposlední řadě také **k rozvoji malého podnikání**. Rezervy shledáváme na poli podpory vzdělání a neziskového sektoru, což bychom v příštím programovém období chtěli pozměnit.

MAS Sokolovsko o.p.s. se však nevěnovala jen získávání finančních prostředků pro subjekty na svém území. Realizovala i své **vlastní projekty**. Jejich stručné shrnutí následuje:

1. Využití fenoménu zaniklých obcí Slavkovského lesa pro rozvoj CR

Počátkem roku 2008 byla MAS Sokolovsko úspěšná se žádostí o příspěvek z Programu obnovy venkova vyhlášeným Karlovarským krajem. V tomto projektu bylo požádáno o spolufinancování předběžné studie proveditelnosti plánovaného integrovaného projektu Využití fenoménu zaniklých obcí Slavkovského lesa pro rozvoj cestovního ruchu. Tato studie se výrazně promítla do projektů MAS v budoucích letech.

2. Pilotní projekt obnovy vzhledu vybraných obcí partnerských

Tento projekt byl realizován v rámci Programu rozvoje venkova, opatření IV.2.1. Jednalo se o projekt partnerský MAS Sokolovsko o.p.s. a MAS Český les o.s. Výstupem projektu byla upravená a obnovená zeleň v obcích Rudolec, Kamenice, Krajková a Petrovice a dále nákup techniky (travní traktory, plotostřihy aj.). Projekt byl realizován v letech 2009-2010.

3. Propagační kampaň za krásami MAS Sokolovsko

Z programu ROP, oblast podpory 4.3 byla získána dotace na projekt, jehož hlavním výstupem byly letáky a DVD propagující atraktivitu našeho území. Letáky byly vyhotoveny v české, německé, anglické a ruské jazykové mutaci. Materiály byly zdarma distribuovány do všech informačních center na území MAS a dále šířeny např. na výstavách a různých setkáních. Projekt byl realizován v letech 2010-2011.

4. Řemeslo má zlaté dno

Taktéž tento projekt byl realizován v rámci Programu rozvoje venkova, opatření IV.2.1. Partnerem zde kromě MAS Sokolovsko, MAS Krajina srdce a MAS Český les byla i německá místní akční skupina LAG InitiAktivkreis Tirschenreuth. Výstupem projektu bylo vybudování center/dílen řemesel na území partnerských MAS a následná realizace série kurzů řemesel (zdarma pro účastníky). Projekt byl realizován v letech 2011-2012.

5. Cyklostezky po zaniklých obcích Slavkovského lesa a napojení na systémy v sokolovské kotlině

V letech 2011-2013 MAS realizovala i projekt financovaný z oblasti podpory 2.1, programu ROP Severozápad. Hlavním předmětem projektu je zpracování dokumentace pro územní a stavební řízení a dále studie vedení cyklostezek a studie proveditelnosti jakožto příloha pro budoucí žádost o dotaci na vybudování konkrétních cyklotras.

Realizace projektu proběhla komunitním způsobem a aktivovala **místní subjekty**. Nejen partneři, ale také např. vlastníci relevantních pozemků byli zapojeni do tvorby studií a návrhů vedení cyklotras.

6. Obnova reliktů zaniklých obcí Slavkovského lesa

Ve stejném období, tj. v letech 2011 – 2013 MAS realizovala ještě jeden projekt, financovaný taktéž z oblasti podpory 2.1, programu ROP Severozápad. Cílem projektu bylo zpracování jedné společné Vyhledávací studie proveditelnosti reliktů po zaniklých obcích na území Slavkovského lesa, dále zhotovení projektových dokumentací na obnovu vybraných reliktů, bulletinu o obnově reliktů a Studie proveditelnosti pro následné podání žádosti o dotaci dle pravidel ROP. I v tomto případě bylo při zpracování projektových dokumentací postupováno komunitním způsobem. Občané MAS Sokolovsko se mohli k navrhovanému řešení dané oblasti vyjádřit na webových stránkách MAS Sokolovsko, či prostřednictvím dotazníkového šetření, které k projektu proběhlo. Za tímto účelem vznikl i Bulletin o obnově reliktů, který projekt představil odborné i širší veřejnosti. Tímto došlo k **aktivizaci místních subjektů**, zapojení veřejnosti do realizace projektu. Dotazníkové šetření bylo směřováno jak do soukromého, tak do občanského sektoru.

7. Řemesla - od historie po nejmodernější techniky

Projekt byl realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, a to v období 1/2013 – 8/2014. Cílem projektu bylo změnit postoj žáků i rodičů k technickým oborům - zatraktivnit technické obory a zvýšit zájem o ně. Obsahem projektu byla celodenní mimoškolní výuka (speciální program v muzeu řemesel, praktická část, videoprezentace), dále počítačové modelování využitelné v řemeslech, exkurze do výrobních podniků s environmentálním výkladem. Do projektu byli jakožto hlavní partneři zapojeny Základní školy z Krajkové, Kynšperka nad Ohří a Lokte.

8. Snadněji přes překážky k podnikání

Tento projekt byl finančně podpořen v rámci OP LZZ, opatření 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti. Projekt byl v realizaci od 4/2013 – 12/2014. Cílem projektu bylo zvýšit zaměstnatelnost nezaměstnaných osob nebo osob ohrožených na trhu práce v Karlovarském kraji a to prostřednictvím poskytnutí komplexu kvalitních vzdělávacích aktivit a podpůrných poradenských služeb pro zájemce o podnikání. Cílovou skupinou byly fyzické osoby pečující o dítě do 15 let věku a dále fyzické osoby, které byly vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců. Součástí projektu bylo široké spektrum vzdělávacích aktivit, které vychází z potřeb cílové skupiny. Mezi základní aktivity patřily motivační dny pro zahájení podnikání, rekvalifikační kurz v délce nad 200 výukových hodin (proběhl celkem 3x), poradenské služby (programy Asistence, Intervence, Právní služby), doprovodná a podpůrná opatření.

9. Projekt Můj životní styl a zdraví

MAS Sokolovsko bylo partnerem projektu realizovaného v letech 9/2014-7/2015 z operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost Můj životní styl a zdraví. Tento projekt byl určen základním školám Karlovarského kraje, konkrétně se do něj zapojilo 25 základních škol z celého regionu. Dotační výzva byla zaměřena na boj proti obezitě, projekt byl nicméně zaměřen širěji a snažil se dotknout všech základních oblastí zdravého životního stylu dětí, a to celkem v 5 vzdělávacích programech.

První aktivitou projektu byl program Pijte vodu z kohoutku, který dětem objasňoval důležitost dodržování pitného režimu, zvláště pak vody, jako základní vhodné tekutiny k pití. Druhou aktivitou byl program Radost z pohybu, kde zkušená lektorka ukázala dětem nové zajímavé trendy z oblasti pohybových aktivit a seznámila děti s nezastupitelnou rolí pohybu pro jejich zdraví. Třetí aktivitou byl program Víím, co jím. Tento program byl veden velice zážitkově a děti při něm zjišťovaly nové možnosti stravování, důležitost pravidelnosti a pestrosti v jejich jídelníčku. Čtvrtou aktivitou byl program Vše podstatné o životním stylu. Ten byl směřován různými podaktivitami směřovanými i na pracovníky škol, v rámci níž proběhly např. workshopy pro pracovnice/pracovníky školních jídelen nebo např. seminář pro pedagogy o kořenech zdraví. Jako pátá aktivita byla zastoupena také Dopravní výchova, v rámci níž byly realizovány zážitkové lekce pro děti i pedagogy a z ní je vytvořen pracovní sešit pro děti 1. stupně základních škol. Vrcholem celého projektu byla publikace o zdravém životním stylu pro 2. stupně základních škol. Počet dětí aktivně zapojených do tohoto projektu vysoce přesáhl počet 2000.

10. Projekt Výměna zkušeností mezi MAS Plzeňského a Karlovarského kraje

Cílem projektu byla spolupráce mezi zapojenými MAS, předávání správné praxe a postupů, posílení vazeb mezi MAS. Do projektu bylo zapojeno 7 místních akčních skupin. Projektu se účastnily MAS z Karlovarského kraje (MAS Sokolovsko, MAS 21, MAS Krušné hory a MAS Kraj živých vod) a z Plzeňského kraje (MAS Český les, MAS Zlatá cesta a MAS Radbuza). Mezi zapojenými partnerskými MAS byla podepsána partnerská smlouva o spolupráci. Projekt byl spolufinancován v rámci opatření IV.2.1, ve 22. kole příjmu Programu rozvoje venkova. Období realizace tohoto projektu bylo od 9/2014 do 6/2015.

Zapojené MAS si jako téma k řešení zvolily monitoring a evaluace strategie MAS. V rámci realizace projektu probíhala vzájemná pracovní setkání. Nejprve byla zpracována doporučení vycházející z teoretických poznatků o evaluaci a monitoringu. Dále došlo k porovnání dosavadní prováděné praxe, existujících předpisů, vnitřních směrnic a střednědobých hodnocení zapojených MAS. Na závěr došlo k prolnutí doporučení zpracovaných na základě teorie a praxe. Výsledkem projektu je doporučující metodika provádění monitoringu a evaluace MAS. Na zpracování doporučující metodiky se podílely všechny zapojené MAS vzájemnými konzultacemi, sdílením zkušeností, nápadů a námětů, vzájemným připomínkovaním a doplňováním provedené práce.

1.3.3 Zapojení MAS do dalších partnerství

MAS Sokolovsko je aktivní i v rámci spolupráce, a to jak v rámci České republiky, tak v zahraničí. Na území Karlovarského kraje funguje 5 místních akčních skupin, přičemž statutární zástupce MAS Sokolovsko je již od počátku fungování Krajské sítě MAS Karlovarského kraje současně místopředsdkyní tohoto neformálního sdružení.

MAS Sokolovsko spolu s MAS 21, o.p.s. a MAS Vladař o.p.s. společně založily i zapsaný spolek Krajské sdružení MAS Karlovarského kraje, z.s. V rámci tohoto spolku spolupracují MAS na tématech propojujících území.

MAS Sokolovsko je také aktivním partnerem Celostátní sítě pro venkov (organizace zřízené Ministerstvem zemědělství ČR), která podporuje především vzdělávací aktivity na venkově.

MAS Sokolovsko o.p.s. je také členem Národní sítě MAS České republiky, z.s., což je organizace sdružující MAS napříč Českou republikou.

Za dobu svého působení MAS Sokolovsko podepsala řada smluv o spolupráci a memorand, jmenujme např. smlouvu o spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze, memorandum uzavřené s Regionálním pracovištěm Správy CHKO Slavkovský les či aktuálně připravované memorandum o spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování.

Taktéž jednotliví pracovníci MAS se dlouhodobě zapojují do řady činností směřujících k podpoře činnosti místních akčních skupin v ČR. Ředitelka MAS Sokolovsko Ing. Jágriková je např. dlouholetou členkou Pracovní skupiny Leader, která je především poradním orgánem MZe při tvorbě pravidel věnovaných metodě Leader v Programu rozvoje venkova ČR.

Manažerka MAS Sokolovsko Ing. Eva Slámová je členkou Mezinárodní pracovní skupiny zřízené Národní sítí MAS, která se zabývá mezinárodní spoluprací místních akčních skupin napříč Evropou.

Manažerka MAS Sokolovsko Ing. Markéta Hendrichová je členkou Pracovní skupiny Vzdělávání v rámci Národní sítě MAS.

Manažerka MAS Sokolovsko Mgr. Zuzana Odvody je členkou skupiny podílející se na tvorbě Regionálního akčního plánu středního vzdělávání v Karlovarském kraji.

1.4 Komunitní projednávání vzniku SCLLD MAS Sokolovsko

Tato kapitola popisuje způsob **zapojení veřejnosti a využití místního partnerství**, který byl realizován při vzniku Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko (dále jen SCLLD). Jedná se o aplikaci **metody komunitně vedeného místního rozvoje**, kdy jsou zapojováni do procesu plánování a vzniku SCLLD partneři na místní úrovni, včetně občanské společnosti a místních ekonomických subjektů. Následně také budou zapojeni i do vlastní realizace rozvoje území. Dochází tak k zjištění skutečných místních potřeb a potenciálu území, vytváření nových postupů, implementaci zjištěného do praxe a k celkovému posílení místní kapacity pro rozvoj území. Participativní metoda zpracování strategie umožňuje využití více různých pohledů na danou problematiku, dává prostor pro nalezení tradičních i inovativních řešení, která jsou stabilní a přínosná pro rozvoj území. Účastníci komunitního projednávání mají prostor pro vyjádření vlastní iniciativy a uplatnění vlastních názorů, tím je podpořena jejich motivace pro následnou realizaci strategie, jsou tak vytvářeny i podmínky pro další spolupráci a rozvojové snahy na území MAS Sokolovsko.

SCLLD pro území MAS Sokolovsko nebyla zpracovávána tzv. „od stolu“, ale prostřednictvím metody komunitně vedeného místního rozvoje. Při tomto procesu byly uplatněny nejrůznější metody zapojení veřejnosti, konkrétně se jednalo o workshopy, možnost připomínkování rozpracované verze SCLLD, dotazníkové šetření, ankety, setkávání starostů a příznivců MAS, pracovní setkání s dětmi, žáky a studenty, mapování absorpční kapacity území apod. Do zpracování SCLLD byla **zapojena veřejnost a odborníci na různé oblasti**. Odborníci i zástupci široké veřejnosti využili také možnosti připomínkování SCLLD v různých stupních jejího vzniku a rozpracovanosti, kdy jejich znalost konkrétního území či problematiky přinesla relevantní přínosné informace, jež byly do SCLLD zapracovány. SCLLD byla připravována se znalostí místní situace. Při její tvorbě jsme postupovali na základě uplatnění principu „**zdola – nahoru**“. Zároveň bylo ruku v ruce s komunitním projednáváním realizováno také **expertní zpracování**, kdy při setkáních s veřejností a odborných skupin probíhala expertní facilitace, aby nedocházelo k nereálným návrhům a očekáváním, ale naopak aby ze společných setkání bylo možno vytěžit co nejvíce poznatků a nápadů pro zpracování kvalitní SCLLD vycházející z místní situace. Expertní zpracování bylo uplatněno při přípravě jednotlivých aktivit vedoucích k zapojení místních aktérů a veřejnosti a při vyhodnocování a zpracovávání výstupů a poznatků z těchto aktivit. Dále bylo expertního zpracování využito k vyhledávání a zpracování statistických a dalších relevantních údajů o území MAS Sokolovsko a při zpracování finální verze jednotlivých kapitol SCLLD. Na

expertním zpracování a facilitaci workshopů se podíleli zaměstnanci MAS Sokolovsko o.p.s a rozvojové a vzdělávací agentury Abri, s.r.o., která působí v regionu Sokolovska.

Dále následuje popis jednotlivých aktivit uplatněných při zapojení veřejnosti, odborníků a dalších místních aktérů do tvorby integrované strategie území.

1.4.1 Komunitně plánovací workshopy

Pro možnost zapojení široké veřejnosti do tvorby SCLLD byly uskutečněny čtyři komunitně plánovací workshopy. Tyto workshopy byly realizovány na různých místech Sokolovska a mohli se jich zúčastnit zájemci z řad příznivců MAS i další zájemci o rozvoj regionu z nejrůznějších skupin. Široká veřejnost tak měla možnost zapojit se do tvorby SCLLD. Workshopy probíhaly pod vedením zkušeného facilitátora, který používal k moderování prezentace, různé metody a techniky skupinové práce či rozhodování (metoda Open Space Technology, moderovaná diskuze, otevřená diskuze, hlasování, brainstorming).

Každý z komunitně plánovacích workshopů se zabýval jinou problematikou:

1. **komunitně plánovací workshop v Jindřichovicích** – za použití metodiky Open Space Technology (metoda otevřeného prostoru) byla pomocí skupinové práce řešena SWOT analýza území. Témata pracovních kroužků, které zpracovávaly SWOT analýzu území, byla tato:
 - geografie
 - historie
 - životní prostředí
 - demografie
 - kultura
 - ekonomická situace
2. **komunitně plánovací workshop v Novém Sedle** – byl zaměřen na problémy různých cílových skupin včetně návrhů na jejich řešení.
 - Cílové skupiny podle druhu instituce: NNO, obce, vzdělávací instituce, podnikatelé, zemědělci, lesníci a rybáři.
 - Cílové skupiny podle horizontálních kritérií: senioři (nad 60 let), ženy, mladí (do 30 let), muži (30 – 60 let), sociálně ohrožení.

Výstupem tohoto workshopu byla analýza potřeb výše uvedených cílových skupin, kterou uvádíme v samostatné příloze.

3. **komunitně plánovací workshop v Horním Slavkově** – byl věnován především mapování absorpční kapacity regionu pro období 2014 až 2020 a přípravě na toto období. Účastníci zde prezentovali své záměry a podíleli se na tvorbě vize.
4. **komunitně plánovací workshop v Horách** – se zabýval tvorbou priorit, strategických cílů a indikátorů. Tvorba priorit území MAS Sokolovsko proběhla za pomoci moderované diskuze. Byly určeny tyto hlavní priority:
 - zaměstnanost
 - kvalita života
 - památky a cestovní ruch

Jak je vidět z výše uvedeného obsahu komunitně plánovacích workshopů, široká veřejnost měla možnost zapojit se do procesu tvorby SCLLD z nejrůznějších hledisek. Tedy od samotného popisu území promítajícího se do SWOT analýzy, až po spoluúčast na tvorbě priorit a strategických cílů. Expertní tým při další odborné práci využil výstupy z těchto workshopů; jako jeden z podkladů při zpracovávání analytické části SCLLD, dále jako východisko práce na SWOT analýze na následujících odborných workshopech, při expertním zpracování integrované SWOT analýzy a při expertní tvorbě strategické části SCLLD.

Výstupy a dokumentaci z komunitně plánovacích workshopů uvádíme v samostatných přílohách tohoto dokumentu.

1.4.2 Odborné workshopy

V rámci tvorby SCLLD byly dále realizovány čtyři odborné workshopy. Na tato pracovní setkání byli pozváni zástupci aktérů působících na území MAS Sokolovsko dle své odbornosti, tedy zástupci obcí, škol, neziskových organizací, zájmových organizací, zaměstnavatelů, příznivci MAS Sokolovsko, dobrovolníci, odborníci zabývající se konkrétní problematikou (např. cestovním ruchem, životním prostředím, zemědělstvím) a další. Tito oslovení odborníci se mohli zúčastnit workshopů podle svého odborného zaměření a svého zájmu. Odborné workshopy byly tematicky rozděleny takto:

1. **Zaměstnanost a vzdělávání v Hřebenech** – obsahující témata zaměstnavatelé (velké podniky), vzdělávání - školství, začleňování sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením, sport a volný čas, mateřská centra a střediska volného času.
2. **Životní prostředí a udržitelnost v Habartově** – obsahující témata odpady a ekologické zátěže, ochranu a péči o přírodu a lesy, ochrana ovzduší, půdy a vod, alternativní energetické zdroje a energetické úspory, ekovzdělávání, turistika.
3. **Konkurenceschopný venkov v Chotíkově** - obsahující témata podpora drobných podnikatelů, podpora zemědělců, podpora cestovního ruchu, informační centra.
4. **Kvalita života na venkově v Královském Poříčí** - obsahující např. témata komunální politika, dopravní infrastruktura a obslužnost, historie, památky a kultura, sociální a zdravotní péče, rodina a péče o seniory.

Došlo tak k vytvoření fokusově zaměřených odborných pracovních skupin. Odborné workshopy probíhaly na různých místech regionu Sokolovska. Výstupy z těchto workshopů byly zapracovány do SCLLD. Posloužily jako jeden z podkladů pro zpracovávání analytické části SCLLD a jako jedno z mnoha z hledisek pro tvorbu strategické části SCLLD. Během těchto workshopů odborníci pracovali také na SWOT analýzách k jednotlivým oblastem, na jejichž základě následně pomocí expertního zpracování byla vytvořena integrovaná SWOT analýza území MAS Sokolovsko. Výměna informací a komunikace mezi účastníky odborných workshopů přispěla k lepšímu pochopení dané problematiky, k nalezení a uvědomění si nejrozličnějších souvislostí a synergickému efektu ve prospěch kvalitně zpracovávané SCLLD ve všech jejích aspektech.

Výstupy a dokumentaci z odborných workshopů uvádíme v samostatných přílohách.

1.4.3 Zájmové skupiny

Na základě fokusově odborných pracovních skupin, které pracovaly na odborných workshopech, byly jako inovativní prvek vytvořeny zájmové skupiny. Navržené činnosti zájmových skupin vycházejí z témat jednotlivých odborných workshopů. Na základě vyhodnocení práce a výstupů z odborných workshopů však byly pro zajištění efektivního fungování zájmové skupiny relevantně modifikovány následovně:

1) Vzdělávání, zaměstnanost a sociální koheze:

a. Činnosti

- Zaměstnanost, vytváření nových pracovních míst
- Poradenství při volbě povolání, zprostředkování zaměstnání
- Výuka, výchova a příprava na zaměstnání
- Celoživotní vzdělávání
- Rekvalifikační kurzy
- Podpora výzkumu, vývoje a inovací
- Sociální podnikání
- Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny

b. Doporučené typy organizací

- Školy a další školská zařízení včetně nestátních
- Vzdělávací a poradenské instituce
- Zprostředkovatelé zaměstnání, úřady práce
- Zaměstnavatelé zaměstnávající více než 10 lidí
- Odborové organizace a profesní komory
- Občané dobrovolníci
- Organizace zastupující menšiny
- Sociální podniky

2) Občanská společnost

a. Činnosti

- Sociální a zdravotní péče
- Činnost NNO jinde neuvedených
- Péče o rodinu, děti, mládež, seniory
- Provozování aktivit pro trávení volného času, jejich rozvoj
- Pořádání kulturních, sportovních a společenských akcí
- Obnova zázemí a duchovního života

b. Doporučené typy organizací

- Státní organizace a organizace činné v sociální oblasti a zdravotnictví
- Organizace zaměřené na kulturu, sport, volný čas, kluby důchodců, zájmové organizace a dále organizace jinde neuvedené
- Občané dobrovolníci
- DDM, mateřská centra, ZUŠ
- Nadace, církve

3) Konkurenceschopný a udržitelný venkov:

a. Činnosti

- Ochrana ŽP - ochrana vod; ochrana ovzduší; ochrana půdy; ochrana přírody a krajiny; ochrana a péče o les
- Nakládání s odpady, ekologické zátěže
- Energetika, obnovitelné a vyčerpatelné zdroje energie
- Eko/agroturistika
- Environmentální vzdělávání a osvěta v oblasti udržitelného rozvoje
- Podnikání v zemědělství, v lesnictví, v cestovním ruchu
- Drobné podnikání
- Podpora cestovního ruchu, turistická a návštěvnická infrastruktura

b. Doporučené typy organizací

- Zemědělci, majitelé lesů
- Drobní podnikatelé, OSVČ do 10 zaměstnanců
- Výrobci energie z OZE
- Environmentálně orientované organizace
- Organizace zastupující zemědělce, drobné podnikatele
- Provozovatelé infrastruktury a produktů v CR
- Informační, komunikační a koordinační služby v CR
- Turistické organizace
- Občané dobrovolníci

4) Kvalita života na venkově:

a. Činnosti

- Komunální politika
- Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost
- Budování obecní infrastruktury
- Péče o vybavenost obcí a jejich rozvoj
- Dopravní obslužnost a infrastruktura
- Péče o sociálně vyloučené lokality
- Obnova památek

b. Doporučené typy organizací

- Obce
- Podniky technických služeb

V následujícím období 2014 až 2020 (resp. 2023) chceme s těmito zájmovými skupinami pracovat a věnovat se tématům rozvoje území MAS Sokolovsko. Každý partner MAS může být zapojen do činnosti pouze jedné z výše uvedených zájmových skupin, a to podle jeho převažující činnosti. Je možné, že v průběhu realizace SCLLD dojde ke změnám, doplněním či rozšířením těchto zájmových skupin.

1.4.4 Ankety pro občany

Během komunitní tvorby SCLLD bylo realizováno několik anket pro občany území MAS Sokolovsko. Ankety byly koncipovány odlišným způsobem a kladly si za cíl zjistit názory občanů na různou problematiku.

První anketa byla vyplňována účastníky 4. workshopu komunitního plánování, v ulicích Sokolova a prostřednictvím webových stránek MAS. Z workshopu byla návratnost 22 anketních lístků, 21 anketních lístků bylo vyplněno v ulicích Sokolova a 16 pomocí webu. Celkem bylo dotázáno 59 respondentů.

Anketa obsahovala 3 jednoduché níže uvedené otázky s možností výběru odpovědí, ale také s možností jejich doplnění o vlastní názor. Zde uvádíme výstupy z ankety:

Tab. č. 6: Výsledky ankety pro občany

1. Které 2 problémy jsou pro MAS Sokolovsko podle vás stěžejní?		Počet odpovědí
A	Nezaměstnanost	42
B	Nízká vzdělanostní úroveň	19
C	Nevyužitý potenciál pro cestovní ruch	6
D	Znečišťování životního prostředí	6
E	Stav památek	6
F	Stav obecních budov a komunikací	24
G	Nedostatečná propagace regionu	11
Vlastní odpověď	Apatie ke všemu, co se lidí osobně netýká.	1
Vlastní odpověď	Útlum průmyslu, s tím je spojená hrozba nezaměstnanosti a vyplývá z toho nutnost orientovat se na jiné oblasti uplatnění na trhu práce.	1
2. Jaké 2 hlavní role by podle vás mohly sehrávat obce na poli vzdělávání?		Počet odpovědí
A	Podílet se na tvorbě obsahu vzdělávacích aktivit	16
B	Podílet se na lektorování	5
C	Poskytnout zdarma prostory ke vzdělávání	39
D	Podílet se na iniciování vzdělávacích akcí	27

E	Podílet se na náboru účastníků vzdělávacích akcí	17
Vlastní odpověď	Tlak na legislativní změny (tvorba ŠVP dle potřeb trhu práce); navýšit financování školství; žádnou roli	4
3. Jaké 2 hlavní role by podle vás mohly sehrávat obce v oblasti podpory zaměstnanosti?		Počet odpovědí
A	Spolupráce s firmami/NNO	51
B	Spolupráce s dobrovolníky	5
C	Tvorba projektů na vytváření pracovních míst	45
Vlastní odpověď	Příprava území; žádnou roli; motivace investorů; jednodušší legislativa pro živnostníky; přidělovat zakázky sociálním podnikům; větší podpora státu	4
Vlastní odpověď	Hledat uplatnění pro nezaměstnané postižené změnami v ekonomice (útlum průmyslových odvětví)	1
Vlastní odpověď	Zkusit podobný projekt http://www.mvk.cz/dalsivzdelavani/	1

Výsledky ankety (názory občanů) korespondují se statistickými údaji o Sokolovsku. Jako **stěžejní problémy regionu Sokolovska** jsou vnímány:

- Nezaměstnanost
- Stav obecních budov a komunikací
- Nízká vzdělanostní úroveň

Hlavní role obcí na poli vzdělávání vidíme v oblasti:

- Poskytování prostorů ke vzdělávání (zdarma)
- Iniciování vzdělávacích akcí
- Spoluúčast na náboru účastníků vzdělávacích akcí

Hlavní role obcí v oblasti podpory zaměstnanosti vidíme v oblasti:

- Spolupráce s firmami/NNO
- Tvorba projektů na vytváření pracovních míst

Druhá anketa se zabývala především **spokojeností a dostupností služeb** v obcích pro občany. Anketa byla realizována prostřednictvím formuláře, který uvádíme v samostatné příloze. Ankety se zúčastnilo celkem 80 respondentů, z toho 32 mužů (40 % respondentů) a 48 žen (60 % respondentů). Respondenti ankety pocházejí z obcí Březová, Bukovany, Dolní Rychnov, Habartov, Hory, Chlum Svaté Máří, Chodov, Jindřichovice, Královské Poříčí, Kraslice, Krásno, Kynšperk nad Ohří, Sokolov, Staré Sedlo, Svatava, Šabina, Vintířov. Nejvíce respondentů (41) je ze Sokolova. Vzhledem k nízkému počtu respondentů z ostatních obcí není obvykle relevantní usuzovat na stav zjišťovaných skutečností v jednotlivých obcích.

Z hlediska věkové struktury se ankety zúčastnilo 7 osob ve věku od 19 do 30 let (8,75 %), 48 osob ve věku 31 až 50 let (60 %), 23 osob ve věku 51 až 65 let (28,75 %) a 1 osoba nad 65 let. Žádný z respondentů nebyl mladší 18 let.

Dále uvádíme vyhodnocení této ankety pro jednotlivé oblasti. Výsledky ankety byly zohledněny v příslušných kapitolách SCLLD.

- **Školství:**

96 % respondentů (tj. 77 osob) odpovědělo kladně, že je v jejich obci nebo blízkém okolí zajištěna MŠ.

94 % respondentů (tj. 75 osob) odpovědělo kladně, že je v jejich obci nebo blízkém okolí zajištěna ZŠ.

Kvalitu ZŠ v malých obcích jako dostatečnou kladně ohodnotilo 41 % respondentů. 34 % respondentů se naopak domnívá, že kvalita ZŠ v malých obcích není dostatečná. Na tuto otázku neodpovědělo 25 % respondentů z důvodu nedostatku informací k dané problematice.

74 % respondentů se domnívá, že by v Karlovarském kraji měla působit vysoká škola. Z hlediska oboru naprosto převažuje přání na technické zaměření této vysoké školy, což uvedlo téměř 50 % respondentů, kteří chtějí v Karlovarském kraji vysokou školu (příčemž z technických oborů bylo nejčastěji uváděno strojní nebo elektro zaměření). Dále byly uváděny obory cestovního ruchu, lázeňství, ekonomie a veřejné správy.

- **Sociálně vyloučené lokality:**

80 % respondentů se domnívá, že se v jejich obci nacházejí sociálně vyloučené lokality. Jedná se především o obce Sokolov a Chodov. U ostatních obcí nelze vzhledem k malému počtu respondentů vyhodnocovat tuto otázku pro jednotlivé obce.

- **Bezpečnost v obci:**

76 % respondentů uvedlo, že se ve své obci cítí bezpečně. Všichni respondenti, kteří odpověděli, že se necítí bezpečně, zároveň v předchozí otázce kladně odpověděli na existenci SVL ve své obci. Otázka pocitu bezpečí nezávisí u respondentů na věku ani na pohlaví.

- **Rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity:**

85 % respondentů se domnívá, že má smysl organizovat rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro děti i dospělé.

- **Volný čas:**

85 % respondentů odpovědělo kladně na otázku, zda je v jejich obci dostatek příležitostí pro trávení volného času. Ti, kteří spokojeni nejsou, obecně postrádají hlavně zázemí pro mládež. Konkrétně v Chodově chybí možnosti koupání (bazén a veřejné koupaliště) dostupné přímo ve městě. Ve Svatavě (ovšem pouze na základě 2 respondentů ze Svatavy) chybí kulturní akce a sportoviště přístupné veřejnosti.

- **Odpady:**

96 % respondentů je spokojeno se systémem sběru komunálního odpadu, 86 % respondentů je spokojeno se systémem sběru tříděného odpadu a 80 % respondentů je spokojeno se systémem sběru nebezpečného odpadu.

Nespokojení respondenti vytýkají především absenci sběru bioodpadu, dále systém sběru nebezpečného odpadu, plechovek a nápojových kartonů. Jednotlivci jsou nespokojeni s počtem odpadkových košů, frekvencí svozu odpadu, provozní dobou technických služeb a systémem nastavení poplatku za odpad (např. platba za domácnost nikoliv podle počtu osob v domácnosti) nebo jeho výší.

- **Veřejná doprava:**

64 % respondentů je spokojeno se stavem veřejné dopravy. 7,5 % respondentů na tuto otázku neodpovědělo s poukázáním na skutečnost, že jezdí autem. Žádný z respondentů (všichni respondenti) z Habartova není (nejsou) spokojen s veřejnou dopravou. V Šabině chybí zastávka vlaku. Ze všech dotazovaných oblastí byla největší nespokojenost právě se stavem veřejné dopravy.

- **Zdravotní péče:**

74 % respondentů je spokojeno s dostupností zdravotní péče.

- **Služby:**

80 % respondentů je spokojeno se službami nabízenými v obci. Z nespokojených jich nejvíce postrádá (nejvíce chybí) poštu a lékárnu.

- **Pracovníci a zástupci OÚ a MÚ:**

69 % respondentů je spokojeno s prací pracovníků a zástupců OÚ a MÚ. 15 % je nespokojeno a 16 % odmítlo jednoznačně odpovědět, často z důvodu spokojenosti s pracovníky a nespokojenosti se zástupci, příp. z důvodu osobní vazby na pracovníky či zástupce OÚ/MÚ.

- **Způsob poskytování informací:**

Respondenti za nejlepší zdroj informací považují internetové stránky obce (které ale někteří respondenti požadují vylepšit) a různé tiskoviny (časopis, zpravodaj, noviny, letáky). Dále pak obecní rozhlas, e-mail a sms, obecní vývěsku a facebook.

Třetí anketa je koncipována jako vytvoření seznamu památek k záchraně. Tato anketa umístěná na webu MAS je nápadem, který vznikl na 3. komunitně plánovacím workshopu. Jejím účelem je zmapovat památky, které by chtěli obyvatelé na území MAS zachránit, i když nejsou v národním seznamu kulturních památek. Jde nám o detaily, které z pohledu většího celku mají zanedbatelný význam, ale z pohledu obyvatele regionu mají svou hodnotu a smysl např. právě v souvislosti s pocitem regionální identity. Níže uvádíme seznam památek k záchraně, který vzešel z této ankety:

- Obnova 30 vybraných reliktnů na území MAS, na které jsou vyhotoveny PD. Navazuje na úspěšný projekt vyhledání, pasportizace a zpracování PD pro tyto relikty.
- Březová – kaplička v Kostelní Bříze.
- Březová – kaplička u kaštanu JV od bývalé Paseky (u cesty do Paseky)
- Březová – kaplička JZ od Studánky na kopci
- Horní Slavkov – kaplička v ohradní zdi hřbitova u děkanství
- Krajková – kaplička JV od Libnova
- Kraslice – kaplička SZ od Mlýnské na kraji lesa
- Kraslice – kaplička v S části Čiré
- Kraslice – kaplička SV od Mlýnské na pastvině
- Kraslice – kaplička JV od Mlýnské na pastvině
- Kraslice – kaple v Dolní Hluboké (interiér)
- Krásno – kaplička v Hájích
- Krásno – kaplička Olivetské hory u kostela v Krásně
- Kynšperk nad Ohří – hrobka v zámeckém parku v Kamenném Dvoře
- Kynšperk nad Ohří – kaplička ve Štědré (používána jako garáž)
- Locket – dřevěná kaple sv. Kříže u vrchu Robič
- Šindelová – kaple u zámku Favorit
- Relikty bývalého města Liberbach – Čistá
- Obec Rovná jako unikát reálného socialismu
- Pozůstatky osídlení kolem Přebuzi a na Rolavě

1.4.5 Dotazník pro obce

V průběhu zpracovávání SCLLD navštívili pracovníci MAS Sokolovsko všechny obce na svém území. I v dnešní době rozvinutých informačních technologií zůstává osobní komunikace nejúčinnějším nástrojem komunikace. V rámci této návštěvy proběhlo setkání se starosty obcí, během něhož starostové příp. jimi pověřenými pracovníci, vyplnili dotazník, jehož formulář uvádíme v samostatné příloze. Dotazník posloužil ke zjištění především **vybavenosti obcí**. Dále byl dotazník vodítkem pro **strukturovaný rozhovor** mezi pracovníkem MAS Sokolovsko a starostou obce k doplnění dalších specifík obce, porovnání statistických údajů o obci se skutečným stavem apod. Pro zjišťování stavu především technické infrastruktury z oblasti životního prostředí bylo provedeno dotazování příslušných odborů obcí s rozšířenou působností Sokolov a Kraslice (obce příslušné pod obec s rozšířenou působností Karlovy Vary byly dotazovány samostatně), které bylo doplněno o informace od starostů jednotlivých obcí.

Dále uvádíme výsledky dotazníku pro obce, které byly rovněž zpracovány do příslušných kapitol analytické části SCLLD. Dotazník vyplnili zástupci všech 37 obcí spadajících do územní působnosti MAS Sokolovsko.

Prvním dotazem bylo zjišťováno, zda má obec zpracované nějaké strategické plány rozvoje, příp. zjišťoval jejich aktuálnost.

Z odpovědí vyplynulo, že 27 obcí má takovýto dokument zpracováno, přičemž jeho aktuálnost uvedlo 21 obcí. 18 obcí má strategické plány platné a aktuální pro následující období, 3 obce uvedly aktualizaci starší než 8 let.

Druhá otázka zjišťovala skutečnost, zda má obec schválený aktuální územní plán.

Z odpovědí na tuto otázku vyplynulo, že aktuálně schválený územní plán (nebo je těsně před jeho schválením) má 32 obcí, zbylých 5 nikoli.

Třetí dotaz byl směřován na doplnění informací o vybavenosti obcí týkající se služeb, jako jsou lékárna, potraviny, drogerie, kadeřnictví a opravy.

Lékárnu uvedlo ve své obci 9 respondentů v celkovém počtu 20 lékáren, 28 respondentů odpovědělo záporně. Potraviny má dle odpovědí 33 obcí, 9 respondentů neuvedlo přesný počet, zbylých 24 respondentů uvedlo dohromady 66 takových provozoven. Samostatnou drogerii dle odpovědí má 16 obcí. Další dotazovanou službou bylo kadeřnictví. To se dle odpovědí vyskytuje ve 23 obcích. 13 obcí kadeřnictví nemá, 1 respondent na tuto otázku

neodpověděl. Poslední službou, na kterou byli respondenti v dotazníku tázáni, byly různé opravy, příp. jejich typ. Z odpovědí vyplývá, že v 18 obcích disponují určitým druhem opravy, 8 respondentů neuvedlo počet, další obce dohromady čítají 31 různých provozoven. Jedná se především o služby typu autoopravy, pneuservisy, dále ojediněle opravy obuvi, opravy kotlů, a další. 18 obcí dle odpovědí žádné další opravy nemá, 1 respondent na tuto otázku neodpověděl.

Čtvrtý dotaz směřoval na oblast zdravotní péče, resp. její dostupnost, případně kvalitu.

21 dotazovaných uvedlo, že je v jejich obci dostupná zdravotní péče, přičemž 4 ji ohodnotili jako velmi dobrou, 9 jako spíše dobrou, 2 jako spíše špatnou a 6 její kvalitu neohodnotilo. Nutno podotknout, že někteří starostové uváděli jako dostupnou zdravotní péči i takovou péči, kdy dojíždí do obce pouze 1 lékař 1-2 krát týdně s tím, že pro obyvatele je taková forma dostačující. Zbýlých 16 respondentů odpovědělo na dotaz záporně. Postrádají především základní péči praktického lékaře, ať už pro dospělé nebo pro děti, dále pak zubaře, příp. v dalších větších obcích postrádají speciality jako je oční lékař či ortoped.

Pátou otázkou byla zjišťována dostupnost sociální péče a její kvalita.

Dle odpovědí je ve 20 obcích sociální péče dostupná, ať už místní organizací či terénní službou. Její kvalitu ohodnotili dotazovaní 6 krát jako velmi dobrou, 9 krát jako spíše dobrou, 1 krát jako spíše špatnou a ve 4 případech kvalitu nehodnotili. V 17 obcích pak sociální péče dostupná není, resp. není ani potřebná. Pouze v jedné obci by uvítali typu domu s pečovatelskou službou pro seniory a startovací byty.

Z dalších rozhovorů se starosty vyplynulo, že oblast sociální péče je v obcích Sokolovska dostatečně podchycena, příp. není zatím tolik žádaná. Přestože však nechybí konkrétní klasické formy jako např. dům pro seniory, stacionáře, apod., uvítali by rozšířené terénní služby a jiné inovativní formy sociální péče, ideálně alespoň částečně v domácím prostředí.

Šestý dotaz zjišťoval hodnocení kvality dopravní obslužnosti v obcích.

Dopravní obslužnost ve své obci hodnotilo 8 respondentů jako velmi dobrou, 22 jako spíše dobrou, 5 jako spíše špatnou a 2 jako velmi špatnou.

Sedmá otázka zjišťovala, zda je v obcích dostatečná kapacita v mateřských školách, pokud ne, zda je docházka dětí vyřešena s jinou obcí.

Z odpovědí vyplývá, že 23 respondentů uvedlo dostatečnou kapacitu MŠ ve své obci, zbylých 14 obcí nemají vlastní MŠ. Tyto obce však mají zajištěnu docházku dětí do okolních spádových oblastí. Průzkumem nebyl zjištěn problém s nedostatkem míst v MŠ.

Osmý dotaz zjišťoval, zda je v obcích dostatečná kapacita na základních školách, pokud ne, zda je docházka dětí vyřešena jinak.

20 respondentů uvedlo dostatečnou kapacitu ve vlastních školách, dalších 17 obcí nedisponuje vlastní základní školou, nicméně má zajištěnu docházku dětí v okolní spádové oblasti. Z dalších rozhovorů se starosty pak vyplývá, že řeší spíše opačný problém, a to málo dětí v některých ročnících či školách. Zároveň je zřejmé, že někteří rodiče vozí své děti mimo spádovou oblast do škol ve větších městech (Sokolov, Kraslice).

Devátý dotaz úzce souvisel se dvěma předešlými, měl za úkol zjistit hodnocení kvality didaktického vybavení ve školních zařízeních obce.

12 respondentů ohodnotilo kvalitu didaktického vybavení jako velmi dobrou, 10 jako spíše dobrou a 1 jako spíše špatnou. Zbylí respondenti se ke kvalitě vybavení nevyjádřili z důvodu absence školních zařízení ve své obci.

Desátým dotazem bylo zjišťováno hodnocení technického stavu budov ve vlastnictví obce.

Jako velmi dobrý stav budov ve vlastnictví obce ohodnotilo 7 respondentů, 12 pak jako spíše dobrý, 11 jako spíše špatný, 4 jako velmi špatný. 1 respondent uvedl, že stav budov ve vlastnictví obce je velmi různý. 2 dotázaní na tuto otázku neodpověděli.

Z hodnocení ve dvou výše uvedených případech a dalších rozhovorů se starosty je zřejmé, že školní zařízení jsou většinou kvalitně didakticky vybavena. Problémem je spíše stav školních budov, jídelen a přilehlých zařízení. Tristní je v některých malých obcích stav budovy obecního úřadu.

V **jedenácté otázce** bylo zjišťováno, zda se v obci vyskytuje nějaké mateřské centrum, dům dětí, stálý kroužek pro malé děti, příp. maminky s dětmi.

Z odpovědí na tento dotaz vyplynulo, že mateřské centrum či dům dětí nebo kroužek pro děti provozuje 29 obcí. 8 respondentů pak odpovědělo záporně.

Dvanáctý dotaz směřoval do oblasti trávení volného času, a to na hodnocení jeho kvality i vybrané ukazatele.

Možnosti trávení volné času hodnotili 4 dotázaní jako velmi dobré, 18 jako spíše dobré, 7 jako spíše špatné, 1 neumí posoudit. 7 dotázaných volnočasové možnosti neohodnotilo.

DDM, MC, SVČ potvrdilo ve své obci 9 dotázaných, 26 odpovědělo záporně, 2 neodpověděli.

Knihovnu má 32 obcí (většinou při svém obecním úřadě), 5 obcí knihovnu nemá.

Divadlo či kino potvrdilo 8 obcí, 29 takový objekt vyloučilo.

Sportovní oddíly jmenovalo 31 obcí. Největší zastoupení mají sporty jako kopaná, volejbal, tenis, většinou formou sportovních klubů či tělovýchovných jednot. Dalšími pak jsou např. karate, šipky, jezdeckví, kanoistika, lyže, stolní tenis, kuželky a další. 6 obcí pak neeviduje žádný sportovní oddíl či klub.

Činnost zájmových spolků potvrdilo 27 obcí. Z nejčastěji zmiňovaných můžeme jmenovat např. hasiče, myslivce, rybáře, chovatelé, zahrádkáře, včelaře, kluby důchodců, klub turistů nebo např. modeláře. 9 obcí pak zájmové spolky nemá, 1 respondent na tuto otázku neodpověděl.

Výskyt sportoviště potvrdilo 35 obcí, záporně reagovali 2 dotázaní.

Většina obcí má jedno nebo více dětských hřišť.

Další místa pro trávení volné času potvrdilo 18 dotázaných, 10 odpovědělo záporně, 9 neodpovědělo vůbec.

Třináctým dotazem bylo zjišťováno, jaké stěžejní či specifické akce jsou v obcích pořádány.

Všichni dotázaní potvrdili pořádání společenských akcí ve své obci. Kácení májky, Den dětí, Vánoční strom, Masopust, Mikuláš a podobné klasické akce se konají dle kalendáře téměř ve všech obcích. Specifickou akcí je např. Prakyáda, Přetahování lanem, Triatlony, Běžecký memoriál, Rybářské závody Rockové sady, Pivní slavnosti, Setkání dechových hudeb, Karetní hra Lora, Novoroční pochod na Špičák, PORTA, psí závody, Hartenbergské strašení, Loketské kulturní léto, Sokolovská čurda a mnoho dalších. Fenoménem v obcích sokolovského regionu je pak také pravidelné setkávání rodáků.

Celkově z rozhovorů se starosty vyplynulo, že obce Sokolovska se mnoho neliší v pořádání klasických „kalendářních“ akcí, některé však navíc nabízejí velmi ojedinělé společensko-kulturně-sportovní akce.

Ve čtrnácté otázce byl zjišťován výskyt černých skládek na katastrálním území obcí.

21 dotázaných výskyt černých skládek potvrdilo, 16 vyloučilo.

Výskyt skládek uvedlo sice jen 21 obcí, z rozhovorů se starosty však vyplynulo, že mnohé skládky si řeší operativně hned při jejich zárodku. Někteří tuto problematiku vyřešili doplněním kontejnerů.

Patnáctá otázka sondaovala stav vyřešení plynofikace v obcích.

Plynofikaci mají zcela vyřešenu ve 20 obcích, v 7 chybí úplně, v 1 ze tří čtvrtin. V 10 obcích plynofikace chybí v některých částech.

Celkově je v regionu plynofikace poměrně dostatečně rozšířena. Dle sdělení starostů o ni navíc v některých lokalitách nemají občané zájem a stále upřednostňují vytápění tuhými palivy.

Šestnáctou otázkou bylo zjišťováno, zda došlo v posledních 5 letech k nárůstu drobné kriminality, vandalství.

13 dotázaných nárůst drobné kriminality potvrdilo, 24 pak stupňující se tendence v této oblasti nevidí.

Jak vyplývá z reakcí na tuto otázku, nepocítují většinou starostové narůstající tendence drobné kriminality. I tam, kde uvedli její stoupající tendenci, uvedli většinou ojedinělé konkrétní případy vandalismu či krádeží.

Sedmnáctá otázka se ptá na dostatečnost informovanosti občanů.

31 dotázaných považuje své občany za dostatečně informované, a to především prostřednictvím vývěsek, webu, obecního rozhlasu příp. místního zpravodaje. Dva přiznali informovanost nedostatečnou a 4 na tuto otázku neodpověděli.

Celkově starostové věří, že jsou občané obcí dobře informováni.

Poslední otázka dotazníku byla věnována meziobecní spolupráci a zjišťovala, zda by starostové přivítali společné řešení následujících oblastí: účetnictví, technické služby, psí útulek, právní servis, propagace regionu, řešení špatné image regionu, vzdělávací aktivity a řešení dopravní obslužnosti.

Účetnictví by společně chtěli řešit 4 dotázaní, 25 nikoli, 8 neodpovědělo.

Oblast technických služeb by řešilo společně 20 dotázaných, 9 nemá zájem, 8 neodpovědělo.

Problematiku psího útulku by společně řešilo 25 dotázaných, 4 nikoli, 8 neodpovědělo.

Právní servis by společně řešilo 13 respondentů, 16 ne, 8 nepovědělo.

Společnou propagaci by přivítalo 24 dotázaných, 4 nemají zájem, 9 neodpovědělo.

Řešení špatné image regionu jako společné téma by bralo 26 dotázaných, 2 ne, 9 neodpovědělo.

Vzdělávací aktivity by společně praktikovalo 14 dotázaných, 14 nikoli, 9 neodpovědělo.

Společné řešení dopravní obslužnosti by uvítalo 18 dotázaných, 9 ne, 10 neodpovědělo.

Celkem 8 respondentů se nevyjádřilo k žádnému tématu možnému k řešení v rámci meziobecní spolupráce. Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že respondenti mají zájem o otázky týkající se propagace regionu a řešení špatné image, dále pak by uvítali společný psí útulek. Velmi malý (4 dotázaní) je zájem o společně vedené účetnictví, také právní servis nebo vzdělávací aktivity by společně řešilo méně než polovina dotázaných.

Podíváme-li se na ochotu k meziobecní spolupráci dle svazků obcí a mikroregionů, zjistíme největší zájem o meziobecní spolupráci u obcí sdružených v Mikroregionu Sokolov – východ. Většina dotazovaných představitelů obcí sdružených v tomto mikroregionu považuje za přínosná témata pro meziobecní spolupráci technické služby, psí útulek, právní servis, propagaci regionu, řešení špatné image regionu a vzdělávací aktivity. Nedůvěru k meziobecní spolupráci nacházíme i u obcí sdružených ve Svazku měst a obcí Kraslicka, kde se většina respondentů vyslovila pouze pro meziobecní spolupráci u témat psího útulku, propagace regionu a řešení špatné image regionu. Podobně je tomu u obcí, které byly sdruženy v dnes již zaniklém Mikroregionu Pod Chlumem, kde respondenti vidí možnosti meziobecní spolupráce hlavně v tématech psího útulku, vzdělávacích aktivit, dopravní obslužnosti, propagace regionu a řešení špatné image regionu. Z toho bývalého mikroregionu se ovšem tři respondenti odmítli vůbec vyjádřit k problematice meziobecní spolupráce. U samostatných měst a obcí převažují témata technických služeb, psího útulku a řešení špatné image regionu.

1.4.6 Zapojení žáků mateřských, základních a středních škol

Protože jsme nechtěli opominout důležitou skupinu obyvatelstva, jako jsou děti a mládež, rozhodli jsme se uskutečnit pracovní setkání na 3 úrovních: s dětmi mateřské školy, s žáky základní školy a se studenty střední školy.

První setkání proběhlo s dětmi v MŠ Vrchlického v Sokolově. S předškoláky byly vytvořeny 2 pracovní skupinky. První z nich čítala 7 dětí a spolu s pracovníci MAS

Sokolovsko vytvářela plakát tak, že si každé dítě zvolilo svou barevnou značku, kterou pak malovalo k otázce, na niž kladně odpovědělo. Děti reagovaly na následující otázky:

- Bydlíš v bytě nebo v rodinném domě?
- Jak se dostáváš do školy? Pěšky, hromadnou dopravou nebo autem?
- Máš blízko domova hřiště?
- Víš, kde je v okolí a byls někdy: v knihovně, v divadle, v kině, na zimním stadionu, na venkovním koupališti, v krytém bazéně?
- Máte u domu barevné popelnice a používáte je s rodiči?

Z barevných značek lze vyčíst, že 6 ze 7 dotazovaných dětí žije v bytě, jedno v domku. 4 děti chodí do školy pěšky, 2 vždy autem a 1 střídavě pěšky či autem (podle počasí). 5 dětí ví o „svém“ hřišti blízko domova. 4 děti již byly v knihovně, 6 dětí navštívilo divadlo (mimo návštěvy realizované v rámci MŠ), 3 děti byly v kině, 4 na zimním stadionu (2 aktivně bruslit), 4 děti chodívají na místní koupaliště, 5 dětí využívají krytého bazénu v místě bydliště a 5 dětí zná a používá popelnice na tříděný odpad (všechny děti věděly, kam se který odpad hází). Díky zvoleným značkám lze vysledovat odpovědi konkrétního dítěte. Zajímavá v tomto ohledu je např. skutečnost, že dítě, které uvedlo, že se do školky dostává výhradně vozidlem, ze všech nabízených aktivit označilo pouze návštěvu zimního stadionu a hřiště, jinak v rámci rodiny „neoznačkovalo“ žádnou další nabízenou možnost trávení volného času.

Obr. č. 2: Výstup komunitní práce s dětmi z MŠ

Zdroj: vlastní šetření

Druhá skupinka také 7 dětí měla namalovat své oblíbené místo, kde rádo tráví čas. Na obrázcích najdeme 2krát koupání, jednou chatu, 3krát hřiště a 2 děti namalovaly svůj dům.

Obr. č. 3: Komunitní práce s dětmi MŠ

Zdroj: vlastní šetření

Obrázky vytvořené dětmi přikládáme v samostatné příloze.

Podruhé se setkat s dětmi, resp. žáky, nám umožnili na **Základní škole** v Krajkové. Jednalo se o 14 žáků 8. třídy. S žáky byl realizován dvouhodinový program na téma Život v mé obci. Na začátku byly děti pracovníci MAS Sokolovsko vyzvány k brainstormingu na téma „místo k žití, bydlení“. Výstupy byly zaznamenávány na tabuli a dále pak sloužily v průběhu celé práce jako opěrné body či náměty při dalších činnostech. Dalším bodem setkání pak bylo volné psaní, při němž děti sepsaly vše, co je napadlo k životu v jejich obci. Některé se následně o své příspěvky podělily s ostatními. Dalším výstupem pak bylo vytvoření T-grafu, kdy každý žák zapsal jednu věc, která se mu v jeho obci líbí a jednu, která nikoli, příp. kterou postrádá. Posledním tématem pak bylo vytvoření myšlenkové mapy s tématem „Ideální obec“.

Při brainstormingu děti vyvolávaly všechna možná témata a hesla týkající se jejich obce, resp. místa, kde žijí. Velmi zajímavé bylo, že pro děti byly stěžejní vztahy, jako např. spolužáci, kamarádi, rodina, sousedé a až následně hmotné náležitosti (hřiště, obchody, bazén, kostel, atd.)

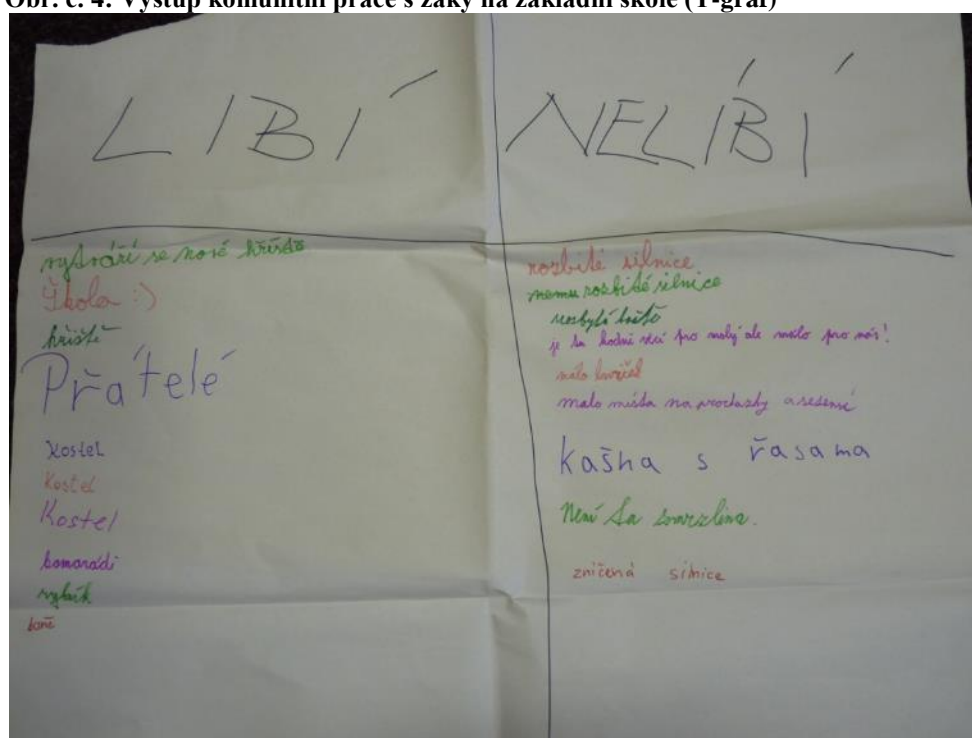
Při volném psaní děti popisovaly svou obec, ve většině případů v pozitivním duchu. Někteří žáci trochu bojovali s metodou volného psaní, všichni si ale nakonec skvěle poradili. Pro

ilustraci žáci např. uvedli, že se jim v jejich obci líbí skoro vše, kromě rozbitých silnic. Uvítali by nové hřiště, zmiňují hospodu. Opět se věnovali tomu, že jsou zde dobří lidé a přátelé. Jmenovali místa a památky, jako např. kašnu, kostel, apod. Hodně se jich shodlo na krásné přírodě a čistotě v obci. Postrádali bazén, větší hřiště typu workout parku, lépe zásobený obchod či cukrárnu. Několik jich v dobrém zmínilo dokonce pana starostu, který prý toho v obci hodně udělal.

Výstup T-graf je zaznamenán na fotografii. Při následné debatě pak děti vysvětlily svou zálibu v budově kostela, která je prý skvělým místem pro hry. Jak je zřejmé, uvítaly by opravené silnice, cukrárnu, bazén, opravenou kašnu a hřiště pro svou věkovou kategorii.

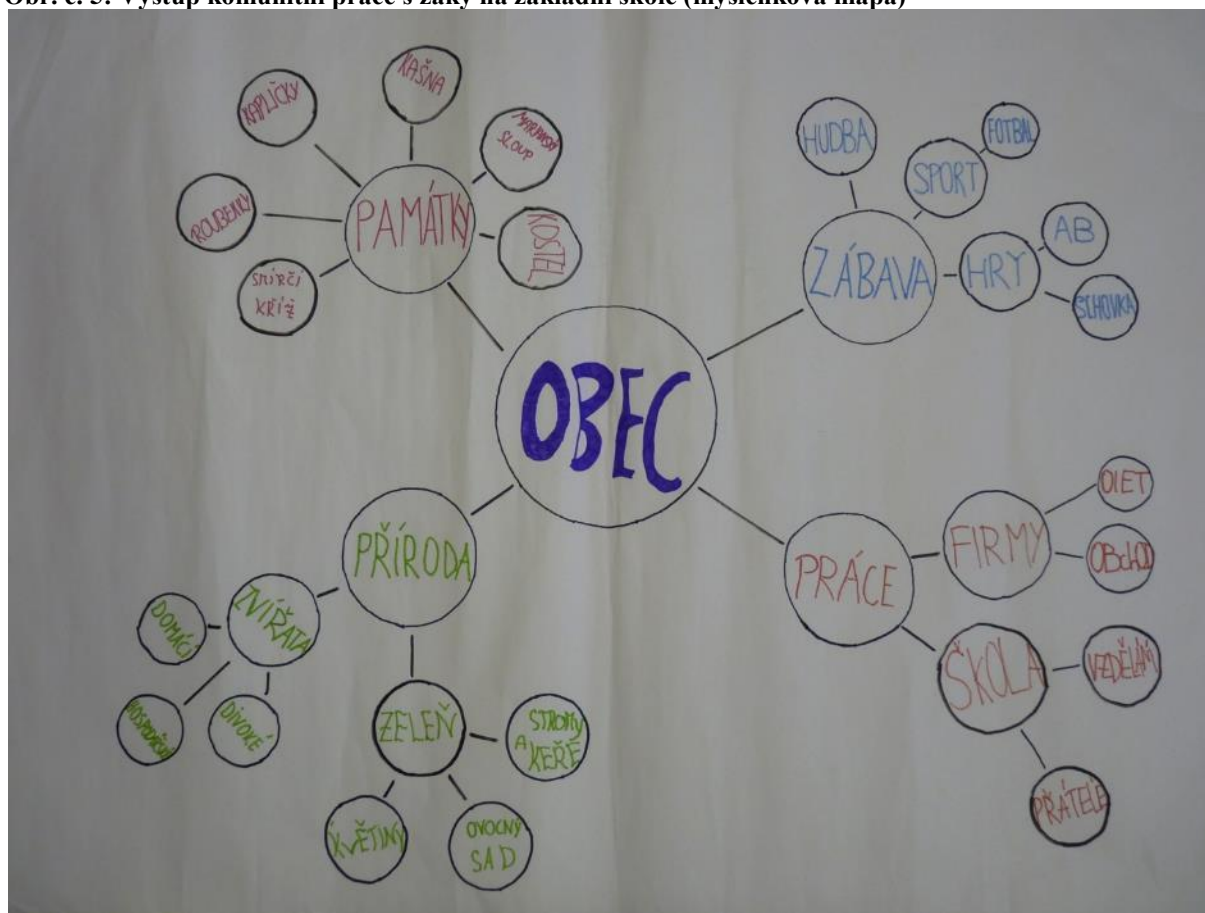
Závěrečná nejdelší část práce s dětmi byla věnována tvorbě myšlenkové mapy na téma „Ideální obec“. Žáci rozdělení do skupin se jí chopili s chutí a výsledkem jsou 3 povedené „ideální obce“, v nichž nechybí výše popsané požadavky. Zajímavé je také to, že se už takto mladí lidé neopomněli zabývat tématem budoucí práce. Na jedné mapě je znázorněna záložka „práce“, na niž navazuje záložka „firmy“, větvící se pouze do dvou možností v obci. I zde je tedy patrné povědomí dětí o omezené pracovní nabídce na malých městech.

Obr. č. 4: Výstup komunitní práce s žáky na základní škole (T-graf)

Zdroj: vlastní šetření

Obr. č. 5: Výstup komunitní práce s žáky na základní škole (myšlenková mapa)

Zdroj: vlastní šetření

Setkání s touto skupinou bylo velmi pozitivně laděné, děti se o téma živě zajímaly a jejich výstupy jsou skutečně relevantní a zajímavé. Bylo znát, že tato věková kategorie je doma (ve své obci) ráda a že se jí zde dobře žije. Otázkou zůstává, jak by takové setkání dopadlo za několik let. Výstupy z pracovní besedy se staršími žáky uvádíme následovně.

V pořadí třetí setkání s mládeží proběhlo na **Střední živnostenské škole** v Sokolově. Jednalo se o skupinu 15 žáků dvou maturitních oborů, a to oboru Knihovnické a informační systémy a služby a obor Kosmetička. S žáky byla vedena řízená diskuze na téma „Život ve vaší obci“, kdy na začátku byli požádáni o vyplnění ankety pro občany žijící na území MAS Sokolovsko. Byl použit stejný formulář jako pro občany v obcích MAS Sokolovsko. Po vyplnění ankety byli žáci vyzváni ke krátkému brainstormingu na dané téma, aby se naladili na probíranou tematiku. Pracovnice MAS Sokolovsko zaznamenávala nápady na tabuli. Následně proběhlo volné psaní na téma „Má obec“, pracovnice MAS pak seznámila žáky s jejich výtvary. Proběhla poměrně dlouhá debata na různá témata, především se týkala problémů, které mladé lidi trápí a s čím jsou nespokojeni. Ve druhé části pracovního setkání měli žáci SŠ stejný úkol jako žáci ZŠ, a to vytvořit myšlenkovou mapu své ideální obce.

Ankety se zúčastnilo všech 15 žáků, z toho 11 dívek a 4 chlapci, kteří pocházejí z obcí Sokolov, Kraslice, Dolní Rychnov, Habartov, Bukovany, Nové Sedlo, Svatava, Chodov a Loket. Z věkového hlediska odpovídalo 12 žáků věku do 18 let a 3 spadali do kategorie od 19 do 30 let.

Vyhodnocení výsledků ankety:

Školství

14 žáků odpovědělo kladně, že je v jejich obci nebo blízkém okolí zajištěna MŠ a ZŠ.

Kvalitu ZŠ jako dostatečnou kladně ohodnotilo 8 žáků, 4 ji považují za nedostatečnou a 3 žáci na tuto otázku neodpověděli.

Vysokou školu by v kraji přivítalo 14 žáků. Mezi jmenovanými obory byly např. policejní akademie, podnikání, humanitní obory, technika-informatika, práva, psychologie, sociologie.

Je zřejmé, že poptávka po vysoké škole v kraji je i u této věkové skupiny. V následující diskuzi žáci přiznali obavy ze studia mimo region, mnozí např. z ekonomických důvodů. Ne všichni rodiče by zvládli náklady na vysokoškolské studium spolu s ubytováním a stravováním mimo domov.

Sociálně vyloučené lokality

Celkem 14 žáků ví o sociálně vyloučené lokalitě/lokalitách ve své obci. 1 pak (Svatava) o žádné takové ve své obci neví.

Bezpečnost v obci

11 žáků se necítí ve své obci bezpečně, 4 uvádí, že ano.

Otázka bezpečnosti a sociálně vyloučených lokalit byla ústředním tématem celé diskuze s žáky. Ti byli doslova rozhořčeni stavem některých částí ve své obci (Habartov, Bukovany, Sokolov) s tím, že se zde necítí vůbec bezpečně. Velmi negativně hodnotili práci Městské policie, jejíž hlídky údajně vídávají na místech málo ohrožených patologickými jevy, příp. v blízkosti služebny. V noci pak postrádají hlídky Městské policie úplně. Největším problémem, pokud jde o bezpečnost, však podle zúčastněných mladých lidí jsou drogy. Není prý problém je sehnat, jsou jim nabízeny v restauračních zařízeních, na diskotéce, vědí o místech, kde lze koupit téměř cokoli (pervitin). V místech svého bydliště vědí o bytech, kde se údajně tzv. dealuje, kde dochází ke konfliktním situacím mezi dealery a drogově závislými či policií. Podle jejich názoru se však v této věci nic neděje. Některé žákyně byly údajně

svědky aplikace drogy závislou osobou přímo na dětském hřišti. Přítomní žáci považují tuto problematiku za stěžejní, zároveň však připouštějí, že neví, jak ji řešit nebo paradoxně by kontrolu osob ze strany policistů při večerní zábavě brali za obtěžující a omezující.

Rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity

13 osob si myslí, že má smysl pořádat rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro veřejnost, 2 toto považují za zbytečné.

Volný čas

Celkem 9 žáků vidí dostatek příležitostí pro trávení volného času, 6 pak nikoli. Žáci postrádali např. bazén, fitness, hřiště. Z následující diskuze pak jednoznačně vyplynulo, že mladí lidé zcela postrádají místa, kde by se mohli scházet, jako např. kluby, čajovny. V obcích jsou prý pouze hospody a herny, kde se necítí dobře.

Odpady

13 žáků je spokojeno se systémem sběru komunálního odpadu, 12 jich je spokojeno se systémem sběru tříděného odpadu a 9 je spokojeno se systémem sběru nebezpečného odpadu.

Nespokojení žáci zmiňují především nedostatek kontejnerů na nebezpečný odpad a nepořádek mimo koše a v ulicích (odpadky válející se na zemi).

Veřejná doprava

10 žáků je spokojeno s veřejnou dopravou v obci, 5 nikoli. Nutno dodat, že spokojení jsou především žáci žijící přímo v Sokolově. Přesto i zde někteří vidí problém s nočními spoji ve městě (sídliště Michal – Staré náměstí), jak sdělili v následující debatě.

Zdravotní péče

Pouze 5 žáků je spokojeno s dostupností zdravotní péče.

Z následujících činností (např. tvorba myšlenkové mapy) vyplynulo, že postrádají zubaře, oční lékaře, následnou odbornou péči.

Služby

Služby jsou pro 8 žáků dostačující, pro 7 pak nikoli. Nespokojeným žákům nejvíce chybí lékárna, obchodní dům či chráněné bydlení pro psychiatrické pacienty.

Pracovníci a zástupci OÚ a MÚ

Na otázku spokojenosti s pracovníky obecních či městských úřadů reagovala 9 žáků kladně, jsou spokojeni, 4 nikoli a 2 žáci neodpověděli.

Způsob poskytování informací

Respondenti za nejlepší zdroj informací považují internetové stránky obce a městské zpravodaje.

Tato anketa byla mladým lidem zadána především pro alespoň částečnou možnost srovnání odpovědí z ankety realizované s občany obcí MAS Sokolovsko. Nutno konstatovat, že se reakce na jednotlivé otázky v celku neliší. Rozdílná jsou pouze specifika vyplývající z potřeb mladých lidí, jako např. potřeba míst ke scházení se mladých nebo konkrétní vysoké školy. Zcela novým tématem zde pak při následné diskuzi byla nespokojenost s prací Městské policie a řešením otázky drogově závislých a prodeje drog.

Výše zmíněná specifika byla pak popsána velmi otevřeně při volném psaní. Žáci byli velmi kritičtí. Z uvedeného je zřetelné, že život kolem sebe sledují, prožívají a umějí jasně pojmenovat, co jim na místě jejich žití vadí. Pro ilustraci budeme z některých příspěvků citovat:

„Jsou tu samí feťáci, velké nebezpečí pro malé děti....Přála bych si, aby na dětských hřištích, kde je písek, nebyly pohozeny jehly od feťáků...hodně Romů, hodně heren....“

„V mojí obci mi vadí, že je tu málo společenských i kulturních akcí pro mladé. Přijde mi, že je tu málo míst pro mladé. Také musím pochválit město za workoutové hřiště.“

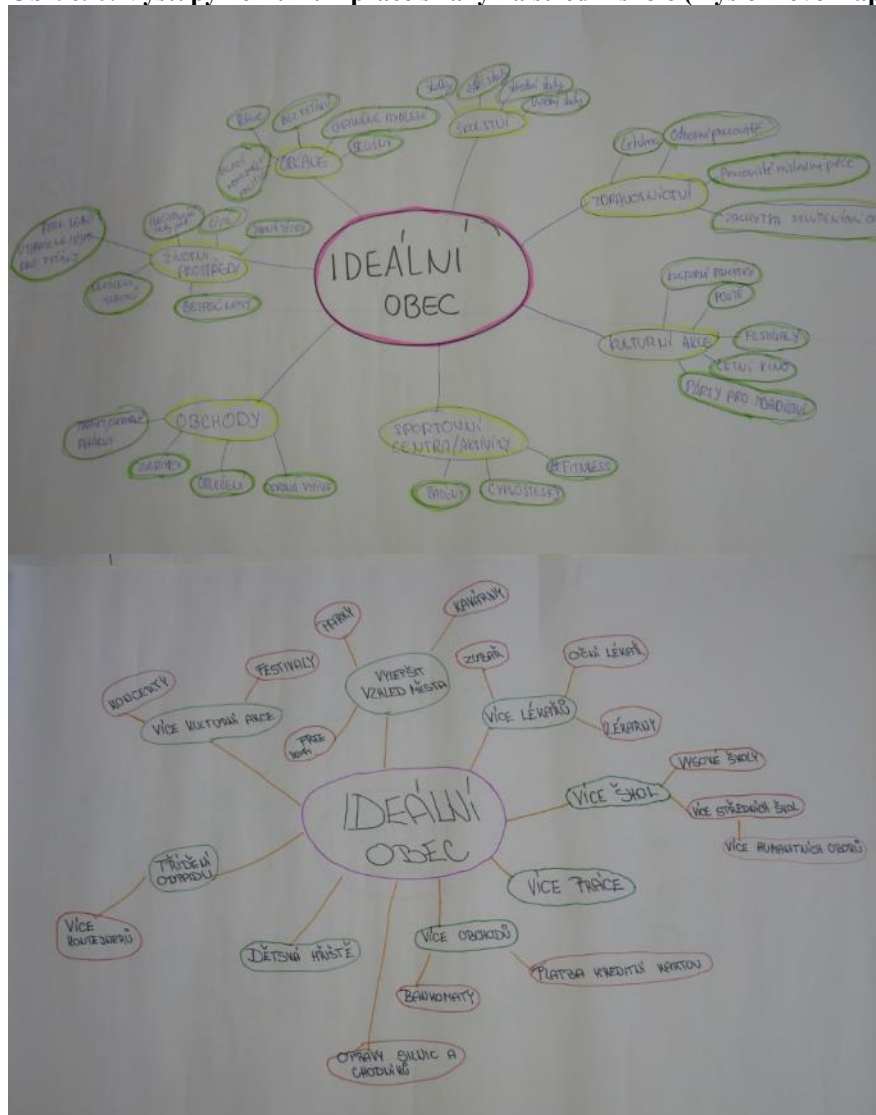
„Plusy: sportovní aktivity, nový vzhled, dostupná kultura, nové osvětlení....mínusy: SVL, málo festivalů, žádná čajovna, málo práce, slabá bezpečnost, nepřizpůsobilí občané, vandalismus, herny, málo popelnic v ulicích.“

„V mojí obci znám nejméně 6 dealerů, kteří už dlouho prodávají marihuanu (i pervitin). Nejhorší je, že ho prodávají i nezletilým dětem. Dále mě štve, že tu není moc míst, kam si sednout. Všechny lavičky jsou buď zničené nebo schválně ušpiněné blátem atd.“

„Moje obec je poměrně malá, jsme jedno sídliště, pár domků a dílna. Celý sídliště obývají Romové a feťáci, co dělají bordel, my slušní lidi to tam máme docela těžký a nedokážu si představit, že bych tam někdy měla vychovávat svoje děti. Krom 2 vietnamských obchodů a pár pochybných podniků nemáme v obci skoro nic...“

V poslední části pracovního setkání měli žáci vytvořit myšlenkovou mapu s výchozím tématem „Má ideální obec“. Jednalo se o práci ve skupinách a výsledkem jsou obce s absencí výše popisovaných negativních jevů, plné dostatečného množství škol, práce, služeb a možností pro trávení volného času. V porovnání s žáky základní školy už zúčastnění mladí lidé tolik nereflektují vztahy, vazby na kamarády a rodinu. Jejich přístup k dané problematice byl na rozdíl od dětí poměrně kritický a negativně laděný.

Obr. č. 6: Výstupy komunitní práce s žáky na střední škole (myšlenkové mapy)

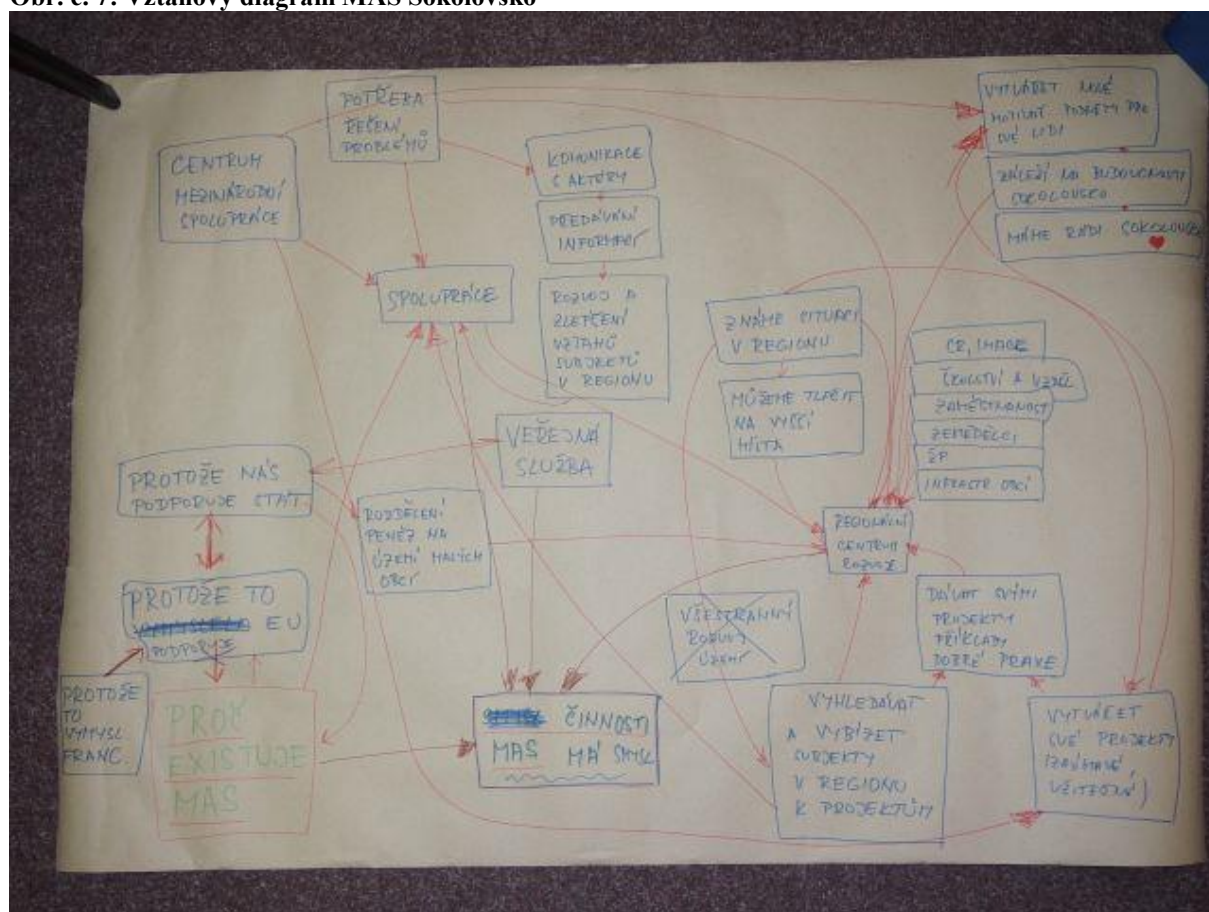

Zdroj: vlastní šetření

1.4.7 Vztahová analýza

V rámci přípravy Strategie komunitně vedeného místního rozvoje zpracovali manažeři a další pracovníci MAS Sokolovsko metodou vztahové analýzy **vztahový diagram**. Na začátku jeho tvorby jsme si položili otázku „proč existuje MAS Sokolovsko?“ Hledali jsme různé souvislosti. Nejprve se zúčastnění pracovníci pokusili sami odpovědět na tuto otázku. Odpovědi jsme samostatně zapisovali na kartičky, které jsme potom společně třídili, seskupovali do obecnějších celků a doplňovali. Hlavní oblasti uplatnění byli identifikovány v oblastech spolupráce, veřejné služby a regionálního centra rozvoje. Jednotlivé oblasti jsou rozvedeny do detailnějších částí. Z výsledků vyplynulo, že **činnost MAS Sokolovsko má smysl**. Pomocí zvolené metody se nám podařilo utřídit si myšlenky a přijít na další souvislosti, které manažerům MAS Sokolovsko mohou pomoci při komunikaci s lokálními aktéry a dalšími subjekty. Na následujícím obrázku uvádíme vztahový diagram tak, jak přímo vznikl při hledání odpovědí na otázku smyslu existence MAS Sokolovsko.

Obr. č. 7: Vztahový diagram MAS Sokolovsko

Zdroj: vlastní šetření

1.4.8 Komunitní projednání s NNO z oblasti zaměstnanosti

V rámci komunitního projednávání již v návaznosti na operační programy pro období 2014-2020, konkrétně na operační program Zaměstnanost, bylo provedeno vlastní šetření mezi místně působícími neziskovými organizacemi, a to ne jen z řad partnerů MAS Sokolovsko. Krátký průzkum měl identifikovat potřeby v sociální oblasti, které by bylo možno uspokojit realizací projektů v rámci operačního programu Zaměstnanost. Z provedeného zjišťování vyplynula nutnost řešit problematiku velmi vysoké míry nezaměstnanosti, spojené zároveň s vysokým počtem osob se základním či nedokončeným základním vzděláním. Dále pak je žádoucí rozšířit a prohloubit sociální péči ve smyslu terénní a ambulantní péče, především pro integraci osob ohrožených sociálním vyloučením včetně osob zdravotně či duševně hendikepovaných. Neziskovým organizacím chybějí prostředky pro zajištění sociálních pracovníků pro tyto služby, příp. pro jejich vzdělávání a zvyšování kvalifikace.

Náměty vyplývající ze zjištěných potřeb v sociální oblasti:

- animace území - síťování všech aktérů v oblasti zaměstnanosti, tzn. školy, rodiče, žáci, potencionální zaměstnavatelé, NNO, Úřad práce, vzdělávací instituce, apod.,
- průzkum území za účelem mapování všech existujících NNO a ostatních pomáhajících organizací, jejich nabídka služeb a osvěta veřejnosti, resp. cílové skupiny o jejich existenci a nabídce služeb, pomoci,
- příprava na budoucí povolání a hledání zaměstnání - získávání základních obecných kompetencí pro získání zaměstnání - realita na trhu práce pro absolventy a dlouhodobě nezaměstnané, tréninkové pracoviště pro absolventy, kariérové poradenství s bilanční a pracovní diagnostikou,
- využití mentoringu seniorů pro mladé,
- podpora stávajícího sociálního podnikání (existující podnik Srdce a čin) a rozšíření sociálního podnikání na další cílovou skupinu - ženy se základním vzděláním,
- terénní pracovníci zaměřeni na pracovní poradenství (motivace, právní informace, sociální poradenství),
- podpora vzniku nových pracovních míst v podobě asistentů pro zdravotně postižené a seniory (region trpí nerovnováhou mezi poptávkou a počtem asistentů),

- podpora ambulantních služeb a tím prakticky vzniku nových pracovních míst pro potřebné, úlevová péče, homecare jako forma nejlidštější, nejefektivnější a nejlevnější podpory potřebným,
- začleňování na trh práce i vážně postižených nebo lidí s kombinovaným postižením (sociální podnikání, terapeutické dílny, vhodná podporovaná pracovní místa).

1.4.9 Další aktivity komunitního projednávání

Bylo uskutečněno mnoho dalších aktivit v rámci komunitního projednávání SCLLD. Proběhlo **setkání starostů a příznivců MAS** v Rudolci na Březové. Zápis z tohoto setkání uvádíme v příloze.

V rámci komunitní tvorby SCLLD probíhalo intenzivně **mapování absorpční kapacity** území MAS Sokolovsko, na němž se podíleli především starostové obcí, partneři či příznivci MAS a ostatní místní aktéři. Probíhala osobní setkání a četné telefonické a e-mailové konzultace, výsledkem je podrobně zpracovaný seznam absorpční kapacity území MAS Sokolovsko.

Starostové, příznivci MAS, ostatní místní aktéři a odborníci na nejrůznější problematiku měli také možnost **připomínkovat SCLLD** v nejrůznějších fázích jejího vzniku. K této možnosti byli vyzváni na workshopech a pracovních setkáních. Během procesu připomínkování probíhala osobní setkání a četné telefonické a e-mailové konzultace. Připomínky byly využity k vyhledání a doplnění některých statistických údajů, k doplnění analytické části na základě odborné zkušenosti odborníků v dané oblasti nebo osobní zkušenosti obyvatel regionu a také jako podklad pro následné expertní zpracování strategické části SCLLD.

Příprava SCLLD probíhala nejen v samotném regionu Sokolovska, ale i v rámci **přeshraniční spolupráce**. Proběhlo společné setkání zástupců MAS Český les, MAS Sokolovsko a LAG InitiAKTIVkreis Tirschenreuth k plánování SCLLD, kde byla řešená SWOT analýza společná pro území výše uvedených MAS a byla vytipována témata, která by se mohla stát základem pro budoucí partnerské projekty.

V srpnu 2014 bylo realizováno obdobné setkání organizované MAS Sokolovsko s přizváním všech ostatních **místních akčních skupin Karlovarského kraje a z příhraničí Bavorska a Saska** zaměřené na tvorbu strategií a případné projekty spolupráce mezi českými a německými MAS v dalším období. Tohoto workshopu se zúčastnili zástupci MAS

Sokolovsko, MAS Český les, MAS 21, MAS Vladař, MAS Krušné hory, Náš region, krajské síť MAS, Euregio Egrensis, Krajského úřadu Karlovarského kraje, LAG Landkreis Hof, Leader-Region Vogtland, LAG Saale – Orla, Naturpark Fichtelgebirge, Naturpark Erzgebirge, LAG Wohlfühlregion Fichtelgebirge. Zápis z tohoto workshopu vč. pozvánky a prezenční listiny uvádíme v příloze.

Z mezinárodního workshopu vyplynulo, že v období 2007 až 2013 byly účastníky realizovány projekty přeshraniční spolupráce především z Programu rozvoje venkova, Cíle 3 a z Central Europe. Některé MAS nerealizovali projekty mezinárodní spolupráce, důvodem byla hlavně jazyková bariéra a nenalezení vhodného partnera. Účastníci workshopu hledali možná témata spolupráce pro další období. Nejčastěji bylo zmiňováno téma udržování a budování cyklistických, turistických, běžkařských a naučných stezek. Dále vzdělávání dětí i dospělých, včetně univerzity třetího věku a spolupráce knihoven. Dalším častým tématem byla oblast ochrany životního prostředí a ekologie, kde bylo konkrétně hovořeno o oblasti biodiverzity (včetně problematiky invazních druhů) a genofondu ovocných stromů. Jako možné další oblasti spolupráce byly zmíněny zaniklé obce, zdravý životní styl, jazykové vzdělávání, využití společné historie a kulturního dědictví, propagace regionu s využitím památek a regionálních potravin.

Pracovníci MAS Sokolovsko, MAS Český les a ostatní MAS Karlovarského kraje se v průběhu tvorby SCLLD opakovaně sešli za účelem vzájemné výměny zkušeností s tvorbou tohoto dokumentu, s pochopením a vhodným nastavením jeho jednotlivých kapitol, což bezesporu přispělo k jeho lepší kvalitě.

Cenným zdrojem pro výměnu zkušeností a inspirace je vzájemná evaluace s naší partnerskou MAS 21, o.p.s. V letech 2011 a 2012 proběhlo vzájemné střednědobé vzájemné hodnocení obou těchto MAS. Na základě výsledků šetření v místech pracovišť byly vypracovány závěrečné zprávy, ve kterých si navzájem obě MAS vyhodnotily své poznatky a doporučily možnosti pro zlepšení. Závěry z těchto doporučení byly postupně zapracovány do další činnosti MAS Sokolovsko. Tento způsob výměny zkušeností MAS bude pokračovat i v období 2014 – 2020, kdy proběhne jedno toto vzájemné hodnocení činnosti, které se uskuteční v rámci střednědobého hodnocení realizace ISU. Tato spolupráce je deklarována společným prohlášením obou partnerů, které je uvedeno v přílohách tohoto dokumentu. Výstupem z tohoto procesu bude evaluační zpráva, která bude součástí střednědobého hodnocení realizace ISU MAS 21

1.5 Stanovení týmu tvorby strategie

S tvorbou SCLLD MAS Sokolovsko pro období 2014+ se začalo již v září roku 2012. Strategie rozvoje je dokument, který bude sloužit potřebám obyvatelů 37 obcí a měst po dobu nadcházejících 7 až 9 let. Protože základem úspěchu jakéhokoli projektu je mít správně definované role a odpovědnosti jednotlivých aktérů, i my jsme v rámci tvorby strategie stanovili na počátku **Přípravný tým**.

Zadavatel strategie (MAS Sokolovsko o.p.s.) jmenoval **gestorem přípravy** tvorby strategie hlavního manažera MAS, tj. ředitelku MAS Ing. Ivanu Jágriková. Její pravomocí je především rozhodovat o běžných záležitostech chodu organizace a udržovat vztahy jak uvnitř samotné MAS, tak i navenek.

Gestor přípravy jmenoval **koordinátora přípravy tvorby strategie**, kterým je facilitátor komunitně-plánovacích workshopů MAS z externí zpracovatelské firmy ABRI, s.r.o. Konkrétně pro tuto pozici byla jmenována Ing. Kristína Trollerová.

Koordinátor sestavil Přípravný tým, který se skládá z manažerů samotné MAS a z odborníků zpracovatelské firmy.

Obr. č. 8: Týmové zpracování SCLLD

Zdroj: vlastní data

Výše uvedení společně vytvořili **Plán přípravných prací** (v neformální podobě), který obsahoval jednotlivé aktivity včetně harmonogramu. Jednalo se zejména o naplňování jednotlivých plánovacích workshopů se zastupiteli zakladatelů a partnerů MAS a občany MAS. Dále byl vypracován Komunikační plán, který je představen v následující podkapitole.

1.6 Komunikační plán tvorby SCLLD

Základním principem pro tvorbu i realizaci strategie je pro nás princip „**zdola – nahoru**“ tj. že do tohoto procesu je zapojen široký okruh místních aktérů a reprezentantů různých zájmových skupin, což posiluje opodstatněnost předkládaných projektů. Protože zpracování střednědobé strategie je složitý úkol, který čerpá informace především od místních obyvatel, bylo potřeba mít představu o způsobech komunikace a spolupráce s jednotlivými komunitami a občany. MAS Sokolovsko má k dispozici databázi telefonních a e-mailových kontaktů aktivních subjektů, obcí, členů apod. Využívá ji pro ankety, dotazníková šetření, pozvánky na WS, ověřování dat apod. Tak byl přípravným týmem vypracován pro potřeby tvorby strategie tzv. **Komunikační plán MAS**, který se v průběhu tvorby strategie i doplňoval. V rámci tohoto plánu byly stanoveny následující metody komunikace.

Tab. č. 7: Metody komunikace

METODY KOMUNIKACE	
Workshopy (WS) – pro zúčastněné možnost moderované diskuse, podporováno Power pointovými prezentacemi.	Přímá osobní komunikace - na WS, na osobních konzultacích zejména k plánovaným záměrům.
Anketa (anonymní dotazníkové šetření) jako způsob získávání strukturovaných informací o problémech MAS – pro náhodné respondenty, k dispozici i na webu MAS, provedena i v rámci workshopů.	Telefonický kontakt – je k dispozici na webu MAS pro případné konzultace či podávání informací o MAS.
Web MAS – informuje o průběhu tvorby strategie (pozvánky a zápisy z WS, Seznam památek k záchraně, anketa). Facebook MAS – nově byl založen facebook MAS Sokolovsko, kde komunita může navzájem sdílet zkušenosti a informace.	Emailový kontakt - je k dispozici na webu MAS pro případné konzultace či podávání informací o MAS, posloužil i jako prostředek získávání vyplněných formulářů o plánovaných záměrech jednotlivých subjektů MAS.
Osobní konzultace – zejména při sběru záměrů MAS.	Web MAS – prostřednictvím něj funguje Seznam památek k záchraně, kde je možné

Zpravodaj Leader a časopis Sokolovsko – pravidelně informují o novinkách a dění okolo MAS včetně postupu přípravy strategie.	uvést památku (mimo seznam kulturních památek), kterou chcete na území MAS zachránit, elektronicky jsou k dispozici vydání časopisu Sokolovsko i zpravodaje Leader.
Veřejné připomínkování SCLLD zveřejněním na webovém portálu.	

Komunikace s obyvateli MAS funguje průběžně neustále (nejen v období přípravy strategie) přes bohaté aktualizované informace na webu www.mas-sokolovsko.eu.

V procesu strategického plánování pro období 2014-2020 se MAS snažila o **inovační prvky**, kterými jsou např.:

- Anketa na webu
- Seznam památek k záchraně na webu
- Založení facebooku MAS
- Zveřejnění dokumentu k připomínkování veřejností
- Uspořádání mezinárodního workshopu

Všechny tyto inovační aktivity mají zároveň **integrující charakter** v rámci území, protože mapují danou oblast na celém území resp. přístup k nim je z celého území MAS neomezen, kdokoli se může zapojit a vyjádřit tak svůj názor.

2 Analytická část

Analytická část se věnuje konkrétnímu vymezení území, jeho základnímu popisu, základní charakteristice a vymezení problémů a potřeb (SWOT analýza).

2.1 Obyvatelstvo

Následující kapitoly analytické části se věnují pohledu na obyvatelstvo území MAS Sokolovsko.

2.1.1 Počet obyvatel

V místní akční skupině Sokolovsko je zastoupeno celkem **37 měst a obcí**, z nichž některé jsou mimo to sdruženy ve svazcích měst a obcí (mikroregiony). Počet obyvatel žijících na území MAS Sokolovsko činil **90 086 osob** (k 1. 1. 2015), což spolu s výše uvedenou rozlohou představuje hustotu obyvatelstva o málo větší než **116,9 obyvatel na km²**.

Tab. č. 8: Počet obyvatel, rozloha, hustota obyvatel, počet místních částí

Poř. č.	Obec	Počet obyvatel k 1.1.2015	Rozloha v km ²	Hustota obyvatel k 1.1.2015	Počet místních částí
1.	Březová	2702	59,59	45,3	7
2.	Dolní Rychnov	1 406	5,09	276,2	1
3.	Hory	237	7,88	30,1	1
4.	Chodov	13 940	14,26	977,5	2
5.	Jenišov	938	5,18	181,1	2
6.	Mírová	325	3,90	83,3	1
7.	Královské Poříčí	819	12,20	67,1	2
8.	Loket	3 083	26,73	115,3	4
9.	Lomnice	1 290	13,85	93,1	2
10.	Nové Sedlo	2 586	16,98	152,3	3
11.	Sokolov	23 762	22,92	1 036,7	3
12.	Staré Sedlo	822	6,50	126,5	1
13.	Šabina	302	5,07	59,7	1
14.	Vintířov	1 151	14,36	80,1	1
15.	Bublava	406	6,15	66,0	1
16.	Dolní Nivy	316	18,79	16,8	4
17.	Jindřichovice	475	44,40	10,7	2
18.	Kraslice	6 920	81,33	85,1	15

19.	Oloví	1 778	19,05	93,3	4
20.	Přebuz	75	29,79	2,5	1
21.	Rotava	3 140	12,03	261	2
22.	Stříbrná	443	33,55	13,2	1
23.	Šindelová	292	38,33	7,6	3
24.	Bukovany	1 568	3,10	505,8	1
25.	Dasnice	307	4,04	76	1
26.	Chlum Sv. Maří	293	4,70	62,3	1
27.	Josefov	365	8,33	43,8	4
28.	Krajková	911	35,25	25,8	7
29.	Svatava	1 663	11,59	143,5	1
30.	Habartov	4 927	21,39	230,3	5
31.	Kaceřov	450	25,36	17,7	2
32.	Horní Slavkov	5566	36,86	151	1
33.	Krásno	715	25,36	28,2	1
34.	Kynšperk nad Ohří	4 913	23,31	210,8	8
35.	Libavské Údolí	595	2,29	259,8	1
36.	Rovná	382	44,13	8,7	2
37.	Nová Ves	223	26,95	8,3	2
	Celkem	90 086	770,59	116,9	101

Pozn.: Barevné značení pořadových čísel obcí: *Mikroregion Sokolov – východ*, *Svazek měst a obcí Kraslicka*, samostatné členské obce a města. Zdroj: ČSÚ

Tab. č. 9: Vývoj počtu obyvatel v časové ose

Poř. č.	Obec	Počet obyvatel k 1.1.2015	Počet obyvatel k 31.12.2001	Počet obyvatel k 31.12.1991	Počet obyvatel k 31.12.1981	Přírůstek/ úbytek (2015-2001) absolutní	Přírůstek/ úbytek (2001-1991) absolutní	Přírůstek/ úbytek (1991-1981) absolutní
1.	Březová	2702	2 665	2723	3067	37	-58	-344
2.	Dolní Rychnov	1 406	1 245	1168	1485	161	77	-317
3.	Hory	237	183	189	197	54	-6	-8
4.	Chodov	13 940	14 560	14983	14803	-620	-423	180
5.	Jenišov	938	322	292	294	616	30	-2
6.	Mírová	325	225	207	239	100	18	-32
7.	Královské Poříčí	819	711	635	940	108	76	-305
8.	Loket	3083	3 183	3109	1780	-100	74	1329
9.	Lomnice	1290	1 103	958	1056	187	145	-98

10.	Nové Sedlo	2586	2 634	2525	2809	-48	109	-284
11.	Sokolov	23 762	24 968	25697	24763	-1206	-729	934
12.	Staré Sedlo	822	741	622	688	81	119	-66
13.	Šabina	302	279	257	249	23	22	8
14.	Vintířov	1 151	1 096	941	1111	55	155	-170
15.	Bublava	406	330	269	355	76	61	-86
16.	Dolní Nivy	316	287	239	374	29	48	-135
17.	Jindřichovice	475	403	316	380	72	87	-64
18.	Kraslice	6920	7 222	7607	7456	-302	-385	151
19.	Oloví	1 778	1 900	1794	2131	-122	106	-337
20.	Přebuz	75	73	65	97	2	8	-32
21.	Rotava	3 140	3 444	3433	3690	-304	11	-257
22.	Stříbrná	443	434	394	508	9	40	-114
23.	Šindelová	292	260	225	246	32	35	-21
24.	Bukovany	1 568	1 818	1823	2074	-250	-5	-251
25.	Dasnice	307	352	319	337	-45	33	-18
26.	Chlum Sv. Maří	293	293	299	313	0	-6	-14
27.	Josefov	365	304	281	298	61	23	-17
28.	Krajčková	911	838	788	1165	73	50	-377
29.	Svatava	1663	1 572	1430	1972	91	142	-542
30.	Habartov	4927	5 372	5448	6154	-445	-76	-706
31.	Kaceřov	450	427	384	412	23	43	-28
32.	Horní Slavkov	5566	5 955	6061	6696	-389	-106	-635
33.	Krásno	715	640	569	552	75	71	17
34.	Kynšperk n. Ohří	4913	5 128	5197	5072	-215	-69	125
35.	Libavské Údolí	595	572	632	821	23	-60	-189
36.	Rovná	382	593	492	542	-211	101	-50
37.	Nová Ves	223	256	247	278	-33	9	-31
	CELKEM	90 086	92 388	92 618	95 404	-2 302	-230	-2 786

Pozn.: Barevné značení pořadových čísel obcí: *Mikroregion Sokolov – východ*, *Svazek měst a obcí Kraslicka*, samostatné členské obce a města. Zdroj: ČSÚ

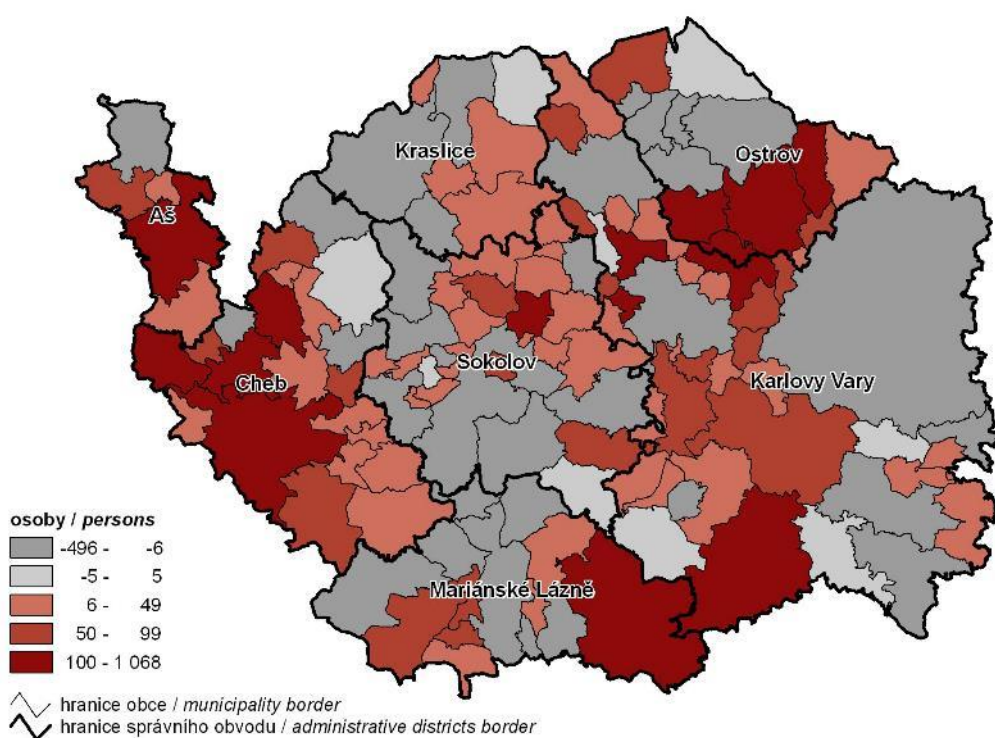
Jak vyplývá z výše uvedených tabulek, došlo z hlediska přírůstku, resp. úbytku počtu obyvatel k jeho poklesu. Celkem došlo při porovnání počtu obyvatel v letech **2001 a 2015 k poklesu ve výši 2 302**. Výjimku tvoří pouze obec Jenišov, která v posledních letech zaznamenala nárůst obyvatel, a to z důvodu nové výstavby rodinných domů, tzv. satelitního městečka.

2.1.2 Hustota a vývoj počtu obyvatel

MAS Sokolovsko má v r. 2015 více než 90 tisíc obyvatel. Převážná část území MAS se vyznačuje **nižší mírou osídlení** tj. hustotou do 120 obyv./km², jak ukazuje níže uvedená mapa. Existují zde ovšem také téměř liduprázdné oblasti s hustotou osídlení menší než 40 obyv./km², jsou to horské oblasti Slavkovského lesa a Krušných hor.

Naše území se zařadilo mezi mnoho dalších v České republice s dlouhodobým klesajícím trendem v dané charakteristice. Graficky je tento vývoj znázorněn v následující mapě.

Mapa č. 4: Vývoj počtu obyvatel v obcích Karlovarského kraje v letech 2001-2010

[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/8A0024A8C7/\\$File/w-41130212q2h3.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/8A0024A8C7/$File/w-41130212q2h3.pdf), staženo dne 10/12/2012

Tab. č. 10: Vývoj obyvatelstva Karlovarského kraje

Obyvatelstvo Karlovarského kraje k 1.1.2014	Kraj celkem	v tom okresy		
		Cheb	Karlovy Vary	Sokolov
Živě narození	2 764	875	1 047	842
Zemřelí	3 151	963	1 272	916
Přistěhovalí	8 917	2 779	3 464	2 674
Vystěhovalí	9 546	2 883	3 520	3 143
Počet obyvatel	300 309	92 211	117 297	90 801

Zdroj: https://www.czso.cz/csu/xk/pohyb_obyvatelstva_v_obcich_karlovarskeho_kraje

2.1.3 Národnostní složení

Dále uvádíme oblast **národnostního složení MAS**, která potvrzuje vzájemnou propojenost zájmového území s původním německým obyvatelstvem a s bývalým Československem. Pro zajímavost uvádíme i vývoj mezi posledními dvěma sčítáními lidu (tj. r. 2001 a 2011).

Tab. č. 11: Národnostní struktura obyvatelstva okresu Sokolov

NÁRODNOSTNÍ STRUKTURA % OBYVATELSTVA	OKRES SOKOLOV (2001)	OKRES SOKOLOV (2011)	KARLOVARSKÝ KRAJ (2011)	ČR (2011)
ČESKÁ	85,2 %	64,6 %	64,4 %	64,3 %
MORAVSKÁ	0,2 %	0,1 %	0,1 %	5 %
SLEZSKÁ	0 %	0 %	0 %	0,1 %
SLOVENSKÁ	5,3 %	2,8 %	2,4 %	1,4 %
ROMSKÁ	0,5 %	0,1 %	0,1 %	0 %
POLSKÁ	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,4 %
NĚMECKÁ	4,6 %	2,3 %	1,5 %	0,2 %
UKRAJINSKÁ	0,3 %	0,3 %	0,5 %	0,5 %
VIETNAMSKÁ	0,2 %	0,5 %	0,1 %	0,3 %
JINÁ/NEUVEDENO	3,54 %	29,1 %	30,8 %	27,8 %

Pozn. Údaje ze sčítání lidu z roku 2011- okres Sokolov, definitivní výsledky

(<http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!/stranka=podle-tematu&tu=30629&th=&v=&vo=null&vsouzemi=null&void=>)

Dle výše uvedené statistiky lze konstatovat, že výraznými národnostními menšinami na území MAS jsou dle předpokladu slovenská a německá menšina (v obou případech klesající tendence). **Pouze jediná minorita doznala nárůstu, a to menšina vietnamských spoluobčanů.** Zvýšená koncentrace osob slovenské a německé národnosti vyplývá z nedávné společné historie s těmito sousedními národy.

Co se týče kvantifikace velikosti **romské menšiny na úrovni 0,1 %**, je potřeba zmínit, že tento výsledek je dán metodikou sčítání lidu, kde je uvažována národnost, ke které se respondenti sami aktivně přihlásí, nikoliv národnost, o které si okolí myslí, že se k ní respondent má hlásit nebo jaká je danému respondentovi okolím přisouzena. Je obecně známo, že Sokolovsko patří mezi popřední regiony České republiky, které musí řešit otázky romské problematiky daleko intenzivněji. Jak vyplývá z dat ze SLBD v roce 1991 se přihlásilo k romské národnosti 32 903 občanů, o deset let později, v r. 2001, dokonce cca o 20 000 občanů méně (- 64,4 %), a to i přes nábor romských asistentů sčítacích komisařů. Při sčítání lidu v r. 2001 uvedlo romskou národnost 11 716 osob, ačkoli počet uživatelů romského jazyka byl odhadnut na 72 000 osob, roce 2011 dokonce jen 5 135 občanů. V sčítáních lidu jde o aktivní přihlášení se k národnosti. Velká část Romů v České republice se však považuje za Čechy, popřípadě Slováky nebo Maďary. Podobně o této problematice hovoří také

Strategie romské integrace do roku 2020, která uvádí, že příslušnost k romské národnosti menšině a přihlášení se k romské národnosti není exkluzivní. Jedná se (nejen u Romů) o vícevrstvou identitu, kdy se občan může hlásit k několika národnostem. Vůli být považován za příslušníka národnosti menšiny může totiž občan vyjádřit jakýmkoliv způsobem a kdykoliv, nikoliv pouze při SLDB. Strategie romské integrace také upozorňuje na to, že je potřeba počítat s rozdílným počtem osob, jež se samy za Romy označují a které jsou takto označeny svým okolím. Nejen dle statických údajů, ale především ze znalosti místní problematiky je patrné, že otázky spojené s integrací Romů do společnosti jsou ožehavé téma. Dle Strategie romské integrace do roku 2020 „krucální otázkou v procesu integrace je skutečnost, zda je možné, aby jedinec a zejména skupina obyvatel se integrovala do společnosti, kterou obecně není přijímána a postoje vůči ní dle průzkumů veřejného mínění jsou převážně negativní a odsuzující.“ Tato věta odráží situaci i na Sokolovsku. Obecně by integrace měla být chápána jako dvoustranný proces probíhající jak na straně Romů, tak na straně většinové společnosti. (Zdroje: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/>, Strategie romské integrace do roku 2020).

2.1.4 Věková struktura

Strukturální charakteristiky obyvatelstva MAS jsou dodnes významně ovlivněny **poválečnou imigrací a následně socialistickou industrializací** sokolovské pánevní oblasti. Ve srovnání s průměrem České republiky má obyvatelstvo MAS Sokolovsko, resp. okresu Sokolov početnější zastoupení ve věkové kategorii 15-29 let a to o více než 1%. Naopak počet obyvatel starších 69 let je zde lehce podprůměrný, a to o necelé jedno procento oproti celorepublikovému průměru. Celkově však je věkové složení obyvatelstva okresu Sokolov srovnatelné s věkovou strukturou v České republice a je zde také patrný demografický trend stárnutí obyvatelstva.

Tab. č. 12: Věkové složení obyvatelstva v okresech Karlovarského kraje k 31.12.2014

Věk	okres Cheb	okres Karlovy Vary	okres Sokolov
0-4	4 655	5 408	4 488
5-14	9 508	11 155	9 273
15-29	15 810	19 363	16 448
30-49	27 331	34 718	26 832
50-69	25 017	32 625	24 008
70+	9 698	13 747	9 209

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=DEM0050PU_OK&maklist_velikost=10000&kapitola_id=19

Tab. č. 13: Srovnání průměrné věkové struktury okresu Sokolov s celou ČR k 31.12.2014

Věk	okres Sokolov	ČR
0-4	4,97 %	5,27 %
5-14	10,27 %	9,90 %
15-29	18,22 %	16,93 %
30-49	29,73 %	30,34 %
50-69	26,59 %	26,06 %
70+	10,20 %	11,48 %

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=DEM0050PU_OK&maklist_velikost=10000&kapitola_id=19

Ani MAS Sokolovsko se ovšem nevyhýbá obecný problém **stárnutí populace** v celé Evropě. Na území MAS Sokolovsko počet obyvatel mladších 15 let ve srovnání let 2001 a 2011 klesl o 3 % a naopak počet obyvatel starších 65 let sloupil o 4 %. Dle demografických predikcí do roku 2020 klesne podíl dětí na 12,4 % populace ČR, počet osob 65letých a starších dosáhne 21%. Počet 65letých a starších osob tedy přesáhne počet dětí do 15 let. Tyto skutečnosti mohou přinést velký sociální i hospodářský problém mnoha státům Evropy včetně České republiky, a to prudkým vzrůstem ročních nákladů na penzijní pojištění a další sociální dávky. Již nyní je **nedostatek míst v ústavech sociální péče pro starší občany** či nedostatečné celkové řešení péče o starší občany, a to je také problém Sokolovska. Provozování těchto služeb je velmi finančně nákladné, tzn., že bez podpory státu nebo jiné veřejné podpory nejsou tyto služby pro seniory schopny fungovat jen na základě příspěvků z důchodové penze.

Urychlení populačního stárnutí je nejlépe patrné z porovnání odvozených syntetických ukazatelů. Průměrný věk obyvatel se mezi sčítáními lidu 1991 a 2001 zvýšil o 2,5 roku; takové zvýšení v 10letém intervalu mezi sčítáními lidu nebylo ještě nikdy zaznamenáno. **Při dalším sčítání lidu 2001 a 2011 narostl průměrný věk o další 2,1 %.**

Proti minulosti se výrazně zvýšil i věkový medián, tj. věk, kterého se k datu sčítání dožila polovina obyvatel. **Nejmarkantnější však byl vzestup indexu stárí**, konstruovaného jako poměr počtu obyvatel ve věku 60 a více let (což je dosud obvyklé v ČR) nebo počtu obyvatel ve věku 65 a více let (obvyklé v zahraničí a při mezinárodních srovnáních) k počtu obyvatel ve věku 0 - 14 let, násobený stem. Akcelerace růstu indexu stárí podle obou metodik byla v posledních 20 letech naprosto mimořádná.

Tab. č. 14: Syntetické ukazatele věkové struktury obyvatelstva ČR z výsledků sčítání lidu v letech 1950-2001

Ukazatel	Pohlaví	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Průměrný věk	muži	32,4	33,2	33,7	33,6	34,6	37,1
	ženy	34,4	35,8	36,8	37,0	38,0	40,3
	celkem	33,5	34,5	35,3	35,4	36,3	38,8
Věkový medián	muži	29,6	30,6	31,1	31,5	32,7	35,0
	ženy	33,5	33,8	35,8	34,5	37,1	38,6
	celkem	32,6	33,2	33,4	33,0	34,4	36,6
Index stáří (60+)	muži	44,1	47,1	69,6	56,0	66,0	89,8
	ženy	59,6	70,2	103,7	88,1	104,6	139,1
	celkem	51,7	58,4	71,6	71,7	84,8	113,8
Index stáří (65+)	muži	29,0	29,1	43,5	43,0	44,2	64,0
	ženy	39,9	46,4	71,6	71,5	104,6	107,6
	celkem	34,4	37,5	57,2	56,9	60,2	85,4

Zdroj: ČSÚ

Tab. č. 15: Syntetické ukazatele věkové struktury obyvatelstva ČR 2001, 2011

		Česká republika		MAS Sokolovsko	
		2001	2011 (k 31.12)	2002	2011 (k 31.12)
Průměrný věk	muži	37,4	39,6	35,8	38,7
	ženy	40,5	42,5	38,3	41,2
	celkem	39,0	41,1	37,0	40,0
Věkový medián		37,9	40,1	nezjištěno	nezjištěno
Index stáří (65+)		87,2	110,4	59,2	92,9

Zdroj: [https://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/6A002ECDCC/\\$File/400712a1.pdf](https://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/6A002ECDCC/$File/400712a1.pdf),
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/990050C3E8/\\$File/40341229.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/990050C3E8/$File/40341229.pdf), staženo dne 7/12/2012

Pro zajímavost přinášíme i přehled o průměrném věku obyvatel v jednotlivých obcích MAS Sokolovsko.

Tab. č. 16: Průměrný věk obyvatel obcí MAS k 1.1.2014

Obec	Průměrný věk k 1.1.2014			Obec	Průměrný věk k 1.1.2014		
	celkem	muži	ženy		celkem	muži	ženy
Březová	42,6	40,6	44,5	Přebuz	50,8	50,8	50,7
Dolní Rychnov	37,5	36,7	38,3	Rotava	39,7	38,2	41,2
Hory	39,8	38,1	41,7	Stříbrná	43,7	43,0	44,4
Chodov	40,4	39,2	41,6	Šindelová	46,3	45,4	47,2
Jenišov	36,5	35,9	37,1	Bukovany	40,6	39,6	41,6
Mírová	39,3	38,4	40,2	Dasnice	39,7	39,4	40,0
Královské	39,0	37,6	40,4	Chlum Sv.	42,7	42,1	43,2

Poříčí				Maří			
Loket	38,4	37,4	39,4	Josefov	40,9	37,8	44,4
Lomnice	38,2	36,7	39,8	Krajčová	40,7	39,7	41,8
Nové Sedlo	39,6	39,1	40,1	Svatava	39,7	38,5	40,8
Sokolov	41,3	39,8	42,7	Habartov	41,3	40,4	42,2
Staré Sedlo	41,5	40,6	42,4	Kaceřov	40,6	39,9	41,4
Šabina	42,0	40,8	43,2	Horní Slavkov	40,5	39,0	42,1
Vintířov	36,2	36,4	36,0	Krásno	39,2	37,1	41,3
Bublava	44,4	43,9	45,0	Kynšperk n. Ohří	42,4	41,2	43,5
Dolní Nivy	38,4	36,4	40,7	Libavské Údolí	41,0	40,5	41,5
Jindřichovice	44,8	44,7	44,9	Rovná	37,3	36,6	38,2
Kraslice	41,9	40,6	43,2	Nová Ves	37,6	38,5	36,7
Oloví	39,0	37,3	40,7				

Zdroj: ČSÚ

Podívejme se na obyvatelstvo i z hlediska zdravotního. V České republice je průměr 33,4 potratů na 100 narozených dětí, v Karlovarském kraji je tento ukazatel podstatně vyšší 42,7 potratů, v okrese Sokolov je to 41,6 potratů na 100 narozených dětí (11. nejhorší výsledek v rámci okresů ČR). Neméně děsivá čísla poskytuje i ukazatel počtu živě narozených dětí s vrozenou vadou. Průměr České republiky činí 432,9 dětí na 10 000 živě narozených. V okrese Sokolov je to 598,3 dětí. Stejně tak je vysoce nadprůměrná i úmrtnost mužů a žen.

(Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=ZDR5042PU_OK&vo=null).

2.1.5 Další charakteristiky

Karlovarský kraj je podle dat SLBD 2011 v rámci České republiky po Ústeckém kraji 2. v počtu osob bez náboženského vyznání nebo bez uvedeného vyznání (87,5 %).

Tab. č. 17: Počet osob bez náboženského vyznání podle krajů

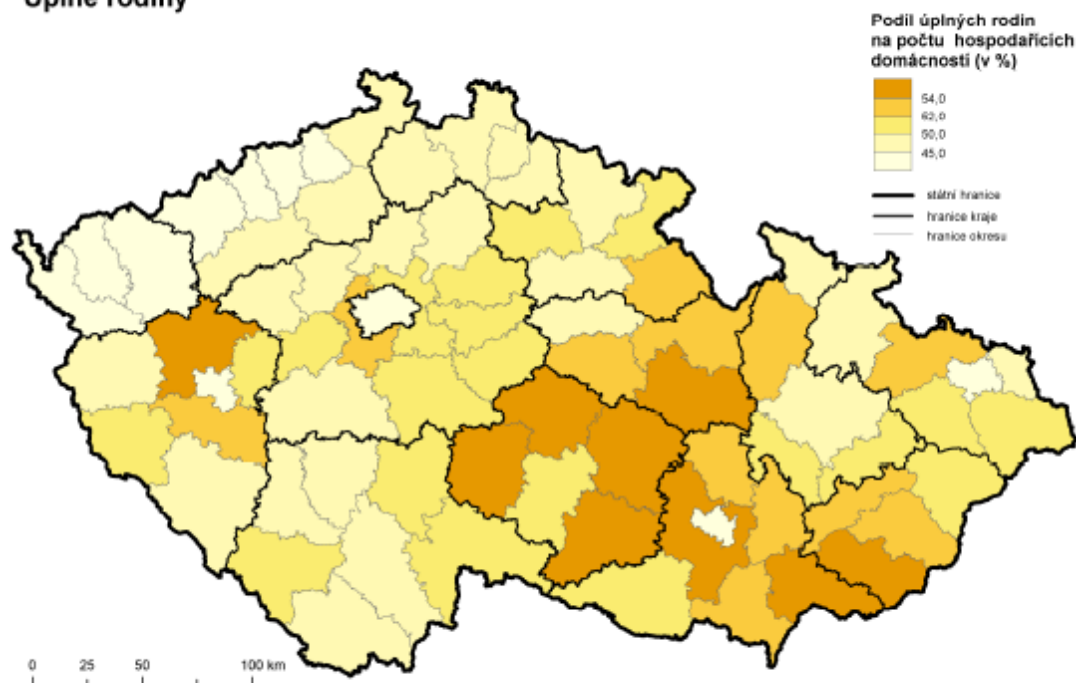
kraj	počet obyvatel	počet osob bez náboženského vyznání	podíl osob bez nebo bez uvedení vyznání	kraj	počet obyvatel	počet osob bez vyznání	podíl osob bez nebo bez uvedení vyznání
Česká republika	10 562 214	3 612 804					
Hlavní město Praha	1 272 690	458 058	81,60%	Královéhradecký kraj	555 683	209 172	83,50%

Středočeský kraj	1 274 633	506 544	85,80%	Pardubický kraj	518228	180 450	80,30%
Jihočeský kraj	637 460	196 325	79,30%	Kraj Vysočina	512727	132 172	70,80%
Plzeňský kraj	574 694	216 985	85,00%	Jihomoravský kraj	1169788	333 624	71,50%
Karlovarský kraj	310 245	120 496	87,50%	Olomoucký kraj	639946	204 867	76,20%
Ústecký kraj	830 371	364 049	89,90%	Zlínský kraj	590459	132 921	63,20%
Liberecký kraj	439 262	185 931	87,20%	Moravsko-slezský kraj	1236028	371 210	74,20%

Zdroj: www.czso.cz/sldb2011/.../i/...kraj/.../sldb_podrobná_vira.xls, staženo 9.7.2014

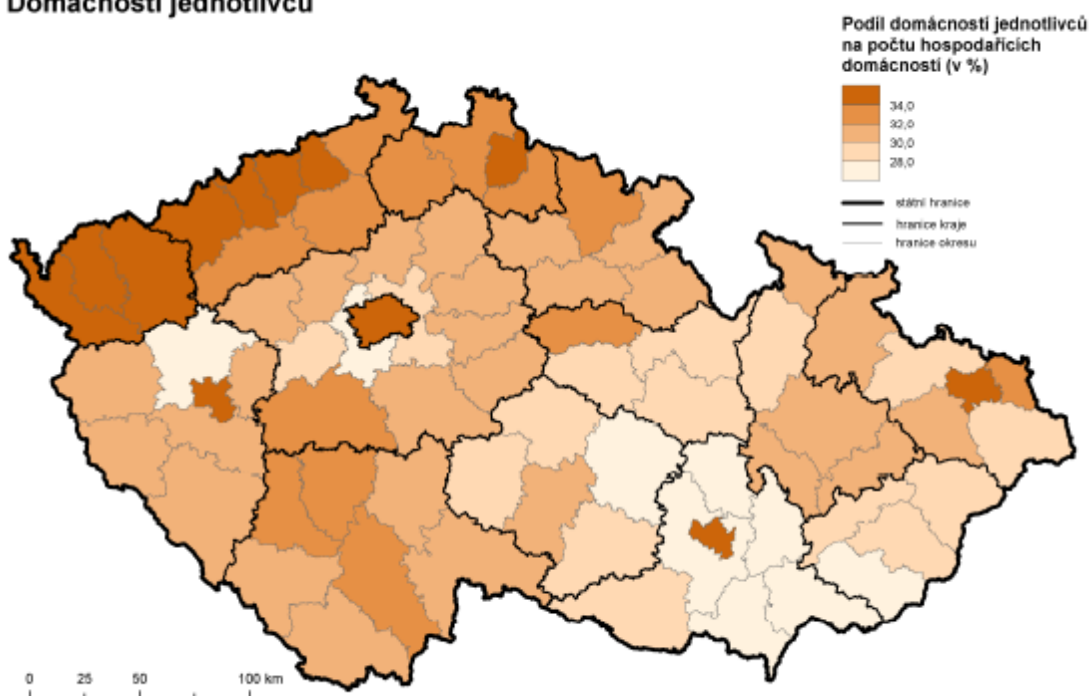
V Karlovarském kraji je velmi nízké procento počtu úplných domácností **úplných rodin**, konkrétně 42,74 %. **Průměrný počet členů domácnosti také klesá, v r. 1970 to byly ještě 3 osoby, nyní pouze 2,2. Toto číslo se příliš neliší od ostatních krajů České republiky.** Souvisí to také s celkovým nárůstem počtu domácností jednotlivců, jejichž počet se za posledních 20 let navýšil o téměř 50 %. V Karlovarském kraji tvoří takové domácnosti více než třetinu (35,18 %). Oba ukazatele zobrazují následující mapy.

Mapa č. 5: Podíl úplných rodin na počtu hospodařících domácností
Úplné rodiny

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/jake_je_slozeni_domacnosti_v_cr20130307, staženo 9.7.2014

Mapa č. 6: Podíl domácností jednotlivců na počtu hospodařících domácností
Domácnosti jednotlivců

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/jake_je_slozeni_domacnosti_v_cr20130307, staženo 9.7.2014

Disharmonické sociální vazby jsou provázeny vysokým počtem rozvodů, stejně jako vysokým počtem potratů. V Karlovarském kraji žije **největší procento svobodných osob** (39,4 %) a **největší procento rozvedených osob** (10,8 %) v celé České republice. Je zde také typický model soužití ve faktickém manželství, v oficiálně uzavřených sňatcích je Karlovarský kraj na posledním místě v České republice.

2.1.6 Vzdělanostní struktura

Z hlediska vzdělanostní struktury obyvatelstva je na území okresu Sokolov, ostatně jako v celém Karlovarském kraji, v porovnání se stavem v celé České republice vysoce nadprůměrný počet osob bez vzdělání (kolem 0,8 %) a **osob se základním vzděláním vč. neukončeného** (mezi 22 - 26 %). V počtu osob jen se základním vzděláním včetně neukončeného přesáhl okres Sokolov o téměř 3% krajský průměr. Celorepublikový průměr pak dokonce o 7,76 %. Všechny další stupně vzdělání bohužel vykazují nižší průměr jak v porovnání krajském, tak v celorepublikovém měřítku.

Zcela tristní je rozdíl v počtu vysokoškolsky vzdělaných osob na území Sokolovska, kdy rozdíl od průměru v ČR činí 7,21 % a je také o 1,73 % nižší než v Karlovarském kraji.

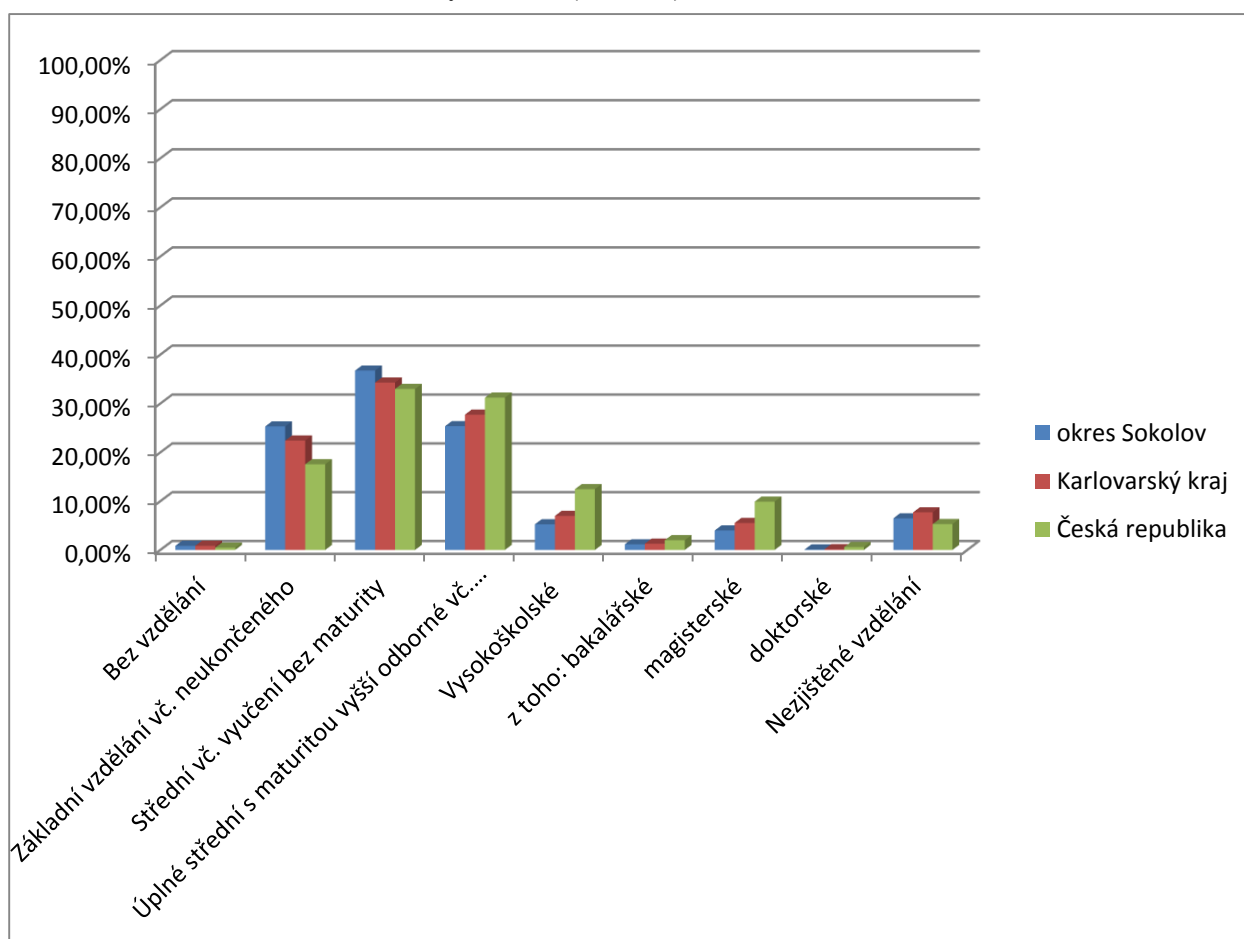
Nejnižší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním a nejvyšší podíl obyvatel, kteří dosáhli maximálně základního vzdělání, považují analýzy za jednu ze základních příčin vysoké míry nezaměstnanosti a s tím souvisejících průvodních sociálních a hospodářských jevů.

Tab. č. 18: Vzdělanostní struktura obyvatelstva (od 15 let)

Dosažený stupeň vzdělání obyvatelstva	Okres Sokolov	Karlovarský kraj	ČR
Bez vzdělání	0,84%	0,85%	0,47%
Základní vzdělání vč. neukončeného	25,32%	22,42%	17,56%
Střední vč. vyučení bez maturity	36,74%	34,31%	32,99%
Úplné střední s maturitou vyšší odborné vč. nástavbového	25,37%	27,73%	31,22%
Vysokoškolské	5,25%	6,98%	12,46%
z toho: bakalářské	1,15%	1,29%	2,0%
magisterské	4,00%	5,53%	9,9%
doktorské	0,10%	0,16%	0,6%
Nezjištěné vzdělání	6,48%	7,71%	5,3%

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajp/06041-12-xk>

Graf č. 1: Vzdělanostní struktura obyvatelstva (od 15 let)

2.2 Školství a vzdělávání

Struktura vzdělávací soustavy v podobě škol, předškolních a školských zařízení, které působí v regionech Karlovarského kraje, je uvedena v následující tabulce, přičemž jednotlivé typy jsou pak rozděleny podle zřizovatele. Z tabulky je patrné, že okres Sokolov má v Karlovarském kraji nejmenší počet škol a školských zařízení. Otázkou však zůstává kapacitní vytíženost škol, kvalita jejich vybavení a stav budov a zařízení. Tato témata jsou palčivá především v malých obcích, které se potýkají s nedostatkem jak dětí (ať už z důvodu celkově nízkého počtu dětí v obci či z důvodu zápisu dětí do školských zařízení ve větších obcích), tak nedostatkem financí pro dovybavení, rekonstrukci školských zařízení či na ohodnocení zaměstnanců včetně zajištění dalšího vzdělávání a tím také kvality výuky jak z hlediska zázemí, tak z hlediska lidského.

Dalším problémem, který úzce souvisí se vzděláním obyvatel, je kvalifikace samotných učitelů. Podle krajského odboru školství učí v Karlovarském kraji 20 % učitelů bez potřebné kvalifikace, což je téměř 700 učitelů. Podle některých odhadů je toto číslo dokonce vyšší.

(Zdroj: http://vary.idnes.cz/nekvalifikovani-ucitele-v-karlovarskem-kraji-fo4-/vary-zpravy.aspx?c=A140412_2055761_vary-zpravy_ba).

Tab. č. 19: Školy a školská zařízení podle zřizovatele ve školním roce 2013/2014

Školy/školská zařízení	Počet škol a školských zařízení				Zřizovatel		
	celkem	CH	KV	SO	kraj	obec	soukr.
Mateřské školy - samostatné	88	28	27	33	-	84	4
- součást ZŠ	37	12	18	7	2	34	1
Základní školy - úplné	103	33	41	29	3	94	5 + 1*
Základní školy (praktické a speciální)	7	1	3	3	1	6	-
Střední školy	38	9	20	9	27	2	8 + 1*
z toho Gymnázia	10	4	3	3	8	-	2
Jazyk, škola s právem st. jaz. zkoušky	1	-	1	-	1	-	-
Vyšší odborné školy	4	1	3	-	4	-	-
Základní umělecké školy	20	6	8	6	4	16	-
z toho Základní umělecká škola součást ZŠ	2	-	1	1		2	-
Domovy mládeže	12	4	5	2	11	-	1
Dětské domovy	5	4	1	1	5	-	-
Domy dětí a mládeže	15	5	4	5	1	14	-
Domy dětí a mládeže - součást ZŠ	1	-	1	1	-	1	-
Pedagogicko-psychologické poradny	1	0	1	-	1	-	-
Školní hospodářství	3	1	2	-	3	-	
Samostatná školní jídelna	2	1	-	1	-	1	1
Celkem	337	105	135	97	63	252	22

Pozn.: * Státní správa ve školství. Zdroj: <http://rejskol.msmt.cz/>, staženo 9.7.2014

2.2.1 Mateřské školy

Jak lze vyčíst z následující tabulky, ve školním roce 2013/2014 bylo na území okresu Sokolov otevřeno celkem 117 tříd mateřských škol, které navštěvovalo více než 2 800 dětí. Oproti předešlému školnímu roku došlo k navýšení počtu tříd (při stávajícím počtu předškolních zařízení) i žáků. Ve většině mateřských škol jsou tak kapacity zcela naplněny, na 1 třídu vychází v průměru 25 dětí, což je poměrně mnoho pro zajištění kvalitní péče, o možnosti individuálního přístupu lze při těchto počtech pouze teoretizovat.

Z výsledků ankety pro občany MAS Sokolovsko vyplynulo, že ve většině obcí nebo v jejich blízkém okolí je zajištěna mateřská škola. Dokonce 96 % respondentů se vyjádřilo kladně k této otázce.

Vedle mateřských škol se na území MAS Sokolovsko objevuje i nabídka tzv. „mateřských center“. Tyto mateřská centra lze nalézt v Lokti (Marie Klášterková), Sokolově (Baby Club Robinson), Březové (Baby centrum Slunečnice), v Chodově (MC Pavouček) a v Kraslicích (Mateřský klub Kraslický šnek).

2.2.2 Základní školy

V okrese Sokolov bylo ve školním roce 2013/2014 celkem 32 samostatných základních škol, což je o 3 méně, než ve školním roce 2010/2011. Pro srovnání ve školním roce 2003/2004 bylo v Karlovarském kraji 27 819 žáků základních škol (9 639 žáků v okrese Sokolov). V roce 2012/2013 bylo žáků v Karlovarském kraji pouze 23 065 (7 380 žáků v okrese Sokolov).

Tab. č. 20: Počty žáků mateřských a základních škol ve šk. roce 2012/2013

Předškolní vzdělávání					Základní vzdělávání				
	Školy	Třídy	Žáci	Učitelé		Školy	Třídy	Žáci	Učitelé
Okres Sokolov	40	117	2891	219	Okres Sokolov	32	380	7380	518
Karlovar. kraj	122	387	9542	732	Karlovar. kraj	108	1 189	23 065	1 642

<http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/1303-13>, staženo 7.7.2014

Dosažitelnost základních škol na území MAS Sokolovsko je také dobrá, v anketě pro občany odpovědělo 94 % respondentů kladně na otázku, zda je v jejich obci nebo blízkém okolí zajištěna základní škola. Často diskutovaným tématem je kvalita základních škol. V rámci ankety pro občany jsme zjišťovali názory obyvatel MAS na kvalitu základních škol v malých

obcích. Kvalitu základních škol v malých obcích jako dostatečnou ohodnotilo 41 % respondentů. 34 % se naopak domnívá, že kvalita není dostatečná. Na tuto otázku neodpovědělo 25 % respondentů z důvodu nedostatku informací k této problematice.

Na základě dotazníkového šetření provedeného ve všech obcích MAS Sokolovsko bylo zjištěno, že v naprosté většině je didaktické vybavení základních škol na velmi vysoké úrovni. Naopak problematickým se jeví technický stav budov.

Na území MAS Sokolovsko o.p.s. se nachází celkem 30 školních družin. Provozní doba družin se pohybuje většinou od 5:30 (některé i od 5:15) do 16:00 (některé i 16:30), což ne vždy zcela pokrývá pracovní dobu rodičů dětí. V následující tabulce je uveden seznam družin na území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 21: Seznam družin

SEZNAM ŠKOLNÍCH DRUŽIN NA ÚZEMÍ MAS SOKOLOVSKO O.P.S.
Školní družina při Základní škole Kraslice - Střední škola, základní škola a mateřská škola Kraslice, Havlíčkova 1717
Školní družina při Základní škole Sokolov, Křížíkova 1916
Školní družina při Základní škole Sokolov, Rokycanova 258
Školní družina při Základní škole Sokolov, Švabinského 1702
Školní družina při Základní škole Bukovany, Bukovany 146
Školní družina při Základní škole Habartov, Karla Čapka 119
Školní družina při Základní škole Horní Slavkov, Nádražní 683
DDM a ŠD Horní Slavkov
Školní družina při Základní škole Chodov, Školní 697
Školní družina při Základní škole Chodov, Husova 788
Školní družina při Základní škole Kraslice, Dukelská 1122
Školní družina při Základní škole Kynšperk nad Ohří, Jana A. Komenského 540
Školní družina při Základní škole Locket, T.G. Masaryka 128
Školní družina při Základní škole Lomnice, Školní 234
Školní družina při Základní škole Nové Sedlo, Masarykova 425
Školní družina při Základní škole Rotava, Nová Plzeň 673
Školní družina při Základní škole Vintířov, Vintířov 65
Školní družina při Základní škole Královské Poříčí, Dlouhá 63
Školní družina při Základní škole Sokolov, Pionýrů 1614
Školní družina při Základní škole J. A. Komenského, Smetanova 738
Školní družina při Základní škole Březová, Komenského 232
Školní družina při Základní škole Chodov, Nejdecká 254
Školní družina při Základní škole praktické a Základní škole speciální Horní Slavkov, Poštovní 654
Školní družina při Základní škole Sokolov, Běžecká 2055
Školní družina při Základní škole Rovná - Základní škola a mateřská škola Rovná, Rovná 36
Školní družina při Základní škole Krajčková - Základní škola a mateřská škola Krajčková, Komenského 22
Školní družina při Základní škole Svatava - Základní škola a mateřská škola Svatava, Mládežnická 395
Školní družina při Základní škole Mánesova - Gymnázium, základní škola a mateřské škola Mánesova s.r.o., Mánesova 1672
Školní družina při Základní škole Oloví - Základní škola a mateřská škola Oloví, Smetanova 1
Školní družina při Základní škole Libavské Údolí - Základní škola a mateřská škola, Libavské Údolí 109

Zdroj: vlastní zpracování dle internetových stránek ZŠ

V době letních prázdnin mohou zaměstnaní rodiče využít nabídek např. letních příměstských táborů. Nejčastějšími pořadateli těchto táborů jsou domy dětí, základní školy a další organizace. Jako příklad pořadatelů můžeme jmenovat příměstské tábory při DDM Sokolov, příměstský tábor pořádaný ZŠ Kynšperk nad Ohří, Bludiště - Dům dětí a mládeže Chodov či Kraslický ŠNEK, o. p. s. Na základě informací od provozovatelů těchto táborů můžeme říci, že jejich kapacita je nedostatečná a nedokážou pokrýt všechny požadavky rodičů.

2.2.3 Střední školy

Na území místní akční skupiny Sokolovsko se nachází následující 9 zařízení pro střední vzdělávání, z toho 3 gymnázia, z nichž 1 je soukromé a 1 odborné učiliště. Střední školství na území MAS Sokolovsko má sílu v nabízených oborech, bohužel však často nejsou naplněny kapacity otevíraných tříd, o čemž svědčí 4. i 5. kola přijímacích zkoušek do některých technických oborů a stále volná místa ke studiu, jak můžeme najít na webu Karlovarského kraje v přehledu volných míst na středních školách pro rok 2014/2015. (Zdroj: http://www.kvkskoly.cz/rodicazak/SiteAssets/Stranky/default/skol_volnamista_2014_Celkovy_prehled.pdf).

Diskutabilní je i umístění absolventů na trhu práce, resp. soulad mezi požadavky zaměstnavatelů a kompetencemi absolventů. Zde je jedinou cestou efektivní komunikace a spolupráce mezi všemi zúčastněnými, tedy jak školami, zřizovateli, tak rodiči, studenty, zaměstnavateli.

Tab. č. 22: Střední školy a školská zařízení – 20012/2013 na území MAS

Zřizovatel: Karlovarský kraj	Obory
Odborné učiliště Horní Slavkov	Zámečnické práce a údržba, Strojírenské práce- obráběcí práce, Stravovací a ubytovací služby, Kuchařské práce
Gymnázium a obchodní akademie Chodov	Obchodní akademie, Ekonomické lyceum, Gymnázium (osmileté)
Střední škola živnostenská Sokolov (místa poskytovaného vzdělávání v Sokolově, Kraslicích a Kynšperku nad Ohří)	4 -leté maturitní: Ekonomika a podnikání, Informační služby, Kosmetické služby 3leté učební: Zpracování dřeva, Prodavač, Pekař, Truhlář, Kadeřník, Aranžér, Číšník-servírka, Kuchař-číšník, Kuchař, Cukrář Nástavbové studium: Podnikání, Vlasová kosmetika 2leté výuční: Práce ve stravování
Střední průmyslová škola Loket	Informační technologie, Stavebnictví, Technická zařízení budov
Gymnázium Sokolov a Krajské vzdělávací centrum	Gymnázium (čtyřleté a osmileté)
Integrovaná střední škola technická a ekonomická Sokolov	Ekonomika a podnikání, Veřejnosprávní činnost, Podnikání, Stavebnictví, Instalatér, Montér suchých staveb, Mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení budov, Tesař, Zedník, Dopravní prostředky, Mechanik strojů a zařízení, Provozní technika, Strojírenství, Obráběč kovů, Strojní mechanik, Mechanik opravář motorových vozidel, Elektrikář,

	Elektrotechnika, Informační technologie
Pedagogicko-psychologická poradna Karlovy Vary (pracoviště Sokolov)	poradna
Zřizovatel: soukromá škola	
Soukromá obchodní akademie Sokolov , s.r.o.	Obchodní akademie (denní, dálkové), Podnikání (denní, dálkové)
Gymnázium, základní škola a mateřská škola Mánesova s.r.o.	Gymnázium (čtyřleté)
Zřizovatel: obec	
Střední škola, základní škola a mateřská škola Kraslice	Nástrojař, Strojní mechanik, Mechanik seřizovač a mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení

Zdroj: [www. stránky výše uvedených škol](http://www.stranky.vyše.vedených.skol)

Kraslice: <http://www.zskraslice.cz/view.php?cislocianku=2011100001>, staženo dne 28/11/12

Chodov: <http://www.goachodov.cz/index.php/informaceoskole>,

Živnostenská Sokolov: <http://www.zivnostenska-sokolov.cz/obory.html>

Loket: <http://www.spsloket.cz/obory.html>

Gym Sokolov: <http://www.gymso.cz/>

ISŠTE Sokolov: <http://www.isste.cz/www/script/main.php?ac=page&id=3>

Poradna KV: <http://www.pppkv.cz/>

OA Sokolov: <http://www.e-soas.cz/>

Sour.gymnázium a ZŠ Sokolov: http://www.skolamanesova.cz/?section_id=6299

Další info i: http://www.kr-karlovarsky.cz/Vzdelavani/prehled_skol/stredni_skoly/

2.2.4 Vysoké školy

Okres Sokolov nemá v dosahu žádné přirozené univerzitní spádové centrum. Stav v terciární vzdělávací infrastruktuře ukazuje následující tabulka. Nabídka vysokoškolského vzdělání v denní dojezdové vzdálenosti ze Sokolovska například do Karlových Varů nebo do Chebu také není příliš pestrá. Zájemci o specializované nebo prestižnější vysokoškolské vzdělání jsou nuceni z regionu odejít do univerzitních center jinde v České republice, například do Prahy, Plzně nebo Ústí nad Labem. Otázkou potom je návrat absolventů těchto vysokých škol zpět do regionu a především zda v regionu naleznou odpovídající pracovní uplatnění.

Dle výsledků ankety pro občany se 74 % respondentů domnívá, že by v Karlovarském kraji měla působit vysoká škola. Z hlediska oboru naprosto převažuje přání na technické zaměření této vysoké školy, což uvedlo téměř 50 % respondentů, kteří chtějí v Karlovarském kraji vysokou školu, přičemž z technických oborů bylo nejčastěji uváděno strojní nebo elektro zaměření. Dále byly uváděny obory cestovního ruchu, lázeňství, ekonomie a veřejné správy. S existencí (nebo spíš) neexistencí vysokých škol v regionu souvisí oblast výzkumu a vývoje, kdy je v Karlovarském kraji spolu s Krajem Vysočina vynakládáno nejméně prostředků na výzkum a vývoj z krajů ČR. (Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj: Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020.)

Tab. č. 23: Vysoké školy okresu Sokolov

Název VŠ/Fakulta	Sídlo a právní forma VŠ	Typ studijního programu	Počet studijních programů/počet zaměření ve st. programu
Západočeská univerzita v Plzni/Fakulta strojní (konzultační středisko)	Sokolov; veřejná vysoká škola	Bakalářský strojný inženýrství (kombinovaná forma studia, bude otevřeno od akademického roku 2014/2015 v případě dostatečného počtu zájemců)	1
VŠ manažerské informatiky a ekonomiky a.s., Sokolov	Sokolov, akciová společnost, soukromá VŠ	Bakalářský, kombinovaná forma studia	2

Zdroj:

AJAK: <http://www.ajak-sokolov.cz/aktualni.html>

VŠMIE: <http://sokolov.vsmie.cz/obsah-studia>

https://fst.zcu.cz/Soubory/pro-studenty/Letk-_konzultan-stediska-FST.pdf

2.2.5 Další vzdělávání

• Další vzdělávání dětí a mládeže

Další vzdělávání dětí a mládeže je na území MAS Sokolovsko zajištěno např. v šesti domech dětí a mládeže, dvou registrovaných mateřských centrech, šesti základních uměleckých školách (viz tabulka Vybrané ukazatele vybavenosti obcí a služeb MAS Sokolovsko). Zde mohou děti využít velmi široké nabídky vzdělávacích aktivit z oblasti výtvarné, hudební, tělovýchovné, jazykové, dramatické, apod.

Další vzdělávací aktivity pro děti a mládež připravují také knihovny. Sokolovská knihovna, ale i řada dalších, kromě zapůjčení knih, časopisů nebo vzdělávacích tematických kufříků pořádá pravidelné soutěžní akce pro děti a mládež, divadelní představení či tematické rukodělné setkávání nebo různé kulturně-výchovné besedy.

V mateřském centru Robinson Sokolov či Slunečnice Březová se mohou scházet maminky s nejmenšími dětmi i předškoláky. Na vybranou zde mají také z mnoha typů aktivit ať již pohybových, jazykových či tvořivých.

Obr. č. 9: Vzdělávání dětí v MC Robinson v Sokolově

Zdroj: foto vlastní

Některé doplňkové vzdělávací aktivity nabízí nad rámec svých vzdělávacích programů také některé základní a mateřské školy. Jsou jimi např. různé dílničky, jazykové kroužky či tematická setkávání. Na Sokolovsku je také několik škol a lektorů nabízejících jazykové kurzy pro děti a mládež.

• Další vzdělávání dospělých

Na území MAS Sokolovsko nabízí další vzdělávání několik vzdělávacích institucí. Jak ukazuje níže uvedená tabulka, je zde možnost profesních rekvalifikací, vzdělávacích kurzů, dalšího profesního vzdělávání v rámci organizace, apod. Také senioři mají možnost navštěvovat Univerzitu třetího věku.

Tab. č. 24: Další vzdělávání dospělých

Název vzdělávací instituce na území MAS Sokolovsko	Vzdělávací aktivita
Integrovaná střední škola technicko-ekonomická Sokolov	- Svářečská škola – svářečské kurzy - Autorizované profesní kvalifikace: elektrické instalace, elektrické rozvody, elektrická zařízení, malíř, montér suchých staveb, opravář strojů a zařízení, montér ocelových konstrukcí, zámečnick, montér strojů a zařízení, dělník ve strojírenské výrobě - Rekvalifikační přípravné kurzy pro obory Strojní mechanik, Elektrikář a Zedník - Technické a odborné kurzy pro firmy - Kurzy z oblasti právně-ekonomického minima

	- Další vzdělávání pedagogických pracovníků - Univerzita třetího věku
Krajské vzdělávací centrum a Gymnázium Sokolov	- Další vzdělávání pedagogických pracovníků - Poradenství, konference - Metodický kabinet - DVPP pro SOŠ
Střední škola živnostenská Sokolov	- Rekvalifikační kurzy - Další kurzy dle aktuální nabídky (např. Finanční gramotnost, Upravování fotografií, Základy anglického jazyka, atd.)
Sokolovská uhelná, a.s.	- Další vzdělávání pracovníků (Manažerský kurz, Kurzy pro dělnické profese, apod.)
Unicorn, vzdělávací centrum Sokolov, v.o.s.	- Rekvalifikační kurzy - Jazykové kurzy - Víkendové kurzy a semináře - Zákaznické kurzy
Jazykové centrum německého jazyka Sokolov	- Jazykové kurzy - Výuka lyžování a snowboardingu
Facejam	- Jazykové kurzy

Zdroj:

<http://www.isste.cz/www/script/main.php?ac=page&id=15>, staženo 22.8.2014

<http://www.gymso.cz/krajske-vzdelavaci-centrum.php>, staženo 22.8.2014

http://www.zivnostenska-sokolov.cz/index.php?option=com_content&view=category&id=67&Itemid=347, staženo 22.8.2014

<http://www.suas.cz/article/show/id/95>, staženo 22.8.2014

<http://www.unicornsokolov.cz/>, staženo 22.8.2014

<http://jcnj.webnode.cz/kontakt/>, staženo 22.8.2014

<http://www.facejam.cz/>, staženo 22.8.2014

Další možností pro doplňkové neformální vzdělávání dospělých jsou akce pořádané např. Knihovnou města Sokolov. Ta nabízí pravidelná setkávání při veřejném čtení z vybraných knižních titulů, besedy a přednášky na různá témata, v rámci Dámského klubu pak témata zaměřená na ženy.

Jednou z alternativních možností dalšího vzdělávání je např. Institut RM v Sokolově, který pořádá pravidelné kurzy zaměřené na harmonizaci těla a duše.

Jinými zdroji dalšího neformálního vzdělávání dospělých v oblasti pohybových aktivit mohou pak být na Sokolovsku také zastoupené školy společenského tance, orientálních tanců, výcvik lyžování, potápění, tenisová škola, karate, apod.

2.3 Život v obcích

Pro pochopení života v obcích na území MAS Sokolovsko, je zapotřebí alespoň stručně nastínit historii daného území.

2.3.1 Historie území

Původ nejstarších obyvatel na dnešním území MAS Sokolovsko neznáme, ale lze předpokládat, že i na Sokolovsko zasahovalo **keltské osídlení**. Prvními písemně doloženými obyvateli území jsou však až **Slované**. Konkrétně Sokolovsko bylo **osídleno kmenem Sedličanů**. Usadili se především v zemědělsky úrodném okolí řeky Ohře. Na levém břehu Ohře tak vznikly např. osady Liboc (u Kynšperka), Dasnice, Citice, Svatava. Na opačném, pravém břehu Ohře jsou doloženy např. Tisová či Březová. Území tehdejších Sedličanů bylo na počátku 12. století rozděleno. Západní část (Chebsko) byla připojena k německé říši a východní část (Sedlecko, dnešní Loketsko) byla spojena s českou zemí a s vládou tehdejších Přemyslovců. V této době také začal proces osazování českého pohraničí obyvatelstvem sousedního Německa. V průběhu 12. a 13. století tak vznikly desítky nových osad a stávající slovanské vesnice byly postupně poněmčeny. Održené Chebsko bylo k českému státu opět připojeno až ve 14. století za vlády Jana Lucemburského.

V polovině 15. století získali velkou část dnešního Sokolovska **Šlikové** a ti jej měli v državě až do porážky českých stavů na Bílé hoře v roce 1620. Tehdy přešla značná část sokolovského panství (od Slavkovského lesa až po Kraslice) pod správu rodu **Nosticů**. Zajímavou informací zůstává, že téměř celému kraji byly blízké myšlenky německé reformace a až do počátku 17. století byli obyvatelé **luteránského vyznání**. Na území Sokolovska tehdy výrazně působila nejen přísná rekatolizace, ale např. i útrapy spojené s třicetiletou válkou, vpád Sasů v roce 1631 či nájezdy Švédů.

Neodmyslitelnou součástí Sokolovska v 18. a 19. století byla židovská menšina, kterou zde dodnes připomínají židovské hřbitůvky. Pro Sokolovsko je dále **typická architektura hrázděných domů a statků**, které začaly být od konce 18. století nahrazovány zděným přízemím a hrázděné zůstaly pouze štíty domů. Hlubinnými doly a později i povrchovým dobýváním uhlí došlo k exploataci celé centrální části Sokolovska a taktéž k zániku řady vesnic s touto pozoruhodnou lidovou architekturou. Na upomínku architektury podkrušnohorského typu v současnosti existuje např. Vesnická památková rezervace Královské Poříčí.

První polovina 20. století zde byla těžce poznamenána 1. a 2. světovou válkou. Stovky mužů z celého kraje musely narukovat na bojiště a mnozí se do rodných vesnic již nikdy nevrátili. Těžkou válečnou situací potvrzuje např. existence tábora pro srbské, italské a ruské válečné zajatce, který stál v letech 1915 - 1918 v Jindřichovicích nebo přítomnost koncentračního tábora pro ženy v obci Svatava. V Kraslicích byla pobočka koncentračního tábora „Flossenbürg“.

Na poválečný vývoj celého regionu (především ekonomický a demografický vývoj) měl výrazný vliv nucený odsun velmi početné německé menšiny. Celkem bylo ze Sokolovska vypraveno 35 transportů a bylo odsunuto 39 219 Němců. Současně se však začali navracet váleční uprchlíci či vypuzení obyvatelé a přicházeli i noví osídlenci. Veškeré číselné údaje z této doby jsou obtížně porovnatelné. Údaje o množství německého obyvatelstva, které žilo v pohraničí před druhou světovou válkou, vyplývají především ze sčítání obyvatel v roce 1930. Dle metodiky použité při tomto sčítání se národnost zjišťovala podle mateřského jazyka. Přičemž již v této době se významní demografové přikláněli k názoru, že by měla být zjišťována i národnost i mateřský jazyk odděleně. Tato metodika byla také kritizována reprezentanty národnostních menšin i většinové populace. (Zdroj: http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/ceskoslovenske_scitani_lidu_1930, staženo 18.9.2014).

Část německého obyvatelstva zahynula během druhé světové války (muži v německé armádě), část odešla ještě před koncem války a nezjistitelný počet během tzv. divokého odsunu od května do srpna 1945. Část obyvatelstva zůstala na území Československa, jedná se například o ženy, které se potom vdaly za české muže, a dále o odborníky, kteří byli nepostradatelní pro místní průmysl.

Novodobé, resp. poválečné dějiny okresu Sokolov jsou spojeny s dobou minulého politického režimu. Dalším neodmyslitelným vlivem bylo vytvoření vojenského výcvikového prostoru na území Slavkovského lesa, v oblasti Sokolovské pánve pak rozvoj povrchové těžby hnědého uhlí a v Krušných horách už výše zmiňovaný odsun německého obyvatelstva a zřízení hraničního pásma.

V 50. a 60. letech se započalo se systematickou rekultivací oblastí bývalých hlubinných dolů, kde těžba hnědého uhlí skončila již ve 30. a 40. letech 20. století. K rekultivacím docházelo např. v oblasti Kynšperku nad Ohří či Chodova. Převažoval **lesnický** (59 %) a **zemědělský** (38 %) **způsob rekultivací** a u některých zbytkových jam byl zvolen **hydrický způsob rekultivace**, který je čím dál rozšířenější. Rekultivační práce trvají dodnes.

Velké politické, společenské a ekonomické **změny na konci 90. let** spojené s přechodem na demokratické státní zřízení vedly např. k transformacím struktury hospodářství, rozvoji sektoru služeb a cestovního ruchu. Na území Sokolovské pánve docházelo k postupnému útlumu těžby, což v kombinaci s rekultivačními pracemi pozitivně ovlivnilo kvalitu životního prostředí. S poklesem těžby však souviselo i značné **snížení pracovních příležitostí**. Na situaci v regionu se výrazně neprojevovalo ani otevření hranic se sousedními státy či **vstup České republiky do Evropské unie** v květnu 2004.

2.3.2 Vybavenost obcí a služby

K dané problematice bylo na území MAS Sokolovsko provedeno místní šetření. Z odpovědí vyplynulo, že zhruba v jedné třetině členských obcí není dostupná **zdravotní a sociální péče**. Nemají zde ordinace praktičtí lékaři, stomatologové apod., v provozu není žádný dům řešící sociální péči občanům. Ve zbývajících 2/3 měst a obcí je tato problematika řešena, ačkoliv se často jedná pouze o ordinace obvodních lékařů fungující jednou či dvakrát týdně. Jak bylo místním šetřením zjištěno, v některých obcích mají dokonce pro lékaře prostory včetně vybavené ordinace, bohužel však nemohou najít lékaře, který by v nich ordinoval. Tento nedostatek lékařů souvisí pravděpodobně i s negativní image Sokolovska, které neláká možnost působení ve zdejším regionu. Výsledkům šetření, které se zabývá image Sokolovska, se věnujeme v kapitole o cestovním ruchu.

Nejbližší nemocnice pro vážnější zranění a odbornou péči jsou ve městech Sokolov a Karlovy Vary. Počet lůžek v posledním desetiletí klesl o téměř 250 ks. Pozitivním faktem je naopak mírný nárůst počtu lékařů.

Zdravotní péče v Karlovarském kraji, stejně tak jako v okrese Sokolov, není dostačující. Jak vyplývá z tabulek uvedených níže, přestože v České republice stoupl počet lékařů ambulantní péče v roce 2013 oproti roku 2012, v Karlovarském kraji stejně jako v okrese Sokolov je skutečnost opačná. S nedostatečným počtem lékařů se potýká většina obcí MAS Sokolovsko. Přesto 74 % respondentů ankety pro občany žijící na území MAS Sokolovsko uvedlo, že je spokojeno s dostupností zdravotní péče. Dostupnost zdravotní péče se liší podle velikosti obce. Ve velkých obcích je tato otázka obvykle vyřešena dostatečně. Špatnou dostupnost zdravotní péče pocítují především obyvatelé malých obcí, kde je také špatné dopravní spojení do větších měst, kde jsou ordinace specializovaných lékařů a někdy i praktických pro obyvatele malých obcí, kde se ordinace praktického lékaře nenachází přímo v obci.

MAS Sokolovsko má přibližně 91 000 obyvatel, na něž připadá 45 ordinací praktických lékařů pro dospělé a 26 ordinací lékařů pro děti a dorost. **Celkem tedy na jednu ordinaci vychází 1 282 osob.** Otázka specializovaných lékařů – sledovali jsme konkrétně stomatology a gynekology – je ještě děsivější. **Na 1 gynekologickou ordinaci připadá 3 500 žen** (vč. dětí ženského pohlaví) a **na 1 stomatologickou ordinaci připadá 2 395 pacientů.** Řada obyvatel MAS tak dojíždí za lékaři mimo region, především do krajského města Karlových Varů.

Všimněme si analýzy **počtu lékáren.** Ve sledovaném území je jich 22, což se na první pohled může zdát dost. Ale např. na území celého bývalého Mikroregionu Pod Chlumem (což je 8 obcí) je pouze jedna. A v celém Svazku měst a obcí Kraslicka je 5 lékáren. Z již zmiňované ankety vyplynula poměrně velká spokojenost (80 % respondentů) se službami v obcích. Nespokojenost je často s tím, že v malých obcích chybí lékárna.

Tab. č. 25: Zdravotnictví v Karlovarském kraji k 31.12.2013

ČR, kraje, okresy	Ambulantní péče		Nemocnice				Odborné léčebné ústavy	
	lékaři (přepočtený počet)		lékaři (přepočtený počet)		lůžka		lékaři (přep. počet)	lůžka
	celkem	na 1000 obyvatel	celkem	na 1000 obyvatel	celkem	na 1000 obyvatel		
Česká republika	33771,79	32,131	10 839,41	1,031	56807	5,405	1 177,96	21197
Karlovarský kraj	834,23	27,715	245,58	0,816	1372	4,558	12,89	455
Cheb	242,67	26,285	41,60	0,451	364	3,943	4,43	252
Karlovy Vary	401,36	34,137	130,78	1,112	686	5,835	3,8	90
Sokolov	190,20	20,877	73,20	0,803	322	3,534	4,66	113

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=ZDR5012PU_OK&&kapitola_id=17

Tab. č. 26: Zdravotnictví v Karlovarském kraji k 31.12.2012

ČR, kraje, okresy	Ambulantní péče		Nemocnice				Odborné léčebné ústavy	
	lékaři (přepočtený počet)		lékaři (přepočtený počet)		lůžka		lékaři (přep. počet)	lůžka
	celkem	na 1000 obyvatel	celkem	na 1000 obyvatel	celkem	na 1000 obyvatel		
Česká republika	33 395,5	3,178	10 764,8	1,024	58 832	5,598	1 213,66	21 470
Karlovarský kraj	856,12	2,830	274,62	0,908	1 487	4,916	14,51	433
Cheb	246,82	2,660	45,80	0,494	402	4,332	5,74	230
Karlovy Vary	388,94	3,291	134,77	1,140	720	6,092	3,90	90
Sokolov	220,36	2,408	94,05	1,028	365	3,989	4,87	113

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/1303-13>, staženo 7.7.2014

Poměrně dobré výsledky jsou v oblasti **sociální péče**. Z 37 členských obcí 12 odpovědělo kladně, tj. na území obce funguje např. domov důchodců, penzion či dům s pečovatelskou službou. Otázkou však zůstává, do jaké míry a jak mají obce proveden průzkum potřeb v této oblasti, příp. jak jsou s touto problematikou obeznámeni.

Tab. č. 27: Zařízení sociálních služeb a domy s pečovatelskou službou k 31.12.2013

Okresy	Zařízení sociálních služeb celkem	Místa v zařízeních sociálních služeb celkem	z toho					
			Domovy pro seniory		Domovy pro osoby se zdrav. postižením		Azylové domy	
			zařízení	místa	zařízení	místa	zařízení	místa
Cheb	32	990	8	514	4	223	2	62
Karlovy Vary	27	689	4	140	3	304	2	63
Sokolov	27	670	3	226	2	41	1	57

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=SZB5012PU_OK

Tab. č. 28: Zařízení sociálních služeb a domy s pečovatelskou službou k 31.12.2012

Okresy	Zařízení sociálních služeb celkem	Místa v zařízeních sociálních služeb celkem	z toho					
			Domovy pro seniory		Domovy pro osoby se zdrav. postižením		Azylové domy	
			zařízení	místa	zařízení	místa	zařízení	místa
Cheb	31	989	7	499	4	229	2	55
Karlovy Vary	28	720	4	140	3	322	3	73
Sokolov	27	620	3	177	2	43	1	57

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=SZB5012PU_OK&vo=null

Podívejme se na situaci poskytovaných sociálních služeb podrobněji. Jedná se bezpochyby o velmi významné údaje. **Počet zařízení poskytujících sociální služby se v posledních 3 letech téměř nezměnil.** Došlo k poklesu počtu zařízení a tím i míst pro seniory v okrese Sokolov, kdy v roce 2011 byly 4 domovy pro seniory, v roce 2012 a 2013 už pouze 3. Se zvyšujícím se počtem stárnoucích osob a osob potřebných sociální péče jsou čísla v tabulkách velmi nízká. Potencionálními klienty sociálních služeb však nejsou pouze senioři, ale také ostatní osoby, jež se z různých důvodů ocitly v nepříznivé sociální či osobní situaci a potřebují takovou pomoc, resp. sociální službu, která jim umožní řešení dané situace či usnadní a pomůže vést kvalitní život. Jsou to např. osoby s tělesným, smyslovým či mentálním postižením, osoby s duševním onemocněním či osoby sociálně vyloučené bez ovlivnění zdravotním stavem či věkem. Posledním jmenovaným je věnována kapitola o sociálně vyloučených lokalitách. Sociálním vyloučením jsou však ohroženy i osoby výše jmenované a je právě žádoucí, aby poskytované sociální služby omezovaly tendence směřující k vyloučení a podporovaly zapojení těchto osob do aktivního života, resp. nalézání

sebeuplatnění v občanské společnosti. Proto přesto, že podle čísel se může zdát situace v oblasti sociální péče uspokojivá, je nutný rozvoj sociálních služeb ve smyslu jejich humanizace a optimalizace, a to s ohledem na individuální potřeby klienta v souladu s technickými, provozními či personálními požadavky. Žádoucí je tak podpora služeb typu osobní asistence, rané péče, denních stacionářů, sociální rehabilitace, sociálně-terapeutických dílen, chráněného bydlení, nízkoprahových zařízení pro děti mládež, sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a také odborného sociálního poradenství.

Tab. č. 29: Vybrané údaje o sociálních službách v Karlovarském kraji

Sociální služby	2009	2010	2011
Sociální služby poskytované ve vybraných zařízeních (stav k 31. 12.)			
Domovy pro seniory	13	14	14
místa	838	810	808
Denní stacionáře	3	3	3
místa	94	94	70
Týdenní stacionáře	1	1	1
místa	i.d.	i.d.	i.d.
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	8	9	9
místa	537	589	594
Domy s pečovatelskou službou	37	37	.
bytové jednotky	1 497	1 497	.
Sociální služby v ostatních zařízeních	44	48	51
místa	632	640	756
Neuspokojení žadatelé o poskytnutí sociální služby v zařízeních:			
domovy pro seniory	521	387	314
azylové domy	120	137	134
domy na půl cesty	-	-	12
noclehárny	-	-	-
terapeutické komunity	-	-	-
chráněné bydlení	-	16	17
domovy pro osoby se zdravot. postižením	64	25	21
domovy se zvláštním režimem	234	146	172
týdenní stacionáře	-	-	-
Počet sociálně potřebných osob, jimž byla poskytnuta sociální služba:			
pečovatelská služba	3 611	3 426	3 381
osobní asistence	126	108	140
tísňová péče	18	14	12
odlehčovací služby	74	128	162
centra denních služeb	144	150	149
denní stacionáře	93	96	70
Výdaje na sociální službu (v tis. Kč):			
pečovatelská služba	56 413	62 806	67 261
osobní asistence	5 937	9 229	11 946
tísňová péče	797	694	848
odlehčovací služby	1 290	1 142	1 939
centra denních služeb	206	156	405
denní stacionáře	6 042	6 447	7 015

Držitelé průkazů zdravotně postižených k 31. 12.	8 622	8 992	9 269
v tom osoby:			
těžce postižené	1 742	1 908	1 970
zvláště těžce postižené	4 622	4 753	4 866
zvláště těžce postižené s nutností průvodce	2 258	2 331	2 433
z toho osoby do 18 let:	558	590	685
těžce postižené	40	35	53
zvláště těžce postižené	127	124	121
zvláště těžce postižené s nutností průvodce	391	431	511

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-22

Následující tabulka ukazuje organizace působící v oblasti sociálních služeb na území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 30: Organizace působící v oblasti sociálních služeb

Poskytovatel	Druh poskytované služby	Místo působení
Pomoc v nouzi, o.p.s.	Azylový dům pro matky s dětmi, azylový dům pro jednotlivce, dům na půl cesty, intervenční centrum pro oběti domácího násilí, nízkoprahové denní centrum pro osoby bez přístřeší, pečovatelská služba, dluhová poradna	Sokolovsko
Srdce a čin, o.p.s.	Sociální podnik pro osoby sociálně vyloučené	Sokolovsko
Práce pro Kraslicko, o.p.s.	Sociální podnik pro osoby sociálně vyloučené	Kraslicko
Čoky, o.p.s.	Dílny pro sociálně terapeutické činnosti	Kynšperk nad Ohří
Člověk v tísní, o.p.s.	Terénní sociální práce, podpůrné programy pro sociálně vyloučené, dluhové poradenství, poradenství k řešení bydlení, práce, vzdělávání pro osoby sociálně vyloučené	Sokolov, Chodov, Oloví, Rotava
Agentura osobní asistence a sociálního poradenství, o.p.s.	Sociální služby osobní asistence	Sokolov
Sociální služby, příspěvková organizace	telefonická krizová pomoc	Sokolov
Denní centrum Mateřídouška, o.p.s.	Denní stacionář, Sociálně terapeutické dílny	Sokolov, Chodov
Občanské sdružení Nejste sami – Denní centrum Žirafa	Denní centrum pro klienty s kombinovaným postižením nebo poruchou autistického centra	Nové Sedlo
Oáza klidu, o.p.s.	Domov se zvláštním režimem	Nové Sedlo
Chráněné bydlení Sokolov	Chráněné bydlení pro lidi	Sokolov

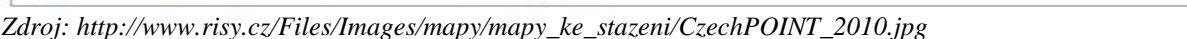
	s lehkým mentálním handicapem	
DOP-HC s.r.o.	Pečovatelská služba	Dolní Rychnov
Khamoro, o.s. – Romské integrační centrum	Nízkoprahové zařízení	Chodov
Centrum sociálních služeb Sokolov, o.p.s.	Ambulantní i terénní pečovatelská služba	Sokolov
Kotec, o.s. K-centrum Sokolov	Komplexní odborná pomoc lidem v obtížné životní situaci, centrum podpory rodiny, terénní programy	Sokolov, Chodov, Kraslice, Oloví, Rotava
Útočiště, o.s.	Azylový dům, sociální poradenství	Chodov
RYTMUS, o.s.	sociální rehabilitace	Sokolov
Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje, o.p.s.	odborné sociální poradenství	Sokolov
Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR	odborné sociální poradenství pro osoby se sluchovým postižením	Sokolov
TyfloCentrum Karlovy Vary o.p.s.	průvodcovské a předčitatelské služby	Sokolov

Zdroje: <http://www.annakk.cz/cz/prehled-neziskovek>
<http://www.clovekvtsni.cz/cs/socialni-prace/pobocka/sokolov>
<http://www.pomocvnouziops.cz/www/script/main.php>
<http://www.sac-ops.cz/>
<http://www.agenturapomoci.cz/>
http://www.opschodov.cz/kdo_jsme.htm
<http://www.zirafa.czechian.net/>
<http://www.chbsokolov.eu/o-nas/>
<http://www.khamoro-chodov.ic.cz/>
<http://www.sokolov.cz/scripts/detail.php?pgid=72>
<http://kotec-kotec.blogspot.cz/2007/11/kotec-na-sokolovsku.html>
 staženo 24.9.2014

Veřejně přístupný internet dnes již není prioritní otázkou. Přístup k internetu je řešen individuálně občany dle jejich potřeb. Některé obce sice veřejně přístupný internet svým občanům zajišťují, ale jedná se spíše o výjimky. Obvykle je tato problematika řešena v rámci městských a obecních knihoven.

Kontaktní místa CzechPoint jsou již vybudována v naprosté většině měst na území MAS Sokolovsko dle zákonem stanovených norem. Obvykle je najdeme na poštách nebo na obecním/městském úřadě. Řada obcí využila možnosti pořídit si kontaktní místo v rámci Integrovaného operačního programu, jak dokládá přiložená mapka.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	52

Následující tabulka přináší přehled o základní nabídce a možnostech vybavenosti členských obcí MAS.

Tab. č. 31: Vybrané ukazatelé vybaveností obcí a služeb na území MAS

Poř. č.	Obec	Knihovna	Kino, Divadlo	Muzeum, Galerie	Kulturní dům, zařízení	MěDDM	MŠ	ZŠ	SŠ	ZUŠ	VOŠ/VŠ	Domy poskytující sociální služby*	Koupaliště, bazény	Hřiště	Tělocvičny, stadiony, zařízení pro tělovýchovu	Ordinace prakt. lékaře pro dospělé	Ordinace prakt. lékaře pro děti	Zubař/ Gynekolog	Lékárna
1.	Březová	1			1		2	1				1		6	3	1	1	1/1	1
2.	Dolní Rychnov	1					1					2		1	3				
3.	Hory													1					
4.	Chodov	1	1	3	3	1	1	4	1	1		2	1	12	6	5	3	4/2	4
5.	Jenišov	1			1									1	1				1
6.	Mírová	1			1									1					
7.	Královské Poříčí	1		1			1	1				1		3	2	1			
8.	Loket	1	1	2			2	2	1	1		1		2	2	1	1	3/1	1
9.	Lomnice	1			1		1	1						4	3	1			
10.	Nové Sedlo	1					1	1				1		7	2	1	1	1/1	
11.	Sokolov	1	2	3	1	1	8	6	5	1	2	10	3	9	25	13	5	18/8	6
12.	Staré Sedlo				1		1							2	2				
13.	Šabina	1					1							3	1				
14.	Vintířov	1			2		1	1						4	1	1		1/0	
15.	Bublava													2	4				
16.	Dolní Nivy													1					
17.	Jindřichovice	1					1							1	1	1			
18.	Kraslice	1	1	2	1	1	5	3	1	1			1	2	6	5	4	3/1	4
19.	Oloví	1		1			1	1						1	2	1	1	1/0	
20.	Přebuz	1												1					
21.	Rotava	1			1		1	1						4	2	2	1	1/0	1
22.	Stříbrná	1													3				
23.	Šindelová	1			2									1	1				

24.	Bukovany	1			1		1	1				1		1	1	1	1		
25.	Dasnice	1			1									2	1				
26.	Chlum Sv. Maří													1	2				
27.	Josefov	1												1					
28.	Krajková	1			1		1	1						1	2	1	1		
29.	Svatava	1					1	1				1		2	1	1			
30.	Habartov	1	1		1	1	2	2		1		2	2	2	9	2	1	1/0	1
31.	Kaceřov	1			1									2	2				
32.	Horní Slavkov	1		1	1	1	2	3	1	1		2	1	7	7	2	1	2/1	1
33.	Krásno	1		1	1		1							2					
34.	Kynšperk n. Ohří	1	1	1	1		3	1		1		5		7	6	2	2	2/0	1
35.	Libavské Údolí	1			1		1	1						2	1	1			
36.	Rovná	1			1		1	1						1	1		1		
37.	Nová Ves	1												1	1				
	CELKEM	35	8	18	33	6	40	32	12	6		32	7	101	87	42	26	35/14	22

Zdroj: Veřejná databáze, Vybrané statistické údaje za obec, data k 31.12.2012

http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrđ=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&pro_1_154=560294&cislotab=MOS+ZV01&vo=tabulka&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp

Zdroj: Místní šetření

Pozn.: *Domy poskytující sociální služby: domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, azylové domy, chráněné bydlení, denní stacionáře, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, sociální poradny, domy s pečovatelskou službou

Je důležité podotknout, že **všechny výše uvedené statistiky zohledňují pouze počet jednotlivých zařízení, nikoli jejich stav.**

Z dotazníkového šetření v obcích, zvláště pak z rozhovorů se starosty vyplynulo, že mnozí mají k dispozici prostory, ať už budovy či venkovní prostranství, potřebují však jejich rekonstrukci a úpravy.

Otázka **školství** již byla řešena v předchozích kapitolách, proto jen stručně zmiňme, že na celém území MAS není žádná vyšší odborná škola, a pouze 2 pracoviště vysokých škol (obě ve městě Sokolov). Střední školství je zastoupené pouze v Sokolově, Horním Slavkově, Lokti a Chodově.

Ke školství pak z pohledu vybavenosti obcí uveďme fakta vyplývající z místního šetření, kdy byla potvrzena dostatečná kapacita jak v MŠ, tak ZŠ. Pro děti z malých obcí, které nedisponují vlastními zařízeními tohoto typu, je docházka zajištěna v okolních obcích. Naopak je problémem nenaplněnost některých tříd mateřských a základních škol v malých obcích, případně nedostatek pedagogických pracovníků.

V uplynulém programovém období 2007 - 2013 se řada měst a obcí zaměřila na vybudování a obnovu **dětských hřišť a sportovních zařízení**. Na území MAS se nachází 101 dětských hřišť a 87 tělocvičen či různých zařízení pro sportovní vyžití.

Obr. č. 10: Dětské hřiště v Sokolově v ulici Karla Čapka

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 11: Dětské hřiště v Horním Slavkově

Zdroj: foto vlastní

Otázkou příležitostí k trávení volného času se zabývala také anketa pro občany na území MAS Sokolovsko. 85 % respondentů odpovědělo kladně na otázku, zda je v jejich obci dostatek příležitostí pro trávení volného času. Ti, kteří spokojeni nejsou, obecně postrádají hlavně zázemí pro mládež. Dále konkrétně v Chodově chybí občanům možnosti koupání, např. bazén a veřejné koupaliště ve městě.

Z hlediska spokojenosti občanů s nabízenými službami v obcích je dle výsledků ankety pro občany poměrně velká spokojenost (80 % respondentů). V případě nespokojenosti se jedná především v malých obcích o chybějící poštu a lékárnu.

2.3.3 Komunální politika

V rámci ankety pro občany na území MAS Sokolovsko byla zjišťována také otázka spokojenosti občanů s prací pracovníků a zástupců obecních a městských úřadů. 69 % respondentů je s touto otázkou spokojeno, 15 % respondentů je nespokojeno a 16 % odmítlo jednoznačně odpovědět, často z důvodu spokojenosti s pracovníky a nespokojenosti se zástupci, případně z důvodu osobní vazby na pracovníky či zástupce obecních a městských úřadů. Dále byla zjišťována otázka zdrojů informací o dění v obci. Respondenti ankety považují za nejlepší zdroj informací internetové stránky obce, které ale někteří respondenti požadují vylepšit a častěji aktualizovat. Dalšími respondenty preferovanými zdroji informací

jsou různé tiskoviny (například časopisy, zpravodaje, noviny a letáky), obecní rozhlas, e-mail a sms, obecní vývěska a facebook.

Z dotazníkového šetření v obcích pak vyplynulo, že starostové většinou považují informovanost občanů za dostatečnou.

Na workshopu ke komunitnímu projednávání zpracovávání této strategie často z úst starostů zaznělo, že starostové a celkově i samospráva obcí mají u občanů malou autoritu. Dále je dle starostů patrný nárůst lhostejnosti obyvatel k dění v obci. Také je patrný nárůst drobné kriminality a vandalismu. V dotazníkovém šetření v obcích tuto skutečnost potvrdilo ale pouze 13 starostů.

Na území MAS Sokolovsko jsou v současné době aktivní Mikroregion Sokolov – východ, Svazek měst a obcí Kraslicka a Mikroregion Pod Chlumem – v likvidaci.

Obr. č. 12: Budova městského úřadu v Sokolově

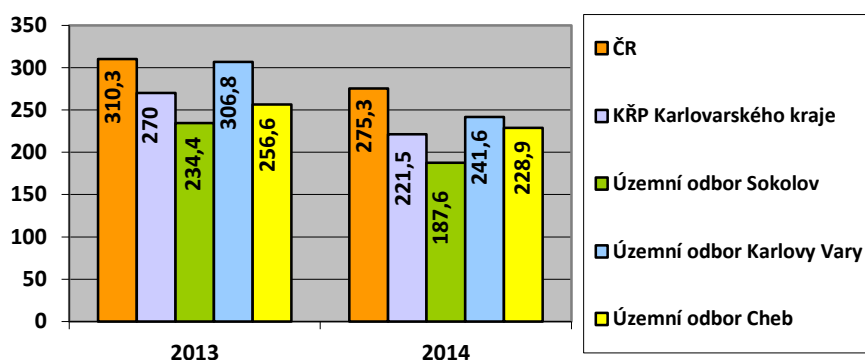

Zdroj: foto vlastní

2.3.4 Kriminalita v obcích

Níže uvedený graf ukazuje srovnání Územního odboru Sokolov se sousedními Územními odbory Cheb a Karlovy Vary a vyššími celky jako je KŘP Karlovarského kraje a celou ČR. Hodnota indexu Územního odboru Sokolovsko je nižší než hodnota nadřazených celků (ČR, KŘP Karlovarského kraje) a nižší než hodnota indexu v sousedních Územních odborech Karlovy Vary a Cheb. Dle tohoto srovnání se Sokolovsko vyznačuje nejnižší celkovou kriminalitou v rámci Karlovarského kraje a je nižší než index kriminality pro celou ČR.

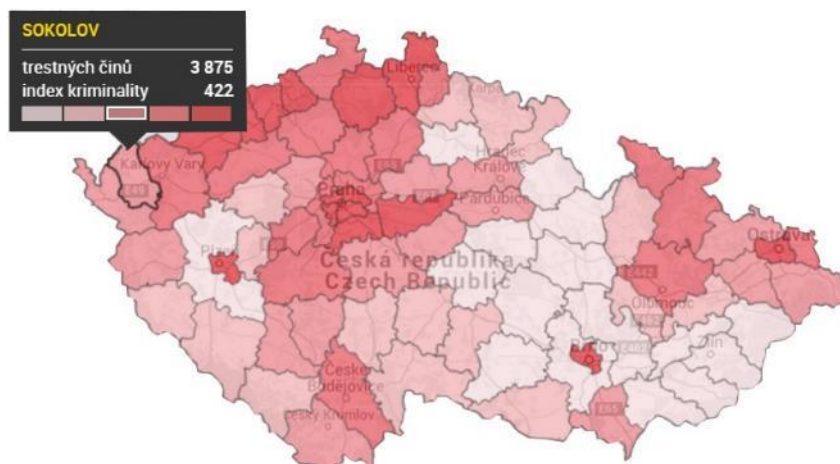
Graf č. 2: Hodnoty indexů kriminality pro jednotlivé územní odbory

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Mapa níže zobrazuje jednotlivé územní odbory v celé ČR za období 2013-2014. Nejnižší hodnoty indexů za územní odbory v ČR dosahují hodnot kolem 220, ty nejvyšší pak kolem 1 000. Územní odbor Sokolov se tedy pohybuje zhruba v polovině těchto hodnot (index má hodnotu 422). Sokolovsko nepatří mezi oblasti s nejvyšší kriminalitou, ale ani nelze bezpečnostní situaci považovat za velmi příznivou.

Mapa č. 8: Mapa celkové kriminality

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Následující tabulka zobrazuje indexy kriminality, počet trestných činů a objasněnost pro jednotlivá obvodní oddělení Územního odboru Sokolov v letech 2013 a 2014. Kromě OOP Rotava v roce 2013 je objasněnost všech trestných činů 70% a výše. Hodnoty indexu 200 a více v roce 2013 i 2014 dosahují OOP Kraslice, Rotava a Sokolov. Nejnižších hodnot indexu naopak dosahuje OOP Kynšperk nad Ohří.

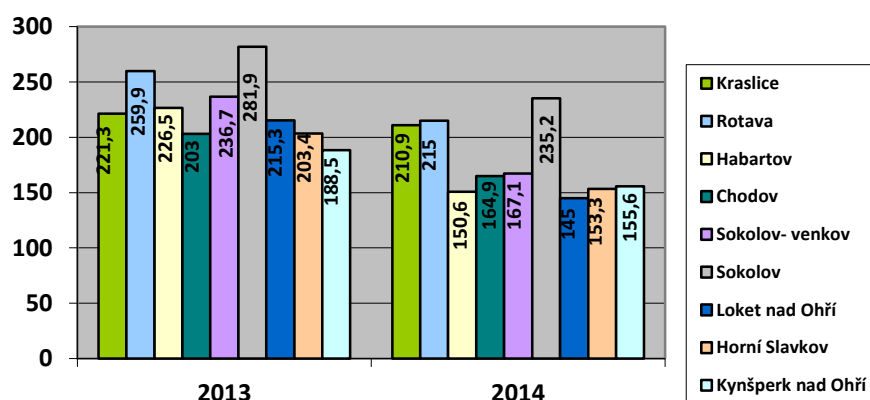
Tab. č. 32: Indexy kriminality, počet trestných činů a objasněnost pro jednotlivá obvodní oddělení

	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Index kriminality	221,3	210,9	259,9	215	226,5	150,6	203	164,9	236,7	167,1
Počet trestných činů	212	202	110	91	182	121	330	268	187	132
Objasněno v %	70	74	71	62	84	86	72	76	70	72
	Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří			
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014		
Index kriminality	281,9	235,2	215,3	145	203,4	153,3	188,5	155,6		
Počet trestných činů	724	604	141	93	134	101	132	109		
Objasněno v %	70	74	82	93	78	81	73	91		

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Mezi oblasti s nejvyšší kriminalitou v období 2013-2014 patří obvodní oddělení PČR Sokolov, Kraslice a Rotava. V roce 2013 dosahuje index, kromě již tři výše zmíněných OOP, vysokých hodnot u obvodního oddělení Sokolov-venkov, Habartov a Kraslice. V roce 2014 zůstávají na vyšších hodnotách pouze indexy u OOP Sokolov, Rotava a Kraslice. Jako pozitivní můžeme hodnotit meziroční pokles hodnoty indexů u všech obvodních oddělení. Nejmenší pokles zaznamenáváme u Kraslic, nejvyšší pak u OOP Habartov.

Graf č. 3: Hodnoty indexů kriminality pro jednotlivá obvodní oddělení

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

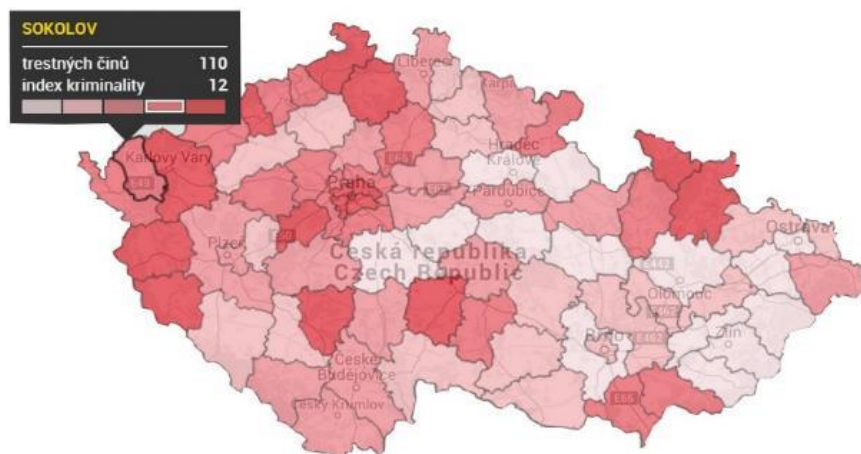
Nejproblematictější oblasti ve srovnání s celkovou situací v ČR

Následuje přehled trestných činů, u nichž je hodnota indexu pro Územní odbor Sokolov vyšší, než je hodnota indexu pro celou Českou republiku.

Výroba, držení a distribuce drog

Následující mapka zobrazuje porovnání jednotlivých územních odborů v období 2013-2014 v rámci celé ČR. Nejvyšších hodnot dosahuje územní odbor Praha II s hodnotou 25,9, nejnižších pak Brno-venkov s hodnotou 2. Územní odbor Sokolov patří s hodnotou indexu 12 k nejvíce postiženým územím. Z mapky je patrná koncentrace kriminality v oblasti výroby, držení a distribuce drog podél hranice se Spolkovou republikou Německo. Hodnota indexu za sledované období pro celou ČR dosahuje hodnot 10,1.

Mapa č. 9: Mapa kriminality - výroba, držení a distribuce drog

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tab. č. 33: Ukazatelé pro trestný čin výroba, držení a distribuce drog

	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Počet	8	5	5	3	1	4	14	6	3	0
Index	8,4	5,2	11,8	7,1	1,2	5	8,6	3,7	3,8	0
Objasněno v %	63	80	100	100	100	100	86	67	67	-
	Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří			
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014		
Počet	21	15	0	0	12	6	4	3		
Index	8,2	5,8	0	0	18,2	9,1	5,7	4,3		
Objasněno v %	81	87	-	-	67	50	75	100		

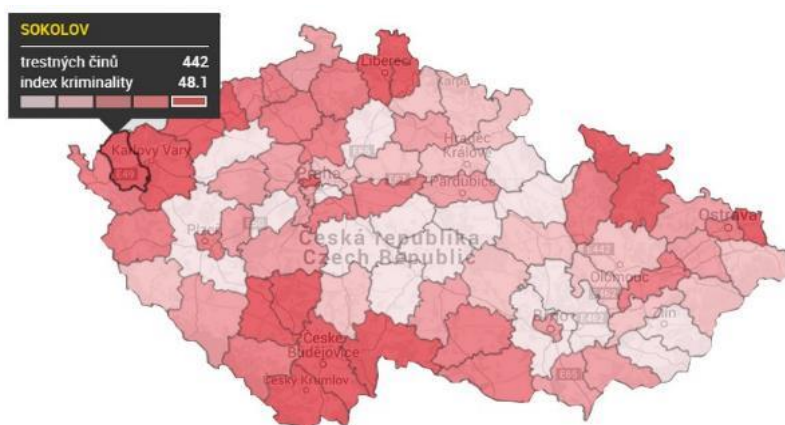
Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Nejhorších hodnot dle indexu dosahovalo v roce 2013 i v roce 2014 OOP Horní Slavkov. Mezi další problémová území můžeme řadit OOP Sokolov, Kraslice a Rotava. Tyto OOP dosahovaly v letech 2013 i 2014 vysokých hodnot sledovaného indexu. Zvláštností je OOP Chodov, kde index v roce 2013 dosahoval třetí nejvyšší hodnoty (8,6), ale v roce 2014 došlo k značnému poklesu této hodnoty na druhou nejnižší (3,7). Za první tři měsíce roku 2015 však opět patří území OOP Chodov k těm horším (nejhorší hodnotu má Rotava 6,3, poté Horní Slavkov 1,5, Kynšperk 1,4, Chodov a Sokolov 1,2). Za zcela bezproblémové území v rámci této problematiky můžeme považovat OOP Locket nad Ohří, kde se v roce 2013 ani v roce 2014 nestal ani jeden jediný trestný čin související s touto problematikou. Tento trend zatím pokračuje i nadále. Velmi dobrých hodnot dále dosahuje OOP Sokolov-venkov. Z výše uvedeného vyplývá, že za nejvíce postižené území drogovou problematikou můžeme považovat území OOP **Horní Slavkov, Rotava, Kraslice, Sokolov a Chodov**. Kromě Chodova dosahují všechny tyto OOP vyšších hodnot indexu, než je hodnota indexu pro celou ČR (v roce 2013 4,8 a v roce 2014 5,3). OOP Chodov přesahuje hodnotu indexu pro celou ČR pouze v roce 2013. Výbornou objasněnost má OOP Rotava a Habartov (v obou letech 100%), naopak nejhorší objasněnost má OOP Horní Slavkov.

Fyzické útoky

Na mapě níže je zobrazen počet trestných činů a k nim náležící index kriminality pro fyzické útoky za období 2013-2014. I v této oblasti patří Sokolovsko s hodnotou indexu 48,1 k nejhorším v rámci celé ČR. Vyšší hodnotu indexu má pouze Jeseník (58,3). Pro srovnání uvádíme ještě hodnotu indexu pro Prahu I., která činí 44,5 a nejnižší hodnotu indexu v ČR 8,2, které dosahuje Územní odbor Kutná Hora. Hodnota indexu za celou ČR činí 25,6, což je ve srovnání se Sokolovskem téměř poloviční hodnota.

Mapa č. 10: Mapa kriminality - fyzické útoky

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tab. č. 34: Ukazatelé pro trestný čin fyzické útoky

	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Počet	19	17	17	14	21	22	17	17	13	12
Indexy	19,8	17,7	40,2	33,1	26,1	27,4	10,5	10,5	16,5	15,2
Objasněno v %	89	100	94	93	100	100	88	82	100	100

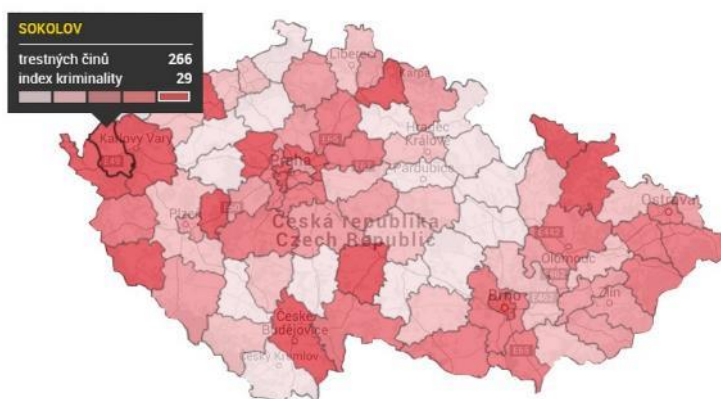
	Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Počet	100	79	15	16	18	10	9	26
Indexy	38,9	30,8	22,9	24,4	27,3	15,2	12,8	37,1
Objasněno v %	98	92	67	100	94	100	89	100

Pravidelně vysoké hodnoty indexů jsou zaznamenány u OOP Rotava, Sokolov, Habartov a Loket nad Ohří. Všechna výše zmiňována obvodní oddělení dosahují hodnot indexu vyšší než je hodnota indexu pro celou ČR (13,1 pro rok 2013 a 12,5 pro rok 2014). Nad touto hodnotou jsou dále i všechna ostatní OOP v rámci Sokolovska. Jedinou výjimku tvoří OOP Chodov, které dosahuje nižších hodnot indexu, než je hodnota pro celou ČR. Objasněnost těchto trestných činů je více než 80% s výjimkou OOP Loket nad Ohří v roce 2013. Výbornou objasněnost má OOP Habartov, která v letech 2013 i 2014 činila 100%.

Řízení pod vlivem alkoholu

Následující mapa zobrazuje počet trestných činů "Řízení pod vlivem alkoholu" v období 2013 až 2014. Hodnota indexu pro Územní odbor Sokolov dosahuje hodnoty 29. Hodnota indexu pro celou ČR dosahuje za stejné období hodnoty 20,1. Nejvyšších hodnot 36,7 v rámci celé ČR dosahuje MŘ Brno, druhou nejvyšší hodnotu indexu 34,9 má sousední Územní odbor Karlovy Vary. Nejnižší hodnoty indexu 8,7 dosahuje pak Územní odbor Děčín.

Mapa č. 11: Mapa kriminality - řízení pod vlivem alkoholu

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tab. č. 35: Ukazatelé pro trestný čin řízení pod vlivem alkoholu

	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Počet	19	17	17	14	21	22	17	17	13	12
Indexy	6,3	18,8	21,3	4,7	11,2	29,9	9,8	14,1	10,1	15,2
Objasněno v %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

	Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Počet	100	79	15	16	18	10	9	26
Indexy	18,3	17,1	12,2	29	15,2	1,5	5,7	8,6
Objasněno v %	100	100	88	100	100	100	100	100

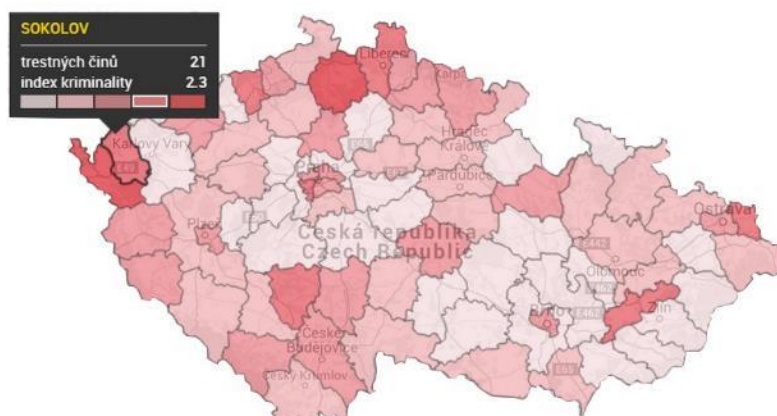
Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Nejvyšších hodnot indexů v letech 2013 a 2014 dosahuje opakovaně OOP Habartov, Sokolov a Loket nad Ohří. Všechna výše uvedená OOP přesahují hodnoty indexu pro celou ČR (v roce 2013 byla hodnota indexu 9,4 a v roce 2014 dosahoval index hodnot 10,6). Hodnotu indexu pro celou ČR za roky 2013 i 2014 dále přesahují OOP Chodov a OOP Sokolov - venkov. V jednotlivých letech pak hodnotu indexu pro celou ČR přesahuje OOP Kraslice (2014), OOP Rotava (2013) a OOP Horní Slavkov (2013). Pouze OOP Kynšperk nad Ohří dosahuje hodnoty indexu v obou letech pod hranici platnou pro celou ČR. Objasnění tohoto trestného činu je téměř 100% s výjimkou u OOP Loket nad Ohří v roce 2013, kdy objasněnost dosahovala 88 %.

Znásilnění

Nejvyšších hodnot indexu za období 2013 až 2014 dosahuje sousední Územní odbor Cheb. Hodnota tohoto indexu činí 3. Druhým nejhorším Územním odborem v ČR je Česká Lípa s hodnotou indexu 2,6. Těsně je následována Územním odborem Sokolov, kde hodnota tohoto indexu dosahuje 2,3. Naopak nejnižší hodnotu indexu má Územní odbor Svitavy - 0,3. Hodnota indexu pro celou ČR dosahuje hodnot 1,2.

Mapa č. 12: Mapa kriminality - znásilnění

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tab. č. 36: Ukazatelé pro trestný čin znásilnění

Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov		
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Počet	3	2	6	0	1	0	0	3	0	0
Index	3,1	2,1	14,2	0	1,2	0	0	1,8	0	0
Objasněnost v %	100	100	100	-	100	-	-	100	-	-
	Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří			
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014		
Počet	1	3	0	0	1	1	0	0		
Index	0,4	1,2	0	0	1,5	1,5	0	0		
Objasněnost v %	100	67	-	-	100	100	-	-		

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tento trestný čin se vůbec neobjevil ani v roce 2013 a ani v roce 2014 v OOP Sokolov-venkov, Loket nad Ohří a Kynšperk nad Ohří. Nejhorší situace je jednoznačně v OOP Kraslice a dále v OOP Rotava v roce 2013, kdy hodnota indexu 14,2 byla nejhorší hodnotou v celé ČR. Nadprůměrných hodnot dále dosahovalo OOP Horní Slavkov, OOP Chodov (pouze v roce 2014) a OOP Sokolov (taktéž pouze v roce 2014). Hodnota indexu v jednotlivých letech pro celou ČR činila 0,6 (pro rok 2013 i 2014). Objasněnost tohoto trestného činu je téměř 100% (kromě OOP Sokolov v roce 2014).

Přehled ostatních trestných činů

V následujících tabulkách je uveden přehled ostatních trestných činů, u kterých je hodnota indexu nižší, než je hodnota indexu pro celou Českou republiku. Za celé období 2013-2014 se na území Sokolovska řešily dvě vraždy a obě byly objasněné (lze vidět v další tabulce). Nejběžnějšími trestnými činy jsou tedy loupeže a krádeže.

Tab. č. 37: Indexy pro vybrané trestné činy

	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov		Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Vraždy	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Loupeže	1	1	0	0	5	3	5	8	1	1	14	2	1	0	0	1	0	1
Vloupání do obydlí	12	11	5	9	7	2	4	11	9	9	21	17	7	3	3	2	10	3
Krádeže automob.	3	1	1	0	0	0	4	3	2	0	7	5	2	0	3	1	2	0
Krádeže věci z automob.	2	3	1	2	7	5	29	16	8	7	29	18	3	1	8	2	5	5

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tabulka níže zobrazuje procentuální objasněnost trestných činů. Nejméně se daří objasňovat krádeže věcí z aut a vloupání do obydlí a chat. Naopak 100% úspěšnost je při objasnění vražd.

Tab. č. 38: Objasněnost u vybraných trestných činů

Objasněno v %	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov		Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Vraždy	-	100	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Loupeže	0	100	-	-	60	100	20	88	100	0	57	100	100	-	-	100	-	0
Vloupání do obydlí	33	36	0	33	57	50	25	91	44	44	24	41	43	33	33	100	50	33
Vloupání do chat	50	50	29	33	80	100	80	-	25	0	0	20	100	100	-	100	0	-
Krádeže automobilů	100	100	0	-	-	-	25	33	0	-	29	0	50	-	67	100	100	-
Krádeže věcí z automobilů	0	67	0	0	43	20	31	69	38	0	28	61	67	100	38	0	60	80
Krádeže jízdních kol	0	-	100	100	100	-	0	-	67	-	0	100	-	-	-	-	-	-

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

2.3.5 Jednotky SDH obcí

Na území MAS Sokolovsko o.p.s. v rámci požární ochrany působí především Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky SDH obcí kategorie JPO II, JPO III a JPO V. Na následujícím obrázku lze vidět organizační strukturu Krajského ředitelství Karlovarského kraje. Na území MAS Sokolovsko o.p.s. se v rámci HZS ČR nacházejí celkem tři požární stanice - Stanice Sokolov, Stanice Kraslice a Stanice Sokolov - Chemické závody.

Obr. č. 13: Organizační struktura HZS Karlovarského kraje

Zdroj: vlastní zpracování

Jednotky sdružení dobrovolných hasičů obcí jsou rozděleny do tří kategorií JPO II, JPO III a JPO V dle následujících kritérií:

Tab. č. 39: Přehled kategorií jednotek SDH obcí

Kategorie jednotky	Čas výjezdu k zásahu po vyhlášení poplachu	Územní působnost	Počet jednotek v kraji
JPO II	do 5 minut	do 10 minut jízdy	12
JPO III	do 10 minut	do 10 minut jízdy	34
JPO V	do 10 minut	místní působnost	32

Zdroj: Příloha roční zprávy HZS Karlovarského kraje 2014

Jednotky SDH obcí jsou financovány především z prostředků obcí. Na financování jednotek JPO II a JPO III se podílí formou neinvestičních dotací také stát. Tyto příspěvky jsou rozdělovány prostřednictvím krajského úřadu. Například v roce 2014 činila státní neinvestiční dotace pro dobrovolné jednotky v kraji celkem 3 603 150 Kč. Z toho 2 090 000 Kč obdržely jednotky JPO II jako příspěvek na udržení akceschopnosti, příspěvek na odbornou přípravu členů dále činil 234 400 Kč, příspěvek na úhradu nákladů za zásahy mimo územní obvod zřizovatele 25 122 Kč a příspěvek na věcné vybavení činil 1 253 628 Kč. K zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami PO přispívá také Karlovarský kraj. V roce 2014 vyčlenil k tomuto účelu celkem 2 000 000 Kč (1 mil. Kč rozdělen obcím a 1 mil. Kč byl poskytnut městu Bochov jako příspěvek na pořízení nové mobilní požární techniky). Následující graf zobrazuje výši příspěvků poskytnutých státem a krajem jednotkám SDH.

Graf č. 4: Finanční prostředky poskytnuté státem a Karlovarským krajem pro jednotky SDH

Zdroj: Příloha roční zprávy HZS Karlovarského kraje 2014

V posledních sedmi letech obdržely příspěvek na pořízení nové techniky z kraje na území MAS Sokolovsko tyto obce:

- V roce 2008 obdržela příspěvek na nový hasičský vůz města Chodov a Březová.
- V roce 2009 byl poskytnut příspěvek na pořízení nového hasičského vozu městu Oloví a dále na nákup hydraulického vyprošťovacího zařízení městům Kynšperk nad Ohří a Březová.
- V roce 2010 příspěvek na nákup nových základních zásahových automobilů obdržela města Horní Slavkov, Habartov a Rotava (pro představu zásahový automobil pro SDH Habartov byl financován ze tří zdrojů: 2 miliony korun ze státních dotací, 1 milion korun přispěl kraj a 2,5 milionů činil příspěvek od města)
- V roce 2012 přispěl kraj na nákup nového hasičského vozu městu Loket nad Ohří.

Další možností, jak zajistit fungování jednotek SDH obcí, je převod technických prostředků od HZS kraje. Od roku 2008 Převodl HZS kraje technické prostředky obcím na území MAS Sokolovsko v celkové hodnotě 13 524 402 Kč. Obce na území MAS Sokolovsko obdržely tyto technické prostředky:

- 2014 Březová - automobil Toyota Land Cruiser (1 186 099 Kč)
- 2014 Kraslice - automobil Iveco Magirus (6 129 359 Kč)
- 2012 Chodov - automobil Toyota Hiace (792 405 Kč)
- 2012 Kraslice - automobil Škoda Felicia (377 261 Kč)
- 2012 Kraslice - radiostanice GM 300 (19 276 Kč)
- 2012 Loket - radiostanice GM 300 (38 552 Kč)
- 2012 Královské Poříčí - dýchací přístroj Saturn S5 (10 840 Kč)
- 2011 Chodov - AZ 30 IFA W 50, KV 61-60 (349 176 Kč)
- 2011 Královské Poříčí - automobil Škoda Felicia (263 050 Kč)
- 2010 Jindřichovice - dýchací přístroje Saturn S7, 4 ks (200 816 Kč)
- 2010 Loket - dýchací přístroj Saturn S5, 1 ks (1 000 Kč)
- 2010 Krajková - cisternová automobilová stříkačka LIAZ CAS 25 (3 104 999 Kč)
- 2009 Loket - dýchací přístroj Saturn S5 (6 895 Kč)
- 2008 Rotava - osobní automobil Škoda Felicia Combi (313 911 Kč)
- 2008 Slavkov - osobní automobil terénní VAZ 21214 (410 130 Kč)
- 2008 Oloví - osobní automobil Škoda Felicia Combi (320 663 Kč)

Z dobrovolných jednotek PO měly i v roce 2014 největší podíl na zásahové činnosti a na zabezpečení plošného pokrytí kraje jednotky kategorie JPO II. Členům JPO II zařazeným do výjezdu je obcí placena odměna za zajištění dosažitelnosti. Jednotky této kategorie jsou relativně nejlépe vybavené a to i na základě převodů techniky a technických prostředků od HZS kraje. Tyto jednotky jsou z tohoto důvodu často využívány jako záloha za jednotky HZS kraje při řešení mimořádných událostí.

Dle roční zprávy HZS Karlovarského kraje z roku 2014, se jednotky SDH obcí kategorie JPO III a JPO V při zajišťování trvalé akceschopnosti potýkají zpravidla s těmito problémy:

- zajištění trvalé dosažitelnosti členů,
- zajištění odborné způsobilosti z důvodu častých změn členů jednotky,
- stáří a spolehlivost techniky, kterou tyto jednotky disponují.

Dle vlastního průzkumu na internetových stránkách jednotek SDH obcí a z dotazů, se kterými se na MAS Sokolovsko tyto jednotky obracejí, můžeme říci, že nejhorší situace (co se vybavenosti týče) je u jednotek kategorie JPO V. Tyto jednotky se potýkají se špatným stavem hasičských stanic a zastaralým vybavením.

2.3.6 Technická infrastruktura

Z provedeného místního šetření vyplynulo, že z 37 členských obcí má kanalizaci 34, plynofikaci 30 a vodovod 36. Pro porovnání, v roce 2006 mělo kanalizaci kompletní nebo aspoň částečnou 23 obcí a vodovod 31 obcí. Byla vybudována řada čistíren, zlepšena výkonnost nebo účinnost stávajících a řada obcí se připojila k programu výstavby kanalizací a ČOV. V oblasti se rozšiřuje skupinová kanalizace, např. kanalizační skupiny menšího rozsahu jsou připojeny na ČOV Sokolov a ČOV Chodov. Každopádně došlo k výraznému zlepšení stavu této technické infrastruktury.

Tab. č. 40: Stav základní technické infrastruktury obcí

	Kanalizace	Plynofikace	Vodovod
Počet obcí	34	30	36

Zdroj: Malý lexikon obcí 2011, http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/publ/1302-11-r_2011, staženo dne 10/12/2012, vlastní šetření

Ze šetření na místě a dotazování obcí a příslušných odborů obcí s rozšířenou působností vyplynulo, že problémy s kanalizací a čističkou odpadních vod mají spíše menší obce či okrajové části obcí. Naopak města a větší obce mají danou situaci obvykle již vyřešenou.

Plynofikace zcela chybí v obcích Nová Ves, Šabina, Dasnice, Chlum Svaté Máří, Josefov, Přebuz, Šindelová. V některých obcích chybí plynofikace pouze v odlehlých částech. Dle sdělení starostů občané v některých lokalitách o plynofikaci nemají zájem a upřednostňují nadále vytápění tuhými palivy. Podrobně se také problematice věnujeme v kapitole o životním prostředí.

Na území MAS Sokolovsko jsou provozovány následující **zdroje elektrické energie**, které pracují přes Rozvodnu Vítkov do celostátního energetického systému:

- **ČEZ - Elektrárna Tisová** o celkovém elektrickém výkonu 272 MWe, vybavena 2 fluidními kotli s odsířením spalující hnědé energetické uhlí, využívá i spalování biomasy (v r. 2012 z biomasy vyrobila 10 204 MWh). Zdrojem technologické vody pro elektrárnu je řeka Ohře a též přilehlé odkaliště bývalého lomu Silvestr.
- **Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.** se závodní teplárnou ve Vřesové spalující hnědé uhlí a paroplynovým zařízením s celkovým instalovaným výkonem 2 x 200 MWe.

Společnost Sokolovská uhelná je největším nezávislým výrobcem elektrické energie v České republice. Ročně vyprodukuje kolem 3,4 GWh elektrické energie, z toho větší část v moderní a ekologicky čisté paroplynové elektrárně společnosti ve Vřesové. Z celkového objemu vyrobené energie přibližně 80 % směřuje k externím odběratelům, zbytek pak zajišťuje spotřebu vlastních provozů společnosti.

Společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. má jedinečnou pozici díky dvěma blokům moderní paroplynové elektrárny ve Vřesové. Ty dokáží během jediné minuty zvýšit svůj výkon o 7 - 10 MW výkonu, tedy umí ze základního bodu najet na plný výkon během dvanácti minut. Klasická elektrárna přitom najíždí poloviční rychlostí. (Zdroj: <http://www.suas.cz/page/show/slug/elektricka-energie>).

Řešené území je v současné době **zásobováno teplem**:

- ze soustav centralizovaného zásobování (CZT)
- decentralizovaným způsobem z blokových, závodových a domovních kotlen
- lokálním způsobem

Společnost Sokolovská uhelná je největším dodavatelem tepla v Karlovarském kraji. Ročně ho vyprodukuje ve své teplárně a elektrárně ve Vřesové kolem 2 mil. terajoulů. Část zásobování teplem je prováděna horkovody, příp. parovodem. Největší část dodávaného tepla, přibližně dvě třetiny prodávaného množství, pak směřuje do Karlových Varů.

Svým charakterem a výkonem do soustavy CZT patří tepelná zařízení v lokalitách ETI-Sokolovsko, Chodov, Rotava a Horní Slavkov. Převažujícím palivem zdrojů CZT je hnědé uhlí. V posledním období se projevuje nepříznivý trend odpojování jednotlivých odběratelů od CZT s náhradou nejčastěji plynem. Toto se nepříznivě projevuje nejen na zvyšování množství plyných exhalací (zvláště NO_x) v sídlech, ale i na další snižování konkurenceschopnosti takto omezovaného provozu CZT.

Jak u zdrojů tepla decentralizovaného tak i lokálního zásobování převažuje využití tuhých paliv. Ve většině krajů České republiky je nejvýznamnějším zdrojem emisí NO_x doprava, zatímco v Karlovarském kraji (podobně jako v Ústeckém, Moravskoslezském a Pardubickém) mají zásadní vliv velké stacionární zdroje znečišťování. (*Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj: Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020.*)

2.3.7 Vesnice roku

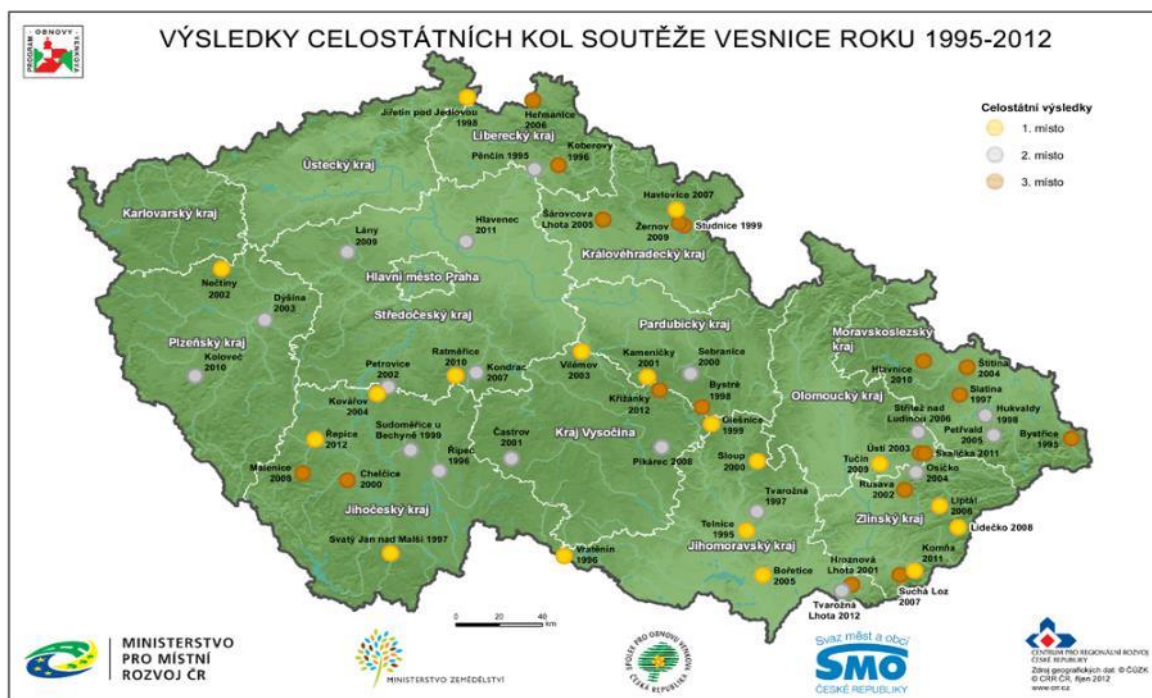
Přestože se všechny členské obce MAS Sokolovsko snaží o maximálně rozvoj a zkrášlování svého území, a ačkoli za to jsou odměňovány v krajských kolech soutěže Vesnice roku, v celostátním srovnání dosahujeme bohužel dlouhodobého neúspěchu. Od roku 1995 nebyla žádná obec z Karlovarského kraje vítězná v celorepublikovém srovnání. Cílem soutěže Vesnice roku je snaha povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji svého domova, zveřejnit rozmanitost a pestrost uskutečňování programů obnovy vesnic a upozornit širokou veřejnost na význam venkova. Soutěže Vesnice roku se mohou zúčastnit všechny obce vesnického charakteru včetně všech svých místních částí, které mají max. 7 500 obyvatel a které mají zpracován vlastní strategický dokument zabývající se rozvojem obce. Vítěz krajského kola získává Zlatou stuhu, může používat titul „Vesnice Karlovarského kraje daného roku“ a postupuje do celostátního kola soutěže. Dále mohou obce získat ocenění:

- Modrá stuha za společenský život,
- Bílá stuha za činnost mládeže,
- Zelená stuha za péči o zeleň a životní prostředí,
- Oranžová stuha za spolupráci obce a zemědělského subjektu.

V rámci soutěže Vesnice roku jsou dále udělovány diplomy a mimořádná ocenění:

- diplom za vzorné vedení obecní knihovny
- diplom za vzorné vedení kroniky
- diplom za rozvíjení lidových tradic
- diplom za kvalitní květinovou výzdobu
- diplom za příkladnou péči o historickou zástavbu obce
- mimořádné ocenění za přístup k životnímu prostředí
- cena naděje pro živý venkov
- Zlatá cihla v Programu obnovy venkova

Mapa č. 13: Vesnice roku 1995-2012

Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/Vesnice_roku_201210_Celkove.jpg

Přesto bezpochyby stojí za zmínku úspěchy, kterých jsme dosáhli v krajském měřítku.

V roce 2015 se soutěže Vesnice roku zúčastnili celkem 17 obcí, z toho 2 obce z území MAS Sokolovsko, a to obce Lomnice a Dolní Rychnov. Obec **Lomnice** získala ocenění v podobě bílé stuhy (ocenění za činnost mládeže).

V roce 2014 se do soutěže přihlásilo 15 obcí z Karlovarského kraje, z toho 3 obce z území MAS Sokolovsko. Obec **Lomnice** získala diplom za vzorné vedení obecní knihovny. Obec **Krajková** získala diplom za rozvíjení lidových tradic. Obec **Dolní Rychnov** získala mimořádné ocenění za vytváření podmínek pro setkávání občanů. Obec **Dolní Rychnov** získala **Zlatou cihlu** v kategorii C (nové venkovské stavby), konkrétně se jedná o výstavbu

chodníku Dolní Rychnov – Sokolov). Osobností roku byl jmenován Miloslav Matoušek, starosta obce Lomnice. Žádná obec však neobdržela ocenění ve formě stuhu.

V roce 2013 se do soutěže přihlásilo 20 obcí z Karlovarského kraje, z toho 3 obce z území MAS Sokolovsko. **Obec Lomnice získala Modrou stuhu** za společenský život v obci, **obec Dolní Rychnov získala Bílou stuhu** za činnost mládeže, obec Dasnice získala diplom za vzorné vedení knihovny.

V roce 2012 se do soutěže přihlásilo 19 obcí z Karlovarského kraje, z toho 3 obce z území MAS Sokolovsko. **Obec Dolní Rychnov získala Modrou stuhu** za společenský život v obci.

V roce 2011 se do soutěže přihlásilo 22 obcí z Karlovarského kraje, z toho 4 členské obce MAS. **Obec Vintířov získala Zlatou stuhu**. Je to nejvyšší ocenění, které získá obec, která se nejlépe a vyváženě prezentuje ve všech posuzovaných oblastech.

V roce 2010 se přihlásilo 29 obcí z Karlovarského kraje, z toho 10 členských obcí MAS. **Obec Vintířov získala Bílou stuhu** za zapojení dětí a mládeže do života obce a koncepční podporu jejího zájmu o venkovskou společenost.

V soutěži **Vesnice desetiletí 2001 – 2010** obsadila **druhé místo obec Lomnice**. Na 4. až 12. místě bez učení pořadí skončily z území MAS Sokolovsko tyto obce a města: Březová, Jenišov, Královské Poříčí a Vintířov. ((Zdroj: <http://www.vesniceroku.cz/o-soutezi/soutez>, <http://www.kr-karlovarsky.cz/region/Stranky/vesnice/Vesnice2013.aspx>)

2.3.8 Zájmová a volnočasová činnost

Dotazníkové šetření v obcích prokázalo bohatou sportovní a zájmovou činnost v obcích na území MAS Sokolovsko. Celkem 31 obcí potvrdilo činnost sportovních oddílů a 27 obcí pak činnost zájmových spolků (viz kapitola 1.4.5 Dotazník pro obce).

Ze sportovních oddílů stručně zmiňme např. Chodov, kde funguje více než 30 různých sportovních oddílů a zájmových sdružení a spolků (např. Kickbox Chodov, SK potápěčů Nautilus Chodov, Žíla Chodov – šipky, Bowling klub Chodov, Český svaz včelařů a další). I v dalších městech a obcích se objevily zajímavé zájmové skupiny, jako loutkaři v Habartově, Military Car Club ve Starém Sedle, občanské sdružení META v Novém Sedle, Spolek přátel města Kraslic, Hornický spolek v Horním Slavkově (Nadace Georgia Agricolly), v obci Přebuz funguje Svaz pro občanské záležitosti, Střelecký a modelářský klub v Lomnici a mnoho dalších (viz kapitola 1.4.5 Dotazník pro obce).

Velmi důležitou roli hrají volnočasové organizace zaměřené na vyžití dětí a mládeže, ať již se jedná o klasické domovy dětí a mládeže, či sportovní a vzdělávací organizace. V dotazníkovém šetření obcí potvrdilo činnost mateřského centra, stálého kroužku či střediska volného času celkem 29 obcí. Opomenout nelze ani organizace zabývající se prací se seniory, zdravotně postiženými, nemocnými, opuštěnými, týranými a jinak potřebnými lidmi. Nabídka volnočasových organizovaných volnočasových aktivit i možnosti individuálního využití volného času jsou důležité také z hlediska fungování rodiny. Je přínosné, když členové rodiny mohou spolu smysluplně trávit volný čas. Dotazníkové šetření v obcích potvrdilo bohaté možnosti pro trávení volného času.

Je nutno poznamenat, že naprosto všechny trápí stejná obtíž, a tou je **financování**. Blíže jsme se podívali na dotace z rozpočtu kraje, které plynuly do nestátních neziskových organizací v Karlovarském kraji. Pro zajímavost ve sledovaném roce 2013 investoval kraj nejméně prostředků ze všech českých krajů do nestátních neziskových organizací. Objem investic v Libereckém kraji, který je svou velikostí srovnatelný s krajem Karlovarským, je vyšší o více než 6 mil. Kč.

Tab. č. 41: Vývoj objemu dotací poskytnutých NNO z krajských rozpočtů v letech 2008-2013 (v mil. Kč)

Krajské rozpočty (včetně hl. m. Prahy)	Součet dotací						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	index 2013/2012
Hl. m. Praha	476,5	562	487,2	577,3	483,7	666,7	1,4
Středočeský kraj	61,6	72,1	80,6	52,6	40,1	46	1,1
Jihočeský kraj	118,7	117,3	93,2	107,6	102,5	111,6	1,1
Plzeňský kraj	33,3	28,9	43,6	64,3	81,4	53,2	0,7
Karlovarský kraj	16,2	75,3	28,2	26,7	25	27,7	1,1
Ústecký kraj	57,3	102,1	29,3	41,1	54,9	37,1	0,7
Liberecký kraj	67,2	69,6	56,1	73,8	77,3	33,1	0,4
Královéhradecký kraj	47,4	42,1	36,8	56	48,7	48,5	1
Pardubický kraj	106,2	88,7	70	56,2	48	54,3	1,1
kraj Vysočina	68,9	82	85	117,7	115,7	166,3	1,4
Jihomoravský kraj	191,3	135,3	145,8	146,7	161,3	143	0,9
Olomoucký kraj	97,8	86	150,5	168,9	173,9	163,3	0,9
Zlínský kraj	63,9	59,2	62,6	68	61,9	64,5	1
Moravskoslezský kraj	76,6	57,3	49,8	55	48,7	69,2	1,4
Celkem	1 412,9	1 577,8	1 418,5	1 612,1	1 523,2	1 684,5	1,1

Zdroj: Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2013

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/zapisy-ze-zasedani/zapis_RVNNO_2014_11_25_priloha_1.pdf, staženo dne 23/06/2015

Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2012

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozbor_2012_material_pro_web.pdf, staženo dne 23/6/2015

Samozřejmě nelze očekávat, že veškerá finanční pomoc směřovaná do oblasti nestátních neziskových organizací bude pocházet z krajských rozpočtů. Naprosto nezbytná je i **pomoc obcí**. Jak je z tabulky patrné, je nejnižší míra podpory v Karlovarském a Libereckém kraji.

Tab. č. 42: Vývoj objemu dotací poskytnutých NNO z obecních rozpočtů v letech 2012 a 2013 (v tis. Kč)

Obecní rozpočty mimo hl. m. Prahy (dle NUTS III)	Součet dotací		
	2013	2012	index 2013/2012
Středočeský kraj	248 088	213 861	1,16
Jihočeský kraj	247 817	195 431	1,26
Plzeňský kraj	217 905	199 319	1,09
Karlovarský kraj	132 436	116 797	1,13
Ústecký kraj	201 014	174 834	1,15
Liberecký kraj	107 823	108 119	1,00
Královehradecký kraj	308 001	290 943	1,06
Pardubický kraj	233 394	181 006	1,29
kraj Vysočina	189 180	167 511	1,13
Jihomoravský kraj	366 426	338 886	1,08
Olomoucký kraj	178 050	171 343	1,04
Zlínský kraj	257 034	218 701	1,18
Moravskoslezský kraj	578 317	512 395	1,13
Celkem	3 263 485	2 889 148	1,13

Zdroj: Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2012,

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozbor_2012_material_pro_web.pdf

Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2012, http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/zapisy-ze-zasedani/zapis_RVNNO_2014_11_25_priloha_1.pdf

V rámci této problematiky volnočasového vyžití byl sledován stav prostor, ve kterých jsou kulturní a sportovní akce pořádány. Přestože v předchozím programovém období řada obcí do těchto prostor investovala nemalé prostředky, nadále na našem území zůstává řada objektů, které si vyžadují investice do drobných oprav, dovybavení apod. V podstatě lze říci, že ani jedna členská obec nemá zázemí pro sportovní a kulturní činnost v takovém stavu, aby mohla říci dost, máme hotovo. Tuto skutečnost potvrzuje také dotazníkové šetření v obcích (viz kapitola Dotazník pro obce).

Přes výše uvedené problémy s financováním a s prostorami, na území všech členských obcí probíhá řada tradičních akcí a to jak historických, tak např. církevních. **Z historických akcí** jmenujme např. tradiční stavění a kácení máje, pálení čarodějnic, jarmarky, setkávání občanů, oslavy založení obce, každých 5 let se konají oslavy povýšení Chodova na město, v Lokti se pravidelně konají Slavnosti purkrabího Půty, v Horním Slavkově je to např. Příjezd sv. Martina a mnoho dalších akcí (viz kapitola 1.4.5 Dotazník pro obce).

K tradičním církevním akcím zařadíme např. masopust, vánoční trhy, Mikulášská jízda v Josefově, Mariánská pout' v srpnu na Chlumu sv. Maří nebo Svatomichalská pout' v Oloví, posvícení na sv. Annu v obci Šabina, pout' sv. Jiljí v Lomnici, či Václavské posvícení v Chodově, Svatováclavské slavnosti v Kraslicích nebo štědrovečerní setkání u vánočního stromu v Habartově. Kromě historických a církevních akcí probíhá na území MAS řada jiných **kulturních, sportovních a turistických akcí a aktivit**. Na následujících řádcích jmenujeme některé z nich.

- Den Ohře v Královském Poříčí
- Sokolovská čurda - přehlídka amatérských divadelních souborů z celé ČR, v Sokolově působí amatérský divadelní soubor Divadlo bez zákulisí, o.s.
- Hartenbergské strašení v Josefově (potažmo obec Hřebený)
- Koncerty festivalu Mitte Evropa
- Loučení s létem, Vánoční a Velikonoční turnaj ve stolním tenise v Jenišově
- Ležnické bio dožínky v Horním Slavkově
- Výročí padlých četníků v Habartově
- Sportovní akce: Cena Lyšáka – sjezdové lyžování, Stříbrná stopa – běžecké lyžování pořádané obcí Stříbrná
- Turistické akce: Novoroční setkání pod Špičákem, Lyžařský přejezd Krušných hor, První jarní výšlap, Sokolovská padesátka, Habartovské toulky, Kraslický vandr, Rotavský permoník, Rotavský kufr, Studentský pochod ISŠTE a další
- Vánoční turnaj ve stolním tenise a letní turnaj v nohejbale v obci Přebuz
- Výlet do pohádky, výstava zahrádkářských výpěstků, mistrovské soutěže ve vzpírání v obci Rotava
- Březovský lístek, Porta, mezinárodní sportovní akce v řeckořímském zápase, v motokrosu, biketriálu a mnoho dalších v Březové

2.4 Bydlení

O úrovni a kvalitě života svědčí i ukazatel stáří rodinných domů a bytů. V Karlovarském kraji žijí lidé v **rodinných domech o průměrném stáří 55 let** (což představuje po Ústeckém kraji druhé nejstarší domy v ČR), a **bytech o průměrném stáří 45 let**. Dále je zde 2. nejvyšší podíl panelových domů v ČR (11,1 % domů).

Zdroj: http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/mezikrajske_srovnani_sldb

Pro ilustraci uvádíme na následujících obrázcích různé typy bydlení na území MAS Sokolovsko.

Obr. č. 14: Panelové domy v Novém Sedle

Zdroj: foto vlastní

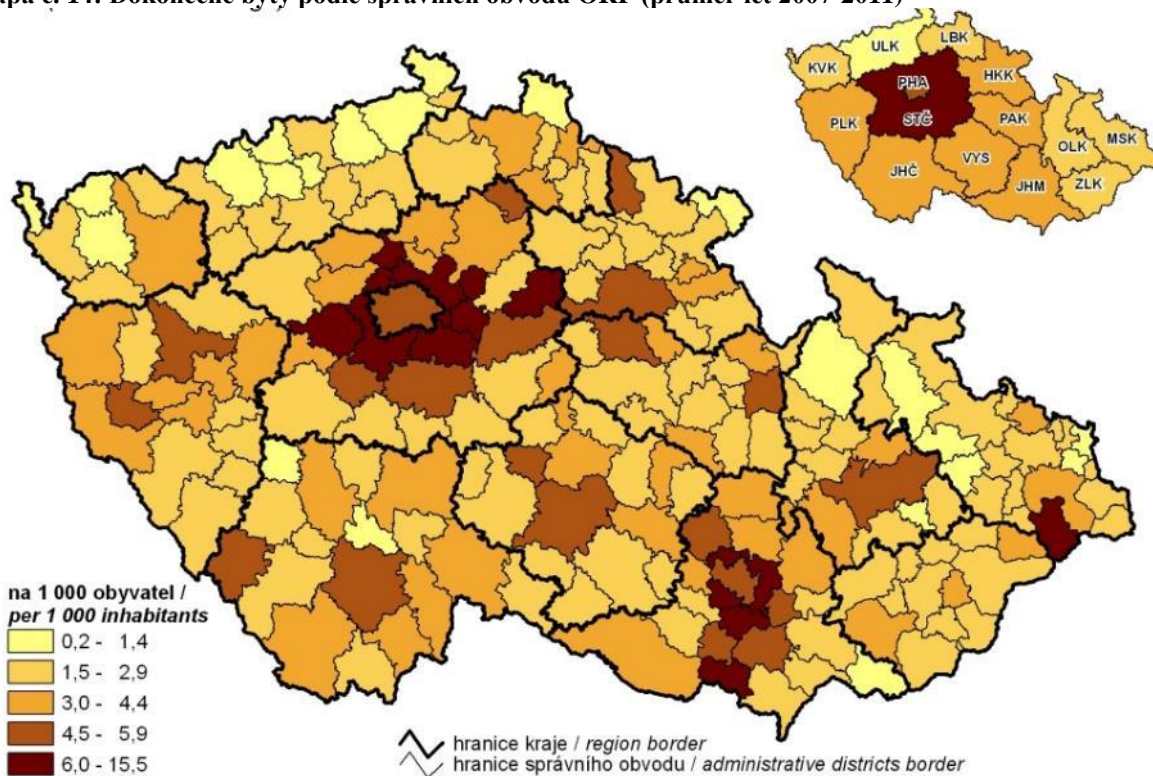
Obr. č. 15: Rodinné domky v obci Šindelová

Zdroj: foto vlastní

Následující mapa ukazuje počty dokončených bytů. Z mapy je vidět, že na Sokolovsku je nízký podíl dokončených bytů v přepočtu dle obyvatel, a to i v porovnání se sousedními okresy Karlovy Vary a Cheb. Stejnou míru dokončených bytů nacházíme například v pánevních oblastech severních Čech.

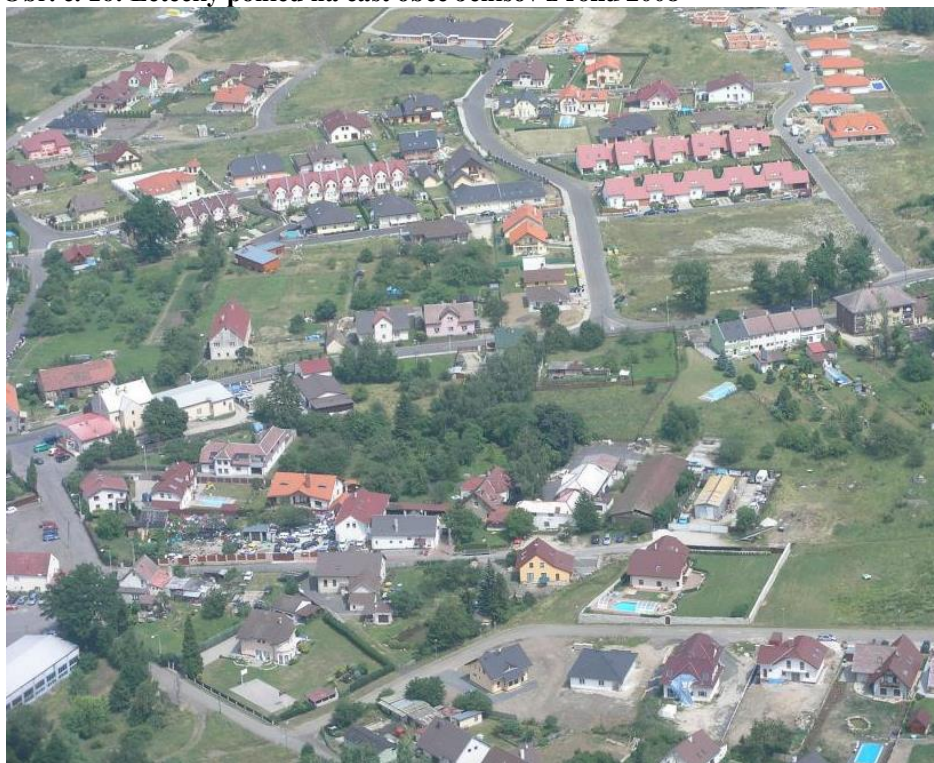
Mapa č. 14: Dokončené byty podle správních obvodů ORP (průměr let 2007-2011)

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFF9/\\$File/101112m20.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFF9/$File/101112m20.jpg)

Dle statistických dat z ČSÚ bylo na území MAS Sokolovsko v letech 2001 až 2014 dokončeno celkem 1 929 bytů (údaj zahrnuje i nástavby, přístavby, domy pro seniory apod.). Nejvíce bytů bylo v tomto období dokončeno v Sokolově, Chodově a Jenišově. Sokolov a Chodov jsou z hlediska počtu obyvatel dvě největší města MAS Sokolovsko. Jenišov patří mezi malé obce, ale je zde v posledních letech velký nárůst počtu obyvatel. Jenišov se nachází v blízkosti Karlových Varů a rychlostní komunikace R6, na katastru obce Jenišov se nacházejí prodejny obchodních řetězců Makro a Globus. Jedná se zde o výstavbu rodinných domů v typickém satelitu u velkého města.

Obr. č. 16: Letecký pohled na část obce Jenišov z roku 2008

Zdroj: <http://www.jenisov.cz/fotogalerie>

Na území MAS Sokolovsko bylo dle údajů ČSÚ v letech 2001 až 2014 dokončeno celkem 1 136 bytů v rodinných domech. Na prvním místě v tomto ukazateli je již zmiňovaný Jenišov se 209 dokončenými byty v rodinných domech. Na dalších místech jsou velká města MAS Sokolovsko Sokolov a Chodov (se 80, resp. 72 dokončenými byty v rodinných domech). Dále je zajímavé, že na čtvrtém místě je obec Dolní Rychnov patřící mezi malé obce do 2 tis. obyvatel. Podle počtu dokončených bytů v bytových domech je na prvním místě Chodov se 144 dokončenými byty a na druhém místě Sokolov s 51 dokončenými byty. Dle statistických údajů byly byty v bytových domech v daném období dokončeny pouze v 9 obcích z celkového počtu 37 obcí MAS Sokolovsko. Konkrétně se jedná o již zmiňované obce

Chodov a Sokolov, dále Horní Slavkov, Vintířov, Habartov, Březová, Kynšperk nad Ohří, Lomnice a Kraslice. V případě obcí Vintířov a Lomnice se jedná o malé obce do 2 tis. obyvatel. Naopak s přihlédnutím k počtu obyvatel je nízká bytová výstavba v Kraslicích, které jsou z hlediska počtu obyvatel na třetím místě z obcí MAS Sokolovsko, ale v ukazateli počtu dokončených bytů celkem jsou až na desátém místě. Roli zde jistě hraje poloha Kraslic na hranicích s Německem a špatná dopravní dostupnost obce z vnitrozemí. V obci Rovná byl ve sledovaném období dle statistiky dokončen jeden byt v rodinném domě a v obci Nová Ves také jeden byt v rodinném domě. Velmi malá intenzita bytové výstavby je také v obcích Dasnice, Přebuz, Libavské Údolí a Šindelová. V případě všech těchto obcí se jedná o malé obce do 1 tis. obyvatel.

Podle ukazatelů ze sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 je v okrese Sokolov 75 % rodinných domů z celkového počtu domů, podobně je tomu i v sousedních okresech Karlovy Vary a Cheb. Připojení na kanalizační síť má na Sokolovsku 66 % obydlených domů, vodovod má 82 % obydlených domů, zavedený plyn má 59 % obydlených domů a ústřední topení 75 % obydlených domů. (Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-13-r_2013-26)

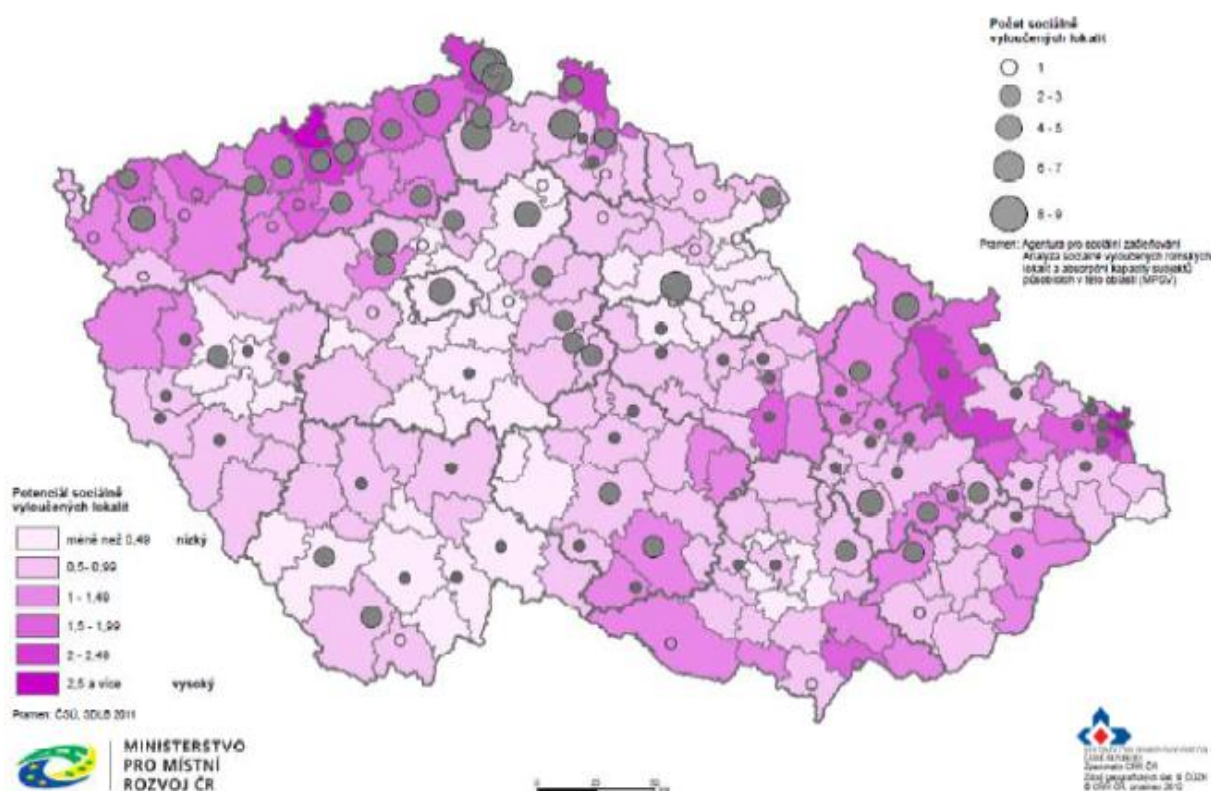
Z hlediska majetkoprávních vztahů se na Sokolovsku vyskytují různé formy bydlení. Především ve větších sídlech jsou to městské byty, přičemž část v minulosti městských bytů byla prodána soukromým vlastníkům nebo zde fungují formy družstevního vlastnictví, případně společenství vlastníků bytových jednotek. Dále je zde možnost pronájmu bytu od soukromých pronajímatelů. Rodinné domy jsou převážně v soukromém vlastnictví.

2.5 Sociálně vyloučené lokality

Sokolovsko se dlouhodobě potýká s problematikou specifických sociálně vyloučených lokalit a s průvodními negativními jevy pro tyto lokality typickými. Jak vyplývá z analýzy sociálně vyloučených lokalit (dále jen SVL) v Karlovarském kraji, vzrostl počet SVL z 13 (2006) na 31 (2012) a zároveň počet obyvatel zde žijících, tj. cca 7 000 lidí v roce 2012 oproti cca 4 000 v roce 2006. Tato alarmující čísla, resp. nárůst SVL v obcích na území MAS Sokolovsko, znázorňuje následující mapa. Na Sokolovsku se potýká se sociálně vyloučenými lokalitami 16 obcí z 37. Jedná se o lokality v menších obcích se špatně dostupnou infrastrukturou, ve větších obcích jsou to pak ubytovny, ale také místa v běžné zástavbě. Nejedná se zdaleka pouze o romskou problematiku, ale také o osoby dlouhodobě nezaměstnané, mající dluhy, o lidi bez přístřeší či o lidi závislí či ohrožené závislostí na návykových látkách, alkoholu, gamblerství, apod.

Mapa č. 15: Sociálně vyloučené lokality v ČR

SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY A POTENCIÁL SOCIÁLNÍHO VYLOUČENÍ

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 - 2020

Mapa č. 16: Nárůst počtu SVL v Karlovarském kraji v roce 2006 (červeně) a 2012 (přírůstek vyznačen modře)

Zdroj: http://www.kr-karlovarsky.cz/krajsky-urad/cinnosti/Documents/ANALYZA_FINAL_FINAL.pdf

Na území MAS Sokolovsko byly Agenturou pro sociální začleňování identifikovány tyto lokality:

Sokolov: lokalita u nádraží v dolní části města s dobrou občanskou vybaveností, vzdálená pár minut od centra města. Jedná se o čtyřpatrové činžovní domy v jejich původním technickém stavu. Vlastníky domů jsou většinou soukromé osoby a firmy. Lokalita u kina Alfa v severní části města s domy z 50. let v soukromém vlastnictví. V obou uvedených lokalitách žije kvalifikovaným odhadem cca 800 – 1 000 osob. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, ve velké míře prostituce, výroba a prodej drog, lichva, narkomanie, ojediněle alkoholismus a gamblerství.**

Kraslice: dva vchody třípatrového panelového domu ve vlastnictví soukromých osob či firem na okraji města s dobrou občanskou vybaveností. Lokalita vzniklá nově řízeným sestěhováním s vysokou mírou migrace s cca stovkou obyvatel. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, gamblerství, ojediněle drogy, prostituce.**

Nové Sedlo: nelze přesně jednoznačně ohraničit konkrétní oblast SVL, za SVL lze považovat celou obec. Ve větší míře se však sociálně vyloučení obyvatelé vyskytují na Sídlišti, v ulici Sklářská, u vlakového nádraží (shlukování osob bez domova), v částech obce Chranišov, Loučky a Pískový vrch. Celkem jde cca o 400 - 450 osob. **Zjištěné problémové jevy:**

závislost na sociálních dávkách, drogy, dealerství, gamblerství, trestná činnost majetková i násilná, vandalismus, záškoláctví.

Chodov: dvě skupiny domů na periferii města ve vlastnictví obce, není zde veden plyn ani teplá voda, ještě donedávna byla lokalita za hranicemi města. Žije zde cca 500 osob. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, prostituce, krádeže, drogy, alkoholismus, gamblerství, zadluženost.**

Rotava: dlouhodobě existující SVL v rámci skupiny starších domů ve vlastnictví obyvatel, s problémovými vztahy mezi starousedlíky a nově přistěhovanými, s cca 250 obyvateli. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, krádeže, ojediněle prostituce, drogy, lichva, gamblerství, alkoholismus.**

Oloví: 2 třípatrové domy na periferii města bez plynu a teplé vody ve vlastnictví obce, s dostupnou občanskou vybaveností. Jedná se o dlouhodobou SVL s řízeným sestěhováním, kde žije cca 100 osob. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, ojediněle krádeže, gamblerství a alkoholismus.**

Dasnice: panelový dům stojící samostatně vyloučen od zbytku obce ve velmi špatném stavu v soukromém vlastnictví, žije zde cca 35 osob. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, dluhy, ojediněle drogy.**

Dolní Rychnov: dva domy v obci, jeden v centru obce, druhý na její periferii ve vlastnictví obyvatel bytů, žije zde cca 60 osob. Občané ve zdejších SVL nechtějí komunikovat, zjištěna byla **potřeba speciálního dluhového poradenství.**

Rovná: panelové domy v centru obce ve velmi špatném stavu, některé bytové jednotky jsou již zcela zničené. Typická je zde častá migrace obyvatel, vyskytuje se tu cca 60 osob. Zde vzhledem k **odmítavému postoji starosty** obce nejsou realizována žádná opatření ve vztahu obyvatel a SVL.

Vintířov: byty obývané romskými obyvateli v plně vybavených panelových domech na sídlišti, většinou ve vlastnictví soukromých vlastníků. Žije zde cca 13 osob. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, zadluženost a exekuce.**

Horní Slavkov: lokalita ubytovny a nedalekého činžovního domu ve vlastnictví obce, s cca až 200 obyvateli. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, lichva, ojediněle drogy a prostituce.**

Nová Ves: dvě třípatrové bytovky ve vlastnictví obce, žije zde cca 76 - 100 osob. **Zjištěné problémové jevy:** závislost na sociálních dávkách, lichva, rozebírání opuštěných staveb, ojediněle drogy a prostituce.

Další tři obce **Bukovany, Habartov a Kynšperk nad Ohří** jsou identifikovány jako **obce ohrožené sociálním vyloučením**. Jak však vyplynulo z místního šetření a při setkání s žáky střední školy, kteří zde žijí, právě Bukovany a Habartov jsou místem označovaným za velmi problémové především výskytem sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením. U druhé jmenované obce se jedná o dva domy na periferii města v oblasti bývalého dolu a jeden dům s holobyty tamtéž s cca 70 obyvateli. Ze zjištěných problémových jevů bylo obyvateli obce hojně uváděno dealerství a narkomanie, s nimiž není problém se dle svědků setkat přímo na ulici.

Obr. č. 17: SVL ul. Sokolovská a U Divadla v Sokolově

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 18: SVL Rovná

Zdroj: foto vlastní

Jaké jsou zjištěné důvody vzniku, resp. nárůstu počtu sociálně vyloučených lokalit? Příčin se nabízí hned několik, nejzásadnější je však jejich kumulace.

Jmenujme např. velmi nestabilní bytovou situaci v celém kraji, v Sokolově pak zcela chybějící dlouhodobý koncept sociálního bydlení. Ohrožující je obecný trend rozprodávání obecních bytů do rukou soukromých vlastníků a jejich následné zneužívání situace osob sociálně slabých nebo byty ve vlastnictví přímo osob sociálně slabých, které neplatí za služby s bytem užívané a obce řeší neúspěšně vymáhání těchto dluhů. S tímto souvisí trend řízeného sestěhovávání, kdy se sociálně slabé osoby, resp. celé rodiny stěhují na místa, o kterých ví, že se tam minimálně chvíli udrží. Tím se navyšuje počet osob žijících v SVL a hromadění souvisejících nežádoucích jevů.

Obr. č. 19: Migrační trendy sociálně vyloučených osob ze Sokolova do okolí v posledních 20 letech

Zdroj: Demografické informační centrum, o.s.: Situační analýza Sokolov, 2011

Dalším problémem je vysoká nezaměstnanost na Sokolovsku (vysoce přesahující celorepublikový průměr – viz kapitola Nezaměstnanost), kdy navíc osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením jsou velmi těžce umístitelné na trhu práce ať už z důvodu nesplňujících kvalifikační předpokladů pro nalezení zaměstnání, špatné dopravní dostupnosti ze sociálně vyloučených lokalit v malých obcích (např. Nová Ves), neschopnosti získat či obnovit základní pracovní návyky nebo prostě proto, že nechtějí či se jim díky sociálním dávkám ani nevyplatí pracovat.

S nezaměstnaností úzce souvisí vzdělání sociálně vyloučených osob či osob ohrožených sociálním vyloučením. Ve valné většině případů mají tyto osoby pouze základní vzdělání, někdy nedokončené. Nemají žádnou kvalifikaci. Stejný model pak přenášejí na své děti. Problém je pak také záškoláctví kryté ze strany rodičů, někdy dokonce rodiči podporované. Také způsob trávení volného času dětí a mládeže ze sociálně vyloučených lokalit je velmi jednostranný. Poflakují se, nemají žádnou koordinovanou zábavu, velmi často se již od útlého věku setkávají s drogami, alkoholem, krádežemi. Děti vyrůstající v těchto lokalitách prakticky neznají žádný jiný model, jak žít, neosvojí si základní návyky stran školní docházky a následně živení se prací. Vytváří se začarovaný kruh přibírající do své osy nové a nové generace.

Jedním z dalších problémů v těchto lokalitách jsou dluhy. Dostat se do dluhové pasti je pro osoby zde žijící otázkou několika málo „výhodných“ půjček, neplacení nájmu, nezřídkla v kombinaci s alkoholismem, drogovou závislostí či gamblerstvím. Nabízí se zde pak také příležitost pro rozmach lichvy, se kterou se na těchto místech také běžně můžeme setkat.

Na území MAS Sokolovsko existuje několik neziskových organizací, které se programem na podporu integrace sociálně vyloučených osob zabývají (např. Člověk v tísni, o.p.s., Pomoc v nouzi, o.p.s., Khamoro, o.s., Srdce a čin, o.p.s., Kotec, o.s.). Je zde provozováno několik nízkoprahových zařízení. Některé NNO poskytují právní, dluhové a sociální poradenství. Vzhledem k počtu osob žijících v SVL, ekonomické a časové náročnosti práce v těchto lokalitách (terénní služby, poradenství, nízkoprahová zařízení, asistenti, azylové domy, atd.) není však jejich počet dostačující.

Důležitý je také přístup obcí ke „svým“ vyloučeným lokalitám. Některé obce se od problematiky SVL zcela distancují, nepřipouští si ji, přestože byla na jejich území taková místa identifikována. Většina obcí nerealizuje žádné politiky zaměřené na zaměstnávání obyvatel SVL či začleňování sociálně vyloučených. Jak také vyplývá z šetření Agentury pro sociální začleňování, jsou obce sokolovského regionu nejméně aktivní v tomto směru, přestože je zde nejvíce obcí se SVL. Výjimku tvoří Sokolov, Kraslice a Nové Sedlo, které úzce spolupracují s Agenturou pro sociální začleňování a zapojily se mezi obce se schváleným Strategickým plánem sociálního začleňování. Přesto např. město Sokolov nemá žádnou dlouhodobou koncepci sociálního bydlení.

Některé obce při řešení problematiky SVL užívají nástroje jako splátkové kalendáře při vymáhání pohledávek za nájem a služby, podporují inkluzivní vzdělávání na školách, snaží se vytvářet sociální bydlení. Některé obce zavedly také represivní opatření v podobě vystěhování neplatičů či přijetí obecných vyhlášek omezujících volné užívání veřejného prostoru. Bohužel tato opatření jsou dílčí a nedostačující. Pokud nebudou realizovány žádné nástroje na zmírnění sociálního vyloučení, odhaduje se další navyšování počtu obyvatel v těchto lokalitách a s tím související příjmová nejistota, strach, zvýšené napětí mezi obyvateli obcí a obyvateli SVL. (Zdroj: http://www.kr-karlovarsky.cz/krajsky-urad/cinnosti/Documents/ANALYZA_FINAL_FINAL.pdf)

Strategie romské integrace do roku 2020 obecně uvádí, že Romové jsou v současnosti více zastoupeni než by odpovídalo celkovému rozložení ve společnosti mezi osobami žijícími v SVL, ohroženými chudobou, materiální deprivací nebo žijící v domácnostech bez

zaměstnané osoby (Zdroj: *Strategie romské integrace do roku 2020*). Tato situace je také na Sokolovsku.

Dle výsledků anket pro občany na území MAS Sokolovsko se 80 % respondentů domnívá, že se v jejich obci nacházejí SVL. Z výsledků ankety se jedná především o obce Sokolov a Chodov. U ostatních obcí nelze vzhledem k malému počtu respondentů vyhodnocovat tuto otázku pro jednotlivé obce.

Jelikož problematika SVL souvisí také s nárůstem sociálně patologických jevů a kriminality, nabízí se otázka bezpečnosti občanů. V rámci ankety pro občany byl zjišťován pocit bezpečí obyvatel MAS Sokolovsko. 76 % respondentů uvedlo, že se ve své obci cítí bezpečně. Všichni respondenti, kteří odpověděli, že se necítí bezpečně, zároveň kladně odpověděli na existenci SVL ve své obci. Odpověď na otázku pocitu bezpečí u respondentů naopak nezávisí na věku ani na pohlaví.

Zdroje:

Strategický plán sociálního začleňování v Novém Sedle na léta 2013-2015

Situační analýza obce Nové Sedlo, 2013

Situační analýza Kraslice, 2013

Strategický plán lokálního partnerství Sokolov pro období 2012-2014

Situační analýza Sokolov, 2011

Analýza sociálně vyloučených romských lokalit v Karlovarském kraji, 2013

http://www.esfcr.cz/mapa/int_kv.html, staženo 6/2014

vlastní šetření na místě

vlastní šetření – setkání se studenty, 18.9.2014

2.6 Zemědělství a lesnictví

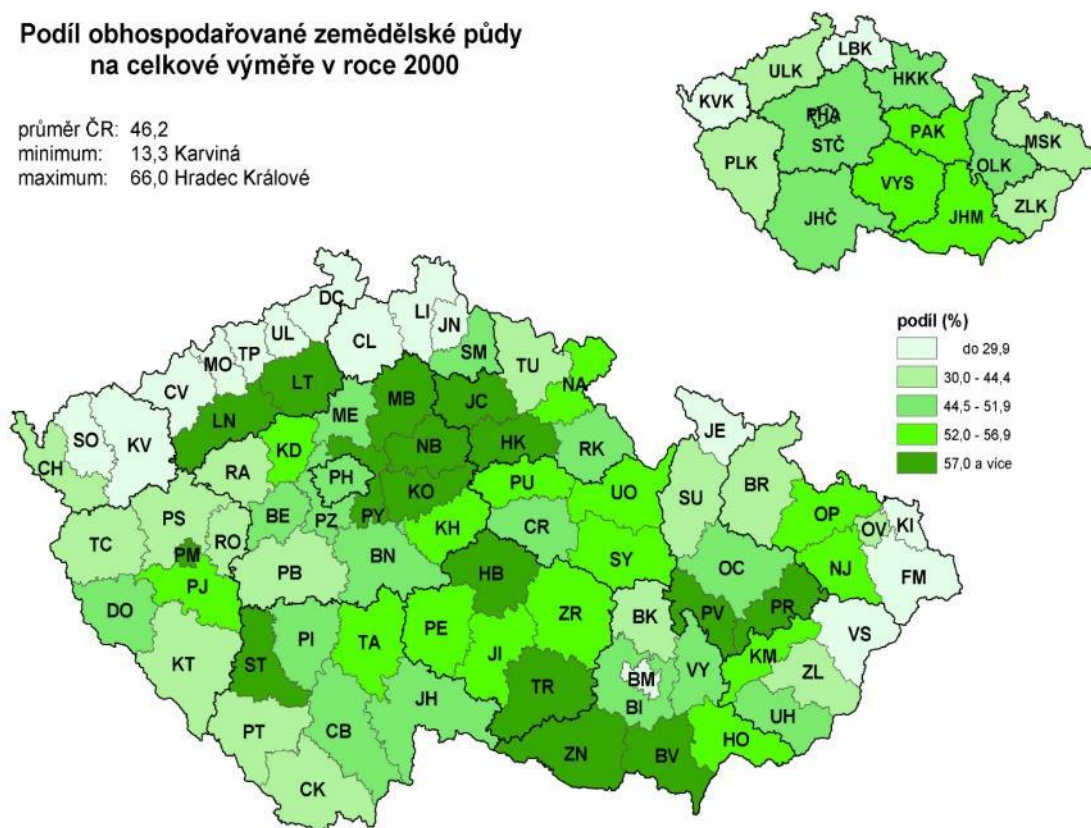
2.6.1 Tradiční zemědělství

Karlovarský kraj je kraj s nejmenším počtem hektarů obhospodařované zemědělské půdy (99 205 ha v r. 2013) – mimo území města Prahy. Stejně tak má Karlovarský kraj **nejmenší počet zemědělských subjektů v České republice**, konkrétně v r. 2013 se jednalo o 672 subjektů (přičemž 2. nejmenší počet má rozlohou obdobně velký Liberecký kraj – 1 900 subjektů).

Mapa č. 17: Obhospodařovaná zemědělská půda v ČR

Podíl obhospodařované zemědělské půdy
na celkové výměře v roce 2000

průměr ČR: 46,2
minimum: 13,3 Karviná
maximum: 66,0 Hradec Králové

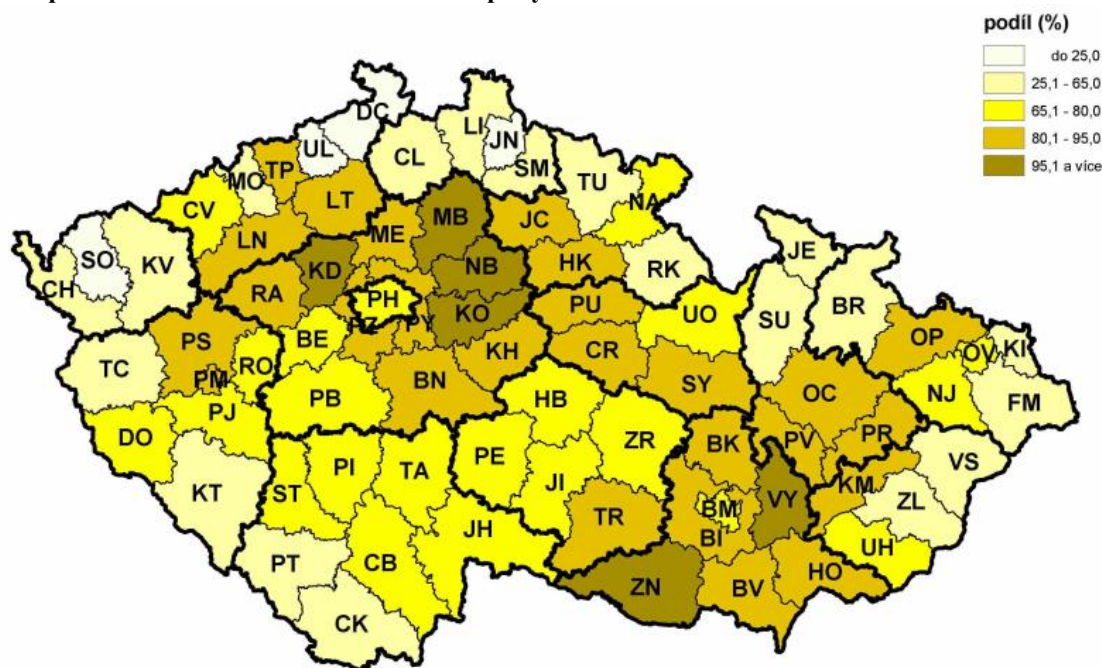

Zdroj: ČSÚ,

[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/procento_zorneni_zemedelske_pudy_v_roce_2005/\\$File/kzem1.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/procento_zorneni_zemedelske_pudy_v_roce_2005/$File/kzem1.pdf)

Pro zajímavost, v r. 2013 bylo v Karlovarském kraji vyprodukováno 99 195 tun obilovin, 395 tun luskovin, 2 251 tun brambor, 23 028 tun řepky, 32 375 tun píce, 46 981 tun kukuřice. Ve všech případech to jsou **nejmenší množství zemědělských plodin v celé České republice** (vyjma města Prahy). Kromě Prahy má také Karlovarský kraj také nejmenší podíl orné půdy (k 31.12.2014 činí podíl orné půdy 21 648 ha). Níže je vyobrazen podíl zornění dle jednotlivých okresů v roce 2005. Od roku 2005 až do současnosti je podíl orné půdy ve srovnání s celou ČR stále nejnižší.

Mapa č. 18: Procento zornění zemědělské půdy v r. 2005

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/1303-12>

Taktéž v **chovu hospodářských zvířat** byl v r. 2012 Karlovarský kraj nejslabší v celé republice. Pro zajímavost, k 1. 4. 2013 bylo v celém Karlovarském kraji chováno 1 691 prasat. Druhý nejmenší počet prasat bychom ve stejné době našli v Libereckém kraji, kde jich bylo 20 689 kusů a nejvíce 301 893 kusů ve Středočeském kraji.

Na území MAS Sokolovsko je v oblasti zemědělského využití půdy nutné poukázat na fakt, že velká část území (Sokolovská pánev) byla a doposud je zasažena těžbou hnědého uhlí nebo zde probíhají rekultivace po těžbě, proto zde není možné provozovat intenzivní zemědělskou výrobu. Další části území pak leží ve vyšších nadmořských výškách (Krušné hory) s méně kvalitními půdami a nepříznivými klimatickými podmínkami, což opět znemožňuje intenzivnější zemědělskou činnost. A opominout nelze ani fakt, že přibližně čtvrtina území MAS se nachází na území CHKO Slavkovský les, kde jsou podmínky pro zemědělství výrazně legislativně regulovány.

Následující fotografie představuje ukázkou zemědělské činnosti na území CHKO Slavkovský les, kde jsou některé louky využívány jako pastviny pro hospodářská zvířata, především skot.

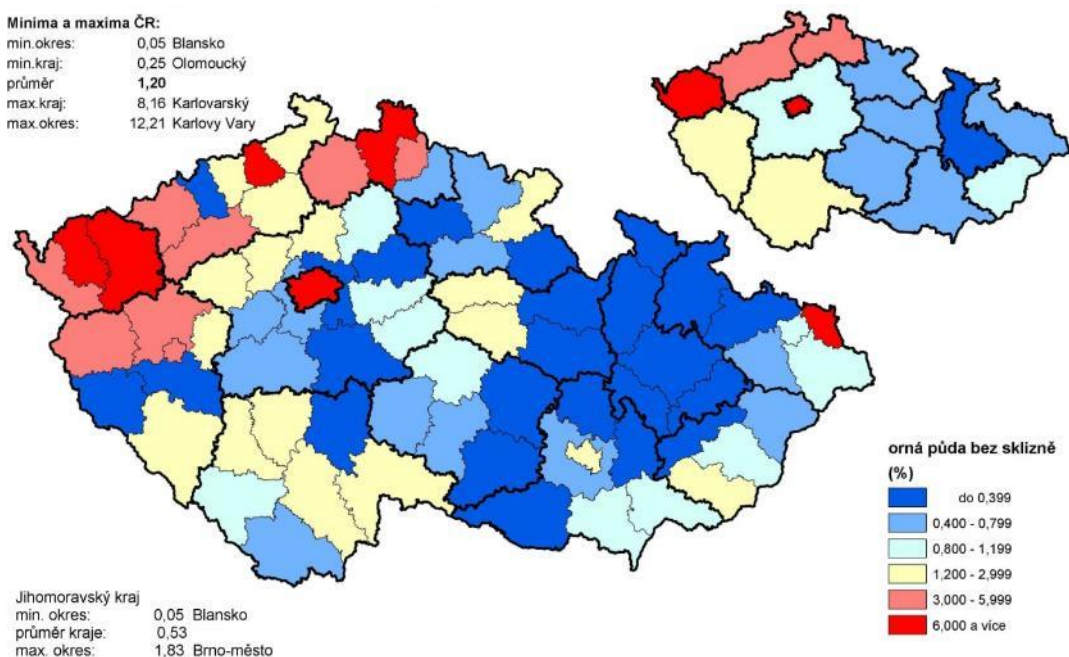
Obr. č. 20: Pastvina ve Slavkovském lese u obce Čistá

Zdroj: foto vlastní

K těmto faktorům podílejících se na nízké zemědělské činnosti lze přiřadit ještě další především socioekonomické důvody. Těmi jsou vysoká zaměstnanost obyvatel v průmyslu a mělké vazby obyvatel na území, které jsou historicky dány hlavně událostmi druhé světové války, poválečným odsunem německého obyvatelstva a příchodem nových obyvatel do opuštěného pohraničí. Z výše uvedených důvodů je okres Sokolovsko **jedním ze 4 okresů s nejmenším podílem zornění zemědělské půdy z celé České republiky**, jak dokládá následující mapa. Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/kapitola/2129-11-n_2011-10

Mapa č. 19: Podíl orné půdy bez sklizně na obhospodařované orné půdě v r. 2005

Zdroj: ČSÚ, <http://csugeo.i-server.cz/csu/2007edicniplan.nsf/krajkapitola/13-6235-07--800>, staženo dne 30/1/2013

V počtu evidovaných zemědělských subjektů je Karlovarský kraj na posledním místě v celorepublikovém srovnání, zaostává i v porovnání s Libereckým krajem, jak ukazuje následující tabulka.

Tab. č. 43: Počet evidovaných zemědělských podnikatelů (rok 2013)

Kraj	Fyzické osoby	Právnícké osoby
Hl. město Praha	911	587
Jihomoravský	4 680	881
Jihočeský	4 201	793
Pardubický	2 116	346
Královehradecký	2 619	399
Vysočina	3 728	528
Karlovarský	628	158
Liberecký	1 450	227
Olomoucký	2 112	369
Plzeňský	2 818	478
Středočeský	5 091	863
Moravskoslezský	2 707	365
Ústecký	2 187	376
Zlínský	2 086	351
Celkem	37 334	671

Zdroj: <http://eagri.cz/public/web/mze/farmer/EZP/statistiky/rok-2013.html>, staženo 4.7.2014

Podíváme-li se na zemědělské subjekty přímo v jednotlivých obcích MAS Sokolovsko, zjistíme dle údajů z Evidence zemědělského podnikatele 112 zemědělských podnikatelů na území MAS Sokolovsko. Nejvíce zemědělských podnikatelů sídlí v obcích Kraslice (22), Kynšperk nad Ohří (21) a Horní Slavkov (20). Zdroj: <http://eagri.cz/public/app/SZR/EZP#filter--Ico=&Firma=&Jmeno=&Prijmeni=&Obec=&Ulice=&Psc=>, staženo 4.7.2014

Zastoupení jednotlivých druhů půd v Karlovarském kraji podle okresů ukazuje následující tabulka.

Tab. č. 44: Druhy půdy dle okresů Karlovarského kraje k 31.12.2013 (v ha)

Kraj, okresy	Zemědělská půda	z toho			Nezemědělská půda	z toho			
		orná půda	zahrady, ovocné sady	trvalé travní porosty		lesní pozemky	vodní plochy	zastavěné plochy	ostatní
Karlovarský kraj	124 032	53 960	3 607	66 465	207 400	143 989	7 088	3 142	53 182
Cheb	50 252	26 132	1 047	23 073	54 353	40 701	3 237	1 056	9 358
Karlovy Vary	53 139	23 639	1 711	27 789	98 309	64 875	2 652	1 335	29 447
Sokolov	20 641	4 189	848	15 603	54 738	38 413	1 198	750	14 377

Zdroj: Statistická ročenka Karlovarského kraje 2014

Porovnáme-li údaje z roku 2013 s rokem 2006, nedošlo téměř k žádné změně v množství zemědělské půdy (v r. 2006 činila 124 590 ha) v Karlovarském kraji. Na území MAS Sokolovsko naopak došlo k mírnému nárůstu o cca 30 ha. Podíváme-li se na situaci podrobněji, došlo na území MAS k úbytku orné půdy (téměř o 500 ha) a to ve prospěch trvalých travních porostů.

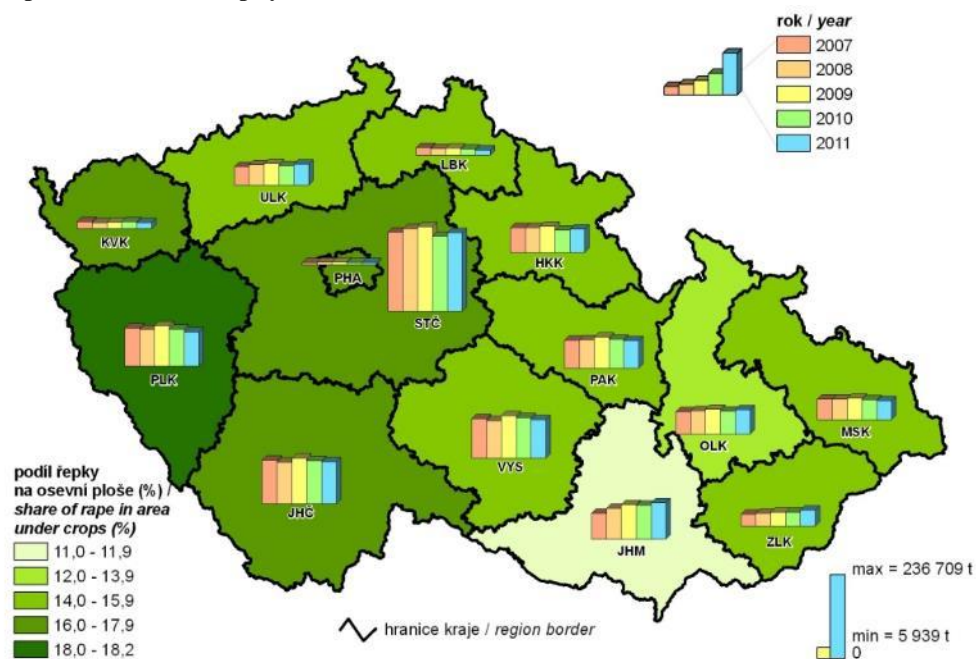
Při porovnání jednotlivých okresů Karlovarského kraje nalezneme nejmenší podíl zemědělské půdy na celkové výměře v okrese Sokolov (pouze 27 %). Na druhém místě je s 35 % zemědělské půdy na celkové výměře okres Karlovy Vary. Nejvíce je zemědělská půda v Karlovarském kraji zastoupena v okrese Cheb (48 % na celkové výměře). V okrese Sokolov je ze zemědělské půdy nejvíce plochy ve formě trvalých travních porostů (75 % z celkové výměry zemědělské půdy), orná půda je v rámci zemědělské půdy zastoupena pouze 20 %, na rozdíl od obou sousedních okresů, kde je to kolem 50 %. Z nezemědělské půdy je ve všech třech okresech největší podíl lesních pozemků (kolem 70 % z nezemědělské půdy).

Podíváme-li se na porovnání území MAS Sokolovsko s územím sousedních MAS, zjistíme, že území MAS Sokolovsko má nejmenší podíl orné půdy na celkové výměře (6 %, údaje vychází ze statistických dat z roku 2013). Podobně je na tom území MAS Krušné hory s 8 %, kde je také podobně jako na Sokolovsku velký podíl horských oblastí a lesů. Naopak území Náš region a MAS 21 mají vyšší podíl orné půdy na celkové výměře (24 %, resp. 25 %). Podobně vychází také porovnání území sousedních MAS dle podílu zemědělské půdy na celkové výměře. Pro území MAS Sokolovsko a MAS Krušné hory je to nejméně (28 %, resp. 29 %). Naopak pro území Náš region a MAS 21 vychází 51 %, resp. 46 % podíl zemědělské půdy na celkové výměře.

Zajímavým faktem zůstává, že Sokolovsko z historického hlediska, bylo velmi významnou oblastí pro pěstování chmele. Ovšem ze stávajících statistik vyplývá, že v celém Karlovarském kraji není ani hektar chmelnic (či vinic).

Jednou z nejvíce sledovaných zemědělských komodit je **bezesporu produkce řepky**. Její podíl na osevní ploše byl sice v Karlovarském kraji poměrně vysoký, avšak celkový objem produkce je v rámci České republiky dlouhodobě mizivý a nadále klesá.

Mapa č. 20: Sklizeň řepky v letech 2007-2011

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDF80/\\$File/101112m13.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDF80/$File/101112m13.jpg)

2.6.2 Vzdělávání v oblasti zemědělství a lesnictví

Každý podnikatelský subjekt, a to vč. těch, které působí v zemědělské či lesnické oblasti podnikání (vč. potravinářství a rostlinolékařství), potřebuje pro svou činnost pravidelně doplňovat informaci o novinky a zákonné povinnosti pro něj relevantní. Tyto vzdělávací aktivity poskytují akreditovaní i neakreditovaní zemědělské poradci a vzdělávací instituce. Zřejmě nejvíce využívané jsou služby poradců akreditovaných Ministerstvem zemědělství ČR sdružení v Komoře zemědělských poradců. Tato organizace publikovala v r. 2013 rozsáhlou studii znalostí zemědělských subjektů. Posuzovali 9 nejvíce významných oblastí znalostí (např. znalosti zákonných požadavků, znalosti z oblasti agro-environmentálních opatření, tvorby a uplatňování havarijních plánů, provozních řádů, odborných znalostí k výživě rostlin, živočichů, schopnost zpracování žádostí o dotace z PRV ad.). Ze studie vyplynulo, že jak fyzické tak právnické osoby působící v zemědělství/lesnictví/potravinářství ve všech 9 sledovaných oblastech, z více než 50 % potřebují aktivní pomoc poradců a vzdělávacích či poradenských organizací, neb sami dané problematice nerozumí, nebo ji nejsou schopni obsáhnout.

(Zdroj:

http://kzpcr.cz/UserFiles/File/setreni_a_prilohy/Setreni+mezi+zem+tabulky+131117%20def%20Copy.pdf,

vydáno: 20.1. 2014, autor: Ing. Josef Kořínek)

Na území MAS Sokolovsko působí 6 poradců pro oblast lesnictví (ani jeden nemá kontaktní adresu na území Karlovarského kraje), 49 poradců pro oblast zemědělství (tři z nich mají kontaktní adresu na území Karlovarského kraje), 5 poradců pro rostlinolékařství (ani jeden nemá kontaktní adresu na území Karlovarského kraje). Žádný nepůsobí přímo na území MAS Sokolovsko. Na území dojíždí pouze v příp. realizace dílčích vzdělávacích akcí.

2.6.3 Fyzický stav zemědělských staveb a technického vybavení

Aktuální fyzický stav zemědělských budov byl výrazně ovlivněn již válečným a poválečným vývojem (spojeným také s odsunem Němců, kteří značnou část zemědělských usedlostí vlastnili). Následné období kolektivizace a násilného združstevňování vedlo v 50. – 60. letech 20. století k přestavbám a využívání větších statků (pouze cca 20 % zemědělských stav tohoto období byly novostavby). V 60. – 70. letech se budovala specializovaná střediska pro chov skotu, prasat a drůbeže. Dislokace těchto středisek se prováděla na základě jednoduchých urbanistických dokumentů, tzv. "technicko - ekonomických rozborů", nebralo v potaz místní tradice či potřeby. Nově se budovala specializovaná střediska posklizňových úprav a skladování zrnin a okopanin, sušárny zemědělských plodin a opravárenské závody zemědělské techniky. Především díky scelování pozemků ubývaly polní cesty, doprava se přesunula na silnice a vedla přes centra obcí s negativním dopadem na obytné prostředí (hluk, prašnost, zápach, znečišťování komunikací). V předrevolučním období bylo základním charakteristickým znakem této maximální požadavek na produkci potravin. Mezi zemědělskými podniky se rozvíjí kooperační činnost ovlivňující lokalizaci nových velkokapacitních zemědělských středisek. Vedle klasické zástavby se tak objevují především monobloky stavěné unifikovanými konstrukčními systémy (ocel, železobeton, okrajově lepené dřevo). Projevuje se změna měřítko staveb a stále více se narůstá rozpor vůči historické výstavbě staveb. Současná struktura zemědělských podniků je členěna dle velikosti a způsobu hospodaření na:

- **Velkovýrobní farmy** – zejména v přírodních podmínkách, které umožní zemědělskou výrobu konkurenceschopnou na evropském trhu. Do nejpríznivějších oblastí se stabilizují velkovýrobní zařízení, která umožní intenzivní formy zemědělské produkce.
- **Rodinné farmy** (resp. malá zemědělská družstva) – zejména v polohách s méně příznivými přírodními podmínkami, kde nelze očekávat velký zájem o intenzivní formy hospodaření bude nutné zajistit „údržbu“ území, respektive zemědělské půdy.

- **Ekologické farmy** (rodinné, družstevní) – jsou modifikací předchozího způsobu zemědělského hospodaření. Ve veřejném zájmu je šetrné zemědělské hospodaření zejména v citlivých segmentech krajiny, jako jsou velkoplošná chráněná území, vodohospodářská pásma, rekreačně atraktivní prostory apod.

Dnešní zemědělské stavby jsou převážně zanedbané. Z estetického hlediska lze poukázat zejména na **nevyužívané stavby** (kvůli špatnému stavebně-technickému stavu, či pro nadbytečnou kapacitu vzhledem k snížení produkce atd.), **jejich špatný vzhled** (množství různorodých přístaveb, oprýskaných fasád, zrezlých kovových konstrukcí, atd.), **zanedbané vnitřní komunikace** (mnoho prašných cest v kontrastu s velkými nevyužívanými zpevněnými asfaltovými či betonovými plochami, různorodost povrchů, neúčelné trasování, apod.), **volné uskladňování** již nevyužitelné zemědělské techniky, stavebního materiálu, a v neposlední řadě také **absenci zeleně a okrasných prvků**. (Zdroj: <http://www.vutium.vutbr.cz/tituly/pdf/ukazka/80-214-2964-X.pdf>, disertační práce *Zemědělské stavby v ČR*, autor: Ing. arch. Petr Dýr).

Pro konkurenceschopnou činnost zemědělských a lesnických subjektů je nezbytná nejen vzdělaný personál, vhodná a fungující zástavba, ale také **technické vybavení**, především pak traktory a sklízecí stroje (např. mlátičky, řezačky).

U traktorů dochází již řadu let k poklesu jejich množství a současnému nárůstu jejich výkonu při porovnání kW traktoru a množství obhospodařované půdy (často především u zemědělců – FO nad jejich skutečné potřeby). Zatímco v r. 2000 bylo na území ČR více než 95.000 traktorů, v r. 2010 jich bylo již méně než 60.000 ks). Pro nás důležitým faktorem je pak především tempo obnovy traktorového parku. Dle statistik ČSÚ v ukazateli počet traktorů a vybraných samojízdných strojů do stáří 10 let, činí traktory do 10 let 19,9 %, mírně příznivější tempo obnovy je u PO (21,8 %) než u FO (18,3 %). Z tohoto sledování je zřejmá i tendence vyššího tempa obnovy u výkonných traktorů - u traktorů nad 100 kW je podíl traktorů do 10 let 41,9 %, z toho 44,2 % u PO a 38,7 % u FO.

Tempo obnovy techniky je výraznou měrou závislé na ekonomických výsledcích a tedy na tvorbě vlastních zdrojů, ale i na technické politice resortu – možnostech získání dotací na obnovu a modernizaci techniky. Dle dosavadních zkušeností by stroje měly být vyřazovány z užívání přibližně po 25 letech užívání. Bohužel tempo obnovy se daří plnit spíše výjimečně, v ekonomicky příznivých letech. To má za následek stárnutí traktorového parku a vede ke zvyšování nákladů na udržení jeho provozuschopnosti. Na dodávkách traktorů se podílí celkem 18 firem (tovární značky), více jak 85 % traktorů je z dovozu.

U samojízdných sklízecích mlátiček se na rozdíl od traktorů podstatně více projevuje rozdíl mezi tempem obnovy mezi jednotlivými formami podnikání. U PO je příznivé tempo obnovy a podíl strojů ve stáří do 10 let (dosahuje cca 44 %), u FO je zřejmé, že vysoká investiční náročnost neumožňuje tak rychlé tempo obnovy a podíl strojů do stáří 10 let je téměř 4 krát menší. Obdobná situace je i u sklízecích řezaček. (Zdroj: <http://www.vuzt.cz/svt/vuzt/publ/P2012/008.pdf>)

2.6.4 Polní a lesní cesty, rekreační funkce lesa

Pro fungující zemědělství a lesnictví, potažmo také pro přepravu místních osob, cykloturistiku apod., jsou velmi významné upravené a v dostatečné hustotě existující polní a lesní cesty a zázemí pro osoby využívající les pro rekreaci. Cesty zpřístupňují pozemky vlastníkům, krajinu turistům i místním obyvatelům, napojují silnice a místní komunikace do funkčního systému. Povrch těchto cest se liší dle potřeb, od suché zemní cesty, přes štěrk až po beton.

Polní cesta (podle ČSN 73 6109) je účelová komunikace, která slouží zejména zemědělské dopravě a může plnit i jinou dopravní funkci, např. cyklistická stezka, stezka pro pěší. Podle významu (účelu) se polní cesty dělí na hlavní, vedlejší a doplňkové.

Lesní cesta je v pravidlech silničního provozu zmíněna jako účelová komunikace sloužící pro potřeby lesního hospodářství. Těmito potřebami je myšleno především zpřístupnění lesních porostů pro dopravní prostředky. Stav lesních cest je důležitým činitelem při provádění pěstebních prací, těžby a dopravy dříví, případně dalších činností souvisejících s hospodařením v lesích. Dalším tradičním využitím lesních cest je turismus. Mnoho lesních cest, stezek a pěšin je značeno jako turistické trasy. V horských oblastech mohou sloužit i jako lyžařské magistrály.

Na území MAS Sokolovsko se nachází stovky kilometrů polních i lesních cest, které již řadu let volají po obnově, či přesměrování dle aktuálních potřeb vlastníků a dalších uživatelů.

Pro území MAS Sokolovsko je typická silná **lesní turistika** (houbaření, lovy beze zbraní, vycházky v příměstských lesích ad.). Je zde spojena především s úžasnou krajinou Krušných hor či CHKO Slavkovský les. Bohužel obliba této turistiky má často neblahý vliv na životní prostředí i zdraví lidí. Jedním z řešení této problematiky je vybavit lesy naučnými (informační tabule), bezpečnostními (oprava mostků, cest), usměrňujícími (závory, ukazatele), odpočinkovými (odstavné plochy, posezení), či údržbovými prvky (odpadkové koše).

2.6.5 Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství je způsob hospodaření, který bere ohled na přirozené koloběhy v přírodě. Prioritou ekologického zemědělství není množství, ale kvalita produkce. Ekologické zemědělství je založeno na principech ochrany životního prostředí, šetření zdrojů, ochraně biodiverzity, etickém přístupu ke zvířatům, ochraně zdraví a udržení zaměstnanosti v zemědělství. Je součástí zemědělské politiky Evropské unie a jedním z jejích nástrojů trvale udržitelného rozvoje. V České republice je oblast ekologického zemědělství legislativně vymezena především zákonem č. č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství.

V České republice jsou hlavními oblastmi ekologického zemědělství méně příznivé horské a podhorské oblasti. Ačkoliv je v Karlovarském kraji malý počet zemědělských subjektů a malý podíl zemědělsky obhospodařované půdy, z hlediska využití ekologického zemědělství je naopak Karlovarský kraj v celorepublikovém srovnání na předním místě. Je zde druhá největší výměra ekologického zemědělství z krajů ČR. Jedná se především o pohraniční hornaté oblasti, kde je méně úrodná půda a horší klimatické podmínky. V oblastech s příznivějšími podmínkami pro zemědělství, není ekologické zemědělství tolik využíváno.

Tab. č. 45: Počet ekofarem a výměra celkové plochy v ekologickém zemědělství v roce 2013

Kraj	Počet ekofarem	Výměra celkové plochy v ekolog. zemědělství (ha)	Výměra celkové plochy v ekolog. zemědělství (%)
Jihočeský	529	69 079,6	14,5
Karlovarský	208	55 639,6	11,7
Moravskoslezský	381	54 643,0	11,5
Ústecký	249	43 912,2	9,2
Plzeňský	414	53 628,1	11,3
Zlínský	354	36 939,7	7,8
Olomoucký	245	37 937,3	8,0
Liberecký	228	32 153,3	6,7
Vysočina	339	21 555,7	4,5
Královehradecký	222	21 564,9	4,5
Jihomoravský	328	17 364,6	3,6
Středočeský	260	17 251,8	3,6
Pardubický	163	14 772,9	3,1
Hl. město Praha	6	35,7	0,0
Celkem	3 926	476 478,4	100,0

Zdroj: http://eagri.cz/public/web/file/370129/zprava_statisticka_EZ_TU_4212_2013.pdf, staženo 10.7.2014

Ministerstvo zemědělství přiděluje subjektům podnikajícím v ekologickém zemědělství registraci dle zákona č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství. Podíváme-li se na zemědělské subjekty, které mají pro danou činnost evidován platný certifikát a mohou tak konkrétní produkty označovat „eko“ nebo „bio“, zjistíme, že v Karlovarském kraji má platný

certifikát 32 subjektů. Pro srovnání v Libereckém kraji je takových subjektů 45. Z Karlovarského kraje je nejméně zemědělských subjektů, které mohou používat toto označení v okrese Sokolov, pouze 3. V okrese Karlovy Vary jich je 15 a v okrese Cheb 14.

Zdroj: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/Default.aspx?stamp=1404496067515>, staženo 4.7.2014

Obr. č. 21: Označení produktu ekologického zemědělství

Zdroj: http://www.biokont.cz/images/z242nr834nk889-710_web1.pdf, staženo 7.7.2014

2.6.6 Agroturistika

Oblast zemědělství se v posledních letech orientuje nejen na svou původní funkci, tedy produkci potravin pro obyvatelstvo, ale zaměřuje se také na oblast tzv. agroturistiky. **Agroturistika** představuje **způsob trávení volného času v typických venkovských podmínkách**. Může být spojena s dobrovolnou prací v zemědělství, poznáním života zemědělců na venkově, venkovských prací a zvyků, umožňuje kontakt se zvířaty a zemědělskými plodinami a posiluje vztah k půdě.

Na území MAS Sokolovsko lze nalézt několik subjektů, které se věnují agroturistice. Ekologická farma Arnika v Horním Slavkově se specializuje na chov masného skotu a ovcí a rozvíjí chov čistokrevných huculských koní. Součástí ekofarmy je také ekologicky šetrné pěstování zemědělských plodin. Ekofarma nabízí víkendové a prázdninové pobyty. Rodinná ekofarma Františka Bartoně v Horním Slavkově je zaměřena zejména na chov masného skotu, koz a agroturistiku. Jezdecká stáj Nové Domy – Boučí výuku jízdy na koni, ubytování, ustájení a přepravu koní. Farma Hory se nachází mezi Loktem a Karlovými Vary, nabízí ubytování v penzionu s restaurací a možnost využít služeb moderního jezdeckého areálu. Součástí farmy jsou také obory s jeleny, daňky a muflony. (Zdroje: <http://web.quick.cz/malaekologickazeme/indexram148.htm> <http://www.kvagro.cz/cz/seznam/ekologicka-farma-arnika-264;> <http://www.kvagro.cz/cz/seznam/ekofarma-frantiska-bartone-265;> <http://www.kvagro.cz/cz/seznam/jezdecka-staj-bouci-268> <http://www.bouci-jizdarna.cz/index.html>; <http://farma-hory.cz/>)

2.6.7 Regionální značky

Zajímavou se stává v poslední době oblast **ekofarem a biopotravin**. Podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy a počet ekofarem i výrobců biopotravin se v České republice zvyšuje. V roce 2013 zaujímala tato půda na celkové ploše zemědělského půdního fondu 14 %. Počet ekofarem se meziročně zvýšil o 3 ekofarmy a v roce 2013 dosáhl hodnoty 3 926. (Zdroj: http://eagri.cz/public/web/file/370129/zprava_statisticka_EZ_TU_4212_2013.pdf).

S biopotravinami a ekofarmami jdou ruku v ruce obvykle i potraviny nesoucí označení regionální potravina. Jednou z nejznámějších značek potravin je bezesporu „**Klasa**“, která je od roku 2003 udělována Ministerstvem zemědělství nejvyšší kvalitou potravinářským a zemědělským výrobkům. Pro spotřebitele tak představuje záruku kvality. Označení značkou „Klasa“ v Karlovarském kraji nese 28 výrobků firem: Karlovarské Minerální vody, a.s.; Hollandia Karlovy Vary, a.s.; AFTIFEX INSTANT s.r.o. (Toužim) a Tritia spol. s r. o. (Cheb), avšak **žádný výrobek z MAS Sokolovsko**. (Zdroj: <http://www.eklasa.cz/spotrebitele/kategorie-vyrobu/>, staženo 24.6.2014).

Ministerstvo zemědělství uděluje značku „**Regionální potravina**“ nejvyšší kvalitou zemědělským nebo potravinářským výrobkům, které soutěží v krajských soutěžích. Cílem je podpořit producenty lokálních potravin a motivovat zákazníky k jejich vyhledávání a nákupu. Následující tabulka představuje seznam potravin, které nesou označení „Regionální potravina“ v Karlovarském kraji. Zvýrazněné jsou potraviny z území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 46: Potraviny nesoucí označení „Regionální potravina“ v Karlovarském kraji

	Název potraviny	Výrobce	Obec
2015	1. Krásenské čajování - Andělské s kardamomem	Jitka Šimůnková	Krásno
	2. Sušené hrušky - křížaly	Regent Plus Žlutice spol. s r. o.	Žlutice
	3. Světlý ležák 11 °	Pivovar PERMON s.r.o.	Sokolov
	4. Lomnická tyčinka	Cukrárna ONDRA s.r.o.	Dlouhá Lomnice
	5. Chléb Kolonáda	Karlovarská pekárna TREND s.r.o.	Karlovy Vary
	6. Bio selský jogurt bílý	HOLLANDIA Karlovy Vary, s.r.o.	Kláštevec nad Ohří
	7. Uzený sýr Bukáč	Belina s.r.o.	Toužim
	8. Odravský bačaj	MASO-UZENINY KOŠATA s.r.o.	Odrava
	9. Myslivecká slanina	Josef Pelant	Andělská Hora
2014	1. Krásenské čajování - švestkové	Jitka Šimůnková	Krásno
	2. Sušené višně	Regent Plus Žlutice spol. s r. o.	Žlutice
	3. Bečovské oplatky	Stanislav Pytlík	Bečov nad Teplou
	4. Chebský kabanos	Roman Jelen	Františkovy Lázně
	5. Hroznětínská šunka krutí	Ladislav Zdeněk	Hroznětín
	6. Sladký tvarohový krém s čokoládou	Belina s.r.o.	Toužim
	7. Ovčí sýr Arnika	Horský statek Abertamy	Abertamy
	8. Polotmavý 12 ° ležák	Pivovar PERMON s.r.o.	Sokolov
	9. Chléb Boží Dar	Karlovarská pekárna TREND s.r.o.	Karlovy Vary

2013	1.	Myslivecká klobása	Karlovarské uzeniny s.r.o.	Karlovy Vary
	2.	Ořechový salám	Roman Jelen	Fr. Lázně
	3.	Farmářský kozí sýr	Horský statek Abertamy s.r.o.	Abertamy
	4.	Děpoltovické máslo	Jiří Kubernát	Děpoltovice
	5.	Žitný chléb	Antonín Baborovský	Dolní Rychnov
	6.	Karlovarské trubičky	Miroslav Marek	Karlovy Vary
	7.	Kynšperský zajíc 12 °, světlý ležák	Kynšperský pivovar s.r.o.	Kynšperk n. Ohří
	8.	Kolekce medů z Karlovar. kraje - smíšený	Včelařství M+M Dimovi	Horní Tašovice
2012	1.	Hovězí maso ve vlastní šťávě	Farma Rudolec	Březová
	2.	Otovická klobása	Prima Karlovy Vary s.r.o.	Karlovy Vary
	3.	Nakládaný kozí sýr	Farma Luhov – Vlasta Hnátková	Luhov
	4.	Jogurt Borůvka	STATEK BOR ZEUS, spol. s r.o.	Bor
	5.	Bečovský chléb	Pekařství a cukrářství Stanislav Pytlík	Bečov n. Teplou
	6.	Karlovarské kapky	Karlovarská pekárna TREND s.r.o.	Karlovy Vary
	7.	Pivo Permon, světlé 11°, nepasterované	Systém NET Line s.r.o. Sokolov	Sokolov
	8.	Med z Doupovských lesů	Včelařství Josef Ševčík	Dubina

Zdroj: <http://eagri.cz/public/web/regionalni-potraviny/regionalni-potraviny/karlovarsky-kraj/?pos=0> staženo 10.7.2015

Další regionální značkou, která má dosah na území MAS Sokolovsko, je značka „**Krušnohoří regionální produkt**“. Jedná se o systém značek „Domácí výrobky“. Touto regionální značkou jsou označovány zpravidla řemeslné výrobky, potraviny, zemědělské produkty a přírodní produkty. Spotřebitel má jistotu, že produkt splňuje kritérium původu v daném regionu, je kvalitní, nepoškozuje životní prostředí a je jedinečný, což plyne z jeho vztahu k danému regionu. V katalogu certifikovaných produktů „Krušnohoří regionální produkt“ není v současné době žádný produkt z území MAS Sokolovsko. Tato značka se ovšem zaměřuje především na oblast Krušných hor v Ústeckém kraji. (Zdroje: <http://www.regionalni-znacky.cz/arz/cs/pro-vyrobce/default/4/zakladni-informace>, <http://www.regionalni-znacky.cz/krusnohori/cs/certifikovane-produkty/?r=22> staženo 24.6.2014).

Na Sokolovsku v roce 2014 vznikla regionální značka „**Original product of Sokolovsko**“. Značka byla vytvořena v rámci projektu SHIFT-X, který je realizován v programu CENTRAL EUROPE a spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Tato značka označuje především řemeslné výrobky, zemědělské a potravinářské produkty, umělecká díla pocházející z regionu Sokolovska. Správcem značky je Mikroregion Sokolov – východ. Cílem fungování této značky je podpora místních producentů (živnostníků, zemědělců, malých a středních firem), jejichž výrobky jsou vyrobené z místních surovin nebo se jedná o řemeslné výrobky, při jejichž výrobě je v převážné míře využita ruční práce a jsou spojené s místní kulturou a tradicemi. Dalším cílem značky je přispět k udržitelnému cestovnímu ruchu a to zkvalitněním rekreačního zážitku turistů tím, že značka garantuje původ výrobku v regionu, šetrnost k životnímu prostředí, kvalitu a přímou návaznost na dané území. V roce 2014 byly

certifikovány první výrobky, které mohou nést označení „Original product of Sokolovsko“, jejichž seznam ukazuje následující tabulka. (Zdroj: <http://sokolov-vychod.cz/aktuality.php>).

Tab. č. 47: Produkty nesoucí označení „Original product of Sokolovsko“

Název produktu	Výrobce	Obec
Ručně vyrobené parafínové vonné svíce a svíce z palmového vosku	Pavčina Klemrová – PK VONNÉ SVÍCE	Královské Poříčí
Selská truhla chebského stylu	Správa pamětihodností, s.r.o.	Královské Poříčí
Med	Rudolf Šnábl	Staré Sedlo
Rytířská zbroj - platněřství	Jiří Zubko	Sokolov
Hovězí šunka z Rudolce	AGRO MASTER s.r.o.	Březová

Zdroj: vlastní data

Obr. č. 22: Značka „Original product of Sokolovsko“

Zdroj: <http://sokolov-vychod.cz/aktuality.php>

2.6.8 Tradice malých pivovarů

V posledních letech došlo na Sokolovsku k **obnovení tradice malých pivovarů**. Produkty dvou ze tří malých pivovarů na Sokolovsku jsou nositeli výše zmiňovaného označení „Regionální potravina“ v Karlovarském kraji. Sokolovský pivovar Permon vaří pivo již šest let. K výrobě je používána tradiční česká technologie s otevřeným kvašením, produkovaná piva jsou nefiltrovaná a nepasterovaná s přirozeným obsahem kvasnic. Další malý pivovar se nachází v Lokti. Právo vařit pivo udělil městu Loket už již Jan Lucemburský a pivo se zde

vařilo do roku 1953, v roce 2006 zde byla obnovena výroba piva. Rodinný pivovar Svatý Florián je součástí hotelu Císař Ferdinand. Pivovar používá žatecký chmel a při výrobě zachovává tradiční postupy. Poslední z malých pivovarů na Sokolovsku se nachází v Kynšperku nad Ohří, kterému bylo potvrzeno právo vařit pivo císařem Rudolfem II. Roku 1951 byl pivovar uzavřen. V roce 2011 začala rekonstrukce pivovaru. A v současné době produkuje pivovar piva značky Kynšperský Zajíc.

Obr. č. 23: Hotel Císař Ferdinand a pivovar Svatý Florián v Lokti

Zdroj: <http://www.hotel-loket.cz/cz/pivovar>

Obr. č. 24: Pivovar v Kynšperku

Zdroj: <http://www.pivovar-kynsperk.cz/index.php/cz/kynsperke-pivo>

Obr. č. 25: Pivovar v Sokolově

Zdroje: <http://www.minipivo.cz/www/cz/pivovar-permon-sokolov/>

Nově vzniklý pivovar se taktéž nachází v Kraslicích. V případě pivovaru Švejk na Tisové byla podána žádost o stavební povolení. Další aktivitou směřující ke znovuoobnovení výroby piva v Kraslicích je projekt počítající s revitalizací a dostavbou areálu bývalého hotelu v centru Kraslic, po dokončení by měl vzniknout malý pivovar. (Zdroj: <http://pivovarkraslice.cz/new/index.php/cz/>).

2.6.9 Lesnictví

Více než polovinu území okresu Sokolov zaujímá lesní pokryv, který je nejhustší v horských oblastech Krušných hor. Druhová skladba lesa je tvořena převážně smrkem, méně pak listnatými stromy. V některých oblastech Slavkovského lesa jsou lesy smíšené, jinde převážně jehličnaté, především v Krušných horách. V minulosti a v menší míře i v současnosti je lesní pokryv narušován exhalacemi z průmyslových provozů nejen na Sokolovsku, ale i z ostatních pánevních oblastí (Mostecko, Chomutovsko), dále pak těžební činností i stále vzrůstající automobilovou dopravou.

Tab. č. 48: Vývoj lesnictví v Karlovarském kraji

Lesnictví v Karlovarském kraji	2009	2010	2011	2012	2013	2011 v ČR celkem
Lesní pozemky k 31. 12.	143 571	143 652	143 843	143 886	143 989	2 659 837
Zalesňování (ha)	1 173	1 030	926	1 035	865	21 755
jehličnaté celkem	852	723	589	691	552	
z toho:						
smrk	717	590	477	584	467	
jedle	74	59	51	45	32	
borovice všech druhů	39	54	41	43	36	
listnaté celkem	321	307	337	344	313	
z toho:						
dub	23	24	29	29	21	
buk	240	235	255	261	253	
javor	19	16	17	20	18	
Těžba dřeva (m ³ b. k.)	705 655	755 688	800 852	810 926	799 423	15 381 218
z toho zpracovaná nahodilá	261 472	354 961	388 412	182 078	196 009	3 819 842
z toho živelní	154 374	300 713	356 495	151 181	168 563	2 169 887

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-12, Statistická ročenka Karlovarského kraje 2012, 2013 a 2014

Obr. č. 26: Krušné hory na Sokolovsku

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 27: Krajina Slavkovského lesa na Sokolovsku

Zdroj: foto vlastní

Dle Českého zeměměřického a katastrálního úřadu patřil okres Sokolov v roce 2011 **mezi 12 okresů s nevyšším podílem lesní půdy na celkové výměře v ČR**, což dokresluje následující mapa.

Mapa č. 21: Podíl lesních pozemků na celkové výměře v roce 2011 (v %)

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Podíváme-li se na zastoupení lesní půdy přímo na území MAS Sokolovsko, zjistíme, že je zde 51% podíl lesní půdy na celkové výměře (dle statistických dat z roku 2013). V porovnání s územím sousedních MAS je o něco vyšší podíl lesní půdy na celkové výměře na území MAS Krušné hory (58 %), kde se nachází mnoho horských oblastí Krušných hor pokrytých lesním porostem. Území dalších sousedních MAS (MAS 21 a Náš region) má již menší podíl lesní půdy na celkové výměře (43 %, resp. 40 %), tyto oblasti jsou již více zemědělské a méně hornaté a mají naopak vyšší podíl zemědělské půdy než území MAS Sokolovsko.

K lesnictví neodmyslitelně patří i **lovná zvěř**. Nejvyšších stavů dosahuje v Karlovarském kraji srnčí a černá zvěř. Přičemž v rámci České republiky jsou nejvyšší stavy srnčí, zajíců, bažantů, kachen divokých a teprve poté černé zvěře. Vyšší výskyt vysoké a černé zvěře na Sokolovsku je dán také existencí speciálních lesních lokalit na rekultivovaném území, kde dosud neprobíhá organizovaná myslivecká činnost.

Tab. č. 49: Stav a lov zvěře v Karlovarském kraji

Stav a lov zvěře v Karlovarském kraji	2011	2011 v ČR celkem	2012	2012 v ČR celkem	2013	2013 v ČR celkem
Jarní kmenové stavy						
jelení	3 169	30 838	2 702	31 818	2 181	26 618
daňčí	1 251	26 611	1 163	27 745	1 123	27 774
mufloní	1 621	21 294	1 528	21 318	1 341	19 435
srnčí	8 549	302 206	8 134	305 052	7 500	290 661
černá	3 387	59 295	3 391	64 848	2 646	59 175
zajíci	2 701	268 898	2 424	268 118	2 719	239 705
kachna divoká	2 348	120 144	1 912	121 515	1 576	115 803
bažanti	1 362	210 700	1 269	208 885	1 202	185 826
Odstřel						
jelení	2 660	20 958	2 863	23 092	2 835	23 578
daňčí	495	13 131	450	14 591	591	16 404
mufloní	837	8 146	808	9 112	846	9 222
srnčí	3 272	113 913	3 491	108 591	3 370	105 680
černá	4 490	109 383	6 145	185 176	5 872	152 250
zajíci	91	47 447	103	55 794	65	37 513
kachna divoká	1 478	277 390	1 747	268 751	1 254	256 375
bažanti	922	522 297	1 094	517 556	932	458 204

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-12, Statistická ročenka 2012, Statistická ročenka 2013, Statistická ročenka 2014

2.7 Životní prostředí

2.7.1 Popis území

Z hlediska fyzicko-geografického lze území popsat jako **kopcovité**, s nejvyššími partiemi na severu a jihu, snižujícími se postupně ke středu, tvořeného údolím řeky Ohře. Kopce severní části území patří orograficky pod **Krušné hory** a tvoří jeho západní cíp, který pak dále na západě, směrem do Německa přechází v pohoří Smrčiny. Nejvyšším bodem území je vrch Špičák, jehož vrchol leží ve výšce 991 m n. m. nedaleko Stříbrné. Směrem na jih se od Sokolovské pánve zvedají do více než 800 metrové výšky **vrchy Slavkovského lesa**. Nejvyšší vrchol Lesný (983 m) však již na území MAS Sokolovsko neleží. **Sokolovská pánev**, kopírující tok řeky Ohře je od Chebské pánve oddělena Chlumským prahem a směrem na východ pokračuje Chodovskou pánví do území okresu Karlovy Vary. Sokolovská pánev patří geomorfologicky spolu s pánví Mosteckou do oblasti Podkrušnohorských pánví. Ty jsou významné svým třetihorním původem a především v této době vzniklými mocnými vrstvami hnědého uhlí.

Ukázku průmyslové oblasti MAS Sokolovsko ilustruje dále uvedená fotografie.

Obr. č. 28: Pohled na sokolovskou chemičku a za ní probíhající dolovou činnost (r. 2011)

Zdroj: <http://koda.kominari.cz/?action=fotka&id=9256>

Následující fotografie ukazuje rozmanitost krajiny MAS Sokolovsko, jedná se o pohled z rozhledny Krudum ve Slavkovském lese. V popředí jsou vidět vykopávky zbytků kostela sv. Mikuláše, dále palivový kombinát Vřesová, města Nové Sedlo a Chodov, v pozadí jsou Krušné hory.

Obr. č. 29: Pohled z rozhledny Krudum

Zdroj: foto vlastní

Podnebí na území MAS Sokolovsko je mírně teplé s průměrnou roční teplotou mezi 6 - 7°C a ročním úhrnem srážek mezi 500-700 mm. Horské oblasti mají pak roční průměrnou teplotu nižší a naopak vyšší roční úhrny srážek (až 900 mm/rok).

Území MAS Sokolovska patřilo k nejvíce postiženým oblastem v ČR. Rozhodujícími faktory destrukce prostředí bylo znečištění ovzduší, devastace a denaturalizace krajiny. Podle úrovně znehodnocení prostředí lze řešené území rozdělit na tyto zcela odlišné části:

- **Sokolovská pánev** – byla v minulosti charakterizovaná jako území s mimořádnou koncentrací zdrojů znečištění ovzduší a vod (těžba, průmysl, sídla, doprava) a mimořádným rozsahem devastovaných ploch. Velmi nepříznivé geoklimatické podmínky (inverze). Od 90. let 20. století dochází k postupnému zlepšování kvality životního prostředí v této oblasti vlivem používání environmentálně šetrnějších technologií (např. ČEZ elektrárna Tisová, SUAS palivový kombinát Vřesová).
- **Krušné hory** - zdroje znečištění omezeny na sídla. Zásadním problémem bylo poškození lesních ekosystémů vlivem dálkového transferu škodlivin, ovšem jak bylo

řečeno v předchozím odstavci, díky investicím do environmentálně šetrných technologií je výrazné znečištění již minulostí.

- **Slavkovský les** - zdroje znečištění jen lokálního charakteru. Místy je výrazné plošné poškození prostředí zemědělskou činností. Nachází se zde chráněná krajinná oblast Slavkovský les.

Obr. č. 30: Krušné hory u Přebuzi

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 31: Slavkovský les – Komářův rybník

Zdroj: foto vlastní

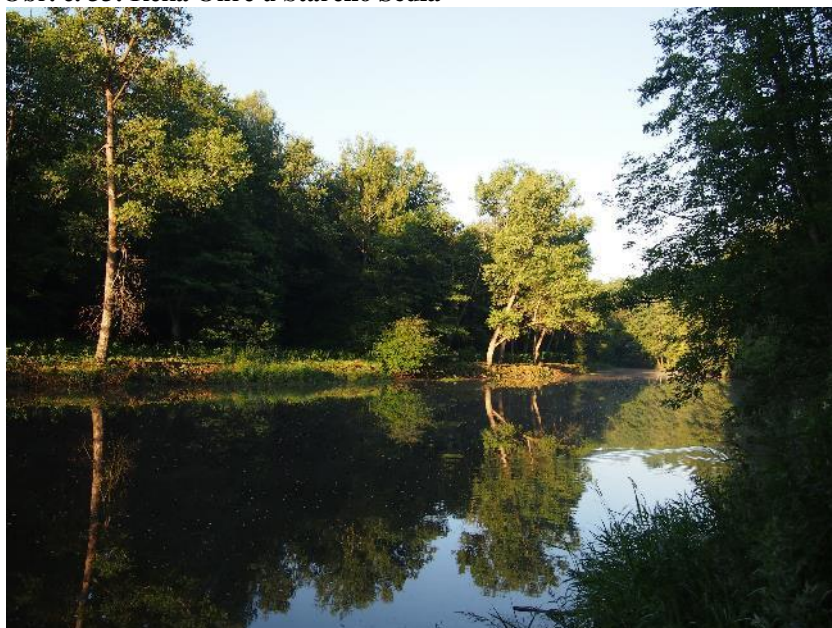
Největším vodním tokem území je **řeka Ohře**, která pramení v německé části Smrčín a postupně protéká všemi okresy Karlovarského kraje. Do ní se vlévají další menší toky, protékající územím místní akční skupiny. Ze severu je to řeka Svatava, pramenící na Saské straně Krušných hor. Do Svatavy se po celé délce toku vlévají menší toky jako například Rotava, Stříbrný potok a další převážně levostranné přítoky. Ve vyšších horských partiích v okolí Přebuzi a Rotavy jsou pak významná rašeliniště a rašelinná jezera. Z pravostranných přítoků Ohře je na území MAS největší Lobežský potok. I ve výše položených částech Slavkovského lesa můžeme najít četná **rašeliniště**.

Obr. č. 32: Řeka Ohře v Kynšperku na Ohří

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 33: Řeka Ohře u Starého Sedla

Zdroj: foto vlastní

Mezi významné vodní plochy na území MAS patří nádrž Horka, která zásobuje region pitnou vodou. Dále díky ukončení těžby a následným rekultivacím dolů se zde nachází jezero Michal a ještě rozlehlejší jezero Medard, které se napouští od roku 2010 z řeky Ohře. Samotné napouštění bylo stanoveno na min. 4 roky v závislosti na stavu vody v řece. Po napuštění se hladina jezera ustálí zhruba na kótě 400 m n.m. a jeho maximální hloubka bude 50 m. Jezero bude mít rozlohu téměř 500 ha a jeho využití bude velmi rozmanité, když pravděpodobně nejvýznamnější a pro ekonomiku regionu nejpřínosnější bude využití pro cestovní ruch a aktivity s ním spojené. V budoucnu se počítá i s napouštěním jezera Jiří - Družba.

Obr. č. 34: Vodní plocha Medard – letecký pohled

Zdroj: Biologické centrum Akademi věd ČR, <http://www.hbu.cas.cz/mev/show.php?show=6&lang=cs>

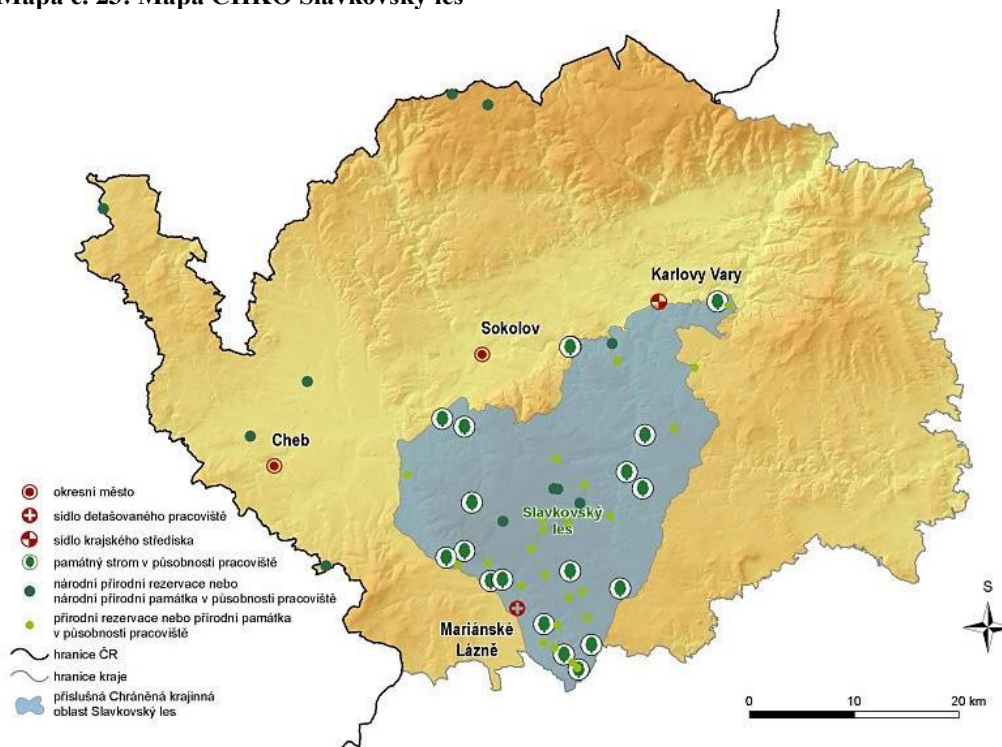
2.7.2 Ochrana území

Pestrý charakter území MAS Sokolovsko je dále určován například ochrannými pásmy zdrojů pitné a minerální vody či poměrně velkým podílem chráněných území. Leží zde část velkoplošného chráněného území **Chráněná krajinná oblast Slavkovský les**, dále pak maloplošná chráněná území ležících především v Krušných horách a ve Slavkovském lese. Slavkovský les je jediné velkoplošně chráněné území v rámci MAS Sokolovsko. CHKO Slavkovský les se detailně zabývá samostatná kapitola. Na území MAS Sokolovsko se dále nacházejí další zajímavé maloplošné chráněné oblasti, jejichž podrobný popis uvádíme v kapitole o cestovním ruchu. Počty chráněných území v okrese Sokolov ukazuje následující tabulka.

	Počet	Rozloha (ha)
Národní parky	1	20 881
Maloplošná chráněná území (celkem)	15	1 138
z toho národní přírodní památky	-	-
z toho národní přírodní rezervace	3	845
z toho přírodní památky	9	148
z toho přírodní rezervace	3	145
Evropsky významné lokality	15	5 590
Ptačí oblasti	-	-

Mapa č. 23: Mapa CHKO Slavkovský les

Zdroj: <http://slavkovskyles.ochranaprirody.cz/>, staženo 30.1.2013

2.7.3.2 Územní vazby na MAS

CHKO Slavkovský les je utvářena geomorfologickými částmi celků Podkrušnohorské soustavy. Jsou to Slavkovský les, Doupovské hory, Tepelská vrchovina, Tachovská brázda a Chebská pánev. Je složena z následujících krajinných celků:

1. Tepelsko.
2. Svahové až údolní partie na Mariánskolázeňsku a Kynžvartsku.
3. Západní svahy Slavkovského lesa do Chebské pánve.
4. Svahy Slavkovského lesa do Sokolovské pánve a zaniklé osady.
5. Centrální lesnatá vrchovina Slavkovského lesa a lesní komplex vrcholové části.
6. Oblast bezprostředně ovlivněná středověkou těžbou cínu.
7. Údolí středního a dolního toku řeky Teplé a lesní komplex Bečovska.
8. Severní svahy Slavkovského lesa a údolní kaňon řeky Ohře.
9. Východní část oblasti.
10. Údolí Kosího a Jilmového potoka.

Na následujících stránkách se věnujeme pouze té části CHKO Slavkovský les, která se nachází současně i na území MAS Sokolovsko. Informace o celém území CHKO Slavkovský les ve vazbě na zbylé MAS územím spadající do CHKO, jsou součástí **př. č. 26 této SCLLD**.

CHKO Slavkovský les zasahuje na území 6 MAS. Jedná se o:

MAS Kraj živých vod o.s, MAS 21, o.p.s, MAS Sokolovsko o.p.s., MAS Vladař o.p.s, MAS Český západ –Místní partnerství o.s., MAS Krušné hory, o.p.s.

Na území **MAS Kraj živých vod o. s.** zasahuje velkoplošné chráněné území CHKO Slavkovský les na území členských obcí Kolová, Stanovice, Bochoř, Teplička, Bečov nad Teplou, Chodov, Krásné Údolí, Útvina, Otročin, Mnichov, Ovesné Kladruby, Prameny.

Na území **MAS 21, o. p. s.** zasahuje velkoplošné chráněné území CHKO Slavkovský les na území členských obcí Milíkov, Stará Voda, Tuřany, Dolní Žandov, Valy, Vlkovice, Zádub – Závašín a měst Lázně Kynžvart a Mariánské Lázně.

Na území **MAS Sokolovsko o. p. s.** zasahuje CHKO Slavkovský les na území obcí Březová, Horní Slavkov, Hory, Krásno, Kynšperk nad Ohří, Locket, Nová Ves, Rovná, Staré Sedlo.

Na území **MAS Český západ – Místní partnerství o.s.** zasahuje velkoplošné chráněné území CHKO Slavkovský les na území členských obcí Holubín, Pístov, a částečně Dolní Kramolín, Michalovy Hory, Boněnov.

Na území **MAS Vladař o.p.s** zasahuje CHKO Slavkovský les jen velice okrajově v části obce Andělská Hora.

Na území **MAS Krušné hory, o.p.s.** zasahuje CHKO Slavkovský les jen částí obce Šemnice.

2.7.3.3 Historie CHKO

Slavkovský les je starou kulturní krajinou osídlenou již v raném středověku. Staleté působení člověka na krajinu se odrazilo ve vegetačním krytu takřka celé CHKO a stalo se tak základním aspektem určujícím východiska v úkolech ochrany genofondu flóry CHKO. Aktuální problémy ochrany genofondu vyvstaly s intenzifikací využívání krajiny. Tento přístup rozdělil původně extenzivně obhospodařovanou zemědělskou krajinu ve dva protikladné krajinné prvky: intenzivně obdělávané plochy a ladem nechané plochy.

Důvodem ke zřízení chráněné krajinné oblasti byl, na rozdíl od většiny podobných horských a vrchovinných oblastí, zájem na ochraně přírodního zázemí nejvýznamnějších lázní – Karlových Varů, M. Lázní a Fr. Lázní. Předmětem ochrany je území, ve kterém jsou koncentrovány četné přírodní léčivé zdroje – prameny minerálních vod, výrony plynného oxidu uhličitýho a léčivé peloidy, zde zastoupené ložisky rašeliny.

2.7.3.4 Fauna a flora

Nejcennějšími soubory přírodních stanovišť na území CHKO jsou:

- horská a blatková vrchoviště a na ně navazující podmáčené a rašelinné smrčiny v oblasti Kladské,
- skalní, lesní, mokřadní a luční biotopy vázané na hadcové podloží,
- zachovalé porosty bukového stupně v okolí Mariánských Lázní, Lázní Kynžvartu, Karlových Varů a v kaňonu Ohře,
- mezofilní luční enklávy kolem Těšova, Bečova, Javorné a Michalových Hor,
- skalní stanoviště v kaňonech Ohře a Teplé,
- přechodová rašeliniště a slatiniště v pramenných pánvích a nivách drobných vodních toků navazující na minerální vývěry.

Nejvýznamnějšími rostlinnými druhy v území jsou rožec kuříčkolistý, vrba borůvkovitá, sleziník hadcový, sleziník nepravý, vřesovec pleťový, hořeček drsný Sturmův, svízel sudetský.

Mezi nejvýznamnější živočichy, kteří se v území vyskytují, patří - chrástal polní, sysel obecný, hnědásek chrastavcový, žluťásek borůvkový, čáp černý.

Nejvýznamnější přírodovědecké fenomény jsou na území CHKO Slavkovský les chráněny v maloplošných zvláště chráněných územích. Jedná se o 2 národní přírodní rezervace, 3 národní přírodní památky, 11 přírodních rezervací a 17 přírodních památek. Kromě těchto území je navrženo celkem 21 evropsky významných území k ochraně přírodních stanovišť (rašelinné lesy, acidofilní smrčiny, horská vrchoviště, přechodová rašeliniště a třasoviště, bučiny, oligotrofní vody, suťové lesy, bezkolencové a smilkové louky, vřesoviště a skalní stanoviště), živočichů (hnědásek chrastavcový, sysel obecný, netopýr černý, netopýr velký) a rostlin (sleziník hadcový, svízel sudetský, rožec kuříčkolistý).

2.7.3.5 Maloplošná zvláště chráněná území v CHKO Slavkovský les na území MAS Sokolovsko

Maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ) jsou zřizována ke zvýšené územní ochraně přírodovědecky nebo esteticky zvláště cenných nebo jedinečných území. Při vyhlášení se stanovují podmínky jejich ochrany a zpracovává se jejich plán péče, který se v pravidelných intervalech obnovuje. Dle zákona č. 114/1992 Sb. se používají 4 kategorie MZCHÚ: Národní přírodní rezervace (NPR), Národní přírodní památka (NPP), Přírodní rezervace (PR), Přírodní památka (PP). Chráněné území je do kategorie zařazováno dle jeho významu, způsobu obhospodařování, rozlohy a přísnosti ochranných podmínek. Většina území CHKO Slavkovský les leží v Karlovarském kraji a proto i převážná většina maloplošných zvláště chráněných území patří pod Karlovarský kraj.

Národní přírodní rezervace Svatošské skály

Žulové skalní město v Hornoslavkovské vrchovině o celkové výměře 1,95 ha v k.ú. Hory u Jenišova v nadmořské výšce 380 – 430 m n.m. Ojedinelé útvary s charakteristickou blokovou odlučností. Vegetační pokryv skalního města je dlouhodobě ovlivňován periodickým odlesňováním, převážně z estetických důvodů. Přitažlivost skal je umocněna pověstmi o Hansi Heilingovi (Janu Svatošovi, podle kterých je útvar zkamenělým průvodem svatebčanů). Národní přírodní památka byla vyhlášena v r. 1933.

Obr. č. 35: Svatošské skály

Přírodní rezervace Rašeliniště u myslivny

V samém středu Slavkovského lesa, nedaleko zaniklého města Čistá, existuje území s typickou podobou zdejších podmačených biotopů. Celá plocha je prameništěm jednoho ze dvou pramenů Lobežského potoka. Ve sníženinách a tam, kde se drží větší množství vody, se vyvíjí rašelinné louky. Je to typické místo pro výskyt dvou vzácných motýlů - hnědáška chrastavcového a žluťáška borůvkového. Na polovlhkých loukách roste hojně čertkus luční, druh pro toto území velmi významný. Na čertkus je potravně vázáno vývojové stádium housenky ohroženého motýla hnědáška chrastavcového. Stanoviště, která nejsou odvodňována a jsou obhospodařována pastvou nebo sečením, nestíhají zarůst vysokou vegetací či náletovými dřevinami a právě na nich se čertkusu daří. Přírodní rezervace má rozlohu 28,72 ha, leží v nadmořské výšce 758 – 784 m n.m. a byla vyhlášena v r. 2007.

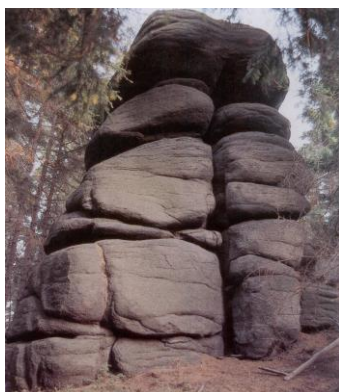
Obr. č. 36: Rašeliniště u Myslivny

Přírodní památky Moučné pytle

Skalní hradba – žulový výchoz s blokovou odlučností na jižním svahu Jeleního vrchu v Hornoslavkovské vrchovině v nadmořské výšce 612 – 638 m n.m. v k.ú. Údolí u Lokte. Přírodní památka o výměře 0,61 ha byla vyhlášena v r. 1997.

Obr. č. 37: Moučné pytle

2.7.3.6 Cestovní ruch na území CHKO a MAS Sokolovsko

Chráněná krajinná oblast Slavkovský les má svojí zvláštní a typickou charakteristiku vytvořenou především přítomností lázní, dále přítomností center soustředěné rekreace a rovněž i přítomností blízkosti hranic s Německem - v tomto aspektu se zpětnou vazbou na lázeňská místa. I když snahou Správy CHKO Slavkovský les je podporovat především specifiku sportovního pohybu, nelze se zcela ubránit vzrůstajícímu tlaku na zpřístupnění krajiny motorovým vozidlům. V poslední době se značně rozvíjí organizovaná takzvaná "středoevropská autoturistika" (hromadné autobusové zájezdy), která se díky atraktivnosti lázní a krajiny stala středem pozornosti a cílem skoro všech evropských tras tohoto druhu rekreace. Lze ji považovat za typicky hromadnou (objem návštěvníků během hlavní návštěvnické sezóny je značný). Převážná část těchto návštěvníků je po více dnů ubytována v lázeňských centrech a z těchto výchozích bodů pak většinou organizovaně navštěvují CHKO.

Důležitá je návaznost značených turistických tras na naučné stezky, vyhlídková místa, či jiné význačné krajinné a společenské body v krajině.

Naučné stezky

- **Naučná stezka Svatošské skály**

délka: 13,0 km

počet panelů: 15 ks

typ: Pěší

obtížnost: Lehká

Krásnou procházku v údolí řeky Ohře nabízí naučná stezka Svatošské skály. Hluboko zaříznutý kaňon peřejnaté řeky nás zavede k bizarnímu skalnímu útvaru, zcela ojedinělému v širokém okolí. Lidová představivost napomohla vzniku pověsti o Janu Svatoši (Hansi Heilingu) a zkamenělému svatebnímu průvodu, která je vyprávěná v mnoha verzích. Naučná stezka vede z Doubí u Karlových Varů po lesní cestě přístupné pro cyklisty i pro pěší při břehu řeky Ohře až ke Svatošským skalám.

- **Zaniklé obce na Březovsku**

počet panelů: 18 ks

typ: Pěší

obtížnost: Lehká

NS Zaniklé obce na Březovsku mapuje historii dnes již neexistujících vesnic. Jde o neobyčejná místa ve Slavkovském lese, kde jsou dodnes patrné stopy někdejšího života, který zde vymizel v důsledku existence vojenského výcvikového prostoru v letech 1946 – 1953.

Informační panely stojí například v místech bývalých vesnic Horní a Dolní Žitná, Smrkovec, Rovná, Vítkov, Kostelní Bříza nebo Čistá.

Cyklotrasy

Územím CHKO probíhají tyto značené cyklistické trasy:

361 Klášter Teplá – Mariánské Lázně – Stará Voda – Dyleň, rozc. – Mýtina – Loreta- Slapany
2135 Mohelno – Jedlová – Stará Voda – Lázně Kynžvart – Prameny – Krásno
2136 Lázně Kynžvart – Lazy – Kynšperk n. Ohří
2023 Mohelno – Brtná – Dolní Žadnov – Úbočí – Horní Lazy 2140 Mariánské Lázně – Králův kámen – Potok Rota
2142 Mariánské Lázně – Králův kámen – Kladská
2253 Mariánské Lázně – Lázně Kynžvart
2254 Králův kámen – Bašus – Lazy
2138 Mariánské Lázně – Michalovy Hory – Plzeňský kraj
2139 Mariánské Lázně – Nimrod – Prameny
6 – (cyklostezka Ohře) Cheb – Kynšperk nad Ohří – Sokolov – Karlovy Vary – Ústecký kraj
2017 K. Vary – H. Slavkov – Třidomí – Hrušková – Sokolov
2248 Mokřina – rozc. u Trojice – Libava
362 Klášter Teplá – Bečov – Krásno – Horní Slavkov – Loket
2288 Karlovy Vary – Bočov
2232 Bečov – Toužim – Nečtiny
2026 Chodov u Bečova – Hlinky – Březová u Karlových Varů

Rozhledny

Z celkového počtu 23 rozhleden v Karlovarském kraji se na území CHKO nachází pouze tři. Jsou to: Hamelika a Kamzík v Mariánských Lázních, Krásenský vrch u Krásno a rozhledna Krudum. Rozhlednám na území MAS Sokolovsko se věnujeme v samostatné kapitole.

2.7.3.7 Využití potenciálu CHKO Slavkovský les

CHKO Slavkovský les je hodnotná zejména svou vysokou hustotou zachovalých přírodních původních stanovišť s výskytem množství chráněných rostlinných a živočišných druhů. Jedná se o část kulturní krajiny, kde člověk po generace dokázal existovat, naplňovat své potřeby a při tom zachovat nedotčený charakter přírodních stanovišť. Přírodní ráz a relativně nedotčená příroda je však to, co do této části území láká a přitahuje množství návštěvníků.

CHKO Slavkovský les je významnou turistickou destinací založenou na atraktivitě svých přírodních památek, přírodních rezervací a zajímavostí. Všechny MAS, které svou územní působností spadají do CHKO Slavkovský les, by rády ve svých strategiích podporovaly zejména všechny formy šetrné turistiky a šetrného rozvoje cestovního ruchu v CHKO. Pojem šetrná turistika je:

- „měkká“ forma turistiky, která je šetrná k životnímu prostředí,
- „ekologická“ forma turistiky, která se chová ekologicky vůči životnímu prostředí,
- forma turistiky, která neovlivňuje, resp. nemá negativní dopady do životního prostředí,
- forma turistiky, která se negativní vlivy na životní prostředí snaží v maximální míře eliminovat.

Zatímco konvenční masová turistika klade důraz na zajištěné pohodlí ve velkých, technicky vybavených centrech (pláže, lyžařská střediska aj.) s obsluhou zajišťující unifikované služby, v poslední době se stále více prosazuje moderní trend, který požaduje individualitu a spontánnost, poznání a informace, místní odlišnosti, tradiční kulturu i přírodu. Zákazníci dávají přednost ubytování v rodinách, malých hotelech a penzionech.

Formy turistiky, které chtějí MAS na území CHKO SL podporovat:

- Pěší turistika
- Cykloturistika
- Agroekoturistika (Ekoagroturistika)
- Vodácká turistika
- Lyžařská turistika
- Ostatní možné formy šetrné turistiky: hippoturistika, kulturní, kulturně-archeologická, kulturně-architektonická turistika, historická, historicko-vojenská turistika, folklórní nebo národopisná turistika, železniční turistika, turistika za technickými památkami, regionální nebo oblastní (krajová) turistika.

2.7.4 Voda

V oblasti vodního hospodářství pokračuje trend snižování vypouštěného znečištění vlivem výstavby ČOV a malým rozsahem zemědělské výroby (především rostlinné) v regionu. Na území MAS proběhla řada hydrických rekultivací po ukončené těžbě. Příkladem může být dnešní velmi oblíbené koupaliště Michal, napouštěná vodní plocha Medard a řada dalších.

Obr. č. 38: Ukázka vodní rekultivace – jezero Michal v Sokolově s nejdelším tobogánem v ČR

Zdroj: Atlas Česka, <http://www.sport.atlasceska.cz/prirodni-koupaliste-michal-u-sokolova/>

Celkově se dá říct, že kvalita vody na území MAS Sokolovska každým rokem roste. Dochází k tomu vlivem ukončení činnosti některých znečišťovatelů a dodržováním zákonných limitů na vypouštění nebezpečných a odpadních látek do vodních toků. Většina území je zásobována z veřejných skupinových vodovodů, které spravují vodárenské podniky. Hlavním povrchovým zdrojem vody pro oblast Sokolovska je vodní dílo Horka na Libockém potoce.

Obr. č. 39: Vodní dílo Horka

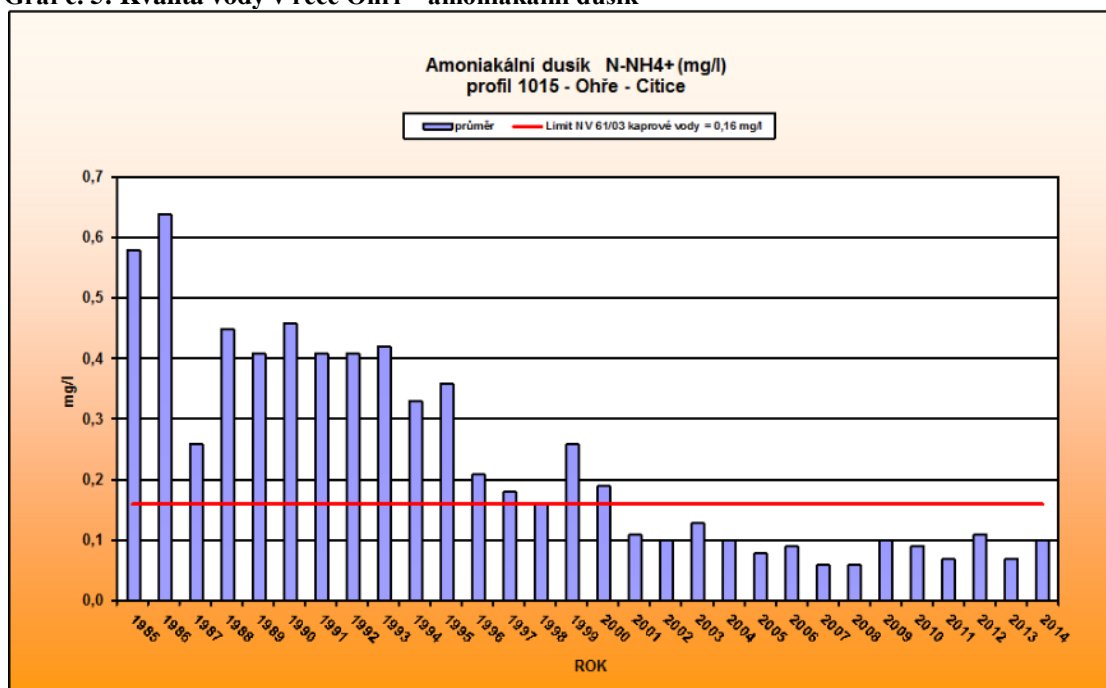

Zdroj: Povodí řeky Ohře, <http://www.poh.cz/vd/horka.htm>

Úpravná vody Krásný Jez, odebírá surovou vodu z řeky Teplé a zásobuje město a okolní obce Horního Slavkova. Dále je zde úpravná vody Rotava a Stříbrná, které zásobují Kraslicko. Na území se vyskytují i další prameniště, např. v Nadlesí, Krásně nebo Dolním Rychnově. Vzhledem k cenám vody dochází každoročně k poklesu odběrů a je předpoklad, že i při zvýšení počtu odběratelů bude možné spotřebu vody zabezpečit ze stávajících zdrojů. Klíčovým problémem zůstává technická zastaralost rozvodů vyžadující rekonstrukci.

Z analýz a měření pravidelně prováděných Povodím řeky Ohře vyplývá, že se dlouhodobě zlepšuje kvalita vody v našem největším toku, v řece Ohři. Např. hodnoty fosforu dosahují již od r. 2000 max. 1/3 limitů stanovených pro danou oblast, stejně tak podlimitní jsou hodnoty kadmia (od r. 1996), rtuti, dusičnanového dusíku ad.

Graf č. 5: Kvalita vody v řece Ohři – amoniakální dusík

Zdroj: Povodí řeky ohře, http://www.poh.cz/popis/vyvoj_jakosti_vody/Tok-profil-www.htm

Z dotazování obcí a odborů životního prostředí obcí s rozšířenou působností Sokolov a Kraslice vyplývá, že většina obcí je napojena na vodovodní síť. Vodovod chybí v obci Bublava, na vodovod není napojena také lokalita Hrušková, která přísluší pod Sokolov. Dále v ostatních obcích se jedná pouze o ojedinělé domy v odlehlých částech obcí.

Na centrální čistírny odpadních vod (ČOV) je dle dotazování obcí a odborů životního prostředí ORP Sokolov a Kraslice napojena přibližně třetina až polovina obyvatel. Centrální ČOV chybí v obcích Přebuz a Šindelová. V obou případech se jedná o obce tvořené rodinnými domy rozmístěnými po velké ploše obce. V Nové Vsi je nevyhovující stav

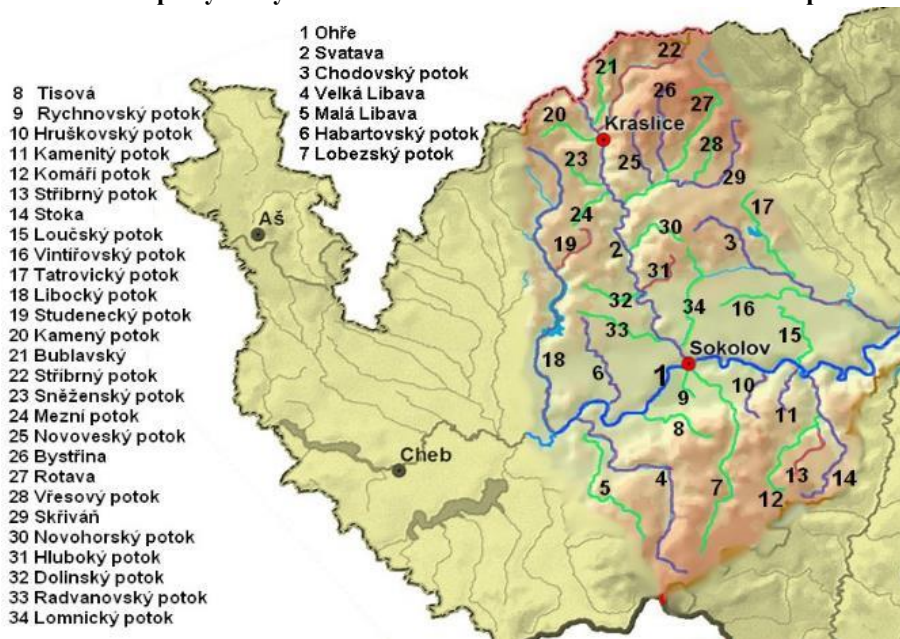
centrální ČOV, je zde malá účinnost čištění, ČOV neplní stanovené parametry, je zde výjimka, jedná se pouze o mechanické čištění. Kanalizace chybí v obci Mírová, kde je v dalších letech v plánu její výstavba a napojení do Chodova. Obecně kanalizace chybí v okrajových částech obcí, např. v Chodově v lokalitě Vintířovská. V Sokolově chybí v lokalitě Hrušková, v Kynšperku v lokalitě Zlatá a Dolní Pochlovice. Povolené, ale zatím nerealizované ČOV jsou v Arnoltově (patří pod Březovou), Černém Mlýnu (také patří pod Březovou) a v Nadlesí (patří pod Locket). Při porovnání krajů z hlediska počtu obyvatel napojených na kanalizaci s ČOV je na tom po Praze nejlépe Karlovarský kraj.

Dotazováním obcí a odborů životního prostředí ORP Sokolov a Kraslice jsme zjistili, že obce na Kraslicku mají zpracovány digitální povodňové plány, obce na Sokolovsku nemají digitální povodňový plán, ale mají klasické povodňové plány v analogové podobě. Digitální povodňový plán je zpracován pro města Sokolov a Kraslice. Z obcí u řeky Ohře je kompletní protipovodňová ochrana zajištěna v Královském Poříčí. V Sokolově je dokončena protipovodňová ochrana Lobezkého potoka a je dokončen protipovodňový val řeky Ohře v ulici J. K. Tyla v Sokolově. Dokončena je protipovodňová ochrana na Suchém potoce v Kynšperku nad Ohří, tato protipovodňová ochrana není dimenzována na projektovanou hladinu Q50. Další protipovodňová opatření nejsou na Sokolovsku zatím povolena.

V obcích příslušných pod ORP Sokolov jsou z hlediska povodňové rizikové území: v Sokolově zahrádkářský areál Bohemia, v Kynšperku nad Ohří ulice Na Hrázi, v Lokti lokalita soutoku řeky Ohře s Loučským potokem a v Novém Sedle lokalita Chranišov na Loučském potoce. V obci Mírová je potřeba aktualizovat protipovodňový plán. V obcích patřících pod ORP Kraslice jsou riziková především tato území z hlediska povodní: zahrádkářská kolonie v Kraslicích u Svatavské cesty směrem na Hraničnou, silniční most přes řeku Svatavu v Anenském údolí (pod Rotavským nádražím), Růžové údolí v Dolní Rotavě u vodního toku Rotava, část města Oloví zvaná Lipeč u řeky Svatavy a dále město Oloví na soutoku řeky Svatavy a Novohorského potoka.

Vodstvo na území MAS Sokolovsko není tvořeno jen řekou Ohře a vodními nádržemi, ale také množstvím menších toků. Nejvíce problematickým potokem na území MAS Sokolovsko je Chodovský potok, který se se dlouhodobě potýká se značným znečištěním. Částečné zlepšení může přinést dokončení kanalizace v obcích, kterými potok protéká. Díky uměle vytvořenému korytu docházelo k vysušování přilehlých rašelinišť. Tento problém byl vyřešen revitalizací koryta v úseku dlouhém téměř 3 km mezi osadou Mezihorská až k prameništi jižně od obce Jidřichovice. V rámci revitalizace bylo koryto navráceno do původní trasy.

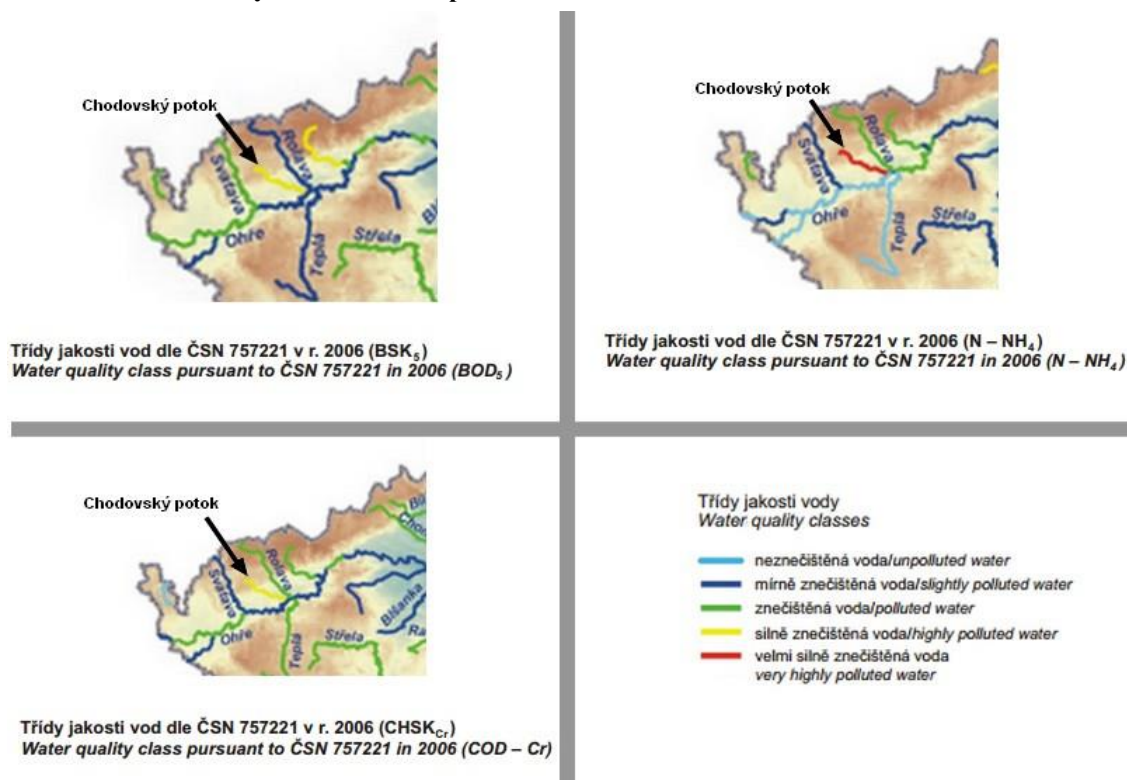
Obr. č. 40: Mapa vybraných vodních toků na území MAS Sokolovsko o.p.s

Zdroj: Vlastní zpracování

Na následujících mapách je zobrazena kvalita vody, kromě Chodovského potoka, dosahují toky na tomto území dobrých hodnot. (Zdroj: [http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFNFVPN5/\\$FILE/karlovarsky_06_final_eb%5B1%5D.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFNFVPN5/$FILE/karlovarsky_06_final_eb%5B1%5D.pdf))

Obr. č. 41: Jakost vody v Chodovském potoce

Zdroj: vlastní zpracování

2.7.5 Ovzduší

Na území MAS Sokolovsko byl od r. 1992 realizován rozsáhlý program zaměřený na splnění požadavků legislativy k ochraně vod a ovzduší před znečišťujícími látkami a na environmentálně šetrné nakládání s odpady. Prioritními opatřeními ke zlepšení kvality ovzduší ve městě Sokolově byl přechod Elektrárny Tisová na fluidní spalování. Dále obecná změna palivové základny (náhrada tuhých paliv zemním plynem). Dalšími opatřeními bylo zavedení efektivních a environmentálně šetrných technologií a produktů v rámci ekologických programů Sokolovské uhelné, právní nástupce, a.s. a sokolovské chemičky Hexion a.s. Opatření byla úspěšná.

V případě palivového kombinátu Vřesová zpracovatelské části Sokolovské uhelné došlo k zavedení technologie spalování odpadních zápachajících plynů, odsíření spalin, jejichž dalším zpracováním vzniká komerčně využitelná kyselina sírová. Dále odsíření metodou mokré vápencové vypírky. Procesem najíždění generátorů pomocí tlakového vzduchu byla výrazně zkrácena doba najíždění a tudíž i množství exhalací surového plynu. Byly rekonstruovány elektroodlučovače tuhých látek, došlo k výraznému snížení emisí popílku a emisí oxidů dusíku NO_x .

(Zdroj: http://www.suas.cz/uploads/110170487247b2c8037de4b_07162_brozura_eko_su_mail.pdf).

Vybudování systému centrálního zásobování teplem z Elektrárny Tisová a z palivového kombinátu Vřesová umožňuje dodávat teplo do domácností v mnoha okolních obcích a městech. Čímž došlo ke značnému snížení znečištění ovzduší v sídlech, kdy není nutno používat lokální zdroje, tam kde jsou dodávky tepla vyřešeny pomocí centrálního zásobování.

Při znečištění ovzduší jsou sledovány především následující škodliviny: skleníkové plyny (především oxid uhličitý CO_2), oxid siřičitý - SO_2 , oxidy dusíku – NO_x , vybrané kovy - arzen, kadmium, chrom, nikl, olovo, a zinek, dále oxid uhelnatý – CO ad. Od r. 1996 jsou prováděna měření výše uvedených škodlivin přímo ve městě Sokolov. Od roku 1998 nebyly imisní limity překročeny při hodnocení ročního průměru a jednotlivých měsíčních průměrů. 24 hodinové denní koncentrace jsou překračovány výjimečně v zimních měsících (prosinec, leden, únor). Denní indexy kvality ovzduší odpovídají celoročně třídě 1 a 2, což je "čisté ovzduší" (ovzduší zdraví příznivé) a "vyhovující ovzduší" (ovzduší zdravé). Na základě ročního indexu kvality ovzduší je možno hodnotit ovzduší na Sokolovsku jako uspokojivé. (Zdroj: Město Sokolov, <http://www.sokolov.cz/scripts/detail.php?pgid=146>).

V r. 2006 pro Karlovarský kraj vypracovala agentura CENIA, česká informační agentura životního prostředí, Analýzu stavu životního prostředí. Z této analýzy vyplývají následující nejvýznamnější zdroje znečištění ovzduší na území MAS:

- Nejdůležitějšími **liniovými zdroji znečišťování** ovzduší je silnice R6 mezi Ostrovem a Chebem.
- Mezi nejvýznamnější bodové zdroje znečišťování ovzduší patří Sokolovská uhelná, právní nástupce a. s.; zpracovatelská část Vřesová, ČEZ, a. s.; Elektrárna Tisová, sokolovská chemička Hexion a. s.; Lias Vintířov, lehký stavební materiál k. s. a O-I Manufacturing Czech Republic, a. s.

(Zdroj: [http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFNFPN5/\\$FILE/karlovarsky_06_final_eb%5B1%5D.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFNFPN5/$FILE/karlovarsky_06_final_eb%5B1%5D.pdf)).

V produkci skleníkových plynů v regionu dominovala zpracovatelská část Sokolovské uhelné, následována firmou ČEZ a. s. a její elektrárnou Tisová. Přesto je nutno poznamenat, že elektrárna Tisová používáním 2 fluidních kotlů a 100 MW bloku s odsiřovací jednotkou je nejen spolehlivým zdrojem tepla, ale zároveň vyřešila problém emisí znečišťujících látek, které unikají do ovzduší. Přičemž roční výroba elektřiny se pohybuje okolo 1,6 TWh, dodávka tepla odběratelům okolo 1500 TJ. (Zdroj: <http://www.cez.cz/cs/vyroba-elektriny/uhelne-elektrarny/cr/tisova.html>).

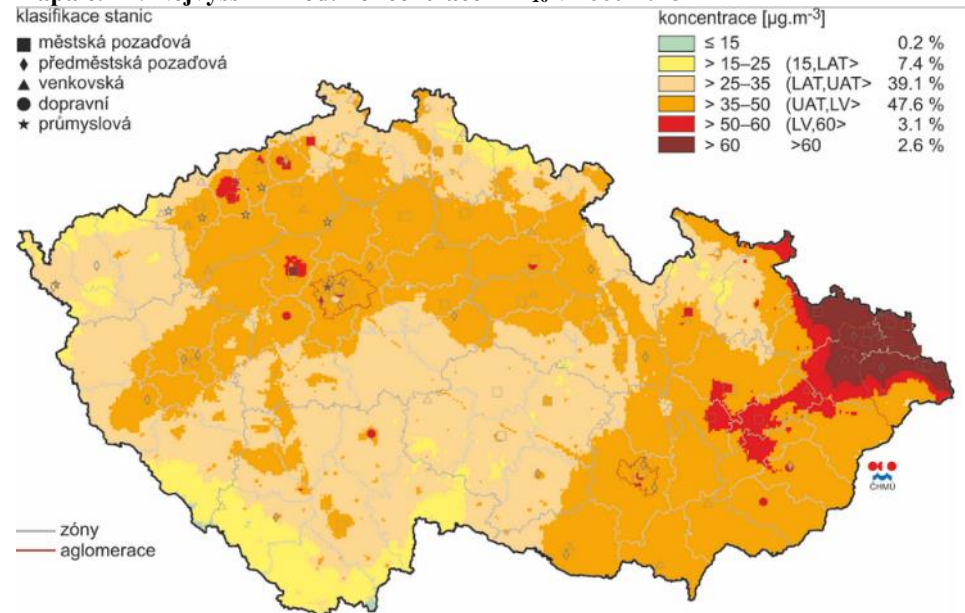
Jak již bylo řečeno v kapitole o technické infrastruktuře, na rozdíl od většiny krajů České republiky, kde je nejvýznamnějším zdrojem emisí NO_x doprava, v Karlovarském kraji (podobně jako v Ústeckém, Moravskoslezském a Pardubickém) mají zásadní vliv velké stacionární zdroje znečišťování. V posledních letech hrají stále významnější roli lokální topeniště, která znečišťují suspendovanými částicemi PM a emisemi benzo(a)pyrenu. (Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj: *Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020*).

V rámci dotazníkového šetření v obcích bylo potvrzeno, že mnozí obyvatelé, přestože je v obci vyřešena plynofikace, nadále upřednostňují vytápění tuhými palivy (viz kapitola Dotazník pro obce).

V roce 2012 Karlovarský kraj zpracoval velmi podrobnou **analýzu stavu ovzduší**, ze které vyplynulo, že okres Sokolov patří mezi nejméně problematické regiony v České republice. Podrobné výsledky jsou k dispozici v aktualizovaném Programu snižování emisí a programu ke zlepšení kvality ovzduší Karlovarského kraje, který je dostupný na portálu Karlovarského kraje. (Zdroj: http://www.kr-karlovarsky.cz/zivotni/Documents/Aktualizace_PSE_a_PZKO_2012_small.pdf).

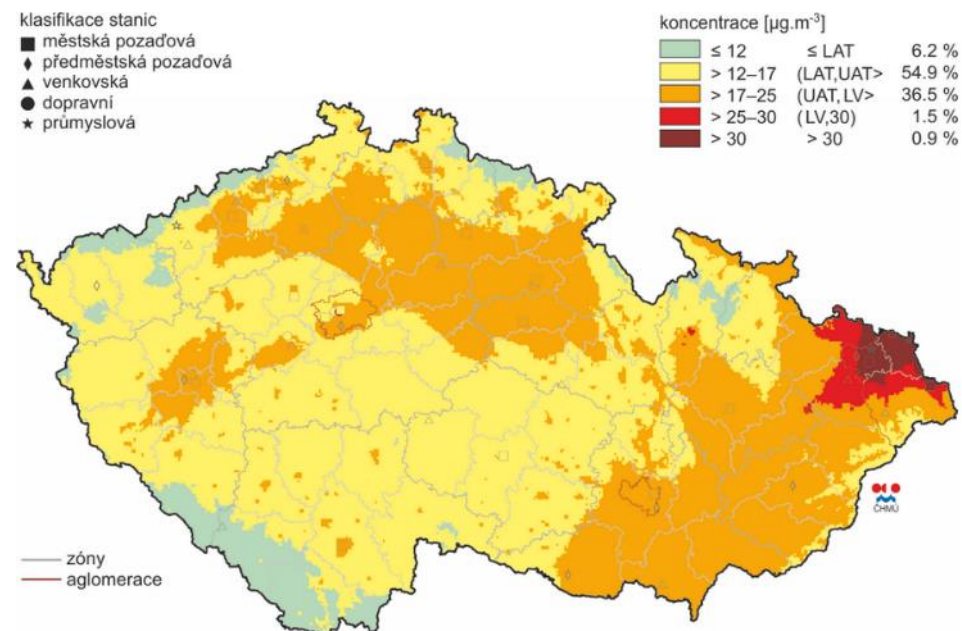
Následující mapy ukazují stav znečištění ovzduší v České republice pro vybrané ukazatele znečištění suspendovanými částicemi. Z map je vidět dobrý stav ovzduší na území MAS Sokolovsko v porovnání s ostatními regiony České republiky.

Mapa č. 24: Nejvyšší 24 hod. koncentrace PM₁₀ v roce 2013

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/13groc/gr13cz/png/o04_1_01.png

Mapa č. 25: Roční průměrné koncentrace PM_{2,5} v roce 2013

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/13groc/gr13cz/png/o04_1_07.png

2.7.6 Odpadové hospodářství

V České republice je nakládání s odpady upraveno zákonem č.185/2001 Sb. o odpadech, který klade důraz na předcházení vzniku odpadů, stanoví hierarchii nakládání s nimi a prosazuje základní principy ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel při nakládání s odpady. Zajistit využití či zneškodnění odpadů je povinností jeho původce.

V současné době nemá skládkování ekonomicky rovnocennou alternativu. Ve výhledu je však nutno počítat s přechodem na sice finančně nákladnější, ale z hlediska přístupu k ochraně životního prostoru nezbytné – spalování a tepelné využití odpadů, důslednou separaci a recyklaci odpadů tak, jak je to požadováno ve vyspělých státech EU. Pozitivní informací je fakt, že množství odpadů meziročně dlouhodobě klesá.

Množství vyprodukovaných odpadů klesá, ale zvyšuje se podíl **komunálního odpadu** na celkové produkci odpadů. Zároveň se zvyšuje výtěžnost separace. Pro podporu dalšího zlepšování úrovně třídění využitelných složek odpadů uzavřel Karlovarský kraj smlouvu se společností EKO-KOM o realizaci projektu ke zvýšení intenzity třídění v obcích. Finanční podpora směřovala k dovybavení sběrných dvorů, ke zlepšení informovanosti obyvatel formou široké mediální osvěty i k dalším způsobům environmentální výchovy. V Karlovarském kraji produkce komunálního odpadu stagnuje. V r. 2011 vycházelo na 1 občana žijícího na území MAS 311 kg komunálního odpadu (stejně jako v r. 2009).

Síť sběrných míst a zařízení ke zpracování **autovraků** je v Karlovarském kraji vybudována v dostatečné kapacitě. Prakticky rovnoměrně rozmístěno je 12 zařízení ke zpracování autovraků. Karlovarský kraj podporuje dovybavení sběrných dvorů, velká pozornost je také věnována ekologické výchově a vzdělávání.

Další aktivitou kraje je realizace projektu **integrovaného systému nakládání s odpady** (tj. odklonu od skládkování komunálního odpadu), který navrhuje využívat výhody uplatnění paliva vznikajícího z odpadů jako náhrady vsázky hnědého uhlí v technologii zplyňování v paroplynovém cyklu výroby elektrické energie. Základem systémového řešení jsou zpracovatelská centra na principu mechanicko - biologické úpravy odpadů. (Zdroj: http://www.kr-karlovarsky.cz/zivotni/Documents/POH_vyhodnoceni_2011.pdf, str. 6, 12, 17).

Komunální odpad je na území MAS Sokolovsko skládkován na skládkách v Březové a ve Vintířově. Dle provedeného místního šetření mají ve všech obcích MAS Sokolovsko obyvatelé možnost třídit plasty, papír a sklo. Především ve větších obcích jsou k dispozici také kontejnery pro sběr textilu, elektroodpadu a nápojových kartonů.

Podle výsledků ankety pro občany na území MAS Sokolovsko je 96 % respondentů spokojeno se systémem sběru komunálního odpadu, 86 % respondentů je spokojeno se systémem sběr tříděného odpadu a 80 % respondentů je spokojeno se systémem sběru nebezpečného odpadu. Nespokojení respondenti vytýkají především absenci sběru bioodpadu, dále systém sběru nebezpečného odpadu, plechovek a nápojových kartonů. Jednotlivci jsou nespokojeni s počtem odpadkových košů, frekvencí svozu odpadu, provozní dobou technických služeb a systémem nastavení poplatku za odpad a jeho výší.

Tab. č. 51: Odpady podle vybraného způsobu nakládání v Karlovarském kraji

Nakládání s odpady (v tunách)	2010	2011	2012	2013
Nakládání s odpady celkem	277 835	1 157 288	373 444	224854
z toho:				
recyklace (R4, R5)	9 906	35 779	117 282	7989
spalování (R1, D10)	i.d.	13 343	5 023	7643
skládkování a ostatní způsoby ukládání v úrovni nebo pod úrovní terénu (D1-D5)	65 467	853 026	30 784	29233
	v tom nebezpečné			
Nakládání s odpady celkem	17 107	11 881	3 361	6154
z toho:				
recyklace (R4, R5)	-	0	-	-
spalování (R1, D10)	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
skládkování a ostatní způsoby ukládání v úrovni nebo pod úrovní terénu (D1-D5)	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
	ostatní			
Nakládání s odpady celkem	260 728	1 145 407	370 082	218700
z toho:				
recyklace (R4, R5)	9 906	35 779	117 282	7989
spalování (R1, D10)	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
skládkování a ostatní způsoby ukládání v nebo pod úrovní terénu (D1-D5)	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-03, Statistická ročenka Karlovarského kraje 2012, Statistická ročenka Karlovarského kraje 2013 a 2014

Naopak dosud nevyřešeným problémem je existence mnoha **černých skládek a tzv. staré zátěže**, tj. skládky, na něž byl ukládán odpad nejrozumnějšího charakteru, aniž by byla lokalita dostatečně zabezpečena. S ohledem na blízkost hranic s Německem je řada skládek tvořena odpadem dovezeným ze zahraničí. V řešeném území je evidováno několik set skládkových lokalit, přitom je téměř jisté, že nejsou podchyceny všechny. V dotazníkovém šetření potvrdilo výskyt černých skládek na svém katastrálním území celkem 21 obcí. Dle místního šetření je problémem také znečištění krajiny a lhostejnost obyvatel ke vzhledu svého okolí.

2.7.7 Půda

Využití půd na území MAS Sokolovsko je **různorodé**. Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, okres Sokolov je jedním ze 4 okresů s nejmenším podílem zemědělské půdy v ČR, naopak patří mezi jeden z 12 okresů s nejvyšším podílem lesní půdy na celkové výměře. Pro území MAS Sokolovsko je typický malý podíl orné půdy na celkové výměře. Je zde malý počet zemědělských subjektů, naopak je zde velký podíl ekologicky hospodařících zemědělců na celkovém počtu zemědělských subjektů. Kromě využití půdy na Sokolovsku pro lesní a zemědělské účely jsou zde oblasti, kde probíhá těžba (především hnědého uhlí, dále pak živce a kaolínu) a území rekultivovaná po těžbě.

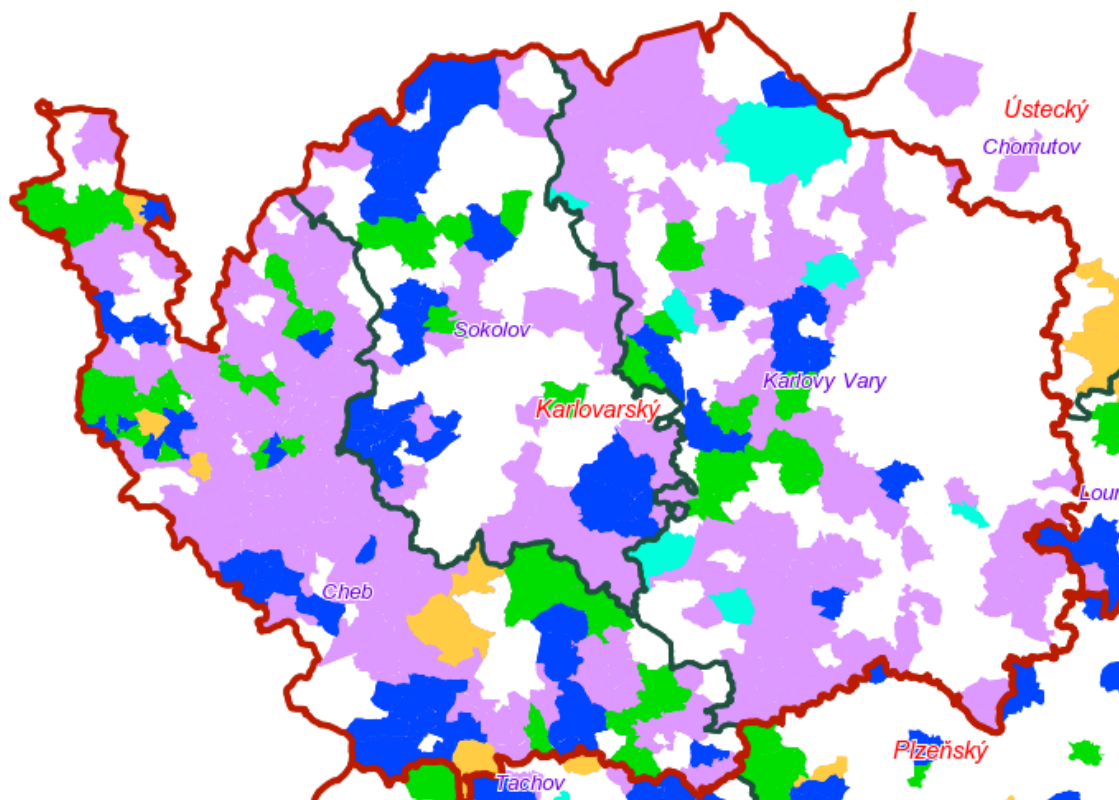
Stejně jako v jiných oblastech krajiny v ČR tak i na Sokolovsku je vzhled krajiny velmi ovlivněn dlouhodobým působením člověka.

Více než polovina orné půdy v ČR je ohrožena erozí, jedná se hlavně o **vodní a větrnou erozi**. I když mezi nejvíce ohrožené oblasti ČR v tomto směru patří jižní Morava a Lounsko, nelze ani na Sokolovsku tento problém přehlížet.

Základním nástrojem pro plánování krajiny jsou komplexní **pozemkové úpravy**. Vytvářejí podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, poskytují ochranu před erozí, zvyšují ekologickou stabilitu krajiny, zlepšují zpřístupnění pozemků a prostupnost krajiny, což mimo jiné může vést i k zvýšení turistického potenciálu krajiny. Pozemkovými úpravami se dle zákona č. 139/2002 Sb. Komplexní pozemkové úpravy (KPÚ) řeší nové uspořádání vlastnických vztahů k pozemkům v obvodu pozemkové úpravy. Cílem komplexních pozemkových úprav je nové prostorové a funkční uspořádání, scelení nebo dělení, zabezpečení přístupnosti pozemků a celých částí území, dále vyrovnání hranic pozemků tak, aby byly vytvořeny co nejlepší podmínky pro obhospodařování. Současně jsou také řešena opatření, která přispívají ke stabilizaci a zlepšení stavu životního prostředí a vodního režimu v krajině. Komplexní pozemkové úpravy se také zabývají nedořešenými vlastnickými vztahy. Jednoduché pozemkové úpravy (JPÚ) mají jen jeden nebo několik cílů pozemkových úprav a neřeší širší územní vztahy a veřejné zájmy. Mají umožnit efektivní hospodaření do doby, než bude provedena komplexní pozemková úprava. Následující mapa ukazuje stav pozemkových úprav v Karlovarském kraji v roce 2014. Na území MAS Sokolovsko je na konci roku 2014 evidováno 26 ukončených komplexních pozemkových úprav a 7 zahájených komplexních pozemkových úprav, dále zde probíhají jednoduché pozemkové úpravy.

Mapa č. 26: Stav pozemkových úprav v Karlovarském kraji v roce 2014

zelená: zahájená KPÚ
modrá: ukončená KPÚ
žlutá: KPÚ k zahájení
světle modrá: zahájená JPÚ
růžová: ukončená JPÚ

Zdroje: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/pozemkove-upravy/pozemkove-upravy/co-jsou-pozemkove-upravy/>
<http://www.la-ma.cz/?p=3>
zákon č. 139/2002 Sb.
(staženo 11.11.2014)

2.7.8 Těžba a rekultivace

Těžba hnědého uhlí je jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících životní prostředí na Sokolovsku. Těžbu hnědého uhlí a následné rekultivace území po těžbě provádí společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s.

Během procesu zpracování uhlí vznikají ekologické zátěže především ve formě odkališť. Tato odkaliště souvisejí s technologickým procesem zpracování uhlí. Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s. má zákonnou povinnost všechny ekologické zátěže při ukončení své činnosti zlikvidovat. V současné době jsou odkaliště v okolí palivového kombinátu Vřesová pro okolí města Chodova zátěží hlavně z hlediska zápachu především v letních měsících.

Na Sokolovsku jsou prováděny **rekultivace lesní, zemědělské, vodní a ostatní**. Lesnická rekultivace je prováděna především na svazích. Zemědělská rekultivace je prováděna buď za použití ornice sejmuté při záborech půdy, nebo bez ornice na jílech, kterými jsou tvořeny výsyvky. Součástí rekultivací je vytváření vhodných biotopů pro chráněné druhy rostlin a živočichů. Dochází k transferům ohrožených druhů na jiná místa, která jsou méně ohrožená.

Jedním z negativních důsledků povrchové těžby hnědého uhlí je zánik původních ekosystémů. Ekosystémy vznikající na rekultivovaných plochách nemohou být replikou původních ekosystémů. Cílem je zajištění diverzity krajiny, zachování populací co největšího množství organismů, které se v krajině vyskytovaly při respektování vývoje ekosystémů na výsyvkách. Výsyvky sami o sobě mohou hostit řadu vzácných druhů organismů, pro některé z nich jsou dokonce v rámci České republiky unikátní lokalitou.

Na rekultivovaném území jsou budovány vodní nádrže jako navrácení vodního ekosystému do krajiny, slouží také k zachycování přívalových dešťů. Některé rekultivace jsou prováděny jako vodní, například vodní plocha Michal, která slouží k rekreaci a vodním sportům. Je zde sportovní areál s písčnou pláží, sociálním zázemím, restaurací a parkovištěm. Objem nádrže Michal je 800 tis. m³, maximální hloubka 5,6 m a průměrná hloubka je 2,85 m. V současné době je vodou z řeky Ohře napouštěna velká rekultivovaná vodní plocha Medard u Habartova. Dvě menší vodní plochy vznikly u Habartova napuštěním vytěženého lomu Boden. U Chodova se nachází Smolnická výsypka, kde se nachází vodní plocha Bílá voda, která také slouží k rekreaci. Na další části Smolnické výsyvky probíhá především lesnická rekultivace a zatravnění. Poslední velká zbytková jáma zbude po ukončení těžby uhlí v lomech Družba a Jiří v roce 2036. Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s. plánuje tuto plochu rekultivovat také jako vodní. Vznikne tak jezero o ploše 1 322 ha s objemem vody 515 mil m³, s maximální hloubkou 93 m a průměrnou hloubkou 40 m. (Zdroj: http://www.suas.cz/uploads/110170487247b2c8037de4b_07162_brozura_eko_su_mail.pdf).

V rámci rekultivací bylo ve východní části lokality Silvestr u obce Dolní Rychnov vybudováno golfové hřiště.

Kromě těžby hnědého uhlí se území MAS Sokolovsko z hlediska vlivu na životní prostředí týká také plánovaná **těžba kaolinu**. V nejbližší době je plánováno zahájení těžby kaolinu společností Sedlecký kaolin a. s. v lokalitě Jenišov. Plánovaná těžba kaolinu v Jenišově naráží na protesty obyvatel Jenišova, kteří se obávají zhoršení životního prostředí v obci. Jedná se o dopravní zátěž (hluk, exhalace, prach) a prach z těžby. Dále může dojít k ohrožení dalšího rozvoje obce a další výstavby, hrozí ztráta atraktivnosti obce. Kaolin je významnou surovinou

pro keramický, papírenský a chemický průmysl. Jeho těžba může přinést další pracovní místa. V Jenišově proběhlo na podzim 2014 spolu s komunálními volbami referendum k otázce těžby kaolinu. Na otázku, zda souhlasí s těžbou kaolinu v katastru své obce, odpovědělo nesouhlasně 256 z 280 respondentů. Těžba kaolinu v Jenišově je ovšem již povolena, na katastru obce se nachází ještě jedno ložisko, u kterého zatím nezačalo povolovací řízení. Jako chráněná území jsou ložiska vyhlášena od roku 1990. Se zahájením těžby kaolinu v katastru obce Jenišov počítá společnost Sedlecký kaolin a. s. od 2. čtvrtletí roku 2015. Těžba kaolinu je v plánu také v lokalitě u obce Mírová. Dále je plánováno rozšíření těžby kaolinu v katastru obce Božičany, což je lokalita nenacházející se sice přímo na území MAS Sokolovsko, ale v jejím bezprostředním sousedství. (zdroj: <http://www.sedlecky-kaolin.cz/cz/profil-firmy/zakladni-informace.htm>, http://vary.idnes.cz/odpurci-tezby-u-jenisova-zkusi-zastavit-bagry-pomoci-referenda-pw2-/vary-zpravy.aspx?c=A140918_2100446_vary-zpravy_ba, staženo 18.9.2014, http://vary.idnes.cz/lide-sli-k-referendu-v-jenisove-a-ve-zluticich-fab-/vary-zpravy.aspx?c=A141012_105912_vary-zpravy_ba, staženo 15.10.2014, http://vary.idnes.cz/tezari-kaolinu-rozsiri-doly-u-bozican-dxr-/vary-zpravy.aspx?c=A141217_2124885_vary-zpravy_ba, staženo 17. 12. 2014)

2.7.9 Invazivní druhy

Invazní druh je na daném území nepůvodní, nekontrolovaně se šíří a agresivně vytlačuje původní druhy. Může dojít k rozvrácení původního ekosystému, ekologickým škodám a snižování biodiverzity.

Obr. č. 42: Bolševník velkolepý

Zdroj: foto vlastní

V celorepublikovém porovnání je Karlovarský kraj nejvíce zasaženým krajem z hlediska výskytu **invazních rostlin**. Nejznámějším invazním druhem je **bolševník velkolepý**, který je nejen invazní rostlinou schopnou ničit původní ekosystémy, ale je nebezpečný i pro člověka, protože fototoxické látky, které obsahuje, dráždí kůži a způsobují vyrážky a puchýře. U nás pravděpodobně první bolševníky nechal vysadit kníže Metternich, první záznam o jejich pěstování na zámku Kynžvart pochází z roku 1862. Zplanělé rostliny se začaly v okolí objevovat o několik let později a postupně došlo k jejímu rozšíření. Koncem 20. st. již byla známa rizika spojená s výskytem této rostliny a postupně se začalo přistupovat k její likvidaci.

Obr. č. 43: Netýkavka žláznatá

Zdroj: <http://www.kvetenacr.cz/detail.asp?IDdetail=98>

Karlovarský kraj realizuje projekt „Omezení výskytu invazních rostlin v kraji“ z Operačního programu Životní prostředí. Jedná se o likvidaci bolševníku velkolepého, všech tří druhů křídlatek a netýkavky žláznaté. Křídlatky a netýkavka zamořují břehy vodních toků, způsobují neprůchodnost krajiny, erodují půdu a zhoršují tak následky povodní. (Zdroje: <http://apdm.cz/2014/05/o-projektu-5/>, http://www.kr-karlovarsky.cz/krajske_listy/Stranky/140507-Likvidace-bolsevníku.aspx#.U5feNPI_vyE, http://vary.idnes.cz/projekt-likvidace-bolsevníku-v-karlovarskem-kraji-pokracuje-pt2-/vary-zpravy.aspx?c=A140509_145424_vary-zpravy_slv).

Z nepůvodních druhů živočichů jsou na území MAS Sokolovska nejvíce zastoupeny nepůvodní druhy vysoké zvěře. Na našem území nemají přirozené nepřátele, působí citelné škody v lesním hospodářství a jedinou možností regulace jejich množství je lov. Konkrétně se jedná především o jelena sika a muflona. **Jelen sika** pocházející z východu Asie byl na

přelomu 19. a 20. st. vysazen v západních Čechách. Nejprve byl uměle chován v oborách na Plzeňsku. Od 40. let minulého století se díky válečným událostem a poškození oplocení obor dostal do volné přírody, kde se postupně šíří a jeho počty ve volné přírodě se stále zvyšují. Jelen sika je substituentem jiných u nás původních druhů, hlavně jelena lesního. Nežádoucí je křížení jelena lesního a jelena siky. (Zdroj: <http://myslivecke.webnode.cz/ekologie-v-chovech-zvere/nepuvodni-druhy-zvere-v-cr/>). Dalšími příklady nepůvodních živočišných druhů mohou být mýval severní a psík mývalovitý. (zdroj: <http://invaznidruhy.nature.cz/informace-o-druzich/invazni-zivocichove/>, http://www.jarojaromer.cz/invaze/?page_id=4, staženo 18.9.2014)

Obr. č. 44: Jelen sika

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Jelen_sika

Otázkou je **návrat původních druhů živočichů do volné přírody**. Jedná se především o rysy, vlky a medvědy. V pohraničních horách České republiky se vlci, rysy a medvědi vyskytovali ještě na přelomu 19. a 20. století. Lidé je však hubili jako své konkurenty, protože o velkých šelmách tradičně uvažovali jako o „škodné“. Poté, co velké šelmy z naší krajiny zmizely, si lidé začali uvědomovat jejich význam. Na Šumavě byla realizována reintrodukce (znovu osídlení) rysa pomocí člověka. Do Beskyd přirozeně migrují medvědi, vlci a rysy ze Slovenska. U části obyvatel je patrný strach z napadení člověka (podle odborníků neodůvodněný) a ze škod na ovcích. Škody způsobené vlkem, medvědem a rysem hradí stát podle zákona č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými druhy živočichů. Na území MAS Sokolovsko zatím nebylo realizováno znovuosídlení např. horských oblastí Krušných hor některým ze zmiňovaných původních druhů šelem, ani do zdejších oblastí tyto živočichové přirozeně nemigrují. (Zdroje: <http://www.npsumava.cz/cz/1302/sekce/rys/>, <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/Zamereno-na-verejnost/obtizny-navrat-vlku-do-ceske-republiky.html>, <http://www.treking.cz/priroda/navrat-velkych-selem.htm>, staženo 10. 10. 2014)

2.7.10 Investice do ochrany životního prostředí

O snaze přispět ke zlepšení stavu životního prostředí svědčí následující tabulka Českého statistického úřadu. Dokládá objem prostředků investovaných do ochrany životního prostředí v jednotlivých okresech Karlovarského kraje v roce 2010, údaje jsou v tisících Kč. V porovnání s investicemi Karlovarského kraje z roku 2003 **došlo k poklesu investic o 160,7 mil. Kč**, z toho pokles pro oblast okresu Sokolov činil 74,9 mil. Kč. Největší pokles zaznamenaly investice do oblasti ochrany ovzduší a klimatu. Přesto naprostá většina z nich plynula právě do okresu Sokolov.

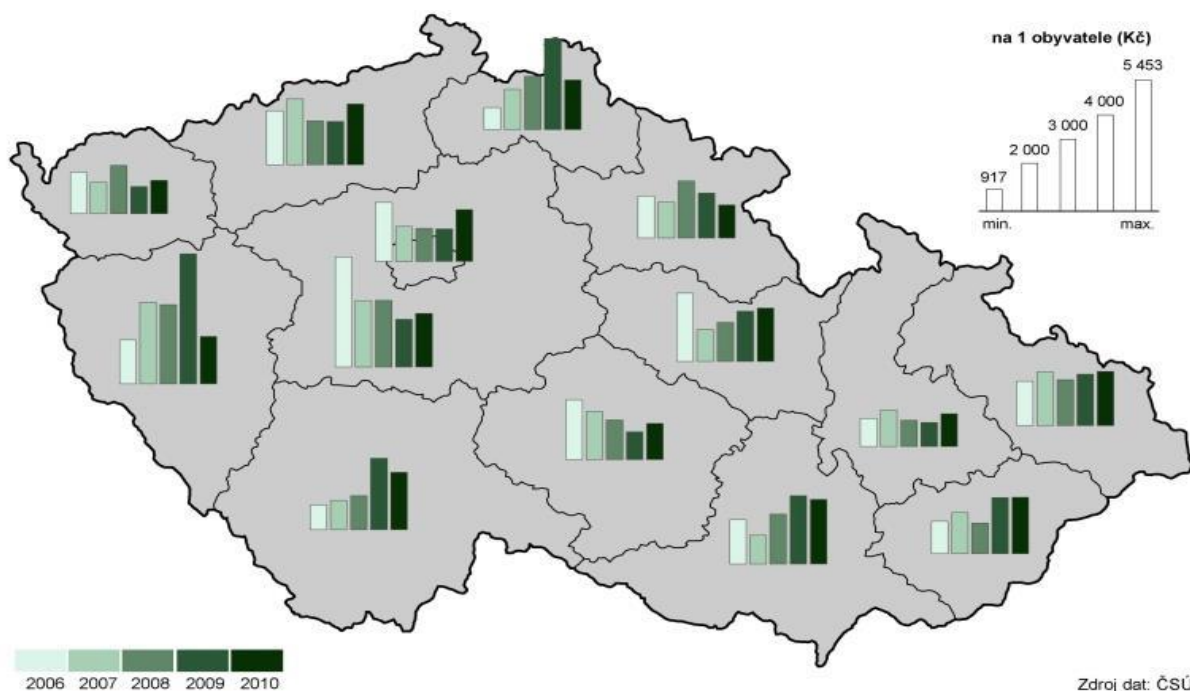
Tab. č. 52: Investice na ochranu ŽP podle okresu sídla investora v roce 2013 (v tis. Kč)

Kraj/okresy	Celkem	Ochrana ovzduší a klimatu	Nakládání s odpadními vodami	Nakládání s odpady	Ostatní investice
Karlovarský kraj	459 229	81 021	288 020	72 027	1093
Cheb	108 510	5 981	i.d.	3 841	i.d.
Karlovy Vary	214 558	17 053	177 013	18 898	i.d.
Sokolov	136 161	57 987	i.d.	49 288	-

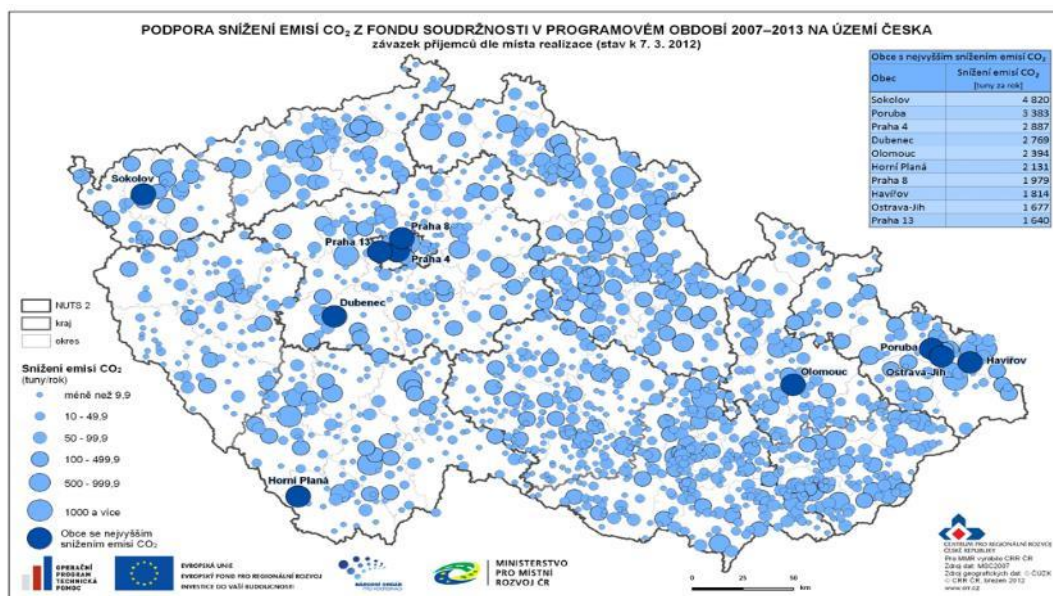
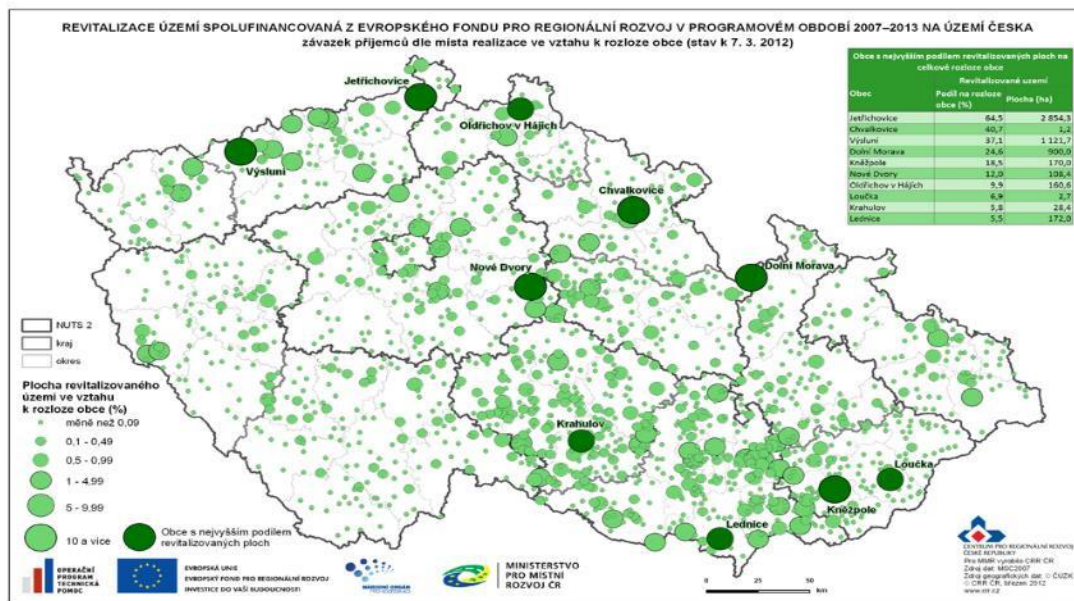
Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka KVK, ŽP, <https://www.czso.cz/csu/czso/3-zivotni-prostredi106-wyiki>, staženo dne 13.07.2015

Pro porovnání výše investic Karlovarského kraje vůči ostatním krajům České republiky, předkládáme následující mapu investic do oblasti životního prostředí.

Mapa č. 27: Investice na ochranu životního prostředí v jednotlivých krajích ČR v letech 2006-2010

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/531364-12-r_2012-09, kartogram č. 13

Závěrem lze konstatovat, že další vývoj krajiny směřuje k **obnově horské lesní krajiny** v Krušných horách, vytvoření nové pánevní krajiny v Podkrušnohorské pánvi a obnovení poškozeného území Slavkovského lesa.

Na Sokolovsku bude nadále probíhat především **těžba hnědého uhlí**, výše roční těžby se mírně sníží na cca 10 milionů tun, s předpokládaným vyuhlením kolem roku 2035. V sokolovském hnědouhelném revíru bude celkově až do vyuhlení zasaženo přibližně 9.000 ha plochy, z toho bude cca 500 ha teprve povrchovou těžbou zasaženo. Naproti tomu plně je dokončena rekultivace např. vnějších výsypek Matyáš a Antonín. Z celkové zasažené plochy bude provedeno přibližně 16 % zemědělských, 20 % hydrických a přes 60 % lesnických rekultivací. Dále je potřeba věnovat pozornost efektivní ochraně půdy před erozí, retenční schopnosti krajiny vhodným hospodařením se zemědělskou a lesní půdou a podporou regenerace brownfieldů.

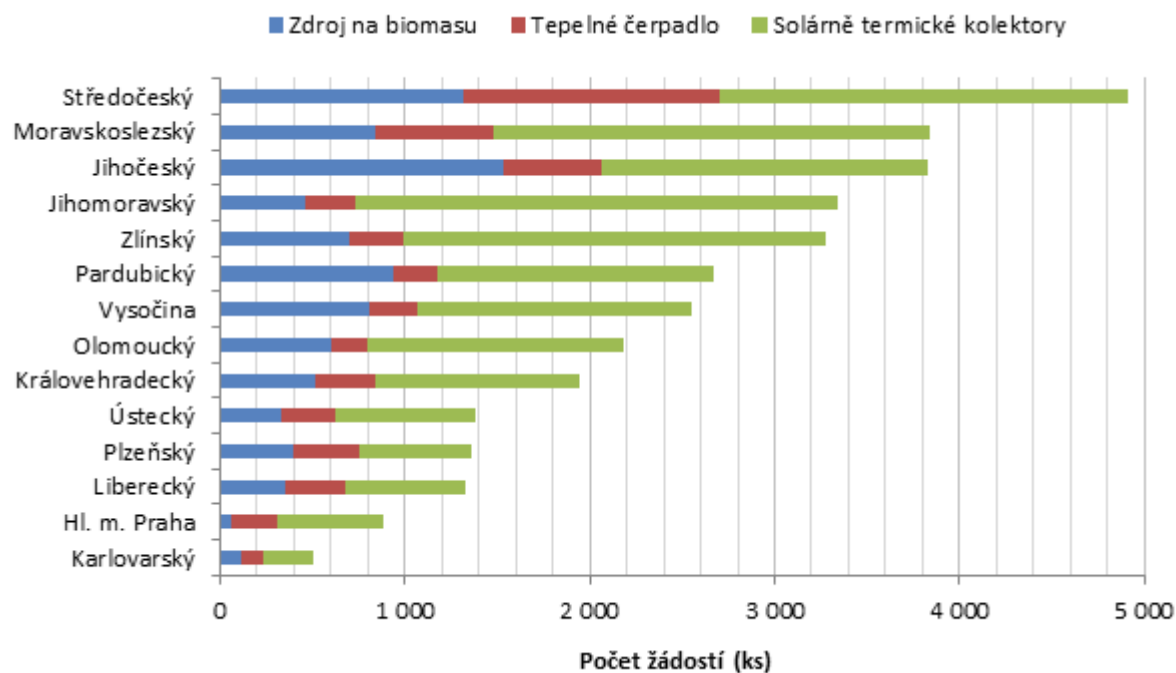
Jak je vidět z předchozích kapitol, stav životního prostředí na Sokolovsku se zlepšuje a dosahuje nyní, především v oblasti kvality ovzduší, velmi dobrého stavu. Přesto dle provedeného šetření (Zdroj: Projekt ReSource, <http://www.sokolov-vychod.cz/resource.php>) je **image Sokolovska** v České republice **špatná**. Sokolovsko je vnímáno jako region zasažený těžbou s poškozeným životním prostředím.

2.7.11 Obnovitelné zdroje energie

S ochranou životního prostředí souvisí využívání obnovitelných zdrojů energie. Cílová hodnota pro EU vyplývající ze strategie Evropa 2020 činí 20 % podílu energie z obnovitelných zdrojů v roce 2020. Pro Českou republiku díky geografickým podmínkám došlo ke snížení na minimálně 13 % podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě v roce 2020. (Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj: *Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020*).

Podíváme-li se na využívání možností investic do obnovitelných zdrojů energie v jednotlivých krajích České republiky, zjistíme, že Karlovarský kraj v tomto ukazateli zaostává. Následující graf ukazuje pro jednotlivé kraje počet žádostí na využití obnovitelných zdrojů energie v dotačním programu „Zelená úsporám“ vyhlášeného Ministerstvem životního prostředí, který trval od dubna 2009 do konce roku 2012. (Zdroj: <http://oze.tzb-info.cz/9978-obnovitelne-zdroje-v-ceskych-domacnostech-k-vytapeni-a-priprave-teple-vody-ii>).

Graf č. 6: Počet žádostí na využití obnovitelných zdrojů energie v programu Zelená úsporám dle krajů, zdroj IS-GIS SFŽP

Zdroj: <http://oze.tzb-info.cz/9978-obnovitelne-zdroje-v-ceskych-domacnostech-k-vytapeni-a-priprave-teple-vody-ii>

2.8 Ekonomika

2.8.1 Průmysl

Oblast Sokolovska byla ve středověku úrodným místem pro pěstování chmelu. „**Chmelová doba**“ byla od 17. století postupně vytlačována těžbou uhlí (k úplnému zániku chmelařství na Sokolovsku došlo v druhé polovině 19. století). Začaly zde vznikat hutě a první hamry. Od konce 18. století se na Sokolovsku začíná rozvíjet průmyslové podnikání, zejména těžba hnědého uhlí a výroba chemikálií v minerálních závodech, spjatá mj. s rodinami kapitalistických podnikatelů Starcků (Dolní Rychnov, Staré Sedlo, Stříbrná aj.) a Seebohmů (Královské Poříčí). Těžbu a zpracování hnědého uhlí prováděly domácí i zahraniční báňské akciové společnosti, které se zde střetávaly v ostrém konkurenčním boji a dodávaly zdejší uhlí a brikety na tuzemské i evropské trhy.

Rudná ložiska na území MAS Sokolovsko začala být ve větší míře využívána zhruba od 13. století, hlavně v horských oblastech Slavkovského lesa a Krušných hor, kde se rýžováním získával především **cín**. Kromě cínu se zde v menší míře nacházely i železné rudy, olovo, stříbro či zlato. Kromě rudných dolů se v regionu nachází i mnohé hutě a dílny na úpravu a zpracování vytěžených rud. Rudné hornictví pokračuje od těchto středověkých dob až do 20. století, přičemž největšího rozmachu dosahovalo patrně v 17. až 18. století. Na území MAS Sokolovsko byl dlouhá léta těžen také **uran**. Ložisko v Horním Slavkově bylo druhým největším vytěženým na území ČR.

V posledních desetiletích je Sokolovsko známo především těžbou **uhlí**. První nález je uváděn z roku 1590. S těžbou a využíváním hnědého uhlí se začíná až mnohem později. Zdejší hnědé uhlí sloužilo nejdříve k výrobě chemických produktů (vitriol, barviva) a až později bylo využíváno pro spalování. Díky tomu vzniklo nejdříve v oblasti mnoho chemických provozů (Sokolov, Staré Sedlo ad.) a později, s rapidním nárůstem objemů těžby i první elektrárny a briketárny. Rozvoji těžby přispělo ve druhé polovině 19. století nemalou měrou zavedení železnice (tzv. **Buštěhradské dráhy**), díky níž se rozšířily možnosti transportu vytěženého uhlí nejen do vnitrozemí, ale i za hranice státu. Těžba uhlí probíhala většinou hlubinným způsobem, po druhé světové válce začal převažovat povrchový způsob dobývání (větší výtěžnost). Vzniklo několik povrchových velkolomů, které radikálně změnily krajinu v okolí Sokolova. Po změně režimu v roce 1989 se změnila i energetická a hospodářská politika státu a nastalo částečné utlumení těžby a spolu s tím probíhají ve větší míře i rekultivační práce, které znovuoživují poničenou krajinu. Díky rekultivacím ožívají nově vniklé výsypky,

zarovnává se povrch, vznikají nové vodní plochy a také území sloužící trávení volného času zdejších obyvatel. Jako několik případů lze uvést vodní nádrž Michal, výsypku mezi Dolním Rychnovem a Březovou přeměněnou na golfové hřiště nebo právě se napouštějící jezero Medard, mezi Svatavou, Habartovem a Bukovany.

Historicky byl tedy hospodářský rozvoj regionu zaměřen na **využívání místních přírodních surovin** (hnědé uhlí, kaolin, cín, uran, olovo, mangan a jiné rudy) a přírodních léčivých zdrojů. Sokolovská pánev je dodnes silně urbanizované území s rozsáhlou výrobní základnou. Tato část kraje je také nejvýrazněji zasažena těžební činností a stále na ni doléhá tíha aktivní dolové činnosti. Od průmyslových aktivit byla částečně ušetřena oblast Slavkovského lesa a Krušnohoří.

Hornickou minulost v regionu připomíná mnoho věcí, ať již to jsou odvaly hlušiny, vyústění štol či hornické památníky či muzeální expozice umístěné například v Sokolovském muzeu, hornickém muzeu v Horním Slavkově, či hornickém skanzenu v Krásně.

Hospodářství před rokem 1989 lze charakterizovat jako centrálně plánované s velkým množstvím státních podniků, které zakládaly své závody nejen na místech, kde měl ten který průmysl dlouholetou tradici, ale i na tzv. „zelených loukách“, typickým příkladem může být vytvoření Palivového kombinátu ve Vřesové. Sokolovsko bylo hned po Plzni druhou nejprůmyslovější oblastí bývalého západočeského kraje. Byl zde soustředěn průmysl chemický, strojírenství a hlavně těžební průmysl, který v dobách největší produkce dokázal zajistit ¼ celostátní těžby uhlí, mimo to se v Horním Slavkově těžila také uranová ruda. Největší a nejvýznamnější podniky v Sokolově byly Chemické závody Sokolov, Sokolovské strojírny a především Hnědouhelné doly a briketárny Sokolov.

Tyto podniky zaměstnávaly několik tisíc lidí nejen z města Sokolov, ale i z širokého okolí. Sokolovsko mělo tradici a význam pro hospodářství země i v dalších odvětvích - sklářský průmysl a výroba porcelánu. Sklárný se nacházely v Dolním Rychnově, Novém Sedle a Oloví, porcelánky pak v Horním Slavkově, Lokti, Loučkách a Chodově. Strojírenský průmysl byl situován i mimo okresní město – v Kraslicích fungoval závod Autobrzdý, který vyráběl automobilové díly. V Rotavě pak měly dlouholetou tradici strojírny a hutě Škoda. V Chodově závod Chodos na výrobu lisovacích strojů, v Horním Slavkově pak podnik Stasis, vyrábějící stavební a silniční stroje. Textilní průmysl reprezentovala výroba krajek a dalšího textilního materiálu v závodech národního podniku Krajka v Kraslicích, dále pak v Libavském Údolí a Chodově. Ve Svatavě byl situován závod na výrobu česané příze. Výrobu dechových a bicích

hudebních nástrojů reprezentoval podnik Amati Kraslice. Dalším zástupcem byl průmysl nábytkářský se závodem Jitona v Kynšperku nad Ohří.

V současné době je větší část zájmového území charakterizována i nadále **komplikovanou strukturou ekonomické základny**, s převahou hornictví, energetiky, hutnictví, těžkého strojírenství a chemického průmyslu. Svým postavením v těžbě hnědého uhlí a ve výrobě energie nadále toto území plní úlohu důležité části palivoenergetické základny České republiky.

Hospodářství Sokolovska doznalo v posledních letech výrazných změn. Význam těžkého průmyslu po roce 1989 poklesl a část zaměstnaných přešla do lehkého průmyslu a především do sféry služeb. Výrazně také vzrostl význam soukromého podnikání. Další důležitou skutečností je výrazné zvýšení míry nezaměstnanosti, která se pohybuje nad republikovým průměrem (viz subkapitola Nezaměstnanost).

Na Sokolovsku dodnes funguje **jedna z nejstarších tepelných elektráren republiky – elektrárna Tisová**, která po svém uvedení do provozu zajišťovala zhruba desetinu výroby elektřiny v tehdejší ČSSR. Elektrickou energii vyrábí též firma Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. v paroplynové elektrárně na Vřesové.

Obr. č. 45: Palivový kombinát Vřesová

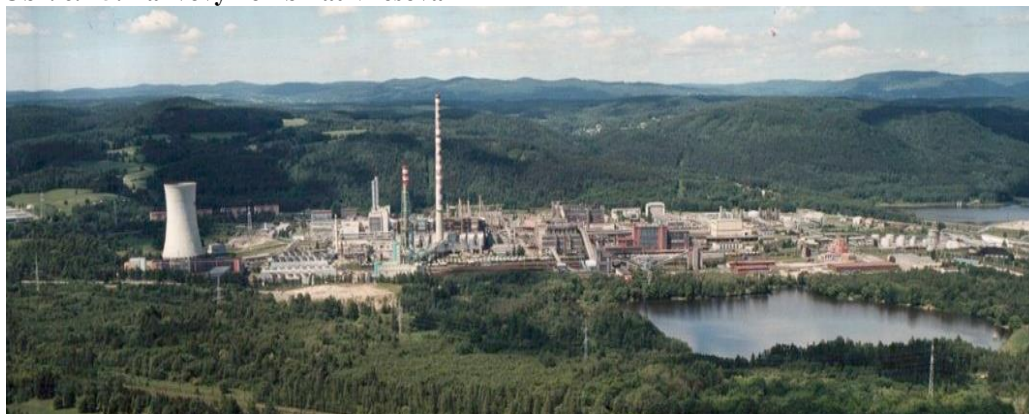

Foto zdroj: <http://www.suas.cz/article/show/id/527>

Strojírenský a elektro průmysl zaznamenal v devadesátých letech 20. století velký odliv pracovníků i zakázek. Útlum postihl Sokolovské strojírny, Svatavské strojírny (k 6/2013 zaměstnávající cca 230 zaměstnanců – zdroj: <http://www.svssro.cz/>), Kraslický závod Autobrzdý (dnes firma Kornet s. r. o.), restrukturalizací prošla výroba v Rotavě (dříve Škoda, dnes Rotas strojírny s.r.o.). Byla omezena i produkce v podniku Chodos v Chodově a v podniku Stasis – ZBA servis v Horním Slavkově. Přes počáteční krizové období se některým firmám podařilo najít odběratele a získat významné zakázky a zlepšit svou ekonomickou situaci a tím i

postavení na trhu, někdy se tak stalo cestou úzké specializace, například Chodos Chodov s.r.o. se specializuje na výrobu vulkanizačních lisů pro výrobu pneumatik.

V oblasti **strojírenství** vznikly ale i nové firmy tzv. na zelené louce. Například v Chodově je to firma Lincoln CZ, která je členem švédské skupiny SKF. V současné době zaměstnává 300 zaměstnanců, během dalších tří let plánuje díky stavbě nové výrobní haly přijmout dalších až 150 zaměstnanců. (zdroje: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/393694-lincoln-cz-startuje-v-chodove-stavbu-ctvrte-haly-za-250-mil-kc/>, <http://www.denik.cz/ekonomika/lincoln-cz-nabidne-dalsi-pracovni-mista-20130712-9sez.html>).

Dalším významným zaměstnavatelem na Sokolovsku je společnost Wieland Electric s.r.o., která v Sokolově vyrábí elektrosoučástky a patří do celosvětového koncernu s hlavním sídlem v Německu. Výrobou elektrosoučástek se zabývá také společnost VISHAY ELECTRONIC spol. s r. o., která má provozovnu v Dolním Rychnově a spadá pod německý koncern. Z dalších elektrotechnických firem se zahraničním vlastníkem lze zmínit EPT connector s.r.o. ve Svatavě a OIET spol. s.r.o. v Krajkové. EPT connector s.r.o. realizuje transfer technologií ze SRN z mateřského koncernu. Vyrábí konektory pro průmyslovou a telekomunikační techniku a také pro automobilový průmysl. Kornet s.r.o. v Kraslicích zpracovává různé kovové materiály obráběním a tvářením. V současné době vyrábí především pro automobilový průmysl (díly do nákladních vozů a zemědělských strojů) a dodává díly výrobcům tlakových systémů (např. ventily).

Společnost Montstav CZ s.r.o. v Dolním Rychnově zajišťuje recyklaci všech druhů pneumatik a dalšího pryžového odpadu environmentálně šetrným způsobem.

Přes krizové období let devadesátých se přenesl i **průmysl sklářský**. Zanikla sice výroba skla v Dolním Rychnově, do dalších podniků však vstoupil strategický zahraniční partner, který pomohl udržet výrobu. Konkrétně se jedná například o I-O Manufacturing Czech Republic, a. s., která provozuje sklárnu na výrobu obalového skla v Novém Sedle. Tradice této sklárny sahá až do roku 1878. Dále sklárna Flabeg Czech s.r.o. v Oloví, která patří do mezinárodního koncernu se sídlem v Německu, se zabývá výrobou automobilových zrcátek.

Dalším odvětvím, které postihla změna hospodářství po roce 1989 je **průmysl textilní**. Některé provozy po roce 1989 zanikly (např. česárny příze ve Svatavě), do některých vstoupil zahraniční kapitál. Konkrétně v Kraslicích se jedná o následující dvě textilní výroby. Společnost s německým kapitálem CAR TRIM k.s. se zabývá šitím čalounění autosedaček a opěrek z látky, kůže a koženky pro automobily, letadla a železniční vagóny. Společnost

Samatex, s. r. o. v Kraslicích, která patří do italské skupiny Marzotto, se zabývá textilní výrobou a patří mezi významné zaměstnavatele na Kraslicku.

Díky levné konkurenci zahraničních firem se zhoršují ekonomické výsledky firem, které mají v regionu dlouholetou tradici. Jedná se především o firmu, zabývající se **výrobou hudebních nástrojů** Amati – Denak, s.r.o. v Kraslicích, ale také o **porcelánky** v Lokti, Loučkách či Horním Slavkově. Porcelánka Haas & Czjzek ukončila činnost v roce 2011, 110 zaměstnanců přišlo o práci, v současné době je v insolvenčním řízení, odkoupila ji firma z Prahy Sideline, která má v plánu obnovit provoz, muzeum a restauraci. V insolvenčním řízení skončila také společnost Epiag Lofida – Porcelán CZ, provozující porcelánku v Chodově, kterou koupila v rámci insolvenčního řízení od předchozího majitele Karlovarského porcelánu, a.s. Porcelánka v Lokti patřící do skupiny Karlovarský porcelán, a.s. byla z ekonomických důvodů uzavřena v roce 2006. Kompletní výroba hrnků byla tehdy převedena do Nové Role, zaměstnancům porcelánky v Lokti bylo nabídnuto dojíždět za prací do Nové Role, tuto nabídku ovšem využila jen část zaměstnanců. Největší výrobce porcelánu v Karlovarském kraji společnost Karlovarský porcelán, a.s. prošla insolvenčním řízením, nyní společnost pod názvem změněným na Thun 1794 a.s. provozuje v kraji největší porcelánku v Nové Roli, kam za prací dojíždějí i obyvatelé z území MAS Sokolovsko, především z Chodova a okolí.

(zdroje: http://ekonomika.idnes.cz/zkrachovalou-porcelanku-haas-czjzek-koupila-spolecnost-sideline-p95-/ekonomika.aspx?c=A130118_1878307_vary-zpravy_slv, http://vary.idnes.cz/soud-vyhlasil-upadek-porcelanky-epiag-lofida-fna-/vary-zpravy.aspx?c=A131112_151650_vary-zpravy_slv, <http://www.thun.cz/sekce/2-nova-role.html>)

Stavební průmysl na území MAS Sokolovsko má menší význam z hlediska počtu zaměstnanců v odvětví oproti například strojírenství a elektrotechnickému průmyslu nebo těžbě a zpracování hnědého uhlí, i když se tomuto odvětví věnuje řada ekonomických subjektů. Pro porovnání, v celém Karlovarském kraji v r. 2011 fungovalo pouze 15 stavebních firem s 50 a více zaměstnanci (v celé ČR to bylo 660 organizací). Od roku 1964 funguje ve Vintířově výroba stavebního materiálu ve firmě Lias Vintířov, lehký stavební materiál, k. s.

Největším odvětvím z hlediska hospodářství Sokolovska je **těžba hnědého uhlí**, která zde bude pokračovat ještě v horizontu 30 – 40 let. **Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.**, která se těžbou, ale i zpracováním hnědého uhlí zabývá, je nadále **největším zaměstnavatelem Karlovarského kraje (a také největším zaměstnavatelem na území MAS Sokolovsko)** a zaměstnává kolem 4 000 lidí. Vzhledem k plánovanému postupnému útlumu těžby hnědého uhlí na Sokolovsku firma Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s.

pokračuje v postupném snižování počtu zaměstnanců především plánovanými odchody do důchodu a nepřijímáním nových zaměstnanců. (Zdroj: http://sokolovsky.denik.cz/zpravy_region/sokolovska-uhelna-letos-propustila-asi-dve-stovky-lidi-20121231.html, http://vary.idnes.cz/sokolovska-uhelna-redukuje-stavy-zamestnancu-fqm-/vary-zpravy.aspx?c=A140708_2080230_vary-zpravy_pkz)

Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s. je nejmenší hnědouhelnou těžební společností v České republice, zároveň je jedním z největších nezávislých výrobců elektrické energie v republice a produkovaným teplem zásobuje Karlovy Vary a okolí. Společnost se podílí také na sanaci a rekultivaci území zasaženého těžbou hnědého uhlí. (Zdroj: suas.cz)

Kromě hnědého uhlí probíhá na území MAS Sokolovsko ještě těžba a zpracování nerostů. Hlavním výrobkem firmy KMK Granit, a.s. z Krásna je živcová surovina určená pro využití v keramickém průmyslu. V nejbližší době je plánováno zahájení těžby kaolinu společností Sedlecký kaolin a. s. v lokalitě Jenišov. Společnost je předním českým dodavatelem plavených kaolinů a výrobků na bázi kaolinů, které jsou určeny pro keramický, papírenský a chemický průmysl. Plánovaná těžba kaolinu v Jenišově naráží na protesty obyvatel Jenišova. (zdroj: <http://www.sedlecky-kaolin.cz/cz/profil-firmy/zakladni-informace.htm>, http://vary.idnes.cz/odpurci-tezby-u-jenisova-zkusi-zastavit-bagry-pomoci-referenda-pw2-/vary-zpravy.aspx?c=A140918_2100446_vary-zpravy_ba, staženo 18.9.2014)

Obr. č. 46: Komín sokolovské chemičky (letecký pohled 9/2009)

Zdroj: <http://koda.kominari.cz/?action=fotka&id=14917>

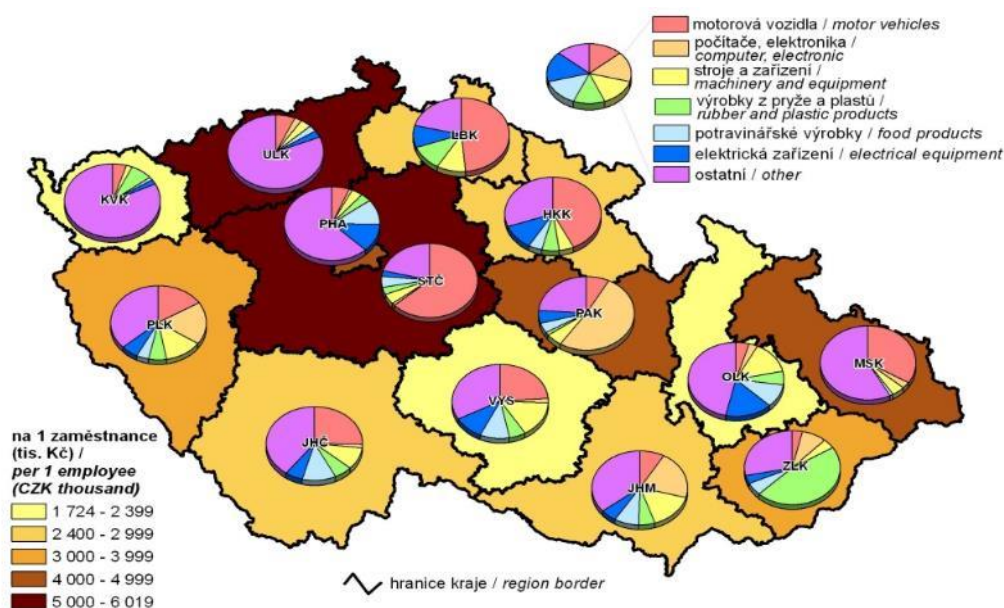
Po snížení počtu zaměstnanců a změně několika majitelů je i další významný zaměstnavatel na Sokolovsku, tzv. **sokolovská chemička**, která nyní spadá pod americký koncern Hexion. Sokolovská chemička se zabývá výrobou kyseliny akrylové a jejích esterů a polyakrylátových disperzí a zaměstnává v současnosti kolem 300 zaměstnanců. (Zdroj: <http://sokolovsky.denik.cz/podnikani/chemicka20101212.html>)

Potravinářský průmysl není na Sokolovsku příliš zastoupený, což souvisí s tím, že se zde vzhledem k podnebí a půdnímu fondu nejedná o zemědělskou oblast. Z významných zaměstnavatelů z potravinářského průmyslu lze na Sokolovsku jmenovat firmu Pekosa Chodov s.r.o., která se zabývá tradiční výrobou pečiva a zaměstnává kolem 300 zaměstnanců.

Významným problémem je i **stagnující rozvoj venkovských oblastí**. Příčinou neutěšeného stavu venkova jsou výrazně horší podmínky pro rozvoj intenzivního zemědělství v horských oblastech regionu, vysídlení původního obyvatelstva před a po druhé světové válce, zanedbaná dopravní infrastruktura, nedostatečná dopravní obslužnost a občanská vybavenost. Významný vliv na hospodářské problémy venkovských oblastí měl rozpad ekonomické základny v souvislosti se zánikem socialistické zemědělské velkovýroby po r. 1989.

Jedním z ukazatelů, kterým můžeme posoudit zdraví průmyslu, představují **tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové výroby**. Tento ukazatel za 1. čtvrtletí r. 2013 dosáhl v Karlovarském kraji 8.810 mil. Kč, z čehož pouze 207 mil. Kč činily tržby ze stavební činnosti. Karlovarský kraj patří mezi 3 kraje České republiky s nejnižšími tržbami. (Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/1303-12>)

Mapa č. 30: Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v r. 2011

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDF25/\\$File/101112m14.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDF25/$File/101112m14.jpg)

2.8.2 Ekonomické subjekty

Pro rozvoj ekonomiky je samozřejmě nezbytný dostatečný počet zdravých a aktivních ekonomických subjektů. Z následující tabulky je patrné, že v okrese Sokolov se nachází **nejmenší počet ekonomických subjektů** (pouze 17 780 organizací).

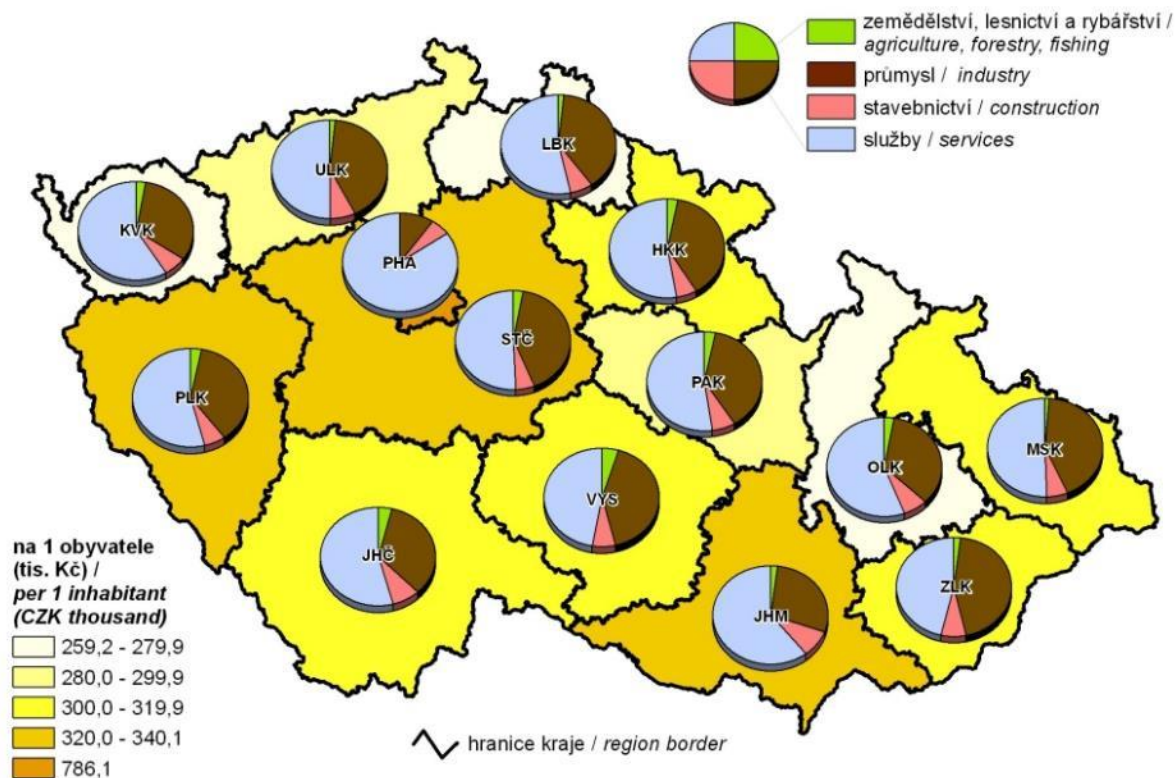
Tab. č. 53: Ekonomické subjekty v Karlovarském kraji

Ekonomické subjekty k 31.12.2013	Kraj celkem	v tom okresy		
		Cheb	Karlovy Vary	Sokolov
Ekonomické subjekty celkem	76 802	24 713	34 309	17 780
z toho - fyzické osoby	58046	18710	24917	14419
- právnické osoby	18756	6003	9392	3361

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/1303-12>

Tyto společnosti se svojí činností podílí na tvorbě **hrubého domácího produktu**. Ten v roce 2011 dosahoval 3. nejnižších hodnot v celé České republice (viz mapa).

Mapa č. 31: Hrubý domácí produkt a struktura hrubé přidané hodnoty v r. 2011

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFF4/\\$File/101112m11.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFF4/$File/101112m11.jpg)

Následující tabulka ukazuje strukturu ekonomických subjektů podle předmětu činnosti dle Registru ekonomických subjektů na území MAS Sokolovsko v roce 2014.

Tab. č. 54: Ekonomické subjekty na území MAS Sokolovsko dle Registru ekonomických subjektů

Počet ekonomických subjektů celkem (r. 2014)	7 782
A – zemědělství, lesnictví, rybářství	326
B – těžba a dobývání	7
C – zpracovatelský průmysl	946
D – výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	44
E – zásobování vodou, činnosti související s odpad. vodami, odpady a sanacemi	38
F - stavebnictví	1 034
G – velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	1 271
H – doprava a skladování	236
I – ubytování, stravování a pohostinství	573
J – informační a komunikační činnosti	102
K – peněžnictví a pojišťovnictví	406
L – činnosti v oblasti nemovitostí	219
M – profesní, vědecké a technické činnosti	749
N – administrativní a podpůrné činnosti	167
O – veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení	49
P - vzdělávání	173
Q – zdravotní a sociální péče	171
R – kulturní, zábavní a rekreační činnosti	177
S – ostatní činnosti	698
nezařazeno	396

Zdroj: data ČSÚ, https://www.czso.cz/csu/czso/data_pro_mistni_akcni_skupiny_mas

Z tabulky je patrné, že nejvíc ekonomických subjektů na Sokolovsku se věnuje velkoobchodu a maloobchodu, dále stavebnictví a zpracovatelskému průmyslu. Následující tabulka ukazuje ekonomické subjekty působící na území MAS Sokolovsko podle právní formy.

Tab. č. 55: Ekonomické subjekty na území MAS Sokolovsko podle právní formy dle Registru ekonomických subjektů

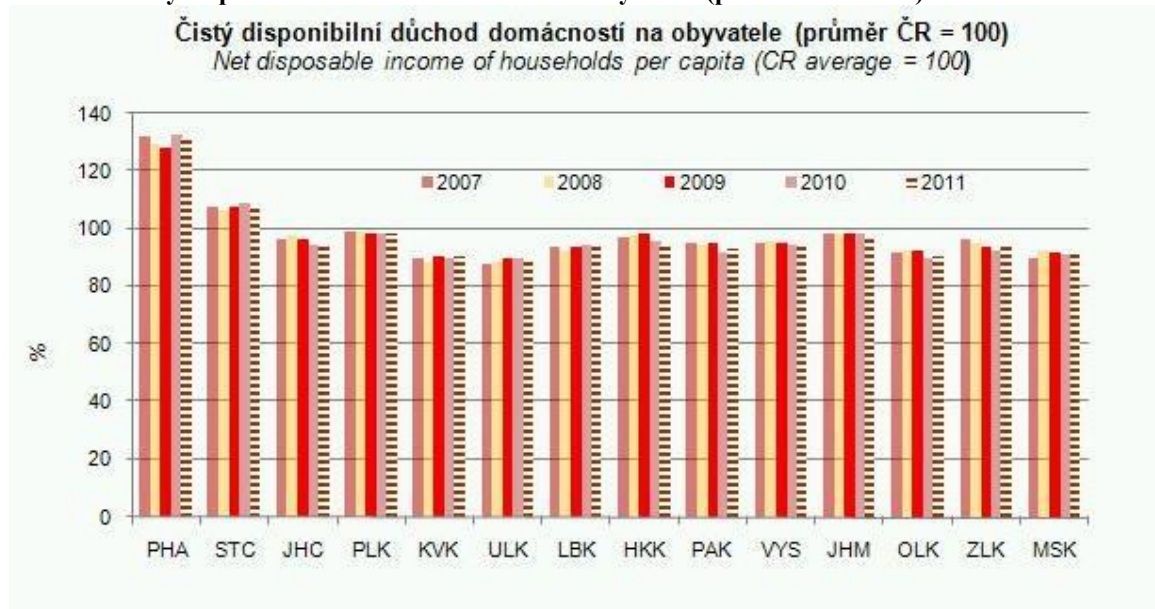
Právní forma	Počet subjektů (rok 2014)
státní organizace	94
obchodní společnost (z toho akciová společnost)	1 006 (24)
družstevní organizace	11
živnostníci	6 407
svobodná povolání	714
zemědělství podnikatelé	96
ostatní	454

Zdroj: data ČSÚ, Registr ekonomických subjektů

2.8.3 Občan jakožto spotřebitel

Pro udržitelný růst ekonomiky je nezbytné, aby spotřebitelé měli dostatek prostředků „k utrácení“.

Graf č. 7: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele (průměr ČR = 100)

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka Karlovarského kraje r. 2012,
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FE09E/\\$File/41101112g5.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FE09E/$File/41101112g5.jpg)

Z výše uvedeného grafického porovnání disponibilních důchodů domácností v jednotlivých krajích České republiky vyplývá, že domácnosti v Karlovarském kraji jsou spolu s Ústeckým krajem na nejnižších příčkách pomyslného žebříčku. Důchody domácností zde dosahují přibližně 85 % celorepublikového průměru a jsou za sledovaná období let 2007 - 2011 téměř neměnná.

Podívejme se proto podrobněji na několik skupin občanů z hlediska jejich finanční síly – následující stránky věnujeme nezaměstnaným, pracujícím a důchodcům.

2.8.4 Nezaměstnaní

Sokolovsko dlouhodobě trpí **palčivým problémem nezaměstnanosti**, jejíž míra je pravidelně **nad průměrem České republiky**. Například k 30.6.2014 byl podíl nezaměstnaných v okrese Sokolov 9,8 %, přičemž průměr za celou Českou republiku byl ve stejném období 7,4 %. Okres Sokolov byl v tomto ukazateli na 9. místě z okresů celé České republiky. (Zdroj: Úřad práce ČR krajská pobočka v K. Varech: Měsíční statistická zpráva červen 2014).

Tato skutečnost je spojená zejména se dvěma faktory: s **útlumem rozsáhlé těžební činnosti** v tomto regionu (a restrukturalizací dalších oblastí hospodářství) a se strukturou zdejšího obyvatelstva, která se vyznačuje markantním podílem osob s velmi nízkým vzděláním. V souvislosti s poklesem těžební činnosti přišlo mnoho lidí o práci a se svojí kvalifikací je pro ně problematické získat nové zaměstnání v jiném oboru, profesní mobilita je velmi problematická. Problém nízké vzdělanostní úrovně je z velké části bohužel doplněn i rozsáhlou romskou menšinou. Jejich šance na kvalitní pracovní uplatnění jsou velmi nízké. Tento problém je typický pro regiony s těžebním průmyslem, pro něž je charakteristické nízké tempo ekonomického růstu a vysoká nezaměstnanost a s tím související sociální problémy. V souvislosti se změnami v ekonomice má nezaměstnanost často strukturální charakter.

Dlouhodobá **nezaměstnanost na území MAS Sokolovsko je o 4 % vyšší než průměrná nezaměstnanost v ČR**. Stejně tak v porovnání s ostatními okresy kraje je míra nezaměstnanosti v okrese Sokolov vyšší. Pro získání konkrétní představy, toto znamená, že z 90 563 osob žijících v okrese Sokolov, jich je 10 080 nezaměstnaných (data k 31. 12. 2013).

Tab. č. 56: Míra nezaměstnanosti ČR a regionů Karlovarského kraje (2012-2013)

Měsíc	ČR	Karlovarský kraj	Sokolov	Karlovy Vary	Cheb
4/12	8,4	9,9	12,6	9,7	7,8
5/12	9,7	9,7	12,3	9,5	7,6
6/12	9,6	9,6	12,2	9,4	7,5
7/12	8,3	10,0	12,7	9,6	8,1
8/12	8,3	10,0	12,8	9,5	8,1
9/12	8,5	10,1	13,0	9,5	8,1
10/12	8,5	10,1	12,9	9,5	8,3
11/12	8,7	10,3	13,1	9,6	8,5
12/12	9,4	10,8	13,8	10,1	9,1
01/13	8,0	9,2	10,9	8,9	7,8
02/13	8,1	9,3	11,0	9,0	7,9
03/13	8,0	9,2	10,9	9,0	7,9
04/13	7,7	9,1	10,8	8,8	7,6

Zdroj: http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/nezamestnanost_v_kraji_podle_mpsv_k_30_6_2012, staženo dne 10.12.2012

http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/mira_nezamestnanosti_podle_mpsv_k_31_12_2012, staženo dne 23.5.2013

<http://www.kr-karlovarsky.cz/NR/rdonlyres/E8453A35-D829-47C2-A4B0-3274ECAE8EAA/69421/NezamestnanostvKarlovarskemkrajiduben2013.pdf>, staženo dne 10.6.2013

Úřad práce ČR krajská pobočky v K. Varech: Měsíční statistická zpráva červen 2011

Úřad práce v Karlových Varech evidoval k 30.6.2014 celkem 1 371 volných pracovních míst, což je o 149 méně než ve stejném měsíci loňského roku. V kraji připadá na 1 pracovní místo průměrně 12,4 uchazečů, ovšem je zde velmi nerovnoměrné rozdělení tohoto ukazatele

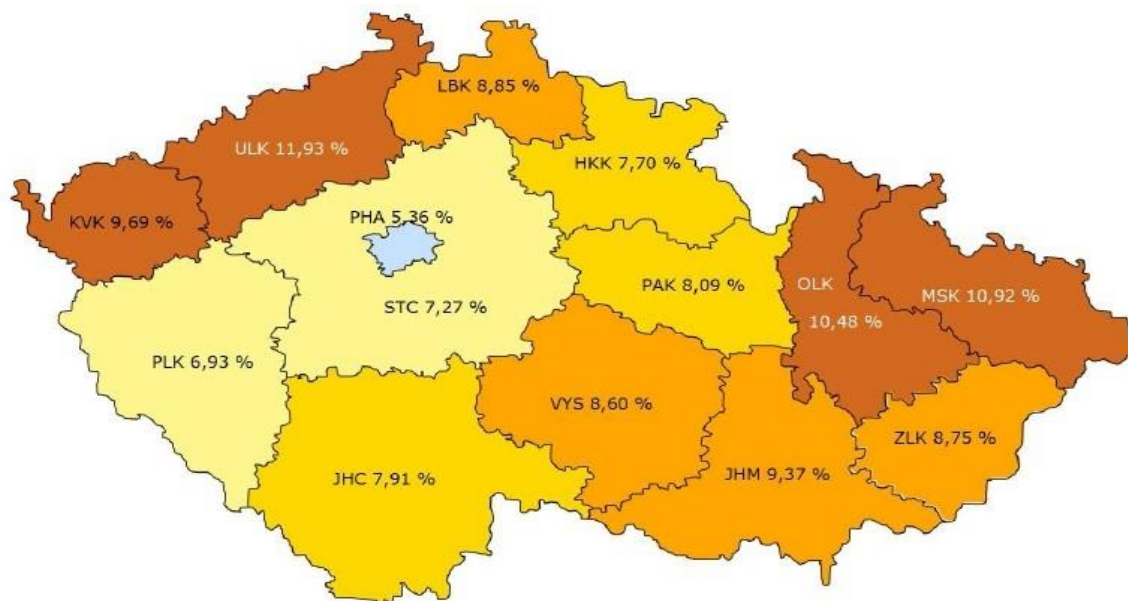
v rámci okresů. V okrese Cheb vychází na jedno pracovní místo v průměru 4,8 uchazečů, v okrese Karlovy Vary 21,2 uchazečů a v okrese Sokolov dokonce 28,7 uchazečů na jedno pracovní místo. V tomto ukazateli je okres Sokolov na 5. místě z okresů celé republiky.

Tab. č. 57: Míra nezaměstnanosti v ČR a regionech Karlovarského kraje k 31. 12. 2014

ČR	Karlovarský kraj	Cheb	Sokolov	Karlovy Vary
7,46	9,69	6,41	9,89	8,31

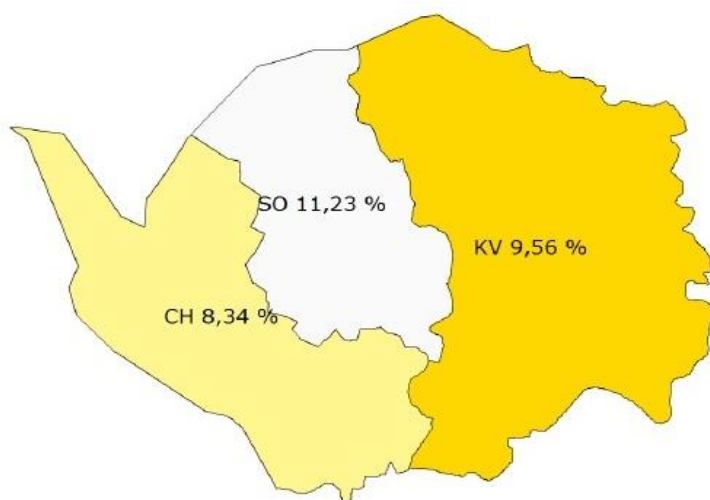
Zdroj: ČSÚ, http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=PRA0100PU_OK&maklist_velikost=10000&kapitola_id=15#pozn1

Mapa č. 32: Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let) v krajích ČR a v okresech Karlovarského kraje k 31. 1. 2014

Zdroj: http://www.kvary.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/animovana_mapa_podil_nezam_kraje, staženo 4.7.2014

Mapa č. 33: Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let) v okresech Karlovarského kraje k 31. 1. 2014

Zdroj: http://www.kvary.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/animovana_mapa_podil_okresy, staženo 4.7.2014

Následující tabulka ukazuje míru nezaměstnanosti k 12/2011 v obcích MAS Sokolovsko. Ve stejném období byla míra nezaměstnanosti pro okres Sokolov 12,29 %, pro Karlovarský kraj 9,83 % a pro ČR byla 8,62 %. Vyšší míra nezaměstnanosti než je průměrné číslo za celý Karlovarský kraj, je ve 31 z 37 obcí MAS Sokolovsko. V porovnání s celorepublikovou mírou nezaměstnanosti je vyšší míra nezaměstnanosti dokonce ve 34 ze 37 obcí MAS.

Tab. č. 58: Nezaměstnanost k prosinci 2011 v jednotlivých obcích MAS Sokolovsko

Obec	Míra nezaměstnanosti (v %) k 12/2011
Březová	11,2
Bublava	20,3
Bukovany	14,1
Dasnice	19,9
Dolní Nivy	10,8
Dolní Rychnov	20,7
Habartov	13,0
Horní Slavkov	9,7
Hory	7,9
Chlum Svaté Máří	14,0
Chodov	12,1
Jenišov	17,7
Jindřichovice	13,5
Josefov	16,0
Kaceřov	11,6
Krajková	12,1
Královské Poříčí	17,3
Kraslice	11,0
Krásno	7,8
Kynšperk nad Ohří	9,7
Libavské Údolí	12,5
Loket	9,7
Lomnice	11,1
Mírová	5,0
Nová Ves	21,0
Nové Sedlo	18,6
Oloví	21,0
Přebuz	19,4
Rotava	18,5
Rovná	16,9
Sokolov	10,4
Staré Sedlo	10,9
Stříbrná	9,2
Svatava	12,0
Šabina	10,4
Šindelová	14,9
Vintířov	18,7

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

Volná pracovní místa jsou směřována především do specializovaných oborů – dělnických: zámečníci, slévači, inženýři, technologové, elektrotechnici, zedníci, truhláři, zpracovatelé kovů apod., dále zdravotnických: sestry, lékaři. Podobně jako v jiných okresech, i zde je nenaplněná poptávka po řidičích nákladních vozidel.

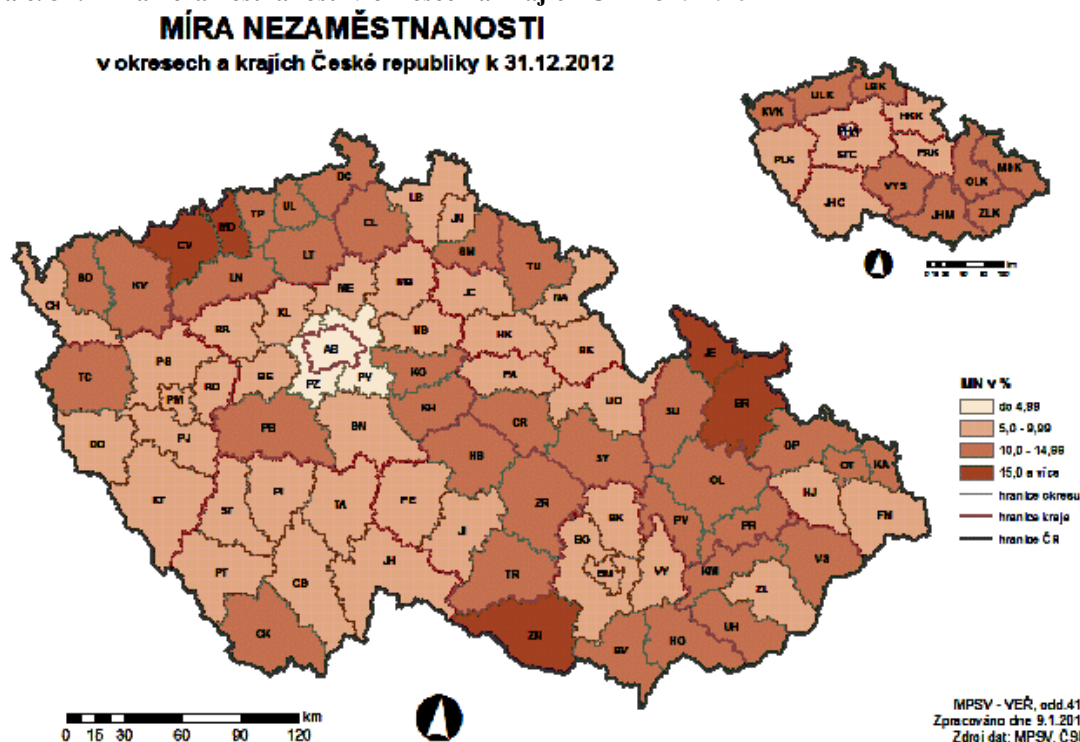
Tab. č. 59: Nezaměstnanost v Karlovarském kraji k 31.12.2013

Nezaměstnanost v Karlovarském kraji	Kraj celkem	v tom okresy		
		Cheb	Karlovy Vary	Sokolov
Počet obyvatel	300 309	92 211	117 297	90 801
Neumístění uchazeči	19 600	4 925	7 530	7 145
z toho ženy	9 053	2 253	3 339	3 461
Volná pracovní místa	1 275	420	511	344
Podíl nezaměstnaných (v %)*	9,33	7,69	9,21	11,13
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	15,8	11,7	14,7	20,8

* podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu ve věku 15–64 let

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/9-trh-prace6104>

Mapa č. 34: Míra nezaměstnanosti v okresech a krajích ČR k 31.12.2012

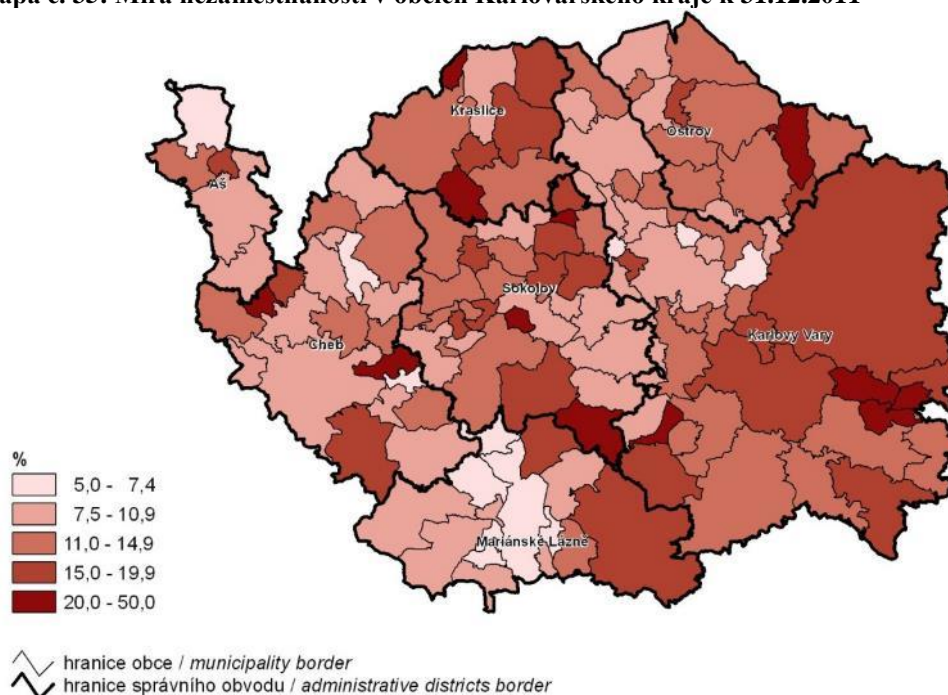

Zdroj: ČSÚ: Míra nezaměstnanosti podle MPSV k 31.12.2012

http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/mira_nezamestnanosti_podle_mpsv_k_31_12_2012

Z okresu Sokolov se 5 obcí dostává přes děšivou hranici 20% nezaměstnanosti.

Mapa č. 35: Míra nezaměstnanosti v obcích Karlovarského kraje k 31.12.2011

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka Karlovarského kraje r. 2012,
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFDF/\\$File/101112m03.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFDF/$File/101112m03.jpg)

Jak již bylo zmíněno v úvodu této subkapitoly, vysoká míra nezaměstnanosti je do značné míry způsobena nízkou vzdělanostní strukturou uchazečů o zaměstnání. Více než **50 % uchazečů o práci má maximálně základní vzdělání**. Zarážející je také míra nezaměstnanosti vyučených, vzhledem k obecnému trendu poptávky po tzv. řemesle a nedostatku odborných dělnických profesí. Je zde patrný právě nesoulad mezi poptávkou na pracovním trhu a kompetencemi pracovníků či vystudovanými učebními obory absolventů.

Tab. č. 60: Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání k 31/05/2014, ÚP Sokolov

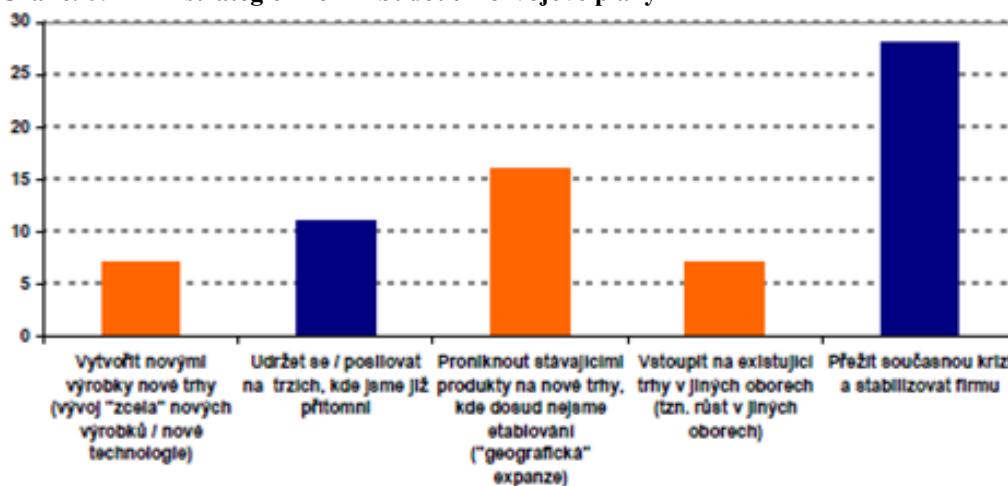
Dosažená vzdělanostní úroveň	K 31.05.2014				K 31.10.2006	
	Počet uchazečů		v %		Počet uchazečů	v %
	okres Sokolov	Karlovarský kraj	okres Sokolov	Karlovarský kraj	okres Sokolov	
Bez vzdělání	52	55	0,8	0,3	71	1,2
Neúplné zákl.vzdělání	737	997	11,4	5,7	784	13,6
ZŠ + praktická škola	2583	6939	40	39,9	2 327	40,6
Nižší střední vzdělání	7	16	0,2	0,1	5	0,1
Nižší střední odborné vzdělání	263	607	4,1	3,5	198	3,5
SOV s výuč. listem	1889	5588	29,3	32,1	1 560	27,2

S nebo SOV bez maturity i vyuč. listu	25	58	0,4	0,3	34	0,6
Úplně střední všeobecné	72	284	0,6	1,6	75	1,3
ÚSOV s vyučením i maturitou	134	433	2,1	2,5	110	1,9
ÚSOV s maturitou	600	1987	9,3	11,4	524	9,1
Vyšší odborné vzdělání	10	38	0,2	0,2	10	0,2
Bakalářské vzdělání	36	128	0,6	0,8	9	0,2
Vysokoškolské vzdělání	60	273	1,0	1,6	31	0,5
Doktorské vzdělání	0	5	0	0	0	0
Celkem uchazečů k 31.12.2012	6468	17408	100	100	5 738	100

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>,
čtvrtletní statistiky k 31.5.2014, staženo dne 3/7/2014

Dalším problémem souvisejícím s nezaměstnaností je **nízká intenzita podnikatelské činnosti** na Sokolovsku ve srovnání s ostatními regiony v rámci ČR. Vlivem hospodářských problémů nedošlo ke stabilizaci podnikatelského prostředí, což se odrazilo v nedostatečném vzniku malých a středních firem. Řada z nich je na velkých firmách závislá. Tento jev je typický pro oblasti se soustředěným těžkým průmyslem a je jednou z příčin zdejších problémů, které spočívají v nedostatečné diverzifikaci a absorpci nezaměstnaných. Firmy v kraji navíc vykazují reaktivní strategii, kdy se snaží naplňovat přání a potřeby svých zákazníků spíše než aktivní vyhledávání nových příležitostí. Příčinou jsou i nedostatečné zdroje, chybějící špičkové lidské zdroje s vysoce odbornými či naopak netechnickými manažerskými a strategickými kompetencemi.

Graf č. 8: Tržní strategie firem – budoucí rozvojové plány

Zdroj: http://www.karp-kv.cz/cz/Documents/Analyza_inovacniho_potencialu_firem_KK.pdf, str.16, staženo 4.7.2014

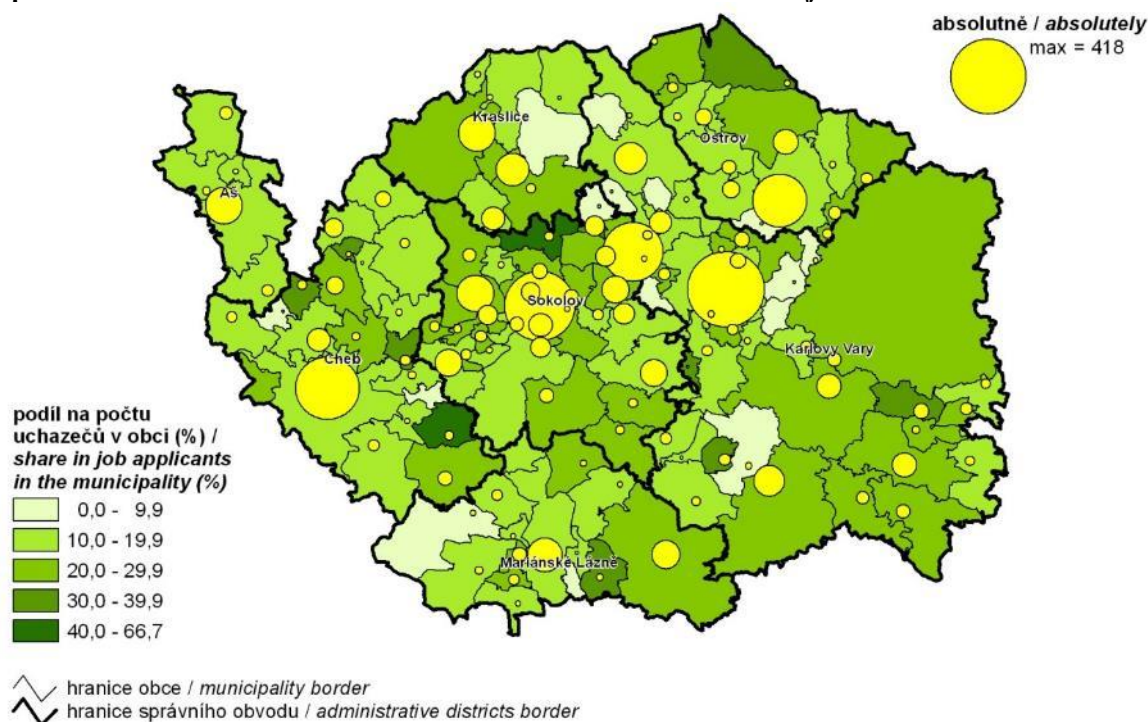
Zajímavé je také pohlédnout na věkovou strukturu uchazečů o zaměstnání v okrese Sokolov, kde **největší podíl nezaměstnaných představují mladí lidé ve věku 19-24 let**. Tento jev je spojen s vysokými nároky zaměstnavatelů na předešlou praxi, která této kategorii nezaměstnaných chybí. Také je potřeba sladit požadavky zaměstnavatelů se školními vzdělávacími programy především středních škol a kvalitou jejich absolventů. Naopak zaměstnavatelé by měli být ochotni v některých případech slevit ze svých mnohdy nereálných požadavků a být ochotni zajistit mladému člověku dostatečné zaučení a zapracování. Ideální by byla přímá spolupráce významných zaměstnavatelů přímo se středními školami, aby kompetence absolventů středního odborného vzdělání odpovídala potřebám zaměstnavatelů. Ostatní věkové skupiny jsou zastoupeny téměř rovnoměrně.

Tab. č. 61: Věková struktura uchazečů o zaměstnání k 31. 5. 2014

Věkové rozpětí	Počet uchazečů o práci		% podíl uchazečů	
	okres Sokolov	Karlovarský kraj	okres Sokolov	Karlovarský kraj
do 19-24	1169	2795	18,0	16,0
25 – 29	743	1871	11,5	10,8
30 – 34	688	1834	10,6	10,5
35 – 39	749	2094	11,6	12,1
40 – 44	691	1919	10,7	11,1
45 – 49	716	1818	11,1	10,4
50 -54	687	1951	10,6	11,2
55 – 59	767	2296	11,9	13,2
60-64	245	787	3,8	4,5
nad 65	13	40	0,2	0,2
Celkem uchazečů	6703	18411	100	100

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>,
Čtvrtletní statistiky k 31.5.2014, staženo dne 4/7/2014

Mapa č. 36: Uchazeči o zaměstnání do 25 let dle obcí v Karlovarském kraji k 31.12.2011

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka Karlovarského kraje r. 2012,
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDEF3/\\$File/101112m04.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDEF3/$File/101112m04.jpg)

Tristní je také délka nezaměstnanosti osob vedených na Úřadu práce. Z níže uvedené tabulky je patrné, že největší počet uchazečů o zaměstnání jsou právě osoby v evidenci Úřadu práce delší než 2 roky. Pro tyto osoby je samozřejmě úměrně s délkou jejich nezaměstnanosti stále nižší šance se uplatnit na trhu práce, např. z důvodu špatné profesní mobility, ale také z důvodu ztráty sebevědomí a základních návyků pracujících. Dalším velkým problémem jsou pak vzorce vytvářené v rodinách dlouhodobě nezaměstnaných, přenášené na další generace, kdy děti vidí, že se dá žít i bez práce a berou tento „životní styl“ jako standardní.

Tab. č. 62: Délka nezaměstnanosti v Karlovarském kraji k 31. 5. 2014

Místo	do 3	3-6	6-9	9-12	12-24	nad 24
	měsíců	měsíců	měsíců	měsíců	měsíců	měsíců
okres Cheb	938	724	475	290	752	1 017
okres K. Vary	1 202	964	743	486	1 427	1 919
okres Sokolov	1 084	831	685	424	1 329	2 115
Karlovarský kraj	3224	2519	1903	1200	3508	5051

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>,
Čtvrtletní statistiky k 31.5.2014, staženo dne 4/7/2014

Nezaměstnaní občané musí v dnešní ekonomicky velmi náročné době vyžít z tzv. dávek v nezaměstnanosti. Jejich výši mapuje následující tabulka. Nejvíce osob získává dávky ve výši 2 500 až 7 500 Kč/měsíc.

Tab. č. 63: Výše měsíční dávky v nezaměstnanosti k 31. 5. 2014

Výše měsíční dávky v nezaměstnanosti	Karlovarský kraj	Okres Sokolov	Okres Karlovy Vary	Okres Cheb
do 1500 Kč	11	2	5	4
1501-2500	43	16	18	9
2501-3500	666	196	276	194
3501-4500	444	175	179	90
4501-5500	412	137	180	95
5501-6500	346	112	142	92
6501-7500	235	63	102	70
7501-8500	151	43	58	50
8501-9500	129	41	50	38
9501-10500	84	32	27	25
10501-11500	63	21	24	18
11501 a více Kč	175	47	65	63
Průměrný měsíční nárok	5743	5629	5640	6032

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>, staženo dne 31/5/2014

Značně vypovídajícím ekonomickým indikátorem charakterizujícím rozdíly v ekonomickém zaměření území je **struktura zaměstnanosti dle sektorů**. Především zaměstnanost v primárním a terciárním sektoru se stále odlišuje od struktury celorepublikové zaměstnanosti. Na Sokolovsku je koncentrován těžký a těžební průmysl, což je příčinou vysoce nadprůměrné zaměstnanosti v průmyslu ve srovnání s průměrem České republiky. Přestože se průmyslová zaměstnanost snižuje v celé České republice, na daném území probíhá tento proces značně pomaleji.

Dlouhodobě byl na Sokolovsku poddimenzován terciární sektor služeb, což bylo mimo jiné ovlivněno silným postavením nosných průmyslových odvětví, s převažujícím postavením těžebního a těžkého průmyslu. Přes postupný nárůst zaměstnanosti v tomto sektoru a zvyšování jeho podílu na celkové zaměstnanosti jsou zde nadále vykazovány horší absolutní i relativní hodnoty v porovnání s celorepublikovým průměrem. Patrně díky pružnějšímu sektoru malých a středních podniků a díky rozvoji terciární sféry nachází v některých okresech České republiky práci více než 60 % uchazečů do 6 měsíců. Bohužel, nejhorší

situace je v pánevních oblastech, kde téměř jedna třetina nezaměstnaných se neuplatní ani v horizontu do jednoho roka, což je i případ Sokolovska.

Při převaze zaměstnanosti ve veřejné správě a veřejných službách, s nárůstem vybraných služeb jako je peněžnictví, pojišťovnictví atd., mírně narůstala též zaměstnanost v odvětvích obchodu, pohostinství, ubytování a dalších. Ve srovnání s průměrem České republiky jsou však právě spotřebitelské služby, dále služby pro podnikání a výrobní služby na podprůměrné úrovni. Existují zde však poměrně dobré podmínky pro další rozvoj některých terciárních odvětví, např. v oblasti cestovního ruchu.

Úřady práce i jiné subjekty (včetně MAS Sokolovsko) v rámci aktivní politiky zaměstnanosti pořádají pro nezaměstnané rekvalifikační kurzy nejrozličnějšího zaměření, aby pomohli nezaměstnaným získat nové kompetence potřebné pro aktivní uplatnění na trhu práce. V dnešní době je potřeba vzdělávat se po celý život, nikdo již nevystačí pouze s kompetencemi, které získal ve formálním vzdělávacím procesu. O tom, že je otázka vzdělávání vnímána jako důležitá i mezi obyvateli území MAS Sokolovsko, svědčí výsledek ankety pro občany, kdy 85 % respondentů odpovědělo, že má smysl organizovat rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro děti i pro dospělé.

Závěrem je třeba zdůraznit, že mobilita na trhu práce, a to jak prostorová, tak profesní, je v MAS velice nízká. Je to způsobeno např. nepružností trhu s byty a ne příliš kvalitní dopravní infrastrukturou a obslužností především v případě odlehlých oblastí. K mírnému zlepšení došlo díky dobudování komunikace R6 mezi Chebem a Karlovými Vary, což zlepšuje dopravní dostupnost krajského města Karlovy Vary a rozvíjející se průmyslové zóny na okraji Chebu.

2.8.5 Pracující

Další a zřejmě z hlediska rozvoje ekonomiky nejvýznamnější skupinou, jsou pracující občané. **V Karlovarském kraji jsou mzdy dlouhodobě nejnižší v celé České republice.** Průměrná hrubá měsíční mzda v České republice v 1. čtvrtletí v roce 2014 činila 24 806 Kč, v Karlovarském kraji to bylo pouhých 21 182 Kč. Navíc, jak je patrné z níže uvedené tabulky, je průměrná měsíční hrubá mzda v Karlovarském kraji vůbec nejnižší ze všech krajů České republiky.

Tab. č. 64: Zaměstnanost a měsíční mzda v krajích ČR

	Zaměstnanci (přepočtené počty)					
	průměrný evid. počet zaměstnanců			průměrná hrubá měsíční mzda		
	v tis. osob	přírůstek (úbytek) proti 1. čtvrtletí 2013		Kč	přírůstek (úbytek) proti 1. čtvrtletí 2013	
		tis. osob	%		v Kč	%
Česká republika	3 709,0	4,6	0,1	24 806	793	3,3
Hl. m. Praha	741,3	4,2	0,6	32 948	840	2,6
Středočeský kraj	369,8	3,6	1,0	24 412	849	3,6
Jihočeský kraj	207,7	-1,4	-0,7	22 145	824	3,9
Plzeňský kraj	201,2	1,6	0,8	23 439	763	3,4
Karlovarský kraj	89,9	-0,9	-1,0	21 182	564	2,7
Ústecký kraj	233,4	-1,0	-0,4	22 295	626	2,9
Liberecký kraj	136,1	0,2	0,2	22 656	659	3,0
Královehradecký kraj	174,2	-2,2	-1,2	22 192	710	3,3
Pardubický kraj	167,2	0,5	0,3	21 801	801	3,8
kraj Vysočina	164,7	0,0	0,0	22 185	799	3,7
Jihomoravský kraj	423,5	3,4	0,8	23 947	890	3,9
Olomoucký kraj	201,5	-0,4	-0,2	21 679	706	3,4
Zlínský kraj	190,6	1,5	0,8	21 687	886	4,3
Moravskoslezský kraj	405,5	-4,7	1,2	22 524	658	3,0

Zdroj: http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/vyvoj_prumernych_mezd_v_1_ctvrtleti_2014, staženo 4.7.2014

V následující tabulce je uveden procentuální podíl dojíždějících do zaměstnání v jednotlivých obcích na území MAS Sokolovsko o.p.s. a také celkově za celé území MAS. Procentuální podíl je vypočítán jako počet dojíždějících do zaměstnání na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Na území MAS dojíždí do zaměstnání celkem 37,1 % obyvatel. Největší podíl dojíždějících je v obci Josefov (54,9 %), nejmenší v obci Přebuz (12,9 %).

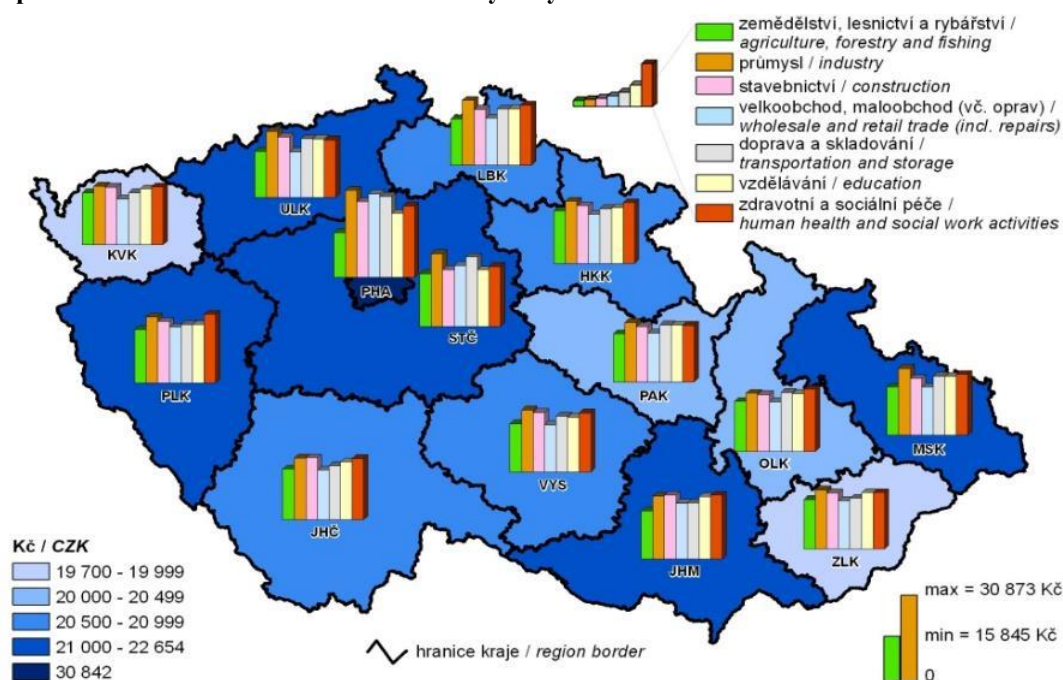
Tab. č. 65: Dojíždění do zaměstnání dle jednotlivých obcí

Název obce	Počet ekonomicky aktivních obyvatel	Počet dojíždějících do zaměstnání	Počet dojíždějících do zaměstnání v %
Kraslice	3 174	1 028	32,4
Bublava	146	43	29,5
Stříbrná	203	94	46,3
Přebuz	31	4	12,9
Šindelová	130	46	35,4
Rotava	1 359	483	35,5
Jindřichovice	224	69	30,8
Oloví	739	240	32,5
Dolní Nivy	158	50	31,6

Šabina	165	73	44,2
Lomnice	578	193	33,4
Vintířov	501	133	26,5
Chodov	6 804	2 677	39,3
Královské Poříčí	371	122	32,9
Nové Sedlo	1 256	386	30,7
Mírová	157	64	40,8
Jenišov	449	212	47,2
Hory	106	39	36,8
Loket	1 539	637	41,4
Staré Sedlo	409	158	38,6
Sokolov	11 308	4 210	37,2
Dolní Rychnov	616	253	41,1
Březová	1 249	491	39,3
Krajková	432	186	43
Josefov	164	90	54,9
Svatava	739	267	36,1
Habartov	2 240	912	40,7
Kaceřov	208	69	33,2
Chlum Svaté Maří	161	77	47,8
Bukovany	727	276	38
Dasnice	148	60	40,5
Kynšperk nad Ohří	2 431	779	32
Libavské Údolí	265	91	34,3
MAS Sokolovsko	39 187	14 512	36,9

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_af=31288&u=__VUZEMI__43__560502#

Mapa č. 37: Průměrná hrubá měsíční mzda fyzických osob v r. 2010

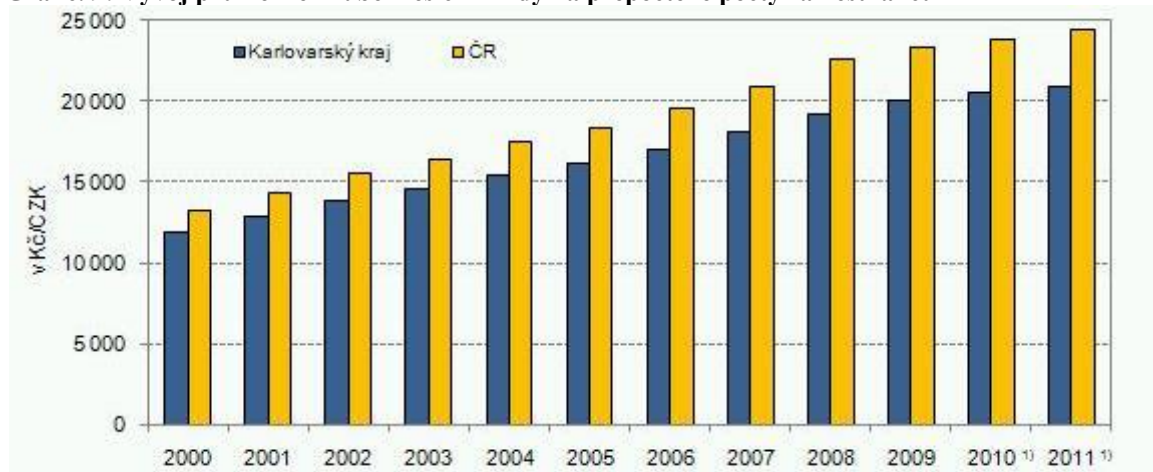

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka Karlovarského kraje r. 2012,

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFBB/\\$File/101112m12.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFBB/$File/101112m12.jpg)

Podívejme se na **vývoj hrubé měsíční mzdy** z dlouhodobého hlediska. Nůžky mezi průměrnou hrubou měsíční mzdou v ČR a mzdou v Karlovarském kraji se stále více rozevírají. Od r. 2011 hrubá měsíční mzda v kraji přesahuje 20 000 Kč, ovšem republikový průměr tuto hranici přesáhl již v r. 2007. V roce 2012 byla průměrná hrubá měsíční mzda v Karlovarském kraji 23 640 Kč, což je nejnižší celokrajské číslo v České republice. Pro srovnání v Libereckém kraji byla ve stejném roce průměrná hrubá měsíční mzda 27 028 Kč.

Graf č. 9: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy na přepočtené počty zaměstnanců

Zdroj: ČSÚ, *Statistická ročenka Karlovarského kraje r. 2012*,
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FE0A0/\\$File/41101112g8.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FE0A0/$File/41101112g8.jpg)

Problémem souvisejícím s otázkou zaměstnanosti obyvatel MAS Sokolovsko, je flexibilita pracovní síly a sladění poptávky a nabídky na trhu práce. Především v malých obcích nemají obyvatelé možnost nalézt práci a musejí za zaměstnáním dojíždět. Problémem je potom dopravní dostupnost potenciálních zaměstnavatelů, kdy možnosti spojení veřejnou dopravou neřeší otázku dojíždění za prací a lidé jsou nuceni využívat k přepravě do zaměstnání individuální automobilovou dopravu. Problémem je také sladění pracovního a soukromého života. Především pro maminky vracející se na trh práce po rodičovské dovolené, je někdy obtížné z důvodu plné kapacity umístit dítě do mateřské školy. Dále je problémem soulad pracovní doby s dobou provozu školních zařízení. A nad tím vším je ještě potřeba smysluplného trávení volného času celé rodiny. Nedostatek pracovních příležitostí na venkově vede k migraci lidí do větších měst, s čímž je spojena i otázka návratu absolventů metropolitních vysokých škol zpět na Sokolovsko, kde nemusí nalézt odpovídající uplatnění a dochází tak k odlivu vysokoškolsky vzdělaných lidí z regionu (viz kapitola o školství). Naopak zaměstnavatelé z odvětví s vyšší technologickou a znalostní náročností narážejí na špatnou dostupnost kvalifikovaných pracovníků v regionu. Je zde velký nesoulad mezi kompetencemi na trhu práce dostupných pracovníků a požadavky zaměstnavatelů.

2.8.6 Důchodci

Skupinou obyvatel, kterou nemůžeme opominout, jsou důchodci. Podle demografického vývoje počet starobních důchodců bude mít vzrůstající tendenci, ne malý podíl v celkovém počtu důchodců hrají také důchodci invalidní. Poměrně vysoké počty těchto osob znamenají důležitou kupní sílu, neboť osoby starší 65 let tvoří téměř 16 % všech obyvatel okresu Sokolov (14 371 osob). Jak vyplývá z níže uvedené tabulky, okres Sokolov má v Karlovarském kraji nejnižší počet starobních důchodců, naopak vede prim v počtu důchodů s invaliditou prvního stupně.

V druhé srovnávací tabulce níže můžeme vyčíslit stav v letech 2010 - 2012. Pokud jde o starobní důchodce, jejich počet se v okrese Sokolov lehce snížil, stejně jako v celém Karlovarském kraji, nicméně naopak počet např. invalidních důchodců s invaliditou prvního i druhého stupně má zvyšující se tendenci. Tito důchodci nemohou vyžít pouze z vyměřeného důchodu, který se pohybuje kolem 6 000 Kč, jsou však velmi špatně umísitelní na trhu práce a vzniká tak další socio-ekonomický problém. Délka jejich nezaměstnanosti se zvyšuje, životní úroveň stejně jako šance na pracovní uplatnění klesá.

Tab. č. 66: Příjemci důchodů a průměrné výše důchodů v okresech Karlovarského kraje

Kraj, okresy	Důchody celkem	v tom důchody							
		starobn í ¹⁾	starobní poměrné ¹⁾	invalidní pro invaliditu 3. stupně	invalidní pro invaliditu 2. stupně	invalidní pro invaliditu 1. stupně	vdovské ²⁾	vdovecké ²⁾	sirotčí
	Příjemci důchodů								
Karl. kraj	79 704	49 671	40	5 442	1 764	3 639	15 055	2 738	1355
Cheb	24 044	14 843	9	2 038	536	863	4 602	757	396
Karl. Vary	31 522	19 999	19	1 790	632	1 386	6 071	1 135	490
Sokolov	24 138	14 829	12	1 614	596	1 390	4 382	846	469
	Průměrná měsíční výše důchodu (v Kč bez součástí)								
Karl. kraj	10 328	10 536	6 301	9 953	6 606	5 812	11 339	12 632	5 399
Cheb	10 235	10 364	6 501	9 999	6 499	5 764	11 269	12 421	5 291
Karl. Vary	10 378	10 561	6 474	9 751	6 737	5 867	11 377	12 547	5 403
Sokolov	10 354	10 673	5 877	10 118	6 564	5 788	11 360	12 936	5 487

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-13-r_2013-22, staženo 7.7.2014

Tab. č. 67: Příjemci důchodů a průměrné výše důchodů v Karlovarském kraji

Karlovarský kraj	12/2010	12/2011	12/2012
Příjemci důchodů	77 343	79 817	79 704
v tom pobírající důchody:			
starobní ¹⁾	47 189	49 846	49 671
z toho: předčasné trvale krácené	11 759	14 057	14 453
předčasné dočasně krácené	90	81	71
starobní poměrné ¹⁾	57	49	40
invalidní pro invaliditu třetího stupně	5 616	5 549	5 442
invalidní pro invaliditu druhého stupně	1 529	1 626	1 764
invalidní pro invaliditu prvního stupně	3 676	3 568	3 639
vdovské, vč. kombinovaných	15 284	15 205	15 055
vdovecké, vč. kombinovaných	2 633	2 654	2 738
sirotčí	1 359	1 320	1 355
Průměrný věk příjemců důchodů	65	65	66
v tom pobírajících důchody:			
starobní ¹⁾	67	67	68
z toho: předčasné trvale krácené	63	63	64
předčasné dočasně krácené	66	67	68
starobní poměrné ¹⁾	82	82	84
invalidní pro invaliditu třetího stupně	49	49	49
invalidní pro invaliditu druhého stupně	50	50	50
invalidní pro invaliditu prvního stupně	48	48	49
vdovské, vč. kombinovaných	73	73	74
vdovecké, vč. kombinovaných	73	73	74
sirotčí	16	15	16
Průměrná měsíční výše důchodu (bez součástí) v Kč	9 756	10 154	10 354
v tom důchody:			
starobní ¹⁾	9 925	10 330	10 687
z toho: předčasné trvale krácené	8 764	9 243	9 403
předčasné dočasně krácené	7 931	8 175	8 471
starobní poměrné ¹⁾	6 146	6 238	6 301
invalidní pro invaliditu třetího stupně	9 473	9 822	9 953
invalidní pro invaliditu druhého stupně	6 479	6 557	6 606
invalidní pro invaliditu prvního stupně	5 966	5 916	5 812
vdovské, vč. kombinovaných	10 653	11 122	11 339
vdovecké, vč. kombinovaných	11 803	12 376	12 632
sirotčí	5 096	5 347	5 399

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-13-r_2013-22, ztaženo 7.7.2014

2.9 Doprava

2.9.1 Silniční doprava

Na území Karlovarského kraje se **nenachází žádné dálnice**, tudíž ani na území MAS Sokolovsko. Ovšem dálničním známkám se na území MAS nevyhnete, neboť do provozu byl nedávno uveden úsek rychlostní komunikace R6 mezi Chebem a Karlovými Vary. Do budoucna je zapotřebí co nejrychleji propojit trasu z Chebu až do Prahy. Hlavním důvodem je obrovské zatížení dopravní sítě regionu osobní i nákladní dopravou. Ta je výrazně navýšena i příhraničním umístěním MAS při hranicích s Německem (návazností na hraniční přechod Pomezí – Schirnding). Délka silnic I. třídy na území MAS je 33 km, II. třídy 141 km a III. třídy 350 km (k 31. 12. 2012). Oproti roku 2006 došlo k nárůstu o 11 km silnic I. třídy, poklesu o 30 km II. třídy a nárůstu o 28 km silnic III. třídy. Podrobné údaje viz následující tabulka.

Zdroj: Statistická ročenka Karlovarského kraje 2012, http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-17

Tab. č. 68: Stav silniční sítě v okresech Karlovarského kraje k 1.7.2012

Okres	dálnice	rychlostní silnice	silnice I. třídy	silnice II. třídy	silnice III. třídy	Celkem	Rozloha	Hustota silniční sítě v okrese
Cheb	x	12,7	66,3	147,9	472,6	699,5	1 046	66,87%
Karlovy Vary	x	5	119,2	170,2	533,3	827,7	1 515	54,63%
Sokolov	x	22,3	11,2	141,1	349,2	523,8	754	69,47%
CELKEM	x	40	196,7	459,2	1355,1	2051	3 315	61,87%

Zdroj: Přehledy z informačního systému o silniční a dálniční síti ČR, KRAJ Ústecký, stav k 1.7.2012, http://www.rsd.cz/sdb_intranet/sdb/download/prehledy_2012_7_us.pdf. Rozloha: <http://www.ceskairepublika.estranky.cz/clanky/kraje-cr.html>, staženo dne 17/12/12

Pro porovnání přinášíme i přehled o dopravní síti z okolních krajů. I z tohoto pohledu je hned patrné, že hustota dopravní sítě u nás je nižší.

Tab. č. 69: Silniční sítě v sousedních krajích k 1.7.2012

Kraj	dálnice	rychlostní silnice	silnice I. třídy	silnice II. třídy	silnice III. třídy	Celkem	Rozloha	Hustota silniční sítě v kraji
Karlovarský	x	39,9	196,7	459,3	1355,2	2051,1	3314	61,89%
Plzeňský	109,2	x	424,6	1501,9	3097	5132,7	7561	67,88%
Ústecký	56,5	12,3	478	898,3	2752,6	4197,7	5335	78,68%

Pozn.: hustota = délka silniční sítě/ rozloha kraje

Zdroj: ČSÚ

Dle místního šetření bylo zjištěno, že v některých, především menších obcích, je problémem nevyhovující technický stav komunikací a chodníků, v některých místech i absence chodníků. Dále byla zjištěna nedostatečná kvalita silnic II. a III. třídy, které jsou potřeba pro rozvoj hospodářství v okrajových částech regionu a pro přepravu obyvatel z těchto oblastí za zaměstnáním, do škol a za lékařskou péčí.

Dle statistik Českého statistického úřadu byla k 31. 12. 2011 na území Karlovarského kraje **registrována vozidla** v celkovém počtu 159 528 ks, z toho 46 976 vozidel na území okresu Sokolov. Z toho naprostá většina jsou samozřejmě osobní automobily, poté motocykly a nákladní automobily. Vezmeme-li v úvahu, že na území MAS Sokolovsko žije přibližně 91 000 obyvatel, vychází na 1 osobu (vč. dětí) 0,51 vozidla.

Tab. č. 70: Přehled registrovaných motorových vozidel k 31.12.2011

Kraj, okresy	Osobní automobily včetně dodávkových	Nákladní automobily	Silniční taháče	Návěsy	Autobusy	Motocykly
Karlov. kraj	125 770	13 356	210	1 226	543	18 423
Cheb	38 104	3 835	73	475	69	5 112
Karlovy Vary	50 516	6 200	71	375	408	7 314
Sokolov	37 150	3 321	66	376	66	5 997
Česká republika	4 582 903	585 873	11 505	56 214	19 699	944 168

Zdroj: Statistická ročenka Karlovarského kraje 2012,

http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-17

Podívejme se na silniční dopravu i z jiného pohledu, a to **nehodovosti**. Jedná se o jeden z mála ukazatelů, kde okres Sokolov dosahuje pozitivních výsledků. Nehodovost u nás je poměrně nízká. Stejně tak s tím spojená úmrtnost a počet zraněných osob. Průměrný počet dopravních nehod na 1000 obyvatel činí v České republice 7,2, v okrese Sokolov pouhých 4,1 nehod (12. nejlepší výsledek mezi okresy ČR).

Tab. č. 71: Nehodovost v Karlovarském kraji k 31.12.2011

	Nehody celkem	Pod vlivem alkoholu	Usmrcené osoby	Zraněné osoby		Hmotná škoda v tis. Kč	Dopravní nehody na 1000 obyvatel
				těžce	lehce		
Česká republika	75 137	5 242	707	3 092	22 519	4 628 081	7,2
Karlov. kraj	1 489	195	21	94	624	92 899	4,9
Cheb	428	62	7	33	160	21 539	4,6
Karlovy Vary	682	81	13	44	303	48 843	5,7
Sokolov	379	52	1	17	161	22 517	4,1

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=DOP5032PU_OK&vo=null

Rostoucí oblibě se v posledních letech těší **cyklistická doprava**. Vyrůstá její význam nejen z hlediska turistiky, ale i **pro dopravu osob do zaměstnání a do škol**. Z hlediska bezpečnosti silničního provozu je vhodné, aby cyklistická doprava byla realizována na vyznačených cyklistických stezkách a trasách. MAS Sokolovsko se aktivně zapojila do snahy rozšířit množství cyklotras a cyklostezek na svém území. Proto ve spolupráci s obcemi Horní Slavkov, Krásno, Březová, Rovná, Šabina, Dolní Rychnov a Sokolov zrealizovala projekt s názvem **Cyklostezky po zaniklých obcích Slavkovského lesa a jejich napojení na systémy v sokolovské kotlině**. Některé z plánovaných cyklostezek a cyklotras jsou vhodné kromě sportovního a turistického využití také pro dopravu osob do zaměstnání, do škol a za službami, protože mezi sebou spojují obce a menší města, zaměstnavatele a spádová města, kam lidé dojíždějí. Projekt byl realizován za finanční podpory programu ROP Severozápad a jeho cílem bylo vytipovat, zmapovat a vyprojektovat cyklotrasy po katastrech výše uvedených obcích a měst. Více o cyklistice na území MAS Sokolovsko je uvedeno v kapitole o cestovním ruchu.

2.9.2 Železniční doprava

Délka železničních tratí v Karlovarském kraji činí 493 km z celkového počtu 9 572 km v České republice.

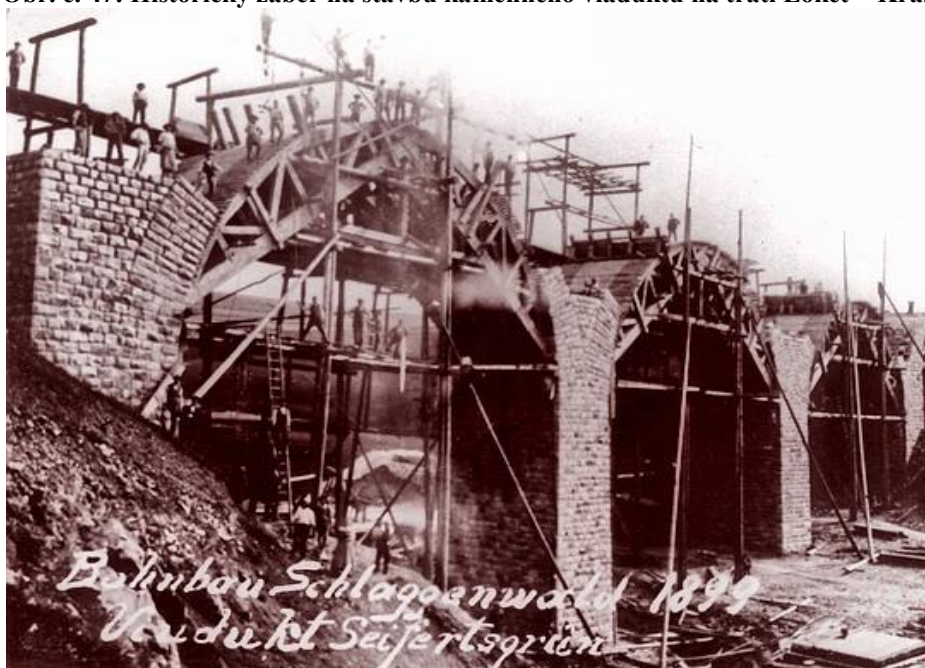
Přes území MAS Sokolovsko vede železniční **trať nadregionálního významu po trase Praha – Ústí nad Labem - Chomutov – Karlovy Vary - Cheb** a několik **regionálních tratí**. Jmenovaná nadregionální trať sice spojuje Karlovarský kraj s Prahou, ale vzhledem k tomu, že vede přes Ústí nad Labem, je cesta vlakem do Prahy poměrně zdlouhavá. Cesta rychlíkem po hlavní trati ze Sokolova do Prahy trvá 3 hodiny 50 minut a vlak přitom ujede 259 km. Pro porovnání cesta přímým autobusovým spojem ze Sokolova do Prahy trvá o hodinu méně a autobus ujede téměř o 100 km kratší vzdálenost (konkrétně 157 km). *Zdroj: <http://jizdnirady.idnes.cz/vlakyautobusy/spojeni/>*

První regionální trať navazuje na trasu Karlovy Vary – Mariánské Lázně: trať Nové Sedlo - Loket - Krásný Jez o celkové délce 18 km, z toho trasa Nové Sedlo – Loket (4 km) je funkční. Zbývajících 14km úsek nebyl až do r. 2013 udržovaný a jeho oprava byla Správou železniční dopravní cesty odhadována na 200 milionů Kč. V r. 2013 pětikilometrovou trať (ze 14 výše uvedených) opravila za 20 milionů Kč Správa železniční dopravní cesty. A také proto po ní mohou o prázdninách jezdit osobní vlaky. Obnovená trať navazuje na turisticky atraktivní

železnici mezi Karlovými Vary a Mariánskými Lázněmi. Pětakilometrový úsek z Krásného jezu do Slavkova je ale v provozu zejména díky tomu, že ho bude využívat soukromá místní firma Legios pro dopravu vyrobených železničních vagonů. Na provoz osobní dopravy v současné době přispívá kromě kraje i Horní Slavkov, který o zprovoznění trati dlouhá léta usiloval. Zbývající část Slavkovské dráhy, trať z Horního Slavkova do Lokte zůstává uzavřena. A na opravu této železnice peníze nejsou, a pravděpodobně ani nebudou. (Zdroj: http://www.rozhlas.cz/kv/zpravodajstvi/_zprava/do-horniho-slavkova-zacaly-jezdit-osobni-vlaky-zatim-jen-o-prazdninach--1232559.)

Aktuální i historický stav této trati dokumentují přiložené fotografie.

Obr. č. 47: Historický záběr na stavbu kamenného viaduktu na trati Loket – Krásný Jez (r. 1899)

Zdroj: <http://www.vlaky.net/zeleznice/spravy/002391-Stat-z-Krasneho-Jezu-do-Lokte-11-let-bez-provozu/>

Obr. č. 48: Dál už to nejede... (r. 2012)

Zdroj: <http://www.vlaky.net/zeleznice/spravy/002391-Trat-z-Krasneho-Jezu-do-Lokte-11-let-bez-provozu/>

Druhá regionální trať, tzv. Kraslická dráha, je provozována soukromou společností GW Train Regio a.s. (původní název Viamont Regio a.s.) na trase Sokolov - Kraslice až do Zwickau, je zde návaznost na železniční dopravu v SRN. Jediný hraniční přechod na území MAS je Kraslice – Klingenthal, který ročně použije cca 50 000 osob.

Obr. č. 49: Mapa tratí v Karlovarském kraji

Zdroj: <https://www.cd.cz/assets/vnitrostatni-cestovani/mapa-site/mapa-trati/kraje.pdf>

Problematická je dlouhodobě návaznost spojů, nejen vlakových, ale i autobusových. Dále z hlediska rozvoje turistického ruchu také možnosti vlakových a autobusových spojů schopných přepravovat kola nebo lyže.

V rámci ankety pro občany na území MAS Sokolovsko byla zjišťována také spokojenost obyvatel s veřejnou dopravou (četnost spojů, trasy). 64 % respondentů je spokojeno se stavem veřejné dopravy. 7,5 % respondentů na tuto otázku neodpovědělo s poukazem na skutečnost, že jezdí autem. I když je více než 50 % respondentů spokojeno se stavem veřejné dopravy, jedná se v rámci ankety pro občany o nejhůře ohodnocenou oblast, kde byla zjišťována spokojenost občanů se stávajícím stavem dané oblasti.

2.10 Cestovní ruch

Sokolovsko je **atraktivním regionem se spoustou různorodých zajímavostí**, jejichž jistě ne zcela úplný přehled uvádíme v následujících kapitolách. Dominantní památkou území MAS Sokolovsko je středověký hrad Loket.

Obr. č. 50: Hrad Loket

Zdroj: foto vlastní

Na Sokolovsku se také postupně rozvíjí agroturistika, byla zde obnovena tradice malých pivovarů a v současné době vzniká nová regionální značka „Original product of Sokolovsko“, této problematice jsme se podrobně věnovali v kapitole o zemědělství.

Na Sokolovsku jsou také **možnosti pro aktivní trávení volného času nebo dovolené**. Krušné hory a CHKO Slavkovský les nabízejí možnosti pro pěší turistiku. Jsou zde nejrůznější přírodní památky, z nichž zde uvádíme například Národní přírodní památku Svatošské skály. Sokolovskem protéká řeka Ohře s celoroční splavností. Na území Karlovarského kraje se nachází mnoho cyklotras a cyklostezek. Především v Krušných horách se mohou návštěvníci území věnovat zimním sportům. Díky rekultivacím po těžbě hnědého uhlí vznikají na Sokolovsku nové vodní plochy využitelné pro vodní sporty a rekreaci. Nyní tímto způsobem funguje např. vodní plocha Michal a v současné době probíhá napouštění další velké vodní plochy Medard. Dále bylo na rekultivované ploše vybudováno golfové hřiště u Dolního Rychnova.

2.10.1 Památky na území

Na území MAS Sokolovska se do současnosti zachovala **řada historických památek** (hrady, lidová architektura, církevní památky, technické památky a další). Mezi **nejvýznamnější památky na území MAS Sokolovsko** patří **hrad Loket**, založený ve 2. pol. 12. století pravděpodobně králem Vladislavem II. Jedná se o nejnavštěvovanější památku v Karlovarském kraji. Konají se zde pravidelně četné společenské akce a hry jako např. Rej strašidel, Mikulášská nadílka, Vánoční trhy apod. V přírodním amfiteátru na druhém břehu řeky Ohře se konají různé koncerty a divadelní představení. Samotné město Loket je zajímavé historickým středověkým centrem s množstvím památkově chráněných městských domů, městskými hradbami, kašnami a sochami.

Obr. č. 51: Hrad Loket

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 52: Řeka Ohře a přírodní amfiteátr v Lokti

Zdroj: foto vlastní

Další významné památky se nacházejí také v největším městě na území MAS Sokolovsko, v Sokolově. Je to **sokolovský zámek**. V místě dnešního sokolovského zámku vzniklo opevněné sídlo, o němž nejstarší písemná zmínka je z roku 1279. Po několika přestavbách má zámek dnes klasicistní architektonický výraz. V současnosti v zámku sídlí sokolovská pobočka Krajského muzea Karlovarského kraje. Z dalších památek v Sokolově jmenujme městské opevnění, sochu svatého Jana Nepomuckého, památkově chráněné městské domy, Hornický dům, kapucínský klášter.

Obr. č. 53: Sokolovský zámek

Zdroj: foto vlastní

Opomenout nelze ani opravovanou zříceninu hradu **Hartenberg** (později zámek Hřebený) jehož základy byly položeny již roku 1196. V současné době probíhají na zřícenině hradu stavební práce s cílem hrad udržet, opravit a **zprovoznit unikátní části** stavby z doby gotické až renesanční. Část rekonstrukcí bylo financováno prostřednictvím Strategického plánu Leader MAS Sokolovsko. Velké mezinárodní proslulosti objektu bylo dosaženo i **mezinárodními workcampy studentů z celého světa**. Na Hartenbergu již pracovaly stovky mladých lidí z více než 40 zemí světa.

Obr. č. 54: Hrad Hartenberg – probíhající rekonstrukce

Zdroj: <http://www.hartenberg.cz/>

Ve Slavkovském lese pod horou Krudum se nachází **pozůstatky kostela svatého Mikuláše**. Přesné datum založení tohoto kostela není známo, první písemná zmínka o již existujícím kostelu je z roku 1253. Dle historických pramenů byl kostel funkční do poloviny 15. století, pak již se o něm hovoří jako o pustém, zaniklém či jeho troskách. V roce 1998 byly zahájeny archeologické práce na odkrytí ruin kostela. Kostel byl postaven v období rané gotiky, v pozdně románském stylu. Dle archeologických nálezů a dochovaných písemných zmínek odborníci usuzují, že kostel se nacházel u obchodní cesty a v okolí kostela stála ves, nyní zaniklá a zapomenutá. Pravděpodobně se jednalo o dřevěné stavby, ze kterých se nic

nedochovalo. Stavby sloužily jako obydlí pro horníky, kteří v okolí hory Krudum dolovali nerosty. Nyní jsou zdi kostela zakonzervovány, okolí je upraveno a doplněno vysvětlujícími tabulkami. (Zdroj: <http://www.slavkovsky-les.cz/zajimava-mista-slavkovskeho-lesa/kostel-svateho-mikulase/>)

Obr. č. 55: Pozůstatky kostela svatého Mikuláše

Zdroj: foto vlastní

Další **archeologické stopy** se na území MAS Sokolovsko nacházejí v Horách (2 hromady železné strusky), v Kaceřově, v Kynšperku nad Ohří a v Kraslicích (archeologická kulturní památka Hausberg).

V horní části obce **Jindřichovice** stojí **zámek** vystavěný v r. 1672 Janem Hartvíkem Nosticem jako náhrada za starou šlikovskou tvrz. Tento raně barokní objekt byl ve 2. pol. 19. st. pseudogoticky upraven. V současné době je zámek opraven a slouží jako okresní archiv.

Obr. č. 56: Zámek Jindřichovice

Zdroj: <http://www.krusnohorsky.cz/2008/11/18/zamek-jindrichovice/>

Za vlády Nosticů byl uprostřed obory mezi Šindelovou a Jindřichovicemi vystavěn **lovecký zámek Favorit** vybudovaný hrabětem Františkem Antonínem Nosticem pro svoji manželku Marii Alžbětu. V současnosti je v soukromých rukách a není přístupný veřejnosti.

Jako další příklad lze uvést také např. **tvrz** z 16. století v obci Šabina či zámek v osadě Chlumeck (obec Dasnice). Takovýchto zámečků či panských sídel je na území MAS Sokolovsko více. Některé jsou v soukromých rukách a veřejnosti nejsou přístupné. U mnohých dokonce dodnes nejsou majetkoprávní vztahy dořešeny, chybí finanční prostředky na jejich údržbu a opravu, podléhají vandalům a zlodějům. Mnohé jsou v soukromých rukách a slouží jako sklady.

Obr. č. 57: Tvrz v obci Šabina

Zdroj: <http://www.obec-sabina.cz/tvrz/gs-1343>

Z **industriálních památek** na území MAS Sokolovsko stojí za zmínku především **Hornické muzeum v Krásně** (viz kapitola věnovaná muzeím) a **důl Jeroným** v Čisté u Rovné, kde probíhala těžba cínu. Nyní je zapsán jako Národní kulturní památka dokladující úroveň hornictví v 15. a 16. století, pro svou autenticitu a rozsah patří mezi nejvýznamnější památky střední Evropy. V roce 2009 byla památka bezúplatně převedena na Karlovarský kraj jako součást česko-bavorského geoparku.

Obr. č. 58: Důl Jeroným

Zdroj: <http://www.diamo.cz/dul-jeronym-u-ciste>, <http://www.krusnohorsky.cz/2013/09/22/cinovy-dul-jeronym/>,
<http://www.zivkykraj.cz/cz/objevujte/dul-jeronym>

Pro potřeby rozsáhlé těžby cínu v okolí Krásna a Horního Slavkova vznikl v letech 1530 – 1536 umělý vodní kanál Flossgraben (**Dlouhá stoka**), který je výjimečný délkou 24,2 km. Kanál protíná velkou část Slavkovského lesa. Během 17. století došlo k omezení těžby cínu a význam kanálu upadl. Renovace této kulturní památky začala v roce 2005. v současnosti je celá trasa kanálu funkční a průtočná. Dlouhá stoka (spolu s rybníky Kladským a Novým, které nejsou na území MAS Sokolovsko) je zapsána jako Národní kulturní památka. (Zdroje: *Industriální topografie Karlovarského kraje*, <http://www.mkr.cz/czfond/narodni-kulturni-pamatky-18043/>)

Další svědectví o dřívější těžebné činnosti podávají Pluhova dědičná štola nacházející se mezi Loktem a Horním Slavkovem, dědičná štola Jana Křitele ve Starém Sedle a dědičná a těžební štola Herných u Svatavy. Technickou památkou je torzo železárenské vysoké pece u Šindelové, jedná se o pozůstatek hutí zřízených v roce 1839. V Kraslicích se nachází budova bývalé továrny Bohland a Fuchs, což byla jedna z prvních továren na Sokolovsku, budova má hodnotný exteriér. V Horním Slavkově je průmyslovou památkou budova tamní porcelánky, která byla založena v roce 1792 první továrna na výrobu porcelánu v Čechách. Parní těžební stroj z uhelného hlubinného dolu Marie Majerová je průmyslovou památkou v Královském Poříčí. V Krásně se nachází památka rudný důl Vilém.

Na území MAS Sokolovsko se nachází množství **nejrůznějších vyhlídek a rozhleden**, např.:

- rozhledna Krásno
- rozhledna Krudum

- vyhlídka na návrší Hard
- Slavkovská šibenice
- Kamenice
- Lomnice
- vyhlídky v městě Locket
- vrch Špičák
- Olověný vrch
- Zelený vrch
- vyhlídky u jezera Medard
- rozhledna Cibulka

Obr. č. 59: Rozhledna Krásno

Zdroj: foto vlastní

Krásenská rozhledna je v našich poměrech velmi unikátní stavbou. Za jedinečný vzhled věže je osobně zodpovědný sochař Willi Russ, který se možná při jejím projektování inspiroval u starobylých zikurratů. Rozhledna byla vystavěna v letech 1933 - 1935, tj. v době, kdy na našem území vrcholila hospodářská krize. Od doby svého otevření v roce 1935 je rozhledna takřka nepřetržitě volně přístupná. Výška ochozu rozhledny je 25 m.

Obr. č. 60: Rozhledna Krudum

Zdroj: foto vlastní

Původní rozhledna byla otevřena v roce 1932, i v dřívějších dobách na tomto místě pravděpodobně stály rozhledny, ale nejsou doloženy přímými historickými prameny. Po druhé světové válce a odsunu německého obyvatelstva místo postupně pustlo. V roce 1981 byly zbytky zchátralé rozhledny buldozerem srovnány se zemí a na místě zůstala hromada kamení. Po roce 1989 se postupně objevily snahy o vybudování nové rozhledny, která by ovšem musela mít vyšší výšku než původní 10 m rozhledna, což by bylo velmi finančně nákladné. Ve spojení s Českým telekomem se nakonec podařilo postavit novou rozhlednu, která byla slavnostně otevřena v roce 2008. Stavba je vysoká 60 m, vyhlídková plošina je ve výšce 29,5 m.

Nová a netradiční rozhledna byla nedávno postavena na Šibeničním vrchu mezi Olovím a Krajkovou. Díky netypickému architektonickému vzhledu nese název Cibulka a návštěvníkům nabídne výhled ze dvou vyhlídkových plošin ve výšce 5,6 m a 23,8 m. Rozhledna vznikla na místě, kde ještě před druhou světovou válkou stála dřevěná mnohem nižší rozhledna. Stavba byla dotována ze dvou projektů z programu Leader MAS Sokolovsko.

Obr. č. 61: Rozhledna Cibulka

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 62: Pohled z rozhledny Cibulka na Oloví

Zdroj: foto vlastní

Na území MAS Sokolovsko je nesčetné množství **církevních památek** jak velkého, tak i malého charakteru. S církevními památkami jsou samozřejmě neodmyslitelně spojeny i poutě. Zřejmě nejznámějším poutním místem je Chlum Svaté Maří, kde se nachází probošství svaté Máří Magdalény s kostelem Nanebevzetí Panny Marie. S tímto místem souvisí i snaha obnovit Křížovou cestu z Dasnic do Chlumu.

Obr. č. 63: Chlum Sv. Maří: Pohled ze zrehabilitovaného náspu (výsypky)

Zdroj: Obec Chlum Svaté Maří, http://www.geodata.cz/chlum/index.php?stranka=fotogalerie_obec&fotky=1

Ze **sakrálních staveb** zde jmenujme dále například kapli svatého Prokopa v Dolní Hluboké u Krásna, kostel svatého Vavřince v Chodově, kostel svatého Petra a Pavla v Kostelní Bříze, kostel, Nejsvětější Trojice v Nové Vsi, kostel svatého Martina v Jindřichovicích, kaple v Novém Sedle, kaple v Mírové, kostel svatého Jiří a kostel svaté Anny v Horním Slavkově, kostel svatého Petra a Pavla v Krajkové, kostel svaté Kunhuty v Královském Poříčí, kostel svatého Michaela archanděla v Oloví, kostel Nanebevzetí Panny Marie v Kynšperku nad Ohří, kaple Korunování Panny Marie v Sokolově, kapucínský klášter v Sokolově a další.

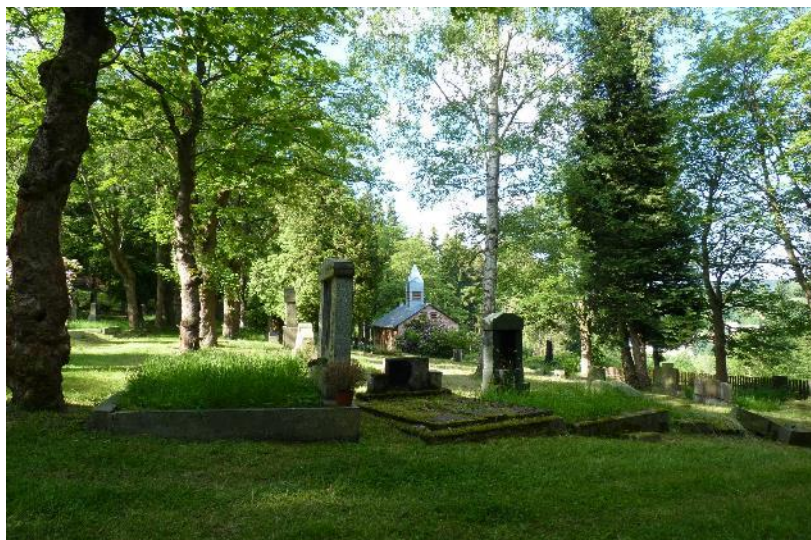
Kromě kostelů z různých historických období, na Sokolovsku lze najít velké množství smířčích křížů, božích muk, kapliček, sloupů atp.

Z **kamenosochařských památek** zde jmenujme například sochu svatého Šebestiána v Chodově, sloup se sousoším Nejsvětější trojice v Lokti, sochu svatého Floriána ve Svatavě, reliéf svaté Trojice v Kaceřově, boží muka v Krajkové, sochu svatého Jana Nepomuckého a Mariánský sloup v Jindřichovicích, socha svatého Jana Nepomuckého a sloup se sousoším

Nejsvětější Trojice v Horním Slavkově, mariánský sloup a socha svatého Jana Nepomuckého v Kraslicích a další.

Řada památek byla v minulých letech zrekonstruována, některé i díky finanční pomoci ze Strategického plánu Leader MAS Sokolovsko.

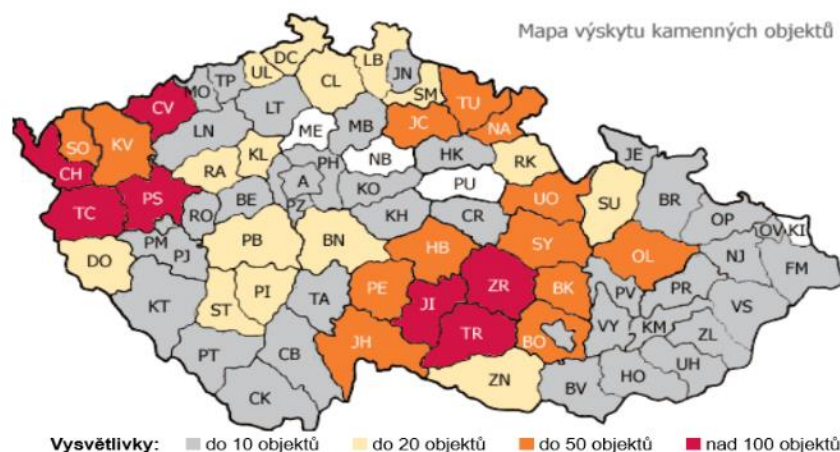
Obr. č. 64: Hřbitov a obnovená kaple v Tisové u Kraslic

Zdroj: foto vlastní

Na území MAS Sokolovsko se nachází také množství tzv. **smírčích křížů**. Jedná se o kamenné kříže postavené v místě, kde se stal hrdelní zločin nebo neštěstí. Ve středověku bylo možno uplatnit systém smírčího práva, kdy mohl provinilec odčinit svůj zločin vyrovnáním s postiženou rodinou a vztyčením kamenného smírčího kříže na místě, kde zločin spáchal. Výskyt smírčích křížů není v České republice rovnoměrný, jak ukazuje následující mapa. Nejvíce smírčích křížů se nachází v Karlovarském kraji a v okresech Plzeňského a Ústeckého kraje, které sousedí s Karlovarským krajem. V kraji Vysočina se vyskytují křížové kameny.

Mapa č. 38: Výskyt smírčích křížů a křížových kamenů

Zdroj: <http://www.smircikrize.cz/vyskyt.htm>, staženo 9.7.2014

Smírčí kříže se na území MAS Sokolovsko nacházejí například v Lokti, Královském Poříčí, Chotíkově, Chranišově, Dasnicích, Chlumu Svaté Máří, Hřebenech, Rudolci, Jindřichovicích, Krajkové, Lomnici, Horách. Na následujících obrázcích uvádíme příklady smírčích křížů na území MAS Sokolovsko.

Obr. č. 65: Smírčí kříže v Lokti

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 66: Smírčí kříže v Chotíkově

Zdroj: foto vlastní

Kromě výše uvedených historických a církevních památek se na území místní akční skupiny Sokolovsko nachází celá řada dalších pamětihodností. Příkladem uvádíme jen stručný přehled některých z nich:

- památník ženského koncentračního tábora ve Svatavě
- pomníky obětem a zajatcům 1. a 2. světové války – Krajková, Dasnice, Stříbrná, Staré Sedlo, Přebuz, Chodov, Lomnice, Locket, Kraslice, Bublava a další
- mauzoleum Jindřichovice – památník na zajatecký tábor, památník obětem válek v obci Jindřichovice a přilehlých osadách
- dva předválečné sloupy vysokého vedení či zatopená šachta Poldi v Jenišově
- historická památka: pomník četníkům padlým v r. 1938 v Habartově
- kruhové popraviště (šibenice) v Horním Slavkově
- montánní tvary po těžbě wolframové rudy, památky na výrobu dřevěného uhlí (milíře) v Rotavě
- hrázďená architektura především na venkovských usedlostech např. v Horách, v Královském Poříčí, v Březové, v Kostelní Bříze, v Krajkové, ve Vintířově, v Kraslicích
- náměstí města Březová (tzv. hornický funkcionalismus)
- torzo arnoltovského zámku Špiegl s přilehlým parkem, židovský hřbitov v Arnoltově
- kamenný pomník z období 30leté války (23 mrtvých Švédů) v Kamenici
- kulturní památka: hrázďený mlýn v Černém Mlýně
- torzo barokního zámku z r. 1767 vč. rozsáhlého zámeckého parku a barokního sklepení, barokní zájezdní hostinec z 18. století v Kostelní Bříze
- pozůstatky Lobežského mlýna, hřbitova a kostela sv. Vavřince v obci Lobzy
- architektonicky cenný objekt bývalých městských jatek v Kraslicích
- městské domy v Horním Slavkově a Krásně
- zámček v Kaceřově
- židovský hřbitov v Kynšperku nad Ohří
- stará radnice, městský dům a kašna v Kynšperku nad Ohří

2.10.2 Tradice, řemesla, muzea, expozice

Již od 16. století se na území MAS Sokolovsko úspěšně dařilo řemeslům **krajkářství, knoflíkářství, lžičkářství, tkalcovství, výroba hraček, hudebních nástrojů** apod. Např. obec Krajková se proslavila výrobou **jemných bruselských krajek**. V 19. století bylo zavedeno i **šití stuh**, které seznalo rychlý vzestup nejen v Krajkové, ale i v okolí. Tkalcovství bylo rozšířeno zejména v Březové a jejím okolí. Na krušnohorském venkově se rozšířilo hlavně **paličkování** krajek a výroba pleteného zboží, později i **truhlářství**. Nejrozšířenějším řemeslem na Kynšpersku bylo soukenictví a umělecké truhlářství. Právě tito řemeslníci se chopili vyřezávání figurek a sestavování betlémů a založili tak v polovině 19. století novou místní tradici. Od vyřezávání oltářů a tabernáklů neměli tito umělci řezbáři k betlémům daleko. Vznikla tak **lidová betlemářská tvorba**, zastoupená jak malíři, tak řezbáři.

Od poloviny 18. století působila v **Lokti** a jeho širokém okolí **rodina sochařů a řezbářů Wildtů**, původem z Vídně. Proslulosti dosáhly též některé **rody loketských varhanářů** a krásenských a **slavkovských cínařů**. Od konce 18. století se na Sokolovsku začíná rozvíjet průmyslové podnikání, zejména těžba hnědého uhlí a výroba chemikálií v minerálních závodech (Dolní Rychnov, Staré Sedlo, Stříbrná aj.).

Na tradici železných hamrů navázala nosticovská železárna v Rotavě a Šindelové, vznikly přádelny ve Svatavě a v Libavském Údolí, Kynšperk proslavila **výroba nábytku** a Kraslice **výroba hraček a zejména hudebních nástrojů**. V Kraslicích se nachází unikátní sbírka hudebních nástrojů z 19. a 20. století dokumentující vývoj jejich tradiční výroby v tomto městě. Obec Krajková, která získala svůj název právě pro rozsáhlou výrobu krajek, byla spojena také se známou **sklářskou výrobou**. V 19. století byla v obci založena továrna na zrcadla a zrcátka. V Lokti, Chodově a Horním Slavkově vznikly **výrobní porcelánu**, přičemž porcelánka v Horním Slavkově (založena 1792) je nejstarší v Čechách.

Řadu expozic, výstav či menších muzeí, obvykle zaměřených na zdejší historii, najdete v řadě místních obcí. Na následujících řádcích přinášíme informace o některých z nich.

Na tradici řemesel na podzim roku 2006 navázal nově otevřený zrekonstruovaný **Statek Bernard** v Královském Poříčí. Statek slouží jako krajské **centrum tradičních řemesel** lákající návštěvníky na živé ukázky tradičních řemesel a možnost vyzkoušet si ze široké nabídky řemesel rozmanité tvůrčí techniky. Na Statku Bernard je mj. zábavně naučné centrum řeky Ohře. To pomocí interaktivních modelů představuje návštěvníkům **zajímavosti z celého**

toku řeky, tedy od jejího pramene v bavorských Smrčinách až po Litoměřice, kde se pak vlévá do Labe. Dominantou výstavy je obří model Ohře.

Na statku Bernard najdete i Muzeum řemesel. Při této **interaktivní** prohlídce s průvodcem se podíváte do **zemědělské** expozice, kde se dozvíte, jak se dříve zpracovávalo mléko, obilí a mouka, probíhala zabijačka, uvidíte starodávnou **mlátičku v pohybu** nebo si budete moci zkusit **vymlátit obilí** pomocí cepu. Chloubou expozice ve stodole je sbírka **historických kočárů** včetně panských, barokních saní. Dozvíte se i tajemství výroby porcelánu, které se Číňanům dařilo před ostatním světem skrývat více jak 2.000 let. Zdroj: <http://www.statek-bernard.cz/30-muzeum-remesel/>.

Na hradě **v Lokti** je stálá expozice o historii hradu, muzeum porcelánu a výstava středověkého útrpného práva. V Lokti je dále otevřena stálá expozice umělecké knižní vazby, a muzeum mobilní svět představující např. dětskou drezínu z roku 1820, historické kočárky, kočáry a další různá „odstrkovadla“.

Obr. č. 67: Mobilní muzeum v Lokti

Zdroj: <http://www.vcerejsi-svet.cz/muzeum/>

V Chodově je pro veřejnost přístupná Sín historie města zachycující historii a vývoj města. **V Horním Slavkově, v Krásně a v Sokolově** můžete navštívit pobočky Muzea Karlovarského kraje. Dozvíte se zde informace z historie zdejších měst, dozvíte se mnohé o hornictví a těžbě na Sokolovsku, o životě zdejších obyvatel, či se zúčastníte různorodých přednášek. V Krásně je Hornické muzeum, které je pobočkou Krajského muzea. Je situováno na místě historického cínového dolu Vilém, který byl s řadou přerušení činný až do 90. let 20. století. Vlastní muzeum doplňuje řada expozic o těžbě a zpracování rud a uhlí, dále jsou zde vystaveny historické důlní vlaky.

Obr. č. 68: Hornické muzeum v Krásně

Zdroj: Muzeum města Sokolov

V Habartově pak můžete zavítat do Muzea bezpečnostních sborů, které je otevřeno od r. 2009 a poutavě vypráví o historii četníků v obci a okolí. V muzeu se koná řada společenských a vzdělávacích akcí, z velké části spojené s bezpečností, Policí ČR apod. (Zdroj: <https://www.facebook.com/muzeum.bezpecnostnich.sboru.habartov>).

V Kraslicích je veřejnosti přístupná expozice věnovaná historii a současnosti tzv. Kraslické dráhy. Najdete ji v bývalé nádražní restauraci v Kraslicích. Jsou zde exponáty traťových mechanismů, součásti železničního svršku, návěstidla, sdělovací technika atd. Část výstavy se zaměřuje na železniční dopravu a přepravu. Kromě exponátů (stroj na tisk lepenkových jízdenek, dopravní kancelář, místo k sezení ve stylu motorového vozu M152.0, promítání filmů s železniční tematikou aj.) zde najdete i různé dokumenty, plány stanic a jiné písemnosti věnované vlastní historii Kraslické dráhy. (Zdroj: <http://www.mkd.websnadno.cz/>).

Výše uvedená muzea jsou atraktivní nejen pro návštěvníky regionu, jejich nabídka představuje i možnost smysluplného využití volného času pro obyvatele regionu, především pro rodiny s dětmi.

2.10.3 Zaniklé obce

V regionu, kde dnes působí MAS Sokolovsko, se kdysi rozprostíraly souvislé nepřerušované lesy. Ty byly pojmenovány po tehdejších vládci a majiteli - **Císařský les**. Název se udržel až do konce II. světové války. Se změnou mnoha názvů zdejších míst, které byly počestěny, byl také tento název přejmenován na nový - **Slavkovský les**, který se používá dodnes.

Lidé zde už žili celá dlouhá staletí. Vytvářeli hodnoty, kterým se ještě dnes musíme obdivovat. Ve dvacátém století do pravidelného rytmu života zasáhla válka, největší v lidských dějinách. Lidské osudy byly zpřetrhány, život krajiny byl zničen, Slavkovský les přestal být místem, jakým kdysi býval.

Po válce, kdy bylo téměř veškeré německé obyvatelstvo ze zdejších obcí odsunuto za hranice tehdejší ČSR, se rozsáhlé pohraničí téměř okamžitě vyčistilo a zůstaly jen opuštěné domy. České obyvatelstvo z vnitrozemí jen pomalu přicházelo do zdejších drsných míst. V roce 1946 vláda rozhodla o zřízení velkých vojenských prostor na území tehdejší republiky - Vojenské výcvikové tábory (VVT). Jedním z nich byl zdejší region, za jehož centrum byla vybrána obec Prameny. Rozhodnutí dramaticky změnilo celou oblast tehdejšího Císařského lesa. Dotčeny byly všechny obce, které se v prostoru budovaného VVT nacházely.

Vojsko začalo využívat jednotlivé budovy bývalých vesnic pro výcviku ostrých střelb a celé vesnice tak pomalu vymazávala z mapy světa. Objev bohatých ložisek kvalitního uranu na zdejším území a potřeba Ruska si jej zajistit pro nastávající konflikt se Západem znamenal, že na nátlak Ruska začalo Československo s těžbou této rudy. Armáda proto musela své léta budované pozice vyklidit a prostor opustit. Aby za sebou vojáci zahladili stopy, většinu těžce poškozených domů tehdejších vsí vojáci buldozery srovnali se zemí. Na celé ploše Císařského lesa tak vznikl liduprázdný prostor. Zmizely kříže, boží muka, sochy ve vesnicích, památníky obcí, vzácné relikvie a veškeré stopy po životě dávných zdejších obyvatel.

O některých místech je dochována spousta informací, kreseb, starých i malovaných pohlednic, a naopak o některých místech se nedochovalo téměř nic a pamětníci stárnou a umírají. Naštěstí jsou v regionu obyvatelé, kteří mají zájem o uchování historického dědictví našich předků i pro budoucí generace. Tak vznikají knihy, publikace o zaniklých obcích, mlýnech i dalších památkách, které podávají svědectví o tom, jak dříve naši předchůdci žili a bojovali s mnohdy drsnou přírodou.

V regionu, který zahrnuje i MAS Sokolovsko došlo k zániku téměř 50 obcí, osad a samot. Na území Slavkovského lesa se nachází několik členských obcí Místní akční skupiny Sokolovsko

o.p.s. Největší počet zaniklých obcí (osad) ve Slavkovském lese spadá pod město Březová. Mezi částečně zaniklé, či zcela zaniklé obce lze zařadit následující obce nalézající se na území Slavkovského lesa.

Tab. č. 72: Seznam zaniklých obcí v oblasti Slavkovského lesa v regionu MAS

Název obce	Zánik			Nejvyšší počet obyvatel
	zcela	částečně	obnova	
Alberov	ANO			2019
Arnoltov		ANO		400
Bukovany	ANO		Na jiném místě	1612
Bystřina	ANO			169
Čistá	ANO			2082
Dolní Hluboká			ANO	424
Dolní Žitná	ANO			569
Dvory	ANO			není známo
Háje na Teplou			ANO	159
Horní Žitná	ANO			Spojeno s Dolní Žitnou
Hraničná	ANO			1253
Kamenice		ANO		376
Kostelní Bříza		ANO		355
Krásná Lípa	ANO			880
Lazy Dolní	ANO			není známo
Lazy Horní		ANO		864
Lobzy	ANO			381
Milešov	ANO			201
Milíře	ANO			102
Ostrov	ANO			343
Paseka	ANO			92
Podstrání		ANO		není známo
Prameny		ANO		1527
Rudolec		ANO		268
Smrkovec	ANO			731
Studánka	ANO			281
Tisová		ANO		1052
Třídolí	ANO			383
Týmov	ANO			129
Údolí		ANO		není známo
Vranov	ANO			570
Bošířany	ANO			423
Kfely	ANO			376

Zdroj: Studie proveditelnosti projektu Obnova reliktů zaniklých obcí Slavkovského lesa, <http://mas-sokolovsko.eu/projekty/obnova-reliktu/>

MAS Sokolovsko realizovala v letech 2011-2012 projekt „Obnova reliktů zaniklých obcí Slavkovského lesa“ zaměřený na záchranu pozůstatků obcí a uchování tohoto dědictví pro budoucí generace. Níže uvedené fotografie byly pořízeny v rámci tohoto projektu.

Obr. č. 69: Relikty po zaniklých obcích

Hřbitov v Arnoltově čítá několik desítek náhrobků

Židovský hřbitov a nepatrné pozůstatky se dochovaly po zaniklé obci Krásná Lípa

Z obce Týmov zbyl jen podstavec pomníku

Obec Ostrov připomíná uprostřed zeleně jen několik sloupků k oplocení a pozůstatky božích muk

Pozůstatek pomníku připomíná na lesní křižovatce obec Studánku.

Zaniklou obec Smrkovec ne zrovna nejlépe připomíná špatně opravený pomník.

Sklepení a zbytky zdi připomínají zcela zaniklou obec Paseku

I Horní Žitnou uprostřed bolševníku prezentuje pozůstatek pomníku obětem válek.

Daleko lépe prezentuje šikovnost obyvatel Sukovce kamenný mostek přes potok, který dodnes plní svůj účel.

Smírčí kříž u silnice připomíná téměř zaniklou obec Rudolec

Je nutno poznamenat, že zaniklé obce se na území MAS nenacházejí pouze ve Slavkovském lese. Díky poválečnému odsunu německého obyvatelstva a vzniku hraničního pásma v roce 1949 se zaniklé obce nacházejí i **na Kraslicku v Krušných horách**. Mezi zaniklé obce na Kraslicku patří Hraničná, Rolava, Chaloupky, Nová Ves, Stará, Kostelní, Čirá a Černá. (zdroj: M. Němethová: *Historie Kraslicka, diplomová práce, 2010, ZČU v Plzni*)

Obec Chaloupky (Neuhaus) se nacházela v údolí říčky Rolava v údolí mezi lesy Krušných hor. V nadmořské výšce 830 m až 900 m stála obec s až 80 domy. První písemný záznam o obci je z roku 1685, ale vznik osídlení v tomto místě je spojen s rýžováním a těžbou cínu pravděpodobně již dříve. Velikost obce si představíme například podle statistických údajů z roku 1934, kdy v obci působilo 5 hostinců, 3 obchody se smíšeným zbožím, 2 obchody s mléčnými výrobky, jeden obchod s galanterním zbožím, obchod s ovocem a zeleninou. Přímou v obci byla na počátku 20. století v provozu pletárna, výroba nití a pila. Obyvatelé ale

většinou za prací docházeli do přádelen a železáren v Nejdku, někdy až do Saska. Další možností obživy byla výroba tradičních domácích výrobků – paličkování krajek a výroba rukavic. Zemědělská činnost zde nebyla rozvinutá díky nadmořské výšce, pěstovaly se zde především brambory. Po odsunu německého obyvatelstva po druhé světové válce byly domy postupně strženy, poslední v 50. letech 20. století. Dnes lze stěží poznat, že toto místo bylo kdysi obydleno.

Obr. č. 70: Současná podoba Chaloupeckého údolí

Zdroj: foto vlastní

Dalším příkladem zaniklé obce V Krušných horách je obec Rolava nacházející se severně od Přebuzi. První písemná zmínka je z roku 1556, počátek osídlení je opět spjat s těžbou cínu. Za druhé světové války byl poblíž zpracovatelský závod k těžbě cínu a zajatecký tábor. S místem se pojí řada legend, nicméně není znám žádný pamětník, který by podal svědectví o skutečné historii zajateckého tábora a přilehlé továrny. Dnes je rozpadlý objekt volně přístupný.

Obr. č. 71: Zbytky bývalé továrny na zpracování cínu na Rolavě

Zdroj: foto vlastní

Po odsunu německého obyvatelstva z obce Rolava nedošlo k jejímu znovuosídlení a obec byla roku 1951 začleněna do pohraničního pásma. Dnes se zde nachází několik domů, které jsou určeny k rekreaci.

Obr. č. 72: Osada Rolava

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 73: Osada Rolava v zimě

Zdroj: foto vlastní

Poválečný odsun německého obyvatelstva a vznik hraničního pásma znamenal zánik i dalších obcí na Kraslicku. Například obec Hraničná měla v roce 1847 302 obyvatel, v roce 1930 byla již průmyslovou obcí s 1 252 obyvateli. Její poloha byla přímo na hranici se Saskem. Před druhou světovou válkou zde byla škola, hasičský sbor, pošta, celnice, četnická stanice, kino, koupaliště, továrna, řemeslníci, obchody. Po vysídlení německého obyvatelstva a vytvoření hraničního pásma byla v roce 1955 obec srovnána se zemí. Až do roku 1967 sem byl vstup přísně zakázán.

*(Zdroje: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?menu=11&okr=3409>,
<http://podzemi.myotis.info/rolava/rolava.htm>)*

Dále řada obcí „padla“ při **dolové činnosti**. Ty šťastnější byly pouze o pár set metrů či kilometrů posunuty.

MAS Sokolovsko o.p.s. realizuje na svém území projekty, které jsou zaměřeny nejen na současné potřeby obyvatelstva regionu, ale má v úmyslu realizovat i projekty, které uchovají kulturní a historické dědictví pro budoucí generace.

2.10.4 Zvláště chráněná a další přírodně hodnotná území

Území MAS Sokolovsko může návštěvníky lákat také zajímavými zvláště chráněnými a dalšími přírodně hodnotnými územími. Velkoplošné chráněné krajinné oblasti Slavkovský les je věnována samostatná kapitola. Zde uvádíme další přírodní zajímavosti Sokolovska.

Mezi nejzajímavější území patří na Kraslicku národní přírodní rezervace (NPR) Rolavská vrchoviště, který zahrnuje Velké jeřábí jezero a Velký močál. Dále pak přírodní památka (PP) Přebuzské vřesoviště, ležící na náhorní plošině nedaleko Přebuzi.

Obr. č. 74: Národní přírodní rezervace Velké jeřábí jezero

Zdroj: Drosera, sdružení ochrany přírody a krajiny, <http://www.droserabublava.cz/images/6.jpg>

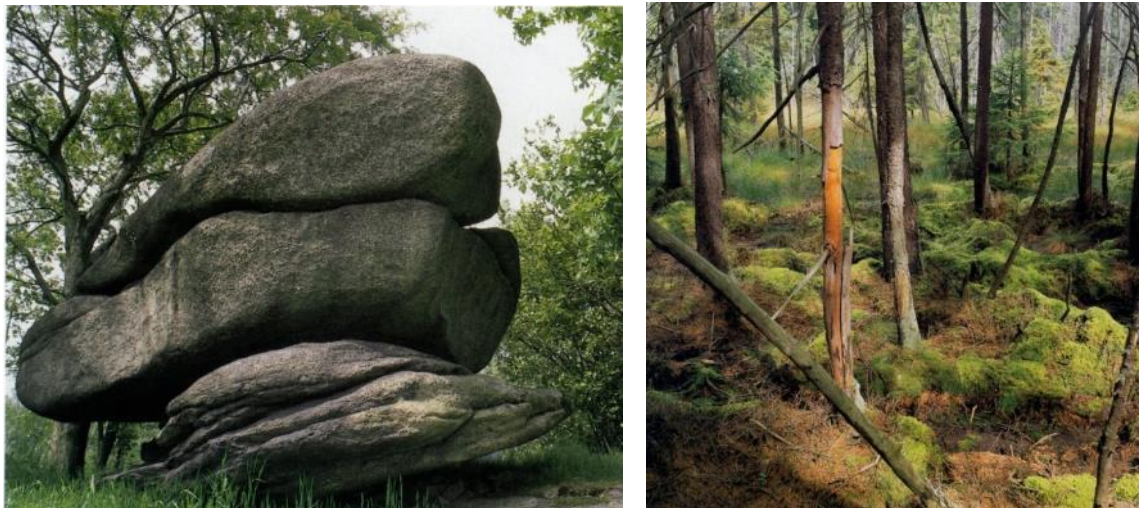
Obr. č. 75: Krajina u Velkého jeřábího jezera

Zdroj: foto vlastní

V Krušných horách se pak nachází přírodní památky (PP) Rašeliniště Haar, (PP) Kamenný hřib a nedaleko Oloví pak přírodní rezervace (PR) V rašelinách a přírodní památka (PP) Studenec.

Obr. č. 76: Přírodní památka Kamenný hřib a rašeliniště Haar

Zdroj: vlastní šetření

Opomenout nelze ani turisty známou a hojně navštěvovanou přírodní památku (PP) Rotava, které se lidově říká Rotavské varhany. Mohutná odkrytá stěna, tvořená 12metrovými, vějířovitě rozloženými hranoly, které skutečně připomínají varhanní píšťaly. Tato skalní stěna byla v minulosti odkryta kamenolomem.

Obr. č. 77: Přírodní památka Rotava

*Zdroj: Drosera, sdružení ochrany přírody a krajiny,
<http://www.droserablava.cz/images/4.jpg>*

Při řece Ohři je to pak přírodní památka (PP) Údolí Ohře (nejde samozřejmě o celé údolí řeky, která protéká Čechami v délce téměř 300 km, ale pouze o její přírodně pozoruhodný úsek mezi novým silničním mostem přes řeku u Sokolova a okrajem obce Staré Sedlo) a národní přírodní památka (NPP) Svatošské skály. U obce Rovná se nachází přírodní rezervace (PR) Rašeliniště u Myslivny. Posledním maloplošným chráněným územím je přírodní památka (PP) Moučné pytle. Podrobnější popis těchto ZCHÚ, které se nacházejí v CHKO Slavkovský les, uvádíme v samostatné kapitole věnované CHKO Slavkovský les.

Významným přírodním územím jsou i již zmiňované **Krušné Hory**, v našem případě jejich západní část. Toto 120 km dlouhé pohoří tvoří přirozenou hranici mezi Českou republikou a Německem. Zachovalá příroda je turisty hojně navštěvována jak v letním tak především v zimním období, kdy přitahuje milovníky zimních sportů.

Z evropského systému ochrany přírody **NATURA 2000** nezasahuje na území MAS žádná ptačí oblast, je zde však řada evropsky významných lokalit. Největší lokalita je rozsáhlé **Krušnohorské plató**, o něž se MAS Sokolovsko dělí s Karlovarským okresem. Další rozlohou menší lokality jsou **Tisovec**, **Šibeniční vrch**, **Vysoký kámen**, antropogenně vzniklá **Pískovna Erika** a **Výsypka Matyáš** a dále **Nadlesí**, **Krásenské rašeliniště**, **Ramena Ohře**, **Kaňon Ohře**, **Medvědí rozhledy** a **U bunkru**. (Zdroj: Natura 2000, <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=1805>).

Obr. č. 78: Pískovna Erika

Zdroj: foto vlastní

Území MAS patří spolu se svým okolím do geologicky velmi rozmanité oblasti, která svou strukturou a rozsahem představuje unikum nejen v rámci Česka, ale dokonce i v širším evropském měřítku. Povrch země a zde probíhající procesy nám pomáhají nahlédnout do tajemství historie naší planety a vlivu jejího vývoje na lidskou civilizaci, na její ekonomický a kulturní vývoj. Z důvodu ochrany tohoto fenoménu vznikl Česko-bavorský geopark Egeria (2. v ČR k 5/2013), jehož cílem je pouze ukázat geologickou sféru této oblasti, ale i spojit ji s přírodními a historickými zajímavostmi a vytvořit tak komplexní mezinárodní celek.

Součástí geoparku **Egeria** o rozloze **2 500 čtverečních kilometrů** je takzvaný **oherský prolom**, tedy propadlina, která je **geologicky nejaktivnější oblastí Českého masivu**. Ačkoli nejmohtnější geologické projevy v ní ustaly před pěti miliony let, přetrvávají v ní tektonika, vulkanismus, vývěry termálních vod nebo i seismická aktivita. Geologickou pestrost území podtrhují ložiska hnědého uhlí, keramických surovin, rud a drahých kovů, výskyty vzácných nerostů a nesčetné minerální prameny. Mnoho míst je chráněno jako přírodní památky. V Síti evropských geoparků je Česko - bavorský geopark jedinečný svým přeshraničním charakterem a jedním z největších svojí rozlohou. Území **MAS Sokolovsko je zahrnuto do parku celou svou rozlohou**. (Zdroj: <http://www.geopark.cz/>).

2.10.5 Cyklistika

Cyklistická doprava již po řadu let neustále nabývá na oblibě i významu. Je jednou z nejrozšířenějších forem trávení volného času. Roste však také význam cyklistické dopravy pro přepravu osob do zaměstnání nebo do škol. S rostoucí oblibou a zároveň množstvím lidí, kteří se této aktivitě věnují, roste i vybavenost cyklotrasami a cyklostezkami. Povrch zájmového území nabízí možnosti pro cyklisty různého stupně zdatnosti, od rovinných tras vedoucích údolím řeky Ohře až k samotným trasám na hřebenech Krušných hor či Slavkovského lesa. Cyklisté mohou využít síť cyklotras, které kombinují dopravu po komunikacích III. třídy a ostatních komunikacích (polní, lesní cesty) nebo cyklostezky, které jsou přednostně určeny pro cyklisty, pěší, nebo in-line bruslaře a na které je zakázán vjezd motorovým vozidlům. Tento druh cyklistických komunikací je mnohem bezpečnější, neboť nedochází ke kontaktu cyklistů a motorových vozidel.

Na území Karlovarského kraje je přibližně 2 000 km cyklotras, z toho více než 500 km se nachází na území MAS Sokolovsko. Cyklotrasy jsou postupně rozšiřovány a jejich popisy aktualizovány tak, aby vás co nejvíce informovaly o zajímavostech v místech, kudy po nich budete projíždět. Cyklotrasy totiž často vedou kolem oblíbených turistických cílů: památek, přírodních zajímavostí apod. Na kole také můžete zdolat některou z mnoha naučných stezek a zároveň se tak dozvědět něco nového.

Tab. č. 73: Cyklotrasy na území MAS Sokolovsko

Trasa č.	Průběh cyklotrasy	Délka km
6	Cyklostezka Ohře (113km) úsek Mostov - Loket	28
2017	K.Vary - H.Slavkov (Uran) - Třidomí - Hrušková - Sokolov	28
2135	Slatina - Jedlová - Stará Voda - Lázně Kynžvart - Kladská - Prameny - Krásno	35
2136	Kynšperk nad Ohří - Kolová - Horní Lazy - Kladská	23
2074	Jindřichovice – Oloví – Krajková – Habartov	16
2178	Sokolov, žst – Krajková – Liboc – Mlýnská – Kraslice	26
2179	Kaceřov – Habartov – Josefov – Hřebeny, žst.	14
2181	Krajková, rozc. – Libnov – Studenec	4
2182	Svatava – Lomnice – Boučí, rozc. – Dolní Nivy	12
2183	Studenec – Skelná Huť (Leopoldovy Hamry)	5
2184	Josefov - Hrad Hřebeny (Hartenberk)	7
2244	Kynšperk - Kamenný Dvůr - Mokřina	5
2245	Dobroše - Kynšperk - Kolová	3
2246	Kolová - Libavské Údolí - rozc.pod Smrčným	4
2247	Kynšperk - Kamenný Dvůr - rozc. u Trojice	5
2248	Mokřina - rozc. u Trojice - Libava	4
36-3	Luby - Kostelní - Kraslice - Bublava - Rolava	31
2043	Tisová - Stříbrná - Horní Rotava - Rotava - Jindřichovice - Háj - Dolní Nivy	20
2044	Rolava - Přebuz - Šindelová - Favorit - Mezihorská - Horní Rozmyšl - Dolní Nivy	20
2045	Favorit - Horní Rotava - Kraslice	13
2073	Rotava - Studenec - Oloví - Boučí	14
2074	Jindřichovice - Oloví - Krajková - Habartov	16
2178	Sokolov - Krajková - Mlýnská - Kraslice	26
6	Cyklostezka Ohře (113km) úsek Loket - Radošov	98
362	Klášter Teplá - Bečov - Horní Slavkov - Loket	36
2012	Vintířov - Chodov - Nová Role - Velký Rybník - Hroznětín	26
2016	Loket - Hory - Nová Role	13
2017	Karlovy Vary, Doubí - H.Slavkov - Hrušková - Sokolov	28

Zdroj: <http://www.zivvykraj.cz/cz/aktivity/cyklotrasy-v-karlovarskem-kraji-341>

Na území MAS se nachází 7 značených cyklotras na Kraslicku a 16 značených cyklotras na Sokolovsku. (Zdroj: <http://www.kr-karlovarsky.cz/Cyklo/cyklotrasy/>, staženo dne 30.1.2013).

Takřka celé území MAS je protknuto v západο-východním směru páteřní cyklostezkou Ohře (národní cyklotrasa č. 6), která vede z Chebu až do Perštejna podél řeky Ohře, a v Karlovarském kraji prochází 4 regiony (Chebsko, Sokolovsko, Karlovarsko a Ostrovsko). Cyklostezka je na celém území MAS hotová, poslední úsek ze Sokolova do Královského Poříčí byl dokončen v roce 2011. (Zdroj: http://www.kr-karlovarsky.cz/Cyklo/rozvoj/Vystavba_cs_ohre.htm, http://www.kr-karlovarsky.cz/Cyklo/rozvoj/cyklo_ohre/204_Ohre.htm, staženo dne 5.2.2013).

Z páteřní cyklostezky Ohře je možno se napojit i na další cyklostezky vedoucí např. údolím řeky Svatavy, po rekultivovaných výsypkách či Slavkovským lesem. (Zdroj: <http://www.sokinfor.cz/cyklotrasy.htm>, staženo dne 5.2.2013).

MAS Sokolovsko se aktivně zapojila do snahy rozšířit množství cyklotras a cyklostezek na svém území. Proto ve spolupráci s obcemi Horní Slavkov, Krásno, Březová, Rovná, Šabina, Dolní Rychnov a Sokolov zrealizovala projekt s názvem **Cyklostezky po zaniklých obcích Slavkovského lesa a jejich napojení na systémy v sokolovské kotlině**. Projekt byl realizován za finanční podpory programu ROP Severozápad a jeho cílem bylo vytipovat, zmapovat a vyprojektovat cyklotrasy po katastrech výše uvedených obcí a měst. Mapa takto nově navržených více než 40 km tras pro cyklisty následuje. Je nutno zmínit, že projekt by nebylo možné zrealizovat bez finanční podpory dotčených obcí a bez vstřícné spolupráce organizací typu CHKO Slavkovský les, Lesy ČR atd.

Mapa č. 39: Navržené trasy z projektu Cyklostezky po zaniklých obcích

NAVRŽENÉ CYKLOTRASY

Název Start-cíl	Průjezdní body	Popis	Délka (km)
CT 1 červená Šabina - Vranov - Krásno	Šabina (cyklostezka Ohře) - Arnoltov - Velká Halič - Kostelní Břiza - Krásná Lipa - Rovná - Vranov - Podstrání - býv. Chaloupky - Čistá - Komáří rybníky - Piskoviště - Krásno - cyklotrasa 2135	Páteční cyklotrasa Slavkovským lesem ve směru Z-V, spojnice řeky Ohře a Krásna	25,4
CT 2 modrá Sokolov - Rovná - Kladská	Sokolov (CS Ohře) - Antonínský most - arboretum Antonín - lesopark Dolní Rychnov - Březová - Kamenice - úvozem - Rovná - Vranov - Vranovská pole - býv. hájenka Dolní Lazy - Hvězda - Kladská (CT 2136)	Páteční cyklotrasa Slavkovským lesem ve směru S-J, spojnice Sokolova a Mariánských Lázní	24,2
CT 3 tyrkysová Arnoltov - Březová - Sokolov	Estakáda R6 u Arnoltova - Rudolec - Mýšina - podél silnice II/606 - „nudle“ podél R6 - ČOV - Březová - hasičárna - podjezd pod R6 - golfové hřiště - Rychnovský rybník - podjezd pod II/210 - Lobežský potok (CS 2017)	Příměstská cyklotrasa	10,2
CT 4 fialová Třidomí - Lobzy - Kamenice	Třidomí (CT 2017) - Třidomí (háj.) - Milíře (Krudum) - Lobežský potok (KČT) - II/210 - Lobzy - pískovka - Kamenice (točna)	Krudumská cyklotrasa	11,7
CT 5 černá Kamenice - Kostelní Břiza - Malá Libava	Kamenice - Kostelní Břiza - Tři rybníčky - Studánka - údolí Malé Libavy na II/212 - U Trojice	Malá Libava	12,7
CELKEM			84,2 km

NAVRŽENÉ PROPOJKY CYKLOTRAS

Název / Start-cíl	Průjezdní body	Délka (km)
P 1 Sokolov (cyklostezka Ohře) - Dolní Rychnov - Březová	CS Ohře - klášter - gymnázium - Sokolovské strojírny - Dolní Rychnov - lesopark Dolní Rychnov - podél silnice přes kruhové objezdy u Březové - Březová	4
P 2 Lesopark Dolní Rychnov - Rychnovský rybník	Lesopark Dolní Rychnov - Dolní Rychnov (náměstí) - Rychnovský rybník	1,5
P 3 Piskoviště - Horní Slavkov	Piskoviště - Tábor XI - Horní Slavkov (U Pulečka)	2,5
P 4 R6 - Lobzy	Most R6 u golfového hřiště - chatky Vítkov - Novina - Lobzy	4,1
P 5 Pomník (Hrušková) - Supí potok	Pomník (Hrušková) - Supí potok - Loket (zatáčka)	5,7
P 6 Krásná Lipa - Lazy	Krásná Lipa - Dolní Lazy - Lazy	6,4
P 7 Třidomí (háj.) - Komáří rybníky	-	7,7
P 8 Komáří rybníky - Krásno	Komáří rybníky - V Borkách - rozhledna Krásno - Krásno	7,8
P 9 Milíře-Krudum	-	1,5
CELKEM		41,2 km

Zdroj: <http://mas-sokolovsko.eu/wp-content/uploads/2011/05/letak-cyklostezky-2013-05.pdf>

O významu cyklo dopravy v Karlovarském kraji svědčí i fakt, že kraj má svou vlastní Strategii rozvoje cykloturistiky a cyklodopravy v Karlovarském kraji *(ke stažení zde: <http://www.kr-karlovarsky.cz/NR/rdonlyres/AE4DFF39-A372-4579-A412-95127DB80B6D/0/StrategieCyklo2010.pdf>)*.

2.10.6 Zimní sporty

Bavíme-li se o volnočasových aktivitách, nelze opomenout ani **zimní radovánky**.

Pravděpodobně nejnavštěvovanější je SKI areál **Bublava**, kde je každoročně v provozu několik vleků a děl na umělé zasněžování, od ledna 2013 zde navíc funguje i společný skipas s německým Skiweltem Schöneck, který je od Bublavy vzdálený 15 km. *(Zdroj: http://www.bublava.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=34&Itemid=54&lang=cs, staženo dne 5.2.2013).*

V Kraslicích jsou k dispozici dva vleky – Krajka a Sapporo, na Stříbrné ve Skiareálu Lišák pak jeden vlek. Pro běžkové lyžování jsou vhodné podmínky jak v Krušných horách, tak ve Slavkovském lese. Některé běžecké tratě jsou i strojově upravovány. Například tratě v okolí Březové, kde je napojení i na trasy, kterými se lze dostat až do Mariánských Lázní. Dále územím MAS Sokolovsko prochází upravovaná Krušnohorská lyžařská magistrála vycházející z Bublavy přes Přebuz a dále až na Chomutovsko a s napojením na udržované lyžařské trasy v sousedním SRN.

. (Zdroj: <http://www.e-chalupy.cz/skiarealy-sjezdovky/kraslice-krajka/>).

V případě turistické infrastruktury pro zimní sporty lze určitě nalézt možnosti dalšího vylepšování a zaktraktivňování.

Obr. č. 79: Mapa Ski Centra Bublava

Zdroj: Lyžařská škola JPK Bublava, <http://www.jpk.cz/cs/pobocky/krusne-hory-bublava.html>

2.10.7 Turistika

K létu neodmyslitelně patří **koupání, turistika, vodáctví či cyklistika**. Území MAS Sokolovsko nabízí možnosti pro zimní i letní koupání. Celoroční provoz je v sokolovském bazénu. O poznání více je přírodních i uměle vytvořených vodních nádrží sloužících ke koupání. Na Vítkově, v těsné blízkosti Sokolova, je to především vodní nádrž Michal, která byla napuštěna před několika málo lety. Kromě této doposud největší vodní plochy, určené ke koupání přibude v horizontu několika let i několikanásobně větší jezero Medard. Dalšími známými a v letních měsících hojně využívanými lokalitami jsou koupaliště Bílá Voda v Chodově (venkovní koupaliště), Šindelová (rybník Tajch), Habartov-revitalizovaná oblast zvaná Boden, kde kromě koupání je k dispozici in-line okruh pro bruslaře a malá dětská hřiště. Využít lze i řeku Ohři, jak se tomu děje například v Kynšperku u vodáckého kempu nebo u vodáckého tábořiště v Lokti. Tento výčet není úplný, jelikož ke koupání slouží množství dalších nádrží, rybníků, jezírek, zatopených lomů apod.

Pro milovníky **turistiky** se na území MAS Sokolovsko nachází celá řada naučných a různě tematicky zaměřených stezek. I zde je potenciál na zlepšování stávajícího turistického značení a doplnění turistického značení v atraktivních oblastech, kde je nyní nedostatečné, např. cesta na rozhlednu Krudum.

Mezi Lomnicí a Vintířovem se nachází naučná stezka (NS) s názvem *Velká krušnohorská výsypka*. Tento více než 3 km dlouhý naučný okruh vede po rekultivované části výsypky a zabývá se především botanikou, zoologií a ekologií. Další naučné trasy doprovázejí cyklostezky, jednou z nich je *Naučná stezka na cyklostezce Královské Poříčí – Loket*, druhou pak *Naučná stezka na cyklostezce v Sokolově*. Obě se zabývají přírodovědou a naukou o regionálních přírodních památkách.

Další naučnou stezku nalezneme v Kynšperku nad Ohří, kde se nachází *Naučná stezka Nad rybníkem Sýkorák*, která je zaměřena na historii, geologii, lesnictví, botaniku a zoologii. V Sokolově se nachází *Naučná stezka Botanická stezka Sokolov*, zaměřená na historii sokolovských parků, botaniku a ekologii. *Naučná stezka v Královském Poříčí*, která končí na statku Bernard, nás seznamuje s kulturními i architektonickými památkami, historií, hornickou minulostí, přírodními zajímavostmi, minulostí i současností železniční trať i tzv. Buštěhradské dráhy. *Naučná stezka Lítovská výsypka* je zaměřena na geologii, hornictví, ekologii, rekultivaci krajiny po povrchové těžbě. (Zdroj: <http://www.majnek.cz/cyklotrasy/Nau%C4%8Dn%C3%A9%20stezky%20KV%20kraje.pdf>, 2009, staženo dne 25.2.2013).

Mezi Bublavou a Kraslicemi lze navštívit *Naučnou stezku Cestami horníků*, jež je zaměřena na geologii, hornické, přírodní památky a historií. (Zdroj: <http://prirodakarlovarska.cz/clanky/170-naucna-stezka-stopami-horniku>, staženo dne 5.2.2013).

Další naučná stezka vede z Kraslic do Klingenthalu.

Dále se na území nacházejí dvě naučné stezky sdružení Permon Horní Slavkov – *Uranová Golgota* a Hřebeny – *Olověný Hartenberg*. Město Oloví je zřizovatelem *Naučné stezky Oloví*.

V roce 2010 vznikl Poznávací okruh Zaniklé obce Březovsko, o celkové délce 63,5 km, který vede po osmnácti částečně nebo úplně zaniklých obcích. Obsahuje dvě trasy – okružní 20 km značená zelenou značkou a červená liniová z Březové na rozcestí turistických tras Pod Dolským Mlýnem (pod vrcholem Lesného). (Zdroj: http://vary.idnes.cz/nova-stezka-zavede-turisty-do-zaniklych-obci-sokolovska-pe3-/vary-zpravy.aspx?c=A100827_150908_vary-zpravy_alt, staženo dne 5.2.2013; *Informační leták, zaniklé obce na Březovsku*).

Pro vyznavače **vodáctví** se na území MAS nachází jedna z nejoblíbenějších vodáckých řek, **Ohře**. Tato řeka je **splavná** (až na výjimky) **prakticky po celý rok** a je to druhá nejlépe tekoucí řeka z celé ČR. Její potenciál i počet vodáků, kteří ji navštíví, každoročně stoupá. Mimo klasických kanoí je zde v současné době možné se setkat i s kajaky a moderními rafty.

Pro vodáky je zajímavý její vodácký terén spojený s relativně malým stupněm obtížnosti a tudíž vhodný jak pro pokročilé tak i pro začátečníky. Dalšími klady jsou výborná dostupnost hromadné dopravy (tok řeky kopíruje železniční trať), stabilní podnebí, dobře dostupné kulturní památky ležící blízko toku, zajímavá krajina a také čistota vody na horním toku. Spolu s těmito lákadly přitahuje rok od roku Ohře vodáky zlepšujícím se zázemím – vybavenost kempů a ubytoven, možnosti občerstvení, půjčovny lodí apod. O vodáky i samotnou Ohři již od roku 2007 pečuje občanské sdružení Vodácká Ohře. Na jejích stránkách se lze dočíst informace o řece, splavnosti, kempech a dalším zázemí, apod.

I přestože je řeka v poslední době vodáky hodně vyhledávána, zůstává nabídka tábořišť a kempů podél toku pod úrovní poptávky. Využít lze tábořiště v Lokti (přístupné i automobily), Karlových Varech (u loděnice), Hubertusu (přístupné na lodi z druhého břehu), Radošově (u jezu), Vojkovicích (na fotbalovém hřišti) a Klášterci nad Ohří. Vzhledem k tomu, že řeka protéká CHKO Slavkovský les, CHKO Střední Poohří a přírodním parkem Stráž nad Ohří, je volné táboření po většinu toku zakázáno. Ubytování v pensíoních lze najít již v podstatě v každé větší vesnici, kterou řeka protéká. V Karlových Varech je možné využít vodácké ubytovny (u loděnice). (Zdroj: <http://www.poohri.cz/vodacka-ohre>).

Obr. č. 80: Ohře v Lokti

Zdroj: <http://www.kudyznudy.cz/Aktivita-a-akce/Aktivita/Ohre-%E2%80%93-Vodackou-stezkou-do-Karlovyh-Varu-i-Slavko.aspx>

V posledních letech se stává (nejen pro vodáky) velmi oblíbený festival Folková Ohře. S řekou jsou samozřejmě spojeny i další akce, jako odemykání a zamykání řeky, čištění řeky apod. (Zdroj: <http://www.padlo.cz/clanky/800/jubilejni-desaty-rocnik-folkove-ohre-24-26-8-2012.html>).

2.10.8 Ubytování

Návštěvníky mohou lákat nejrůznější zajímavosti a pamětihodnosti Sokolovska. Ovšem na území musí být pro návštěvníky k dispozici dostatečná návštěvnická infrastruktura. Jedním z ukazatelů této návštěvnické infrastruktury **je možnost ubytování pro návštěvníky** území. Z dostupných statistických dat pro rok 2013 vyplývá, že na území MAS Sokolovsko mají návštěvníci k dispozici 9 hromadných ubytovacích zařízení typu hotel nebo motel, 29 penzionů, 4 turistické ubytovny, 4 kempy nebo chatové osady a 15 ostatních ubytovacích zařízení. Což představuje dohromady 61 zařízení poskytujících ubytovací možnosti. Ubytovací zařízení jsou rozprostřena po území MAS Sokolovsko, nejvíce jich je dle statistických dat v Kraslicích, dále v Lokti, na Bublavě, v Kynšperku nad Ohří a na Stříbrné. Zajímavé je, že v největším městě v Sokolově pouze 4.

Při porovnání tohoto ukazatele pro území MAS Sokolovsko s územími sousedních MAS, zjistíme, že nejvíce zařízení poskytujících ubytovací služby je na území MAS 21, konkrétně 113, z čehož je 71 hotelů. Což je významný rozdíl zvláště s přihlédnutím k faktu, že území obou MAS jsou do rozlohy přibližně stejně velká. Ovšem nesmíme zapomenout, že na území MAS 21 se nacházejí světoznámé lázně Mariánské Lázně, kde se nachází drtivá většina těchto ubytovacích zařízení. Ale i při porovnání s územím MAS Krušné hory, které má přibližně poloviční celkovou výměru, MAS Sokolovsko zaostává. Na území MAS Krušné hory se nachází celkem 97 zařízení poskytujících ubytování, nejvíce jsou zde zastoupeny penziony v počtu 46. Přičemž nejvíce ubytovacích možností je v lázeňském městě Jáchymov a ve známém horském středisku Boží Dar. Naopak na území Náš region, které také sousedí s MAS Sokolovsko, nalezneme pouze 16 ubytovacích zařízení, nacházejících se opět převážně v místech, kde jsou známé historické památky, konkrétně Bečov nad Teplou a Teplá.

Tab. č. 74: Ubytovací zařízení

MAS/ r. 2013	celk. výměra (ha)	Hromadná ubytovací zařízení - hotely, motely	Hromadná ubyt. zařízení - penziony	Hromadná ubyt. zařízení - turistické ubytovny	Hromadná ubyt. zařízení - kempy, chatové osady	Hromadná ubyt. zařízení - ostatní	Celkem
MAS Sokolovsko	75 089,74	9	29	4	4	15	61
MAS 21 (ML)	74 017,65	71	24	1	5	12	113
MAS Krušné hory	38 336,43	23	46	6	3	19	97
Náš region	57 561,52	3	8	0	3	2	16

(Zdroj: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/data_pro_mistni_akcni_skupiny_mas)

2.10.9 Image Sokolovska

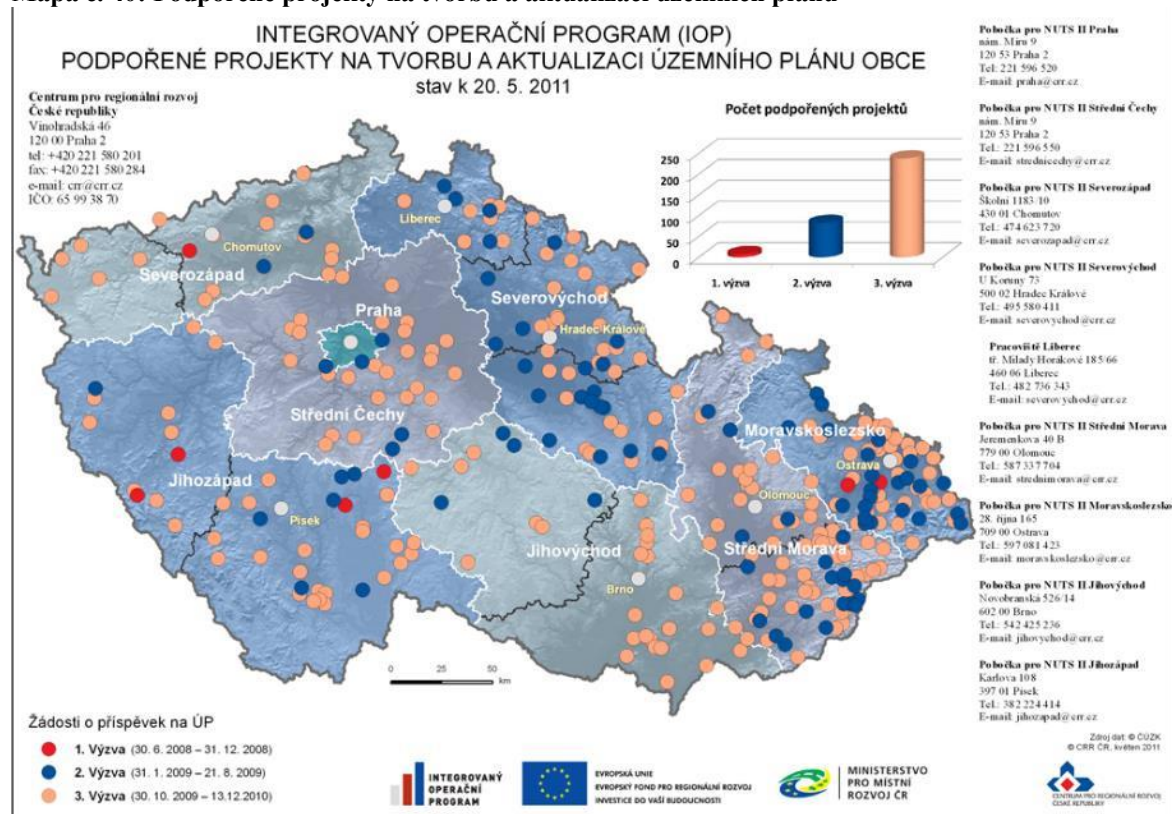
Z uvedeného výčtu památek a nejruznějších zajímavostí Sokolovska, který si rozhodně neklade za cíl být úplným, je vidět, že Sokolovsko je určitě návštěvnický zajímavou lokalitou, která má co nabídnout. Ovšem jak již bylo uvedeno v kapitole o životním prostředí, dle provedeného šetření (Zdroj: Projekt ReSource, <http://www.sokolov-vychod.cz/resource.php>) je image Sokolovska v České republice špatná. 49 % respondentů tohoto průzkumu neumístí Sokolovsko správně na mapě České republiky. Obvykle jej lokalizují do severních Čech spíše na Mostecko. Dle tohoto průzkumu je Sokolovsko atraktivní lokalitou pro pouze 34 % respondentů ze skupiny, kteří ho ještě nenavštívili. Naopak 61 % respondentů ze skupiny, kteří již Sokolovsko navštívili, jej považuje za atraktivní. Takže je zde potenciál pro změnu vnímání regionu Sokolovska u veřejnosti a zvýšení tak jeho přitažlivosti pro návštěvníky z České republiky, ale i ze zahraničí. Rozvoj služeb cestovního ruchu na území MAS Sokolovsko přispěje také k tvorbě nových pracovních míst a pomůže tak ke zlepšení jednoho z nejožehavějších problémů Sokolovska, a to vysoké nezaměstnanosti.

2.11 Rozvojový potenciál

2.11.1 Územní plánování

Jak vyplynulo z dotazníkového šetření v obcích na území MAS Sokolovsko, celkem 32 jich má schválené aktuální územní plány. Zbylých 5 se pak k jejich schválení či přepracování chystá. MAS umožňovala svým členům podání žádosti prostřednictvím Strategického plánu Leader na vypracování územního plánu, za celé programové období 2007 – 2013 však tuto možnost nikdo nevyužil. Další možností pro obce bylo čerpání podpory z programu Integrovaný operační program, jehož opatření bylo cíleno právě na tvorbu územních plánů. Z celého Karlovarského kraje tuto možnost využilo pouze 5 obcí. Lze konstatovat, že obce na území MAS nemají zásadní problémy v oblasti tvorby územního plánu.

Mapa č. 40: Podpořené projekty na tvorbu a aktualizaci územních plánů

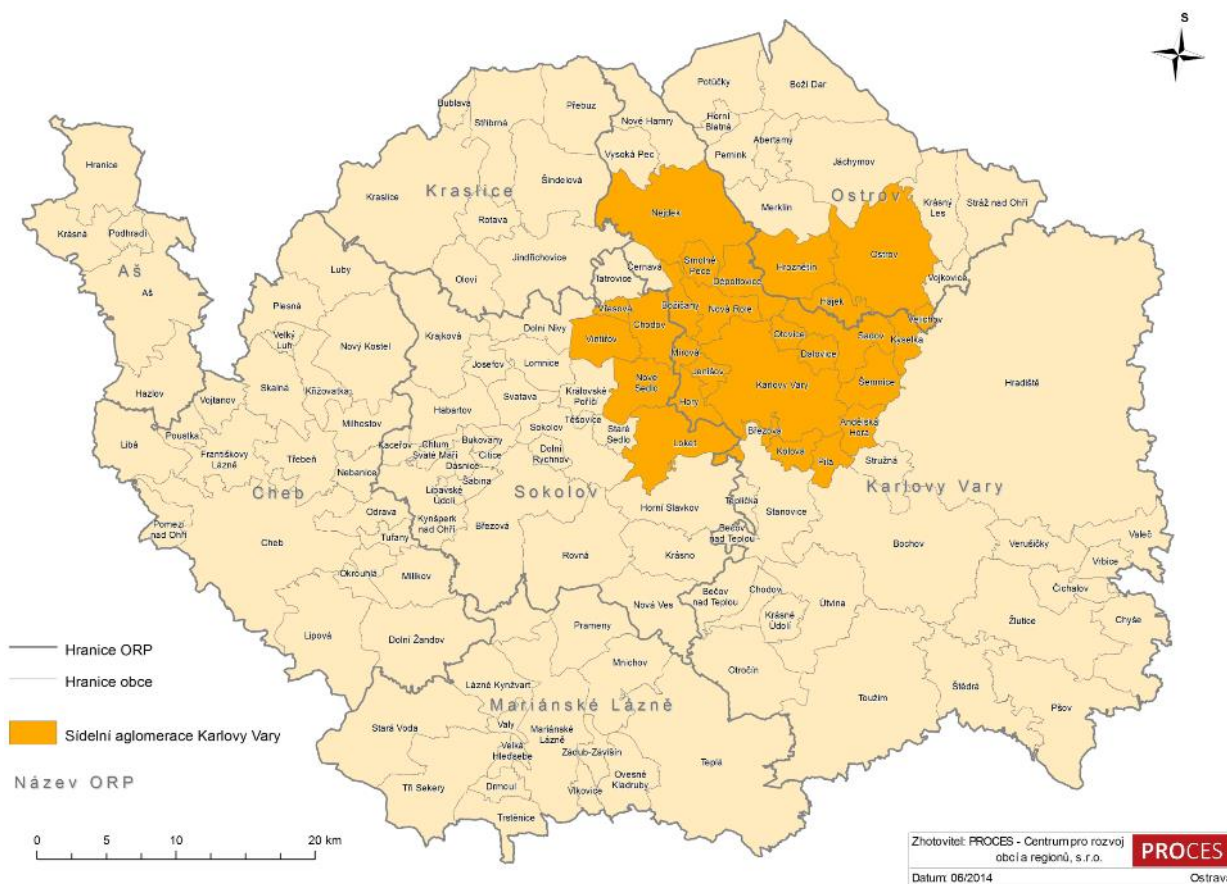

Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/IOP_UP_09_akualizace_2011_5.jpg

V rámci příprav na nové programové období Evropské unie 2014-2020 zpracovávají vybrané sídelní aglomerace tzv. Integrované plány rozvoje území (IPRÚ). Integrovaným plánem rozvoje území se rozumí soubor vzájemně obsahově a časově provázaných aktivit a projektů, které směřují k rozvoji ve vymezeném území, s důrazem na koncentraci a provázanost aktivit a jejich efektivnost.

Do území MAS Sokolovsko částečně zasahuje sídelní aglomerace Karlovy Vary, a to územím 7 obcí: Chodov, Jenišov, Mírová, Vintířov, Nové sedlo, Hory a Loket. Tyto obce tak budou mít možnost těžit ze svého umístění v rámci této aglomerace formou zapojení do konkrétních směrů rozvoje definovaných v rámci IPRÚ.

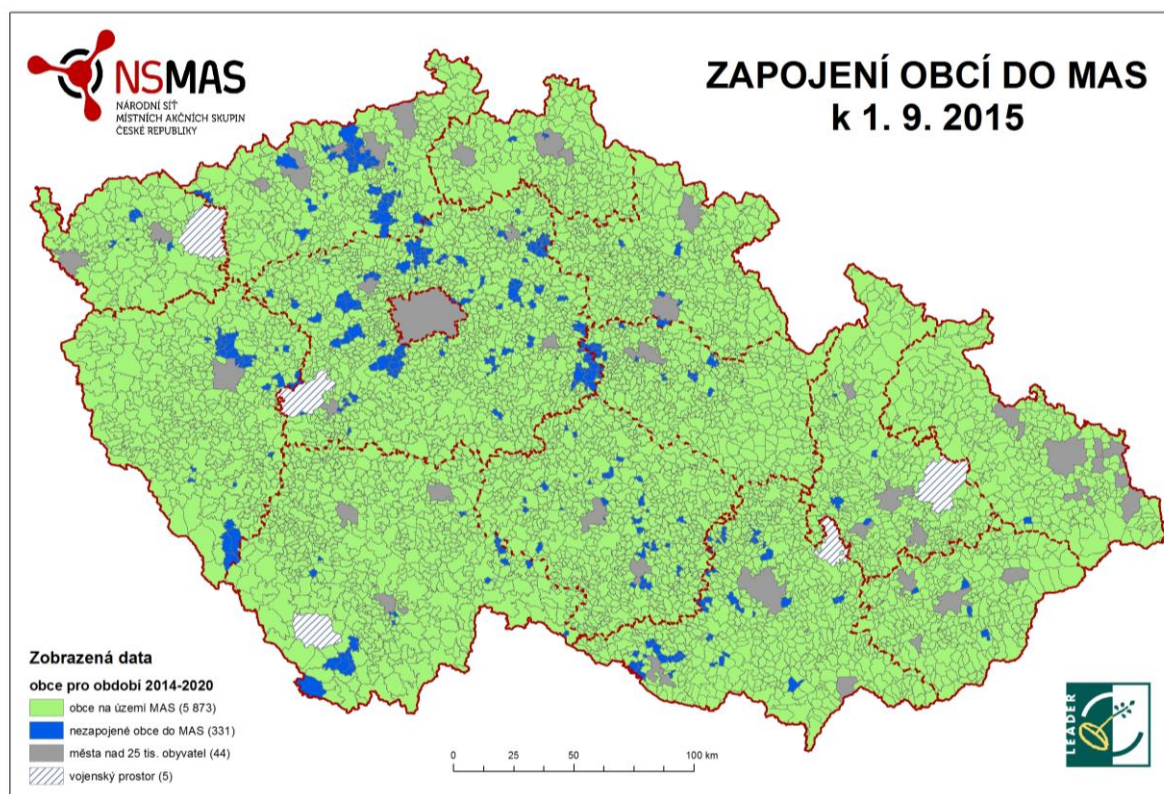
Mapa č. 41: Sídelní aglomerace Karlovy Vary

Zdroj: IPRÚ Karlovy Vary, <http://www.kvprojekty.eu/projekty/pripravovane/1057-Prirava-integrované-strategie-pro-Integrovaný-plan-rozvoje-uzemi-Karlovy-Vary/>, staženo 15.8.2014

Pro doplnění územních souvislostí v této kapitole také uvádíme mapu zapojení obcí do MAS České republiky, tj. i v Karlovarském kraji. V Karlovarském kraji působí tyto Místní akční skupiny: MAS 21, MAS Sokolovsko, MAS Kraj živých vod, MAS Krušné hory a MAS Vladař. V případě MAS Kraj živých vod a MAS Vladař přesahuje jejich působnost i do Plzeňského, resp. Plzeňského a Ústeckého kraje.

Mapa č. 42: Mapa zapojení obcí do místních akčních skupin v ČR

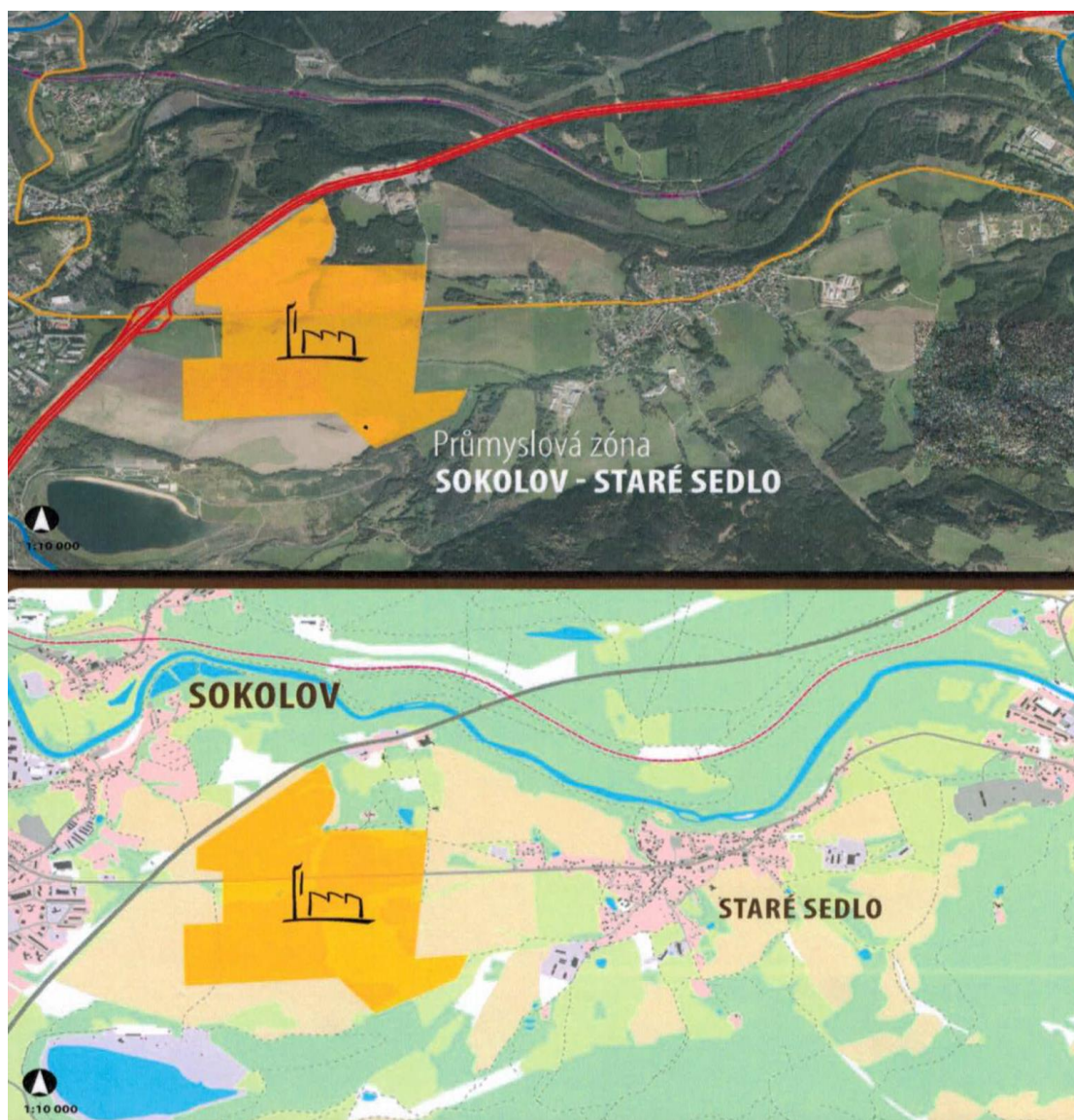
Zdroj: <http://nsmas.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/uzemni-pusobnost-mas/>

2.11.2 Rozvojová území

Nabídka rozvojových průmyslových ploch, a to jak v rámci areálů řady současných podniků, tak nových území, vč. ploch po rekultivaci (bez infrastruktury), je dostatečná. Jedná se např. o průmyslovou zónu Vítkov (17,9 ha – obec Dolní Rychnov, město Sokolov) z níž je volných ještě přibližně 90 %. Další rozvojové plochy použitelné pro vybudování průmyslových zón se nacházejí v lokalitách Sokolov – Staré Sedlo, Silvestr a Nové Sedlo.

Rozvojová plocha v lokalitě Sokolov – Staré Sedlo má rozlohu 124 ha, z hlediska územně plánovací dokumentace je připravena k využití, jejím vlastníkem je Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. Je zde dopravní napojení na rychlostní komunikaci R6, není zde napojení technické infrastruktury.

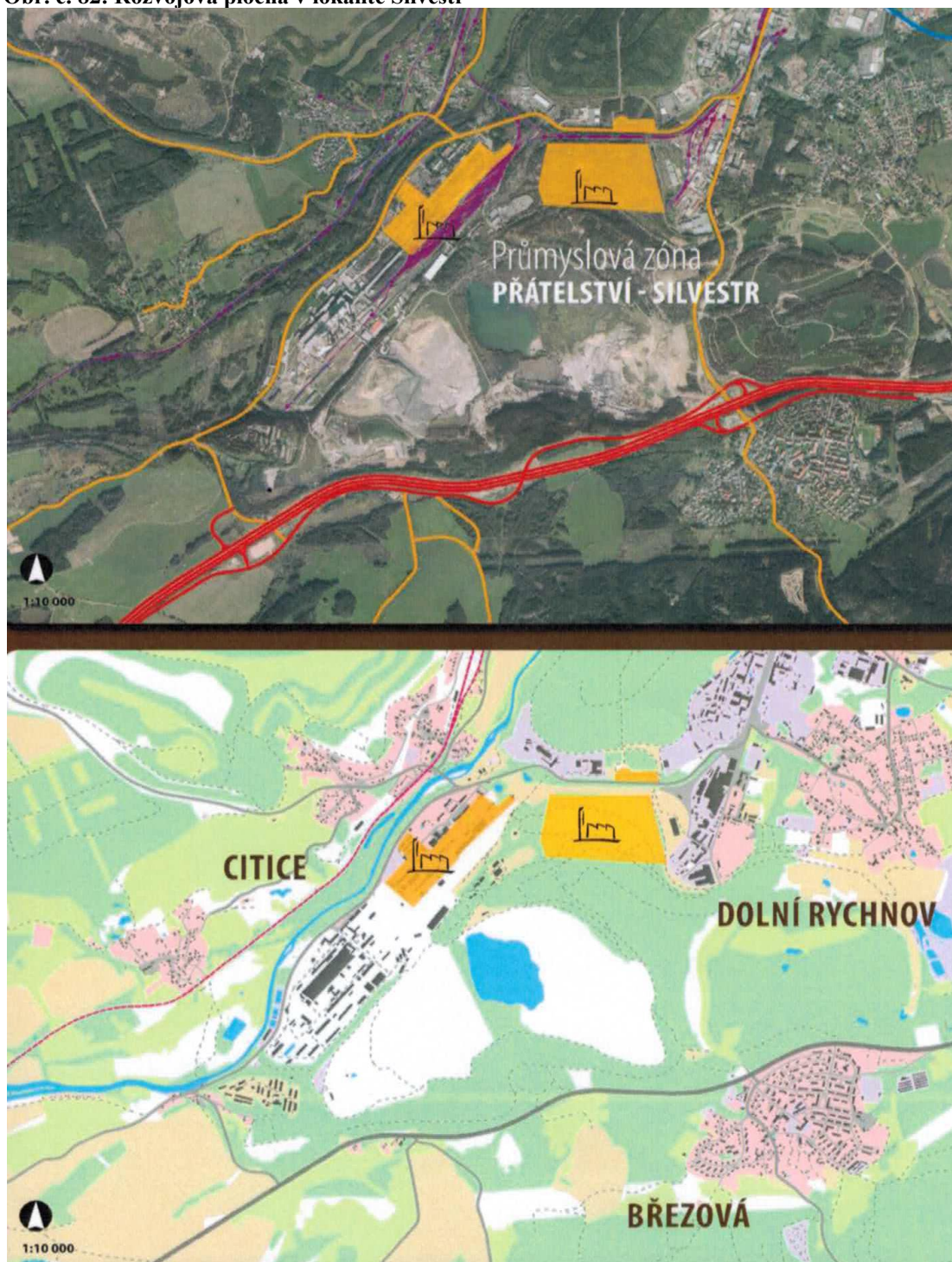
Obr. č. 81: Rozvojová plocha v lokalitě Sokolov – Staré Sedlo

Zdroj: Karlovarský kraj: Rozvojové plochy

Rozvojová plocha v lokalitě Silvestr má rozlohu 45 ha, z hlediska územně plánovací dokumentace je připravena k využití, jejím vlastníkem je Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. Nachází se ve vzdálenosti cca 3 km od rychlostní komunikace R6, je v blízkosti hlavní železniční trati Cheb – Chomutov, jsou zde zavedeny dvě funkční vlečky. Je zde napojení technické infrastruktury: vodovod, kanalizace, plynovod, elektřina, teplo a telekomunikace.

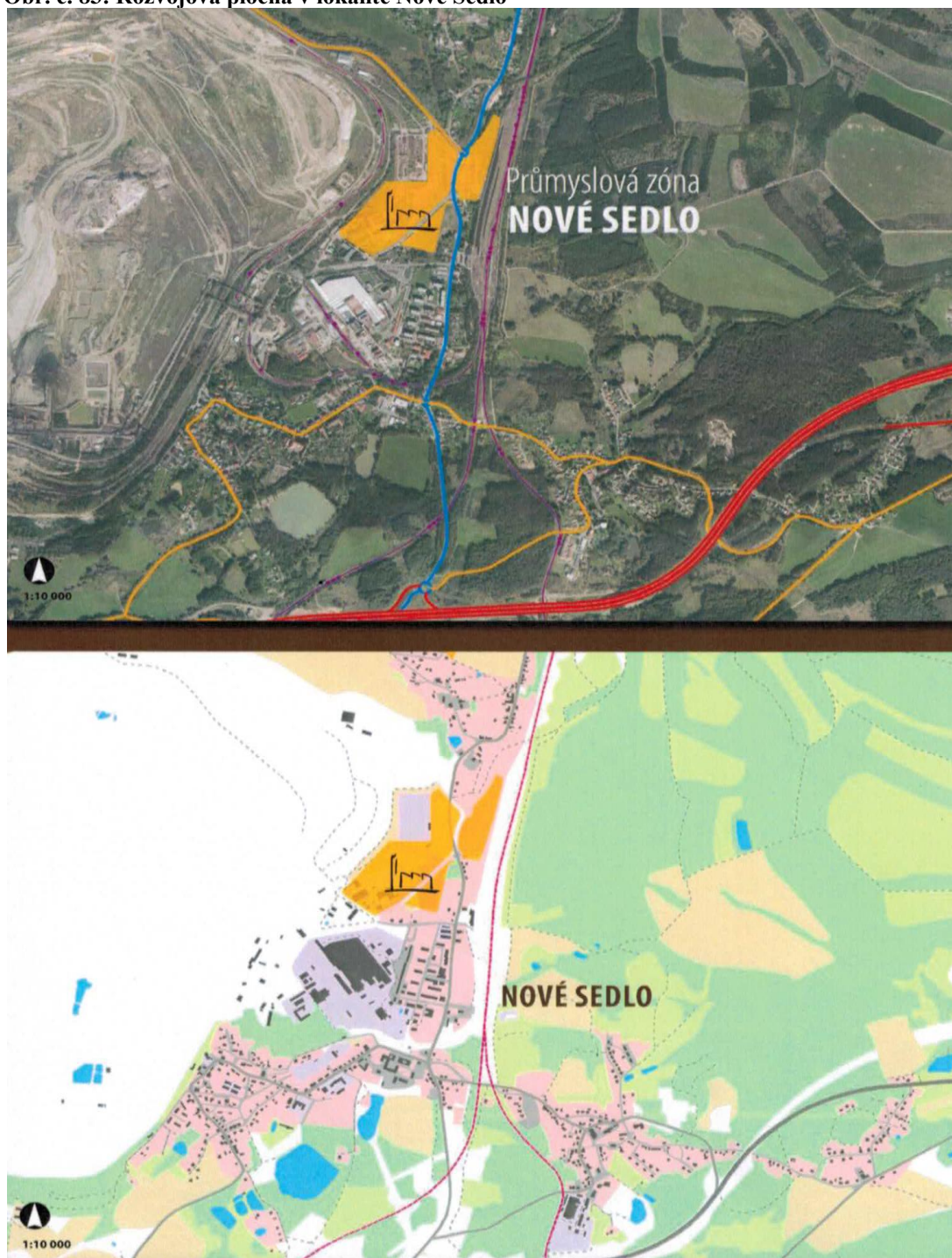
Obr. č. 82: Rozvojová plocha v lokalitě Silvestr

Zdroj: Karlovarský kraj: Rozvojové plochy

Rozvojová plocha v lokalitě Nové Sedlo má rozlohu 10 ha, z hlediska územně plánovací dokumentace je připravena k využití, je v obecním vlastnictví. Z hlediska dopravního napojení se nachází ve vzdálenosti cca 2 km od rychlostní komunikace R6 a v blízkosti železniční trati Loket – Chodov. Z technické infrastruktury je zde napojení na vodovod, kanalizaci, elektřinu, teplo a telekomunikace.

Obr. č. 83: Rozvojová plocha v lokalitě Nové Sedlo

Zdroj: Karlovarský kraj: Rozvojové plochy

Brownfields jsou pozemky a nemovitosti uvnitř urbanizovaného území, které ztratily svoji funkci a využití, jsou opuštěné a podvyužité, často mají ekologickou zátěž a zdevastované výrobní či jiné budovy. Rekonstrukce či revitalizace takové nemovitosti k novému efektivnímu využívání je podporována z fondů EU. Takovýchto brownfields je na území MAS Sokolovsko také několik. Jmenujme např. areál bývalé Tosty v Habartově (4 700 m²),

bývalý muniční sklad v Novém Sedle (108 600 m²), budova Dvorana v Lokti (900 m²), objekt původní obecní školy ve Svatavě (3 400 m²). (Zdroj: Regionální informační systém, staženo 6/2013,

[http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/prumyslove-](http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/prumyslove-zony?nazev=&typNuts=4&krajNuts=CZ041&okresNuts=)

[zony?nazev=&typNuts=4&krajNuts=CZ041&okresNuts=](http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/prumyslove-zony?nazev=&typNuts=4&krajNuts=CZ041&okresNuts=)

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/brownfields?searchStr=&nutsType=5&nuts3=&nuts4=CZ0413&obecHidden=&obec=&nejvhodnejsiZpusobVyuziti=&kvalitativniHodnoceniLokalit=&rozlohaCelkemOd=&rozlohaCelkemDo=>).

2.11.3 Ekonomický potenciál

Jak vyplývá z Regionální zprávy Karlovarského kraje, ekonomická výkonnost Karlovarského kraje i růstová dynamika jsou na nízké úrovni. Karlovarský kraj dlouhodobě zaostává za ostatními regiony Česka. Podle Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020 je Karlovarský kraj (spolu s Plzeňským a Libereckým krajem) charakterizován dlouhodobým poklesem výkonnosti. Příčinou jsou dopady krize, komplikovaný vývoj v rámci strukturálních změn a v případě Karlovarského kraje také nedostatečné nahrazení nerozvíjejících se nebo zanikajících tradičních výrobních a postupný útlum těžby a zpracování hnědého uhlí. Karlovarský kraj je (spolu s Moravskoslezským a Ústeckým krajem) dlouhodobě řazen mezi hospodářsky slabé a strukturálně postižené regiony. Podíváme-li se ve Strategii regionálního rozvoje ČR na období na úroveň ORP, pak dle hodnoty indexu regionální konkurenceschopnosti dosahuje nejhorší hodnoty tohoto ukazatele v Karlovarském kraji SO ORP Kraslice, který je označen jako komplexně nekonkurenceschopný region. Ve Strategii regionálního rozvoje ČR se hovoří o tom, že v komplexně nekonkurenceschopných mikroregionech bude nutné přijmout celou řadu opatření, za účelem zvýšení jejich konkurenceschopnosti – podpora lidských zdrojů, cestovního ruchu, podnikatelských subjektů, doplnění potřebné infrastruktury apod. Dle Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020 patří mezi hospodářsky problémové regiony na území MAS Sokolovsko ORP Kraslice a ORP Sokolov (dále v Karlovarském kraji také ORP Ostrov a ORP Cheb).

V ekonomické struktuře kraje je nižší zastoupení zpracovatelského průmyslu než v ostatních částech ČR (nižší podíl na zaměstnanosti, tvorbě HPH i tržbách). Podíl zpracovatelského průmyslu na zaměstnanosti byl v Karlovarském kraji v roce 2012 25,8 %, po Praze a Středočeském kraji třetí nejnižší hodnota. Průměr ČR je 26,6 %, ale je silně ovlivněn Prahou. Průměrně v ostatních krajích bez Prahy tvoří zpracovatelský průmysl 30,4 % zaměstnanosti v národním hospodářství (podle VŠPS).

Podíl zpracovatelského průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty (HPH) je v Karlovarském kraji pouze 20,6 %, což je s odstupem nejnižší hodnota (kromě Prahy). Průměr u ostatních krajů činí 30,5 %. Hodnoty podílů HPH a zaměstnanosti také ukazují, že v Karlovarském kraji mají aktivity ve zpracovatelském průmyslu spíše jednodušší povahu s nižší přidanou hodnotou a znalostní náročností.

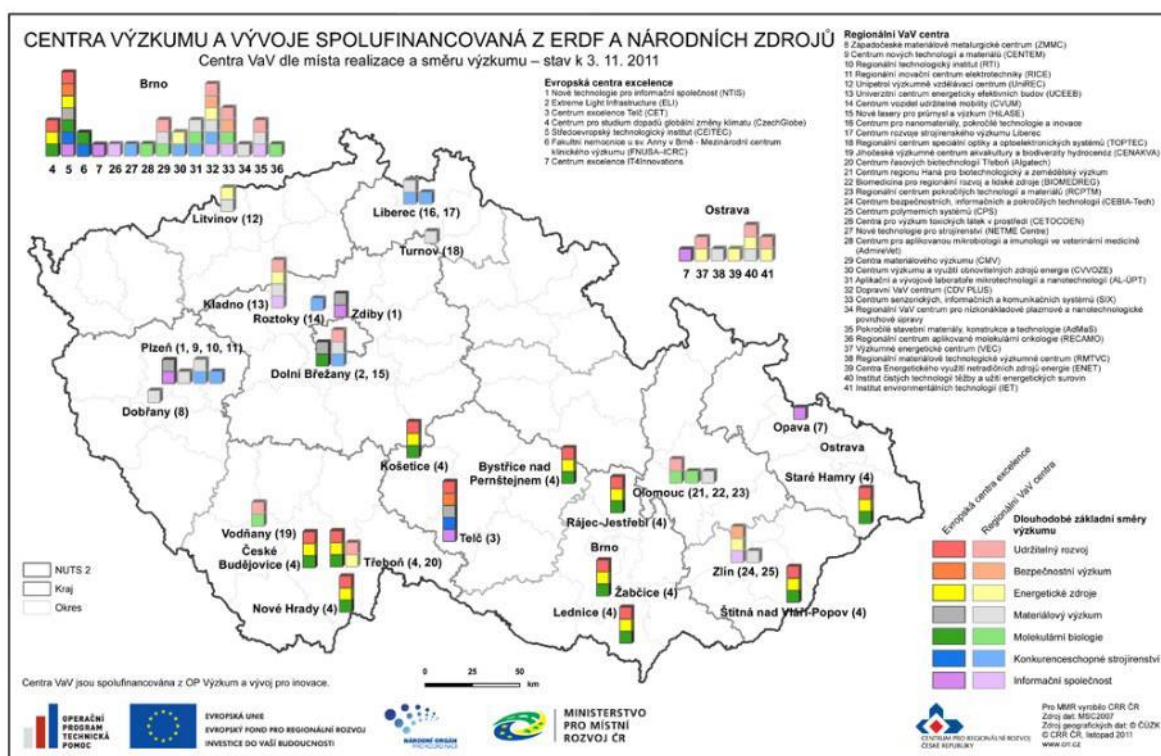
Příčinou nižšího zastoupení zpracovatelského průmyslu v hospodářské struktuře je zejména rozvinutý těžební průmysl (jeho podíl dlouhodobě slabě klesá), výroba elektrické energie (podíl naopak stoupá) a sektor cestovního ruchu a na něj navázaných služeb, který tvoří podle odhadů zhruba 10 % krajského HDP. To jsou nejvýznamnější specifika regionální hospodářské struktury. Ve vnitřním členění zpracovatelského průmyslu, který je zpravidla považován za hlavní hnací motor ekonomiky, hrají nejvýznamnější roli odvětví kovovýroby, výroby skla, porcelánu, keramiky a stavebních hmot.

Inovační systém Karlovarského kraje trpí značně nízkou úrovní vstupů i výstupů. Ačkoliv vysoká míra inovačních vstupů nezaručuje automaticky i adekvátní míru výstupů inovačního systému, velmi malá pozornost věnovaná inovacím a vstupům do inovačního systému v Karlovarském kraji je problémem.

Region je mezi kraji ČR s výrazným odstupem na posledním místě ve výdajích na vědu a výzkum, v počtu výzkumníků i podílu VŠ a odborné zaměstnanosti. V kraji bylo v roce 2011 ve veřejném i soukromém sektoru pouze 102 pracovníků ve VaV, což představuje jen 0,2 % celkové kapacity v ČR. Souhrnné výdaje všech tří sektorů na VaV dosahovaly pouze 0,15 % HDP, což je mezi kraji ČR opět nejhorší výsledek. Tento stav nejvíce ovlivňuje povaha ekonomických aktivit místních firem. Ty se až na výjimky nevěnují systematickému výzkumu či vývoji nebo realizují vývoj na nižších stupních hodnotového řetězce – nejčastěji přizpůsobování výrobků místním trhům nebo inovace sloužící k dohánění konkurence. Situaci zhoršuje absence univerzity či silných výzkumných organizací, které generují výzkumné poznatky a mohou se podílet na jejich aplikaci do firemní praxe různou formou (transfer technologií, vznik spin-off firem apod.). Příмым důsledkem je nízká míra inovačních výstupů a výstupů, které by byly formálně chráněny jako duševní vlastnictví.

Obrovský rozvojový potenciál tedy spatřujeme ve vytvoření nového centra výzkumu a vývoje. Karlovarský kraj je jedním ze 4 posledních krajů České republiky, kde žádné takovéto centrum není. Ideální by byla varianta spolupráce s vysokou školou, která by se v regionu etablovala (možnost i vytvoření pobočky stávající VŠ z jiného regionu).

Mapa č. 43: Centra výzkumu a vývoje

Zdroj: <http://www.risy.cz/cs/mapy-ke-stazeni>

Při podrobnějším pohledu na ostatní dílčí skupiny KZAM vyplývá, že Karlovarský kraj má v porovnání s ostatními kraji nejnižší podíl skupiny Vědeckých a odborných duševních pracovníků (KZAM 2), pouze 5,7 %. Zároveň má ale kraj nejvyšší podíl zaměstnaných v třídách KZAM 8 a 9 – Obsluha strojů a zařízení a Pomocní a nekvalifikovaní dělníci. V třídách KZAM 8 a 9, které zahrnují zaměstnance vykonávající jednodušší práci s nižšími nároky na kvalifikaci, v Karlovarském kraji pracuje 26,5 % zaměstnanců, což je mezi kraji ČR nejvyšší hodnota (průměr za ČR je 21).

Dalším palčivým problémem je nízká produktivita práce napříč téměř všemi sektory ekonomiky, nízká vzdělanostní úroveň obyvatelstva a špatná pozice firem v hodnotových řetězcích, z čehož vyplývá orientace na zakázkovou výrobu méně sofistikovaných výrobků s nižší přidanou hodnotou často pro německé odběratele. Tento fakt umožňuje zaměstnávat méně kvalifikovanou pracovní sílu, tím se však brzdí rozvojová úroveň firem a možnost expandovat na vzdálenější trhy.

Významný ekonomický potenciál skýtá pro region oblast cestovního ruchu a služeb v něm. Různorodý krajinný ráz, množství kulturních i technických památek, možnosti rekreačních aktivit a také rekultivovaná území jsou oblasti, ve kterých má region Sokolovska svou sílu. Prostor je zde v rozvoji služeb v oblasti cestovního ruchu a destinačního managementu,

k čemuž lze využít také skutečnosti, že se Sokolovsko nachází ve středu tzv. lázeňského trojúhelníku a na hranici s Německem, a tím ve snížení nezaměstnanosti a zlepšení ekonomiky regionu (viz kapitola Cestovní ruch). (Zdroj: http://www.karp-kv.cz/cz/Inovace/Documents/Regionalni_zprava_Potencial_Karlovarskeho_kraje.pdf, http://www.kr-karlovarsky.cz/region/Documents/P1_Analyza_PRKK_2x.pdf).

2.11.3.1 Lidský potenciál

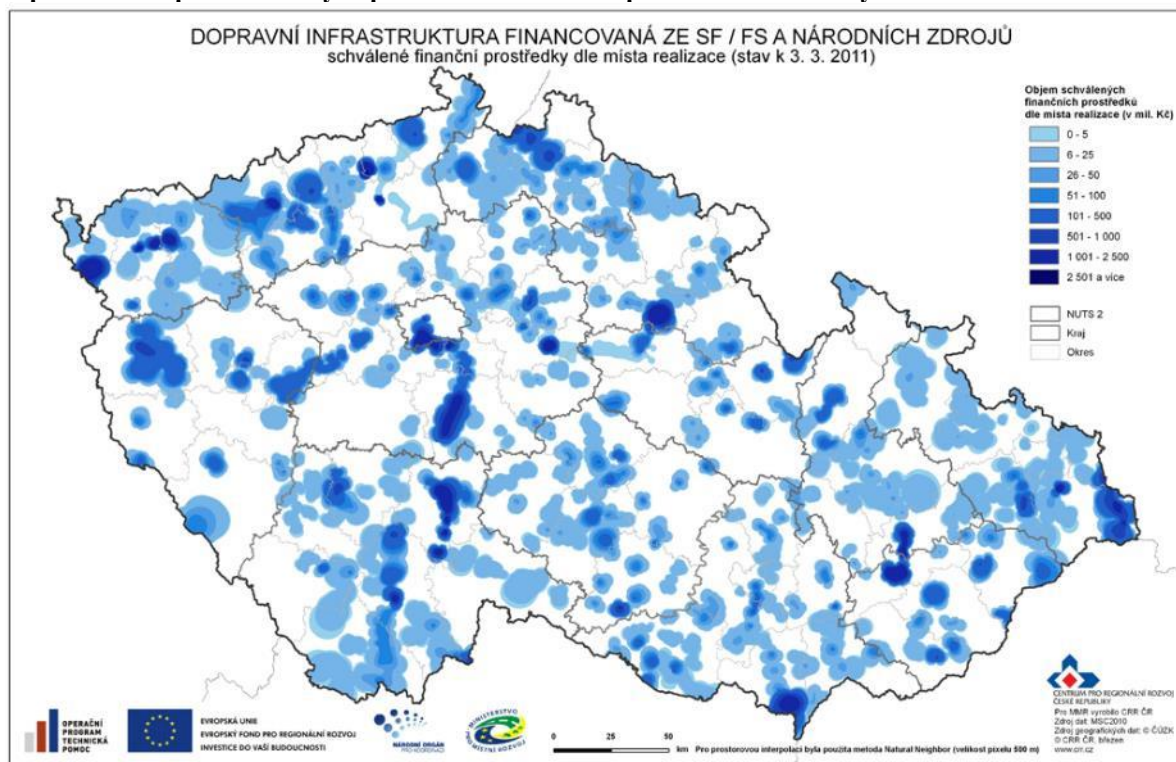
Lidské zdroje představují klíčovou složku rozvojového a ekonomického potenciálu. Demografické ukazatele poskytují základní charakteristiku populační základny – množství potenciálně dostupných a využitelných pracovních sil a dlouhodobé měřítko vývoje počtu obyvatel, věkové a vzdělanostní struktury populace regionu. Věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva zásadním způsobem ovlivňuje nejen dostupnost pracovních sil, ale také ekonomickou zátěž regionu.

Sokolovsko se vyznačuje nižší mírou osídlení, navíc se dlouhodobě potýká s problémem migrace do větších měst z důvodu lepších vyhlídek na zaměstnání. Stejně tak, jak již bylo zmíněno v relevantních kapitolách výše, je problémem návratnost vysokoškoláků zpět do regionu. Přestože Sokolovsko vykazuje nižší věkový průměr obyvatelstva (viz tabulka č. 6 kapitola Věková struktura obyvatelstva), což by mohlo značit jistou ekonomickou sílu, je tato skutečnost svázána s faktem, že právě mladí lidé tvoří nejpočetnější skupinu nezaměstnaných (viz kapitola Nezaměstnanost). Zároveň je kraj, resp. region, oblastí s vysokým počtem osob pouze se základním vzděláním (22 % - 26 % - viz kapitola Vzdělanostní struktura). Všechna tato fakta úzce souvisí s výše popsanou slabou ekonomickou výkonností regionu.

2.11.3.2 Potenciál vyplývající z kvalit a zlepšení dopravy

Nezbytnou podmínkou pro využití stávajícího potenciálu území MAS Sokolovsko je rozvoj dopravní infrastruktury. Jednou z cest i rozšíření cyklotras a cyklostezek s cílem zvýšení mobility občanů do zaměstnání, úřadů, škol a dalších veřejných i turistických cílů.

Mapa č. 44: Čerpání dotovaných prostředků v rámci dopravní infrastruktury

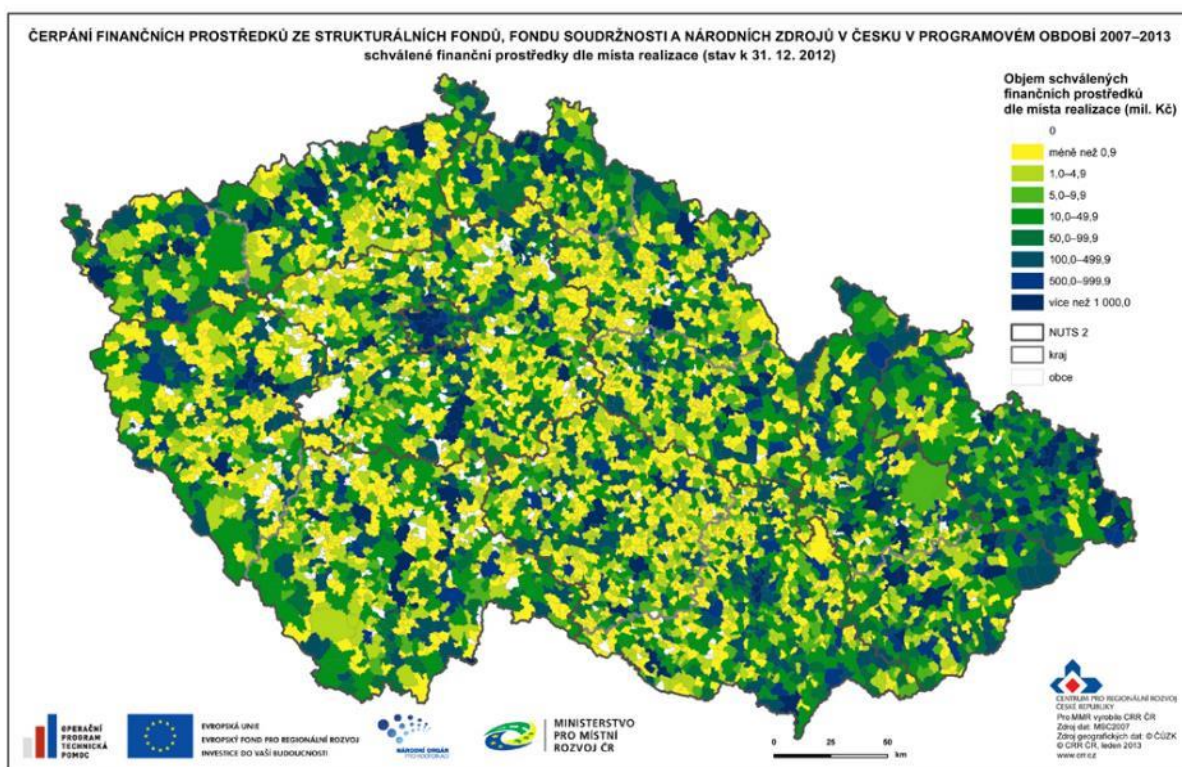

Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/Doprava_Interpol_2011.jpg

2.11.4 Potenciál vícezdrojového financování

Jednou z možností, jak do regionu přilákat finanční prostředky, je bezpochyby využívání čerpání ze strukturálních fondů, fondu soudržnosti a národních zdrojů. Přehled tohoto čerpání za období 2007 - 2013 dokládá následující mapka. Lze konstatovat, že náš region dosáhl průměrného čerpání v porovnání s ostatními regiony České republiky.

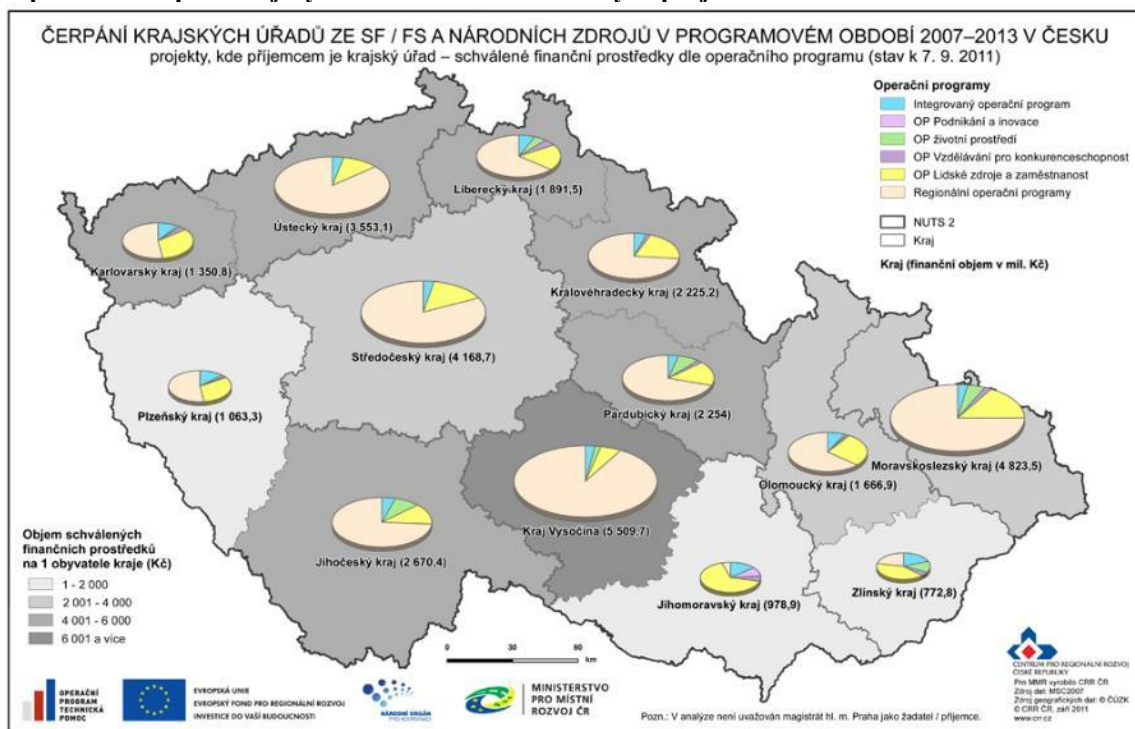
Mapa č. 45: Čerpání finančních prostředků

Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/Cerpani_2011_fin_2012.jpg

Zajímavé je sledovat, jak se čerpání chopil samotný krajský úřad Karlovarského kraje. Na 1 obyvatele kraj čerpal v období 2007 - 2013 (k 7.9.2011) 4 000 Kč – 6 000 Kč. Nejvíce finančních prostředků bylo čerpáno v rámci ROP Severozápad, poté z OP Lidské zdroje a zaměstnanost a Integrovaného operačního programu. Bohužel poměrně málo projektů směřovalo do OP Podnikání a inovace, OP Vzdělávání pro konkurenceschopst a do Operačního programu Životní prostředí. V porovnání s Libereckým krajem (který je svou rozlohou našemu kraji nejpodobnější) bylo v Karlovarském kraji čerpání nižší o zhruba 0,5 mld. Kč.

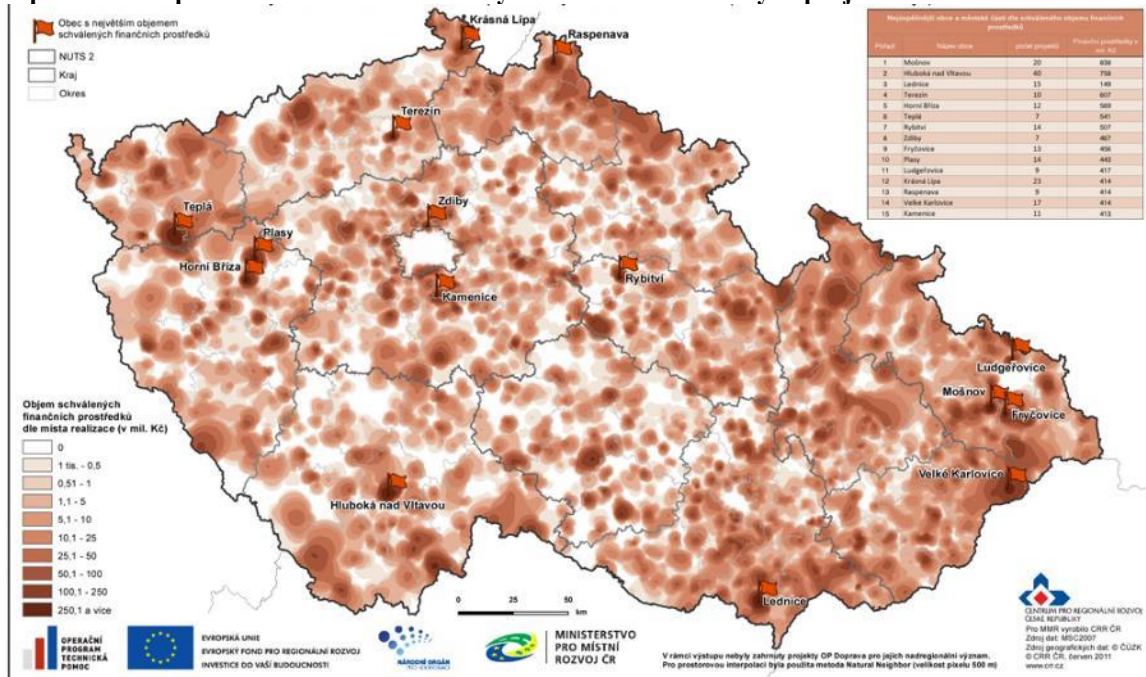
Mapa č. 46: Čerpání krajských úřadů v rámci dotovaných projektů

Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/Kraje_2011_diag.jpg

Ovšem pro potřeby MAS Sokolovsko je mnohem důležitější sledovat čerpání u menších obcí, konkrétně u obcí mezi 500 a 5.000 obyvateli, bylo na našem území nejvíce prostředků z dotovaných projektů získáno na Kraslicku a na Sokolovsku.

Mapa č. 47: Čerpání obcí od 500 do 5.000 obyvatel v rámci dotovaných projektů

Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/Obce_500_Interpol_2011_UPRAV.jpg, stav k 4.5.2011

2.12 Analýza problémů a potřeb

Následující odstavce stručně shrnují jednotlivé kapitoly analytické části SCLLD z hlediska problémů a potřeb.

Obyvatelstvo

Na území MAS Sokolovsko dochází k **poklesu počtu obyvatel**. V porovnání s celorepublikovým průměrem má Sokolovsko mladší věkovou strukturu, ale i zde se projevuje obecný **trend stárnutí populace**. Z hlediska vzdělanostní struktury je na Sokolovsku velký podíl osob s **nízkým vzděláním** a naopak malý počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Do budoucna je potřeba zvyšovat kvalitu života na Sokolovsku a hledat nové možnosti na trhu práce, aby nedocházelo k odlivu obyvatel, především vysokoškoláků, z regionu.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- pokles počtu obyvatel, nízká vzdělanost
 - programový rámec OPZ – oblasti sociálních služeb a sociálního začleňování, zaměstnanosti, sociálního podnikání a prorodinných opatření
 - programový rámec IROP – SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy, SC 2.1 zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi, SC 2.2 vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání, SC 2.4 zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení

Najdou-li obyvatelé na venkově pracovní uplatnění sladěné s možností péče o rodinu a budou-li na venkově zajištěny služby, kvalitní vzdělávání a dopravní obslužnost, nebude v takové míře docházet k odlivu obyvatel z venkovských oblastí do měst.

- stárnutí populace
 - programový rámec OPZ – oblast sociálních služeb a sociálního začleňování
 - programový rámec IROP – SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy, SC 2.1 zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi

Školství a vzdělávání

Oblast školství řeší několik problémů. Jedním z nich je **kvalifikace učitelů**. V regionu působí mnoho učitelů, kteří nesplňují zákonem předepsanou kvalifikaci. Stejně tak je nedostačující aktuální průběžné další vzdělávání pedagogů, a to už od učitelů/učitelek v mateřských školách až po pedagogy ve středním školství. Pouze soustavné celoživotní vzdělávání pedagogických pracovníků může zajistit **aktivní užívání efektivních metod výuky**, které mohou zajistit např. bezproblémový nástup do školní docházky, tedy přechod z MŠ na ZŠ či připravenost dětí, žáků v oblasti **obecných základních kompetencí**. Stejně tak klíčové je vzdělávání pedagogů ve smyslu získávání **kompetencí pro práci se všemi skupinami dětí**, tedy ne jen s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také s dětmi nadanými či talentovanými. Základním prvkem pro takový přístup by mělo být kritické myšlení jak na straně pedagogů, tak na straně dětí, žáků, studentů a aplikace inovativním forem vzdělávání přímo do výuky. Z této potřeby pak vyplývá nutnost přizpůsobit podmínky pro takovou podobu vzdělávání přímo ve školských zařízeních, a to ne jen technické, ale také personální.

Dalším problémem v této oblasti je nesoulad vzdělávacích programů a požadavků na trhu práce a následný **nesoulad mezi kompetencemi absolventů a požadavky zaměstnavatelů**. S tím pak souvisí **vysoká nezaměstnanost absolventů škol a mladých lidí**. Do budoucna je stěžejní vyřešení problematiky nezaměstnanosti a dosažení souladu mezi požadavky trhu práce, kvalitou a složením oborů středních škol v regionu a dostupností vysokoškolského vzdělání v regionu. Možným řešením je navázání efektivní komunikace a spolupráce mezi rodiči, zástupci škol a potencionálními zaměstnavateli a také důraz na osvětu při volbě dalšího studia zaměřeného na konkrétní představu o budoucí profesi žáka. Důležitá je také kvalita vzdělávání v mateřských a základních školách s důrazem na obecné kompetence žáků. Příležitostí pro další rozvoj může být zlepšení nabídky vysokoškolského vzdělání v regionu.

S oblastí vzdělávání souvisí také otázka **kapacity předškolních zařízení a mimoškolních zařízení**. Z místního šetření vyplynulo, že je nedostatečná kapacita letních táborů a příměstských táborů. Rodiče dětí tak musí řešit otázku zajištění **hlídání pro děti v době prázdnin**. Podobně je tomu i v době školního roku, kdy provozní doba školních družin a školek ne vždy koresponduje s pracovní dobou rodičů.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- kompetence učitelů, obecné kompetence žáků, práce se všemi skupinami dětí
 - programový rámec IROP – SC 2.4 zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení

Samotnému naplňování SC 2.4 IROP bude předcházet zpracovávání místních akčních plánů v oblasti mateřského a základního školství. MAS Sokolovsko bude aktivně zapojeno do projektů tvorby místních akčních plánů na svém území. Je zde také souvislost s paralelně zpracovávanými krajskými akčními plány pro oblast středního školství. A v neposlední řadě s těmito identifikovanými problémy a potřebami souvisí plánovaná animační činnost MAS Sokolovsko v rámci OPVVV.

- nesoulad mezi kompetencemi absolventů a požadavky zaměstnavatelů, vysoká nezaměstnanost absolventů škol a mladých lidí
 - programový rámec OPZ – oblast zaměstnanosti
- kapacita předškolních zařízení a mimoškolních zařízení, možnosti hlídání dětí
 - programový rámec OPZ – oblast prorodinných opatření

Život v obcích

Z hlediska dostupnosti zdravotní a sociální péče v obcích se jako problematická jeví především **dostupnost lékáren a v okrajových oblastech regionu s přihlédnutím k dopravní obslužnosti někdy i základní lékařské péče. Společenský a kulturní život a zájmová činnost v regionu jsou rozvinuté**, ovšem v mnoha obcích jsou kulturní domy a obdobná **zařízení ve špatném technickém stavu**. Na mnoha místech na území MAS Sokolovsko by bylo žádoucí zlepšení možností obyvatel potkávat se ve své obci s ostatními obyvateli. Zároveň mít na takovém místě setkávání možnost řešit problémy související se sociální situací, nalézt zde možnosti sebevzdělávání a realizovat aktivity vedoucí k prospěchu komunity. Docházelo by tak k **prevenci sociálního vyloučení** z různých příčin a také by tyto aktivity mohly přispět k sociálnímu začleňování osob již vyloučených. Ve většině obcí jsou vybudována dětská hřiště a nějaká forma sportovišť pro veřejnost.

Rozvoji obcí často brání nízká autorita starostů a samosprávy, malý zájem občanů o veřejné dění, vandalismus, nízká míra spolupráce mezi obcemi a mnohdy protichůdné priority veřejných a soukromých zájmů v daném území.

Sokolovsko vyznačuje nejnižší celkovou mírou kriminality v rámci Karlovarského kraje. Nejvyšší kriminalita na území MAS Sokolovsko je v Sokolově, Kraslicích a Rotavě.

Na území MAS Sokolovsko působí **jednotky sboru dobrovolných hasičů**. Podle místních šetření se tyto jednotky potýkají s problémy zajištění trvalé dosažitelnosti členů a zajištění

jejich odborné způsobilosti a se **stářím a spolehlivostí techniky**. Nejhorším vybavením disponují jednotky kategorie JPO V.

Na území MAS Sokolovsko se nachází **množství historických, industriálních a dalších památek a zajímavostí**, které lze do budoucna využít pro další rozvoj kulturního dědictví.

Z hlediska problematiky **bydlení**, na Sokolovsku je velký podíl panelových domů, s čímž souvisí na jednu stranu dobrá bytová infrastruktura, na druhou stranu mají panelové domy přibližně stejnou životnost a do budoucna si vyžádají investice do nutných oprav. Na Sokolovsku je také nízká míra bytové výstavby.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- dostupnost lékařské péče
 - programový rámec IROP - SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (vzhledem k dopravní obslužnosti lékařské péče)
- společenský a kulturní život, zájmová činnost, prevence sociálního vyloučení
 - programový rámec IROP - SC 2.1 zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi
- rozvoj obcí
 - programový rámec IROP – SC 3.3 podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje
- stáří a spolehlivost techniky jednotek sborů dobrovolných hasičů
 - programový rámec IROP – SC 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof
- množství památek
 - programový rámec IROP – SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví

Sociálně vyloučené lokality

Sociálně vyloučené lokality a negativní průvodní jevy v těchto oblastech jsou palčivým problémem, který sokolovský region skutečně pálí. Bohužel se v této problematice zatím nerealizují žádná ucelená koncepční opatření, která by v sobě zahrnula řešení všech výše popsaných potíží.

Jedná se o několik zásadních tematických okruhů, nutných k řešení. Jedním z nich je téma **bydlení**. Jak bylo zmíněno, neexistuje žádná koncepce sociálního bydlení. Tuto otázku si řeší jednotlivé obce samy, řeší-li ji vůbec. Trend rozprodávání obecního majetku do vlastnictví soukromých rukou se v těchto oblastech jeví jako zničující. Obce tak ztrácejí vliv na nakládání s těmito byty/domy a nahrávají tak kšeftování s bydlením a sociálními dávkami pro sociálně slabé. Naopak ty, které vlastní byty či domy v sociálně vyloučených oblastech, sice mohou svým majetkem disponovat, velmi těžko však od neplatičů jakékoli dlužné částky vymáhají. Řešením by mohlo být tzv. **prostupné bydlení**, zvláště pak pro osoby ohrožené sociálním vyloučením jako např. propuštění z výkonu trestu, mládež opouštějící výchovné ústavy či dětské domovy, osoby bez přístřeší, atd. Dále by pak mělo dojít k analýze bytových potřeb v obcích a následnému aktualizování pravidel pro přidělování obecního bydlení. Zároveň by měla paralelně fungovat nabídka sociálního bydlení spolu se sociálními službami a doprovodným poradenstvím (sociálním, finančním, psychologickým).

Dalším stěžejním tématem k řešení je otázka **zaměstnanosti** osob v sociálně vyloučených lokalitách. Sokolovský region se potýká s obrovskou mírou nezaměstnanosti. U těchto osob, jak již bylo popsáno výše, je navíc šance na práci z několika důvodů minimální. Možností pro tyto osoby jsou aktivní nástroje politiky zaměstnanosti, které však dosud nejsou běžně využívány. Jedná se např. o tzv. **prostupné zaměstnávání**, které by obce ve spolupráci s Úřady práce měly podporovat. Další formou podpory zaměstnanosti je **sociální podnikání**, jež úspěšně realizuje na území MAS Sokolovsko nezisková organizace Srdce a čin, o.p.s. V neposlední řadě jsou možnostmi pro dlouhodobě nezaměstnané **rekvalifikační aktivity**, zaměřené na snazší uplatnění se na trhu práce. Ty by měly doprovázet motivační aktivity, příp. kurzy zaměřené na získání či obnovení si základních pracovních návyků. Všechny výše uvedené aktivní nástroje na podporu zaměstnanosti **musí být pro sociálně vyloučené osoby motivační** v tom smyslu, aby se jim pracovat vyplatilo a přijaly tento životní styl za svůj na celý život.

Dalším vážným tématem je **vzdělávání a práce s dětmi a mládeží**. Řešením je hlavně primární prevence (různé sociální programy). Důležité je začít už u matek s dětmi, podpořit inkluzivní vzdělávání již od nástupu do mateřské školy. Další možností pro děti jsou speciální přípravné

třídy pro děti před nástupem do školní docházky. Některé obce realizují na svých školách proinkluzivní opatření, zdaleka však ne všechny.

Rizikovou a problémovou oblastí jsou pak **patologické jevy** typu prostituce, různé závislosti (alkoholismus, drogy, herní automaty). Pro prevenci tohoto typu rizikového chování se jeví vhodné **preventivní sociální programy a také terénní práce**, tzv. streetworkři, tedy opět podpora neziskových organizací zaměřených na tuto činnost.

Neoddiskutovatelnou nutností při řešení situace v sociálně vyloučených lokalitách je provázanost činností obcí s neziskovým sektorem sociálních a komunitních služeb. Nutná je komunikace mezi těmito aktéry, ale také např. komunikace s potencionálními zaměstnavateli, zástupci škol a vzdělávacích institucí. Důležitá je také osvěta veřejnosti, vysvětlování některých kroků lidem, transparentnost jednání.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- sociálně vyloučené lokality a negativní průvodní jevy v těchto oblastech
 - programový rámec OPZ – oblasti sociálních služeb a sociálního začleňování, zaměstnanosti, sociálního podnikání a prorodinných opatření
 - programový rámec IROP – SC 2.1 zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi, SC 2.2 vznik a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání, SC 2.4 zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení

Zemědělství

Pro území MAS Sokolovsko je typický **malý podíl zemědělské půdy**. Rozvoji intenzivnější zemědělské činnosti brání několik faktorů: zasažení části území těžební činností, vysoká nadmořská výška, neúrodné půdy a vysoký podíl zalesnění v Krušných horách a regulované podmínky pro zemědělství v CHKO Slavkovský les. Naopak je zde **větší podíl zemědělců provozujících ekologické zemědělství**, oproti oblastem, kde jsou vhodnější podmínky pro zemědělství. Postupně zde dochází také **k rozvoji agroturistiky a regionálních značek**. Z tradičních zemědělských a potravinářských produktů je významná obnovená tradice malých pivovarů.

Pro další rozvoj v oblasti zemědělství je žádoucí podpora stávajících zemědělců, ekologického zemědělství a případných dalších nových subjektů, které mají zájem o provozování zemědělské

činnosti. Výraznou podporou by byly i investice do infrastruktury spojené s místními komunikacemi – polní a lesní cesty. Do budoucna by pro další rozvoj území byla vhodná podpora agroturistiky a regionálních nejen potravinářských značek, což souvisí i s podporou drobného podnikání, včetně oblasti služeb a cestovního ruchu.

Analýza vývoje vybavení podniků **zemědělskou technikou** naznačuje, že v řadě oblastí byla již potřeba strojů naplněna a při postupné obnově novou výkonnější technikou lze očekávat pokles počtu strojů. Přes zlepšení investic do techniky v posledních letech se však stále projevuje dlouholetý výpadek v tempu obnovy a to může mít negativní dopady na technický stav strojů a technologických linek, na jejich provozní spolehlivost, ekologické aspekty a na provozní náklady strojů a výslednou ekonomiku výroby. Je proto důležité podpořit tempo obnovy zemědělské techniky, a to především strojovým vybavením, které výkonem odpovídá velikosti (hektary obhospodařované půdy) daného podnikatelského subjektu.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- podpora zemědělské činnosti
 - programový rámec PRV – čl. 14 předávání znalostí a informační akce, čl. 17 investice do hmotného majetku, tj. podpora zemědělských podniků, zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů – (17.1a zemědělské podniky, 17.1c zemědělská a lesnická infrastruktura)
- podpora agroturistiky a drobného podnikání na venkově
 - programový rámec PRV – čl. 19 rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti (investice do nezemědělských činností) – (19.1b diverzifikace činností)
- regionální značky, potravinářství
 - programový rámec PRV – čl. 35 spolupráce (horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů) – (35.2d)

Lesnictví

Pro Sokolovsko je typický **velký podíl lesní půdy** na celkové výměře. Je zde vyšší výskyt vysoké a černé zvěře, především na území, kde dosud neprobíhá organizovaná myslivecká činnost, což jsou hlavně oblasti rekultivované po těžbě hnědého uhlí.

Do budoucna je stěžejní **uchovat zastoupení a zlepšit kvalitu lesů**, které jsou hodnotné z hlediska životního prostředí a péče o krajinu a také představují do budoucna potenciál pro rozvoj turistiky a cestovního ruchu. Vzhledem k tomu, že část rekultivací po těžbě hnědého uhlí představují lesní plochy, je třeba takto vzniklým lesním plochám do budoucna věnovat

náležitou pozornost. Je zde velký prostor pro zkvalitňování a zvyšování hustoty lesních cest, jak pro hospodářskou činnost a i pro neproduktivní činnost v lese.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- zastoupení a kvalita lesů
 - programový rámec PRV – čl. 25 investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů (25.2 neproduktivní investice v lesích)

Životní prostředí

Životní prostředí Sokolovska je **různorodé**, nacházejí se zde různé typy krajiny - Krušné hory, CHKO Slavkovský les, údolí řeky Ohře, oblast těžby hnědého uhlí a rekultivace po její těžbě. Dochází ke zlepšování kvality vody v řece Ohři. Většina obcí (kromě okrajových částí) má vyřešenu kanalizaci a problematiku ČOV. Hlásný předpovědní systém protipovodňové ochrany je vyřešen na Kraslicku. Většina obcí na území MAS Sokolovsko má nebo pořizuje protipovodňové plány. Konkrétní **ochrana území před povodněmi není zcela vyřešena** ani na Kraslicku ani na Sokolovsku, s výjimkou několika realizovaných lokálních opatření. Na území vznikají díky hydrickým rekultivacím nové vodní plochy, které zlepšují životní prostředí a lze je využívat i pro rekreační účely. Díky investicím do environmentálně šetrnějších technologií **došlo k výraznému zlepšení kvality ovzduší**, která je v současné době na velmi dobré úrovni.

Z hlediska ochrany ovzduší se do budoucna jeví jako **hrozba možný nárůst znečištění z lokálních topenišť a z dopravy**. Problémem je existence černých skládek na území, znečištění území a **lhostejnost obyvatel** ke vzhledu okolí. Do budoucna je třeba věnovat pozornost **problematice invazních druhů** (rostlin i živočichů). Velkým úkolem do budoucna je zlepšení výchovy obyvatel v oblasti životního prostředí, např. z hlediska nakládání s odpady, chováním návštěvníků v přírodním prostředí, problematice lokálních topenišť apod., tedy **prevence nežádoucích jevů** v této oblasti. Důležitou je snaha o změnu image Sokolovska, které je stále vnímáno jako neatraktivní a průmyslovou činností postižený region.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- hrozba nárůstu znečištění z dopravy
 - programový rámec IROP – SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy

Ekonomika

Historicky je Sokolovsko spjato s těžbou, nejdříve rud, později uhlí. Největším zaměstnavatelem v regionu je těžební a zpracovatelská společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., v současné době však dochází k postupnému **omezování těžby uhlí**. Vlivem změn v ekonomice došlo v regionu **ke stagnaci a útlumu dalších tradičních odvětví**, např. silikátový průmysl, výroba hudebních nástrojů a textilní průmysl. **Nově vzniklé provozy** a podniky se zahraničními vlastníky jsou především **v oblasti strojírenství a elektro**. Pro Sokolovsko je dále typická **nízká míra podnikatelské aktivity**. V souvislosti se změnami v ekonomice se Sokolovsko dlouhodobě potýká s **vysokou mírou nezaměstnanosti**, která má často dlouhodobý a strukturální charakter. Je zde velký podíl mladých nezaměstnaných a nezaměstnaných s nízkou kvalifikační strukturou. V sociálně vyloučených lokalitách, kterých je na Sokolovsku hodně a v posledních letech došlo k jejich dalšímu nárůstu, je velkým problémem velmi vysoká míra nezaměstnanosti jejich obyvatel. Pro pracující na Sokolovsku je charakteristický nízký průměrný plat v porovnání s celorepublikovým ukazatelem.

Do budoucna se jako stěžejním v této oblasti jeví vyřešení problematiky vysoké nezaměstnanosti na Sokolovsku, zvláště s přihlédnutím k současnému omezování a budoucímu plánovanému ukončení těžby hnědého uhlí. Vhodná je podpora drobného podnikání a směřování ekonomických aktivit i do dalších oblastí, např. do oblasti cestovního ruchu, drobných služeb a sociálního podnikání. Dále pak podpora zpracování místních surovin s přidanou hodnotou. Otázku zastaralé kvalifikační struktura nezaměstnaných mohou pomáhat řešit vhodně zvolené rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro dospělé. Aktivně k této problematice MAS Sokolovsko přistoupí i realizací vlastních projektů v oblasti zaměstnanosti.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- podnikatelské aktivity
 - programový rámec OPZ – oblast sociálního podnikání
 - programový rámec IROP – SC 2.2 vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání
 - programový rámec PRV – čl. 19 rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti (investice do nezemědělských činností) – (19.1 diverzifikace činností), čl. 35 spolupráce (35.2 d horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců)

- zaměstnanost
 - programový rámec OPZ – oblasti zaměstnanosti, sociálního podnikání a prorodinných opatření
 - programový rámec IROP - SC 2.2 vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání
 - programový rámec PRV – čl. 19 rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti (investice do nezemědělských činností) – (19.1 diverzifikace činností)

Doprava

Územím MAS Sokolovsko prochází rychlostní komunikace R6 mezi Chebem a Karlovými Vary a hlavní železniční trať Cheb – Ústí nad Labem. Chybí zde ovšem napojení na dálniční síť České republiky a železniční spojení s Prahou přes Ústí nad Labem je zdlouhavé. Je zde dobré železniční spojení do SRN. Z hlediska regionální dopravy je problematická především **návaznost spojů**. Obyvatelé jsou tak nuceni k cestám do zaměstnání a za službami používat především individuální automobilovou dopravu. V některých, především menších obcích, je problémem **nevyhovující technický stav** komunikací a chodníků, v některých místech i absence chodníků. Dále byla zjištěna nevyhovující kvalita silnic II. a III. třídy především v okrajových částech regionu. Toto může vést k problémům s bezpečností dopravy.

Letecká ani vodní doprava není na území MAS Sokolovsko realizována.

Zajímavou oblastí pro rozvoj do budoucna, která souvisí nejen s problematikou cestovního ruchu, ale také s dopravou obyvatel do zaměstnání, do škol a za službami, jsou značené **cyklotrasy a cyklostezky**.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- využitelná hromadná doprava, technický stav komunikací a chodníků, cyklostezky a cyklotrasy
 - programový rámec IROP – SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy

Cestovní ruch

Na území MAS Sokolovsko se nachází množství historických, industriálních, přírodních a dalších památek a zajímavostí. Regionem prochází mnoho cyklotras a cyklostezek a je zde zázemí i pro další způsoby aktivního trávení volného času (turistika, vodáctví, zimní sporty). V porovnání s okolními regiony Sokolovsko zaostává v nabídce ubytovacích možností. Sokolovsko je stále vnímáno jako region, který není atraktivní pro trávení dovolené.

Příležitostí do budoucna je propagace Sokolovska a změna jeho image, aby Sokolovsko bylo vnímáno jako atraktivní region pro trávení dovolené. S tím souvisí i zlepšení a rozšíření nabídky ubytovacích a dalších služeb návštěvnické infrastruktury. Rozšířením nabídky služeb cestovního ruchu vzniknou také další pracovní místa v regionu, který dlouhodobě trápí vysoká nezaměstnanost.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- podpora agroturistiky
 - programový rámec PRV – čl. 19 rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti (investice do nezemědělských činností) – (19.1 diverzifikace činností)

2.13 Analýza rozvojových potřeb území - SWOT analýza

Co si vlastně pod pojmem SWOT analýza představit. Jedná se o zkratku anglických slov:

Strenghts –silné stránky,

Weaknesses – slabé stránky,

Opportunities – příležitosti,

Threats – hrozby.

Stručně řečeno, jedná se o **eliminaci hrozeb a řešení slabých stránek při současném využití silných stránek a realizaci příležitostí**. Přičemž silné a slabé stránky jsou považovány za součást vnitřní situace MAS. Příležitosti a ohrožení jsou naopak dány zvnějšku a považujeme je za vnější situaci. Jinak samozřejmě silné stránky a příležitosti jsou pozitivní a naopak silné stránky a ohrožení jsou negativní faktory.

Formální úprava SWOT analýzy není pevně standardizována. Je možné SWOT analýzu zpracovat pouze jako text. Ovšem obvyklejší je zpracování tabulkové. SWOT analýza tedy v podstatě koncentruje poznatky plynoucí z analýzy území. V rámci analýzy území **jsme řešili 4 rozvojové oblasti:**

- A. Vzdělávání a zaměstnanost (včetně aktivit volného času)
- B. Životní prostředí a udržitelný rozvoj
- C. Konkurenceschopný venkov (podpora drobného podnikání, zemědělců a CR)
- D. Kvalita života na venkově (komunální politika, péče o památky, služby na venkově)

Body v jednotlivých kvadrantech dílčích SWOT jsou řazeny podle počtu bodů, které získaly při hlasování. Z těchto dílčích SWOT analýz byla vytvořena **integrovaná SWOT** analýza. Pořadí bodů v jejích kvadrantech neodpovídá jejich důležitosti. Body jsou úzce provázané a nelze určit jejich prioritu. Pro přehlednost odlišujeme body v jednotlivých klíčových oblastech integrované SWOT jinou barvou.

Tab. č. 75: SWOT analýza Vzdělávání a zaměstnanost

SWOT VZDĚLÁVÁNÍ A ZAMĚSTNANOST	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
1. ČETNOST A VYBAVENOST SPORTOVNÍCH AREÁLŮ 2. ŠIROKÁ NABÍDKA KVALITNÍCH VZDĚLÁVACÍCH VOLNOČASOVÝCH PROGRAMŮ PRO DĚTI A MLÁDEŽ, DOBRÁ VYBAVENOST VČ. SLUŽEB PRO VEŘEJNOST (DDM, ZUŠ) 3. DOPRAVNÍ DOSTUPNOST (R6 CHEB - KV) 4. EKONOMICKY SILNÉ SPOLEČNOSTI 5. DOSTUPNOST ZÁKLADNÍCH ŠKOL 6. NABÍDKA VOLNÝCH MÍST VE SPECIALIZOVANÝCH OBORECH (ŘIDIČI NÁKLADNÍCH VOZŮ, SVÁŘEČI, ZÁMEČNÍCI, APOD.) 7. ŠIROKÉ SPEKTRUM NABÍZENÝCH OBORŮ (STŘEDNÍ ŠKOLA ŽIVNOSTENSKÁ A ISŠTE) 8. VOLNOČASOVÉ AKTIVITY - POMĚRNĚ SILNĚ ROZVINUTÁ ZÁJMOVÁ SPOLKOVÁ ČINNOST (DOBROVOLNÍ HASIČI, SOKOL, RYBÁŘI, MYSLIVCI, APOD.) 9. ROZVOJ KVALITY A DOSTUPNOSTI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB 10. ROZVINUTÝ PŘÍHRANIČNÍ STYK - OBCHOD, SLUŽBY 11. TRADIČNÍ SPORTOVNÍ AKCE	1. VYSOKÝ POČET OSOB SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH ČI OHROŽENÝCH SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM 2. VYSOKÁ NEZAMĚSTNANOST 3. NÍZKÁ ÚROVEŇ KOMUNIKACE MEZI ŠKOLSTVÍM A PODNIKATELSKOU SFÉROU - NESOULAD MEZI KVALITOU A TYPEM VZDĚLÁNÍ A POTŘEBAMI NA TRHU PRÁCE (NEVYHOVUJÍCÍ STRUKTURA ŠKOLSTVÍ) 4. PODNIKY S MALOU PŘIDANOU HODNOTOU A NÍZKÝMI NÁROKY NA VZDĚLÁNÍ 5. VYSOKÝ POČET OSOB BEZ VZDĚLÁNÍ NEBO JEN SE ZÁKLADNÍM VZDĚLÁNÍM 6. NESOULAD MEZI KOMPETENCEMI PRACOVNÍKŮ A POŽADAVKY ZAMĚSTNAVATELŮ ZEJMÉNA V TECHNICKÝCH OBORECH 7. NEJMÉNĚ PROSTŘEDKŮ NA VÝZKUM A VÝVOJ ZE VŠECH KRAJŮ 8. NÍZKÁ JAZYKOVÁ VYBAVENOST 9. NÍZKÁ INTENZITA PODNIKATELSKÉ ČINNOSTI 10. NEDOSTATEČNÁ KVALIFIKAČNÍ STRUKTURA 11. DLOUHODOBĚ NEJNIŽŠÍ MZDY V ČR 12. ODLIV MOZKŮ (VYSOKOŠKOLÁCI ODCHÁZÍ DO VĚTŠÍCH MĚST) 13. ABSOLVENTI BEZ POŽADOVANÝCH ODBORNÝCH KOMPETENCÍ DLE TRHU PRÁCE 14. NÍZKÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE 15. MÁLO PSYCHOLOGŮ I PRO DUŠEVNĚ NEMOCNÉ 16. VYSOKÁ MÍRA NEKOMPETENTNÍCH UČITELŮ 17. NEDOSTATEČNÝ POČET MATEŘSKÝCH CENTER 18. NÍZKÁ SOLIDARITA SILNÝCH PODNIK. SUBJEKTŮ 19. NÍZKÁ PODPORA VEŘEJNÉ SFÉRY PRO PODNIKÁNÍ A NNO

PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
1. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ KOMUNIKACE MEZI ŠKOLSTVÍM A ZAMĚSTNAVATELI V OBLASTI ODBORNÝCH KOMPETENCÍ ABSOLVENTŮ – ANIMACE ÚZEMÍ 2. PODPORA JAZYKOVÉ GRAMOTNOSTI (SPECIFICKY ZAMĚŘENÉ NA RJ A NJ) 3. VYUŽÍVÁNÍ AKTIVNÍCH POLITIK ZAMĚSTNANOSTI (PROSTUPNÉ ZAMĚSTNÁVÁNÍ, VPP, ZMĚNA DÁVKOVÉHO SYSTÉMU) 4. ŠKOLY JAKO KOMUNITNÍ CENTRA (ZACHOVÁNÍ NĚKTERÝCH MALÝCH ŠKOL) 5. ZKVALITNĚNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA ŠKOLÁCH (NAPŘ. NOVÉ VÝUKOVÉ PŘÍSTUPY A METODY, INDIVIDUÁLNÍ PŘÍSTUP) 6. AKTIVIZOVAT ZAPOJENÍ VELKÝCH FIREM – APEL NA SPOLEČENSKOU ZODPOVĚDNOST 7. ROZVOJ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB JAKO PŘÍLEŽITOST PRO NOVÁ PRACOVNÍ MÍSTA 8. ROZVOJ TERCIÁRNÍHO SEKTORU SLUŽEB V RÁMCI RESTRUKT. EKONOMIKY 9. ROZVOJ STŘEDISEK VOLNÉHO ČASU - KVALITATIVNÍ I KVANTITATIVNÍ 10. VYUŽÍVÁNÍ FLEXIBILNÍCH A ČÁST. PRACOVNÍCH ÚVAZKŮ 11. VYUŽITÍ NEUDRŽOVANÝCH AREÁLŮ 12. ROZVOJ TRADIČNÍCH ŘEMESLNÝCH ODVĚTVÍ JAKO PŘÍLEŽITOST PRO NOVÁ PRACOVNÍ MÍSTA 13. PROSTOR PRO ETABLOVÁNÍ NOVÝCH PODNIKŮ (ÚZEMÍ PO REKULTIVACÍCH A DOSTUPNÁ PRACOVNÍ SÍLA) 14. PODPORA VĚDY A VÝZKUMU 15. PODPORA MALÝCH SPORTŮ 16. DOKONČENÍ BUDOVÁNÍ PRŮMYSLOVÉ ZÓNY NOVÉ SEDLO 17. TVORBA NOVÝCH PRACOVNÍCH MÍST V CESTOVNÍM RUCHU 18. BUDOVÁNÍ MALÝCH PRŮMYSLOVÝCH ZÓN 19. CO-WORKINGOVÁ CENTRA	1. NEGATIVNÍ PŘÍKLAD RODIČŮ PRO SVÉ DĚTI 2. HROZÍCÍ ZÁNİK TRADIČNÍCH VÝROB 3. PROHLUBOVÁNÍ SOCIÁLNÍHO VYLOUČENÍ OSOB 4. POKRAČUJÍCÍ VYSOKÁ NEZAMĚSTNANOST MLADÝCH 5. ÚTLUM VELKÝCH ZAMĚSTNAVATELŮ ZEJMÉNA SUAS V SOUVISLOSTI S UKONČENÍM TĚŽBY 6. KLESAJÍCÍ POČET VEDOUČÍCH PRACOVNÍKŮ VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT 7. OMEZUJÍCÍ LEGISLATIVA (NAPŘ. FINANCOVÁNÍ ŠKOL PODLE POČTU ŽÁKŮ) 8. NEVYUŽITÉ MOŽNOSTI DOTACÍ Z OPERAČNÍCH PROGRAMŮ 9. NEPŘÍPRAVENOST NA ROZVOJ VĚDY A VÝZKUMU 10. NEODPOVÍDAJÍCÍ NABÍDKA FINANČNÍCH ÚSTAVŮ NA DOTAČNÍ POLITIKU (PŘEDFINANCOVÁNÍ PROJEKTŮ) 11. DLOUHODOBÁ ORIENTACE NA NEKVALIFIKOVANOU PRÁCI 12. NÍZKÁ MOTIVACE PRO UČŇOVSKÉ A STŘEDNÍ ODBORNÉ ŠKOLSTVÍ 13. NEDOSTAVBA R6 DO PRAHY 14. ZVÝŠENÍ DANÍ 15. NEDOSTATEČNÁ DOTAČNÍ PODPORA KRAJE

Závěr rozvojové oblasti **Vzdělávání a zaměstnanost:**

Toto je rozvojová oblast, kde má region největší rezervy a problémy. Slabé stránky výrazně převažují nad silnými. Nejpalčivějším problémem, který je výslednicí téměř všech uvedených slabých stránek, je vysoká míra nezaměstnanosti, dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem, nezaměstnanost mladých a otázka návratu absolventů vysokých škol zpět do regionu a nalezení odpovídajícího pracovního uplatnění pro ně. V této oblasti je tedy potřeba především zaměřit pozornost na opatření pro stabilizaci pracovních míst a **růst další zaměstnanosti**. S tím úzce souvisí zejména odpovídající **vzdělávání dle relevance trhu práce, podpora podnikatelských aktivit** (např. formou využití neudržovaných průmyslových areálů, rekvalifikačních kurzů, sociálního podnikání apod.) a také **péče o sociálně vyloučené osoby**, kterých se dlouhodobá nezaměstnanost týká především. Přestože Karlovarský kraj je nejméně připravený z celé ČR na podporu výzkumu a vývoje, je důležité se neustále snažit vytvářet **podmínky pro rozvoj inovací na místní úrovni**, které jsou hybnou silou ekonomického růstu.

Tab. č. 76: SWOT analýza Životní prostředí a udržitelnost

SWOT ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A UDRŽITELNOST	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
1. ZLEPŠENÍ KVALITY OVZDUŠÍ (CELKOVĚ, HLAVNĚ OPROTI STAVU PŘED R. 1989) NA VYSOKOU ÚROVEŇ V POROVNÁNÍ S CELOU ČR 2. ZACHOVALÉ PROSTŘEDÍ (CHKO SLAVKOVSKÝ LES, KRASLICKO, KRUŠNÉ HORY, OHŘE, MALOPLOŠNÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ APOD.) A VELKÝ PODÍL LESŮ A HOUBAŘSKÝCH LOKALIT NA ÚZEMÍ 3. KVALITNÍ PITNÁ VODA (NÁDRŽ HORKA), VYŘEŠENO CENTRÁLNÍ ZÁSOBOVÁNÍ PITNOU VODOU A VYSOKÉ % ODKANALIZOVÁNÍ A ČIŠTĚNÍ ODPADOVÝCH VOD 4. ZÁSADNÍ ROZSAH REKULTIVACÍ 5. CENTRÁLNÍ ZDROJE VYTÁPĚNÍ A VYSOKÉ % PLYNOFIKOVANÝCH OBCÍ 6. VÝSKYT CHRÁNĚNÝCH ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ 7. PAMÁTNÉ STROMY 8. ZLEPŠUJÍCÍ SE KVALITA VODY V OHŘI 9. VÝSKYT CHRÁNĚNÝCH ENDEMITŮ	1. NEDOSTATEČNÁ KVALITA A VYMAHATELNOST ZÁKONŮ 2. EXISTENCE ČERNÝCH SKLÁDEK A DOVEZENÉ ODPADY 3. SLABÁ VÝCHOVA OBYVATEL K OCHRANĚ ŽP 4. MALÁ DRUHOVÁ PESTROST LESŮ (HLAVNĚ V KRUŠNÝCH HORÁCH) 5. NEDOSTATEČNÉ ŘEŠENÍ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY 6. EXISTUJÍCÍ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE (ODKALIŠTĚ) 7. NADMĚRNÝ VÝSKYT VYSOKÉ A ČERNÉ ZVĚŘE, I VE SPECIÁLNÍCH LOKALITÁCH (REKULTIVACE NA ÚZEMÍ VE VLASTNICTVÍ SUAS, APOD.) 8. ZÁPLAVOVÁ PÁSMO, NEDOKONČENÁ PROTIPOVODŇOVÁ OCHRANA 9. CHYBÍ KOMPLEXNÍ STRATEGIE ROZVOJE ÚZEMÍ 10. NEDOSTATEK ZÁJMŮVÝCH ENVIRONMENTÁLNĚ ORIENTOVANÝCH SKUPIN
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
1. ROZSÁHLÉ REKULTIVACE PO TĚŽBĚ VČ. JEJÍ ÚDRŽBY - ZEJM. MEDARD 2. ZAMĚŘENÍ NA VYMAHATELNOST LEGISLATIVY 3. VZDĚLÁVÁNÍ PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ, ENVIRO VZDĚLÁVÁNÍ 4. VYUŽÍVÁNÍ DOTAČNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ (DALŠÍ ČOV, KANALIZACE A ZATEPLOVÁNÍ) 5. VZNIK NOVÝCH EKOSYSTÉMŮ V ODKALIŠTÍCH NA KONCI ZPRACOVÁNÍ UHLÍ 6. OBNOVA KRAJINNÝCH STRUKTUR 7. GEOPARK – PŘÍLEŽITOST ZAŘAZENÍ DO UNESCA	1. NEUDRŽOVANÁ KRAJINA – INVAZIVNÍ ROSTLINY A NESTABILNÍ EKOSYSTÉM JEDNODRUHOVÝCH LESŮ 2. NEPOVOLENÉ SKLÁDKY 3. LOKÁLNÍ TOPENIŠTĚ 4. ROZŠÍŘENÍ NEPŮVODNÍCH DRUHŮ VYSOKÉ ZVĚŘE (JELEN SIKA, MUFLON,...) 5. NEPOVOLENÁ TĚŽBA DŘEVA 6. DEVELOPERSKÉ ZÁMĚRY V BLÍZKOSTI CHRÁNĚNÝCH OBLASTÍ APOD. 7. ŽIVELNÍ POHROMY (POVODNĚ, VICHŘICE, POŽÁRY, SNĚHOVÉ KALAMITY A OSTATNÍ)

8. TVORBA POZITIVNÍ IMAGE SOKOLOVSKA (LESY, VZDUCH) 9. UDRŽITELNOST PROJEKTŮ VE SMYSLU POKRAČUJÍCÍ ÚDRŽBY KRAJINY 10. ELIMINACE KONZUMNÍ SPOTŘEBY, POTAŽMO ODPADŮ 11. VYUŽITÍ DEŠŤOVÉ VODY PRO ÚČELY UŽITKOVÉ VODY 12. UDRŽOVÁNÍ EKOLOGICKÉHO ZPŮSOBU VYTÁPĚNÍ – CENTRÁLNÍ ZDROJE 13. VYUŽITÍ NOVÝCH TECHNOLOGIÍ 14. ROZVOJ RYBÁŘSTVÍ (MEDARD, LIBÍK) A VČELAŘSTVÍ 15. VYUŽITÍ PAROPLYNOVÉHO CYKLU PRO ENERGETICKÉ VYUŽITÍ ODPADŮ 16. VYUŽITÍ VOLNÉ PŮDY PRO RYCHLE ROSTOUCÍ ROSTLINY A NÁSLEDNÉ ENERGETICKÉ VYUŽITÍ 17. VYUŽITÍ BIOODPADŮ	8. NEDODRŽOVÁNÍ ZÁKONŮ V RÁMCI ŽP 9. NÍZKÉ VYUŽÍVÁNÍ OZE (POŽADAVEK 13 % PODÍLU ENERGIE Z OZE NA HRUBÉ KONEČNÉ SPOTŘEBĚ, NEJHORŠÍ STATISTIKY Z ČR) 10. NEREKULTIVOVANÉ STARÉ EKOLOG. ZÁTĚŽE (TĚŽBA HNĚDÉHO UHLÍ, ODKALIŠTĚ PŘI ZPRACOVÁNÍ UHLÍ) 11. NECITLIVÉ ZÁSAHY DO VODNÍCH TOKŮ 12. ZVYŠUJÍCÍ SE DOPRAVA 13. NEDOSTATEČNÁ OCHRANA PŮDY PŘED EROZÍ

Závěr rozvojové oblasti **Životní prostředí a udržitelný rozvoj:**

V této oblasti je prokázána určitá vyváženost jednotlivých kvadrantů. Silnou stránkou, která je využitelná v oblasti CR, je zachovalé prostředí chráněných oblastí a velký podíl lesů. Velkým problémem je **slabá výchova obyvatel k ochraně ŽP a nedostatečné nakládání s odpady** včetně existence černých skládek a dovezených odpadů ze zahraničí a dále. Oblast životního prostředí skýtá velké množství příležitostí pro realizaci smysluplných projektů, pro MAS Sokolovsko stojí za zmínku zejména rozsáhlé **rekultivace** po těžbě, **vznik nových ekosystémů** v odkalištích na konci zpracování uhlí, využití nových technologií - **OZE**, **energetické využití odpadů**, **tvorba pozitivní image** regionu a příležitost **vzdělávání pro udržitelný rozvoj**. Dále je v této oblasti možná spolupráce mezi regiony, např. využívání a čištění řeky Ohře, projekty na území CHKO Slavkovský les.

Tab. č. 77: SWOT analýza Konkurenceschopný venkov

SWOT KONKURENCESCHOPNÝ VENKOV			
SILNÉ STRÁNKY		SLABÉ STRÁNKY	
1. TURISTICKÁ INFRASTRUKTURA – CYKLOSTEZKY, BĚŽKAŘSKÉ TRASY, TURISTICKÉ TRASY, CELOROČNĚ SPLAVNÁ ŘEKA OHŘE 2. ZAJÍMAVÝ KRAJINNÝ RÁZ 3. POLOHA UPROSTŘED LÁZEŇSKÉHO TROJÚHELNÍKU 4. STARÁ DŮLNÍ DÍLA A DALŠÍ TECHNICKÉ PAMÁTKY 5. MNOŽSTVÍ HISTORICKÝCH PAMÁTEK – ROZTROUŠENÉ HRADY, ZÁMKY, CÍRKEVNÍ PAMÁTKY, ROZHLEDNY, SMÍRČÍ KŘÍŽE 6. VELKÁ ZALEŠNĚNÁ PLOCHA 7. HRANICE S NĚMECKEM 8. LOKET JAKO PAMÁTKA SVĚTOVÉHO FORMÁTU 9. OBNOVENÁ TRADICE PIVOVARNICTVÍ 10. ROZVINUTÝ PŘÍHRANIČNÍ STYK		1. NEGATIVNÍ IMAGE SOKOLOVSKA PŘEDEVŠÍM V SOUVISLOSTI S TĚŽBOU A ROMSKOU MENŠINOU 2. SLABÉ RODINNÉ VAZBY K ZEMĚDĚLSKÉ PŮDĚ 3. NEKVALITNÍ PÉČE O PŮDNÍ FOND (ŘEPKA, KUKUŘICE, CHEM. HNOJIVA, PĚSTOVÁNÍ PRO BIOPALIVA) 4. CHYBĚJÍCÍ LEADERI V ZEMĚDĚLSTVÍ 5. VELKÝ PODÍL NEVYUŽITÝCH ÚZEMÍ 6. MALÁ PLOCHA ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY 7. NÍZKÝ PODÍL DROBNÉ ZVĚŘE, VČELAŘSTVÍ 8. VYSOKÁ NEZAMĚSTNANOST (NÍZKÉ DISPONIBILNÍ DŮCHODY) 9. PODNIKY S MALOU PŘIDANOU HODNOTOU 10. NÍZKÁ ÚROVEŇ KOMUNIKACE MEZI ŠKOLSTVÍM A PODNIKATELSKOU SFÉROU 11. NÍZKÁ JAZYKOVÁ VYBAVENOST 12. NEDOSTATEČNÉ MOŽNOSTI TURISTICKÉHO UBYTOVÁNÍ 13. NEDOSTATEČNÉ ZNAČENÍ PŘÍRODNÍCH PAMÁTEK (MÍSTNÍ ZNAČENÍ)	
PŘÍLEŽITOSTI		OHROŽENÍ	
1. ROZVOJ CR A DESTINAČNÍHO MANAGEMENTU (SPOLUPRÁCE SUBJEKTŮ CR), PROPAGACE REGIONU 2. TVORBA REGIONÁLNÍHO PORTÁLU SOKOLOVSKA VČETNĚ NAPOJENÍ NA OSTATNÍ PROPAGAČNÍ PORTÁLY 3. REKVALIFIKAČNÍ KURZY A VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY PRO ZAHÁJENÍ PODNIKÁNÍ (MLADÍ, OSOBY 50+, DALŠÍ OSOBY OHROŽENÉ NA TRHU PRÁCE) 4. AGROTURISTIKA A VYUŽITÍ EKOLOG. ZEMĚDĚLSTVÍ PRO CR 5. EFEKTIVNÍ VYUŽITÍ LEVNÉ PRACOVNÍ SÍLY NA VENKOVĚ 6. VYUŽITÍ REVITALIZOVANÉ		1. OMEZUJÍCÍ LEGISLATIVA PRO ROZVOJ PODNIKÁNÍ A PRO ZEMĚDĚLSKOU ČINNOST 2. POKRAČUJÍCÍ ÚPADEK RUKODĚLNÝCH ŽIVNOSTÍ 3. ŠPATNĚ NASTAVENÝ DOTAČNÍ SYSTÉM 4. NEVYJASNĚNÉ MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY (PŮDA, HOSPODÁŘSKÉ BUDOVY) 5. POKRAČUJÍCÍ NEAKTIVNÍ PŘÍSTUP KRAJE V DESTINAČNÍM MANAGEMENTU 6. POKRAČUJÍCÍ NEZÁJEM MLADÉ GENERACE O PRÁCI V ZEMĚDĚLSTVÍ 7. CHYBĚJÍCÍ DÁLNIČNÍ PROPOJENÍ R6 NA PRAHU 8. NEHOSPODÁRNÁ TĚŽBA DŘEVA	

7. VYUŽITÍ STÁVAJÍCÍCH NEUDRŽOVANÝCH PRŮM. AREÁLŮ A PLOCH
8. ROZVOJ TRADIČNÍCH ŘEMESLNÝCH ODVĚTVÍ, TRHY, JARMARKY
9. OBNOVENÍ TRADICE MARIÁNSKÉHO KULTU
10. VYUŽITÍ MONTÁNNÍ HISTORIE PRO CESTOVNÍ RUCH (DŮL JERONÝM)
11. ZVÝŠENÍ MÍRY SOBĚSTAČNOSTI ÚZEMÍ V ŽIVOČIŠNÉ PRODUKCI
12. BUDOVÁNÍ NAUČNÝCH STEZEK VČ. TECHNICKÉHO ZÁZEMÍ
13. VYUŽITÍ FENOMÉNU ZANIKLÝCH OBCÍ
14. PROHLoubENÍ PŘÍHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE
15. TVORBA REGIONÁLNÍCH PRODUKTŮ A ZNAČEK
16. SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ
17. EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ
18. ROSTOUCÍ ZÁJEM O ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL
19. ROZSÁHLÉ CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI A MALOPLOŠNÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ, PŘÍRODNÍ PARKY PRO KRAJINNOU TURISTIKU

9. NECITLIVÉ ZÁSAHY DO VODNÍCH TOKŮ – ODVODŇOVACÍ KANÁLY, DRENÁŽE
10. POŽADAVKY KLADENÉ NA ZEMĚDĚLCE NARUŠUJÍCÍ BIODIVERZITU
11. NEDOSTATEK FINANČÍ PRO OBNOVU A PROPAGACI PAMÁTEK

Závěr rozvojové oblasti **Konkurenceschopný venkov:**

Oblast zahrnuje podporu drobného podnikání, zemědělství a místního CR. Jedna z největších bolístek v této oblasti je negativní image Sokolovska v souvislosti s těžbou a romskou menšinou. Ovšem region má **obrovský potenciál k rozvoji CR**, který je podpořen několika silnými stránkami, a to hustou turistickou infrastrukturou, celoročně splavnou řekou Ohře, polohou v lázeňském trojúhelníku a bohatým průmyslovým dědictvím. Jde o využití příležitosti k **rozvoji destinačního managementu**, který je nástrojem tvorby pozitivní image a motorem dalšího efektivního rozvoje CR. Zde je potřeba se zaměřit na **podporu a propagaci turistických lokalit** regionu a **rozvoj moderní turistické infrastruktury** tj. cyklotras, naučných stezek, lyžařských a běžkařských oblastí apod. S ohledem na omezené pracovní příležitosti na venkově je **podpora podnikatelské aktivity** (formou rekvalifikačních kurzů, podporou tradičních řemesel, regionálních produktů aj.) i v oblasti CR jako je **agroturistika** či **ekoturistika** velkou výzvou. Další trendovou a nezaměstnanost řešící příležitostí je **rozvoj sociálního podnikání**.

Tab. č. 78: SWOT analýza Kvalita života

SWOT KVALITA ŽIVOTA	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
1. BYTOVÁ INFRASTRUKTURA (KANALIZACE, VODOVOD, PLYN, ÚSTŘEDNÍ TOPENÍ) 2. MOŽNOSTI SMYSLUPLNÉHO TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU 3. CENTRÁLNÍ ZÁSOBOVÁNÍ TEPLEM (POHODLNÉ A ČISTÉ) 4. MNOŽSTVÍ VÝZNAMNÝCH CÍRKEVNÍCH PAMÁTEK VČ. HŘBITOVŮ 5. SPOLUPRÁCE S RODÁKY ŽIJÍCÍMI V ZAHRANIČÍ (SPONZORING, MENŠÍ INVESTICE DO PAMÁTEK AJ.) 6. EKONOMICKY SILNÉ OBCE V SOKOLOVSKÉ KOTLINĚ 7. ZLEPŠUJÍCÍ SE VZHLED OBCÍ 8. MLADÁ VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA 9. DĚTSKÁ HŘIŠTĚ 10. DOBRÁ ÚROVEŇ AMATÉRSKÝCH DIVADEL, KIN VČ. LETNÍCH (SOKOLOV, LOKET, KRASLICE...) 11. STABILNÍ POČET OBYVATEL V MALÝCH OBCÍCH 12. TRADIČNÍ CÍRKEVNÍ AKCE 13. ÚDOLÍ ŘEKY OHŘE	1. NÁSLEDKY POVÁLEČNÉHO ODSUNU A KOMUNISTICKÉHO REŽIMU (ZÁNİK DESÍTEK OBCÍ, CHYBĚJÍCÍ KOŘENY DOSÍDLENCŮ) 2. NEDOST. ZDRAV. PÉČE V OBCÍCH - LÉKÁRNY, NEMOCNICE, LÉKAŘI (POUZE VE VĚTŠÍCH MĚSTECH) A JEJICH ŠPATNÁ DOSTUPNOST 3. NÁRŮST SOCIÁLNĚ-PATOLOGICKÝCH JEVŮ 4. NEDOBRÁ DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST 5. NÍZKÁ SPOLUPRÁCE OBCÍ 6. NEZÁJEM OBČANŮ O VEŘ. ŽIVOT 7. NEDOSTATEČNÁ KAPACITA A NEDOSTUPNOST SOC. SLUŽEB (PRO DŮCHODCE, HANDICAPOVANÉ...) 8. NÍZKÁ AUTORITA SAMOSPRÁVY 9. VELKÝ POČET NEÚPLNÝCH RODIN 10. CHYBĚJÍCÍ KANALIZACE V MALÝCH A OKRAJOVÝCH ČÁSTECH OBCÍ 11. CHYBÍ KOMPLEXNÍ ŘEŠENÍ PSÍCH ÚTULKŮ 12. NÍZKÁ KOORDINACE KULT. AKCÍ - PŘEBYTEK KULTURNÍCH AKCÍ VE STEJNÝCH TERMÍNECH 13. STÁŘÍ DOMŮ A BYTŮ (ŠPATNÝ STAV STŘECH, FASÁD AJ.) 14. HLAVNÍ ŽELEZNIČNÍ TRAŤ POUZE CHEB – ÚSTÍ 15. NEZNALOST TRADIC A HISTORIE KRAJE 16. ZNIČENÉ HISTORICKÉ PAMÁTKY (ZTRÁTY Z MINULOSTI) 17. SLABÁ KULTURNÍ ÚROVEŇ OBČANŮ 18. VELKÝ POČET PANELOVÝCH DOMŮ
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
1. ZAKTIVOVAT ZÁJEM O ÚDRŽBU A PÉČI OBYVATEL O OBECNÉ VLASTNICTVÍ 2. ROZVOJ TERÉNNÍCH SOC. PRACOVNÍKŮ – PÉČE V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ 3. POSTUPNÉ ZAČLEŇOVÁNÍ SENIORŮ – VYUŽITÍ JEJICH ZKUŠENOSTÍ DO VEŘ. ŽIVOTA I EKON. ČINNOSTÍ 4. PROSTOR PRO ZACHOVÁNÍ A VYUŽITÍ TECHNICKÝCH PAMÁTEK	1. VANDALIZMUS, ZNEČIŠŤOVÁNÍ VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ 2. NEDOSTATEK PRAC. PŘÍLEŽITOSTÍ NA VENKOVĚ – MIGRACE DO MĚST 3. RŮST BYROKRACIE VE SPRÁVĚ OBCÍ 4. RUŠENÍ POŠT A ZÁKL. SLUŽEB V OBCÍCH DO 2,5 TIS. OBYVATEL 5. SNIŽOVÁNÍ POČTU OBYVATEL NA ÚZEMÍ MAS 6. ROZŠÍŘOVÁNÍ SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT

VČ. HORNICKÝCH 5. PROHLUBIT DOBRÉ ČESKO-NĚM. VZTAHY PRO POSÍLENÍ TRADIC (RODÁCI AJ.) 6. PODPORA ZÁZEMÍ PRO SPOLKOVOU ČINNOST ZE STRANY OBCÍ I JINÝCH SUBJEKTŮ 7. VÝCHOVA V RODINĚ K TRADICÍM A KULTUŘE 8. VYUŽÍVÁNÍ DOTAČNÍCH PROGRAMŮ V OBLASTI KULTURY 9. VYUŽITÍ KNIHOVEN A ŠKOL PRO JINÉ PROSPĚŠNÉ ÚČELY 10. VYUŽITÍ ZAVEDENÝCH SVAZKŮ OBCÍ PRO LEPŠÍ SPOLUPRÁCI OBCÍ 11. KONCEPCE BYDLENÍ SOC. VYLOUČENÝCH OBYVATEL 12. OBNOVA DROBNÝCH PAMÁTEK 13. OBNOVA MÍSTNÍCH TRADIC 14. PUBLIKAČNÍ ČINNOST O HISTORII ÚZEMÍ 15. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE (SRAZY, AKCE AJ.) 16. PODPORA INDIVIDUÁLNÍHO BYDLENÍ (ODCHOD Z PANELÁKŮ) 17. BLÍZKOST ZÁPADNÍ EVROPY 18. ZAPOJENÍ KULTURNÍCH OSOBNOSTÍ S VAZBOU NA REGION (AMBASADOŘI AJ.) 19. MOTIVACE STÁT SE VESNICÍ ROKU ČR	7. NENÍ DÁLNIČNÍ NAPOJENÍ NA PRAHU 8. PROHLUBUJÍCÍ SE NESVÁRY V ZASTUPITELSTVECH 9. ŠPATNÝ STAV OBEČNÍCH KOMUNIKACÍ, CHODNÍKŮ A SILNIC II. A III. TŘÍDY 10. SÍDLA FIREM MIMO REGION 11. OHROŽENÍ DOSTUP. A KVALITY ZDRAV. V MALÝCH OBCÍCH 12. DROBNÁ KRIMINALITA A JEJÍ NÁRŮSTOVÁ TENDENCE (STARÁ SÍDLIŠTĚ – GHETTA) 13. ODDALOVÁNÍ KOMPLEXNÍHO ŘEŠENÍ DOPRAVNÍ OBSLUŽNOSTI 14. VYTLAČOVÁNÍ TRADIČNÍCH KULTURNÍCH AKCÍ TELEVIZÍ A INTERNETEM 15. POKRAČUJÍCÍ NESPRAVEDLIVÁ DOT. POLITIKA KRAJE DO SOC. ZAŘÍZENÍ S VLIVEM NA KAPACITU SOC. ZAŘÍZENÍ 16. POKRAČUJÍCÍ NEKONCEPČNOST OBNOVY A NEÚDRŽBA JIŽ OBNOVENÝCH PAMÁTEK 17. NEVYŘEŠENÉ MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY K PAMÁTKÁM 18. POKRAČUJÍCÍ DEFORMACE PREZENTOVÁNÍ HISTORICKÝCH FAKTŮ NA ŠKOLÁCH 19. PROHLUBUJÍCÍ SE NEDOSTATEK VŮDČÍCH OSOBNOSTÍ V KULTUŘE 20. NEDOSTATEK FIN. PRO KULTURU 21. POKRAČUJÍCÍ SLABÁ KULTURNÍ PROPAGACE

Závěr rozvojové oblasti **Kvalita života na venkově:**

Je potřeba především zaměřit pozornost **na posílení tradic** (vč. tradičních řemesel) **a vazeb** k území s ohledem na následky poválečného odsunu a komunistického režimu. Velkým přínosem může být realizace **osvěty, kulturních, tradičních i vzdělávacích aktivit** pro širokou veřejnost. Dále **rozvoj** spektra **služeb na venkově** má velké rezervy – jedná se zejména o sociální, zdravotnické, dopravní služby apod. Důležitým bodem je i **motivace a podpora k hlubší vzájemné spolupráci obcí** a také využití prostoru pro **zachování důlních a dalších technických památek** využitelných v oblasti CR v rámci formování průmyslového turismu jako nové a specifické formy CR pro Sokolovsko. Velký vliv na zlepšení kvality života mohou mít také **prorodinná opatření** se zaměřením zejména na mladé rodiny a začleňování seniorů do veřejného života i ekonomických činností. S tím úzce souvisí také

provozování **aktivit pro smysluplné trávení volného času**, které potřebují vyhovující zázemí, kapacitu a také fundované a motivované lidské zdroje. Z hlediska tvrdých investic je potřeba se zaměřit na **zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí** a také na **péči o SVL**.

Tab. č. 79: Integrovaná SWOT analýza – silné a slabé stránky

INTEGROVANÁ SWOT MAS SOKOLOVSKO			
SILNÉ STRÁNKY		SLABÉ STRÁNKY	
S1	BYTOVÁ INFRASTRUKTURA (KANALIZACE, VODOVOD, PLYN, ÚSTŘEDNÍ TOPENÍ)	W1	NÁSLEDKY POVÁLEČNÉHO ODSUNU A KOMUNISTICKÉHO REŽIMU (ZÁNİK DESÍTEK OBCÍ, CHYBĚJÍCÍ KOŘENY OSÍDLENCŮ ZDEJŠÍHO KRAJE)
S2	PESTRÉ MOŽNOSTI SMYSLUPLNÉHO TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	W2	NEDOSTATEČNÁ ZDRAVOTNÍ PÉČE V MENŠÍCH OBCÍCH - LÉKÁRNY, NEMOCNICE, LÉKAŘI
S3	MNOŽSTVÍ HISTORICKÝCH PAMÁTEK –HRADY, ZÁMKY, CÍRKEVNÍ PAMÁTKY, SMÍRČÍ KŘÍŽE, ROZHLEDNY AJ.	W3	NEDOBRÁ DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST
S4	MLADÁ VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA	W4	NÍZKÁ SPOLUPRÁCE OBCÍ
		W5	NEZÁJEM OBYVATEL O VEŘEJNÝ ŽIVOT
S5	ZLEPŠENÍ KVALITY OVZDUŠÍ (CELKOVĚ, HLAVNĚ OPROTI STAVU PŘED R. 1989) NA VYSOKOU ÚROVEŇ V POROVNÁNÍ S CELOU ČR	W6	NEDOSTATEČNÉ ŘEŠENÍ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY, EXISTENCE ČERNÝCH SKLÁDEK A DOVEZENÉ ODPADY
S6	ZACHOVALÉ PROSTŘEDÍ (CHKO SLAVKOVSKÝ LES, KRASLICKO, KRUŠNÉ HORY, OHŘE, MALOPLOŠNÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ APOD.) A VELKÝ PODÍL LESŮ A HOUBAŘSKÝCH LOKALIT NA ÚZEMÍ	W7	SLABÁ VÝCHOVA OBYVATEL K OCHRANĚ ŽP
S7	ZÁSAVNÍ ROZSAH REKULTIVACÍ	W8	CHYBĚJÍCÍ KOMPLEXNÍ STRATEGIE ROZVOJE ÚZEMÍ
S8	ZLEPŠUJÍCÍ SE KVALITA VODY V OHŘI	W9	VYSOKÁ NEZAMĚSTNANOST
S9	ČETNOST A VYBAVENOST SPORTOVNÍCH AREÁLŮ	W10	PODNIKY S MALOU PŘIDANOU HODNOTOU A NÍZKÝMI NÁROKY NA VZDĚLÁNÍ
		W11	NÍZKÁ ÚROVEŇ KOMUNIKACE MEZI ŠKOLSTVÍM A PODNIKATELSKOU SFÉROU - NESOULAD MEZI KVALITOU A TYPEM VZDĚLÁNÍ A POTŘEBAMI NA TRHU PRÁCE (NEVYHOVUJÍCÍ STRUKTURA ŠKOLSTVÍ)
		W12	NESOULAD MEZI KOMPETENCEMI PRACOVNÍKŮ A POŽADAVKY ZAMĚSTNAVATELŮ ZEJMÉNA V TECHNICKÝCH OBORECH
		W13	NÍZKÁ JAZYKOVÁ VYBAVENOST
		W14	NÍZKÁ INTENZITA PODNIKATELSKÉ

			ČINNOSTI
		W15	VYSOKÝ POČET OSOB SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH ČI OHROŽENÝCH SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM
		W16	VYSOKÝ POČET OSOB BEZ VZDĚLÁNÍ NEBO JEN SE ZÁKL. VZDĚLÁNÍM
		W17	ODLIV MOZKŮ
S10	TURISTICKÁ INFRASTRUKTURA – CYKLOSTEZKY, BĚŽKAŘSKÉ TRASY, TURISTICKÉ TRASY, CELOROČNĚ SPLAVNÁ ŘEKA OHŘE	W18	NEGATIVNÍ IMAGE SOKOLOVSKA PŘEDEVŠÍM V SOUVISLOSTI S TĚŽBOU A ROMSKOU MENŠINOU
S11	POLOHA UPROSTŘED LÁZEŇSKÉHO TROJÚHELNÍKU		
S12	STARÁ DŮLNÍ DÍLA A DALŠÍ TECHNICKÉ PAMÁTKY		

SILNÉ STRÁNKY – bližší vysvětlení

S1 – dle statistik je vysoké procento domácností připojeno na kanalizaci, vodovod, plyn a ústřední topení. Vybavená bytová infrastruktura je dána především vysokým podílem panelových domů, což zároveň ale do budoucna vytváří problémy spojené se stejně dlouhou dobou životnosti panelových domů a nutností jejich oprav (zateplení, fasády, střechy).

S2 – široká nabídka kvalitních vzdělávacích volnočasových programů pro děti a mládež – DDM, ZUŠ, dobře vybavená infrastruktura i služby volného času pro veřejnost.

S3 – velká pestrost různých druhů památek (historické – hrady, církevní – kapličky, kostely, smírčí kříže, průmyslové včetně důlních, přírodní aj.) roztroušené po celém území MAS.

S4 – dle statistik je obyvatelstvo Sokolovska mladší, než je průměr ČR. (Počet osob mladších 15 let je na území Sokolovska zhruba o 1 % vyšší, než je celorepublikový průměr. Naopak počet obyvatel starších 69 let je zde lehce podprůměrný, a to o necelé jedno procento oproti celorepublikovému průměru. Přesto je i na území MAS Sokolovsko patrný celorepublikový trend stárnutí obyvatel.)

S5 – kvalita ovzduší je na nadprůměrné úrovni oproti průměru ČR, přestože Sokolovsko je vnímáno jako špinavý průmyslový region, opak je pravdou. Ke zlepšení stavu ovzduší došlo především díky instalaci environmentálně šetrných technologií v 90. letech 20. století.

S6 – na Sokolovsku je téměř 51 % území zalesněno, což je nadprůměrný stav oproti průměru nejen v ČR, ale i v Evropě.

S7 – rozsáhlé kvalitní rekultivace, které byly již provedeny na území Sokolovska, dokazují, že území po těžbě se dá zajímavě upravit a využít např. pro potřeby cestovního ruchu (CR) či

sportu (golf, offroad aj.), oblíbené jsou hydričké rekultivace, na místě kterých vznikají koupaliště či jezera. Rekultivace území je zákonnou povinností těžařské společnosti.

S8 – Ohře je celoročně splavná řeka, kterou hojně navštěvují vodáci, a zlepšující se kvalita její vody podporuje tento druh turistiky typický pro Sokolovsko. Zároveň vylepšuje životní prostředí obcí, přes které protéká.

S9 – na území je dostatečné množství sportovních areálů s dobrou vybaveností a úrovní, k tomu také přispěla předešlá vlna dotací z Leaderu MAS Sokolovsko v programovém období 2007-2013. Nabízí se jistá specializace různých obcí na různé sporty.

S10 – hustá síť zejména cyklostras a cyklostezek (více než 500 km), ale i turistických tras, běžkařských tras a celoročně splavná řeka Ohře. Cyklodoprava se na území neustále rozšiřuje, propojuje a doplňuje doprovodnou infrastrukturou. Stav mnoha lyžařských a běžkařských tras ovšem není vyhovující a vyžaduje další investice.

S11 – území Sokolovska se nachází ve světově proslulém lázeňském trojúhelníku – Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně, tudíž lázeňští hosté mají k návštěvě regionu velmi blízko. Nejnavštěvovanější destinací MAS Sokolovsko je středověký hrad Loket (cca 100.000 návštěvníků ročně). Dalšími lázněmi v blízkém okolí jsou Jáchymov, Konstantinovy Lázně a Lázně Kynžvart.

S12 – četná důlní díla a další technické památky (stará i současná) jsou specifikem tohoto regionu, který je chce využít pro montánní a průmyslovou turistiku.

SLABÉ STRÁNKY - bližší vysvětlení

W1 – zánik obcí po 2. světové válce způsobilo několik zásadních historických faktů: poválečný odsun původního německého obyvatelstva, které tvořilo téměř 90 % zdejšího obyvatelstva, budování vojenského výcvikového tábora Prameny, rozsáhlá těžba uhlí a další méně významné události. Důsledkem těchto historických událostí došlo ke ztrátě kořenů, tradic, zvyků, sounáležitosti s územím a majetkovým změnám v souvislosti s příchodem nových osídlenců. Dopady těchto událostí jsou patrné dodnes.

W2 – nedostatek lékařů, lékáren a dalších zdravotnických služeb v menších obcích, výrazně lepší situace je ve větších městech.

W3 – nespokojenost obyvatelstva s rozsahem a četností dopravních spojů, chybí komplexní koncepce dopravní obslužnosti. Špatný technický stav komunikací. Nedostatečná dopravní

dostupnost služeb a zaměstnání, špatný technický stav prostředků veřejné hromadné dopravy (vlaky, autobusy).

W4 – území má značné rezervy ve spolupráci obcí i přes existenci několika fungujících mikroregionů.

W5 – pasivní až apatický přístup obyvatel k dění na obcích i v širším měřítku.

W6 – velkým problémem je existence černých skládek v obcích (v lesích, u cest apod.), a to i přes zabraňující opatření obcí, na území MAS se navíc také dostávají odpady především ze sousedního Německa.

W7 – tento bod úzce souvisí s předešlým bodem, vůbec stav v Karlovarském kraji v oblasti environmentálního vzdělávání je na velmi nízké úrovni – neexistuje zde žádné středisko ekologické výchovy zapojené do národní sítě Pavučina.

W8 – chybějící komplexní strategie rozvoje území představuje pro MAS Sokolovsko určitou nejasnost a nekonceptnost o budoucím vývoji tohoto regionu, který prochází ekonomickou restrukturalizací v souvislosti s postupným útlumem těžby uhlí.

W9 – jedná se o dlouhodobou vysokou nezaměstnanost – 4 % nad celorepublikovým průměrem, v některých obcích nezaměstnanost přesahuje 20 %. Tento palčivý problém je spjat s mnoha faktory: útlum těžby, restrukturalizace ekonomiky, nesoulad mezi požadavky zaměstnavatelů a kompetencemi nezaměstnaných osob, pomalé tempo ekonomického růstu, nízká podnikatelská aktivita, nízká vzdělanost, četná skupina sociálně vyloučených osob zejména Romů aj.

W10 – jde o začarovaný kruh, kde obyvatelstvo s nízkým vzděláním přitahuje podniky s malou přidanou hodnotou a naopak. Většina zdejších firem včetně zahraničních se orientuje především na výrobu jednodušších komponent a dílů s relativně nízkou technologickou náročností. Tyto produkty vstupují do výrobního řetězce zpravidla jako komponenty 3. řádu, z toho vyplývá velká ekonomická závislost místních firem na zahraničních trzích, tudíž nesoběstačnost regionu.

W11 – v komunikaci mezi školami a zaměstnavateli vnímáme na území MAS velké rezervy (ochota učit se, pomoci apod.), ale zároveň je tento problém i problémem obecným, kdy rozvoj společnosti a výrobních či jiných procesů jde tak rychle kupředu, že školy nestíhají reagovat na změny, které se dějí na trhu práce. Řešení musí jít ruku v ruce se změnou školského systému, aby ze škol neodcházeli absolventi, kteří nemají co zaměstnavatelům

nabídnout. Zároveň zaměstnavatelé mají mnohdy nereálné požadavky a nejsou ochotni investovat do vzdělávání a rozvoje svých zaměstnanců.

W12 – rychlé tempo současného rozvoje se projevuje zejména v oblasti technologií, tudíž zde lze výrazně vnímat nesoulad kompetencí pracovníků a požadavků zaměstnavatelů.

W13 – souvisí s nízkou vzdělanostní úrovní obyvatel Sokolovska, navíc německý jazyk je vytlačován obecně preferovanější angličtinou, ale s ohledem na hranici regionu se SRN má zde NJ větší uplatnitelnost a to samé platí o ruském jazyce v souvislosti s vysokou návštěvností ruský mluvících turistů v okolních lázních.

W14 – souvislost s vysokou nezaměstnaností a nejnižší vzdělanostní úrovní v ČR, čímž inovační činnost jako hlavní hybatel ekonomického růstu a podnikání je na velmi nízké úrovni.

W15 – je zejména důsledkem 3 faktorů – nízké vzdělání, vysoká nezaměstnanost a nízká úroveň bydlení.

W16 – jedna z nejslabších stránek regionu a zároveň jedno z jeho největších specifíků, které je hlavní příčinou stěžejního problému - vysoké nezaměstnanosti a následně sociálního vyloučení. Dáno historicky silným průmyslem těžby a zpracování uhlí, kdy v tomto odvětví na mnoha pracovních místech byly nízké nároky na vzdělání pracovníků.

W17 – počet obyvatel regionu, kteří získají vysokoškolské vzdělání, není ani na poloviční úrovni celorepublikového průměru a navíc se k tomu přidává fakt, že většina z nich se pracovním uplatněním v místě získání tohoto vzdělání tj. mimo region, protože Sokolovsko jim odpovídající pracovní uplatnění stěží nabídne. Tímto dochází k odlivu i toho mála vysokoškoláků (mozků), kteří by mohli posunout rozvoj ekonomiky regionu kupředu, ale nemají zde na to vytvořeny podmínky.

W18 – přestože Sokolovsko patří k nejlesnatějším územím ČR s nádhernými přírodními, ale i dalšími četnými památkami, jeho image v ostatních regionech republiky je výrazně negativní. Jednak není vnímána správně jeho lokace tj. kousek na západ od proslulých Karlových Varů (nesprávně je ve většině případů situován na sever na Mostecko) a dále málokdo tuší o jeho krásné přírodě s nadprůměrně čistým ovzduším. Sokolovsko je obecně spojováno v souvislosti se životním prostředím se zatěžující těžbou uhlí a dále problematickou romskou menšinou, celkově je vnímáno jako špinavý průmyslový region, přestože opak je pravdou.

Tab. č. 80: Integrovaná SWOT analýza – příležitosti a ohrožení

INTEGROVANÁ SWOT MAS SOKOLOVSKO			
PŘÍLEŽITOSTI		OHROŽENÍ	
O1	ROZVOJ TERÉNNÍCH SOC. PRACOVNÍKŮ – PŘÍLEŽITOST PRO NOVÁ PRACOVNÍ MÍSTA	T1	POKRAČUJÍCÍ NEDOSTATEK PRAC. PŘÍLEŽITOSTÍ NA VENKOVĚ – MIGRACE DO MĚST
O2	PROSTOR PRO ZACHOVÁNÍ A VYUŽITÍ TECHNICKÝCH PAMÁTEK VČ. HORNICKÝCH	T2	OHROŽENÍ KVALITY A DOSTUPNOSTI SLUŽEB NA VENKOVĚ, ŠPATNÝ TECHNICKÝ STAV SILNIC
O3	POSTUPNÉ ZAČLEŇOVÁNÍ SENIORŮ – VYUŽITÍ JEJICH ZKUŠENOSTÍ DO VEŘ. ŽIVOTA I EKON. ČINNOSTÍ	T3	PROHLUBOVÁNÍ SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH OSOB A ROZŠÍŘOVÁNÍ SOC. VYLOUČENÝCH LOKALIT
O4	PROHLoubENÍ DOBRÝCH ČESKO-NĚMECKÝCH VZTAHŮ PRO POSÍLENÍ TRADIC (RODÁCI)	T4	SÍDLA FIREM MIMO REGION
O5	VYUŽITÍ ZAVEDENÝCH SVAZKŮ OBCÍ PRO LEPŠÍ SPOLUPRÁCI OBCÍ	T5	VYTlačOVÁNÍ TRADIČNÍCH KULTURNÍCH AKCÍ TELEVIZÍ A INTERNETEM
O6	OBNOVA MÍSTNÍCH TRADIC, TRADIČNÍCH ŘEMESEL, VYUŽÍVÁNÍ REGIONÁLNÍCH ZNAČEK		
O7	ROZSÁHLÉ REKULTIVACE PO TĚŽBĚ VČ. JEJÍ ÚDRŽBY - ZEJM. MEDARD	T6	LOKÁLNÍ TOPENIŠTĚ
O8	VZNIK NOVÝCH EKOSYSTÉMŮ V ODKALIŠTÍCH NA KONCI ZPRACOVÁNÍ UHLÍ A V DALŠÍCH PRŮMYSLOVÝCH OBLASTECH	T7	ROZŠÍŘENÍ NEPŮVODNÍCH DRUHŮ
O9	GEOPARK – PŘÍLEŽITOST ZAŘAZENÍ DO UNESCO	T8	ŽIVELNÍ POHROMY (POVODNĚ, VICHŘICE, POŽÁRY, SNĚHOVÉ KALAMITY APOD.)
O10	TVORBA POZITIVNÍ IMAGE SOKOLOVSKA		
O11	VZDĚLÁVÁNÍ PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ		
O12	ZPROSTŘEDKOVÁNÍ KOMUNIKACE MEZI ŠKOLSTVÍM A ZAMĚSTNAVATELI V OBLASTI ODBORNÝCH KOMPETENCÍ ABSOLVENTŮ – ANIMACE ÚZEMÍ	T9	NEGATIVNÍ PŘÍKLAD RODIČŮ PRO SVÉ DĚTI
O13	VYUŽITÍ ŠKOL A DALŠÍCH INSTITUCÍ PRO KOMUNITNÍ CENTRA A PROSPĚŠNÉ ÚČELY	T10	POKRAČUJÍCÍ VYSOKÁ NEZAMĚSTNANOST MLADÝCH LIDÍ
O14	ROZVOJ TERCIÁRNÍHO SEKTORU – SLUŽEB V RÁMCI RESTRUKT. EKONOMIKY	T11	ÚTLUM VELKÝCH ZAMĚSTNAVATELŮ V SOUVISLOSTI S UKONČENÍM TĚŽBY - ZEJMÉNA SUAS A DALŠÍ
	ROZVOJ DESTINAČNÍHO	T12	NEPŘIPRAVENOST NA ROZVOJ VĚDY A VÝZKUMU

O15	MANAGEMENTU A TVORBA REGIONÁLNÍHO PORTÁLU	T13	POKRAČUJÍCÍ ÚPADEK RUKODĚLNÍCH ŽIVNOSTÍ
O16	REKVALIFIKAČNÍ KURZY A VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY PRO ZAHÁJENÍ PODNIKÁNÍ	T14	POKRAČUJÍCÍ NEAKTIVNÍ PŘÍSTUP KRAJE V DESTINAČNÍM MANAGEMENTU
O17	VYUŽITÍ STÁVAJÍCÍCH NEUDRŽOVANÝCH PRŮM. AREÁLŮ A PLOCH		
O18	PODPORA SOCIÁLNÍHO PODNIKÁNÍ		
O19	AGROTURISTIKA A VYUŽITÍ EKOLOG. ZEMĚDĚLSTVÍ PRO ČR		

PŘÍLEŽITOSTI - bližší vysvětlení

O1 – nedostatek terénních sociálních pracovníků, kteří jsou flexibilní k potřebám klientů je příležitostí pro nová pracovní místa v regionu.

O2 – útlum těžby v regionu využít pro zachování důlních i dalších technických památek využitelných do budoucna v rámci cestovního ruchu zejména v oblasti průmyslového dědictví jako nové formy CR

O3 – průměrný věk obyvatel se prodlužuje (obecný trend) a je tedy důležité se zamyslet nad využitím životních zkušeností seniorů, aby nebyli jen pasivními příjemci sociálních služeb.

O4 – po roce 1989 dochází k návratu rodáků německého původu, kteří na Sokolovsku tvořili 90 % původního obyvatelstva – někteří z nich se zasloužili o opravu různých památek (kříže, kapličky apod.) ve svých rodných obcích popř. přispívají sponzorskými dary anebo se zúčastňují různých rodáckých či společenských srazů. Je to dobrá příležitost pro znovuoobjevení či posílení místních tradic nebo získání dalších historických faktů.

O5 – využití vytvořeného zázemí a fungování svazků obcí včetně společně realizovaných projektů k prohloubení vzájemné spolupráce obcí.

O6 – při řešení nezaměstnanosti se zaměřit také na tradiční řemesla včetně využívání regionálních značek pro posílení místní ekonomiky.

O7 – rekultivace po těžbě jsou zásadním bodem budoucího ekonomického rozvoje regionu a v tomto smyslu je potřeba je také chápat, tudíž rekultivovat území koncepčně s perspektivním výhledem.

O8 – v budoucnu by se tyto unikátní ekosystémy daly využít v rámci cestovního ruchu či výzkumu.

O9 – zařazením Geoparku Egeria, který pokrývá i území Sokolovska, do Unesca by došlo ke zviditelnění a nápravě negativní image regionu nejen v českém, ale i evropském měřítku, protože se jedná o česko-bavorský geopark přesahující státní hranice.

O10 – je zásadním úkolem budoucnosti, je spojena s mnoha dalšími body SWOT zejména v souvislosti s rozvojem CR, současná převládající negativní image Sokolovska v mnohém neodpovídá realitě.

O11 – je velkou výzvou budoucnosti hojně podporovanou i EU, je to apel na společenskou odpovědnost každého z nás.

O12 – animace na území Sokolovska by se především měla zaměřit na propojení oblasti školství a trhu práce.

O13 – doplňkové využití výukových prostor škol a dalších institucí na obcích (knihoven, OÚ apod.) je velkou příležitostí jak propojit komunitu, docílit lepší spolupráce a zvýšit vzdělanost.

O14 – s útlumem těžby uhlí a navazujícím průmyslem je potřeba vyprofilovat region směrem k terciárnímu sektoru tj. rozvoji služeb.

O15 – destinační management a jeho dobré fungování je nástrojem pro tvorbu pozitivní image regionu a efektivní využití památek a turistické infrastruktury pro rozvoj CR. Dále Sokolovsko nutně potřebuje kvalitní webový portál s ohledem na velké množství drobných roztroušených památek po území. Pokud chceme např., aby se zde návštěvník zdržel několik dní, potřebuje mít informace o množství nejruznějších zajímavostí na území a efektivně se na něm přemísťovat. K tomu mu poslouží právě regionální portál s komplexními informacemi a propojením na jiné portály.

O16 – velká příležitost pro zvýšení vzdělanosti a podnikatelské aktivity, např. rekvalifikační kurzy zaměřené na zahájení podnikání.

O 17 – příležitost proměnit chátrající areály v produktivní využití – malé výroby, společenské akce, služby.

O 18 – využít trend sociálního podnikání jako komplexního řešení ekonomického i sociálního problému.

O19 – přes nízkou zemědělskou produkci regionu s ohledem na nepříznivé podmínky se regionální zemědělství vyprofilovalo směrem k vysokému podílu ekologicky hospodařících

zemědělců, což je dobře využitelné v CR, ke kterému má region s ohledem na své četné památky a přírodní krásy velký potenciál.

HROZBY - bližší vysvětlení

T1 – prohlubující se nedostatek pracovních míst na venkově může způsobit jejich postupné vylidnění (lidé migrují do větších měst za prací) či prostor pro další lokality sociálně vyloučených osob.

T2 – zde se jedná zejména o rušení základních služeb v obcích do 2.500 obyvatel, jako jsou pošty, lékaři, lékárny, nedostupnost trafik, obchodů s potravinami apod. Tyto služby jsou ve větších městech špatně dopravně dostupné z důvodu špatného technického stavu silnic a nedostatečné veřejné hromadné dopravy.

T3 – v návaznosti na vysokou nezaměstnanost, nevyhovující podmínky bydlení zde hrozí prohlubování sociálně vyloučených osob a rozšiřování jejich lokalit.

T4 – způsobují odtok finančních zdrojů z daňových odvodů mimo region či dokonce mimo ČR

T5 – velké ohrožení, které ovšem lze nejlépe podchytit v jednotlivých rodinách. Je zde souvislost i se špatnou dopravní obslužností především odlehlých oblastí regionu a malých obcí, jejichž obyvatelé nemají možnost hromadnou dopravou se dostat do místa konání kulturních akcí, např. divadelní představení.

T6 – největší znečišťovatelé ovzduší v malých obcích.

T7 – jedná se zejména o agresivní druh jelena siky, který se kříží s původními druhy a také přemnožení muflonů. Dále problematika invazních rostlin, především bolševník velkolepý.

T8 – v souvislosti s klimatickými změnami jsou možnými ohroženími povodně, vichřice, požáry (např. lesní požáry) a sněhové kalamity apod. Následky těchto živelních pohrom by sebou nesly problémy i v dalších oblastech, např. nestabilita ekologických funkcí krajiny, devastace krajiny, ohrožení lidských sídel, snížení dopravní dostupnosti služeb apod.

T9 – pasivní rodiče, kteří jsou často dlouhodobě nezaměstnaní a nehledají si aktivně práci, alkoholici, příživníci, ale i konzumní způsob života, vandalismus a lhostejnost ke svému okolí, apod.

T10 – důsledek různých příčin – neodpovídající kvalifikace dle potřeb trhu práce, negativní příklad rodičů, nechť dále se vzdělávat apod. Zde bohužel často hrozí multiplikační efekt,

kteřý se přenáší z generace na generaci zejména u sociálně vyloučených osob. Pokud jsou mladí lidé dlouho nezaměstnaní, přestanou mít motivaci hledat práci, nezískají pracovní návyky a přijmou tuto pasivní životní strategii.

T11 – existuje oprávněná obava, že útlum těžby uhlí v regionu způsobí dramatické prohloubení nezaměstnanosti, protože těžbařská společnost je největším zaměstnavatelem nejenom v regionu, ale v celém kraji.

T12 – nepřipravenost regionu na mohutnou podporu vědy a výzkumu v období 2014+ spočívá jednak v oblasti lidských zdrojů, kde zde působí minimální počet vysokoškolsky vzdělaných lidí a jednak v oblasti institucionální, kde v regionu ani v celém Karlovarském kraji není žádná technická či přírodovědná VŠ či fakulta a důsledkem toho zde chybí podnikatelské inkubátory, vědeckotechnický park a výzkumná pracoviště, do kterých by dotační podpora mohla proudit a které přispívají k rozvoji inovačního potenciálu regionu.

T13 – úpadek rukodělných živností způsobuje závislost regionu na ostatních výrobcích mimo region a Českou republiku a zároveň dochází k úpadku tradičních řemesel (silikátový a textilní průmysl, efektivnější zpracování dřeva, hudební nástroje).

T14 – přestože kraj zaštiťuje oblast destinačního managementu a uvědomuje si jeho důležitost pro rozvoj kraje a jeho regionů, finančně a personálně ho nedostatečně podporuje, tudíž výsledky jeho práce jsou nedostačující a nepřinášejí očekávaný efekt.

3 Strategická část

Strategická část obsahuje mj. zmapování strategií, jejichž realizace se odehrává na území MAS Sokolovsko, stanovení cílů a jejich prioritizace a výběr konkrétních opatření pro naplnění těchto cílů. Kapitola je doplněna o návrhové verze monitorovacích indikátorů, vytvoření finančního plánu a časového harmonogramu.

3.1 Naše mise

Vytvářet SCLLD na jeden menší region (v rozsahu území MAS) je účelnější a efektivnější, a to z několika důvodů: dobrá znalost místních podmínek, efektivnější komunikace mezi partnery, možnost úzce zaměřených animací podle potřeb území, větší transparentnost, jednodušší monitoring apod. Realizace SCLLD je způsob jak efektivněji dosáhnout vytýčených cílů v daném území než takto činit ze strategií vyšších územních celků, a proto ji děláme.

SCLLD Místní akční skupiny Sokolovsko představuje střednědobý ucelený strategický dokument pro zpracování konkrétních projektů, jejichž realizace by měla vést ke **zlepšení kvality života, zvýšení zaměstnanosti, ekonomického růstu a zhodnocení kulturního dědictví včetně technických památek** dané oblasti, a to za **respektování principů udržitelného rozvoje a principů implementace strategie MAS Sokolovsko**. To je naše mise.

3.2 Přehled principů realizace SCLLD

Partneři MAS Sokolovsko si dobře uvědomují, že nalezení sebelepších nástrojů pro rozvoj venkova není zárukou, že k tomuto rozvoji opravdu dojde. Podstatné je i to, jakým způsobem se tyto nástroje používají. Proto MAS Sokolovsko zformulovala **principy realizace** strategie, za kterých se tento proces musí uskutečňovat, aby přinesl očekávané výsledky. S ohledem na fakt, že záměr MAS vychází z její strategie, jsou tyto principy platné také pro realizaci předkládaného záměru. Jedná se o realizaci projektů tzv. **cestou VENKOV**:

VIZE	Vybrané projekty či akce musí být v souladu s vizí strategie MAS, aby byly naplněny její cíle, které byly definovány společnými silami partnerů MAS.
EKOLOGIE	Princip zčásti navazuje na horizontální kritérium EU o udržitelném rozvoji , kde při realizaci podporovaných projektů musí být zajištěna rovnováha mezi sociálním, ekonomickým, ale i environmentálním rozměrem . V současnosti, kdy konzumní životní styl občanů rozvinutých států, ke kterým ČR patří, klade nemožné nároky na planetu, je snaha o udržitelný život nutností. Udržitelný rozvoj je úsilím o nalezení rovnováhy mezi kvalitou ŽP a rozvojem společnosti . Navíc venkovský prostor Sokolovska značně utrpěl na stavu životního prostředí, a to rozsáhlou těžební činností v posledních desetiletích. S útlumem těžby jsou obce postaveny před problémem rozsáhlé rekultivace území. Proto by jednotlivé projekty měly přispívat ke kultivaci území, být šetrné k životnímu prostředí a přispívat k jeho větší kvalitě a kráse.
NÁVRATNOST	Vybrané projekty k realizaci by měly být za každých okolností rentabilní , tudíž by z nich měl plynout dostatečný ekonomický přínos a při ziskových projektech také stabilní finanční přínos. Jedině tak bude zajištěna dlouhodobá udržitelnost projektů.
KONTINUITA	Nástroje pro uplatňování strategie mohou být úspěšné pouze za předpokladu, když si uvědomíme, že život na venkově se musí rozvíjet v kontinuitě dědictví minulých generací . Projekty by tedy měly navazovat na historický vývoj jak v oblasti hospodářské, tak i kulturní. Např. MAS Sokolovsko má bohatou tradici v rukodělných řemeslech, kterou nelze opomenout. Zde se může výrazně projevit princip

kontinuity, kdy podporovaný rozvoj tradičních řemesel, zpracovávajících místní suroviny, přináší nová pracovní místa. Zároveň je však potřebné si uvědomit, že i my jsme tvůrci dědictví, které po nás převezmou příští generace, a s tímto vědomím tedy musíme přistupovat k rozvoji našeho venkova. Proto také strategie pro období 2014+ nevyhnutně **navazuje na předešlou strategii** MAS a na získané zkušenosti ze zapojení do iniciativy Leader v letech 2007-2013.

OTEVŘENOST

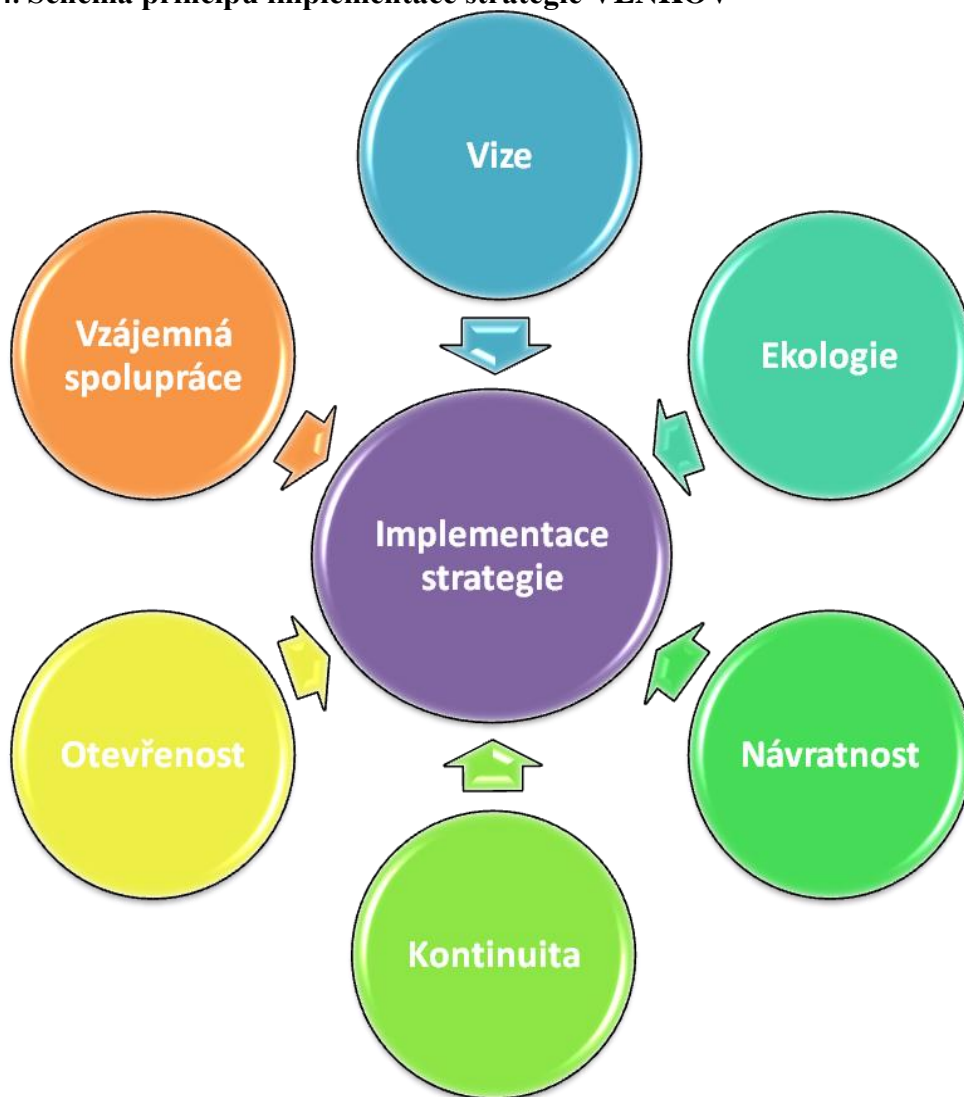
Jedná se o **princip otevřenosti** předkládaných projektů všem skupinám obyvatel, a to zejména těm znevýhodněným. Princip navazuje na horizontální kritérium EU o rovných příležitostech. Na projektech se tedy také bude hodnotit, do jaké míry jsou otevřené a přínosné pro skupiny ohrožené sociálním vyloučením jako jsou např. dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalitací, osoby tělesně a duševně postižené, atd. Ze zkušenosti z předešlého programového období je naší snahou více podpořit neziskovou sféru, která má omezené možnosti získávání dotačních prostředků ve srovnání s veřejnou sférou. S otevřeností souvisí také **transparentnost** všech procesů spojených s přípravou a realizací strategie komunitně vedeného místního rozvoje.

VZÁJEMNÁ SPOLUPRÁCE

Je to princip, který navazuje na **místní partnerství** podporované metodou Leader, přičemž nevyzdvihujeme pouze vzájemnou **spolupráci a partnerství** při komunitním plánování MAS, ale také při realizaci integrované rozvojové strategie prostřednictvím vybraných projektů. Během dosavadní činnosti MAS vzájemná spolupráce získala **i rozměr kooperace s dalšími** českými, německými, rakouskými a finskými **MAS**.

Naplnění výše uvedených principů „**VENKOV**“ bude také promítnuto v rámci hodnotících kritérií pro výběr podpořených projektů.

Obr. č. 84: Schéma principů implementace strategie VENKOV

Zdroj: vlastní data

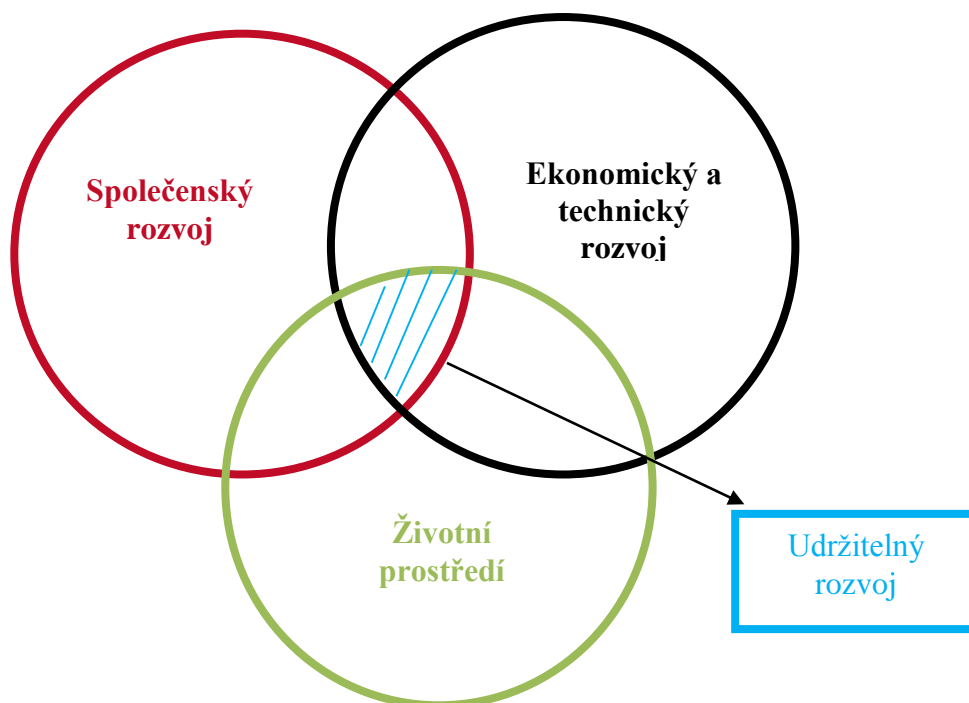
3.3 Zajištění udržitelnosti rozvoje

Celou strategii hodláme realizovat a našich cílů dosahovat **v rámci principů udržitelného rozvoje**. Koncept UR je postaven na vyrovnanosti ekonomického, sociálního a environmentálního rozvoje. Regionální rozvoj jako součást národního a globálního rozvoje musí také reagovat na globální problémy, i když pouze na regionální úrovni podle hesla: **“Mysli globálně, konej lokálně”**.

Základní principy UR:

- **Propojení základních oblastí života** – ekonomické, sociální a životního prostředí – nalézání komplexních řešení, která jsou dlouhodobě efektivní a udržitelná.

Obr. č. 85: Propojení základních oblastí života

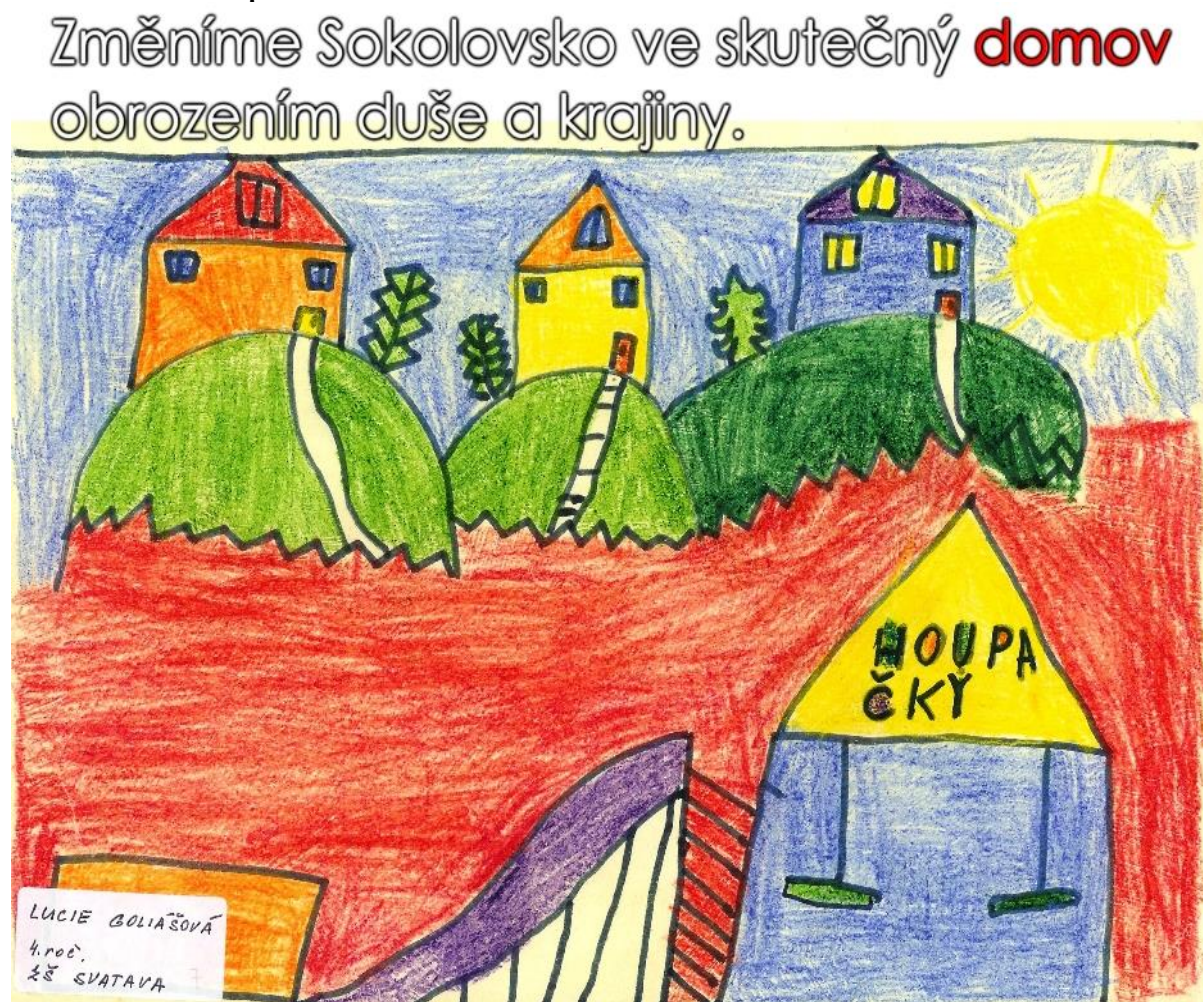
- **Dlouhodobá perspektiva** – všechna rozhodnutí je třeba zvažovat z hlediska dlouhodobých dopadů (tedy strategicky je plánovat). Máme morální povinnost se postarat, aby i budoucí generace mohly uspokojovat své potřeby v nepoškozeném ŽP.
- **Ohled na ŽP** – Kapacita planety Země je omezená nejenom prostřednictvím vyčerpatelných zdrojů, ale také prostorem pro zvyšující se odpad a znečištění všeho druhu. UR znamená mimo jiné respektování přírodních zákonů a šetrné využívání přírodních zdrojů. „Únosná kapacita“ ŽP představuje limity pro mnoho lidských aktivit, což především znamená, že musíme snížit rychlost spotřeby zdrojů a produkci znečištění.

- **Předběžná opatrnost** – naše poznání přírodních zákonitostí je stále ještě na nízké úrovni, proto je nezbytné být opatrní při jakékoli akci nebo činnosti (zejména v souvislosti s dopady výroby, technologií, staveb apod.) a vyhnout se rizikům.
- **Prevence** – je mnohem efektivnější než odstraňování negativních dopadů, na které je vynakládáno větší množství financí, času a lidské práce.
- **Kvalita života** - lidský život má sociální, kulturní, morální a duchovní dimenze stejně jako materiální.
- **Sociální spravedlnost** - všichni by měli mít rovné příležitosti v přístupu k bohatství. Bohatství, příležitosti a zodpovědnost by měly být děleny mezi jednotlivé země a rozdílné sociální skupiny s důrazem na potřeby a práva chudých a znevýhodněných, neboť chudoba je ohrožující faktor UR. UR je chápán jako trvalé zlepšování sociálních podmínek v rámci ekologické únosnosti Země.
- **Globální odpovědnost** - předpokladem UR je uvědomění si souvislostí mezi globálními a místními záležitostmi a přijetí zodpovědnosti za vlastní působení na obou úrovních. Činnosti vykonávané na lokální úrovni mohou globální problémy prohlubovat nebo je řešit.
- **Odpovědnost k budoucím generacím** – máme morální odpovědnost zajistit budoucím generacím možnost života v nepoškozeném ŽP. Řešení tkví ve změně životního stylu v konceptu dobrovolné skromnosti (platí pro vyspělé státy, tedy i ČR).
- **Potřeba vzdělání a zájmu o UR** - zásadní podmínkou přijetí změn, které UR předpokládá, je vytváření povědomí veřejnosti o nutnosti těchto změn a principech UR. Zapojení veřejnosti do plánování rozvoje vytváří také obecnou podporu při realizaci těchto plánů.

3.4 Vize

Na komunitně-plánovacích workshopech jsme se věnovali také revizi vize MAS. Z diskuse vyplynulo, že se zněním vize jsme spokojeni, ale vyvstala zde potřeba ji **zkonkretizovat**, což je obsahem jejího **doplnění**.

Obr. č. 86: Grafická podoba vize MAS Sokolovsko

Zdroj: vlastní data – jedná se o vítězný obrázek z dětského výtvarného workshopu konaném MAS Sokolovsko ve 3. a 4. ročníku na Základní škole ve Svatavě v r. 2008.

Chceme se soustředit na důležité jednotlivosti, které je MAS schopna zrealizovat a získat na ně prostředky. Jsou to **regionální záležitosti**, které:

- mají **historickou spojitost** s územím MAS,
- zvyšují **kvalitu života** zdejších obyvatel,
- zlepšují **image regionu** Sokolovska,
- podporují **zaměstnanost**.

3.5 Klíčové oblasti rozvoje území

Expertním týmem byly určeny klíčové oblasti rozvoje území, ve kterých byla v rámci analytické části provedena dílčí SWOT analýza. Závěry z každé rozvojové oblasti jsou uvedeny za každou jednotlivou SWOT analýzou v analytické části.

Jedná se o tyto oblasti:

1. Vzdělávání a zaměstnanost (včetně aktivit volného času)

Toto je rozvojová oblast, kde má region největší rezervy a problémy. Slabé stránky výrazně převažují nad silnými. **Nejpalčivějším problémem**, který je výslednicí téměř všech uvedených slabých stránek, je **vysoká míra nezaměstnanosti**, která se pohybuje dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem. Následující část mapuje nejdůležitější témata k řešení v této oblasti a navrhovaná opatření pro zlepšení situace.

Témata k řešení:

- vysoká nezaměstnanost
- nesoulad kompetencí pracovníků a požadavků zaměstnavatelů
- nízká vzdělanostní úroveň
- odliv mozků
- vysoký počet osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením
- zachování četnosti, úrovně a vybavení aktivit pro trávení volného času

Navrhovaná opatření:

- podpora a rozvoj malého a středního podnikání, sociální podnikání
- rozvoj vzdělávání a komunikace mezi školami a zaměstnavateli
- zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání
- podpora výzkumu, vývoje a inovací
- péče o sociálně slabé a vyloučené skupiny
- podpora provozování smysluplných aktivit volného času

2. Životní prostředí a udržitelný rozvoj

V této rozvojové oblasti je prokázána určitá vyváženost silných a slabých stránek. Tato oblast skýtá pro Sokolovsko velké **množství příležitostí**, často specifických pouze pro tento region. Mezi největší příležitosti patří **rozsáhlé rekultivace** po těžbě, velký podíl chráněných území a přírodních památek na území MAS, **vznik nových ekosystémů** v odkalištích na konci

zpracování uhlí a **vzdělávání pro udržitelný rozvoj**. Následující část mapuje nejdůležitější témata k řešení v této oblasti a navrhovaná opatření pro zlepšení situace.

Témata k řešení:

- nedostatečné nakládání s odpady
- slabá výchova obyvatel k ŽP
- chybějící komplexní strategie území
- nestabilní ekosystém jednodruhových lesů
- lokální topeniště znečišťující ovzduší
- větší míra využívání OZE
- spolupráce mezi regiony

Navrhovaná opatření:

- podpora energetického využívání odpadů
- eliminace neúměrné spotřeby
- vzdělávání pro udržitelný rozvoj
- podpora tvorby komplexní strategie území
- promyšlená výsadba lesů
- podpora využívání nových technologií – OZE

3. Konkurenceschopný venkov (podpora drobného podnikání, zemědělců a CR)

Jednou z největších slabin této oblasti je negativní image Sokolovska v souvislosti s těžebním průmyslem a romskou menšinou. Opak je pravdou. Region má **obrovský potenciál k rozvoji CR**, který je podpořen např. celoročně splavnou řekou Ohře, polohou uprostřed tzv. lázeňského trojúhelníku a bohatým průmyslovým dědictvím. Zde se otevírá velká příležitost pro **rozvoj destinačního managementu** jako nástroje pro tvorbu pozitivní image regionu, podporu a propagaci turistických lokalit. Následující část mapuje nejdůležitější témata k řešení v této oblasti a navrhovaná opatření pro zlepšení situace.

Témata k řešení:

- negativní image Sokolovska
- zachování důlních a jiných technických památek
- nedostatečná propagace a možnosti turistického ubytování
- úpadek rukodělných živností
- nízká podnikatelská činnost na venkově
- nevyhovující stav lyžařských, běžkařských oblastí, rozvoj cyklotras apod.

Navrhovaná opatření:

- rozvoj destinačního managementu
- využití technických památek v CR
- podpora a propagace turistických lokalit regionu vč. informací o doprovodné infrastruktuře
- podpora drobného podnikání vč. tradičních řemesel, regionálních značek. Podpora zemědělství, lesnictví, rybářství
- podpora podnikání na venkově v CR – agroturistika, ekoturistika, ubytování aj.
- rozvoj a zkvalitnění cyklodopravy, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí

4. Kvalita života na venkově (komun. politika, péče o památky, služby na venkově)

V této oblasti je potřeba především zaměřit pozornost **na posílení tradic a vazeb** k území s ohledem na následky poválečného odsunu a komunistického režimu. Velké rezervy má **rozvoj spektra služeb na venkově**. Jedná se zejména o sociální, zdravotnické, dopravní služby apod. Následující část mapuje nejdůležitější témata k řešení v této oblasti a navrhovaná opatření pro zlepšení situace.

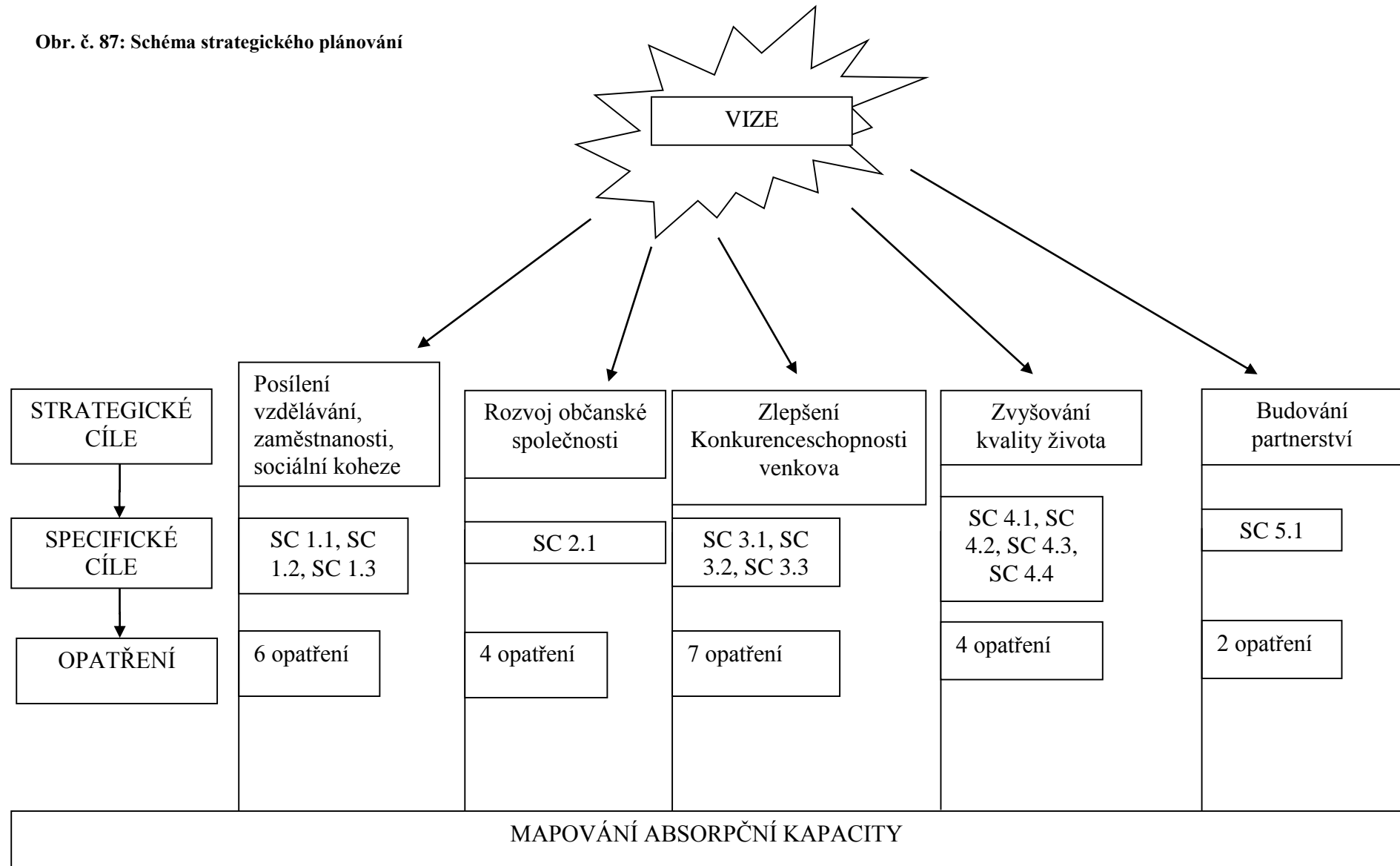
Témata k řešení:

- následky poválečného odsunu a komunistického režimu
- nedostatečnost služeb pro obyvatele na venkově
- péče o památky
- investice do infrastruktury a vzhledu obcí
- začleňování seniorů do společnosti, práce s mladými lidmi
- nevyhovující stav sociálně vyloučených lokalit
- nízká spolupráce obcí

Navrhovaná opatření:

- osvěta, kulturní, tradiční a vzdělávací aktivity, srazy rodáků
- zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnických, sociálních a dalších služeb pro obyvatele
- záchrana hmotného a duševního dědictví
- zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí
- prarodinná opatření
- péče o sociálně vyloučené lokality
- podpora činnosti MAS, místní, národní a mezinárodní spolupráce

Obr. č. 87: Schéma strategického plánování

3.6 Strategické cíle, specifické cíle a jejich opatření

Po zpracování výsledků z komunitních setkání expertním týmem bylo stanoveno pro strategii následujících 5 priorit:

1. posílení vzdělávání, zaměstnanost a sociální koheze
2. rozvoj občanské společnosti
3. zlepšení konkurenceschopnosti venkova
4. zvyšování kvality života
5. budování partnerství

Každá z pěti výše uvedených **priorit má své strategické cíle**, které se člení na jednotlivé specifické cíle a opatření. Opatření blíže specifikují oblasti podpory a určují jednotlivé typy projektů vhodných k dotační podpoře.

Přehled priorit, strategických cílů a specifických cílů MAS Sokolovsko prezentuje následující tabulka.

Tab. č. 81: Přehled priorit, strategických cílů, specifických cílů MAS Sokolovsko

PŘEHLED PRIORIT, STRATEGICKÝCH CÍLŮ, SPECIFICKÝCH CÍLŮ A OPATŘENÍ MAS SOKOLOVSKO		
Priorita 1 POSÍLENÍ VZDĚLÁVÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE	1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu 1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti ✓ 1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti ✓ 1.1.1.2 Rozvoj vzdělávání pro úspěch na trhu práce 1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání ✓ 1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení ✓ 1.1.2.2 Dostupnost a kvalita vzdělávání 1.1.3 Podpora výzkumu, vývoje a inovací na místní úrovni ✓ 1.1.3.1 Podpora výzkumu, vývoje a inovací na místní úrovni	
	1.2 Podpora regionálních míst pro zvýšení zaměstnanosti 1.2.1 Podpora a rozvoj sociálního podnikání ✓ 1.2.1.1 Sociální podnikání ✓ 1.2.1.2 Infrastruktura pro sociální podnikání 1.2.2 Rozvoj podnikání ✓ 1.2.2.1 Rozvoj podnikání	
	1.3 Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny 1.3.1 Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení ✓ 1.3.1.1 Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení	
Priorita 2 ROZVOJ OBČANSKÉ	2.1 Zkvalitnění života v obcích 2.1.1 Osvěta, kulturní, tradiční a vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost	

SPOLEČNOST	✓ 2.1.1.1 Osvěta, kulturní, tradiční a vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost • 2.1.2 Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnických a sociálních služeb ✓ 2.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnických služeb ✓ 2.1.2.2 Rozvoj sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, bez přímé podmínky sociálního začleňování • 2.1.3 Podpora prarodinných opatření ✓ <u>2.1.3.1 Podpora prarodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce</u> ✓ 2.1.3.2 Další prarodinná opatření • 2.1.4 Provozování aktivit pro trávení volného času ✓ Provozování aktivit pro trávení volného času
Priorita 3 ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA	3.1 Životní prostředí a udržitelný rozvoj • 3.1.1 Péče o životní prostředí ✓ 3.1.1.1 Péče o životní prostředí ✓ <u>3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje</u> • 3.1.2 Vzdělávání pro udržitelný rozvoj ✓ 3.1.2.1 Vzdělávání pro udržitelný rozvoj 3.2 Podpora místního CR • 3.2.1 Podpora a propagace turistických s návštěvnických lokalit regionu ✓ 3.2.1.1 Podpora a propagace turistických a návštěvnických lokalit regionu • 3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí ✓ 3.2.2.1 Rozvoj cyklotras a stezek pro využití v CR ✓ <u>3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa</u>

	• 3.2.3 Podpora podnikání v cestovním ruchu ✓ 3.2.3.1 Podpora podnikání v cestovním ruchu 3.3 Podpora podnikání na venkově • 3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství ✓ <u>3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků</u> ✓ <u>3.3.1.2 Podpora lesnictví</u> ✓ <u>3.3.1.3 Podpora zemědělství</u> ✓ <u>3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zpracování zemědělských produktů</u> ✓ <u>3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova</u> • 3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání ✓ <u>3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání</u>
Priorita 4 ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA	4.1 Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí • 4.1.1 Infrastruktura v obcích ✓ <u>4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury</u> ✓ <u>4.1.1.2 Řešení integrovaného záchranného systému</u> ✓ 4.1.1.3 Ostatní infrastruktura v obcích 4.2 Péče o sociálně vyloučené lokality • 4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi ✓ <u>4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi</u> 4.3 Zkvalitnění a rozvoj služeb ve venkovských oblastech • 4.3.1 Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost ✓ 4.3.1.1 Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost

	4.4 Záchrana místního kulturního dědictví 4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví v regionu ✓ <u>4.4.1.1 Zkvalitněn prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví</u> ✓ 4.4.1.2 Další aktivity směřující k záchraně hmotného a duševního dědictví
Priorita 5 BUDOVÁNÍ PARTNERSTVÍ	5.1 Rozvoj partnerství 5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce ✓ <u>Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce</u> 5.1.2 Podpora činnosti MAS ✓ Podpora činnosti MAS

Zdroj: vlastní data

Opatření, která jsou **podtržena**, mohou být podpořena v rámci CLLD MAS Sokolovsko. Konkrétní typy podporovaných projektů a aktivit v rámci CLLD MAS Sokolovsko jsou rozpracovány v programových rámcích Integrovaného regionálního operačního programu, Operačního programu zaměstnanost a Programu rozvoje venkova.

3.6.1 PRIORITA Č. 1 – POSÍLENÍ VZDĚLÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE

Priorita 1 má 3 strategické cíle, a to:

- Ø Podpora vzdělávání a výzkumu
- Ø Podpora regionálních pracovních míst pro zvýšení zaměstnanosti
- Ø Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny

STRATEGICKÝ CÍL 1.1 PODPORA VZDĚLÁVÁNÍ A VÝZKUMU

Specifický cíl 1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti

Opatření 1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti – bude podpořeno v rámci CLLD MAS Sokolovsko v programovém rámci OP Z oblast zaměstnanosti.

Aktivity: vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni, rekvalifikační a motivační aktivity, další profesní vzdělávání, bilanční a pracovní diagnostika, ergo diagnostika, kariérové poradenství, kurzy na rozšiřování kompetencí podnikatelů, kurzy pro uchazeče a zájemce o zaměstnání a neaktivní osoby, aktivity vedoucí k souladu mezi požadavky zaměstnavatelů a kompetencemi uchazečů a zájemců o zaměstnání a ostatních osob hledajících uplatnění na trhu práce, aktivity vedoucí ke zvyšování základních a specifických kompetencí pro zvýšení úspěšnosti na trhu práce, spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů, získání praxe u zaměstnavatelů, dostupné zaměstnávání, zvyšování uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce, zprostředkování zaměstnání, podpora vytváření nových pracovních míst, podpora umístění na uvolněná pracovní místa, podpora flexibilních forem zaměstnávání.

Hlavní CS: uchazeči o zaměstnání, zájemci o zaměstnání, neaktivní osoby, osoby se zdravotním postižením, osoby s kumulací hendikepů na trhu práce, osoby jinak znevýhodněné, osoby vracející se na trh práce z mateřské/rodičovské dovolené, osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené.

Příjemci: poradenské a vzdělávací instituce, NNO, obce, dobrovolné svazky obcí.

Opatření 1.1.1.2 Rozvoj vzdělávání pro úspěch na trhu práce – MAS Sokolovsko se tomuto tématu bude věnovat spoluúčastí na vytváření místních akčních plánů MŠ a ZŠ, dále podklady v rámci zpracování místních akčních plánů pro krajské akční plány pro SŠ. Další možnosti

naplnění tohoto opatření jsou přeshraniční projekty a mezinárodní projekty, projekty spolupráce v rámci PRV a různé vlastní a partnerské projekty v OP VVV a OP Z.

Aktivitty: poradenství v dalším profesním vzdělávání pro žáky a studenty, budování partnerských sítí mezi školami a zaměstnavateli, propagace technických oborů s převísem poptávky po zaměstnancích na trhu práce, aktivity na území pro propagaci žádaných profesí na trhu práce, aktivity vedoucí k souladu mezi požadavky zaměstnavatelů a kompetencemi absolventů na trhu práce, mezioborová spolupráce.

Hlavní CS: Zaměstnavatelé, žáci, pedagogové.

Příjemci: Zaměstnavatelé, vzdělávací instituce, školy a školská zařízení, profesní organizace a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

Specifický cíl 1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání

Opatření 1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení - bude podpořeno v rámci CLLD MAS Sokolovsko v programovém rámci IROP SC 2.4.

Aktivitty: rozšíření kapacit pro předškolní vzdělávání výstavba, rekonstrukce a vybavení odborných učeben, laboratoří, dílen a pozemků pro výuku, rekonstrukce a vybavení vzdělávacích zařízení pro výuku cizích jazyků, používání digitálních technologií, výuky přírodních věd, řemeslných oborů, finanční gramotnosti a dalších kompetencí, úprava budov a učeben pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a pro potřeby vzdělávání v rámci konceptu celoživotního učení.

Hlavní CS: děti, žáci, studenti, pedagogičtí pracovníci, osoby sociálně vyloučené a ohrožené sociálním vyloučením, osoby se speciálními vzdělávacími potřebami, pracovníci a dobrovolníci organizací působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže, dospělí v dalším vzdělávání, veřejnost.

Příjemci: vzdělávací instituce, školy a školská zařízení v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání a vyšší odborné školy, NNO, obce a jimi zřizované organizace, zařízení péče o děti do 3 let, další subjekty podílející se na realizaci vzdělávacích aktivit, kraje, organizace zřizované nebo zakládané kraji, církve a církevní organizace, organizace složek státu a jejich příspěvkové organizace.

Opatření 1.1.2.2 Dostupnost a kvalita vzdělávání – MAS Sokolovsko se tomuto tématu bude věnovat spoluúčastí na vytváření místních akčních plánů MŠ a ZŠ, dále podklady v rámci zpracování místních akčních plánů pro krajské akční plány pro SŠ. Další možností naplnění tohoto opatření jsou animační aktivity v rámci CLLD MAS Sokolovsko pro OP VVV, přeshraniční projekty a různé vlastní a partnerské projekty v OP VVV.

Aktivity: nákup didaktických pomůcek a vybavené pro vzdělávací účely, rozvoj vnitřní konektivity škol, modernizace vzdělávání, posílení kompetencí pedagogů vzhledem k rozvoji základních kompetencí žáků a k práci s žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, síťování MŠ a ZŠ s cílem usnadnění přechodu z předškolního do základního vzdělávání, podpora spolupráce pracovníků MŠ, ZŠ a SŠ, příp. VŠ, pedagogicko-psychologických poraden, dalších odborníků a rodičů, vzdělávání pedagogů, mezioborová spolupráce aktérů z různých oblastí související se vzděláváním.

Hlavní CS: žáci, pedagogové, další pracovníci škol a školských zařízení, rodiče.

Příjemci: školy a školská zařízení, vzdělávací instituce, NNO, obce a jimi zřizované instituce a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

Specifický cíl 1.1.3 Podpora výzkumu, vývoje a inovací na místní úrovni

Opatření 1.1.3.1: Podpora výzkumu, vývoje a inovací na místní úrovni – aktivity tohoto opatření nemohou být vzhledem k nastavení podmínek jednotlivých operačních programů pro metodu CLLD podpořeny v rámci CLLD MAS Sokolovsko. Některé z uvedených aktivit je možno realizovat pomocí OPPIK, výzkumných a inovačních grantů apod.

Aktivity: podnikatelské inkubátory, výzkum a podpora inovací ve smyslu inteligentního růstu, výzkumná střediska, transfery technologií, nákup sofistikovaných technologií a jejich zavedení do praxe, vědecko-technické parky, pre-seed projekty – zkouška výsledků výzkumu před komercializací, patentové žádosti, komercializace výsledků výzkumu, licence, podpora spin-off společností – pilotní uvedení výsledků výzkumu do firemní praxe, spolupráce VŠ na výzkumných projektech.

Hlavní CS: zaměstnavatelé, vzdělávací instituce, školy a školská zařízení, zaměstnanci.

Příjemci: zaměstnavatelé, vzdělávací instituce, školy a školská zařízení, NNO, VŠ, instituce provádějící výzkum a vývoj, profesní organizace a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

**STRATEGICKÝ CÍL 1.2 PODPORA REGIONÁLNÍCH PRACOVNÍCH MÍST PRO ZVÝŠENÍ
ZAMĚSTNANOSTI**

Specifický cíl 1.2.1 Podpora a rozvoj sociálního podnikání

Opatření 1.2.1.1: Sociální podnikání - bude podpořeno v rámci CLLD MAS Sokolovsko v programovém rámci OP Z oblast sociálního podnikání.

Aktivita: podpora a vytváření podmínek pro vznik nových sociálních podniků, rozvoj existujících podnikatelských aktivit sociálního podnikání, partnerské projekty pro podporu sociálního podnikání, podpora nárůstu zaměstnanosti v sociálních podnicích, vytváření a zachování pracovních míst pro cílové skupiny, vzdělávání zaměstnanců z cílových skupin a vzdělávání ostatních zaměstnanců sociálního podniku, marketing sociálního podniku, provozování sociálního podniku.

Hlavní CS: osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením, osoby dlouhodobě nezaměstnané (uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP déle než 1 rok), osoby opakovaně nezaměstnané (uchazeči o zaměstnání, jejichž doba evidence na ÚP ČR dosáhla v posledních 2 letech souborné délky 12 měsíců), osoby se zdravotním postižením, osoby v nebo po výkonu trestu, osoby opouštějící institucionální zařízení a další osoby dle specifikace druhu sociálního podnikání.

Příjemci: sociální podnik (je-li jedním ze zřizovatelů obec, její celkový vlastnický podíl v podniku musí být menší než 50 %; je-li zřizovatelem více obcí, vlastnický podíl každé z těchto obcí musí být menší než 50 %).

Opatření 1.2.1.2: Infrastruktura pro sociální podnikání – bude podpořeno v rámci CLLD MAS Sokolovsko v programovém rámci IROP SC 2.2.

Aktivita: podpora a vytváření podmínek pro vznik nových sociálních podniků a rozvoj existujících aktivit sociálního podnikání, investice do potřebného vybavení, strojů a technologií v sociálních podnicích, rekonstrukce, modernizace a rozšíření sociálních podniků

Hlavní CS: osoby sociálně vyloučené, osoby ohrožené sociálním vyloučením, osoby se zdravotním postižením.

Příjemci: osoby samostatně výdělečně činné, malé a střední podniky, obce, kraje, organizace zřizované nebo zakládáné kraji, organizace zřizované nebo zakládáné obcemi, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné dobrovolnými svazky obcí, nestátní neziskové organizace, církve, církevní organizace.

Specifický cíl 1.2.2 Rozvoj podnikání

Opatření 1.2.2.1: Rozvoj podnikání – možností k naplnění tohoto opatření jsou přeshraniční projekty. Dále je možno využít OPPIK.

Aktivity: podpora podnikání, vzdělávací akce pro začínající venkovské podnikatele, snížení energetické náročnosti podniků, zavedení využívání obnovitelných zdrojů do podniků, podpora živností a řemesel, podnikatelské záměry, marketingové studie pro podnikatele, strojové a jiné vybavení provozoven podnikatelské činnosti, podpora při uvádění brownfields a průmyslových zón do života, společný lobbying a propagace průmyslových zón a brownfields (různé partnerské projekty), projekty na smysluplné využití chátrajících budov a pozemků, pořízení strojů a vybavení pro podnikání aj.

Hlavní CS: podnikatelské subjekty.

Příjemci: podnikatelské subjekty, zaměstnavatelé a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

STRATEGICKÝ CÍL 1.3 PÉČE O SOCIÁLNĚ SLABÉ, ZNEVÝHODNĚNÉ A VYLOUČENÉ SKUPINY

Specifický cíl 1.3.1 Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení

Opatření 1.3.1.1: Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení – bude podpořeno v rámci CLLD MAS Sokolovsko v programovém rámci OP Z oblast sociálních služeb a sociálního začleňování.

Aktivity:

- Podpora sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s cílem sociálního začleňování a prevence sociálního vyloučení osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených – podporovány budou terénní a ambulantní forma, jako pobytové služby jen odlehčovací služby. Podporovány budou tyto druhy sociálních služeb: odborné sociální poradenství, terénní programy, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, raná péče, kontaktní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, sociální rehabilitace, sociálně terapeutické dílny, služby následné péče, podpora samostatného bydlení, osobní asistence, odlehčovací služby.

- Podpora komunitní sociální práce a komunitních center jako prostředků sociálního začleňování nebo prevence sociálního vyloučení.
- Další programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb.

Hlavní CS: osoby sociálně vyloučení a osoby sociálním vyloučením ohrožené, osoby se zdravotním postižením, osoby s kombinovanými diagnózami, osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách, národnostní menšiny, imigranti a azylanti, bezdomovci a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování, oběti trestné činnosti, osoby pečující o malé děti, osoby pečující o jiné závislé osoby, rodiče samoživitelé, osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané, osoby ohrožené předlužeností, osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi, osoby v nebo po výkonu trestu, osoby opouštějící institucionální zařízení, ohrožené osoby do 18 let věku, osoby ohrožené vícenásobnými riziky, osoby ohrožené specifickými zdravotními riziky (v případě aktivit nad nebo mimo rámec zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách také poskytovatelé a zadavatelé sociálních služeb, služeb pro rodiny s dětmi a dalších služeb na podporu sociálního začleňování, místní samospráva, sociální pracovníci, pracovníci v sociálních a zdravotních službách, neformální pečovatelé).

Příjemci: poskytovatelé sociálních služeb registrovaných dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, NNO, obce, organizace zřizované obcemi působící v sociální oblasti, dobrovolné svazky obcí, vzdělávací a poradenské instituce, školy a školská zařízení.

3.6.2 PRIORITA Č. 2 – ROZVOJ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

Priorita 2 má 1 strategický cíl, a to:

Ø Zkvalitnění života v obcích

STRATEGICKÝ CÍL 2.1 ZKVALITNĚNÍ ŽIVOTA V OBCÍCH

Specifický cíl 2.1.1 Osvěta, kulturní, tradiční a vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost

Opatření 2.1.1.1 Osvěta, kulturní, tradiční a vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost – možnosti k naplnění tohoto opatření jsou přeshraniční projekty a mezinárodní projekty, projekty spolupráce v rámci PRV.

Aktivity: osvěta činnosti místních NNO, spolupráce NNO, mediální centra NNO, podpora kulturních akcí (koncerty, divadla, kina, výstavy aj.), podpora tradičních akcí (veletrhy, jarmarky, poutě ...), podpora společenských akcí (plesy, tradiční venkovské zábavy...), vzdělávací aktivity pro veřejnost – např. ukázky či kurzy rukodělné činnosti (výroba svíček, keramiky, krajky...), vč. nákupu potřebného vybavení, vzdělávání v oblasti obecných dovedností - gramotností (finanční, čtenářská, apod.), přednášky různého druhu otevřené pro širokou veřejnost – historické, duchovní, besedy se známými osobnostmi, aj., podpora tvorby nových akcí specifických pro region, bezpečné užívání médií apod.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: obce a jejich organizace, svazky obcí, NNO, vzdělávací instituce, školy a školská zařízení a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

Specifický cíl 2.1.2 Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnických a sociálních služeb

Opatření 2.1.2.1: Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnických služeb - aktivity tohoto opatření nemohou být vzhledem k nastavení podmínek jednotlivých operačních programů pro metodu CLLD podpořeny v rámci SCLLD MAS Sokolovsko.

Aktivity: podpora dostupnosti a kvality zdravotnických a doprovodných sociálních služeb zejména v malých obcích, rozšíření jejich kapacity, modernizace pracovišť, nezbytné stavební úpravy, pořízení přístrojového vybavení, motivace lékařů, zdravotnického personálu a lékáren k působení v regionu, apod.

Hlavní CS: veřejnost, pracovníci zdravotních a sociálních služeb.

Příjemci: příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem zdravotnictví ČR, kraje, organizace zřizované nebo zakládané kraji, obce, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, subjekty poskytující veřejnou službu v oblasti zdravotní péče podle zákona č. 372/2011 nebo zákona č. 258/2000 Sb., v platných zněních, nestátní neziskové organizace, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí, církve, církevní organizace, malé a střední podniky.

Opatření 2.1.2.2: Rozvoj sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, bez přímé podmínky sociálního začleňování - aktivity tohoto opatření nemohou být vzhledem k nastavení podmínek jednotlivých operačních programů pro metodu CLLD podpořeny v rámci SCLLD MAS Sokolovsko. Tyto aktivity je možno realizovat podle zákona o sociálních službách.

Aktivity: sociální služby pobytové, ambulantní nebo terénní, sociální služby zahrnují sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence.

Hlavní CS: klienti sociálních služeb, jejich rodinní příslušníci, poskytovatelé těchto služeb.

Příjemci: poskytovatelé sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb.

Specifický cíl 2.1.3 Podpora prarodinných opatření

Opatření 2.1.3.1 Podpora prarodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – bude podpořeno v rámci programového rámce OP Z oblast prarodinných opatření.

Aktivity: dětská a rodinná centra – podpora jejich pravidelného fungování i doprovodných činností, podpora sladování rodinného a pracovního života, podpora fungování dětských klubů, dětských skupin, příměstských táborů a individuální péče o děti.

Hlavní CS: zejména ženy ohrožené na trhu práce, rodiče s malými dětmi, osoby pečující o závislé osoby.

Příjemci: NNO, obce, vzdělávací a poradenské instituce, obchodní korporace, OSVČ.

Opatření 2.1.3.2: Další prarodinná opatření – aktivity toho opatření je možno naplnit v rámci přeshraniční spolupráce.

Aktivity: akce na podporu rodiny, začleňování seniorů do veřejného života a využití jejich zkušeností v ekonomických činnostech, mezigenerační dialog – děti učící se od prarodičů,

dětská a rodinná centra – podpora jejich pravidelného fungování i doprovodných činností pro rodiče s dětmi na mateřské a rodičovské dovolené, přednášky na rodinné téma.

Hlavní CS: rodiny, veřejnost.

Příjemci: NNO, obce a jimi zřizované organizace, svazky obcí, profesní organizace, zaměstnavatelé a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

Specifický cíl 2.1.4 Provozování aktivit pro trávení volného času

Opatření 2.1.4.1 Provozování aktivit pro trávení volného času - MAS Sokolovsko se tomuto tématu bude věnovat spoluúčastí na vytváření místních akčních plánů MŠ a ZŠ. Další možností naplnění tohoto opatření jsou přeshraniční projekty, případně různé vlastní a partnerské projekty v OP VVV.

Aktivity: podpora různorodých volnočasových aktivit jak pro děti, mládež, tak i dospělé jako např. - centra pro mládež, DDM, TJ, sportovní, kulturní, společenské, setkávací akce (soutěže, závody, zápasy, přehlídky, apod.) i pravidelné tréninkové aktivity včetně výstavby či rekonstrukce hřišť, sportovních areálů, tělocvičen, vybavení pro různé sporty, cvičení pro širokou veřejnost, činnost uměleckých kroužků (výtvarné, dramatické, hudební), čtenářských kroužků a dalších zájmových kroužků a aktivit, podpora prostor pro volnočasové aktivity jako např. vybavení pro různé druhy sportů, včetně pořízení potřebného vybavení a materiálu, stavebních úpravy - DDM, TJ, centra pro mládež, knihovny, komunitní centra, NNO, atd. podpora zájmových spolků a volnočasových aktivit včetně investičních projektů jako je např. pořízení vybavení kluboven, NNO aj.

Hlavní CS: veřejnost, rodiny, děti.

Příjemci: NNO, obce a jimi zřizované volnočasové organizace, svazky obcí a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

3.6.3 PRIORITY Č. 3 – ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA

Priorita 3 má 3 strategické cíle, a to:

- Ø Životní prostředí a udržitelný rozvoj
- Ø Podpora místního CR
- Ø Podpora podnikání na venkově

STRATEGICKÝ CÍL 3.1 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Specifický cíl 3.1.1 Péče o životní prostředí

Opatření 3.1.1.1 Péče o životní prostředí – aktivity toho opatření je možno naplnit v rámci přeshraniční spolupráce a projektů spolupráce.

Aktivity: návrh a řešení protipovodňových opatření a dalších kalamitních situací, opatření k šetrnějšímu nakládání s odpady, podpora technologií využívajících OZE, řešení kanalizace v místech, kde chybí, zlepšení stavu vodovodní sítě, kde je ve špatném stavu nebo chybí, zlepšení stavu čistíren odpadních vod, kde jsou ve špatném stavu, monitoring stavu, likvidace a vhodné využití invazivních rostlin, péče o nově vznikající ekosystémy, rekultivace, investice do údržby zahrad a parků, péče o ovocné stromy a aleje, o květinovou výzdobu a zeleň v obcích, péče o vodní nádrže a vodní toky, rokle, potoky, studánky, naučné stezky, podpora likvidace černých skládek, kde není znám původce, řešení problematiky lokálních topenišť, podpora biopaliv, energetické úspory, podpora vzniku a provozu útulků pro toulavá zvířata, návrat původní zvěře do krajiny, řešení problematiky invazních druhů živočichů.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: obce a jejich organizace, svazky obcí, NNO, PO a FO a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

Opatření 3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – bude podpořeno v rámci programového rámce IROP SC 3.3.

Aktivity: pořízení územních plánů, regulačních plánů, dendrologických a jiných průzkumů a studií, studie k posílení biodiverzity, komplexní strategie rozvoje území, územní studie zaměřené na řešení krajiny a další studie.

Hlavní CS: veřejná správa, občané, podnikatelé, subjekty ochrany přírody, obce, kraje.

Příjemci: ORP.

Specifický cíl 3.1.2 Vzdělávání pro udržitelný rozvoj

Opatření 3.1.2.1: Vzdělávání pro udržitelný rozvoj - aktivity tohoto opatření mohou být částečně realizovány formou projektů spolupráce.

Aktivity: podpora vzdělávacích ekocenter, podpora vzniku a rozvoje středisek ekologické výchovy a jejich zapojení do národní sítě Pavučina, vzdělávací aktivity a osvěta na téma ochrany všech složek ŽP, eliminace konzumního způsobu života, podpora a vzdělávání k zdravému životnímu stylu respektujícímu přírodu a její zákony a principy udržitelného rozvoje.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: vzdělávací instituce, NNO, profesní organizace, zaměstnavatelé a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

STRATEGICKÝ CÍL 3.2 PODPORA MÍSTNÍHO CR

Specifický cíl 3.2.1 Podpora a propagace turistických a návštěvnických lokalit regionu

Opatření 3.2.1.1 Podpora a propagace turistických a návštěvnických lokalit regionu - aktivity toho opatření je možno naplnit v rámci přeshraniční spolupráce a mezinárodní spolupráce, projektu spolupráce v rámci PRV.

Aktivity: propagace a marketing návštěvnických cílů, tvorba a distribuce propagačních materiálů, mapy, tvorba komplexních turistických produktů, podpora činnosti destinačního managementu, tvorba regionálního webového portálu Sokolovska včetně napojení na ostatní portály, opravy a údržba stávajících rozhleden, stavba nových rozhleden, podpora stávajících expozic a vznik nových zajímavých expozic, opravy a údržba stávajících vyhlídek, stavba nových vyhlídek, budování návštěvnických center, zpřístupnění v současné době nepřístupných nebo špatně dostupných návštěvnických zajímavých lokalit a cílů – komunikace, turistické cesty, značení – turistické, dopravní, informační, parkovací místa.

Hlavní CS: veřejnost, turisté a návštěvníci regionu.

Příjemci: obce, svazky obcí, podnikatelé v CR, společnosti působící v oblasti CR a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

Specifický cíl 3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí

Opatření 3.2.2.1: Rozvoj cyklotras a stezek pro využití v CR - aktivity toho opatření je možno naplnit v rámci přeshraniční spolupráce, případně prostřednictvím příspěvku z Karlovarského kraje na cyklodopravu.

Aktivity: vznik nových, ale i zkvalitnění úrovně stávajících cyklotras, cyklostezek, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí, ale i výletních tras a hipposteze a dalších objektů návštěvnické infrastruktury, podpora vybavení potřebného k tomuto zkvalitnění.

Hlavní CS: veřejnost, turisté a návštěvníci regionu.

Příjemci: obce, svazky obcí, podnikatelé v CR, vlastníci lesů, vlastníci a provozovatelé infrastruktury CR a ostatní výše neuvedení definovaní v relevantních dotačních titulech.

Opatření 3.2.2.2: Rozvoj rekreačních funkcí lesa – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 25 (25.2 neproduktivní investice v lesích).

Aktivity: opatření k posílení rekreační funkce lesa (značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty, výstavba herních prvků), opatření k usměrňování návštěvnosti území (odpočinková stanoviště, přístřešky, informační tabule, závory), opatření k údržbě lesního prostředí (odpadkové koše), zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa (mostky, lávky, zábradlí).

Hlavní CS: veřejnost, turisté, návštěvníci lesů.

Příjemci: soukromí a veřejní vlastníci lesů, nájemci, pachtýři a vypůjčitelé půdy a jejich sdružení a spolky.

Specifický cíl 3.2.3 Podpora podnikání v cestovním ruchu

Opatření: 3.2.3.1 Podpora podnikání v cestovním ruchu – aktivity tohoto opatření je možno naplnit v rámci přeshraniční spolupráce.

Aktivity: podpora doprovodné infrastruktury turistických lokalit a návštěvnický atraktivních lokalit - ubytovací a stravovací služby s důrazem na turistické ubytování, pohostinská zařízení, občerstvení, půjčovny sportovního vybavení ad., drobná kongresová turistika aj.

Hlavní CS: veřejnost, turisté a návštěvníci regionu.

Příjemci: podnikatelé a společnosti působící v oblasti CR, obce a jimi zřizování organizace a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

STRATEGICKÝ CÍL 3.3 PODPORA PODNIKÁNÍ NA VENKOVĚ

Specifický cíl 3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství

Opatření 3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků - bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 17 (17.1a zemědělské podniky).

Aktivity: podpora zahrnuje hmotné a nehmotné investice v živočišné a rostlinné výrobě, je určena na investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu a pro školkařskou produkci. Podporovány budou rovněž investice na pořízení mobilních strojů pro zemědělskou výrobu a investice do pořízení peletovacích zařízení pro vlastní spotřebu v zemědělském podniku.

Hlavní CS: zemědělství podnikatelé.

Příjemci: zemědělství podnikatelé.

Opatření 3.3.1.2: Podpora lesnictví – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 17 (17.1c lesnická infrastruktura).

Aktivity: podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest. Kromě rekonstrukce a výstavby lesních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení.

Hlavní CS: vlastníci lesů, veřejnost.

Příjemci: fyzické nebo právnické osoby hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení nebo spolků s právní osobností, vysokých škol, obcí nebo jejich svazků.

Opatření 3.3.1.3: Podpora zemědělství – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 17 (17.1c zemědělská infrastruktura).

Aktivity: podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním zemědělské infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty polních cest. Kromě rekonstrukce a výstavby polních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení. Polní cesty musí být realizovány na území, kde byly dokončeny pozemkové úpravy a mimo intravilán obce.

Hlavní CS: vlastníci lesů, veřejnost.

Příjemci: obec nebo zemědělský podnikatel.

Opatření 3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zpracování zemědělských produktů – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 35 (35.2d horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů), případně projektů spolupráce.

Aktivity: spolupráce minimálně dvou subjektů zaměřená na sdílení strojů a zařízení, spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců, spolupráce v rámci místních trhů, podpora regionálního značení produktů v rámci krátkého dodavatelského řetězce, činnosti v oblasti tradičních řemesel a regionálních produktů, regionální značení.

Hlavní CS: veřejnost, zemědělské subjekty.

Příjemci: uskupení minimálně dvou subjektů (minimálně jeden subjekt se zabývá zemědělskou činností nebo zpracováním zemědělských produktů na potraviny v rámci krátkého dodavatelského řetězce).

Opatření 3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 14 (14 předávání znalostí a informační akce), případně projektů spolupráce.

Aktivity: činnosti v oblasti odborného vzdělávání a získávání dovedností mohou zahrnovat vzdělávací kurzy a workshopy. Vzdělávání nesmí být součástí běžných vzdělávacích programů. Témata vzdělávacích a informačních akcí musí být zaměřena na aktivity podporované v rámci PRV, zejména na ty, které MAS hodlá podporovat v programovém rámci PRV.

Hlavní CS: veřejnost, zemědělské subjekty.

Příjemci: uskupení minimálně dvou subjektů (minimálně jeden subjekt se zabývá zemědělskou činností nebo zpracováním zemědělských produktů na potraviny v rámci krátkého dodavatelského řetězce).

Specifický cíl 3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání

Opatření 3.3.2.1: Podpora jiného drobného podnikání – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 19 (19.1b diverzifikace činností), případně přeshraniční spolupráce a projektů spolupráce v některých uvedených aktivitách.

Aktivita: podpora podnikání v nezemědělské činnosti (nezemědělci i zemědělci v rámci diverzifikace činností), investice do nezemědělských činností, rozvoj agroturistiky a ekologického zemědělství, vzdělávací farmy, stavební obnova či nová výstavba provozovny či malokapacitního ubytovacího zařízení (vč. stravování a dalších budov a ploch v rámci turistické infrastruktury, sportoviště a příslušné zázemí), pořízení strojů, technologií a dalšího vybavení sloužícího pro nezemědělskou činnost.

Hlavní CS: drobní a malí podnikatelé.

Příjemci: mikropodniky a malé podniky a fyzické osoby ve venkovských oblastech, zemědělci.

3.6.4 PRIORITA Č. 4 – ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA

Priorita 4 má 4 strategické cíle, a to:

- Ø Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí
- Ø Péče o sociálně vyloučené lokality
- Ø Zkvalitnění a rozvoj služeb ve venkovských oblastech
- Ø Záchrana místního kulturního dědictví

STRATEGICKÝ CÍL 4.1 ZKVALITNĚNÍ INFRASTRUKTURY A VZHLEDU OBCÍ

Specifický cíl 4.1.1 Infrastruktura v obcích

Toto opatření obsahuje podporu veřejné infrastruktury, která je definována Stavebním zákonem č. 183/2006 Sb. vyjma technické infrastruktury, která je řešena v SC 3.

Opatření 4.1.1.1: Řešení dopravní infrastruktury – bude podpořeno v rámci programového rámce IROP SC 1.2.

Aktivity: rekonstrukce, modernizace a výstavba místních komunikací, mostků, lávek, dopravních zastávek, nádraží, výstavba a úprava parkovacích ploch, dopravních terminálů a systémů, zapojení obcí do integrovaného dopravního systému, úprava a doplnění dopravního značení, bezpečnostní opatření, řešení dopravy v klidu, realizace cyklotras a cyklostezek pro dopravu osob za službami, zaměstnáním a do škol, nákup nízkoemisních a bezemisních vozidel, využití alternativních zdrojů paliv, doplňková infrastruktura k cyklostezkám (stojany na kola, úschovny kol u dopravních terminálů) a další opatření vedoucí k bezpečné a udržitelné dopravě.

Hlavní CS: obyvatelé, návštěvníci regionu, dojíždějící za prací a službami, uživatelé veřejné dopravy.

Příjemci: kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné obcemi, kraji a dobrovolnými svazky obcí, provozovatelé dráhy nebo drážní dopravy podle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách; dopravci ve veřejné linkové dopravě podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě; subjekty zajišťující dopravní obslužnost (stát, kraje, obce, dopravci, kteří jsou provozovateli veřejné linkové dopravy podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, na základě smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících).

Opatření 4.1.1.2: Řešení integrovaného záchranného systému – bude podpořeno v rámci programového rámce IROP SC 1.3.

Aktivity: aktivity směřující k připravenosti integrovaného záchranného systému na změny klimatu a další související rizika (povodně, požáry, vichřice, sněhové kalamity apod.), stavební úpravy, pořízení specializované techniky.

Hlavní CS: obyvatelé ČR, orgány krizového řízení obcí a krajů a organizačních složek státu, složky IZS.

Příjemci: obce, které zřizují jednotky požární techniky.

Opatření 4.1.1.3: Ostatní infrastruktura v obcích - aktivity tohoto opatření nemohou být vzhledem k nastavení podmínek jednotlivých operačních programů pro metodu CLLD podpořeny v rámci CLLD MAS Sokolovsko. Obce mohou využívat národní dotační tituly a dotační tituly Karlovarského kraje.

Aktivity:

- **občanské vybavení:** rekonstrukce, modernizace, výstavba budov a pozemků pro vzdělávací, výchovné a osvětové účely, služby v oblasti péče o rodinu, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva, snížení energetických ztrát budov, dětská hřiště, kulturní domy, podpora bydlení, projektová dokumentace v souvislosti s projekty apod.
- **veřejná prostranství:** realizace a úprava parků, obnova a úprava veřejné zeleně, klidových zón, náměstí, návší, veřejného osvětlení, oplocení, veřejná WC, informační značení v obcích atd.
- **bydlení:** stavební obnova, modernizace, rekonstrukce budov sloužících k bydlení, vč. vnitřních rozvodů, výtahů a zpřístupnění osobám se zdravotním postižením

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: obce a jimi zřizované organizace, NNO, svazky obcí a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

STRATEGICKÝ CÍL 4.2 PÉČE O SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY

Specifický cíl 4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi

Opatření 4.2.1.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi

– bude podpořeno v rámci programového rámce IROP SC 2.1.

Aktivity: řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit formou řešení bytové otázky sociálně vyloučených lokalit – sociální bydlení, rozvoj zázemí pro terénní pracovníky specializované na problematiku sociálního vyloučení, zázemí pro sociální, dluhové a právní poradenství jako prevence vzniku sociálního vyloučení, infrastruktura pro dostupnost a rozvoj sociálních služeb, deinstitucionalizace sociálních služeb za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce, podpora rozvoje infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce, doplňkové aktivity (zeleň, aleje, hřiště, parky apod.).

Hlavní CS: osoby sociálně vyloučené, osoby ohrožené sociálním vyloučením, osoby se zdravotním postižením - osoby v bytové nouzi.

Příjemci: a) pro sociální služby: nestátní neziskové organizace, organizační složky státu - příspěvkové organizace organizačních složek státu, kraje, organizace zřizované nebo zakládané kraji, obce, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí, církve, církevní organizace.

b) pro sociální bydlení: obce, nestátní neziskové organizace, církve, církevní organizace.

STRATEGICKÝ CÍL 4.3 ZKVALITNĚNÍ A ROZVOJ SLUŽEB VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH

Specifický cíl 4.3.1 Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost

Opatření 4.3.1.1: Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost - aktivity opatření nemohou být vzhledem k nastavení podmínek operačních programů pro metodu CLLD podpořeny v rámci SCLLD MAS Sokolovsko. Obce mohou využít přímé dotace IROP a OPZ.

Aktivity: aktivity na zvýšení bezpečnosti v obcích, podpora informačních a komunikačních technologií, informační kiosky, tabule, systémy, šíření informací, místní rozhlas, aktivity na prevenci kriminální činnosti, zajištění bezpečnosti obyvatelstva, služby pro obyvatele na úradech státní správy – např. elektronická spisová služba, úřady s integrací ICT, využívání sdílené komunikační infrastruktury veřejné správy, internetové služby, zajištění poštovních služeb, zajištění efektivní MHD a veřejné dopravy aj.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: obce a jimi zřizované organizace, svazky obcí a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

STRATEGICKÝ CÍL 4.4 ZÁCHRANA MÍSTNÍHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

Specifický cíl 4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví v regionu

Opatření 4.4.1.1: Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví –
bude podpořeno v rámci programového rámce IROP SC 3.1.

Aktivity: revitalizace souboru podporovaných památek na území MAS Sokolovsko (Důl Jeroným, Dlouhá Stoka, Chlum Svaté Maří), zajištění vyšší bezpečnosti návštěvníků památek, odstranění přístupových bariér, zvýšení ochrany a zabezpečení památky, restaurování, rekonstrukce stávajících expozic a depozitářů a budování nových, digitalizace památek a mobiliářů, obnova parků a zahrad u souborů památek, modernizace (výstavba sociálního, technického a technologického zázemí).

Hlavní CS: návštěvníci, vlastníci památek nebo subjekty s právem hospodaření, místní obyvatelé a podnikatelé.

Příjemci: vlastníci památek nebo subjekty s právem hospodaření (dle zápisu v katastru nemovitostí).

Opatření 4.4.1.2: Další aktivity směřující k záchraně hmotného a duševního dědictví v regionu
- aktivity tohoto opatření nemohou být vzhledem k nastavení podmínek jednotlivých operačních programů pro metodu CLLD podpořeny v rámci CLLD MAS Sokolovsko. Další možností k naplnění těchto aktivit je přeshraniční a mezinárodní spolupráce nebo dotace jednotlivých ministerstev na obnovu a opravy drobné architektury.

Aktivity: obnova a údržba památek historických, církevních, technických, lidové architektury, oprava či výstavba památníků a různých replik památek, podpora jejich využití v rámci rozvoje cestovního ruchu, podpora muzeí, záchrana přírodního i duševního dědictví (knihy, mapy aj.), depozitáře atd.

Hlavní CS: veřejnost, turisté a návštěvníci regionu, vlastníci památek.

Příjemci: obce a jejich organizace, svazky obcí, církev, NNO, nadace, vlastníci památek a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

3.6.5 PRIORITA Č. 5 – BUDOVÁNÍ PARTNERSTVÍ

Priorita 5 má 1 strategický cíl, a tím je:

Ø Rozvoj partnerství

STRATEGICKÝ 5.1 ROZVOJ PARTNERSTVÍ

Specifický cíl 5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce

Opatření 5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce

Aktivity: partnerské projekty, společné vzdělávací projekty, společné marketingové a propagační aktivity, zrcadlové přeshraniční projekty v rámci CR, transfer a výměna zkušeností a know-how, výměnné pobyty, workcampy, festivaly, srazy rodáků, společenské akce, poznávací akce, spolupráce se zahraničními partnerskými městy a obcemi, budování zázemí pro pravidelnou mezinárodní spolupráci, partnerství s dalšími obcemi a MAS, partnerství veřejného a soukromého sektoru aj.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: MAS, obce a jejich organizace, svazky obcí, NNO, zaměstnavatelé.

Témata projektů spolupráce v rámci PRV čl. 44 (činnosti spolupráce v rámci iniciativy Leader):

- vzdělávací projekt (zaměřeno na vzdělávání venkovského obyvatelstva, zjišťování potřeb vzdělávání na venkově a následná realizace těchto aktivit, vzdělávání zaměstnanců obecních úřadů zaměřené na dotační možnosti, pracovníků malých a středních podniků, apod.) – *vazba na témata specifických cílů 2.1.1, 3.1.2*
- řeka Ohře (čištění řeky, např. formou workcampů s mládeží), řešení problematiky kempů a dalších doprovodné infrastruktury podél řeky, propagační materiály s tematikou řeky Ohře a zajímavostí v okolí – *vazba na témata specifických cílů 3.1.2*
- propagace území (pořízení a distribuce tematických propagačních materiálů z území zapojených MAS) – *vazba na témata specifických cílů 3.2.1*
- invazivní rostliny (údržba krajiny v souvislosti s likvidací invazních rostlin) – *vazba na témata specifických cílů 3.1.1*
- zaniklé obce (tematická setkávání, propagace, značení místních naučných stezek, naučné tabule) – *vazba na témata specifických cílů 3.2.1*

- agroturistika (propagační materiály s tématem agroturistiky na území zapojených MAS) – *vazba na témata specifických cílů 3-2.1, 3.3.2*
- geoparky (život v geoparku, výsadba apod.) – *vazba na témata specifických cílů 3.1.1, 3.1.2, 3.2.1*

Témata přeshraničních a mezinárodních projektů lze nalézt v těchto opatřeních SCLLD MAS Sokolovsko:

- vzdělávání v oblasti klíčových kompetencí (technické vzdělávání, cizí jazyky, řemeslné obory, přírodní vědy), mezioborová spolupráce (školy, firmy, muzea), **projekt InduCult2.0** – *vazba na témata specifických cílů 1.1.1, 1.1.2*
- řemesla, bylinky, spolupráce NNO – *vazba na témata specifických cílů 1.2.2, 2.1.1*
- senioři – paměti, předávání zkušeností, mezigenerační dialog – *vazba na témata specifických cílů 2.1.3*
- společné sportovní aktivity – *vazba na témata specifických cílů 2.1.4*
- životní prostředí a vzhled krajiny (čištění řeky Ohře, zahrady, ovocné stromy, aleje, naučné stezky) - *vazba na témata specifických cílů 3.1.1*
- spolupráce v oblasti cestovního ruchu (spolupráce infocenter, **projekt Svatomariánská cesta**, propagace návštěvnických cílů - památníky, památky, turistika kolem řeky Ohře, ve Slavkovském lese, Krušných horách – **projekt Karlova stezky II.**, zaniklé obce, regionální karta, turistická infrastruktura) – *vazba na témata specifických cílů 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3*
- regionální produkty, vzdělávací farmy (agroturistika) – *vazba na témata specifických cílů 3.3.1, 3.3.2*
- památky, kulturní, průmyslové a duševní dědictví, **projekt InduCult2.0** – *vazba na témata specifických cílů 4.4.1*

Specifický cíl 5.1.2 Podpora činnosti MAS

Opatření 5.1.2.1 Podpora činnosti MAS

Jedná se o finanční, organizační, vzdělávací a další podporu místní akční skupiny pro její zdárné fungování, prohlubování partnerství a spolupráci uvnitř MAS.

Hlavní CS: MAS a subjekty působící na jejím území.

Příjemci: MAS.

3.7 Popis integrovaných a inovativních rysů strategie, včetně jasných a měřitelných cílů pro výstupy a výsledky

Integrovaný přístup k územnímu rozvoji je řešen v SCLLD MAS Sokolovsko v souladu s Dohodou o partnerství a v souladu s dále uvedenými strategiemi (kapitola Návaznost SCLLD na jiné strategické dokumenty) na evropské, národní, regionální i místní úrovni. Na území MAS je integrovaný přístup realizován prostřednictvím nástroje komunitně vedený místní rozvoj (CLLD).

MAS Sokolovsko získala zkušenosti s komunitně vedeným rozvojem v období 2006-2013 v operačních programech řízených ze strany Ministerstva zemědělství. CLLD resp. metoda LEADER nebo lokální partnerství přispívají k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Díky podpoře komunitně vedené strategie místního rozvoje nebo Strategického plánu sociálního začleňování vykazují jednotlivé projekty přidanou hodnotu spočívající především ve vzájemné provázanosti, synergii a předcházení duplicitám oproti izolovaně připraveným projektům.

Protože snahou MAS Sokolovsko je v období 2014+ dosáhnout ještě větší přidané hodnoty realizovaných projektů, budou **preferovány** právě **projekty integrovaného charakteru** řešící ve vzájemné provázanosti ty nejzávažnější problémy regionu definované v této SCLLD.

Podle územní dimenze, s ohledem na fakta vyplývající z analytické části SCLLD a výstupy komunitně vedených nástrojů pro práci s veřejností, komunitou, by se MAS Sokolovsko mělo **soustředit především na posílení trhu práce a podnikatelského sektoru** s ohledem na nadprůměrnou míru nezaměstnanosti, vysokou nezaměstnanost mladých a nízkou intenzitu podnikatelské aktivity. Dalším integračním prvkem na území MAS Sokolovsko bude rozsáhlá animace území pro zajištění maximální spolupráce všech klíčových aktérů působících na území MAS, a to z oblasti soukromé, neziskové i veřejné.

Do integrovaného přístupu jsme zahrnuli také strategické **plány sociálního začleňování** na našem území – Sokolova, Nového Sedla, Kraslic a Chodova (dokument ve fázi zpracování), protože komplexním způsobem řeší problematiku v oblastech zaměstnanosti, bydlení, sociálních služeb, vzdělávání a bezpečnosti. Pro projekty realizované ve vyloučených lokalitách bude řešené území zpravidla definováno územním obvodem obce s rozšířenou působností (řešení všech sociálně vyloučených lokalit v daném území). Na základě dohody místních partnerů může být však řešené území upraveno (rozšířeno/zúženo).

Základním principem pro uplatnění integrovaného přístupu prostřednictvím CLLD bude **věcná** (vhodně a logicky provázané a potřebné tematické/sektorové projekty), **územní** (realizace projektů ve vhodném, geograficky a ekonomicky spojeném území) a **časová** (realisticky připravený harmonogram a časové a věcné sladění předpokládaných projektů k realizaci) **provázanost** realizace projektů realizovaných v souladu s touto SCLLD.

Nejen za integrující, ale zároveň inovativní považujeme **způsob práce s komunitou** pro zajištění opravdovosti strategie a naplnění metody CLLD. V rámci inovativních postupů bylo uspořádáno několik tematických workshopů pro čtyři zájmové skupiny, vzniknuvší ze zájmu či zaměření činnosti našich partnerů, dalších aktérů na území MAS nebo také z řad aktivní veřejnosti. Z těchto pracovních setkání byly získány cenné výstupy v podobě dílčích SWOT analýz mapujících nutná témata k řešení v daných oblastech včetně navrhovaných opatření. Tyto dílčí analýzy tvořily jeden ze základních stavebních kamenů pro komplexní SWOT analýzu rozvojových potřeb území. Na tu pak navazují stanové strategické cíle, specifické cíle a opatření, jež ústí do mapování absorpční kapacity. Ta pak zahrnuje v daný okamžik známé záměry pro realizaci takových aktivit, které budou vést právě ke sjednocujícímu řešení problémů a nedostatků zjištěných v rámci výše popsaného plánování.

Další inovativní rysy při tvorbě strategie jsou bezesporu setkávání s nejmladšími a mladými členy komunity na území MAS. Byla realizována pracovní setkání s dětmi v mateřské škole, na základní škole a na střední škole. Na všech těchto workshopech bylo s dětmi pracováno moderně a inovativně za použití nástrojů kritického myšlení jako je brainstorming, volné psaní, T-graf, myšlenkové mapy.

Dále bylo při práci s komunitou používáno facilitovaných pracovních setkání, kde byly také uplatněny některé výše uvedené nástroje.

Jednoznačně integrující a zároveň inovativní prvky naší práce při tvorbě strategie zajišťují její relevantnost k rozvoji území MAS Sokolovsko ve všech potřebných oblastech.

3.8 Návaznost SCLLD na jiné strategické dokumenty

SCLLD MAS Sokolovsko má své místo v hierarchii strategických dokumentů. Je zde nutný soulad se strategickými dokumenty evropského řádu, národními a regionálními strategiemi. Veřejně dostupné statistické analýzy jsou zpravidla platformou pro všechny zpracovávané analýzy daných území. Z tohoto důvodu je velká odchylka ve stanovování strategických cílů dokumentů málo pravděpodobná. Vždy se najde prostor pro soulad SCLLD v jednotlivých prioritách, cílech či opatřeních, přestože struktura každého dokumentu je vystavěna odlišně.

3.8.1 Soulad SCLLD se strategiemi evropského řádu

Strategické cíle SCLLD jsou určeny v návaznosti na priority **Strategie Evropa 2020**:

- inteligentní růst: rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích
- udržitelný růst: podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje
- růst podporující začlenění: podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností

Dle Nařízení EP a Rady o společných ustanoveních ohledně ERDF a EZFRV jsou na evropské úrovni stanoveny tyto tematické cíle, které každý fond ESI podporuje:

- posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací
- zlepšení přístupu, využití a kvality informačních a komunikačních technologií
- zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a odvětví rybářství a akvakultury (v případě ENRF)
- podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích
- podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik
- zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů
- podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách
- podpora udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil
- podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci
- investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení
- posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě

Tematické cíle se promítají do konkrétních priorit každého fondu ESI, které jsou stanoveny v pravidlech pro daný fond. Stanovení priorit SCLLD MAS Sokolovsko je v souladu s výše uvedenými cíli a také se promítá do jednotlivých priorit a opatření naší strategie.

3.8.2 Soulad SCLLD se strategiemi národní, regionální a nižší úrovně

Soulad SCLLD se strategiemi národní, regionální a nižší úrovně je prezentován tabulkovou formou, a to podle jednotlivých priorit a strategických cílů SCLLD.

Plány rozvoje jednotlivých obcí jsou převážně v procesu zpracování, hotový strategický plán má např. město Sokolov a Březová, ty tedy budeme brát v potaz i s ohledem na skutečnost, že jsou to větší centra MAS Sokolovsko.

Tab. č. 82: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – priorita č. 1

Priorita 1 POSÍLENÍ VZDĚLÁVÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE	
<i>1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu</i>	Soulad na národní úrovni SRR ČR - Prioritní oblast 1 Regionální - konkurenceschopnost: opatření 1.1 Podpora transferu znalostí mezi výzkumným a podnikatelským sektorem - prioritní oblast 2 Územní soudržnost: op. 4.3 Podpora inovací v podnikání, op. 5.2 Podpora zvýšení kvality pracovní síly Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 - snižovat nerovnosti ve vzdělávání - podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad - odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020: - Podpora přístupu k zaměstnání, zejména pro skupiny ohrožené na trhu práce - Podpora rovnosti žen a mužů na trhu práce - Podpora přizpůsobení podniků a zaměstnanců změněným podmínkám trhu práce KPM ČR - SC 1 Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k právům - SC 2 Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k informacím - SC 6 Zlepšovat podmínky pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže

	Strategie sociálního začleňování do roku 2020 Analýza sociálně vyloučených lokalit ČR – předběžná doporučení pro realizaci programového období 2014 - 2020 Strategie romské integrace - rovný přístup ke vzdělání na všech úrovních
<i>1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu</i>	Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+ - pilíř 1. A Regionální inovační systém: o SC 1. A. 1 Rozvoj výzkumných a vývojových kapacit firem o SC 1. A. 2 Kultura inovačního podnikání o SC 1. A. 3 Regionální inovační infrastruktura - pilíř 1. B Lidské zdroje a vzdělávání pro konkurenceschopnost o SC 1. B. 1 Spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů o SC 1. B. 2 Kvalita a relevance ve vzdělávání o SC 1. B. 3 Rozvoj vzdělávacích kapacit kraje SRLZ 2008 - všechny 3 prioritní osy: 1. Posílení VaV v kraji, vyšší přidaná hodnota výroby, 2. Posílení růstových oborů, 3. Zajištění požadované pracovní síly kromě opatření 3.3 RIS 3 KVK - obě klíčové oblasti změn - A i B: A: Vyšší inovační výkonnost firem a dalších organizací: o SC A1 Zvýšit inovační aktivitu firem a dalších organizací o SCA 2 Posílit specializaci kraje a rozvinout spolupráci firem a dalších organizací B: Lepší dostupnost a kvalifikovanost pracovní síly pro inovace: o SC B1 Zkvalitnit a rozšířit nabídku již existující pracovní síly pro inovace o SC B2 Zlepšit výchovu talentů a pracovní síly pro inovace IROP - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení OP ZAM - prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou, inv. prioritě 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální

nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů, vzdělávání venkovského obyvatelstva v oblastech relevantních pro zvýšení lokální zaměstnanosti a poradenství pro získání zaměstnání

OPIK

- prioritní osa 1 Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace

OP VVV

- prioritní osa 1 Posilování kapacit pro kvalitní výzkum:
 - SC 1 Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků
 - SC 2 Budování kapacit a posílení dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou
 - SC 3 Zkvalitnění infrastruktury pro výzkumně vzdělávací účely
- prioritní osa 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání:
 - inv. priorita 1:
 - SC 1 Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ
 - SC 2 Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích
 - SC 3 Rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání
 - SC 4 Zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků
 - SC 5 Zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce

SVP ČR

- 3 priority: snižovat nerovnosti ve vzdělávání, podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad, odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém

Soulad na místní úrovni

S MSV 2007

- priorita 1 Rozvoj průmyslu a řemesel:
 - op. 1.1 Rozvoj tradičního průmyslu – podpora výzkumu zpracování surovin, výstavba technologických parků aj.
 - op. 1.3 Podpora a rozvoj MSP – zavádění nových technologií, školení, vzdělávací programy, stáže aj.

<i>1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu</i>	- priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů: o op. 6.1 Podpora mladých rodin a výchova mládeže – zlepšování základního školství, návrat mladých lidí ze studií aj. o op. 6.2 Řešení problémů zaměstnanosti a adaptability lidských zdrojů SP Sokolov - problémový okruh C Sociální oblast, zdravotnictví, bydlení, školství, kultura, volnočasové aktivity, cestovní ruch, priorita C3 Školství a další vzdělávací instituce - problémový okruh D Podnikatelské prostředí, priorita D2 Rozvoj komunikace a spolupráce s podnikatelským sektorem PR Březová - priorita 1 Rozvoj průmyslu a řemesel, op. 1.3 Podpora a rozvoj MSP - školení, vzdělávací programy, stáže, rekvalifikační kurzy aj. - priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.2 Řešení problémů zaměstnanosti a adaptability lidských zdrojů – rozšíření systému rekvalifikací aj.
Priorita 1 POSÍLENÍ VZDĚLÁVÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE	
<i>1.2 Podpora regionálních míst pro zvýšení zaměstnanosti</i>	Soulad na národní úrovni SRR ČR - prioritní oblast 2 Územní soudržnost, opatření 5.1 Podpora rozvoje lokální ekonomiky - rozvoj a diverzifikace malého a středního podnikání (včetně podpory sociálního podnikání), podpora podnikatelských investic s ohledem na tvorbu pracovních míst Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020: - Podpora přístupu k zaměstnání, zejména pro skupiny ohrožené na trhu práce - Podpora rovnosti žen a mužů na trhu práce - Podpora přizpůsobení podniků a zaměstnanců změněným podmínkám trhu práce Strategie sociálního začleňování do roku 2020 Analýza sociálně vyloučených lokalit ČR – předběžná doporučení pro realizaci programového období 2014 - 2020 Strategie romské integrace do roku 2020 - zaměstnanost a ekonomické aktivity

<i>1.2 Podpora regionálních míst pro zvýšení zaměstnanosti</i>	Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+ - pilíř 1. C. Kvalitní podnikatelské prostředí o SC 1. C. 1 Rozvoj firem v klíčových hodnotových řetězcích o SC 1. C. 2 Strategické zahraniční investice o SC 1. C. 3 Infrastruktura pro podnikání Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 - 2017 IROP - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání OP ZAM - prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou, inv. priorita 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni, podpora a vytváření podmínek pro vznik a rozvoj sociálních podniků OPIK - prioritní osa 2 Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků
<i>1.2 Podpora regionálních míst pro zvýšení zaměstnanosti</i>	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 - priorita 1 Rozvoj průmyslu a řemesel o op. 1.1 Rozvoj tradičního průmyslu – podpora rozvoje stávajících zaměstnavatelů aj. o op. 1.2 Podpora průmyslových investic do mikroregionu s preferencí lehkého průmyslu o op. 1.3 Podpora a rozvoj malého a středního podnikání SP Sokolov - problémový okruh B Technická infrastruktura, doprava, životní prostředí, priorita B3 Životní prostředí - Intenzivnější propagace všech brownfield v rámci mikroregionu ve spolupráci se Sokolovskou uhelnou, a.s. a dalším vlastníky pozemků - problémový okruh D Podnikatelské prostředí, priorita D1 Podpora malého a středního podnikání PR Březová - priorita 1 Rozvoj průmyslu a řemesel o op. 1.1 Rozvoj tradičního průmyslu – podpora rozvoje stávajících životoschopných podniků aj. o op. 1.2 Podpora průmyslových investic s preferencí lehkého průmyslu o op. 1.3 Podpora a rozvoj malého a středního podnikání

Priorita 1 POSÍLENÍ VZDĚLÁVÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE	
<i>1.3 Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny</i>	Soulad na národní úrovni SRR ČR - prioritní oblast 2 Územní soudržnost o průřezové opatření 3.X Podpora integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva o opatření 5.2 Podpora zvýšení kvality pracovní síly - vzdělávání sociálně vyloučených a ohrožených skupin obyvatelstva KPM ČR - SC 10 Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020: - Podpora přístupu k zaměstnání, zejména pro skupiny ohrožené na trhu práce - Podpora rovnosti žen a mužů na trhu práce - Podpora přizpůsobení podniků a zaměstnanců změněným podmínkám trhu práce Strategie sociálního začleňování do roku 2020 Analýza sociálně vyloučených lokalit ČR – předběžná doporučení pro realizaci programového období 2014 - 2020 Strategie romské integrace do roku 2020 - zaměstnanost a ekonomické aktivity, rovný přístup k důstojnému bydlení, rovný přístup k sociálním službám a zdravotní péči
<i>1.3 Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny</i>	Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+ - prioritní oblast 3 Sociální oblast a zdravotnictví: SC 3.1 Kvalitně a kvantitativně dostačující nabídka poskytovaných sociálních služeb v kraji, opatření 3.1.3 Vytvoření dostatečné a kvalitně fungující sítě soc. služeb pro osoby soc. vyloučené nebo soc. vyloučením ohrožené na celém území kraje Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 – 2017, např.: - 1.1 Podpora důstojného života seniorů - 5.1 Zmírňování či zamezení sociálního vyloučení - 5.2 Začlenění osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách a podpora při regeneraci těchto lokalit SRLZ 2008 - prioritní osa 3 Zajištění požadované pracovní síly, op. 3.3 Efektivní využití stávajících dlouhodobě nezaměstnaných osob

	IROP - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi OP ZAM - prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou, inv. priorita 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím aktivit zaměřených na prevenci sociálního vyloučení osob, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní soc. práce
<i>1.3 Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny</i>	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 - priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.3 Uplatňování principu rovných příležitostí – vytváření nových pracovních míst pro znevýhodněné skupiny PR Březová - priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.3 Uplatňování principu rovných příležitostí – vytváření nových pracovních míst pro znevýhodněné skupiny SPSZ NS - oblast Zaměstnávání o Cíl 1 Do r. 2015 vytvořit plně prostupné zaměstnávání, kterým do r. 2015 projdou min. 3 osoby o Cíl 2 - Do roku 2015 vytvořit sociální podnik města o Cíl 3 - Vytvoření lokálních sítí zaměstnanosti s pomocí místních velkých zaměstnavatelů o Cíl 4 - Zavedení do města služby „Pracovního poradenství“ SPLP SOK - oblast Zaměstnávání o Priorita 1 Uplatnění nekvalifikovaných osob na trhu práce o Priorita 2 Vznik sociálního podnikání pro 5 a více zaměstnanců o Priorita 3 Vytvoření systému prostupného zaměstnávání SPSZ K - oblast Zaměstnávání o Cíl 1 Zavedení sociálního podnikání v Kraslicích o Cíl 2 Schválení a aplikace podmínky zaměstnávání 10 % dlouhodobě nezaměstnaných ve veřejných zakázkách města o Cíl 3 Zavedení učebního oboru pro dívky (textilní tvorba)

Tab. č. 83: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – priorita č. 2

Priorita 2 ROZVOJ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI	
2.1 Zkvalitnění života v obcích	Soulad na národní úrovni SRR ČR - prioritní oblast 2 Územní soudržnost o op. 3.1 Zvýšení kvality a vybavenosti veřejnými službami - zdravotnická zařízení a zařízení sociálních služeb o op. 3.2 Rozvoj a zlepšování podmínek pro volnočasové aktivity obyvatel a pro využití kulturního potenciálu o op. 4.1 Zajištění odpovídající kapacity infrastruktury veřejných služeb – především vzdělávání (včetně dalšího vzdělávání a celoživotního učení), základní zdravotní péče Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020: - Podpora přístupu k zaměstnání, zejména pro skupiny ohrožené na trhu práce - Podpora rovnosti žen a mužů na trhu práce - Podpora přizpůsobení podniků a zaměstnanců změněným podmínkám trhu práce Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020: - snižovat nerovnosti ve vzdělávání - podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad - odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém KPM ČR - SC 1 Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k právům, - SC 2 Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k informacím, - SC 3 Vytvářet příznivé a udržitelné podmínky pro účast dětí a mládeže v zájmovém a neformálním vzdělávání, - SC 4 Rozšiřovat a zatraktivnit nabídku činností ve volném čase a motivovat děti a mládež k jejímu aktivnímu využití, - SC 7 Podporovat všestranný a harmonický rozvoj dětí a mládeže s důrazem na jejich fyzické a duševní zdraví a morální odpovědnost, - SC 8 Podporovat aktivní zapojení dětí a mládeže do rozhodovacích procesů a do ovlivňování společenského a demokratického života, - SC 9 Vytvářet příznivé podmínky pro dobrovolnictví mládeže včetně oceňování a uznávání dobrovolných činností, - SC 12 Podporovat rozvoj kompetencí dětí a

	mládeže pro bezpečné a tvořivé užívání médií - SC 13 Nabízet dětem a mládeži rozmanité cesty ke kultuře, umění a tradicím Strategie sociálního začleňování do roku 2020 Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR na léta 2014 - 2020 Analýza sociálně vyloučených lokalit ČR – předběžná doporučení pro realizaci programového období 2014 - 2020 Strategie romské integrace - bezpečné soužití, rovné zacházení s Romy, jejich ochrana před diskriminací - rovný přístup ke vzdělání
2.1 Zkvalitnění života v obcích	Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+ - prioritní oblast 3 Sociální oblast a zdravotnictví, Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 – 2017, např.: - 1.1 Podpora důstojného života seniorů - 5.1 Zmírňování či zamezení sociálního vyloučení - 5.2 Začleňování osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách a podpora při regeneraci těchto lokalit - 5.3 Sanace rodiny a posilování rodičovských kompetencí - 7.1 Funkční systém řízení sociálních služeb a sociální práce IROP - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví OP ZAM - prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou, inv. priorita 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – podpora prarodinných opatření obcí a dalších aktérů na místní úrovni KSAS KVK - oblasti: 1) Celoživotní učení 2) Zdravé stárnutí 3) Pracovní podmínky - agemanagement, alternativní formy zaměstnávání 4) Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce 5) Mediální podpora 6) Legislativa

2.1 Zkvalitnění života v obcích	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 - priorit 5 Rozvoj venkova a zemědělství o op. 5.2 Rozvoj občanské společnosti – rozvoj spolkové, klubové, svazové činnosti, - priorit 6 Rozvoj lidských zdrojů o op. 6.1 Podpora mladých rodin a výchova mládeže – zájmová činnost aj. o op. 6.3 Uplatňování principu rovných příležitostí – rozvoj kultury aj. SP Sokolov - problémový okruh C Sociální oblast, zdravotnictví, bydlení, školství, kultura, volnočasové aktivity, cestovní ruch: o priorit 1 Sociální oblast a zdravotnictví o priorit 3 Školství a další vzdělávací instituce o priorit 4 Kultura a volnočasové aktivity PR Březová - priorit 5 Rozvoj venkova a občanské společnosti, op. 5.2 Rozvoj občanské společnosti – rozvoj spolkové, klubové, svazové činnosti, pořádání tradičních jarmarků - priorit 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.1 Podpora mladých rodin a výchova mládeže – podpora zájmové činnosti dětí aj.

Tab. č. 84: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – priorit č. 3

Priorita 3 ZLEPŠOVÁNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA	
3.1 Životní prostředí a udržitelný rozvoj	Soulad na národní úrovni SRR ČR - prioritní oblast 3: Environmentální udržitelnost KPM ČR - SC 7 Podporovat všestranný a harmonický rozvoj dětí a mládeže s důrazem na jejich fyzické a duševní zdraví a morální odpovědnost, - SC 11 Motivovat děti a mládež k životu s principy udržitelného rozvoje a rozvíjet jejich environmentální gramotnost Dopravní politika ČR 2014 – 2020 - omezení vlivů dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví - snižování energetické náročnosti sektoru doprava a zejména její závislosti na uhlovodíkových palivech

	Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy pro léta 2013 – 2020 - respektování požadavků ochrany ŽP - terénní značení, např. v CHKO - bezpečnost a propagace cyklodopravy
3.1 Životní prostředí a udržitelný rozvoj	Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+ - prioritní oblast 4 Životní prostředí IROP - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: o SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního a přírodního dědictví o SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy OPIK - prioritní osa 3 Účinné nakládání s energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání s energií a druhotnými surovinami OP ŽP - PO1 Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní - PO2 Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech - PO3 Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika - PO4 Ochrana a péče o přírodu a krajinu - PO5 Energetické úspory PRV - prioritní 4 Obnova, ochrana a zlepšování ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví - prioritní 5 Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu
3.1 Životní prostředí a udržitelný rozvoj	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 - prioritní 3 Ochrana a zkvalitňování životního prostředí o op. 3.1 Obnova a rozvoj základních funkcí krajiny a sídel, ochrana ekologické stability a biologické rozmanitosti přírody a krajiny, o op. 3.2 Odstraňování zátěží území vzniklých a v důsledku těžby uhlí a surovin a negativních vlivů velkého průmyslu - prioritní 4 Obnova a rozvoj technické infrastruktury o op. 4.2 Výstavba sídelní infrastruktury

	SP Sokolov - problémový okruh B Technická infrastruktura, doprava, životní prostředí, všechny priority: o B1 Dopravní infrastruktura a dopravní obslužnost o B2 Technická infrastruktura o B3 Životní prostředí PR Březová - prioritní osa 3 Ochrana a zkvalitňování životního prostředí o op. 3.1 Ochrana ekologické stability krajiny, o op. 3.2 Odstraňování zátěží území vzniklých a v důsledku těžby uhlí a surovin a negativních vlivů průmyslu SP SZ
Priorita 3 ZLEPŠOVÁNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA	
<i>3.2 Podpora místního cestovního ruchu</i>	Soulad na národní úrovni SRR ČR - prioritní oblast 2 Územní soudržnost, op. 5.1 Podpora rozvoje lokální ekonomiky - podpora všech forem udržitelného cestovního ruchu
<i>3.2 Podpora místního cestovního ruchu</i>	Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+ - prioritní oblast 2 Cestovní ruch a lázeňství IROP - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy PRV - prioritní osa 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech - diverzifikace zemědělských podniků do jiných druhů aktivit např. agroturistika
<i>3.2 Podpora místního cestovního ruchu</i>	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 - prioritní osa 2 Rozvoj turismu a cestovního ruchu o op. 2.1 Využití atraktivit regionu, budování turistické infrastruktury, o op. 2.2 Zlepšení image regionu. SP Sokolov - problémový okruh C Sociální oblast, zdravotnictví, bydlení, školství, kultura, volnočasové aktivity, cestovní ruch, prioritní osa C5 Cestovní ruch, - problémový okruh D Podnikatelské prostředí, prioritní osa D3 Společná propagace regionu.

	PR Březová - prioritní oblast 2 Rozvoj turismu a cestovního ruchu o op. 2.1 Využití atraktivit regionu, budování turistické infrastruktury o op. 2.2 Zlepšení image regionu.
Priorita 3 ZLEPŠOVÁNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA	
3.3 Podpora podnikání na venkově	Soulad na národní úrovni SRR ČR - prioritní oblast 2 Územní soudržnost, op. 5.1 Podpora rozvoje lokální ekonomiky - podpora konceptu místní ekonomiky, místní (regionální) značky
3.3 Podpora podnikání na venkově	Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+ - pilíř 1. A Regionální inovační systém a pilíř 1. C Kvalitní podnikatelské prostředí OP ZAM - prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou, inv. prioritní 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni PRV - prioritní 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, část b) Posílení místního rozvoje ve venkovských oblastech – iniciativa Leader ve všech 6 prioritách programu
3.3 Podpora podnikání na venkově	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 - prioritní 5 Rozvoj venkova a zemědělství, op. 5.1 Obnova a rozvoj zemědělské produkce, lesnictví a řemesel PR Březová - prioritní 5 Rozvoj venkova a občanské společnosti, op. 5.1 Obnova a rozvoj zemědělské produkce, lesnictví a řemesel

Tab. č. 85: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – Priorita č. 4

Priorita 4 ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA	
<i>4.1 Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí</i>	Soulad na národní úrovni SRR ČR - prioritní oblast 1 Regionální konkurenceschopnost, op. 1.4 Rozšíření a zkvalitnění infrastruktury - technická infrastruktura, řešení veřejných prostranství a zeleně, revitalizace zanedbaných částí obcí Dopravní politika ČR 2014 – 2020 - zlepšení kvality silniční dopravy - omezení vlivů dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví - zvýšení bezpečnosti dopravy - rozvoj městské, příměstské a regionální hromadné dopravy v rámci IDS - snižování energetické náročnosti sektoru doprava a zejména její závislosti na uhlovodíkových palivech Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR pro léta 2013 – 2020 - výstavba cyklostezek v úsecích s vysokou intenzitou silničního provozu, které cyklisté musí nyní používat na cestách do zaměstnání a škol - napojení cyklostezek na veřejnou hromadnou dopravu - podporovat výstavbu páteřní sítě cyklotras - součinnost dopravních prostředků kolo/vlak - parkování pro kola - komplexní síť bezpečných cyklotras - doprovodná cyklistická infrastruktura - bezpečnost a propagace cyklodopravy
<i>4.1 Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí</i>	Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+ - prioritní oblast 5 Doprava, SC 5.2 Kvalitní spojení mikroregionálních center a jádrové oblasti kraje Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 – 2017 - 5.2 Začlenění osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách a podpora při regeneraci těchto lokalit
<i>4.1 Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí</i>	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 - prioritní oblast 4 Obnova a rozvoj technické infrastruktury, op. 4.1 Zajištění dopravní dosažitelnosti regionu – výstavba a obnova komunikací aj. SP Sokolov - problémový okruh C Sociální oblast, zdravotnictví,

	bydlení, školství, kultura, volnočasové aktivity, cestovní ruch, prioritá C2 Bytová politika města PR Březová - prioritá 4 Doprava, obnova a rozvoj infrastruktury o op. 4.1 Zajištění dopravní dosažitelnosti obce – výstavba a obnova veškerých komunikací aj. o op. 4.2 Výstavba sídelní a obecní infrastruktury – bytová výstavba, rekonstrukce obecních budov aj. IPRÚ K. Vary - prioritní oblast A – udržitelná doprava
Priorita 4 ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA	
<i>4.2 Péče o sociálně vyloučené lokality</i>	Soulad na národní úrovni SRR ČR - prioritní oblast 2 Územní soudržnost o op. 3.3 Podpora bydlení jako nástroje sociální soudržnosti, průřezové o op. 3.X Podpora integrace sociálně vyloučených osob a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020: - snižovat nerovnosti ve vzdělávání - podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad - odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém Strategie sociálního začleňování do roku 2020 KPM ČR - SC 10 Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi
<i>4.2 Péče o sociálně vyloučené lokality</i>	Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+ - prioritní oblast 3 Sociální oblast a zdravotnictví o SC 3.1 Kvalitně a kvantitativně dostačující nabídka poskytovaných sociálních služeb v kraji ▪ opatření 3. 1.3 Vytvoření dostatečné a kvalitně fungující sítě sociálních služeb pro osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené na celém území kraje IROP - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi

	OP ZAM - prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou o inv. priorita 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (zohledňující rovněž kriminalitu a veřejný pořádek) s využitím znalosti lokálního prostředí
4.2 Péče o sociálně vyloučené lokality	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 - priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.3 Uplatňování principu rovných příležitostí – rozvoj sociálních služeb pro rizikové skupiny aj. SP Sokolov - problémový okruh C Sociální oblast, zdravotnictví, bydlení, školství, kultura, volnočasové aktivity, cestovní ruch, priorita C2 Bytová politika města - Podpora sociálního bydlení aj. PR Březová - priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.3 Uplatňování principu rovných příležitostí – rozvoj sociálních služeb pro rizikové skupiny aj. SPSZ NS - oblast Bezpečnost a prevence sociálně patologických jevů o Cíl 1 Do roku 2015 zajistit kvalitní preventivní opatření ve městě Nové Sedlo v oblasti bezpečnosti a prevence sociálně patologických jevů - oblast Bydlení o Cíl 1 Do roku 2015 zajistit kvalitní bydlení, včetně krizového ve městě Nové Sedlo pro osoby v náročných životních situacích a to včetně prostupnosti - oblast Vzdělávání, volný čas; sociální služby o Cíl 1 Do roku 2015 vytvořit nabídku volnočasových aktivit pro děti a mládež – realizace nízkoprahového zařízení apod. o Cíl 2 Do roku 2015 vytvořit nabídku služby sociálně aktivizační pro rodiny s dětmi o Cíl 3 Do konce roku 2015 vytvořit možnost pro osoby s nedokončeným základním vzděláním doplnění vzdělání na ZŠ v Novém Sedle o Cíl 4 Nastavení funkčního systému sociální prevence na ZŠ o Cíl 5 Do roku 2015 vytvořit a zavést multidisciplinární přístup mezi

zainteresovanými subjekty, které řeší společné případy (case management)

SPLP SOK

- oblast Bydlení
 - o Priorita 1 Zlepšení bytové situace sociálně vyloučených osob
 - o Priorita 2 Terénní sociální práce se zaměřením na bydlení
- oblast Vzdělávání a volný čas
 - o Priorita 1 Zamezení vzniku segregované školy – inkluzivní nástroje pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí
 - o Priorita 2: Předškolní příprava
 - o Priorita 3: Zřízení nízkoprahového zařízení pro děti a mládež a realizace volnočasových aktivit
- oblast Sociálně patologické jevy, bezpečí a zdraví
 - o Priorita 1 Dluhové poradenství a programy finanční gramotnosti
 - o Priorita 2 Snížení rizikového chování spojeného s různým typem závislosti
- oblast Rodina a sociální služby
 - o Priorita 1 Vznik Komunitního centra sociálních služeb Sokolov
 - o Priorita 2 Podpora sanace rodiny - koordinace a provázání sociálních služeb a jejich dostupnost pro sociálně vyloučené občany Sokolova

SPSZ K

- oblast Bezpečnost a prevence sociálně patologických jevů
 - o Cíl 1 Zřízení Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež (skate park, lanové centrum, horolezecká stěna)
 - o Cíl 2 Realizace průzkumu na základních školách (zjistit co chtějí a jak by děti chtěly trávit volný čas)
 - o Cíl 3 Vyhláškou zajistit regulace podomního prodeje zboží a služeb
 - o Cíl 4 Zajistit podporu táborů (OSPOD, Royal rangers Kraslice)
 - o Cíl 5 Zavedení městské policie na 24 hod
 - o Cíl 6 1x ročně pořádat veřejná setkání k bezpečnosti s občany města
 - o Cíl 7 Rozšíření kamerového systému
- oblast Bydlení
 - o Cíl 1 Navýšení (rozšíření) úvazků pro Terénní práci – služba terénní program
 - o Cíl 2 Zavedení dluhového a protidluhového poradenství, včetně realizace kurzů finanční gramotnosti
 - o Cíl 3 Zavedení sociálně aktivizačních

	služeb pro rodiny s dětmi - oblast Vzdělávání a volný čas; sociální služby; dluhy o Cíl 1 Regulace hazardu vyhláškou města o Cíl 2 Tvorba plácku pro děti u Spec. ZŠ o Cíl 3 Zavedení širší spolupráce (case management) o Cíl 4 Zavedení možnosti večerního studia na doplnění základního vzdělání. o Cíl 5 Město Kraslice má zaměstnaného projektového manažera na plný úvazek pro realizaci projektů v sociální oblasti (NZDM, dluhová poradna, sociální služby, sociální podnik, aj.)
Priorita 4 ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA	
<i>4.3 Zkvalitnění a rozvoj služeb ve venkovských oblastech</i>	Soulad na národní úrovni SRR ČR - prioritní oblast 1 Regionální konkurenceschopnost, op. 1.3 Podpora integrace dopravních systémů - prioritní oblast 4 Veřejná správa a spolupráce, prioritní 8 Zkvalitnění institucionálního rámce pro rozvoj regionů
<i>4.3 Zkvalitnění a rozvoj služeb ve venkovských oblastech</i>	Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+ - prioritní oblast 6 Veřejná správa a systém řízení bezpečnosti IROP - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy OPIK - prioritní osa 4 Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií
<i>4.3 Zkvalitnění a rozvoj služeb ve venkovských oblastech</i>	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 - prioritní 4 Obnova a rozvoj technické infrastruktury, op. 4.1 Zajištění dopravní dosažitelnosti regionu – podpora veřejné hromadné dopravy, rozvoj integrovaných dopravních systémů aj. SP Sokolov - problémový okruh A Řízení a správa města o prioritní A1 Zlepšení a zefektivnění organizace o prioritní A2 Rozvoj komunikace a spolupráce - problémový okruh B Technická infrastruktura, doprava, životní prostředí o prioritní B1 Dopravní infrastruktura a dopravní obslužnost – rozvoj integrovaného systému veřejné dopravy aj.

	PR Březová - prioritní osa 4 Doprava, obnova a rozvoj infrastruktury, op. 4.1 Zajištění dopravní dosažitelnosti obce – vytváření a rozvoj integrovaných dopravních systémů hromadné dopravy, harmonizace jízdních řádů aj.
Priorita 4 ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA	
<i>4.4 Záchrana místního kulturního dědictví</i>	Soulad na národní úrovni SRR ČR - prioritní oblast 2 Územní soudržnost, op. 2.1.2 Rozvoj a zlepšování podmínek pro volnočasové aktivity obyvatel a pro využití kulturního potenciálu
<i>4.4 Záchrana místního kulturního dědictví</i>	Soulad na regionální úrovni IROP - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního a přírodního dědictví PRKV 2014+ - prioritní osa 2 Cestovní ruch a lázeňství
<i>4.4 Záchrana místního kulturního dědictví</i>	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 - prioritní osa 2 Rozvoj turismu a cestovního ruchu, op. 2.1 Využití atraktivit regionu, budování turistické infrastruktury – systematická péče o kulturní, přírodní, historické a technické památky, využití památek pro komerční účely jako možná varianta jejich zachování aj. PR Březová - prioritní osa 2 Rozvoj turismu a cestovního ruchu, op. 2.1 Využití atraktivit regionu, budování turistické infrastruktury – systematická péče o kulturní, přírodní, historické a technické památky, využití památek pro komerční účely jako možná varianta jejich zachování aj.

Tab. č. 86: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – Priorita č. 5

Priorita 5 BUDOVÁNÍ PARTNERSTVÍ	
<i>5.1 Rozvoj partnerství</i>	Soulad na národní úrovni SRR ČR - prioritní oblast 4 Veřejná správa a spolupráce, priorita 9 Podpora spolupráce na místní a regionální úrovni KPM ČR - SC 2 Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k informacím, - SC 5 Podporovat zvyšování přeshraniční mobility mládeže
<i>5.1 Rozvoj partnerství</i>	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 - priorita 7 Rozvoj vnějších vztahů a spolupráce o op. 7.1 Rozvoj sousedské spolupráce o op. 7.2 Příprava mikroregionu na vstup do EU – tvorba projektů, vzdělávání a získávání zkušeností v přípravě projektů aj. SP Sokolov - problémový okruh A Řízení a správa města o priorita A1 Zlepšení a zefektivnění organizace o priorita A2 Rozvoj komunikace a spolupráce - Rozvoj spolupráce v rámci Sokolovska, mikroregionu, kraje včetně rozvoje přeshraniční spolupráce PR Březová - priorita 7 Rozvoj vnějších vztahů a spolupráce o op. 7.1 Rozvoj sousedské spolupráce o op. 7.2 Příprava obce na čerpání dotací EU – tvorba projektů, vzdělávání a získávání zkušeností v přípravě projektů, projekty komunitního plánování aj.

3.9 Akční plán

Pro každý z relevantních dotačních programů podporovaných z fondů EU je v rámci SCLLD MAS Sokolovsko vypracován samostatný programový rámec, který je v souladu s dotačními programy na období 2014 – 2020. V rámci SCLLD MAS Sokolovsko jsou rozpracovány Programové rámce související s uplatňováním metody komunitně vedeného místního rozvoje v implementačním procesu tak, jak je popsán v implementační části této strategie. Jedná se o **Programové rámce Integrovaného regionálního operačního programu, Operačního programu Zaměstnanost a Programu rozvoje venkova**. Jak bylo uvedeno, obsah těchto Programových rámců musí být v souladu s dotačními programy na období 2014 – 2020.

Klíčové oblasti rozvoje území a z nich vzešlé strategické cíle, specifické cíle a opatření, které jsou uvedeny v předcházející kapitole 3.6 strategické části SCLLD, vycházejí ze zjištění podložených analytickou částí SCLLD metodikou komunitně vedeného místního rozvoje. Tyto klíčové oblasti, strategické cíle, specifické cíle a opatření jsou ovšem mnohem širší, více cíleně územně zaměřená a v některých aspektech odlišná od možností, které poskytují dotační programy, jež jsou povinným základem tvorby jednotlivých programových rámců. Z tohoto důvodu bylo přistoupeno k rozpracování dalších programových rámců v rámci SCLLD, která je z principu širšího záběru, než jsou možnosti dané dotačními programy. Jedná se o **doplňkový rámec Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání**, kde je prostor věnován nejen tzv. animačním aktivitám určeným pro místní akční skupiny.

3.9.1 Programový rámec Integrovaného regionálního operačního programu

Komunitně vedený místní rozvoj v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) může být realizován v Prioritní ose 4. Tato prioritní osa podporuje aktivity z prioritních os 1, 2 a 3, konkrétně ze strategických cílů:

- 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy
- 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof
- 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi
- 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání
- 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví
- 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení
- 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví
- 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje

Prioritní osa 4 IROP obsahuje dva specifické cíle:

- 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu
- 4.2 Posílení kapacit komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zlepšení řídicích a administrativních schopností MAS

Problematika, kterou řeší IROP, souvisí prakticky se všemi identifikovanými klíčovými oblastmi rozvoje území MAS Sokolovsko.

3.9.1.1 Opatření pro naplňování konkrétních cílů

Pro aktivity realizované v IROP v rámci CLLD jsou odpovídající dílčí části všech strategických cílů SCLLD MAS Sokolovsko. Nemusí se jednat o zaměření celého opatření.

- Priorita č. 1 – Posílení vzdělávání, zaměstnanost a sociální koheze
 - 1.1 – Podpora vzdělávání a výzkumu
 - 1.1.2 – Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání
 - 1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení – *odpovídá zaměření SC 2.4 IROP*

- 1.2 – Podpora regionálních pracovních míst pro zvýšení zaměstnanosti
 - 1.2.1 – Podpora a rozvoj sociálního podnikání
 - 1.2.1.1 Infrastruktura pro sociální podnikání – *odpovídá SC 2.2 IROP.*
- Priorita č. 3 – Zlepšení Konkurenceschopnosti venkova
 - 3.1 – Životní prostředí a udržitelný rozvoj
 - 3.1.1 – Péče o životní prostředí
 - 3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – *odpovídá zaměření SC 3.3 IROP*
- Priorita č. 4 – Zvyšování kvality života
 - 4.1 – Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí
 - Opatření 4.1.1 Infrastruktura v obcích
 - 4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury – *odpovídá SC 1.2 IROP*
 - 4.1.1.2 Řešení integrovaného záchranného systému – *odpovídá SC 1.3 IROP*
 - 4.2 – Péče o sociální vyloučené lokality
 - 4.2.1 – Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi
 - 4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi – *odpovídá SC 2.1 IROP*
 - 4.4 – Záchrana místního kulturního dědictví
 - Opatření 4.4.1 – Záchrana hmotného a duševního dědictví v regionu
 - 4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – *odpovídá SC 3.1*
- Priorita č. 5 – Budování partnerství
 - 5.1 – Rozvoj partnerství
 - 5.1.2 – Podpora činnosti MAS

Udržitelná forma dopravy

V integrované SWOT analýze souvisí oblast **udržitelné dopravy** (SC 1.2 IROP) především s těmito body:

- S5 – zlepšení kvality ovzduší (celkově, hlavně oproti stavu před r. 1989) na vysokou úroveň v porovnání s celou ČR

- W3 – nedobrá dopravní dostupnost
- T2 – ohrožení kvality a dostupnosti služeb na venkově, špatný technický stav silnic

Kombinace těchto bodů dohromady znamená, že lidé mohou začít dávat přednost individuální automobilové dopravě před hromadnou dopravou. Toto spolu s nevyhovujícím technickým stavem autobusů a vlaků hromadné dopravy znamená zátěž pro životní prostředí a doprava není v souladu s požadavky udržitelné dopravy. Dalším problémem je nízká bezpečnost dopravy, což souvisí se stavem komunikací, chodníků a silnic nižších tříd i s technickým stavem prostředků hromadné dopravy.

Realizace SCLLD bude podporovat **udržitelné formy dopravy**, tak aby nedocházelo k navyšování individuální automobilové dopravy na úkor hromadné. K tomu je nutné zajistit dostatek spojů, jejich návaznost a zároveň podporovat rozvoj cyklistiky za účelem dopravy do zaměstnání, za vzděláváním a službami. MAS Sokolovsko bude v souladu s Dopravní politikou na léta 2014-2020 podporovat preferenci veřejné dopravy, čímž přispěje také ke snížení ekologické zátěže nebo lepšímu začlenění sociálně vyloučených lokalit.

Cíle stanovené SCLLD v oblasti udržitelné dopravy jsou v souladu s národními cíli v těchto oblastech:

- Přispět k posílení přepravních výkonů veřejné dopravy a tím zajistit potřeby obyvatel na území MAS Sokolovsko, dostupnost práce, služeb a vzdělávání.
- Optimalizovat síť cyklostezek a cyklotras na území MAS Sokolovsko určených k dopravě za prací, vzděláváním a službami.
- Přispět k bezpečnosti a bezbariérovosti dopravy modernizací vozového parku MHD a veřejné hromadné dopravy. V rámci této modernizace podpořit rozvoj vozového parku s alternativním pohonem a tím snížit ekologickou zátěž na území MAS Sokolovsko.
- Zajistit bezpečnost dopravy v obcích (především bezpečnost chodců).

Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof

Problematika **zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof** souvisí v integrované SWOT analýze především s bodem:

- T8 – živelní pohromy (povodně, vichřice, požáry, sněhové kalamity a ostatní)

Nedostatečná připravenost integrovaného záchranného systému na řešení těchto možných ohrožení sebou ponese následky, které se projeví i v dalších souvislostech.

Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi

V integrované SWOT analýze můžeme nalézt souvislosti s oblastí **služeb vedoucích k sociální inkluzi** ve více bodech, například:

- S2 – pestré možnosti smysluplného trávení volného času
- O1 – rozvoj terénních sociálních pracovníků – příležitost pro nová pracovní místa
- O3 – postupné začleňování seniorů – využití jejich zkušeností do veřejného života i ekonomických činností
- O13 – využití škol a dalších institucí pro komunitní centra a prospěšné účely
- O14 – rozvoj terciárního sektoru – služeb v rámci restrukturalizace ekonomiky
- T2 – ohrožení kvality a dostupnosti služeb na venkově
- T3 – prohlubování sociálně vyloučených osob a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit.

Školy a další vhodné prostory lze využít také jako komunitní centra. Je potřebné zefektivnit sociální služby a služby související se sociálním začleňování, ať už právě v komunitních centrech či využitím terénních pracovníků pro zajištění sociálních služeb přímo v místě, kde je tato služba potřebná. Je zde přímá souvislost s aktivitami v oblasti sociálního podnikání, kterou řeší i IROP i OPZ.

Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání

Oblast **sociálního podnikání** je v integrované SWOT analýze opět k nalezení v mnoha bodech:

- W9 – vysoká nezaměstnanost
- W14 – nízká intenzita podnikatelské činnosti
- W15 – vysoký počet osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením
- W16 – vysoký počet osob bez vzdělání nebo jen se základním vzděláním
- W18 – negativní image Sokolovska především v souvislosti s těžbou a romskou menšinou
- O16 – rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro zahájení podnikání
- O17 – využití stávajících neudržovaných průmyslových areálů a ploch
- O18 – podpora sociálního podnikání
- T2 – ohrožení kvality a dostupnosti služeb na venkově

- T3 – prohlubování sociálně vyloučených osob a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit

V této oblasti je možno identifikovat další související body, které jsou zmiňovány v Programovém rámci OPZ. Jedná se o nezaměstnanost mladých lidí, útlum činnosti velkých zaměstnavatelů, negativní příklad rodičů (např. nepracujících) pro své děti apod. Aktivity v oblasti vzniku nových a rozvoje stávajících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání jsou cestou k řešení problémů spojených s vysokou nezaměstnaností, jejím strukturálním charakterem, sociálně vyloučenými lokalitami a hrozbou zvyšování počtu osob sociálně vyloučených a ohrožených sociálním vyloučením.

Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví

Rozvoj infrastruktury pro **poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví** odráží v integrované SWOT analýze tyto body:

- W2 – nedostatečná zdravotní péče v menších obcích – lékárny, nemocnice, lékaři
- T2 – ohrožení kvality a dostupnosti služeb na venkově

V malých obcích je špatná situace z hlediska dostupnosti zdravotní péče, dále zde chybí lékaři (obvodní i specialisté), nejsou zde lékárny. Lepší situace je ve větších městech. Ovšem v kombinaci se špatnou dopravní dostupností především odlehlých malých obcí do větších měst je problematické dostat se pro potřebné osoby za zdravotní péči. SC 2.3 IROP se zabývá aktivitami pro vysoce specializovanou péči, návaznou péči a deinstitucionalizaci psychiatrickou péče, což bohužel neřeší identifikovanou potřebu na území MAS.

Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení

V integrované SWOT analýze lze nalézt mnoho bodů odrážejících oblast zvýšení kvality a dostupnosti **infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení**. Tato oblast úzce souvisí s aktivitami v rámci Operačního programu Zaměstnanost i v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. V integrované SWOT analýze se jedná například o tyto body:

- S2 – pestré možnosti pro smysluplné trávení volného času
- W11 – nízká úroveň komunikace mezi školstvím a podnikatelskou sférou – nesoulad mezi kvalitou a typem vzdělání a potřebami na trhu práce (nevyhovující struktura školství)

- W12 – nesoulad mezi kompetencemi pracovníků a požadavky zaměstnavatelů zejména v technických oborech
- W13 – nízká jazyková vybavenost
- W16 – vysoký počet osob bez vzdělání nebo jen se základním vzděláním
- O11 – vzdělávání pro udržitelný rozvoj
- O12 – zprostředkování komunikace mezi školstvím a zaměstnavateli v oblasti odborných kompetencí absolventů

Je žádoucí sladění aktuálních potřeb v rámci vzdělávání ze všech relevantních operačních programů.

MAS Sokolovsko bude realizací SCLLD usilovat o zajištění dostatečné **kvality vzdělávání**, a to aktivitami napříč 3 operačními programy: OP IROP, OP Zaměstnanost a OP Věda, výzkum, vzdělávání. V rámci OP IROP budou realizovány zjištěné potřebné stavební úpravy, nákup vybavení, úprava specializovaných učeben v souladu s podporovanými aktivitami operačního programu, zjištěných potřeb v území prostřednictvím realizovaných Místních akčních plánů, případně Krajských akčních plánů pro střední a vyšší odborné školství a dále také v souladu se SCLLD a v ní zjištěnými potřebami. Cílem MAS Sokolovsko je tak podpora rozvoje kvalitního vzdělávání dostupného bez rozdílu všem, s důrazem na sociální inkluzi, technické a přírodovědné vzdělávání, vzdělávání vedoucí k získání kompetencí ladícím s trhem práce atd.

Cíle stanovené SCLLD ve **zvýšení kvality a dostupnosti vzdělávání** jsou v souladu s národními cíli v těchto oblastech:

- Zajistit rovný přístup ke vzdělávání a získání klíčových kompetencí a tím zajistit reálnou uplatnitelnost na trhu práce.
- Zajistit dostatečnou kvalitu vzdělávání.

Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví

Bodů integrované SWOT analýzy související s oblastí **kulturního dědictví** lze nalézt několik:

- S3 – množství historických památek – hrady, zámky, církevní památky, smírčí kříže, rozhledny aj.
- S12 – stará důlní díla a další technické památky
- O2 – prostor pro zachování a využití technických památek vč. hornických

Na území MAS Sokolovsko se nachází 1 **národní kulturní památka**:

- Důl Jeroným

a 2 **památky zapsané na indikativním seznamu památek**:

- Dlouhá stoka s rybníky Kladským a Novým
- Chlum Svaté Maří

Cílem SCLLD bude výše uvedené památky zachovat, ochránit, rozvíjet jejich potenciál a zároveň ho využít k vyváženému rozvoji území s pozitivními dopady na regionální zaměstnanost a konkurenceschopnost regionu.

Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje

Oblast podpory pořizování a uplatňování **dokumentů územního rozvoje** má v integrované SWOT analýze souvislosti s těmito body:

- W8 – chybějící komplexní strategie rozvoje území
- O5 – využití zavedených svazků obcí pro lepší spolupráci obcí
- O17 – využití stávajících neudržovaných průmyslových areálů a ploch

Realizace SCLLD podpoří i pořizování a uplatňování **dokumentů územního rozvoje**. Tyto dokumenty vytváří předpoklady pro výstavbu a zajišťují udržitelný rozvoj území. Prostřednictvím územních plánů se stanovují základní koncepce rozvoje území obce, jsou zároveň nezbytnou podmínkou pro investice a realizaci projektů financovaných z ESIF. Cílem územních plánů a studií je vyhledat silné stránky území a aplikovat v nich principy udržitelného a vyváženého rozvoje.

Cílem podpory pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje budou:

- komplexní přístupy k řešení území
- reakce na potřeby území z hlediska veřejných zájmů, vývoje hospodářství, změn klimatu, povodňového nebezpečí a na měnící se požadavky na veřejnou infrastrukturu

3.9.1.2 Definice specifických cílů v programovém rámci IROP

SC 1.2 IROP Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy

Typy projektů: řešení dopravní obslužnosti s přihlédnutím k environmentálně šetrnému řešení, nákup nízkoemisních a bezemisních vozidel, využívání alternativních zdrojů paliv, zajištění efektivní MHD a veřejné hromadné dopravy (VHD), modernizace a výstavba místních dopravních zastávek, nádraží, dopravních terminálů a systémů, zapojení obcí do integrovaného dopravního systému, realizace a modernizace cyklotras a cyklostezek pro dopravu osob za službami, zaměstnáním a vzděláváním, doplňková infrastruktura k cyklostezkám (stojany na kola, úschovny kol u dopravních terminálů apod.):

- terminály
- bezpečnost
- nízkoemisní vozidla
- cyklodoprava

Dle skutečností zjištěných během přípravy SCLLD (komunitní projednávání, zjišťování absorpční kapacity, analýza problémů a potřeb apod.) plánuje MAS Sokolovsko zaměření projektů především do oblasti cyklodopravy a bezpečnosti.

Hlavní cílové skupiny: obyvatelé, návštěvníci regionu dojíždějící za prací a službami, uživatelé veřejné dopravy.

Příjemci: kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, kraji a dobrovolnými svazky obcí, provozovatelé dráhy nebo drážní dopravy podle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách; dopravci ve veřejné linkové dopravě podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě; subjekty zajišťující dopravní obslužnost (stát, kraje, obce, dopravci, kteří jsou provozovateli veřejné linkové dopravy podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, na základě smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících).

Specifická kritéria přijatelnosti:

- projekt je v souladu s Dopravní politikou ČR 2014-2020
- projekt v obcích, které mají méně než 50 tisíc obyvatel, dokládá Kartu souladu projektu s principy udržitelné mobility
- projekt přispívá k eliminaci negativních vlivů dopravy na životní prostředí
- vozidla nakupovaná pro veřejnou dopravu, jsou upravená pro přepravu osob se sníženou schopností pohybu a orientace

- vozidla, nakupovaná pro veřejnou dopravu, splňují Euro 6
- projekt přispívá ke zvýšení bezpečnosti
- projekt je v souladu s Národní strategií rozvoje cyklistické dopravy ČR pro léta 2013-2020

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Tab. č. 87: Monitorovací indikátory výsledku pro opatření 1.1.1.

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
7 51 20	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě	%	30	2011	35	Statistika	ročně
7 63 10	Podíl cyklistiky na přepravních výkonech	%	7	2011	10	Statistiky	ročně

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 88: Monitorovací indikátory výstupu pro opatření 1.1.1.

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Fond	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
7 52 01	Počet nových nebo rekonstruovaných přestupních terminálů ve veřejné dopravě	Terminály	EFRR	1	žadatel/příjemce	průběžně
7 40 01	Počet vytvořených parkovacích míst	Parkovací místa	EFRR	100	žadatel/příjemce	průběžně
704 01	Počet zařízení a služeb pro řízení dopravy	ks	EFRR	0	žadatel/příjemce	průběžně
7 48 01	Počet nově pořízených vozidel pro veřejnou dopravu	Vozidla	EFRR	1	žadatel/příjemce	průběžně
7 50 01	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě	Realizace	EFRR	5	žadatel/příjemce	průběžně
7 61 00	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras	km	EFRR	10	žadatel/příjemce	průběžně
7 62 00	Délka rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras	km	EFRR	15	žadatel/příjemce	průběžně
7 64 01	Počet parkovacích míst pro jízdní kola	Parkovací místa	EFRR	100	žadatel/příjemce	průběžně

Zdroj: vlastní data

SC 1.3 IROP Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof

Nyní mají SDH možnost získat finanční prostředky z Integrovaného regionálního operačního programu 2014 - 2020. Na území MAS Sokolovsko o.p.s se toto týká tučně zvýrazněných obcí v následující tabulce:

Tab. č. 89: Přehled JPO II, III a V na území MAS Sokolovsko

Kategorie JPO II:	Kategorie JPO III:	Kategorie JPO V:
Březová	Bukovany	Bublava
Horní Slavkov	Habartov	Jindřichovice
Chodov	Krajková	Královské Poříčí
Kynšperk nad Ohří	Loket	Krásno
Kraslice		Lomnice
Oloví		Rovná
Rotava		Šindelová
		Tatrovce
		Vintířov

Zdroj: Příloha roční zprávy HZS Karlovarského kraje 2014

Kategorie JPO V je z dotačního programu IROP vyloučená celá. Z JPO II nebudou z IROP podpořena města nacházející se na území ORP Kraslice, tj. města Kraslice, Oloví a Rotava.

Typy projektů:

a) *Zajištění adekvátní odolnosti s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům:*

- stavební úpravy stanic ve stávající dislokaci, v odůvodněných případech stavba nového objektu, pořízení potřebného vybavení či technologií - konkrétně se bude jednat např. o výstavbu nových garážových prostor s cílem řádného garážování techniky, uskladnění prostředků před povětrnostními vlivy a zajištění kontinuální připravenosti techniky a prostředků k nasazení, pořízení elektrocentrály pro zajištění náhradního zdroje elektrické energie pro nouzový provoz stanice, vybudování stanice změnou její dislokace na místo, kde budou vytvořeny podmínky pro rychlý výjezd složek k mimořádné události.

b) *Posílení vybavení základních složek IZS technikou a věcnými prostředky k zajištění připravenosti základních složek IZS v exponovaných územích s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům:*

- specializovaná technika a věcné prostředky pro odstraňování důsledků nadprůměrných **sněhových srážek a masivních námraz** (např. speciální dopravní prostředky a vybavení pro nouzové přežití)

- specializovaná technika a věcné prostředky určené pro výkon činností spojených s **orkány a větrnými smrštěmi** (např. speciální dopravní prostředky, soupravy pro nouzové zastřešení obytných budov a statické zpevnění narušených částí budov)
- specializovaná technika a věcné prostředky určené pro výkon činností spojených s **extrémním suchem** (mobilní kontejnerová elektrocentrála nebo lesní hasicí speciál)
- specializovaná technika a věcné prostředky určené pro výkon činností v souvislosti s haváriemi spojenými s **únikem nebezpečných látek** (např. vybavení pro detekci, zastavení nebo omezení úniku nebezpečných látek)

Hlavní cílové skupiny: obyvatelé ČR, orgány krizového řízení obcí a krajů a organizačních složek státu, složky IZS

Příjemci: obce, které zřizují jednotky požární ochrany (§ 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně) – jednotky sboru dobrovolných hasičů kategorie II a III (podle přílohy zákona o požární ochraně). Na území MAS Sokolovsko patří do kategorie JPO II sbor dobrovolných hasičů v obci Březová, Horní Slavkov, Chodov a Kynšperk nad Ohří. Do kategorie JPO II pak sbor dobrovolných hasičů v obci Bukovany, Habartov, Krajková a Loket.

Specifická kritéria přijatelnosti: jednotky sboru dobrovolných hasičů kategorie II a III (podle přílohy zákona o požární ochraně) doloží souhlasné stanovisko Hasičského záchranného sboru ČR.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Tab. č. 90: Monitorovací indikátory výsledku

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
5 75 20	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS	Počet exponovaných území	108	2014	48	Žadatel/příjemce uvede hodnoty z projektu (+ŘO vykáže hodnotu za celou ČR)	ŘO - ročně

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 91: Monitorovací indikátory výstupu

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Cílová hodnota	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv	Orientační náklady na jednotku
5 70 01	Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS	set	3	Žadatel/příjemce	průběžně	Cca 1,9 mil Kč za jeden set
5 75 01	Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS	objekt	1	Žadatel/příjemce	průběžně	1) cca 42 mil Kč za zvolnění či vybudování jednoho objektu 2) cca 27 mil. Kč za jedno vzdělávací či výcvikové pracoviště

Pozn.: Měrnou jednotkou je "set", který se bude prioritně vykazovat jako jeden celek, ač se může skládat z více logicky navazujících kusů/věcí. Může se jednat i o jednorázový set. Měrnou jednotkou "objekt" se rozumí budova či komplex více budov souvisejících prostor (vnitřní i vnější)

Zdroj: vlastní data

SC 2.1 IROP Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi

Typy projektů:

V rámci deinstitucionalizace sociálních služeb za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce: *výstavba, zřizování a rekonstrukce stávajících zařízení pro poskytování komunitní péče (jedná se i o pobytová zařízení), dále nákup domu či bytu, jeho úprava a vybavení podle potřeb uživatelů pro zajištění sociální inkluze osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením. Součástí projektu může být i rozšíření či zřízení sociálně terapeutické dílny.*

V rámci infrastruktury pro dostupnost a rozvoj sociální služby: *nákup objektů, zařízení a vybavení a stavební úpravy, obnova a zkvalitnění materiálně-technické základny stávajících služeb sociální práce, vybudování zázemí pro terénní služby a vybavení zařízení, vybavení mobilního týmu pro poskytování zdravotně sociální pomoci ve vyloučených lokalitách, nebo vybudování zázemí pro realizaci fakultativních činností v ambulantní skupinové formě terénních služeb sociální prevence či odborného sociálního poradenství, prostorové oddělení ambulantních služeb od pobytových forem, rekonstrukce a vybavení stávajících prostor nebo výstavba či nákup objektů pro realizaci stávající sociální služby v nevyhovujícím prostoru, vybudování zázemí pro hygienický servis v ambulantních zařízeních, rekonstrukce objektu a jeho adaptace např. na terapeutické dílny nebo zřízení kontaktního centra v nebytových*

prostorách domu. Přestavby azylových domů, které společně obývají různé cílové skupiny, nebo těch, které koncentrují vysoký počet osob. Podpořena může být také rekonstrukce a úprava menšího domu na azylový dům pro rodiče s dětmi.

V rámci podpory rozvoje infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce: *stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení a případné související úpravy venkovního prostranství (zeleně, parková úprava) za účelem vytvoření prostoru pro setkávání členů komunit ohrožených sociálním vyloučením.)*

V rámci sociálního bydlení: *pořízení bytů, bytových domů, nebytových prostor a jejich adaptace pro potřeby sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení.*

Jako doplňková aktivita: *zahrnutí zeleně v okolí budov a na budovách, např. zelené zdi a střechy, aleje, hřiště a parky do realizovaných projektů.*

Hlavní cílové skupiny: osoby sociálně vyloučené, osoby ohrožené sociálním vyloučením, osoby se zdravotním postižením - osoby v bytové nouzi

Příjemci:

a) *pro sociální služby:* nestátní neziskové organizace, organizační složky státu - příspěvkové organizace organizačních složek státu, kraje, organizace zřizované nebo zakládáné kraji, obce, organizace zřizované nebo zakládáné obcemi, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné dobrovolnými svazky obcí, církve, církevní organizace

b) *pro sociální bydlení:* obce, nestátní neziskové organizace, církve, církevní organizace

Specifická kritéria přijatelnosti:

- Projekt je v souladu se Strategií sociálního začleňování 2014-2020 a Národní strategií rozvoje sociálních služeb 2014-2020;
- projekt je v souladu se strategickým plánem sociálního začleňování nebo s komunitním plánem nebo s krajským střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb;
- projekt deinstitutionalizace má transformační plán;
- projekt zaměřený na sociální bydlení je zacílen na osoby v ekonomicky aktivním (produktivním) věku;
- projekt splňuje parametry sociálního bydlení, uvedené v popisu specifického cíle.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Tab. č. 92: Monitorovací indikátory výsledku

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
6 75 10	Kapacita služeb a sociální práce	klienti	1 121 pro ČR	2014	7 270 pro ČR	Žadatel/příjemce (+ ŘO vykáže hodnotu za celou ČR)	ŘO ročně
5 53 20	Průměrný počet osob využívající sociální bydlení	osoby/rok	1388 pro ČR	2014	11 888 pro ČR	Žadatel/příjemce (+ ŘO vykáže hodnotu za celou ČR)	ŘO ročně
5 53 10	Nárůst kapacity sociálních bytů	lůžka	1 686 pro ČR	2013	16 868 pro ČR	Žadatel/příjemce	průběžně

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 93: Monitorovací indikátory výstupu

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Cílová hodnota	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv	Orientační náklady na jednotku
5 54 01	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci	zázemí	5	Žadatel/příjemce	průběžně	nelze určit
5 53 01	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení	bytové jednotky	10	Žadatel/příjemce	průběžně	cca 1,5 mil. Kč/ks v podobě - 1x bytové jednotky
5 51 01	Počet podpořených polyfunkčních komunitních center	zařízení	0	Žadatel/příjemce	průběžně	cca 16,5 mil. Kč/ks v podobě - 1x zařízení
5 54 02	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	služby	10	Žadatel/příjemce	průběžně	x

Zdroj: vlastní data

SC 2.2 IROP Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání

Typy projektů: výstavba, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků: nákup objektů, zařízení, vybavení a stavební úpravy, které vytvoří podmínky pro sociální podnikání.

Hlavní cílové skupiny:

- osoby sociálně vyloučené, osoby ohrožené sociálním vyloučením, osoby se zdravotním postižením

Příjemci:

- osoby samostatně výdělečně činné, malé a střední podniky, obce, kraje, organizace zřizované nebo zakládané kraji, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí, nestátní neziskové organizace, církve, církevní organizace

Specifická kritéria přijatelnosti:

Projekt je v souladu s principy sociálního podnikání:

- sociální prospěch o podnik přispívá k podpoře sociálního začleňování, min. 30 % zaměstnanců z celkového počtu zaměstnanců sociálního podniku musí pocházet z cílových skupin, o vztahy v sociálním podniku směřují k maximálnímu zapojení pracovníků do rozhodování,
- ekonomický prospěch o zisk je používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku,
- environmentální a místní prospěch o uspokojení přednostně místní potřeby a využití
- přednostně místních zdrojů, zohledňuje environmentální aspekty.

Projekt na rozšíření kapacity podniku musí splnit alespoň jednu z následujících aktivit:

- rozšíření nabízených produktů a služeb,
- rozšíření prostorové kapacity podniku,
- zavedení nových technologií výroby,
- zefektivnění procesů v podniku,
- zřízení divize na novém místě nebo v jiném regionu.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Tab. č. 94: Monitorovací indikátory výsledku

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
10411	Míra nezaměstnanosti osob s nejnižším vzděláním	%	28,5 pro ČR	2012	22 pro ČR	statistika	ročně

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 95: Monitorovací indikátory výstupu

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv	Prům. náklady na jednotku
1 04 03	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích se zaměřením na znevýhodněné skupiny	FTE	0	16 (596 ČR)	Žadatel/ příjemce	průběžně	
1 04 00 (CO8)	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích	FTE	0	x (1988 pro ČR)	Žadatel/ příjemce	průběžně	cca 407.400 Kč/ks v podobě - 1x FTE (1x úvazek)
1 00 00 (CO01)	Počet podniků pobírajících podporu	podniky	0	X (383 pro ČR)	Žadatel/ příjemce MS2014+	MS 2014+ průběžně	cca 2,1 mil. Kč/ks v podobě - 1x podnik
1 01 05 (CO05)	Počet nových podniků, které dostávají podporu	podniky	0	4 (320 pro ČR)	Žadatel/ příjemce	průběžně	cca 2,1 mil. Kč/ks v podobě - 1x podnik
1 01 05 (CO02)	Počet podniků pobírajících granty	podniky	0	X (383 pro ČR)	Žadatel/ příjemce MS2014+	MS 2014+ průběžně	cca 2,1 mil. Kč/ks v podobě - 1x podnik

Zdroj: vlastní data

Pozn.: 1 04 03 je interní indikátor, CO02 a CO06 společný indikátor

SC 2.4 IROP Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení

Typy projektů: stavby, stavební úpravy a pořízení vybavení za účelem rozšíření kapacit pro předškolní vzdělávání, výstavba, rekonstrukce a vybavení odborných učeben, laboratoří, dílen a pozemků pro výuku, rekonstrukce a vybavení vzdělávacích zařízení pro výuku cizích jazyků, používání digitálních technologií, finanční gramotnosti aj., podpora sociální inkluze prostřednictvím stavebních úprav budov, učeben, pořízení kompenzačních pomůcek a kompenzačního vybavení pro děti se speciálními výukovými potřebami, úprava budov pro potřeby vzdělávání dospělých v rámci konceptu celoživotního vzdělávání, zřizování komunitních vzdělávacích center např. na školách, v knihovnách apod., dále nákup nábytku, strojů, didaktických pomůcek pro vzdělávací účely, rozvoj vnitřní konektivity škol, připojení vzdělávacích zařízení k internetu, modernizace vzdělávacích zařízení apod., posílení kompetencí pedagogů zvláště v předškolním vzdělávání, síťování MŠ a ZŠ s cílem usnadnění přechodu z předškolního do školního vzdělávání, podpora spolupráce pracovníků MŠ, ZŠ, pedagogicko-psych. poraden, dalších odborníků a rodičů, vzdělávání pedagogů aj.

Hlavní cílové skupiny: děti do 3 let, děti v předškolním vzdělávání, žáci a studenti, osoby sociálně vyloučené a ohrožené sociálním vyloučením, osoby se speciálními vzdělávacími potřebami, pedagogičtí pracovníci, pracovníci a dobrovolníci organizací působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže, dospělí v dalším vzdělávání

Příjemci: vzdělávací instituce, školy a školská zařízení v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání a vyšší odborné školy, NNO, obce a jimi zřizované organizace, zařízení péče o děti do 3 let, další subjekty podílející se na realizaci vzdělávacích aktivit, kraje, organizace zřizované nebo zakládané kraji, církve a církevní organizace, organizace složek státu a jejich příspěvkové organizace.

Specifická kritéria přijatelnosti: budou vybrána specifická kritéria přijatelnosti relevantní pro aktivitu podporované v dané výzvě.

- projekt je v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020
- projekt zajistí fyzickou dostupnost a bezbariérovost vzdělávacích zařízení
- projekt je v souladu s akčním plánem rozvoje vzdělávání

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Tab. č. 96: Monitorovací indikátory výsledku pro opatření 1.2.4.

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
5 00 30	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém	%	5,4	2013	5	Statistika	ročně
5 00 20	Podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení	%	77,3	2013	90,5	Statistika	ročně

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 97: Monitorovací indikátory výstupu pro opatření 1.2.4.

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Fond	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
5 00 01 (CO35)	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzděl. zařízení	Osoby	EFRR	120	Příjemce	Průběžně
5 00 00	Počet podpořených vzdělávacích zařízení	Zařízení	EFRR	2	Příjemce	Průběžně

Zdroj: vlastní data

SC 3.1 IROP Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví

Typy projektů: revitalizace souboru podporovaných památek na území MAS Sokolovsko (Důl Jeroným, Dlouhá Stoka, Chlum Svaté Maří), zajištění vyšší bezpečnosti návštěvníků památek, odstranění přístupových bariér, zvýšení ochrany a zabezpečení památky, restaurování, rekonstrukce stávajících expozic a depozitářů a budování nových, digitalizace památek a mobiliářů, obnova parků a zahrad u souborů památek, modernizace (výstavba sociálního, technického a technologického zázemí).

Hlavní cílové skupiny: návštěvníci, vlastníci památek nebo subjekty s právem hospodaření, místní obyvatelé a podnikatelé

Příjemci: vlastníci památek nebo subjekty s právem hospodaření (dle zápisu v katastru nemovitostí)

Specifická kritéria přijatelnosti: budou vybrána specifická kritéria přijatelnosti relevantní pro aktivity podporované v dané výzvě.

- projekt je v souladu s Integrovanou strategií podpory kultury do roku 2020
- součástí projektu je plán zpřístupnění podpořených souborů památek

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Tab. č. 98: Monitorovací indikátory výsledku pro opatření 1.3.1

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
9 10 10	Počet návštěv kulturních památek a pamět'ových institucí zpřístupněných za vstupné	návštěvy/rok	26 553 793	2013	27 500 000	ŘO	ročně

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 99: Monitorovací indikátory výstupu pro opatření 1.3.1

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Fond	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
9 05 01	Počet revitalizovaných památkových objektů	objekty	EFRR	2	příjemce	průběžně
9 07 03	Počet nově zpřístupněných a zefektivněných podsbírek a fondů	podsbírky a fondy	EFRR	1	příjemce	průběžně
9 10 05 (CO09)	Zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních a přírodních památek a atrakcí	návštěvy /rok	EFRR	x	příjemce	průběžně

Zdroj: vlastní data

SC 3.3 IROP Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje

Typy projektů: pořízení územních plánů, pořízení regulačních plánů (nenahrazující územní rozhodnutí), pořízení územních studií zaměřené na veřejnou technickou infrastrukturu, na veřejnou dopravní infrastrukturu, na veřejná prostranství, na řešení krajiny.

Hlavní cílové skupiny: veřejná správa, občané, podnikatelé, subjekty ochrany přírody, obce, kraje.

Příjemci: ORP.

Specifická kritéria přijatelnosti:

1. Územní studie, zaměřené **na veřejnou infrastrukturu**, musí splňovat alespoň jedno z následujících kritérií:

- územní studie ORP je zpracovaná na akci veřejné technické infrastruktury ve vazbě na TEN-E nebo na záměry vyplývající z PÚR na území správního obvodu ORP
- územní studie ORP je zpracovaná na akci veřejné dopravní infrastruktury ve vazbě na TEN-E nebo na záměry vyplývající z PÚR na území správního obvodu ORP
- územní studie ORP je zpracovaná na veřejná prostranství, v souladu s územními plány pro vybrané území správního obvodu ORP

2. Územní studie zaměřené **na řešení krajiny**, musí splňovat následující kritérium:

- územní studie řeší krajinu podrobně ve všech souvislostech ve vazbě na zelenou infrastrukturu, Adaptační strategii EU, protipovodňovou ochranu a Evropskou úmluvu o krajině na území správního obvodu ORP

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Tab. č. 100: Monitorovací indikátory výsledku

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
9 02 10	Plocha území pokrytá územním plánem, regulačním plánem a územní studií	km ²	26 793	2014	59 000	ŘO	ročně

Zdroj: vlastní data

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Fond	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
9 02 00	Počet územních plánů, regulačních plánů a územních studií	dokumenty	EFRR	5	příjemce	průběžně

Zdroj: vlastní data

3.9.1.3 Principy pro určení preferenčních kritérií

- tvorba nových pracovních míst
- uplatňování inovačních přístupů (např. místní zdroje, nové technologie apod.)
- partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru
- dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS
- kvalita zpracování projektu (vč. místní potřeby) a rozpočtu, přiměřenost rozpočtu
- velikost rozpočtu (velikost požadované dotace) - 2 mil. Kč
- dosud nepodpořený žadatel v rámci CLLD
- součástí realizační fáze projektu (i jako neuznatelný náklad) je propagace MAS a
- metody CLLD
- projekt byl připraven za použití komunitních metod plánování (mimo PRV)
- návaznost projektu na již realizované projekty či záměry jiných subjektů

3.9.2 Programový rámec Operačního programu zaměstnanost

Komunitně vedený místní rozvoj v rámci Operačního programu Zaměstnanost (dále jen OP Z) může být realizován v investiční prioritě 2.3, specifickém cíli 2.3.1 „Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech“.

V rámci zpracovávání SCLLD byly na území MAS Sokolovsko identifikovány problematiky sociálního začleňování a nezaměstnanosti jako jedny z hlavních oblastí, na jejichž řešení je třeba se zaměřit. Téma vzdělávání a zaměstnanosti patří mezi klíčové oblasti rozvoje území MAS Sokolovsko. V integrované SWOT analýze se v souvislosti s Programovým rámcem OP Z jedná především o body odrážející slabé stránky a ohrožení, ale i příležitosti, například:

- W9 - vysoká nezaměstnanost
- W12 – nesoulad mezi kompetencemi pracovníků a požadavky zaměstnavatelů zejména v technických oborech
- W14 – nízká míra podnikatelské činnosti
- W15 – vysoký počet osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením
- O12 – zprostředkování komunikace mezi školstvím a zaměstnavateli v oblasti odborných kompetencí absolventů
- O16 – rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro zahájení podnikání
- O18 – podpora sociálního podnikání
- T1 – pokračující nedostatek pracovních příležitostí na venkově – migrace do měst
- T3 – prohlubování soc. vyloučených osob a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit
- T10 – pokračující vysoká nezaměstnanost mladých lidí
- T11 – útlum velkých zaměstnavatelů v souvislosti s ukončením těžby – zejména SUAS a další

Nejedná se pouze o tyto výše uvedené body, je zde přímá souvislost i s dalšími identifikovanými body SWOT analýzy, např. nesoulad mezi kvalitou a typem vzdělání a potřebami trhu práce, nízká jazyková vybavenost obyvatel, tzv. odliv mozků z území, negativní příklad nevhodného společenského chování rodičů pro děti, nepřipravenost na rozvoj vědy a výzkumu, rozšiřování sociálně vyloučených lokalit, špatná dostupnost sociálních služeb apod. Tyto oblasti také souvisí s aktivitami zaměřenými OP Z a je zde také návaznost na aktivity OP VVV, IROP a v zemědělské činnosti také v rámci PRV.

3.9.2.1 Opatření pro naplňování konkrétních cílů

Pro aktivity realizované v OP Z v rámci CLLD jsou odpovídající části strategického cíle č. 1 Posílení vzdělávání, zaměstnanosti a sociální koheze a strategického cíle č. 2 Rozvoj občanské společnosti.

- Priorita č. 1 – Posílení vzdělávání, zaměstnanosti a sociální koheze
 - 1.1 – Podpora vzdělávání a výzkumu
 - 1.1.1 – Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti
 - 1.1.1.1 – Podpora zaměstnanosti – *odpovídá zaměření Prioritní osy 1 OP Z (investiční priorita 1.1)*
 - 1.2 – Podpora regionálních pracovních míst pro zvýšení zaměstnanosti
 - 1.2.1 – Podpora a rozvoj sociálního podnikání
 - 1.2.1.1 – Sociální podnikání – *odpovídá zaměření Prioritní osy 2 OP Z (investiční priorita 2.1, specifický cíl 2.1.2)*
 - 1.3 – Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny
 - 1.3.1 – Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního
 - 1.3.1.1 – Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení – *odpovídá zaměření Prioritní osy 2 OP Z (investiční priorita 2.1, specifický cíl 2.1.1)*
- Priorita č. 2 - Rozvoj občanské společnosti
 - 2.1 Zkvalitnění života v obcích
 - 2.1.3 Podpora prorodinných opatření
 - 2.1.3.1 – Podpora prorodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – *odpovídá zaměření Prioritní osy 1 OP Z (investiční priorita 1.2)*

Realizace SCLLD si nemůže klást vysoké cíle v oblasti podpory zaměstnanosti za území. Politika zaměstnanosti a sociálního začleňování je složitá široká oblast, kde působí více vlivů a jejímž řešením se na daném území zabývá více aktérů. Pro úspěch v této oblasti je nutná **spolupráce všech klíčových aktérů na území**, kteří jsou aktivní v realizaci projektů z OP Z, ale i v jiných činnostech, ať již v rámci integrovaného přístupu v jiných operačních programech nebo v nedotované činnosti. Jednu z největších rolí hraje Ministerstvo práce a

sociálních věcí, jím řízení instituce (Úřad práce) a lokální konzultanti v oblasti sociálního podnikání. Dále v místech, kde se nacházejí SVL, je klíčovým hráčem spolupracujícím s konkrétními obcemi Agentura pro sociální začleňování. Lze opomenout ani aktivity samotných měst a obcí, dobrovolných svazků obcí, nevládních neziskových organizací. Dále také poradenské a vzdělávací instituce, Krajskou hospodářskou komoru, další sociální partnery a samotné zaměstnavatele (podniky různých velikostí a různé vlastnické a organizační struktury). MAS Sokolovsko v rámci své dosavadní činnosti a při přípravě SCLLD spolupracuje a komunikuje s klíčovými aktéry v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování na území. Pro dosažení konkrétních cílů v této oblasti je nutná spolupráce.

Cíle stanovené SCLLD v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování jsou v souladu s národními cíli v této oblasti:

- Přispět ke snížení míry nezaměstnanosti na území MAS Sokolovsko s přiblížením se k celorepublikovému průměru míry nezaměstnanosti, se zacílením na osoby nejvíce ohrožené na trhu práce (mladí, staří, ženy, osoby s nízkou nebo nevyhovující kvalifikací, osoby se znevýhodněním). Velké ohrožení splnění tohoto cíle představují změny na trhu práce na území MAS Sokolovsko související především s útlumem těžby a zpracování hnědého uhlí.
- Přispět ke snížení počtu osob sociálně vyloučených nebo ohrožených sociálním vyloučením (v souladu s národním cílem alespoň na úroveň roku 2008, s úsilím o dosažení lepšího výsledku).

Cíle odpovídají celkovým cílům SCLLD MAS Sokolovsko. Jsou v souladu s vizí a klíčovými oblastmi rozvoje (především oblastí vzdělávání a zaměstnanosti).

3.9.2.2 Koordinovaný přístup k sociálnímu začleňování

Obce, na jejichž území se nacházejí sociálně vyloučené lokality, mají možnost zapojit se do koordinovaného přístupu v rámci Lokálního partnerství, který je koordinován Agenturou pro sociální začleňování (ASZ). Z obcí na území MAS Sokolovsko je tento přístup realizován ve městě Chodov. Dále v současné době probíhají jednání mezi ASZ a městem Kraslice. Ve městě Nové Sedlo bude působení ASZ ukončena na konci roku 2015.

Pro město Chodov byl zpracován dokument „Strategický plán sociálního začleňování Chodova na období 2015 – 2018“. Lokální partnerství Chodov vzniklo na jednání dne

11. 9. 2014. V rámci Lokálního partnerství v Chodově jsou naplánovány projekty z OPZ, OPVVV a IROP do těchto oblastí:

- Zaměstnanost:
 - rozšíření pracovních příležitostí pro nízkokvalifikované a jinak znevýhodněné na trhu práce
 - vybavit dlouhodobě nezaměstnané a jinak znevýhodněné osoby kompetencemi potřebnými pro uplatnění na trhu práce
- Bezpečnost a sociálně patologické jevy:
 - snižovat dostupnost a riziko návykových látek
 - snižování rizik pro vznik závislosti na hazardním hraní
- Bydlení:
 - snižování dluhů nejen na nájemném a službách, jako prevence ztráty bydlení
 - zamezit vandalismu bytového fondu a okolí
 - zajistit osobám v životní krizi přístup ke krizovému bydlení
- Vzdělávání, sociální služby a volný čas:
 - potřeba cílené práce s rodiči a dětmi předškolního věku
 - zvýšit motivaci dětí a rodičů ke vzdělanosti
 - zvýšit motivaci ke smysluplnému trávení volného času
 - nabízet komplexní nabídku sociálních služeb podporující sociální začleňování
 -

Pro místní aktéry připravující projekty do OPZ platí, že na území města Chodova nelze realizovat v rámci CLLD MAS Sokolovsko projekty se stejným obsahem, jaký je definován v dokumentu „Strategický plán sociálního začleňování Chodova na období 2015 – 2018“ a bude realizován prostřednictvím koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám. Tato podmínka bude upřesněna pro jednotlivé výzvy MAS Sokolovsko v rámci CLLD.

3.9.2.3 Definice opatření CLLD v programovém rámci OP Z

Pro naplnění SCLLD v rámci programového rámce OP Z jsou definovány aktivity, které vycházejí společně z priority č. 1 (Posílení vzdělávání, zaměstnanosti a sociální koheze) SCLLD, priority č. 2 (Rozvoj občanské společnosti) SCLLD, jejich relevantních strategických cílů, specifických cílů a opatření. Zaměření aktivit je v souladu s aktivitami definovanými v OP Z pro komunitně vedený místní rozvoj.

Strategický cíl 1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu

Specifický cíl 1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti

Opatření 1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti

A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ:

Toto opatření je v souladu se specifickým cílem 2.3.1 OPZ. Je směřováno tak, aby aktivity přispívaly k obecnému cíli aktivní politiky zaměstnanosti OPZ, tedy ke zvýšení obecné míry zaměstnanosti osob 20 – 64 let.

Jak je popsáno v analytické části tohoto dokumentu, na území MAS Sokolovsko je velká nezaměstnanost a je zde hrozba jejího dalšího nárůstu v souvislosti se změnami v ekonomice (např. postupný útlum činnosti největšího místního zaměstnavatele). Problémem je také nezaměstnanost mládeže, kdy je patrný značný kompetencemi, kterými jsou vybaveni absolventi škol vstupující na trh práce, a požadavky zaměstnavatelů. Pokud absolvent školy nenalezne vhodné uplatnění na trhu práce a je delší dobu nezaměstnaným, nezíská pracovní návyky, ztrácí odbornost získanou vzděláním a stává se obtížně zaměstnatelným. V neposlední řadě je na území zjištěn nesoulad mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce, který se týká nejen absolventů, ale i dalších věkových skupin, především v technických oborech. Ohroženou skupinou na Sokolovsku jsou také starší pracovníci, především úzké specializace mnohdy nekompatibilní s požadavky současného trhu práce. Vzhledem ke vzdělanostní struktuře obyvatel je na území velké zastoupení nízkokvalifikovaných nebo nekvalifikovaných osob, které jsou také ohrožené na trhu práce.

Toto opatření odpovídá ve strategické části SCLLD opatření 1.1.1.1 – Podpora zaměstnanosti.

B) Popis cíle opatření:

Cílem opatření jej přispět ke zvýšení zaměstnanosti na území MAS Sokolovsko.

C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy:

Dále uvedené aktivity projektů v oblasti zaměstnanosti je třeba v projektech kombinovat do smysluplného provázaného celku. Cílem je zvýšení zaměstnanosti, tedy nelze účastníky projektu pouze proškolit bez přímé vazby na získání zaměstnání (nebo zahájení SVČ). Výše uvedené aktivity je možno vhodně doplnit dle konkrétního projektu s přihlédnutím k aktuálně platným pravidlům OPZ.

D) Prioritizace navrhovaných podopatření:

Toto opatření je plánováno realizovat jako prioritu programového rámce OPZ a) opatření financové z alokované částky.

Na opatření je v rámci CLLD MAS Sokolovsko alokováno 6 mil. Kč z 23,45 mil. Kč. Dle zásobníku projektů zjištěných komunitním projednáváním je na území poptávka realizovat potřebné projekty za min. 9 mil. Kč. Opatření je plánováno realizovat z alokované částky do plánované výše tak, aby nedošlo k překročení celkové alokace. Vzhledem k zjištěnému zájmu v území by při navýšení celkové alokace byl prostor pro navýšení dílčí alokace tohoto opatření.

E) Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán:

Tab. č. 101: Časový harmonogram pro oblast zaměstnanosti

Rok	Alokace na výzvu vyhlášenou v daném roce (mil. Kč)
2016	0
2017	3
2018	0
2019	3
2020	0
2021	0
celkem	6

Zdroj: Vlastní data

F) Popis možných zaměření projektů:

Možné aktivity projektů v oblasti zaměstnanosti (musí být vzájemně provázané do komplexního celku):

- zvyšování uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce
- bilanční a pracovní diagnostika, ergo diagnostika

- rekvalifikace a další profesní vzdělávání (příjemce podpory se musí řídit zákonem č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti a projektové záměry předem konzultovat s příslušným kontaktním pracovištěm ÚP ČR)
- zprostředkování zaměstnání (podmínkou je povolení ke zprostředkování, které vydává ÚP ČR v souladu se zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti – vlastní povolení žadatele nebo nákup služby od agentury práce)
- podpora spolupráce lokálních partnerů na trhu práce (nemělo by se zejména časově překrývat s burzou práce realizovanou ÚP ČR, předem konzultovat s příslušnými vybranými kontaktními pracovišti ÚP ČR)
- podpora vytváření nových pracovních míst
- podpora umístění na uvolněná pracovní místa
- podpora flexibilních forem zaměstnání
- přístupné zaměstnávání (nutná návaznost na aktivity vybraných kontaktních pracovišť ÚP ČR, se kterými je nutné jednotlivé projektové záměry předem konzultovat)
- podpora zahájení podnikatelské činnosti
- doprovodná opatření
- realizace nových či inovativních nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti

G) Podporované cílové skupiny:

- uchazeči o zaměstnání (osoby zařazené ÚP ČR do evidence uchazečů o zaměstnání)
- zájemci o zaměstnání (osoby zařazené ÚP ČR do evidence zájemců o zaměstnání)
- neaktivní osoby – osoby v produktivním věku, které nejsou ani zaměstnané (zaměstnáním se rozumí i výkon samostatně výdělečné činnosti) ani nezaměstnané (tj. evidované ÚP ČR jako uchazeč o zaměstnání)
- osoby se zdravotním postižením
- osoby s kumulací hendikepů na trhu práce (tj. splňující alespoň dvě z níže uvedených charakteristik: uchazeči o zaměstnání vedení v evidenci déle než 5 měsíců, osoby mladší 25 let, osoby ve věku nad 54 let, osoby s nízkou úrovní kvalifikace (stupeň ISCED 0 – 2), osoby pečující o dítě mladší 15 let či o osobu blízkou, osoby z národnostních menšin či osoby z jiného sociokulturního prostředí)
- osoby jinak znevýhodněné – azylanté a imigranti, osoby vyrůstající bez rodin do 26 let věku, osoby před propuštěním z VTOS a propuštěné z VTOS, osoby závislé)

- osoby vracející se na trhu práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené (tj. nevykonávaly zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost po dobu mateřské/rodičovské dovolené a v řádu měsíců u nich očekává návrat na trh práce)
- osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené

H) Typy příjemců podpory:

Příjemci (seznam příjemců může být rozšířen nebo zúžen dle relevantních pokynů OPZ):

- nestátní neziskové organizace
- obce
- dobrovolné svazky obcí
- vzdělávací a poradenské instituce
- obchodní korporace, OSVČ, profesní a podnikatelská sdružení
- a další relevantní subjekty dle pokynů OPZ

I) Absorpční kapacita MAS Sokolovsko:

V rámci komunitního projednávání přípravy SCLLD MAS Sokolovsko a programového rámce OPZ a komunikace s místními aktéry bylo zjištěno, že na území MAS Sokolovsko je žádoucí realizovat projekty na podporu zaměstnanosti osob znevýhodněných na trhu práce.

Tab. č. 102: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti zaměstnanosti v CLLD

Žadatel	Název projektu - OPZ zaměstnanost	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
ept connector s.r.o.	Juniorský program	4 080 000	2016	2018
Krajská hospodářská komora Karlovarského kraje	Podpora zaměstnanosti znevýhodněných osob	5 000 000	2017	2018
Celkem		9 080 000		

Zdroj: vlastní data

J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ:

V oblasti udržitelného rozvoje nemá opatření vzhledem ke svému zaměření negativní vliv.

V oblastech rovných příležitostí a nediskriminace jde o pozitivní vliv. Aktivit projektů se mohou účastnit všechny osoby splňující podmínky pro cílové skupiny bez ohledu na dalších charakteristiky konkrétních osob. Podpora zaměstnanosti přispěje k uplatnění osob z cílových skupin na trhu práce a tím ke snižování diskriminace a podpoře rovných příležitostí na trhu práce.

K) Principy pro určení preferenčních kritérií:

- tvorba nových pracovních míst
- uplatňování inovačních přístupů (např. místní zdroje, nové technologie apod.)
- partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru
- dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS
- kvalita zpracování projektu (vč. místní potřeby) a rozpočtu, přiměřenost rozpočtu
- velikost rozpočtu (velikost požadované dotace) - 2 mil. Kč
- dosud nepodpořený žadatel v rámci CLLD
- součástí realizační fáze projektu (i jako neuznatelný náklad) je propagace MAS a metody CLLD
- projekt byl připraven za použití komunitních metod plánování (mimo PRV)
- návaznost projektu na již realizované projekty či záměry jiných subjektů

V rámci oblasti zaměstnanosti předpokládáme důraz na zvyšování kompetencí účastníků z cílových skupin projektů za účelem zlepšení jejich postavení na trhu práce. Cílem je připravit účastníky na měnící se trh práce na Sokolovsku, vybavit je potřebnými kompetencemi k pokud možno dlouhodobému umístění na trhu práce. Pro účastníky z řad cílových skupin je neefektivní a demotivující jen krátkodobé zaměstnání pouze po dobu trvání projektu, např. po dobu čerpání mzdových příspěvků na dotované pracovní místo. Důraz je kladen také na spolupráci místních aktérů na trhu práce.

L) Analýza rizik:

Kromě obecných rizik uvedených v povinné příloze č. 4 SCLLD byla pro toto opatření identifikována dále uvedená specifická rizika.

- a) Finanční rizika jsou spojená s otázkou zajištění dostatečných finančních zdrojů pro realizaci projektů v případě zdržení plateb kvůli připomínkování monitorovacích zpráv ze strany ŘO. Vzhledem ke zkušenosti (příp. velikosti) potenciálních žadatelů považujeme toto riziko za nepravděpodobné. V případě dalších méně zkušených žadatelů, kteří nejsou nyní zahrnuti ve zjištěné absorpční kapacitě, je toto riziko významné.
- b) Organizační rizika mohou souviset se špatně nastaveným harmonogramem realizace projektu. Toto riziko je opět nepravděpodobné u zkušených žadatelů, významné může být u méně zkušených žadatelů.

- c) Právní rizika se mohou týkat nastavení smluv s dodavateli, dohod s účastníky projektů, pracovních smluv realizačního týmu apod. Vzhledem k existenci vzorů těchto dokumentů považujeme toto riziko za nepravděpodobná. Rizika jsou spojena také s výběrovými řízeními, ve kterých může dojít k chybovosti. Toto riziko považujeme vzhledem ke svému dopadu za významné. Rizika mohou vyplývat také ze špatného výběru dodavatelů projektu (např. agentura práce). Významnost tohoto rizika záleží na vazbě dodavatele na realizaci klíčových aktivit a naplnění monitorovacích indikátorů. V případě, že se jedná např. o dodavatele rekvalifikačního kurzu nebo zprostředkování zaměstnání, je riziko výběru nekvalitního dodavatele významné.
- d) Věcná rizika souvisejí především s otázkou naplnění závazných hodnot monitorovacích indikátorů a cílů jednotlivých projektů. V případě zaměstnanosti vnímáme toto riziko jako významné, neboť i přes pečlivý výběr účastníků projektů může během realizace dojít k problémům s naplněním především výsledkových indikátorů.

Eliminace těchto rizik spočívá především v dostatečné komunikaci mezi projektovým manažerem MAS Sokolovsko a potenciálními žadateli a příjemci. Žadatelům budou poskytnuta ze strany MAS Sokolovsko školení k jednotlivým výzvám, žadatelé budou mít možnost konzultovat připravované projekty, takto konzultace bude žadatelům doporučována. Příjemcům budou poskytnuty konzultace a školení v souvislosti se správností monitorovacích zpráv a realizací projektů. U projektů v oblasti zaměstnanosti jsou věcná a organizační rizika eliminována také konzultacemi s Úřadem práce při přípravě projektů, projekty vybrané k realizaci tak nebudou vystaveny riziku nezajištění cílové skupiny díky souběžným projektům Úřadu práce v aktivní politice zaměstnanosti.

Vzhledem k nejasnostem ohledně oprávněnosti žadatelů v tomto opatření spatřujeme také riziko v čerpání alokace, pokud by ze strany ŘO došlo k omezení typů oprávněných žadatelů.

M) Monitorovací indikátory pro zaměstnanost

Dále uvádíme monitorovací indikátory výsledku a výstupu pro zaměstnanost. Z celkového počtu monitorovacích indikátorů byly pro CLLD MAS Sokolovsko vybrány ty, u kterých je uvedena cílová hodnota pro území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 103: Monitorovací indikátory výsledku pro zaměstnanost

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota v ČR	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
CR03 (62600)	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	účastníci	5 309	2016	5 345	40
CR04 (62700)	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti včetně OSVČ	účastníci	2 936	2016	3 519	20
CR05 (62800)	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	účastníci	1 499	2016	7 378	X
CR06 (62900)	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	účastníci	1 933	2016	4 930	X
CR 08 (63100)	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní měsíců po ukončení své účasti	účastníci	333	2016	1 623	X
CR09 (63200)	Znevýhodnění účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti včetně OSVČ	účastníci	730	2016	2 465	X

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 104: Monitorovací indikátory výstupu pro zaměstnanost

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko	Zdroj údajů
CESF0 (60000)	Celkový počet účastníků	účastníci	22 279	50	příjemce
CO20 (62000)	Počet projektů, které zcela nebo z části provádějí sociální partneři nebo nevládní organizace	projekty	88	X	příjemce

Zdroj: vlastní data

Žadatel je povinen řídit se při přípravě projektu pokyny platnými v rámci OPZ. Během celé realizace projektu je nutno řídit se platnými podmínkami v rámci OPZ.

Projektové záměry v oblasti zaměstnanosti, které se týkají rekvalifikací, dalšího profesního vzdělávání, burzy práce, prostupného zaměstnávání apod., je třeba **dopředu konzultovat s kontaktním pracovištěm ÚP.**

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

MAS Sokolovsko doporučuje velikost projektu do 2 mil. Kč, což je v souladu s principy preferenčních kritérií.

Strategický cíl 1.2 Podpora regionálních pracovních míst pro zvýšení zaměstnanosti

Specifický cíl 1.2.1 Podpora a rozvoj sociálního podnikání

Opatření 1.2.1.1: Sociální podnikání

A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ:

Opatření je v souladu se specifickým cílem 2.3.1 OPZ tak, aby aktivity přispívaly ke snížení nezaměstnanosti a k sociálnímu začleňování osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohroženým a dalším potřebným osobám z řad cílových skupin pro oblast sociálního podnikání.

Toto opatření odpovídání ve strategické části SCLLD opatření 1.2.1.1 Sociální podnikání.

B) Popis cíle opatření:

Cílem je boj s chudobou a sociální začleňování cílových skupin prostřednictvím sociálního podnikání.

C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy:

Na aktivity v oblasti sociálních podniků navazuje IROP SC 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání.

D) Prioritizace navrhovaných opatření:

Toto opatření je plánováno realizovat jako prioritu programového rámce OPZ a) opatření financovaná z alokované částky.

Na opatření je v rámci CLLD MAS Sokolovsko alokováno 7 mil. Kč z 23,45 mil. Kč. Dle zásobníku projektů zjištěných komunitním projednáváním je na území poptávka realizovat potřebné projekty za více než 15 mil. Kč. Opatření je plánováno realizovat z alokované částky do plánované výše tak, aby nedošlo k překročení celkové alokace. Vzhledem k zjištěnému zájmu v území by při navýšení celkové alokace byl prostor pro navýšení dílčí alokace tohoto opatření.

E) Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán:

Tab. č. 105: Časový harmonogram pro oblast sociálního podnikání

Rok	Alokace na výzvu vyhlášenou v daném roce (mil. Kč)
2016	3
2017	0
2018	3,2
2019	0
2020	0
2021	0,8
celkem	7

Zdroj: Vlastní data

F) Popis možných zaměření projektů:

A) Vznik a rozvoj (rozšíření kapacity) nových podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání – integrační sociální podnik

Příjemce musí naplňovat současně tyto principy a charakteristiky sociálního podnikání:

Veřejně prospěšný cíl: zaměstnávání a soc. začleňování osob znevýhodněných na trhu práce.

Sociální prospěch:

- zaměstnávání a sociální začleňování osob ze znevýhodněných skupin, min. podíl zaměstnanců ze znevýhodněných skupin činí 30 %
- účast zaměstnanců a členů na směřování podniku
- důraz na rozvoj pracovních kompetencí znevýhodněných zaměstnanců

Ekonomický prospěch:

- případný zisk v min. výši 51 % používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění jeho veřejně prospěšných cílů
- nezávislost (autonomie) v manažerském rozhodování a řízení na externích zakladatelích nebo zřizovateli
- alespoň 50% podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb na celkových výnosech

Environmentální prospěch: zohledňování environmentálních aspektů výroby i spotřeby.

Místní prospěch:

- přednostní uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky
- využívání přednostně místních zdrojů
- spolupráce sociálního podniku s místními aktéry

B) Vznik a rozvoj (rozšíření kapacity podniku) nových podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání – environmentální sociální podnik

Bude upřesněno podle pokynů OPZ.

Souhrnné informace k sociálním podnikům 3A a 3B:

Doporučené aktivity projektů:

- vytvoření a zachování pracovních míst pro cílové skupiny
- vzdělávání zaměstnanců z cílových skupin a vzdělávání ostatních zaměstnanců sociálního podniku financovaných z přímých nákladů projektu
- marketing sociálního podniku
- provozování sociálního podnikání

Nelze hradit:

- poskytování sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb.
- zemědělská prvovýroba

G) Podporované cílové skupiny:

Cílové skupiny sociálního podnikání A – integrační sociální podnik:

- osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením
- osoby dlouh. nezaměstnané (uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP déle než 1 rok)
- osoby opakovaně nezaměstnané (uchazeči o zaměstnání, jejichž doba evidence na ÚP ČR dosáhla v posledních 2 letech souborné délky 12 měsíců)
- osoby se zdravotním postižením (viz par. 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti)
- osoby v nebo po výkonu trestu (osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody, a to do 12 měsíců po opuštění výkonu trestu)
- osoby opouštějící institucionální zařízení (zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, a to do 12 měsíců od opuštění zařízení)

V případě environmentálního sociálního podniku bude cílová skupina definována.

H) Typy příjemců podpory:

Příjemci: sociální podniky. V případě sociálního podnikání nejsou oprávněnými žadateli NNO. Je-li jedním ze zřizovatelů obec, její celkový vlastnický podíl v podniku musí být menší než 50 %. Je-li zřizovatelem více obcí, vlastnický podíl každé z těchto obcí musí být menší než 50 %.

I) Absorpční kapacita MAS Sokolovsko:

V rámci komunitního projednávání přípravy SCLLD MAS Sokolovsko a programového rámce OPZ a komunikace s místními aktéry bylo zjištěno, že na území MAS Sokolovsko byl zjištěn zájem ze strany potenciálních žadatelů realizovat projekty v oblasti sociálního podnikání. Na území MAS Sokolovsko dosud úspěšně fungoval sociální podnik Srdce a čin, o.p.s. Vzhledem k podmínkám OPZ je nutno, aby žadatelé zakládali nové sociální podniky formou obchodní společnosti, protože není možno podpořit sociální podnik ve formě NNO.

Tab. č. 106: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti sociálního podnikání v CLLD

Žadatel	Název projektu - OPZ zaměstnanost	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
ŠATES s.r.o.	Než ležet na bidle, to raději držet vidle	2 500 000	2017	2018
Ourotener	Recyklace elektronických zařízení formou sociálního podnikání	3 969 000	2016	2018
nové s.r.o.	Stavební firma	2 125 000	2018	2020
SPAM	Tradiční řemeslná výroba	3 145 000	2017	2020
Hartenberg s.r.o.	Sociálně vyloučení při regeneraci kulturního a přírodního dědictví	3 600 000	2016	2018
Celkem		15 339 000		

Zdroj: vlastní data

J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ:

Vliv na téma udržitelného rozvoje je pozitivní, neboť se jedná o naplnění jednoho z principů sociálního podnikání, tj. naplňování environmentálního prospěchu.

V oblastech rovných příležitostí a nediskriminace jde o pozitivní vliv. Aktivit projektů se mohou účastnit všechny osoby splňující podmínky pro cílové skupiny bez ohledu na dalších charakteristiky konkrétních osob. Podpora sociálního začleňování prostřednictvím sociálního podnikání přispěje k uplatnění osob z cílových skupin ve společnosti a dále k plynulému přechodu na volný trh práce a tím ke snižování diskriminace a podpoře rovných příležitostí.

K) Principy pro určení preferenčních kritérií:

- tvorba nových pracovních míst
- uplatňování inovačních přístupů (např. místní zdroje, nové technologie apod.)
- partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru
- dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS
- kvalita zpracování projektu (vč. místní potřeby) a rozpočtu, přiměřenost rozpočtu
- velikost rozpočtu (velikost požadované dotace) - 2 mil. Kč
- dosud nepodpořený žadatel v rámci CLLD
- součástí realizační fáze projektu (i jako neuznatelný náklad) je propagace MAS a metody CLLD
- projekt byl připraven za použití komunitních metod plánování (mimo PRV)
- návaznost projektu na již realizované projekty či záměry jiných subjektů

V rámci oblasti sociálního podnikání budou preferovány aktivity projektů vedoucích k trvalému zlepšení postavení cílových skupin na trhu práce. Je kladen důraz na udržitelnost, sociální podnik má být schopný existence i po skončení financování z OPZ. Jedná se o naplnění základních principů sociálního podnikání.

L) Analýza rizik:

Kromě obecných rizik uvedených v příloze byla pro toto opatření identifikována dále uvedená specifická rizika.

- a) Finanční rizika jsou spojená s otázkou zajištění dostatečných finančních zdrojů pro realizaci projektů v případě zdržení plateb kvůli připomínkování monitorovacích zpráv ze strany ŘO. Toto riziko považujeme za významné, neboť u nově vzniklých sociálních podniků dojde k problémům s cash flow. Další finanční rizika jsou spojena s nekvalitním podnikatelským plánem pro realizaci sociálního podnikání. I přes povinnou konzultaci během přípravy projektového záměru a povinnost odevzdání podnikatelského záměru v žádosti o dotaci, považujeme vzhledem k novosti sociálního podnikání toto za významné riziko. Další riziko může být spojeno se špatným účtováním projektu, např. s nedodržením oddělené analytické účetní evidence. Toto riziko považujeme za významné v případě nezkušených příjemců.
- b) Organizační rizika mohou souviset se špatně nastaveným harmonogramem realizace projektu. Toto riziko je opět nepravděpodobné u zkušených žadatelů, významné může být u méně zkušených žadatelů. V případě sociálního podnikání mohou být

organizační rizika spojena také se špatným řízením sociálního podniku, nevhodným výběrem osobnosti manažera sociálního podniku, zvolenou špatnou metodou vedení lidí vzhledem ke specifickým cílové skupiny. Tato rizika považujeme za nepravděpodobná, neboť již při výběru projektů určených k realizaci bude dbáno na splnění principů sociálního podnikání.

- c) Právní rizika se mohou týkat nastavení smluv s dodavateli, dohod s účastníky projektů, pracovních smluv realizačního týmu apod. Vzhledem k existenci vzorů těchto dokumentů považujeme toto riziko za nepravděpodobná. Rizika jsou spojena také s výběrovými řízeními, ve kterých může dojít k chybovosti. Toto riziko považujeme vzhledem ke svému dopadu za významné. Tato rizika považujeme v případě výběrových řízení za významná, v ostatních případech za nepravděpodobná.
- d) Věcná rizika souvisejí především s otázkou naplnění závazných hodnot monitorovacích indikátorů a cílů jednotlivých projektů. V případě sociálního podnikání vnímáme toto riziko jako významné. Sociální podnikání není ještě odzkoušeným modelem realizace projektů. Jsou zde značná rizika spojená s výběrem cílové skupiny a výběrem konkrétních účastníků projektu.

Eliminace těchto rizik spočívá především v dostatečné komunikaci mezi projektovým manažerem MAS Sokolovsko a potenciálními žadateli a příjemci. Žadatelům budou poskytnuta ze strany MAS Sokolovsko školení k jednotlivým výzvám, žadatelé budou mít možnost konzultovat s projektovým manažerem MAS Sokolovsko. V případě sociálního podnikání jsou také povinné konzultace definovány v požadavcích ŘO. Důležitým opatřením k eliminaci rizik je pečlivý výběr projektů určených k realizaci, především s ohledem na naplnění všech principů sociálního podnikání a na kvalitu podnikatelského záměru. Příjemcům budou poskytnuty konzultace a školení v souvislosti se správností monitorovacích zpráv a realizací projektů.

M) Monitorovací indikátory pro sociální podnikání

Dále uvádíme monitorovací indikátory výsledku a výstupu pro sociální podnikání. Z celkového počtu monitorovacích indikátorů byly pro CLLD MAS Sokolovsko vybrány ty, u kterých je uvedena cílová hodnota pro území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 107: Monitorovací indikátory výsledku pro sociální podnikání

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota v ČR	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
CR04 (62700)	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti včetně OSVČ	účastníci	2 936	2016	3 519	X
CR05 (62800)	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	účastníci	1 499	2016	7 378	16
CR06 (62900)	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	účastníci	1 933	2016	4 930	X
CR 08 (63100)	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní měsíců po ukončení své účasti	účastníci	333	2016	1 623	X
CR09 (63200)	Znevýhodnění účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti včetně OSVČ	účastníci	730	2016	2 465	X
67010	Využívání podpořených služeb	osoby	100	2016	4 410	X
67315	Bývalí účastníci projektů v oblasti sociálních služeb, u nichž služba naplnila svůj účel	osoby				X

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 108: Monitorovací indikátory výstupu pro sociální podnikání

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko	Zdroj údajů
CESF0 (60000)	Celkový počet účastníků	účastníci	22 279	20	příjemce
CO22 (62200)	Počet projektů zaměřených na orgány veřejné správy a veřejné služby na celostátní, regionální a místní úrovni	projekty	326	X	příjemce
CO20 (62000)	Počet projektů, které zcela nebo z části provádějí sociální partneři nebo nevládní organizace	projekty	88	X	příjemce
80500	Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	dokumenty	88	1	příjemce
67001	Kapacita podpořených služeb	místa	882	X	příjemce
10210	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře	organizace		4	příjemce
10212	Podpořených již existujících sociálních podniků	organizace		0	příjemce

Zdroj: vlastní data

Žadatel je povinen řídit se při přípravě projektu pokyny platnými v rámci OPZ. Během celé realizace projektu je nutno řídit se platnými podmínkami v rámci OPZ.

Projekty zaměřené na podporu a rozvoj sociálního podnikání by měly být dle informací ŘO OPZ předem konzultovány s lokálním konzultantem MPSV pro sociální podnikání. Projekty na podporu environmentálního sociálního podnikání by měly být předem konzultovány s MPSV. Součástí žádosti o podporu sociálního podnikání je podnikatelský plán.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

MAS Sokolovsko doporučuje velikost projektu do 2 mil. Kč, což je v souladu s principy preferenčních kritérií.

Strategický cíl: 1.3 Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny

Specifický cíl: 1.3.1 Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení

Opatření 1.3.1.1: Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení

A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ:

Toto opatření je v souladu se specifickým cílem 2.3.1 OPZ tak, aby jeho aktivity přispívaly k sociálnímu začleňování a prevenci sociálního vyloučení u cílových skupin.

Jak je uvedeno v analytické části a analýze problémů a potřeb SCLLD, na území MAS Sokolovsko se nachází mnoho SVL a žije zde velké množství osob (v SVL i mimo SVL) sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených. Problematické je v této souvislosti velké zastoupení osob s nízkým vzděláním, nezaměstnaných nebo s nejistým zaměstnáním, žijících v nevyhovujícím bydlení, osob pocházejících nebo žijících v odlišném sociokulturním prostředí apod. Tyto osoby mohou snadno podlehnout riziku konzumace návykových látek, snadno mohou spadnout do dluhové pasti. Rodiče z této skupiny obyvatel mnohdy vychovávají děti v nemotivujícím a nevhodném prostředí, děti mají díky společensky nežádoucímu chování svých rodičů zkreslené představy o fungování společnosti a nejsou vybaveny potřebnými kompetencemi pro život ve společnosti. Hrozba ztráty zaměstnání především u profesí s velmi nízkými platy, může do dluhové pasti vtáhnout i osoby zatím pracující. Všechny tyto popsání problémy byly identifikovány na území MAS Sokolovsko během komunitní práce na SCLLD.

NNO působící na území MAS Sokolovsko v oblasti sociálních služeb poskytovaných dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách trápí nejisté a časově nerovnoměrné rozložení financování na zajištění provozování jejich činností. Potřebné jsou také sociální služby, které jsou nad rámec tohoto zákona nebo mimo jeho režim, případně se jedná o činnosti doplňkové a fakultativní. Ve všech těchto oblastech je velkým problémem zajištění financování a s tím spojené udržitelnosti realizovaných aktivit i po skončení finančních zdrojů např. z dotace. Udržitelnost aktivit je ovšem nutná právě pro potřebnost a smysluplnost aktivit, kdy je neefektivní začínat aktivitu vždy znovu v případě nalezení vhodného zdroje financování.

Toto opatření odpovídá ve strategické části SCLLD opatření 1.3.1.1 – Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení.

B) Popis cíle opatření:

Cílem je snižování počtu osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených.

C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy:

Je zde vazba na IROP SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi.

D) Priorizace navrhovaných opatření:

Toto opatření je plánováno realizovat jako prioritu programového rámce OPZ a) opatření financovaná z alokované částky.

Na opatření je v rámci CLLD MAS Sokolovsko alokováno 7 mil. Kč z 23,45 mil. Kč. Dle zásobníku projektů zjištěných komunitním projednáváním je na území poptávka realizovat potřebné projekty za minimálně 16 mil. Kč. Opatření je plánováno realizovat z alokované částky do plánované výše tak, aby nedošlo k překročení celkové alokace. Vzhledem k zjištěnému zájmu v území by při navýšení celkové alokace byl prostor pro navýšení dílčí alokace tohoto opatření.

E) Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán:**Tab. č. 109: Časový harmonogram pro oblast sociálních služeb**

Rok	Alokace na výzvu vyhlášenou v daném roce (mil. Kč)
2016	3
2017	0
2018	2,4
2019	0
2020	0,8
2021	0,8
Celkem	7

*Zdroj: vlastní data***F) Popis možných zaměření projektů:**

A) Podpora poskytování vybraných sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., s cílem sociálního začlenění a prevence sociálního vyloučení osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených

Podporovány budou pouze sociální služby poskytované terénní a ambulantní formou. Jako pobytové budou podporovány jen odlehčovací služby podle par. 44 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Podporovány mohou být tyto druhy sociálních služeb:

- odborné sociální poradenství
- terénní programy
- sociální aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- raná péče
- kontaktní centra
- nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- sociální rehabilitace
- sociálně terapeutické dílny
- služby následné péče
- podpora samostatného bydlení
- osobní asistence
- odlehčovací služby

Budou podporovány pouze sociální služby, jejichž aktivity jsou v souladu se schválenou SCLLD MAS Sokolovsko a se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb kraje/obce + sociální služby zařazené do krajské sítě podporovaných sociálních služeb. Vyjmenované

druhy sociálních služeb mohou být podporovány pouze v rozsahu základních činností ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (důvodem je vyrovnávací platba).

Detailní informace k jednotlivým podporovaným aktivitám jsou uvedeny v pokynech MPSV.

B) Podpora komunitní sociální práce a komunitních center jako prostředků sociálního začleňování nebo prevence sociálního vyloučení

Podporovány budou aktivity směřující k profesionální realizaci sociální práce jako aktivity zaměřené na pomoc komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování v jejich přirozeném prostředí.

Komunitní sociální práce představuje činnosti realizované nad rámec zákona č. 108/2006 Sb., realizované v přirozené komunitě. Aktivity podporované v rámci komunitní sociální práce musí mít přirozenou vazbu na sociální začleňování nebo prevenci sociálního vyloučení osob.

Gestorem komunitní sociální práce je kvalifikovaný sociální pracovník (dle zákona č. 108/2006 Sb.), například sociální pracovník obce či dobrovolného svazku obcí. Komunitní sociální práce je uskutečňována podle pravidel definovaných MPSV pro tuto činnost.

Komunitní centra jsou začleněná do běžné komunity. Komunitní centrum musí vždy nabízet aktivity, které mají sociální rozměr (přispívají k sociálnímu začleňování) a jsou realizovány/koordinovány/organizovány minimálně jednou osobou s odbornou způsobilostí sociálního pracovníka, dle zákona č. 108/2006 Sb., popř. dalšími odbornými pracovníky, pokud to vyžaduje daný druh aktivity. Aktivity realizované v komunitních centrech zároveň nejsou definovány jako úkon či činnost v zákoně č. 108/2006 Sb., mohou však být doplňkem registrovaných sociálních služeb. U polyfunkčních center musí být zajištěna kumulovaná nabídka aktivit.

Detailní informace k jednotlivým podporovaným aktivitám jsou uvedeny v pokynech MPSV.

C) Další programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb.

Jedná se o programy a činnosti se společensky prospěšným charakterem (nikoliv komerčním), které mají pozitivní dopad na osoby z cílových skupin na území MAS Sokolovsko. Podporovány budou programy a činnosti realizované v přirozeném sociálním prostředí osob

z cílových skupin, tj. aktivity realizované terénní nebo ambulantní formou. Musí být zajištěno, že se skutečně bude jednat o programy a činnosti nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb. – tzn. nelze podporovat programy, které mají charakter sociální služby, avšak nejsou jako sociální služba registrovány.

Podporovány budou zejména následující programy a činnosti:

- programy prevence a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách
- aktivity směřující k podpoře mladým lidem ze sociálně znevýhodněného prostředí
- aktivity a programy sekundární a terciální prevence pro osoby ohrožené závislostmi nebo osoby závislé na návykových látkách
- probační a resocializační programy pro osoby s alternativními tresty a opouštějícími zařízení pro výkon trestu odnětí svobody
- aktivity zaměřené na vzdělávání osob z cílových skupin, tj. zejména osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených + jako doplněk k projektům zaměřeným na vzdělávání cílové skupiny osob (klientů), také vzdělávání pracovníků organizací (NNO, obce – tzv. pracovníci, kteří pracují přímo s klienty). Vzdělávání pro tuto cílovou skupinu by mělo být do projektu zahrnuto nikoliv jako hlavní aktivita projektu, ale jako smysluplný doplněk k hlavní činnosti, přičemž žadatel by měl vždy dobře zdůvodnit benefit pro klienty. Vzdělávání pracovníků organizací je možno např. formou krátkých WS, seminářů apod. dle skutečných potřeb konkrétních pracovníků na území MAS Sokolovsko, a to v maximálním rozsahu do 24 hodin ročně (nikoliv tedy realizace čin vytváření ucelených komplexních vzdělávacích programů).
- aktivizační, asistenční a motivační programy přispívající k sociálnímu začleňování nebo k prevenci sociálního vyloučení (např. získávání základních sociálních a profesních dovedností, pracovní rehabilitace atd.)
- aktivity zaměřené na předcházení ekonomické nestability osob z cílových skupin
- aktivity podporující mimosoudní způsob řešení konfliktů v oblasti bydlení, pracovně právních vztahů apod.
- aktivity zaměřené na podporu neformální péče (tj. péče poskytovaná v rámci rodin nebo komunit osobami blízkými nebo jinými) a sdílené péče (tj. kombinace péče poskytované profesionálními poskytovateli a neformálními pečovateli), včetně rozvoje domácí paliativní péče (např. terénní mobilní týmy, vzdělávání a poradenství pro osoby pečující atd.)

- aktivity zaměřené na rozvoj sociálního/dostupného/podporovaného/prostupného bydlení. Aktivity musí být vždy zaměřeny přímo na podporu cílové skupiny osob (klientů), nikoliv na vytváření nástrojů a systémů sociálního bydlení.
- aktivity místních samospráv při optimalizaci zajištění činností a výkonu sociální práce na svém území. Projekt musí mít vždy přímý dopad na cílovou skupinu osob (klientů).

Detailní informace k jednotlivým podporovaným aktivitám jsou uvedeny v pokynech MPSV.

Souhrnné informace k sociálním službám aktivity A, B, C:

V rámci jednoho projektu bude možno kombinovat aktivity A, B a C. V žádosti o finanční podporu musí žadatel jednotlivé aktivity (A, B, C) jednotlivě rozlišit. Odlišné režimy financování/vykazování nákladů u sociálních služeb a dalších aktivit nad rámec zákona č. 108/2006 Sb. žadatel bude muset rozlišit i v rozpočtu (při kombinaci aktivity A s jinou (B nebo C), bude muset oddělit náklady na tyto aktivity v rámci samostatné přílohy k žádosti).

Aktivity B a C budou podporovány mimo režim veřejné podpory.

Žadatel je povinen řídit se při přípravě projektu pokyny platnými v rámci OPZ. Během celé realizace projektu je nutno řídit se platnými podmínkami v rámci OPZ.

G) Podporované cílové skupiny:

Cílové skupiny:

Sociální služby – aktivity A) a B):

- osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené
- osoby se zdravotním postižením (vč. osob s duševním onemocněním)
- osoby s kombinovanými diagnózami
- osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách
- národnostní menšiny
- imigranti a azylanti
- bezdomovci a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování
- oběti trestné činnosti
- osoby pečující o malé děti

- osoby pečující o jiné závislé osoby
- rodiče samoživitelé
- osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané
- osoby ohrožené předlužeností
- osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi
- osoby v nebo po výkonu trestu
- osoby opouštějící institucionální zařízení
- ohrožené osoby do 18 let věku
- osoby ohrožené vícenásobnými riziky
- osoby ohrožené specifickými zdravotními riziky

Aktivita C) také:

- poskytovatelé a zadavatelé sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších služeb na podporu sociálního začleňování
- místní samospráva
- sociální pracovníci, pracovníci v sociálních a zdravotních službách (sociální pracovníci a pracovníci v sociálních a zdravotních službách budou cílovou skupinou v případě, že součástí projektu zaměřeného primárně na podporu cílové skupiny klientů bude doplňková aktivita zaměřená a vzdělávání pracovníků)
- neformální pečovatelé

H) Typy příjemců podpory:

Příjemci (seznam příjemců může být rozšířen nebo zúžen dle aktuálních pokynů OPZ):

- poskytovatelé sociálních služeb registrované dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- nestátní neziskové organizace
- obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích
- organizace zřizované obcemi působící v sociální oblasti
- dobrovolné svazky obcí
- vzdělávací a poradenské instituce
- školy a školská zařízení
- a další relevantní příjemci dle aktuálních pokynů OPZ

D) Absorpční kapacita MAS Sokolovsko:

V rámci komunitního projednávání přípravy SCLLD MAS Sokolovsko a programového rámce OPZ a komunikace s místními aktéry bylo zjištěno, že na území MAS Sokolovsko je potřeba realizovat projektové záměry v oblasti sociálních služeb poskytovaných dle zákona č. 108/2006 Sb. především v oblastech terénních programů a ambulantních programů, sociálního poradenství, kontaktních center a nízkoprahových center. Potřebné jsou také aktivity v oblasti komunitní sociální práce, aby sociální služby zde poskytované byly dostupné potřebným z řad cílových skupin. Dále bylo zjištěno, že na území MAS Sokolovsko žádoucí realizovat aktivity v oblasti sociálních služeb mimo nebo nad rámec zákona č. 108/2006 Sb., které se zaměřují především na řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (např. aktivity prevence kriminality), na sociální začleňování vyloučených osob (např. dostupné bydlení spojené s dalšími aktivitami vedoucími společně k sociálnímu začleňování) a na prevenci sociálního vyloučení u osob ohrožených sociálním vyloučením (prevence ztráty bydlení, motivace k udržení zaměstnání, protidluhové poradenství) apod. Jako potřebné se jeví provázání sociálních služeb s nástroji aktivní politiky zaměstnanosti nebo se sociálním podnikáním. Stejně jako v případě sociálních služeb realizovaných v režimu zákona č. 108/2006 Sb., i v případě sociálních služeb mimo režim tohoto zákona se NNO nebo obce poskytující tyto služby potýkají s problematikou financování svých aktivit (dostatečná výše financování, plynulost, zajištění udržitelnosti aktivit i po skončení dotace).

Tab. č. 110: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti sociálních služeb v CLLD

Žadatel	Název projektu - OPZ sociální služby typ A	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
Kotec, o.p.s.	Protidrogová prevence - sociálně adiktologické poradenství uživatelům a osobám jim blízkým	2 450 000	2016	2020
Kotec, o.p.s.	Podpora návaznosti sociálních služeb na zaměstnanost - Terénní programy	2 400 000	2016	2018
Kotec, o.p.s.	NZDM Michal	2 400 000	2016	2018
Celkem		7 250 000		

Žadatel	Název projektu - OPZ sociální služby typ B	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
Pomoc v nouzi, o.p.s.	Komunitní sociální centrum pro ženy - Pomněnka	2 500 000	2017	2019

Žadatel	Název projektu - OPZ sociální služby typ C	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
město Rotava	Asistent prevence kriminality	1 000 000	2016	2020

Pomoc v nouzi, o.p.s.	Prostupné bydlení - samospráva	50 000	2020	2022
Člověk v tísní, o.p.s.	Dluhové poradenství a prevence ztráty bydlení na Kraslicku	5 000 000	2016	2020
Celkem		6 050 000		

Zdroj: vlastní data

J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ:

Aktivita v oblasti sociálních služeb zaměřených na sociální začleňování nemají negativní vliv na udržitelný rozvoj. Z hlediska horizontálních téma rovných příležitostí a nediskriminace a rovnosti mužů a žen se jedná o pozitivní vliv. Cílovou skupinou projektu může být každý, kdo splňuje znaky cílové skupiny, bez ohledu na další charakteristiky.

K) Principy pro určení preferenčních kritérií:

- tvorba nových pracovních míst
- uplatňování inovačních přístupů (např. místní zdroje, nové technologie apod.)
- partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru
- dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS
- kvalita zpracování projektu (vč. místní potřeby) a rozpočtu, přiměřenost rozpočtu
- velikost rozpočtu (velikost požadované dotace) - 2 mil. Kč
- dosud nepodpořený žadatel v rámci CLLD
- součástí realizační fáze projektu (i jako neuznatelný náklad) je propagace MAS a metody CLLD
- projekt byl připraven za použití komunitních metod plánování (mimo PRV)
- návaznost projektu na již realizované projekty či záměry jiných subjektů

L) Analýza rizik:

Kromě obecných rizik uvedených v příloze byla pro toto opatření identifikována dále uvedená specifická rizika.

- a) Finanční rizika jsou spojená s otázkou zajištění dostatečných finančních zdrojů pro realizaci projektů v případě zdržení plateb kvůli připomínkování monitorovacích zpráv ze strany ŘO. Vzhledem ke zkušenosti potenciálních žadatelů především o oblasti sociálních služeb realizovaných podle zákona o sociálních službách považujeme toto riziko za nepravděpodobné. V případě dalších méně zkušených žadatelů především v oblasti sociálních služeb mimo nebo nad rámec zákona o sociálních službách je toto riziko významné. Finanční rizika mohou být pro příjemce také spojena se systémem

financování sociálních služeb, kdy je potřeba důsledně oddělovat financování aktivit podle zákona a mimo režim zákona, dále nesmí dojít ke dvojímu financování nebo naopak na některé potřebné aktivity nejsou k dispozici finanční zdroje.

- b) Organizační rizika mohou souviset se špatně nastaveným harmonogramem realizace projektu. Toto riziko je opět nepravděpodobné u zkušených žadatelů, významné může být u méně zkušených žadatelů. Organizační riziko významné může být v případě komunitních center, kdy je třeba, aby příjemci dodržovali specifická pravidla pro komunitní centra definovaná ŘO.
- c) Právní rizika se mohou týkat nastavení smluv s dodavateli, dohod s účastníky projektů, pracovních smluv realizačního týmu apod. Vzhledem k existenci vzorů těchto dokumentů považujeme toto riziko za nepravděpodobné. Rizika jsou spojena také s výběrovými řízeními, ve kterých může dojít k chybovosti. Vzhledem k charakteru projektů v oblasti sociálních služeb, kdy předpokládáme většinu aktivit projektů realizovanou příjemci a nikoliv dodavatelsky, považujeme takto rizika za nepravděpodobná.
- d) Věcná rizika souvisejí především s otázkou naplnění závazných hodnot monitorovacích indikátorů a cílů jednotlivých projektů. V případě sociálních služeb realizovaných podle zákona o sociálních službách považujeme toto riziko za nepravděpodobné vzhledem ke zkušenostem žadatelů. Toto riziko může být významné u projektů sociálních služeb mimo režim zákona a u komunitních center. Komunitní centra jsou nové aktivity, u kterých se hůře odhaduje zájem ze strany cílových skupin o služby těmito centry poskytovaných.

Eliminace těchto rizik spočívá především v dostatečné komunikaci mezi projektovým manažerem MAS Sokolovsko a potenciálními žadateli a příjemci. Žadatelům budou poskytnuta ze strany MAS Sokolovsko školení k jednotlivým výzvám, žadatelé budou mít možnost konzultovat připravované projekty, takto konzultace bude žadatelům doporučována. Příjemcům budou poskytnuty konzultace a školení v souvislosti se správností monitorovacích zpráv a realizací projektů. V případě sociálních služeb je také nutno při výběru projektů dbát na výběr projektů, aby bylo vždy správně zvoleno, zda se jedná o sociální služby realizované v režimu zákona nebo mimo režim zákona. Dále je třeba při výběru projektů hlídat soulad se Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb Karlovarského kraje (příp. obce) a zařazení aktivit do sítě sociálních služeb, v případě sociálních služeb realizovaných v režimu zákona. Toto povede k eliminaci chyb při výběru projektů.

M) Monitorovací indikátory pro sociální služby

Dále uvádíme monitorovací indikátory výsledku a výstupu pro sociální služby. Z celkového počtu monitorovacích indikátorů byly pro CLLD MAS Sokolovsko vybrány ty, u kterých je uvedena cílová hodnota pro území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 111: Monitorovací indikátory výsledku pro sociální služby

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
CR04 (62700)	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti včetně OSVČ	účastníci	2 936	2016	3 519	X
CR05 (62800)	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	účastníci	1 499	2016	7 378	X
CR06 (62900)	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	účastníci	1 933	2016	4 930	X
CR 08 (63100)	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti	účastníci	333	2016	1 623	X
CR09 (63200)	Znevýhodnění účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti včetně OSVČ	účastníci	730	2016	2 465	X
67010	Využívání podpořených služeb	osoby	100	2016	4 410	10
67315	Bývalý účastníci projektů v oblasti sociálních služeb, u nichž služba naplnila svůj účel	osoby				X

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 112: Monitorovací indikátory výstupu pro sociální služby

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko	Zdroj údajů
CESF0 (60000)	Celkový počet účastníků	účastníci	22 279	500	příjemce
CO22 (62200)	Počet projektů zaměřených na orgány veřejné správy a veřejné služby na celostátní, regionální a místní úrovni	projekty	326	X	příjemce
CO20 (6200)	Počet projektů, které zcela nebo z části provádějí sociální partneři nebo nevládní organizace	projekty	88	X	příjemce
80500	Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	dokumenty	88	2	příjemce
67001	Kapacita podpořených služeb	místa	882	10	příjemce

Zdroj: vlastní data

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

MAS Sokolovsko doporučuje max. způsobilé výdaje 2 mil. Kč, což je v souladu s principy preferenčních kritérií.

Strategický cíl 2.1 Zkvalitnění života v obcích

Specifický 2.1.3 Podpora prarodinných opatření

Opatření 2.1.3.1 Podpora prarodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce

A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ:

Toto opatření je v souladu se specifickým cílem 2.3.1 OPZ tak, aby přispělo ke zvýšení zaměstnanosti rodičů s malými dětmi a možnosti uplatnění této cílové skupiny na trhu práce.

Toto opatření odpovídá ve strategické části SCLLD opatření 2.1.3.1 Podpora prarodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce.

B) Popis cíle opatření:

Cílem opatření je přispět ke zvýšení zaměstnanosti cílové skupiny rodičů s dětmi.

C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy:

Je zde provázanost s aktivitami v oblasti zaměstnanosti.

D) Priorizace navrhovaných opatření:

Toto opatření je plánováno realizovat jako prioritu programového rámce OPZ a) opatření financovaná z alokované částky.

Na opatření je v rámci CLLD MAS Sokolovsko alokováno 3,45 mil. Kč z 23,45 mil. Kč. Dle zásobníku projektů zjištěných komunitním projednáváním je na území poptávka realizovat potřebné projekty za minimálně 4 mil. Kč. Kromě uvedených projektů z mapování absorpční kapacity je na území ještě poptávka po možnostech zajištění hlídání dětí např. formou dětských skupin, příp. firemních školek, pro umožnění sladění rodinného a pracovního života zaměstnanců. Opatření je plánováno realizovat z alokované částky do plánované výše tak, aby nedošlo k překročení celkové alokace. Vzhledem k zjištěnému zájmu v území by při navýšení celkové alokace byl prostor pro navýšení dílčí alokace tohoto opatření.

E) Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán:

Tab. č. 113: Časový harmonogram pro oblast prorodinných opatření

Rok	Alokace na výzvu vyhlášenou v daném roce (mil. Kč)
2016	0
2017	3,45
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
Celkem	3,45

Zdroj: vlastní data

F) Popis možných zaměření projektů

A) Podpora zařízení, která doplní chybějící kapacitu stávajících institucionálních forem zařízení (typu školní družiny, kluby), s možností podpory příměstských táborů v době školních prázdnin

Pro děti mladšího školního věku.

Zvažována možnost dopravy dětí. Informace budou upřesněny dle pokynů ŘO OPZ.

B) Podpora dětských skupin pro podniky i veřejnost

Aktivity:

- vznik, transformace a provoz dětských skupin dle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině (transformací je myšlen příspěvek na úpravy zařízení, aby vyhovovalo podmínkám zákona č. 247/2014 Sb.)
- podpora živností volných a vázaných dle živnostenského zákona

C) Individuální péče o děti

Aktivity:

- vzdělávání chův (podpora zejména akreditovaných rekvalifikací)
- příprava a realizace dalšího vzdělávání podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání (vykonání zkoušky)
- podpora pracovního uplatnění

G) Podporované cílové skupiny:

Cílové skupiny:

- zejména ženy ohrožené na trhu práce
- rodiče s malými dětmi
- osoby pečující o jiné závislé osoby

H) Typy příjemců podpory:

Příjemci (seznam příjemců může být rozšířen nebo zúžen podle aktuálních pokynů OPZ):

- nestátní neziskové organizace
- obce
- vzdělávací a poradenské instituce
- obchodní korporace
- OSVČ
- a další relevantní příjemci dle aktuálních pokynů OPZ

I) Absorpční kapacita MAS Sokolovsko:

V rámci komunitního projednávání přípravy SCLLD MAS Sokolovsko a programového rámce OPZ a komunikace s místními aktéry bylo zjištěno, že na území MAS Sokolovsko je poptávka po realizaci projektů zaměřených na zajištění péče o děti v době školních prázdnin a na rozšíření kapacity zařízení typu dětská skupina, za účelem možnosti uplatnění rodičů s malými dětmi na trhu práce. Následující tabulka uvádí dva zjištěné připravované projekty, ovšem během komunitního projednávání byl zjištěn zájem i dalších subjektů o realizaci projektů z tohoto opatření (např. podnikové školky), ale vzhledem k dosud nejasnému vymezení tohoto opatření ze strany ŘO, nejsou tyto připravované projekty zahrnuty v tabulce.

Tab. č. 114: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti prorodinných opatření v CLLD

Žadatel	Název projektu - OPZ prorodinná opatření	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
Krajská hospodářská komora Karlovarského kraje	Příměstské tábory pro zaměstnance členských firem KHK KK	1 500 000	2017	2018
Abri, s.r.o.	Zahájení podnikání žen	2 500 000	2017	2018
Celkem		4 000 000		

Zdroj: vlastní data

J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat:

Vliv opatření na horizontální téma udržitelný rozvoj je vzhledem k zaměření opatření neutrální.

Z hlediska horizontálních téma rovných příležitostí a nediskriminace a rovnosti mužů a žen se jedná o pozitivní vliv. Cílovou skupinou projektu může být každý, kdo splňuje znaky cílové skupiny, bez ohledu na další charakteristiky.

K) Principy pro určení preferenčních kritérií:

- tvorba nových pracovních míst
- uplatňování inovačních přístupů (např. místní zdroje, nové technologie apod.)
- partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru
- dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS
- kvalita zpracování projektu (vč. místní potřeby) a rozpočtu, přiměřenost rozpočtu
- velikost rozpočtu (velikost požadované dotace) - 2 mil. Kč
- dosud nepodpořený žadatel v rámci CLLD
- součástí realizační fáze projektu (i jako neuznatelný náklad) je propagace MAS a metody CLLD
- projekt byl připraven za použití komunitních metod plánování (mimo PRV)
- návaznost projektu na již realizované projekty či záměry jiných subjektů

L) Analýza rizik:

Kromě obecných rizik uvedených v příloze byla pro toto opatření identifikována dále uvedená specifická rizika.

- a) Finanční rizika jsou spojená s otázkou zajištění dostatečných finančních zdrojů pro realizaci projektů v případě zdržení plateb kvůli připomínkování monitorovacích zpráv ze strany ŘO. Vzhledem ke zkušenosti (příp. velikosti) potenciálních žadatelů považujeme toto riziko za nepravděpodobné. V případě dalších méně zkušených žadatelů, kteří nejsou nyní zahrnuti ve zjištěné absorpční kapacitě, je toto riziko významné.
- b) Organizační rizika mohou souviset se špatně nastaveným harmonogramem realizace projektu. Toto riziko je opět nepravděpodobné u zkušených žadatelů, významné může být u méně zkušených žadatelů.

- c) Právní rizika se mohou týkat nastavení smluv s dodavateli, dohod s účastníky projektů, pracovních smluv realizačního týmu apod. Vzhledem k existenci vzorů těchto dokumentů považujeme toto riziko za nepravděpodobná. Rizika jsou spojena také s výběrovými řízeními, ve kterých může dojít k chybovosti. Toto riziko považujeme vzhledem ke svému dopadu za významné.
- d) Věcná rizika souvisejí především s otázkou naplnění závazných hodnot monitorovacích indikátorů a cílů jednotlivých projektů. V případě prorodinných opatření vnímáme toto riziko jako významné, neboť se jedná o relativně nové nevyzkoušené aktivity.

Eliminace těchto rizik spočívá především v dostatečné komunikaci mezi projektovým manažerem MAS Sokolovsko a potenciálními žadateli a příjemci. Žadatelům budou poskytnuta ze strany MAS Sokolovsko školení k jednotlivým výzvám, žadatelé budou mít možnost konzultovat připravované projekty, takto konzultace bude žadatelům doporučována. Příjemcům budou poskytnuty konzultace a školení v souvislosti se správností monitorovacích zpráv a realizací projektů.

Vzhledem k nejasnostem především o oblasti oprávněnosti žadatelů v tomto opatření považujeme za významné riziko naplnění monitorovacích indikátorů a čerpání vyčleněné alokace. Z komunitního projednávání víme, že o toto opatření je zájem ze strany potenciálních žadatelů, ale v době dokončení SCLLD nejsme schopni dle pokynů ŘO určit oprávněnost jednotlivých žadatelů a tudíž odhadovat skutečné čerpání alokace. V tomto vidíme významné riziko pro úspěšnou implementaci SCLLD MAS Sokolovsko v OPZ.

Žadatel je povinen řídit se při přípravě projektu pokyny platnými v rámci OPZ. Během celé realizace projektu je nutno řídit se platnými podmínkami v rámci OPZ.

M) Monitorovací indikátory pro prorodinná opatření

Dále uvádíme monitorovací indikátory výsledku a výstupu pro prorodinná opatření. Z celkového počtu monitorovacích indikátorů byly pro CLLD MAS Sokolovsko vybrány ty, u kterých je uvedena cílová hodnota pro území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro prorodinná opatření

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
CR03 (62600)	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	účastníci	0	2016	5 345	X
CR04 (62700)	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti včetně OSVČ	účastníci	0	2016	2 936	X
CR05 (62800)	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	účastníci	0	2016	7 378	10
CR06 (62900)	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	účastníci	0	2016	4 930	X
CR 08 (63100)	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní měsíců po ukončení své účasti	účastníci	0	2016	1 623	X
CR09 (63200)	Znevýhodnění účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti včetně OSVČ	účastníci	0	2016	2 465	X

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 116: Monitorovací indikátory výstupu pro prorodinná opatření

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko	Zdroj údajů
CESF0 (60000)	Celkový počet účastníků	účastníci	22 279	100	příjemce
CO22 (62200)	Počet projektů zaměřených na orgány veřejné správy a veřejné služby na celostátní, regionální a místní úrovni	projekty	326		příjemce
CO20 (62000)	Počet projektů, které zcela nebo z části provádějí sociální partneři nebo nevládní organizace	projekty	88		příjemce
80500	Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	dokumenty	88		příjemce

Zdroj: vlastní data

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

MAS Sokolovsko doporučuje maximální hranici způsobilých výdajů 2 mil. Kč, což je v souladu s principy preferenčních kritérií.

3.9.2.4 Pohled MAS Sokolovsko

Problematika zaměstnanosti, resp. nezaměstnanosti na území MAS Sokolovsko je neoddiskutovatelně stěžejní oblastí, která region tíží. Jak vyplývá z analýzy (kap. 2.8.4 Nezaměstnaní), míra nezaměstnanosti v některých obcích MAS Sokolovsko dosahuje vysoko nad celorepublikový i krajský průměr. Na tento ukazatel jsou pak navázány další jevy ve společnosti, jako je nárůst obyvatel sociálně vyloučených, spolu s nárůstem počtu sociálně vyloučených lokalit, nedostatečná kupní síla obyvatelstva a tudíž neudržitelnost podnikatelských aktivit v regionu (zvláště pak v malých obcích), dále pak patologické jevy jako je zadluženost, ztráta bydlení, rozpad rodin, ale také potíže psychické a zdravotní. Proto se MAS Sokolovsko intenzivně zabývá touto potřebnou oblastí a plánuje také pro další období takové aktivity, které pomohou zmírnit míru nezaměstnanosti, resp. zvýšit schopnost zaměstnatelnosti místního obyvatelstva a přispět tak k rozvoji sokolovského regionu. Dále pak eviduje MAS Sokolovsko na svém území další osoby ohrožené sociálním vyloučením, jako jsou osoby, resp. rodiny s nízkým příjmem, osoby se zdravotním postižením, osoby ohrožené závislostí, osoby opouštějící ústavní zařízení, osoby bez domova, další osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách, apod.

Cestou ke zlepšení životních podmínek pro tyto skupiny obyvatel je propojení sféry zaměstnanosti a sféry sociálních služeb, což vyplývá také z šetření MAS Sokolovsko jak na území jednotlivých obcí, tak mezi místními aktéry v oblasti sociálních služeb a neziskového sektoru.

Na území MAS Sokolovsko jsou potřebné aktivity pro naplnění výše uvedené filozofie pomoci v této oblasti, jako např.:

- animace území - síťování všech aktérů v oblasti zaměstnanosti, tzn. školy, rodiče, žáci, potencionální zaměstnavatelé, NNO, Úřad práce, vzdělávací instituce, apod.;
- průzkum území za účelem mapování všech existujících NNO a ostatních pomáhajících organizací, jejich nabídka služeb a osvěta veřejnosti, resp. cílové skupiny o jejich existenci a nabídce služeb, pomoci;
- příprava na budoucí povolání a hledání zaměstnání - získávání základních obecných kompetencí pro získání zaměstnání - realita na trhu práce pro absolventy a dlouhodobě nezaměstnané, tréninkové pracoviště pro absolventy, kariérové poradenství s bilanční a pracovní diagnostikou;

- využití mentoringu seniorů pro mladé;
- podpora a rozšiřování stávajícího sociálního podnikání a zakládání nového s cílem obsáhnout více cílových skupin – např. ženy se základním vzděláním;
- terénní pracovníci zaměřeni na pracovní poradenství (motivace, právní informace, sociální poradenství);
- podpora vzniku nových pracovních míst v podobě asistentů pro zdravotně postižené a seniory (region trpí nerovnováhou mezi poptávkou a počtem asistentů);
- podpora ambulantních služeb a tím prakticky vzniku nových pracovních míst pro potřebné, úlevová péče, homecare jako forma nejlidštější, nejefektivnější a nejlevnější podpory potřebným;
- začleňování na trh práce i vážně postižených nebo lidí s kombinovaným postižením (sociální podnikání, terapeutické dílny, vhodná podporovaná pracovní místa).

MAS Sokolovsko je připravena formou jednotlivých záměrů podpořit místní žadatele a pomoci tak rozvíjet území v této oblasti.

3.9.2.5 Vlastní projekty a aktivity MAS Sokolovsko

Tato podkapitola konkretizuje plánované vlastní projekty a další aktivity MAS Sokolovsko v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování a sociálního podnikání. V připravovaných projektech je plánována formativní i sumativní evaluace všech aktivit pro zajištění co největší možné efektivity pro všechny účastníky. Projekty mají za cíl kromě podpory konkrétních účastníků také zajistit a prohloubit spolupráci relevantních aktérů na území MAS Sokolovsko, nepřímo také podpořit modernizaci služeb a aktivit zaměřených na osoby ohrožené sociálním vyloučením či sociálně vyloučené, podpořit sociální podnikání a další formy aktivní politiky zaměstnanosti, podpořit rozvojové strategie na místní úrovni v oblasti prevence a řešení pro problémů zaměstnanosti a sociálního vyloučení.

Uvažované jsou následující tři možné vlastní projekty:

- A) Zahájení podnikání
- B) Zlepšení kompetencí pracovníků pro zvýšení souladu kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce
- C) Poradenství pro sociální podnikání

Dále uvádíme podrobnější popis jednotlivých projektů.

A) Zahájení podnikání

Tento připravovaný projekt navazuje na projekt „Snadněji přes překážky k podnikání“, který MAS Sokolovsko realizovalo v letech 2013 – 2014 v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Nyní uvažovaný projekt by směřoval svým zaměřením do Prioritní osy 1, specifického cíle 1.1.1 (zvýšit zaměstnanost podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných a znevýhodněných) nebo 1.2.1 (snížit rozdíly v postavení žen a mužů na trhu práce) OP Z.

Cílem projektu je zvýšení zaměstnatelnosti osob z vybraných cílových skupin uchazečů a zájemců o zaměstnání (např. osoby znevýhodněné na trhu práce, ženy ohrožené na trhu práce) prostřednictvím vzdělávacích a poradenských aktivit směřujících k sebezaměstnání, tedy k zahájení samostatně výdělečné činnosti. Na území MAS Sokolovsko (a v celém Karlovarském kraji) je dlouhodobě vysoká míra nezaměstnanosti, která je spojena také se strukturální nezaměstnaností. Připravovaný projekt alespoň částečně přispěje ke zvýšení zaměstnatelnosti osob na daném území. Aktivita připravovaného projektu jsou směřovány k oslovení cílové skupiny, výběru vhodných účastníků založeném na pracovní diagnostice, motivačních aktivitách, obecném kurzu ve smyslu získání základních znalostí, dovedností a kompetencí, speciálním kurzu pro zahájení podnikání a poradenství s vypracováním podnikatelského plánu a zahájením samostatně výdělečné činnosti. Během realizace projektu předpokládáme spolupráci s dalšími aktéry na trhu práce, např. Úřad práce, nestátní neziskové organizace. Dále v tomto připravovaném projektu zvažujeme v rámci spolupráce s dalšími aktéry na trhu práce možnost pomoci účastníků projektu také s umístěním na volná nebo nová pracovní místa, pokud během absolvování aktivit projektu bude zjištěno, že pro danou osobu je vhodnější nalézt zaměstnání jako zaměstnanec a využít k tomu kompetencí získaných v rámci projektu, namísto zahájení samostatně výdělečné činnosti.

B) Zlepšení kompetencí pracovníků pro zvýšení souladu kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce

Potřebnost tohoto připravovaného projektu souvisí s identifikovanými problémy v rámci klíčové oblasti rozvoje území MAS Sokolovsko – vzdělávání a zaměstnanosti. Častým problémem na místní úrovni je nesoulad mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce, kdy zaměstnavatelé poptávají pracovníky, inzerují volná pracovní místa, ale i přes vysokou míru nezaměstnanosti nenacházejí vhodné kandidáty na tato pracovní místa. Tento připravovaný

projekt směřuje do Prioritní osy 1, specifického cíle 1.3.1 (zvýšit odbornou úroveň znalostí, dovedností a kompetencí pracovníků a soulad kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce).

Připravovaný projekt cílí na obě strany na trhu práce, na stranu nabídky (uchazeči a zájemci o zaměstnání) i poptávky (zaměstnavatelé). S oběma stranami trhu práce je třeba pracovat, aby nedocházelo k dalšímu rozevírání nůžek mezi poptávkou a nabídkou, ale naopak docházelo ke sbližování představ obou stran. Na území MAS Sokolovsko je tento problém o to citlivější, že zde hraje roli útlum tradičních odvětví spojených především s těžbou a zpracováním hnědého uhlí. Opět je zde potřeba spolupráce mezi všemi klíčovými aktéry.

V rámci tohoto projektu budou osloveni relevantní aktéři a partneři na trhu práce, a to jak z oblasti neziskového sektoru, tak z oblasti zaměstnavatelů za účelem zajištění součinnosti při vyhledávání potencionálně vhodných zaměstnanců, vytváření nových pracovních míst a umístění aktuálně nezaměstnaných. Zároveň pro vedoucí pracovníky z oblasti lidských zdrojů z veřejného a neziskového sektoru je připraveno poradenství v oblasti kompetencí pro nábor a vedení zaměstnanců, jako např. pracovní diagnostika a výběr vhodného kandidáta, jak motivovat, jak prosadit efektivně změnu, jak řídit, jak delegovat, hodnocení zaměstnanců atd. Další forma poradenství se pak týká inovativních možností zaměstnávání a využití forem aktivní politiky zaměstnanosti jako je sociální podnikání, částečné úvazky, přístupné zaměstnávání apod.

C) Poradenství pro sociální podnikání

V souvislosti s realizací aktivit z prioritní osy 2, specifického cíle 2.1.2 (rozvoj sektoru sociální ekonomiky) je připravován kurz zaměřený na poradenství v oblasti sociálního podnikání. Poradenské aktivity pro úspěšné vedení sociálního podniku budou probíhat v rámci akreditovaného kurzu, budou proškolení vedoucí pracovníci nově vytvářených sociálních podniků v kompetencích, které jim pomohou vést úspěšně sociální podnik po manažerské stránce, pracovat s osobami z cílových skupin sociálního podniku, prezentovat prospěšnost sociálního podniku veřejnosti a zákazníkům, zvládat marketingové dovednosti apod. Realizace kurzu se předpokládá buď v rámci projektů OPZ nebo mimo i pro ostatní zájemce uvažující o sociálním podnikání.

3.9.3 Programový rámec Programu rozvoje venkova

Komunitně vedený místní rozvoj v rámci Programu rozvoje venkova České republiky v rámci operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci komunitně vedeného místního rozvoje a 19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny.

V rámci operace 19.2.1 budou podpořeny aktivity následujících článků:

- článek 14 Předávání znalostí a informační akce
- článek 17, odst. 1., písm. a) Investice do zemědělských podniků
- článek 17, odst. 1., písm. b) Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů
- článek 17, odst. 1., písm. c) Lesnická infrastruktura
- článek 17, odst. 1., písm. c) Zemědělská infrastruktura
- článek 17, odst. 1., písm. c) Pozemkové úpravy
- článek 19., odst. 1., písm. b) Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností
- článek 24, odst. 1, písm. a) Zavádění preventivních protipovodňových opatření v lesích
- článek 25 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin
- článek 25 Neproduktivní investice v lesích
- článek 26 Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh
- článek 35, odst. 2., písm. c) Sdílení zařízení a zdrojů
- článek 35, odst. 2., písm. d) Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

V rámci operace 19.3.1 budou podpořeny aktivity článku 44 Činnost spolupráce v rámci iniciativy LEADER.

3.9.3.1 Opatření pro naplňování konkrétních cílů

Pro aktivity realizované v PRV v rámci CLLD odpovídají částem priorit 3 a 5 SCLLD MAS Sokolovsko.

- Priorita č. 3 – Zlepšení konkurenceschopnosti venkova
 - 3.2 - Podpora místního cestovního ruchu
 - 3.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa
 - 3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa – *odpovídá PRV čl. 25 (25.2 Neproduktivní investice v lesích)*
 - 3.3 – Podpora podnikání na venkově

- 3.3.1 – Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství
 - 3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků – *odpovídá PRV čl. 17 (17.1 a Investice do zemědělských podniků)*
 - 3.3.1.2 Podpora lesnictví – *odpovídá PRV čl. 17 (17.1 c Lesnická infrastruktura)*
 - 3.3.1.3 Podpora zemědělství – *odpovídá PRV čl. 17 (17.1 c Zemědělská infrastruktura)*
 - 3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zpracování zemědělských produktů – *odpovídá PRV čl. 35 (35.2 d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů)*
 - 3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova – *odpovídá PRV čl. 14 (14Předávání znalostí a informační akce)*
- 3.3.2 – Podpora jiného drobného podnikání
 - 3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání – *odpovídá PRV čl. 19 (19.1 b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností)*
- Priorita č. 5 – Partnerství
 - SC 5.1 – Rozvoj partnerství
 - Opatření 5.1.1 – Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce – *PRV čl. 44 (Činnosti spolupráce v rámci iniciativy Leader)*

V rámci zpracovávání SCLLD byly vazby PRV na území MAS Sokolovsko identifikovány ve SWOT analýze pro jednotlivé články PRV následovně:

Předávání znalostí a informační akce

- W3 – nízká úroveň komunikace mezi školstvím a podnikatelskou sférou – nesoulad mezi kvalitou a typem vzdělání a potřebami na trhu práce
- W10 – nedostatečná kvalifikační struktura

Ze závěrů klíčové oblasti Vzdělávání a zaměstnanost vyplývá, že je potřeba především zaměřit pozornost na opatření pro stabilizaci pracovních míst a **růst další zaměstnanosti**. S tím úzce souvisí zejména odpovídající **vzdělávání dle relevance trhu práce, podpora podnikatelských aktivit** (např. formou využití neudržovaných průmyslových areálů, rekvalifikačních kurzů, sociálního podnikání apod.).

Investice do zemědělských podniků

- O4 – nevyjasněné majetkové vztahy (půda, hospodářské budovy ad.)
- O11 – využití neudržovaných areálů
- T6 – pokračující nezáměr mladé generace o práci v zemědělství

Z výstupů Analytické části SCLLD pro oblast zemědělství vyplývá akutní potřeba investic do stavu jak hospodářských budov a stájí, ale také do technického vybavení např. traktory, sekačí technickou apod. Tyto investice výrazně ovlivní výnosnost a tím i konkurenceschopnost zemědělství.

Lesnická infrastruktura

- O9 – udržitelnost projektů ve smyslu pokračující údržby krajiny
- S6 – velká zalesněná plocha
- W4 – nedobrá dopravní obslužnost
- T8 – nevhodná těžba dřeva

Území MAS Sokolovsko patří k územím s největším pokrytím lesy v rámci České republiky. Tyto lesy jsou z velké části hospodářsky využívány (těžba dřeva). Pro zkvalitnění přístupu do lesů je bezpodmínečně nutná dostatečná lesnická infrastruktura. Cílem je především rozšířit hustotu lesních cest vč. jejich vybavením souvisejícími objekty a technikou.

Zemědělská infrastruktura

- W3 – nedostatečná péče o půdní fond
- W4 – nedobrá dopravní obslužnost

Území MAS Sokolovsko je pokryté řadou venkovských oblastí, které jsou jen obtížně přístupné po hlavních komunikacích. Především vzdálené zemědělské usedlosti (na území CHKO Slavkovský les a v Krušných horách) mají velká množství hektarů obhospodařované půdy závislých na zlepšení dopravní dostupnosti, byť jen formou polních cest či místních komunikací.

Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností

- O4 – agroturistika a využití ekologického zemědělství pro cestovní ruch

- T2 – pokračující úpadek rukodělných živností
- T2 – nedostatek pracovních příležitostí na venkově

Sokolovsko je definované jako hospodářsky slabý region. Dle Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020 patří z hlediska typologie krajů ČR podle regionální konkurenceschopnosti mezi komplexně nekonkurenceschopné regiony. Pro území je bohužel také typická vysoká nezaměstnanost. Do boje s ní výrazně přispívá především rozvoj živností a drobného podnikání. Je jednou z cest jak snížit závislost na velkých zaměstnavatelích, v našem příp. především na Sokolovské uhelné, právní nástupce, a.s., která s postupným dotěžováním území přistupuje k propouštění zaměstnanců. Taktéž s ohledem na geografickou charakteristiku území (CHKO, Krušné hory), je pro území důležitý rozvoj venkovského cestovního ruchu, tj. např. formou agroturistiky.

Neproduktivní investice v lesích

- W13 – nedostatečné značení přírodních památek
- S2 – zachovalé prostředí (CHKO Slavkovský les, Kraslicko, Krušné hory, Ohře, maloplošná chráněná území apod.) a velký podíl lesů a houbařských lokalit v území
- O19 – rozsáhlé chráněné krajinné oblasti a maloplošná chráněná území, přírodní parky pro krajinnou turistiku
- O12 – budování naučných stezek vč. technického zázemí
- O13 – využití fenoménu zaniklých obcí

Území MAS Sokolovsko je hojně využíváno k venkovské turisty (vč. houbaření). K zajištění bezpečnosti návštěvníků, ale i s cílem ochrany životního prostředí, je potřeba zajistit investice do zvyšování environmentálních a společenských funkcí lesa.

Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

- O15 – tvorba regionálních produktů a značek
- O10 – eliminace konzumní spotřeby, potažmo odpadů
- O17 – ekologické zemědělství
- O18 – rostoucí zájem o zdravý životní styl

Na území MAS se pokouší působit několik menších regionálních značek, avšak v rámci celého území neexistuje jednotný přístup k této problematice.

Řada místních podnikatelů především v oblasti potravinářství produkuje množství ekologických produktů, avšak nemá znalosti či možnosti (např. distribuční síť), kterými by tyto produkty přiblížil spotřebitelům. Možnost podpořit spolupráci subjektů, které by vytvořily fungující krátké dodavatelské řetězce, by výrazně podpořilo místní trh.

Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER

- O14 – prohloubení příhraniční spolupráce

MAS Sokolovsko má z minulého programového období EU bohaté zkušenosti s projekty spolupráce. Ze 3 realizovaných projektů byly 2 zaměřeny na příhraniční spolupráci. S ohledem na poměrně malou alokaci MAS na tuto aktivitu lze předpokládat realizace max. 2 projektů z této oblasti. Preferovány budou aktivity podporující vzdělání, informační a turistická centra, místní produkci a podnikatelské subjekty. Konkrétním projektům spolupráce je věnována samostatná subkapitola v rámci Implementační části SCLLD.

3.9.3.2 Definice fichí v programovém rámci PRV

Fiche 1 Předávání znalostí a informační akce

Vymezení Fiche:

Podpora zahrnuje činnosti v oblasti odborného vzdělávání a získávání dovedností a informační akce.

Podpora je určena pro osoby pracující v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, uživatele půdy a jiné hospodářské subjekty, jež jsou malými nebo středními podniky působícími ve venkovských oblastech.

Podpora přispívá k naplňování Priority 1 Podpora předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech, zejména prioritní oblasti 1A Podpora inovací, spolupráce a rozvoje znalostní základny ve venkovských oblastech a prioritní oblasti 1C Podpora celoživotního vzdělávání a odborné přípravy v odvětvích zemědělství a lesnictví.

Oblasti podpory:

Činnosti v oblasti odborného vzdělávání a získávání dovedností mohou zahrnovat vzdělávací kurzy a workshopy.

Podpora se nevztahuje na vzdělávací kurzy a kurzy odborné přípravy, které tvoří součást běžných vzdělávacích programů nebo systémů středního a vyššího vzdělávání. Subjekty zajišťující předávání znalostí a informační služby musí mít k plnění tohoto úkolu příslušné kapacity v podobě kvalifikovaných zaměstnanců a pravidelné odborné přípravy. Způsobitelnými výdaji mohou být náklady na organizaci a zajištění vzdělávacích akcí (do 15 účastníků) nebo informačních akcí (15 a více účastníků), včetně exkurzí pořádaných v souvislosti s projektem.

Témata vzdělávacích a informačních akcí musí být zaměřena na aktivity podporované v rámci PRV, zejména na ty, které MAS hodlá podporovat v Programovém rámci PRV.

Definice příjemce dotace

Subjekt zajišťující odborné vzdělávání či jiné předávání znalostí a informační akce.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 117: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 1 Předávání znalostí a informační akce

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
T3	Celkový počet vyškolených účastníků podle čl. 14 nařízení EU č. 1305/2013	účastníci	0	2016	10	25

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 118: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 1 Předávání znalostí a informační akce

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
92301	Počet účastníků vzdělávání (týká se pouze vzdělávacích akcí, nikoli informačních)	účastníci	0	10	25

Zdroj: vlastní data

Fiche 2 Investice do zemědělských podniků

Vymezení Fiche

Podpora je zaměřena na zvýšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku.

Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména

prioritní oblasti 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.

Oblasti podpory

Podpora zahrnuje hmotné a nehmotné investice v živočišné a rostlinné výrobě, je určena na investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu a pro školkařskou produkci. Podporovány budou též investice na pořízení mobilních strojů pro zemědělskou výrobu a investice do pořízení peletovacích zařízení pro vlastní spotřebu v zemědělském podniku.

V rámci této Fiche nelze podpořit investice pro živočišnou výrobu týkající se včel a rybolovu. Investice pro rostlinnou výrobu se nesmí týkat obnovy nosných konstrukcí vinic, oplocení vinic a oplocení sadů. Podpora nemůže být poskytnuta na pořízení kotlů na biomasu.

Definice příjemce dotace

Zemědělský podnikatel.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 119: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 2 Investice do zemědělských podniků

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů Leader	pracovní místa	0	2016	1	2

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 120: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 2 Investice do zemědělských podniků

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky/příjemci	0	3	5

Zdroj: vlastní data

Fiche 3 Lesnická infrastruktura**Vymezení Fiche**

Podpora je zaměřena na investice, které se týkají infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se lesnictví, včetně přístupu k lesní půdě.

Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2C Zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství.

Oblasti podpory

Podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest. Kromě rekonstrukce a výstavby lesních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení.

Definice příjemce dotace

Fyzické nebo právnické osoby hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení nebo spolků s právní osobností, vysokých škol, obcí nebo jejich svazků.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 121: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 3 Lesnická infrastruktura

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
94302	Celková délka lesních cest	km	0	2016	3	5

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 122: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 3 Lesnická infrastruktura

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky/příjemci	0	1	2

Zdroj: vlastní data

Fiche 4 Zemědělská infrastruktura

Vymezení Fiche

Podpora je zaměřena na investice, které se týkají infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se zemědělství, včetně přístupu k zemědělské půdě.

Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.

Oblasti podpory

Podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním zemědělské infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty polních cest. Kromě rekonstrukce a výstavby polních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení. Polní cesty musí být realizovány na území, kde byly dokončeny pozemkové úpravy, a mimo intravilán obce.

Definice příjemce dotace

Obec nebo zemědělský podnikatel.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 123: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 4 Zemědělská infrastruktura

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
	Indikátor není stanoven					

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 124: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 4 Zemědělská infrastruktura

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky/příjemci	0	1	2

Zdroj: vlastní data

Fiche 5 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností

Vymezení Fiche

Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice na založení a rozvoj nezemědělských činností.

Podpora přispívá k naplňování Priority 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a podpora hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, zejména prioritní oblasti 6A Usnadnění diverzifikace, vytváření malých podniků a pracovních míst.

Oblasti podpory

Podporovány budou investice do vybraných nezemědělských činností dle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE): C (Zpracovatelský průmysl s výjimkou činností v odvětví oceli, v uhelném průmyslu, v odvětví stavby lodí, v odvětví výroby syntetických vláken dle čl. 13 písm. a) NK (EU) č. 651/2014, a dále s výjimkou tříd 12.00 Výroba tabákových výrobků a 25.40 Výroba zbraní a střeliva), F (Stavebnictví s výjimkou skupiny 41.1 Developerská činnost), G (Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel s výjimkou oddílu 46 a skupiny 47.3 Maloobchod s pohonnými hmotami ve specializovaných prodejnách), I (Ubytování, stravování a pohostinství), J (Informační a komunikační činnosti s výjimkou oddílů 60 a 61), M (Profesní, vědecké a technické činnosti s výjimkou oddílu 70), N 79 (Činnosti cestovních kanceláří a agentur a ostatní rezervační služby), N 81 (Činnosti související se stavbami a úpravou krajiny s výjimkou skupiny 81.1), N 82.1 (Administrativní a kancelářské činnosti), N 82.3 (Pořádání konferencí a hospodářských výstav), N 82.92 (Balicí činnosti), P 85.59 (Ostatní vzdělávání j. n.), R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti), S 95 (Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost) a S 96 (Poskytování ostatních osobních služeb).

V případě uvádění produktů na trh jsou na trh uváděny produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU, případně v kombinaci s produkty uvedenými v příloze I Smlouvy o fungování EU (převažovat musí produkty neuvedené v příloze I Smlouvy o fungování EU). V případě zpracování produktů jsou výstupem procesu produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU.

Činnosti R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti) a I 56 (Stravování a pohostinství) mohou být realizovány pouze ve vazbě na venkovskou turistiku a ubytovací kapacitu.

Definice příjemce dotace

Podnikatelské subjekty (FO a PO) - mikropodniky a malé podniky ve venkovských oblastech, jakož i zemědělci.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 125: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 5 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader	pracovní místa	0	2016	6	6

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 126: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 5 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky/příjemci	0	5	10

Zdroj: vlastní data

Fiche 6 Neproduktivní investice v lesích**Vymezení Fiche**

Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice ke zvyšování environmentálních a společenských funkcí lesa podporou činností využívajících společenského potenciálu lesů.

Podpora přispívá k naplňování Priority 4 Podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, zejména prioritní oblasti 4C Předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou, podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast 4A Obnova, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000, oblastí s přírodními či jinými zvláštními omezeními a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, i stavu evropské krajiny.

Oblasti podpory

Způsobilé pro podporu jsou projekty zaměřené na posílení rekreační funkce lesa, např. značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty (do šíře 2 m), značení významných přírodních prvků, výstavba herních a naučných prvků, fitness prvků. Podporovány budou též aktivity vedoucí k usměrňování návštěvnosti území, např. zřizování odpočinkových stanovišť, přístřešků, informačních tabulí, závor. Realizovat lze také opatření k údržbě lesního prostředí, např. zařízení k odkládání odpadků a opatření k zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa, např. mostky, lávky, zábradlí, stupně.

Projekty musí být realizovány na PUPFL s výjimkou zvláště chráněných území a oblastí Natura 2000. Žadatel na PUPFL, na které žádá o podporu, hospodaří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy.

Definice příjemce dotace

Soukromí a veřejní držitelé lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 127: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 6 Neproductivní investice v lesích

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
	Indikátor není stanoven					

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 128: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 6 Neproductivní investice v lesích

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
92702	Počet podpořených operací	akce	0	1	3
93001	Celková plocha	hektar	0	1	2

Zdroj: vlastní data

Fiche 7 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

Vymezení Fiche

Podpora je zaměřena na spolupráci minimálně dvou subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců (KDR) a místních trhů.

Podpora přispívá k naplňování Priority 3 Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství, zejména prioritní oblasti 3A Zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobců jejich lepším začleněním do zemědělsko-potravinářského řetězce prostřednictvím programů jakosti, přidáváním hodnoty zemědělským produktům a podporou místních trhů a krátkodobých řetězců, seskupení a organizací producentů a mezioborových organizací, podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.

Oblasti podpory

Účelem podpory je začlenění prvovýrobců do dodavatelských řetězců a posílení jejich konkurenceschopnosti. Podpora je určena pro společné investice na vznik, rozvoj a společnou propagaci KDR nebo místního trhu. Způsobilé jsou aktivity např. společné pořízení strojů, technologie a vybavení, stavební náklady na novou výstavbu nebo modernizaci nemovitého majetku, pořízení počítačového softwaru, propagační činnost, tvorba studií a podnikatelského plánu.

Podpora se týká pouze dodavatelských řetězců, které zahrnují nejvýš jednoho zprostředkovatele mezi zemědělcem a spotřebitelem. Podpora se týká trhů splňujících definici místního trhu (viz kapitola 1 Základní pojmy a zkratky).

Definice příjemce dotace

Uskupení minimálně dvou subjektů, přičemž minimálně jeden musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství nebo potravinářství. Může se jednat o následující subjekty: zemědělský podnikatel, výrobce potravin, nevládní neziskové organizace zastupující zemědělce nebo zpracovatele potravin, obce nebo svazky obcí.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 129: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 7 Horizontální a vertikální spolupráce

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
	Indikátor není stanoven					

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 130: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 7 Horizontální a vertikální spolupráce

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2022) MAS Sokolovsko
93102	Počet podpořených kooperačních činností	akce	0	1	1
93702	Počet podpořených podniků/příjemců	podnik/příjemce	0	1	1

Zdroj: vlastní data

Fiche 8 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER

Vymezení Fiche

Projekty musí vykazovat hodnotu přidanou spoluprací, tzn., že výstupy projektu by bez této spolupráce v takové podobě nevznikly. MAS může spolupracovat i s jinými partnerstvími, avšak způsobilé pro podporu budou pouze výdaje realizované MAS, jejíž SCLLD byla schválena z PRV.

Oblasti podpory

Oblast podpory bude vymezovat popis témat projektů spolupráce, které musí být v souladu se SCLLD MAS. V rámci projektu lze realizovat měkké akce (propagační, informační, vzdělávací a volnočasové) zaměřené na témata, která jsou řešena v SCLLD daných MAS.

Jako hmotné a nehmotné investice včetně stavebních úprav je možné realizovat pouze následující výdaje:

- investice týkající se zajištění odbytu místní produkce včetně zavedení značení místních výrobků a služeb,
- investice související se vzdělávacími aktivitami,
- investice do informačních a turistických center.

Výdaje do investic jsou způsobilé pouze za předpokladu, že jsou společně provozovány spolupracujícími subjekty.

Za měkké akce lze považovat především pořádání konferencí, festivalů, workshopů, exkurzí, výstav, přenosů příkladů správné praxe, včetně produktů s tím spojených (publikace, brožury, letáky apod.). Investice mohou být realizovány pouze takové, které budou provozovat po celou dobu lhůty vázanosti projektu na účel samy MAS.

Způsobilá pro podporu je i předběžná technická podpora projektů spolupráce, kdy MAS musí prokázat, že plánovala provedení konkrétního projektu. Na předběžnou technickou podporu projektů spolupráce může MAS využít maximálně 10 % z alokace přidělené MAS na realizaci projektů spolupráce.

Definice příjemce dotace

Příjemcem dotace může být pouze MAS, jejíž SCLLD byla schválena z PRV.

Kromě jiných místních akčních skupin (tzn. MAS, jejíž SCLLD nebyla schválena z PRV či zahraniční MAS) může MAS spolupracovat se:

- a. skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU či mimo ni;
- b. skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na jiném než venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč (nevztahuje se na předběžnou technickou podporu)

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč, resp. dle stanovené alokace MAS.

Monitorovací indikátory:

Pro Fichi 8 nejsou monitorovací indikátory požadovány.

3.9.3.3 Principy pro určení preferenčních kritérií

- tvorba nových pracovních míst
- uplatňování inovačních přístupů (např. místní zdroje, nové technologie apod.)
- partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru
- dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS
- kvalita zpracování projektu (vč. místní potřeby) a rozpočtu, přiměřenost rozpočtu
- velikost rozpočtu (velikost požadované dotace) - 2 mil. Kč
- dosud nepodpořený žadatel v rámci CLLD
- součástí realizační fáze projektu (i jako neuznatelný náklad) je propagace MAS a
- metody CLLD
- projekt byl připraven za použití komunitních metod plánování (mimo PRV)
- návaznost projektu na již realizované projekty či záměry jiných subjektů

3.1 Projekty spolupráce MAS Sokolovsko

3.9.4 Doplnkový rámec Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání neumožňuje realizace komunitně vedeného místního rozvoje stejným způsobem jako je tomu v případě Integrovaného regionálního operačního programu, Programu rozvoje venkova nebo Operačního programu zaměstnanost. Jsou zde umožněny aktivity tzv. animace území. Dále se mohou MAS podílet na realizaci tohoto operačního programu v rámci aktivit Prioritní osy 3 - Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, a to konkrétně zpracováním Místních akčních plánů zahrnujících obce s rozšířenou působností na území MAS Sokolovsko.

Při práci na SCLLD na území MAS Sokolovsko byla zjištěna akutní potřeba systematického a především komplexního řešení problematiky kvalitního vzdělávání. Jak vyplynulo z analytické části SCLLD, jedním z největších problémů území MAS Sokolovsko je podíl ne jen nezaměstnaných obyvatel s pouze základním (někdy neukončeným) vzděláním a s tím spojená vysoká míra nezaměstnanosti, přesahující celorepublikový průměr. **Téma vzdělání je jedním z klíčových pro území MAS Sokolovska, což vyplývá také z integrované SWOT analýzy.** Níže jmenujeme některé relevantní slabé stránky:

W 9 - vysoká nezaměstnanost

W 11 - nízká úroveň komunikace mezi školstvím a podnikatelskou sférou - nesoulad mezi kvalitou a typem vzdělání a potřebami na trhu práce (nevyhovující struktura školství)

W 12 - nesoulad mezi kompetencemi pracovníků a požadavky zaměstnavatelů zejména v technických oborech

W 13 - nízká jazyková vybavenost

W 15 - vysoký počet osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením

W 16 - vysoký počet osob bez vzdělání nebo jen se zákl. vzděláním

W 17 - odliv mozků

Během přípravy SCLLD vyplynuly ne jen výše uvedené nedostatky. Akteři na území MAS Sokolovsko se mimo jiné shodli např. na nerovnoměrné úrovni kvality předškolních i školních zařízení, a to ať jde o jejich didaktické vybavení či stav nemovitostí, v nichž je vzdělávání realizováno, tak o zajištění personální, a to kvantitativně i kvalitativně. Poměrně vysoký podíl vyučujících pedagogů bez potřebné kvalifikace, nedostatek financí na další vzdělávání pedagogů, apod. jsou dalším nutným bodem k řešení. Stejně tak byla diskutována

otázka kapacitního vytížení jednotlivých školských zařízení, příp. jejich využití pro další vzdělávání dětí, např. volnočasové aktivity, neformální vzdělávání, apod. Naopak pozitivní bylo zjištění, že na území MAS Sokolovsko je poměrně dostačující počet jak mateřských, tak základních škol. Je tedy nasnadě nutnost zabývat se kvalitou vzdělávání v těchto zařízeních, je žádoucí zjištění potřeb a požadavků jak na straně pedagogických a dalších pracovníků škol, tak na straně uživatelů, tedy dětí, žáků, rodičů, veřejnosti. Zásadním je zde dialog také s rodinami dětí, a to především pro zajištění rovného přístupu ke vzdělávání a zajištění stejných podmínek všem dětem bez rozdílu na jejich původ, sociální a ekonomickou situaci a důraz na individualitu každého z nich. Další prioritní potřebou je zkvalitnění vzdělávání ve smyslu získávání základních kompetencí, jako jsou např. čtenářská a matematická gramotnost, jazyková vybavenost, proaktivita, apod.

Návaznost aktivit v rámci doplňkového rámce OP VVV lze nalézt především v rámci strategického cíle č. 1 Posílení vzdělávání, zaměstnanosti a sociální koheze (opatření 1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti a opatření 1.1.2 zvýšení kvality a dostupnosti vzdělávání) a strategického cíle č. 2 Rozvoj občanské společnosti (opatření 2.1.4 provozování aktivit pro trávení volného času).

MAS Sokolovsko má vytvořenu silnou pozici a partnerství v místě díky realizovaným projektovým aktivitám, znalosti území a aktérů působících na území MAS Sokolovsko a zapojení těchto aktérů již do přípravy SCLLD.

Cílem MAS Sokolovska je tedy:

- dialog a spolupráce všech relevantních aktérů na území MAS Sokolovska;
- zjištění potřeb předškolních, školních i mimoškolních vzdělávacích zařízení a návrh opatření pro jejich realizaci;
- zjištění potřeb dalších aktérů procesu vzdělávání, tedy žáků, rodičů, veřejnosti a návrh opatření pro jejich realizaci;
- vytvoření akčního plánu pro zajištění kvalitního vzdělávání na území MAS Sokolovsko;
- motivovat všechny aktéry pro proaktivní a pozitivní přístup pro spolupráci všech relevantních aktérů na území a při realizaci opatření pro zkvalitnění vzdělávání, zajištění inkluze a podpory všech dětí, atd.

Vzhledem k popsaným předpokladům je další ambicí a cílem MAS Sokolovsko zajistit podporu mateřským a základním školám při realizaci opatření pro zajištění výše popsaných cílů. Díky odborným znalostem projektového prostředí a požadavkům MŠ a ZŠ je MAS Sokolovsko připravena **realizovat animaci území** v tomto směru a pomoci tak školám při dosahování jejich projektových plánů a realizaci aktivit, které povedou ke všem výše uvedeným cílům, prostřednictvím všech podpůrných aktivit jako jsou:

1. metodická pomoc ZŠ s výběrem vhodných šablon pro ZŠ/MŠ, aby byly v souladu s MAP resp. nositele regionální strategie území, zajištění správnosti projektové žádosti;
2. zaškolení realizátorů ZŠ/MŠ (monitorovací systém, příručka pro žadatele a příjemce, ...);
3. průběžná konzultační činnost při realizaci projektu, sledování a dodržování povinné publicity, VZ, monitorovacích indikátorů;
4. metodická pomoc ZŠ/MŠ při zpracování monitorovacích zpráv, zadávání do monitorovacího systému, zajištění správnosti předávaných výstupů, sledování průběhu realizace projektu, dodržování časového harmonogramu atd.;
5. metodická pomoc s vypořádáním případných připomínek k MZ od ŘO;
6. metodická pomoc při komunikaci mezi zřizovateli a ZŠ/MŠ tak, aby nedocházelo jako v současném období k zadržování financí ze strany zřizovatelů nebo naopak nepředávání informací o projektu ze strany ředitelů škol;
7. metodická pomoc při kontrole na místě;
8. metodická pomoc při ukončování projektu a závěrečné MZ.

Tyto aktivity animace území bude MAS Sokolovsko realizovat pomocí osobní a e-mailové komunikace se zástupci škol a zřizovateli škol, pořádáním tematických workshopů a školení. Budeme zjišťovat poptávku škol po spolupráci směřující k naplňování jednotlivých animačních aktivit. Dle takto zjištěného zájmu budou pracovníci MAS Sokolovsko realizující animační aktivity v rámci OPV VV se zástupci škol individuálně konzultovat procesy přípravy a realizace projektů, vč. metodické pomoci dle výše uvedených aktivit. Díky místní znalosti máme zmapovány mateřské a základní školy na území MAS Sokolovsko. Ředitelé škol byly pracovníky MAS Sokolovsko i v minulém období oslovovány k účasti na komunitních a odborných plánovacích workshopech v rámci přípravy SCLLD a také k účasti škol v projektech z OPVK realizovaných MAS Sokolovsko.

Koordinace konkrétních činností v rámci animace území v rámci OPV VV souvisí s výstupy připravovaných **místních akčních plánů pro základní a mateřské školy** a také s návazností na výstupy krajského akčního plánu pro střední školy. MAS Sokolovsko bude aktivně zapojeno do realizace projektů zpracovávání místních akčních plánů na svém území.

Další aktivitou v rámci OP VVV, která přispěje k naplnění komunitně vedeného místního rozvoje v oblasti vzdělávání, by mohl být tzv. **vlastní projekt MAS Sokolovsko**. Takový plánuje realizovat MAS Sokolovsko v mateřských a základních školách a měl by zahrnovat aktivity vedoucí k získání základních kompetencí dětí (čtenářská gramotnost, finanční gramotnost, PC dovednosti, pohybová aktivita a péče o své zdraví, kritické myšlení, umění mluveného slova, podpora podnikavosti a další), které povedou k jejich lepšímu uplatnění se v jejich životě, zaměstnání i společnosti. Doprovodnou aktivitou by pak mohlo být kariérové poradenství pro žáky posledních ročníků základních škol pro usnadnění výběru dalšího vzdělávání či zaměstnání, pro eliminaci žáků s nedokončeným základním vzděláním apod.

3.9.5 Struktura akčního plánu

Akční plán rovněž obsahuje grafické znázornění struktury programových rámců SCLLD včetně schematického znázornění vazeb na opatření mimo programové rámce a popis integrovaného přístupu napříč programovými rámci (integrace na úrovni opatření, případně fichí v synergii jednotlivých programových rámců).

- aktuálně probíhá grafické tvorba a zhotovuje se schéma

3.9.6 Vazba na horizontální témata

Horizontální témata průřezově zasahují do všech oblastí socioekonomického rozvoje a je nutné je chápat jako jeden z cílů integrované strategie. Musí být zohledněna a respektována. Podpora rovnosti mezi muži a ženami, nediskriminace a udržitelný rozvoj. V případě PRV se budou posuzovat specifická témata programu (klíma, inovace, životní prostředí).

Bude doplněno v 10/2015 dle požadavků MS2014+ formulář žádosti o dotaci.

4 Implementační část

Implementační část strategie popisuje organizační strukturu a způsob řízení organizační složky MAS. Věnuje se popisu administrativních postupů pro vyhlašování výzev MAS, hodnocení a výběr projektů s plánováním personálních kapacit. Dále popisuje animační aktivity na svém území, spolupráci mezi MAS a to jak na národní tak mezinárodní úrovni, přeshraniční spolupráci.

4.1 Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury a komunikace MAS

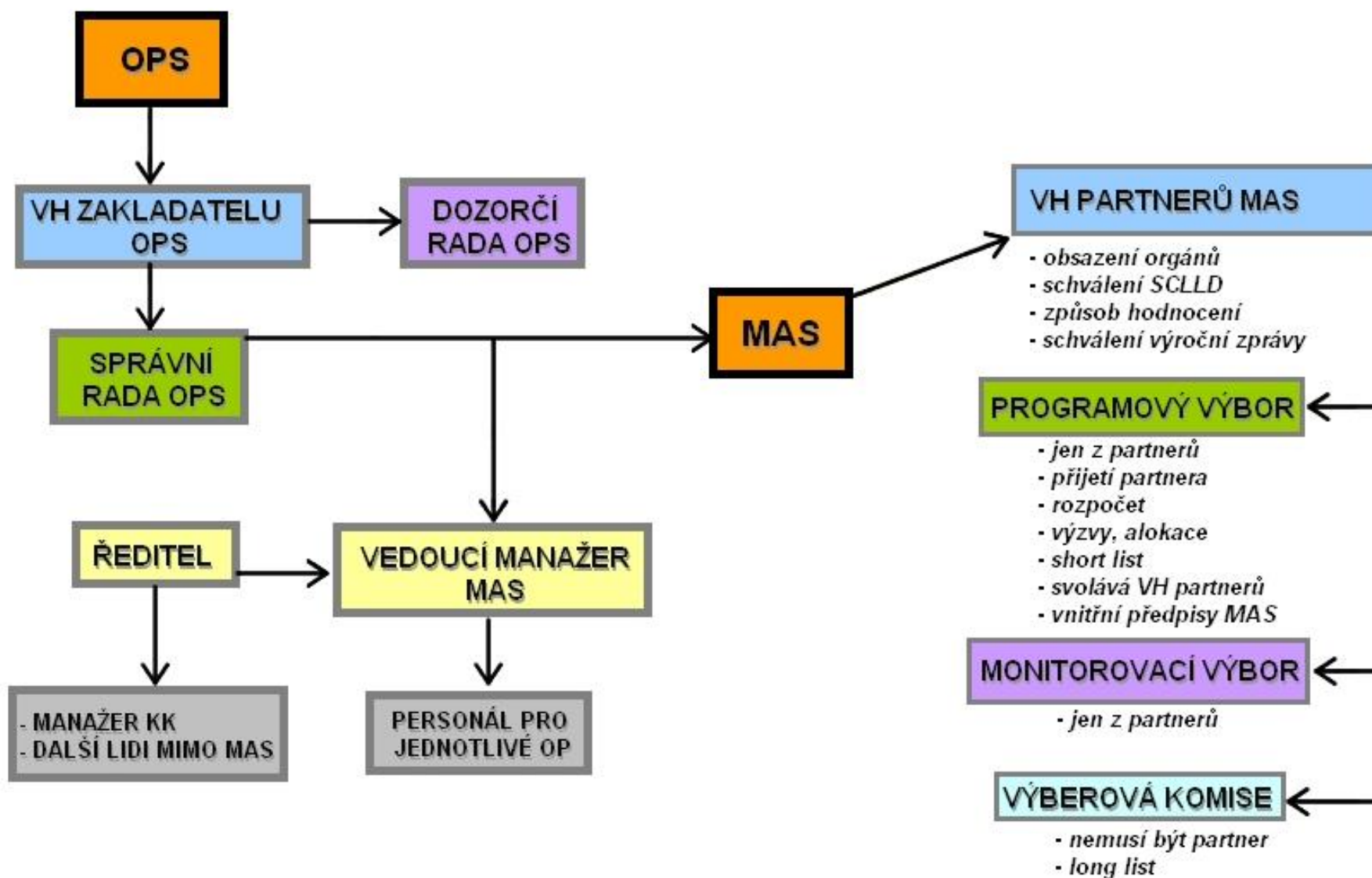
Tato kapitola popisuje způsob řízení MAS Sokolovsko a standardy práce, z nich vychází proces implementace. Detailní popis činnosti povinných orgánů MAS Sokolovsko je dán statutem. Podrobnosti o činnosti MAS Sokolovsko jsou definovány ve vnitřních směrnících.

4.1.1 Organizační struktura MAS Sokolovsko

Obecně prospěšná společnost MAS Sokolovsko o.p.s. byla založena dne 21. 7. 2006. K datu 8. 6. 2011 nabyla účinnost 1. aktualizovaná verze zakládací smlouvy v úplném znění, dne 12. 6. 2014 byla schválena valnou hromadou zakladatelů 2. aktualizovaná verze zakládací smlouvy v úplném znění, dne 23. 6. 2015 byla schválena valnou hromadou zakladatelů 3. aktualizovaná verze zakládací smlouvy v úplném znění. Základním dokumentem, který upravuje právní poměry uvnitř MAS Sokolovsko o.p.s. je **statut**. Dle statutu jsou definovány **orgány obecně prospěšné společnosti**:

- a. Valná hromada zakladatelů
- b. Správní rada
- c. Dozorčí rada
- d. Ředitel
- e. Vedoucí manažer
- f. Kancelář MAS
- g. Valná hromada partnerů
- h. Programový výbor
- i. Výběrová komise
- j. Monitorovací výbor

Obr. č. 88: Organizační struktura právnické osoby MAS Sokolovsko o.p.s. a místního partnerství (tzv. organizační složky MAS)

Složení orgánů (valná hromada zakladatelů, správní rada, dozorčí rada a ředitel) je vymezeno v zakládací smlouvě. Složení valné hromady partnerů, programového výboru a monitorovacího výboru je tvořeno zástupci subjektů, s nimiž byla uzavřena Rámcová smlouva o partnerství a vzájemné spolupráci. Výběrová komise je tvořena především ze zástupců subjektů, s nimiž byla uzavřena Rámcová smlouva o partnerství a vzájemné spolupráci. Jednání orgánů se řídí jednacími řády.

Společnost MAS Sokolovsko o.p.s. jako svou **vnitřní organizační jednotku zřizuje Místní akční skupinu** v souladu s metodikou pro standardizaci místních akčních skupin v programovém období 2014 - 2020 schválenou Vládou ČR 21. 5. 2014 (dále jen „Metodika standardizace MAS“). **Hlavní činností organizační složky MAS je provádění komunitně vedeného místního rozvoje na základě SCLLD.** Pracovníci určení k zajištění realizace SCLLD provádějí vzdělávací, poradenské a další rozvojové aktivity výhradně spojené s realizací SCLLD MAS Sokolovsko. Společnost vede oddělenou účetní evidenci pro organizační složku MAS a zvláště pro obecně prospěšnou společnost.

Místní akční skupinu tvoří osoby soukromého, neziskového i veřejného sektoru, které vytvářejí na základě Rámcové smlouvy o partnerství na Sokolovsku platformu místního partnerství. Statut MAS Sokolovsko určuje místní působnost subjektů, se kterými může být uzavřena Rámcová smlouva o partnerství a vzájemné spolupráci. Statut dále určuje způsob jednání partnera (samostatně, pověření). Poměr partnerů veřejného sektoru v MAS nesmí přesáhnout 49 % hlasovacích práv. Aktuální seznam partnerů místní akční skupiny vede Kancelář MAS.

Statut MAS Sokolovsko dále určuje podmínky poskytování finančních příspěvků na fungování obecně prospěšné společnosti, definuje zájmové skupiny (činnosti partnerů v jednotlivých zájmových skupinách, doporučené typy organizací, způsob přiřazení partnera k zájmové skupině) a způsob řešení sporů.

Orgány obecně prospěšné společnosti a vnitřní organizační jednotky Místní akční skupiny (dále MAS) jsou dány takto:

Valná hromada zakladatelů je orgánem obecně prospěšné společnosti. Její náležitosti a kompetence řeší zakládací smlouva a statut.

Správní rada je orgánem obecně prospěšné společnosti. Její náležitosti a pravomoci řeší zakládací smlouva a statut.

Dozorčí rada je orgánem obecně prospěšné společnosti. Její náležitost, činnost a pravomoci řeší zakládací smlouva a statut.

Náležitosti vztahující se k činnosti, rozhodování a pravomocem **ředitele** jsou ustanoveny v zakládací smlouvě a ve statutu.

Valná hromada partnerů je nejvyšším orgánem organizační složky MAS. Její jednání je upraveno jednacím řádem. Náležitosti a kompetence jsou dány statutem. Valná hromada partnerů zřizuje povinné orgány – rozhodovací orgán, kontrolní orgán a výběrový orgán.

Programový výbor je rozhodovacím orgánem organizační složky MAS. Jeho jednání je upraveno jednacím řádem. Náležitosti a kompetence jsou dány statutem. Členové rozhodovacího orgánu musí být voleni z partnerů MAS, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.

Monitorovací výbor je kontrolním orgánem organizační složky MAS. Jeho jednání se řídí jednacím řádem. Náležitosti a kompetence jsou dány statutem. Členové kontrolního orgánu musí být voleni z partnerů MAS.

Výběrová komise je výběrovým orgánem MAS. Její jednání se řídí jednacím řádem. Náležitosti a kompetence jsou dány statutem. Členové výběrového orgánu musí být voleni ze subjektů, které na území MAS prokazatelně působí. Veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.

Vedoucí manažer řídí činnost kanceláře MAS. Vedoucí manažer je vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD a je v pracovněprávním vztahu. Manažer plní věcné úkoly uložené mu ředitelem, dále usnesením programového výboru, správní rady, dozorčí rady či valné hromady zakladatelů. Jedná za MAS v běžných záležitostech. Manažer se dle potřeby zúčastňuje integračních schůzek s ostatními MAS. Vedoucí manažer rozhoduje o řízení kanceláře MAS.

Kancelář MAS je pracovním orgánem, její úkoly jsou dány statutem. Kancelář MAS Sokolovsko má internetové stránky, které obsahují minimálně tyto informace:

- zřizovací dokumenty (zakládací listina, statut)
- aktuální seznam partnerů a zájmových skupin MAS
- adresa sídla a kanceláře, konzultační hodiny a kontaktní osobu
- mapu územní působnosti
- výroční zprávy o činnosti hospodaření MAS
- seznam členů povinných orgánů (rozhodovacího, výběrového a kontrolního orgánu)

Kancelář MAS Sokolovsko plní mimo jiné tyto úkoly:

- vede seznam kontaktních údajů na osoby, které zastupují partnery
- vede seznam kontaktních údajů na členy Monitorovacího výboru, Výběrové komise a Programového výboru
- eviduje, archivuje dokumenty MAS a zápisy ze všech jednání MAS, vede administrativu
- uchovává originály zásadních dokumentů společnosti
- zajišťuje pozvání členů orgánů a poskytuje administrativní servis pro činnost všech orgánů MAS
- další povinnosti a úkoly souvisejí s realizací naplňování SCLLD, s administrativními postupy vyhlašování výzev MAS Sokolovsko, hodnocení a výběrem projektů jsou popsány v odpovídajících kapitolách SCLLD.

4.1.2 Povinnosti a úkoly MAS Sokolovsko

MAS Sokolovsko musí jakožto nositel SCLLD dodržovat a plnit povinnosti z plynoucí z Metodiky standardizace MAS. Jsou to tyto:

1. MAS Sokolovsko je povinna plnit podmínky vyplývající z kapitoly 3.3 Standardy pro přijatelnosti MAS (s výjimkou podmínky 3.3.5.3). Metodiky standardizace MAS a to od vydání „Osvědčení o splnění standardů MAS“ po celé programové období 2014 – 2020.
2. MAS Sokolovsko (obecně prospěšná společnost i vnitřní organizační jednotka MAS) nesmí přijímat odměny, dary či jinak definované příjmy za poradenství, zpracování či administraci projektů, které jsou následně administrovány MAS Sokolovsko.
3. MAS Sokolovsko (obecně prospěšná společnost i vnitřní organizační jednotka MAS) musí evidovat finanční a věcné dary v hodnotě nad 1 000 Kč. Veškeré dary mohou být přijímány pouze za konkrétním účelem, který musí být v darovací smlouvě specifikován. Seznam dárců a přijatých darů týkajících se SCLLD zveřejňuje MAS Sokolovsko ve výroční zprávě o činnosti a hospodaření MAS.
4. MAS Sokolovsko zveřejňuje zápisy z jednání povinných orgánů.

5. MAS Sokolovsko zveřejňuje aktuální přehled pracovních skupin včetně jejich statutu, seznamu členů, zápisů z jednání nebo zpráv o jejich činnosti a kontaktních osobách.
6. MAS Sokolovsko minimálně 1x za rok informuje veřejnost o plnění SCLLD.
7. Konzultace v souvislosti s implementací SCLLD jsou kanceláří MAS Sokolovsko poskytovány zdarma.
8. Při rozhodování o výběru projektů náleží nejméně 50 % hlasů partnerům, kteří nejsou veřejnými orgány.
9. Změna územní působnosti MAS Sokolovsko je možná pouze v rámci střednědobého hodnocení SCLLD.

Mezi úkoly MAS Sokolovsko, které jsou dány metodickými pokyny, patří prezentování SCLLD a jejich aktualizací na Regionální stále konferenci. Zvyšování způsobilosti místních aktérů při vypracování a provádění projektů, včetně jejich schopností v oblasti projektového řízení, čehož bude dosahováno pomocí konzultací, workshopů a seminářů pro partnery MAS Sokolovsko, s čímž souvisí také další vzdělávání pracovníků a manažerů MAS Sokolovsko a účast na akcích pořádaných Národní sítí Místních akčních skupin a další setkání, konferencích apod.

Další úkoly jsou spojeny s vypracováním nediskriminačního a transparentního postupu pro výběr projektů a dalších s tím spojených postupů, čemuž je věnována následující kapitola implementační části SCLLD.

4.2 Popis administrativních postupů pro vyhlašování výzev MAS, hodnocení a výběr projektů s uvedením plánované personální kapacit

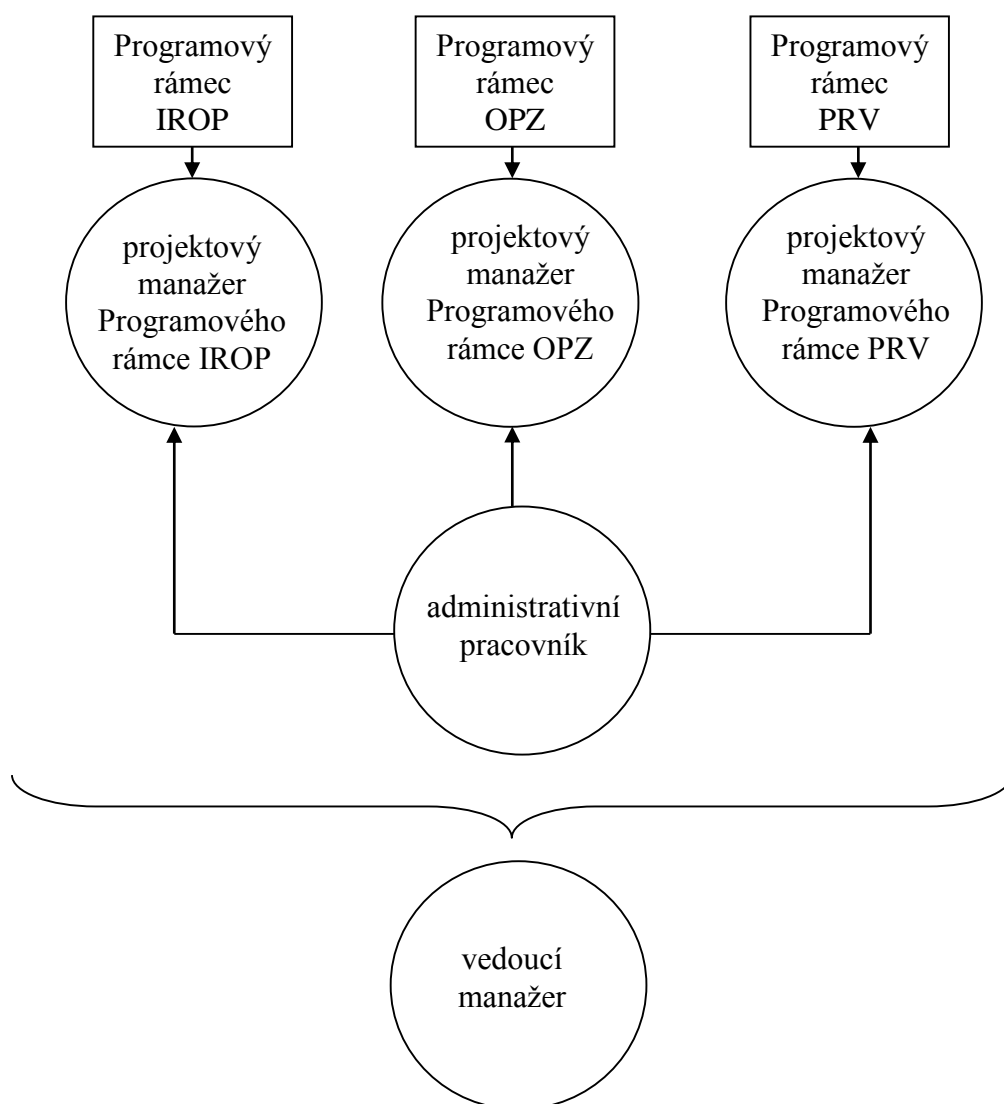
Realizace SCLLD na území MAS Sokolovsko probíhá v následujících krocích:

1. Vyhlašování výzev pro integrované projekty
2. příjem, hodnocení a schvalování projektů k realizaci
3. monitorování
4. kontrola
5. evaluace

Obecně platí, že integrované projekty vybrané k podpoře, musí být v souladu se SCLLD na území MAS Sokolovsko.

Postup vyhlašování výzev MAS Sokolovsko, hodnocení a výběru projektů je dán metodickými pokyny a statutem MAS Sokolovsko. Postup je zajištěn součinností orgánů organizační jednotky MAS a pracovníků Kanceláře MAS. V rámci Kanceláře MAS Sokolovsko jsou zaměstnání projektoví manažeři pro jednotlivé Programové rámce a administrativní pracovník, který vypomáhá jednotlivým projektovým manažerům. Činnost kanceláře MAS řídí vedoucí manažer.

Obr. č. 89: Organizační struktura kanceláře MAS Sokolovsko ve vztahu k jednotlivým programovým rámcům.

Vyhlašování výzev pro integrované projekty

Následující odstavec popisuje proces vyhlašování výzev pro integrované projekty. Národní stálá konference (její komora pro integrované nástroje) na základě podkladů od nositelů integrovaných strategií zpracovává doporučení pro cílení a nastavení harmonogramu výzev pro integrované nástroje a specifické výzvy, jejich území, případně věcná zacílení a toto zajišťuje prostřednictvím MMR s řídicími orgány na platformách určených pro přípravu výzev. V této souvislosti MAS Sokolovsko jakožto nositel integrované strategie SCLLD na území MAS Sokolovsko spolu s ostatními nositeli integrovaných strategií komunikuje prostřednictvím Regionální stálé konference Karlovarského kraje o možnostech věcného a územního zacílení výzev. Prostřednictvím Regionálních stálých konferencí je informována Národní stálá konference.

Řídicí orgány jednotlivých operačních programů vyhlašují specifické výzvy pro předkládání projektů z integrovaných strategií (tedy i SCLLD MAS Sokolovsko) podle jednotlivých typů. MAS Sokolovsko reaguje na vyhlášení výzvy řídicího orgánu na předkládání projektů přípravou výzvy MAS Sokolovsko na příjem projektů v rámci vlastní SCLLD. V rámci výzvy MAS Sokolovsko je vymezena alokace na jednotlivá opatření SCLLD. Kancelář MAS Sokolovsko zpracovává znění výzvy včetně veškeré dokumentace pro žadatele a příjemce, poskytuje potřebnou pomoc a informace žadatelům. Výzvy k podávání žádostí schvaluje Programový výbor, jakožto rozhodovací orgán organizační složky MAS. V rámci SCLLD MAS Sokolovsko jsou zpracovány programové rámce pro jednotlivé příslušné operační programy (viz strategická část tohoto dokumentu). Každý z programových rámců má svého projektového manažera MAS Sokolovsko, jehož práce v této fázi realizace SCLLD spočívá v přípravě znění výzvy, poskytování pomoci a informací žadatelům, přípravě podkladů pro Programový výbor apod. Projektový manažer daného programového rámce tyto činnosti vykonává s pomocí administrativního pracovníka MAS Sokolovsko. Koordinační a řídicí činnost přísluší vedoucímu manažerovi.

Po schválení znění výzvy MAS Sokolovsko příslušným řídicím orgánem (nebo platební agenturou SZIF v případě PRV) vyhlásí MAS Sokolovsko výzvu na předkládání projektů v rámci specifické výzvy. Kancelář MAS Sokolovsko registruje žádosti od žadatelů.

Valná hromada partnerů jakožto nejvyšší orgán organizační složky MAS nese zodpovědnost za distribuci veřejných prostředků a provádění SCLLD v územní působnosti MAS Sokolovsko. Do kompetence Valné hromady partnerů spadá také distribuce veřejných prostředků, což znamená, že Valná hromada partnerů schvaluje SCLLD.

Příjem, hodnocení a schválení projektů k realizaci

Po vyhlášení výzvy MAS Sokolovsko přijímá a posuzuje žádosti o podporu projektu. Je provedena základní kontrola obsahu povinných částí žádosti, projekty jsou hodnoceny co do souladu s vyhlášenou výzvou MAS Sokolovsko. Žadatel povinně dokládá, že žádost je v souladu se SCLLD MAS Sokolovsko. Pracovníci kanceláře MAS provedou kontrolu tohoto souladu dle konkrétního zaměření výzvy a programového rámce, např. soulad zaměření projektu, jeho klíčových aktivit, vybrané cílové skupiny, předpokládaného naplnění monitorovacích indikátorů apod. dle specifik dané výzvy a daného programového rámce. Administrativní kontrolu a kontrolu přijatelnosti žádostí provádí Kancelář MAS Sokolovsko. Kancelář MAS Sokolovsko dále zpracovává podklady pro jednání výběrové komise a programového výboru. Tyto činnosti Kanceláře MAS Sokolovsko zajišťuje především projektový manažer daného programového rámce a administrativní pracovník.

Následující postup uvádí stanovení pořadí projektů podle přínosu k plnění záměrů a cílů SCLLD pro každé opatření zvlášť. Programový výbor MAS Sokolovsko provede výběr projektů a stanoví výši jejich podpory (max. % vše podpory je stanovena programy, MAS Sokolovsko může výši podpory snížit), toto je uskutečňováno na základě předchozího návrhu výběrové komise. Do kompetence Výběrové komise, jakožto výběrového orgánu MAS, spadá zejména předvýběr projektů na základě objektivních kritérií. Navrhuje tedy pořadí projektů podle přínosu jejich operací k plnění záměrů a cílů SCLLD. Při rozhodování o předvýběru (výběrová komise) i výběru projektů (programový výbor) náleží nejméně 50 % hlasů partnerům, kteří nejsou veřejným sektorem. Pro potřeby hodnocení projektů (předvýběr) s ohledem na množství hodnocených projektů nemusí být vždy zvána celá výběrová komise, ale je třeba vždy přihlížet k tomu, aby veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavovala víc než 49 % hlasovacích práv.

Kancelář MAS Sokolovsko zabezpečuje korespondenci s žadateli, jak v případě doporučení, tak i nedoporučení jejich projektu k financování, popř. v souvislosti s doplněním či odstraněním nedostatků žádosti. Tyto činnosti Kanceláře MAS Sokolovsko zajišťuje především projektový manažer daného programového rámce a administrativní pracovník.

MAS Sokolovsko postoupí na řídicí orgány, resp. platební agenturu SZIF, vybrané projekty.

Monitorovací výbor, jakožto kontrolní orgán organizační složky MAS, kontroluje metodiku způsobu výběru projektů a její dodržování, včetně vyřizování odvolání žadatelů proti výběru projektů.

Monitorování

Monitorování a evaluaci je věnována samostatná kapitola SCLLD. V tomto odstavci jsou stručně rozebrány procesy související s monitorováním realizace integrovaných projektů a monitorováním realizace SCLLD.

V rámci monitorování realizace integrovaných projektů řídicí orgán monitoruje stav čerpání, realizace projektů a dosažení požadovaných hodnot indikátorů. Kancelář MAS Sokolovsko vede evidenci o projektech na příslušném softwaru (vlastní evidence MAS Sokolovsko, MS2014+ apod.) a provádí veškerou předepsanou archivaci. Dále shromažďuje naplňování monitorovacích indikátorů realizovaných integrovaných projektů a hlášení příjemců. Na monitorování realizace integrovaných projektů se podílejí především projektoví manažeři jednotlivých programových rámců ve spolupráci s administrativním pracovníkem.

V rámci monitorování realizace SCLLD MAS Sokolovsko monitoruje SCLLD jako celek. V rámci SCLLD jsou nastaveny monitorovací indikátory. MAS Sokolovsko provádí vlastní průběžné vyhodnocování plnění SCLLD a spolupracuje s řídicími orgány při průběžném vyhodnocování plnění stanovených cílových hodnot indikátorů. V kapitole o monitoringu a evaluaci SCLLD je popsáno zpracovávání Zprávy o plnění SCLLD, změn SCLLD a Závěrečné zprávy o plnění SCLLD. Monitorovací výbor, jakožto kontrolní orgán organizační složky MAS Sokolovsko, zodpovídá za monitoring a hodnocení SCLLD, zpracovává a předkládá ke schválení rozhodovacímu orgánu (Programový výbor) indikátorový a evaluační plán SCLLD. Kancelář MAS Sokolovsko připravuje pro Monitorovací výbor podklady pro činnost související s monitorováním, hodnocení a kontrolní činností.

Kontrola

MAS Sokolovsko jako zprostředkující subjekt provádí kontrolu projektů podle podmínek stanovených příslušnými nařízeními Evropské komise a pravidel programů ESI fondů. Tuto činnost provádí Kancelář MAS Sokolovsko. Kontrolní a monitorovací činnosti se účastní vždy dva zaměstnanci MAS Sokolovsko, např. projektový manažer daného programového rámce a administrativní pracovník.

Evaluace

Monitorování a evaluaci je věnována samostatná kapitola SCLLD. V tomto odstavci je stručně zmíněna evaluace integrovaných nástrojů a změny integrované strategie.

MAS Sokolovsko jako nositel SCLLD provádí povinnou mid-term evaluaci SCLLD, dále jsou realizovány tématické evaluace, jejichž podrobnosti jsou uvedeny v kapitole o monitoringu a evaluaci a rozpracovány jsou v evaluačním plánu. MAS Sokolovsko také může předložit návrhy na změny SCLLD. Tyto činnosti jsou zajišťovány pracovníky kanceláře MAS Sokolovsko. Za monitoring a hodnocení SCLLD zodpovídá Monitorovací výbor, jakožto kontrolní orgán organizační jednotky MAS. Monitorovací výbor zpracovává a předkládá ke schválení rozhodovacímu orgánu indikátorový a evaluační plán SCLLD. Podklady pro tuto činnost Monitorovacímu výboru připravují pracovníci Kanceláře MAS Sokolovsko, především projektoví manažeři jednotlivých programových rámců ve spolupráci s administrativním pracovníkem.

V následující části kapitoly jsou uvedeny pracovní náplně jednotlivých pracovních pozic podílejících se na realizaci komunitně vedeného místního rozvoje na území MAS Sokolovsko.

Pracovní náplň – projektoví manažeři SCLLD pro programové rámce IROP, OPZ a PRV

- řízení implementace daného programového rámce dle schválené SCLLD a dle vnitřních směrnic MAS Sokolovsko
- řízení rizik implementace daného programového rámce SCLLD, průběžná analýza postupu implementace, monitoring a evaluace daného programového rámce dle postupů stanovených řídicími orgány (dále jen ŘO) a vnitřními směrnicemi
- konzultace u příslušného ŘO
- vypracovávání zpráv a hlášení o průběhu realizace SCLLD pro daný programový rámec
- provádění vzdělávacích, poradenských a dalších rozvojových aktivit spojených s implementací programového rámce
- poskytování konzultací spojených s implementací SCLLD
- příprava podkladů pro jednání orgánů organizační složky MAS vč. přípravy podkladů pro programový výbor v souvislosti se stanovením alokací
- činnosti spojené s vyhlášováním výzev pro integrované projekty, příjmem, registrací a kontrolou žádostí o dotaci pro integrované projekty dle pokynů ŘO a vnitřních směrnic, poskytování potřebné pomoci a informací žadatelům
- kontrola souladu předložené žádosti o dotaci se strategií SCLLD

- administrativní kontrola a kontrola přijatelnosti žádostí o dotaci s podmínkami výzvy pro integrované projekty
- zpracovávání podkladů pro jednání výběrové komise a programového výboru spojené s hodnocením a výběrem projektů
- korespondence a komunikace s žadateli ohledně schválení/neschválení projektů k financování, doplnění žádostí a odstranění nedostatků
- řešení odvolání žadatelů na výsledky hodnocení projektů a sporných událostí spojených s integrovanými projekty
- kontrola realizace integrovaných projektů dle pokynů ŘO a vnitřních směrnic
- komunikace s partnery, členy orgánů a ostatními místními aktéry spojená s implementací SCLLD dle v SCLLD popsanych komunikačních a animačních aktivit
- informování veřejnosti o plnění SCLLD a aktivity spojené s povinnou publicitou relevantních dotačních titulů
- aktivní další profesní vzdělávání, účast na akcích pořádaných Národní sítí Místních akčních skupin a dalších setkáních, konferencích apod.

Pracovní náplň – administrativní pracovník kanceláře organizační složky MAS Sokolovsko

- vedení aktuálního seznamu partnerů MAS Sokolovsko a členů orgánů, vč. aktuálního adresáře kontaktních osob, vedení seznamu zájmových a pracovních skupin
- příprava podkladů pro vypracovávání zpráv a hlášení o průběhu realizace SCLLD
- spolupráce při realizaci monitoringu a evaluace SCLLD dle postupů daných ŘO a vnitřními směrnicemi
- podpůrná činnost projektovým manažerům programových rámců při implementaci SCLLD
- práce s účetními doklady pro oddělenou účetní evidenci organizační složky MAS
- příprava podkladů pro jednání orgánů organizační složky MAS
- pomoc projektovým manažerům programových rámců s činnostmi spojenými s vyhlašování výzev pro integrované projekty, příjmem, registrací a kontrolou žádostí o dotaci pro integrované projekty dle pokynů ŘO a vnitřních směrnic, poskytování potřebné pomoci a informací žadatelům
- elektronická evidence projektů na příslušném softwaru a provádění veškeré předepsané archivace

- ve spolupráci s jednotlivými projektovými manažery programových rámců zpracovávání podkladů pro jednání a zápisy z jednání výběrové komise a programového výboru
- korespondence a komunikace s žadateli ohledně schválení/neschválení projektů k financování, doplnění žádostí a odstranění nedostatků
- kontrola realizace integrovaných projektů dle pokynů ŘO a vnitřních směrnic
- komunikace s partnery, členy orgánů a ostatními místními aktéry spojená s implementací SCLLD
- aktualizace internetových stránek MAS
- evidence a archivace dokumentů MAS, zápisů z jednání, vedení administrativy, uchovávání dokumentů, pozvánky na jednání orgánů, workshopy, setkání
- aktivní další profesní vzdělávání, účast na setkáních apod.

Pracovní náplň – vedoucí manažer SCLLD

- řízení činnosti kanceláře MAS
- řízení realizace SCLLD
- koordinace činností spojených s implementací jednotlivých programových rámců
- plnění úkolů uložených ředitelem, dále usnesením programového výboru, výběrové komise, monitorovacího výboru, správní rady, dozorčí rady a a valné hromady partnerů i zakladatelů
- jednání za MAS v běžných záležitostech
- účast na koordinačních schůzkách s ostatními MAS
- příprava podkladů pro jednání orgánů organizační složky MAS
- informování veřejnosti o plnění SCLLD vč. zpracování výroční zprávy organizační složky MAS
- komunikace s partnery, členy orgánů MAS a ostatními místními aktéry spojená s implementací SCLLD dle v SCLLD popsanych komunikačních a animačních aktivit
- prezentování SCLLD a jejích aktualizací na Regionální stálé konferenci a dalších platformách
- aktivní další profesní vzdělávání, účast na akcích pořádaných Národní sítí Místních akčních skupin a dalších setkáních, konferencích apod.

Pracovní náplň – animátor OPVTV na území MAS Sokolovsko

- sledování aktuálních informací, avíz výzev a výzev OPVTV

- konzultace s ŘO
- vedení databáze zřizovatelů a zástupců MŠ a ZŠ na území
- aktivní komunikace se zástupci a zřizovateli MŠ a ZŠ na území s cílem naplnění aktivit animace v rámci OPVVV (cíle a podpůrné aktivity jsou uvedeny v doplňkovém rámci OPVVV v rámci SCLLD MAS Sokolovsko)

4.3 Popis komunikačních a animačních aktivit

Stejně jako při přípravě SCLLD MAS Sokolovsko i během procesu implementace bude maximálně dbáno na transparentnost celého procesu. Veškeré komunikační aktivity jsou založeny opět na znalosti místní situace a na partnerském přístupu. Obdobně jako při přípravě SCLLD i během procesu implementace budou využívány moderní komunikační metody, např. workshopy, brainstorming, facilitace. Pro aktivní komunikaci s občany, partnery a všemi dalšími aktéry na území budou nadále využívány webové stránky MAS Sokolovsko, facebook MAS Sokolovsko, dotazníková šetření, ankety, časopis.

Se všemi partnery MAS Sokolovsko probíhá a nadále bude probíhat osobní komunikace ze strany zaměstnanců Kanceláře MAS Sokolovsko. Pracovníci MAS Sokolovsko pravidelně partnery, i další aktéry na území, informují o činnosti MAS Sokolovsko. Nadále budeme partnery a další aktéry osobně nebo e-mailem informovat o novinkách, výzvách apod. Pro partnery a další aktéry budeme i během procesu implementace SCLLD pořádat různá setkání a tématicky zaměřené workshopy. K této činnosti budeme mimo jiné využívat vytvořených zájmových skupin. Potřeby zjištěné od partnerů z různých zájmových skupin povedou v rámci možností daných operačními programy k lepšímu zacílení výzev v rámci komunitně vedeného místního rozvoje na území MAS Sokolovsko.

Spolupráce s aktéry na území znamená nejen informační servis pro partnery a získávání poznatků od partnerů, ale také komunikaci s dalšími subjekty, které nejsou partnery MAS Sokolovsko. Jedná se o úzkou spolupráci s mikroregiony na území MAS Sokolovsko, dalšími MAS na území Karlovarského kraje i dalšími MAS nejen v ČR, ale i v zahraničí. Dalšími významnými aktéry, s nimiž i nadále předpokládáme různou míru spolupráce, jsou školy, další vzdělávací instituce a neziskové organizace, orgány státní správy, Úřady práce, Karlovarský kraj, město Karlovy Vary a další organizace a podniky působící v regionu. MAS Sokolovsko také bude prostřednictvím Regionální stálé konference informovat řídicí orgány o postupu implementace SCLLD a s tím spojených výstupech a výsledcích.

Všechny výzvy MAS Sokolovsko na předkládání integrovaných projektů budou i nadále zveřejňovány na internetových stránkách MAS Sokolovsko. Celý administrativní postup pro vyhlášení výzev, hodnocení a výběr projektů, tak jak je popsán v předchozí kapitole, je naprosto transparentní a všechny informace jsou veřejně dostupné. Partneri i další aktéři jsou informováni o výzvách, mohou konzultovat své žádosti s pracovníky Kanceláře MAS Sokolovsko, budou pořádána školení pro k přípravě integrovaných projektů. Pracovníci Kanceláře MAS Sokolovsko také pravidelně informují na osobních schůzkách nebo na tematických workshopech nebo na různých setkáních partnery a další aktéry o finančních možnostech dotační politiky a tím i ke směřování nových projektových záměrů.

4.4 Popis spolupráce mezi MAS na národní a mezinárodní úrovni a přeshraniční spolupráce

4.4.1 Spolupráce na národní úrovni

MAS Sokolovsko je **aktivním členem NS MAS ČR**. Ředitelka MAS dlouholetou členkou Pracovní skupiny Leader, která je především poradním orgánem MZe při tvorbě pravidel IV. osy Leader Programu rozvoje venkova ČR. Manažerka MAS Sokolovsko je členkou Mezinárodní pracovní skupiny zřízené Národní sítí MAS, která se zabývá mezinárodní spoluprací místních akčních skupin napříč Evropou. Další manažerka MAS Sokolovsko je členkou Pracovní skupiny Vzdělávání.

Pracovníci MAS Sokolovsko se účastnili setkávání aktérů rozvoje venkova – např. valná hromada NS MAS, Národní konference Venkov, Regiontour, LeaderFest, výstava Země živitelka, výstava Má vlast, akce pořádané Agenturou pro sociální začleňování, akce pořádané v rámci spolupráce NS MAS s Českou zemědělskou univerzitou v Praze, apod. Nadále budeme v těchto aktivitách pokračovat.

V Karlovarském kraji působí tyto Místní akční skupiny: MAS 21, MAS Sokolovsko, MAS Kraj živých vod, MAS Krušné hory a MAS Vladař. V případě MAS Kraj živých vod a MAS Vladař přesahuje jejich působnost i do Plzeňského, resp. Plzeňského a Ústeckého kraje. V rámci místní spolupráce MAS Karlovarského kraje bylo založeno v roce 2014 Krajské sdružení MAS Karlovarského kraje, z. s. Bylo založeno třemi MAS (MAS Sokolovsko, MAS 21, MAS Vladař) za účelem podpory regionálního rozvoje karlovarského regionu a napomáhání všeobecnému rozvoji a vzestupu venkovských oblastí Karlovarského kraje a

potažmo celé ČR v duchu společenské, kulturní, sportovní a environmentální osvěty. Dále za účelem přispívání k udržení a ochraně kulturně-historické podoby obcí v návaznosti na tradice a potřeby místních občanů a v souladu s krajinným rázem regionu. Účelu spolku bude dosahováno realizací hlavních činností. Kromě aktivit Krajského sdružení MAS Karlovarského kraje se pravidelně setkávají a spolupracují spolu všechny MAS v Karlovarském kraji, včetně těch, které zatím nejsou formálně sdruženy.

Kromě MAS Karlovarského kraje spolupracuje MAS Sokolovsko také s dalšími MAS, např. MAS Český les probíhá po mnoho let úspěšná spolupráce.

V rámci národní spolupráce realizovalo MAS Sokolovsko v období 2007-2013 tyto partnerské projekty:

- Pilotní projekt obnovy vzhledu vybraných obcí partnerských MAS (partnerský projekt MAS Sokolovsko a MAS Český les)
- Řemeslo má zlaté dno (partnerský projekt 3 českých a jedné německé MAS)
- Výměna zkušeností mezi MAS Plzeňského a Karlovarského kraje (partnerský projekt 7 MAS)

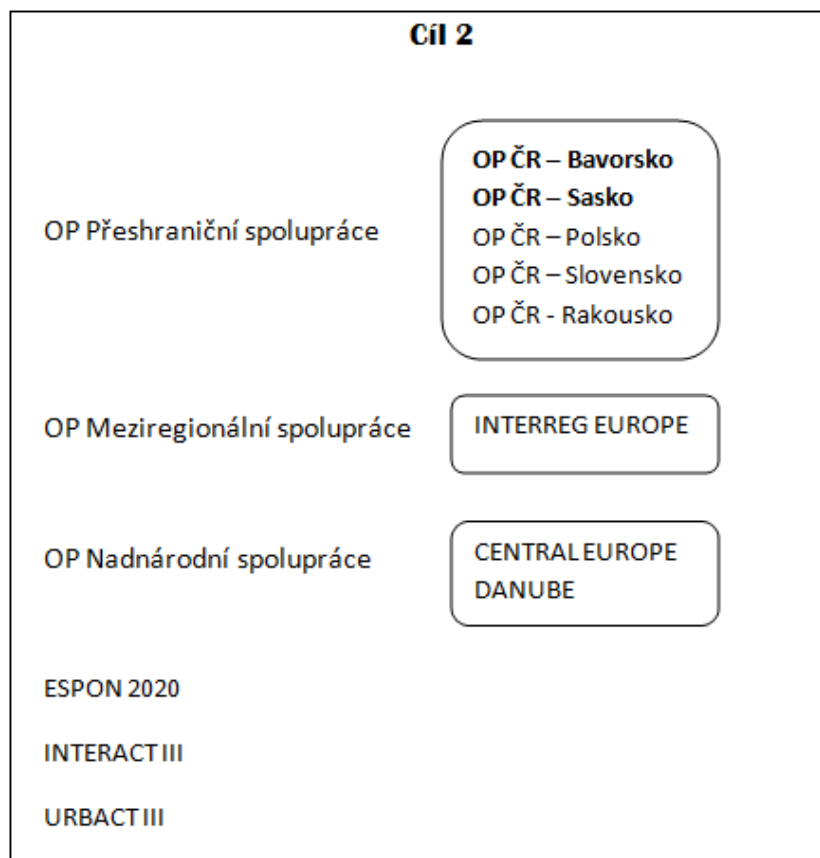
MAS Sokolovsko plánuje realizaci dalších projektů spolupráce s ostatním MAS v ČR i zahraničí, jejich volba bude odvislá od alokace na dané opatření a od potřeb území:

- vzdělávací projekt (zaměřeno na vzdělávání venkovského obyvatelstva, zjišťování potřeb vzdělávání na venkově a následná realizace těchto aktivit, vzdělávání zaměstnanců obecních úřadů zaměřené na dotační možnosti, řízení dotovaných projektů apod.)
- řeka Ohře (čištění řeky, např. formou workcampů s mládeží), řešení problematiky kempů podél řeky, propagační materiály s tematikou řeky Ohře a zajímavostí v okolí
- propagace území (pořízení a distribuce tematických propagačních materiálů z území zapojených MAS)
- invazivní rostliny (údržba krajiny v souvislosti s likvidací invazních rostlin)
- zaniklé obce (tematická setkávání, propagace, značení místních naučných stezek, naučné tabule)
- agroturistika (propagační materiály s tématem agroturistiky na území zapojených MAS)
- geoparky (život v geoparku, výsadba apod.)

4.4.2 Možnosti spolupráce MAS na mezinárodní a přeshraniční úrovni

Mezinárodní spolupráce MAS na mezinárodní úrovni bude probíhat v rámci **Cíle 2**: Evropské územní spolupráce. Cíl 2 v ČR, který bude realizován pomocí 11 programů, které navazují na programy z předešlého období. Jeden program byl stanoven nově, konkrétně OP Nadnárodní spolupráce DANUBE.

Obr. č. 90: Schéma dotačních titulů Cíle 2

Zdroj: vlastní data

4.4.3 Přeshraniční spolupráce

Území MAS Sokolovsko zasahuje do dotačního území dvou OP přeshraniční spolupráce, a to OP ČR - Svobodný stát Bavorsko a OP ČR - Svobodný stát Sasko, MAS Sokolovsko si bude moci pro přeshraniční spolupráci vybírat partnery z obou dotačních území.

Partnery na bavorské straně bude MAS Sokolovsko vyhledávat na vymezeném dotačním území, tzn. v těchto zemských okresech: Amberg-Sulzbach, Bayreuth, Cham, Deggendorf, Freyung-Grafenau, Hof, Kronach, Kulmbach, Neustadt an der Waldnaab, Passau, Regen, Regensburg, Schwandorf, Straubing-Bogen, Tirschenreuth a Wunsiedel im Fichtelgebirge; a v městských okresech: Amberg, Bayreuth, Hof, Passau, Regensburg, Straubing a Weiden in der Oberpfalz.

V rámci dotačního území budou pro spolupráci MAS Sokolovsko jako partneři prioritní především Místní akční skupiny - Lokale Aktionsgruppe (LAG).

Tab. č. 131: Seznam LAG odpovídající územnímu vymezení na bavorské straně

Landkreis Hof	Landkreis Kronach im Frankenwald
Kulmbacher Land	Wohlfühlregion Fichtelgebirge
Sechsamterland Innovativ	InitiAktivkreis Tirschenreuth
Kooperationsraum Vierstädtedreieck	Gesundheitsregion Hersbrucker Land
Amberg-Sulzbacher Land	Brückenland Bayern-Böhmen
Netzwerkregion Oberpfälzer Seenland	Cham
Regensburger Vorwald und Jura	Straubing-Bogen
Regen	Deggendorf
Freyung-Grafenau	Passau-Nord
Donau-Vils-Wolfach	

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/Central-Europe>

Partnery na saské straně bude MAS Sokolovsko vyhledávat na vymezeném dotačním území, tzn. v Sasku v okresech: Vogtlandkreis, Zwickau, Krušnohoří, Střední Sasko, Saské Švýcarsko a východní Krušné hory, Bautzen a Görlitz, v samostatných městech: Drážďany a Chemnitz a v Durynsku v okresech: Greiz a Saale-Orla.

Tab. č. 132: Seznam LAG odpovídající územnímu vymezení na saské straně:

Vogtland	Saale-Orla
Greizer Land	Anaberger Land
Augustusburger Land	Land des Roten Porphyru
Westlausitz	Oberlausitzer Heide- und Teichlandschaft
Zentrale Oberlausitz	

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/Central-Europe>

Pro projekty s náklady nižšími než 30.000 € bude opět určen fond pro „malé“ projekty (v programovém období 2007 - 2013 s názvem Dispoziční fond), v kterém bude možné realizovat měkké projekty typu "people-to-people", přinášející prohloubení přeshraničních vazeb a kontaktů. Správcem Fondu na území MAS Sokolovsko bude euroregion Euregio Egrensis.

4.4.3.1 Připravované projekty MAS v rámci přeshraniční spolupráce

Projekt Další rozvoj a pokračování Karlovy stezky

Jedná se o připravovaný projekt v rámci Programu na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko (2014-2020). Hlavním partnerem je město Eibenstock. Další partneři projektu jsou ze Saska a z České republiky, jedním z partnerů s finančním příspěvkem je MAS Sokolovsko. „Karlova stezka“ („Karlsruhe“) spojuje přes Krušnohorský hřeben města Aue a Karlovy Vary a zároveň i „Muldavskou cyklostezku“ (Mulderadweg) s „Cyklostezkou Ohre“ (Egerradweg). V připravovaném projektu se jedná o pokračování ve smyslu dalšího rozvoje a pokračování Karlovy stezky. Na straně MAS Sokolovsko jsou naplánována tato opatření:

- masterplan – územní studie napojení Karlsruhe na ostatní cykloturistické systémy v Chodově
- vyhledávací studie vč. výkresové části

4.4.3.2 Projektové záměry v rámci přeshraniční spolupráce

Následuje soupis dalších možných plánovaných projektových záměrů MAS Sokolovsko pro programové období 2014-2020 v rámci OP přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko nebo ČR – Sasko včetně doporučení:

<i>Projektový záměr I.</i>	<i>Doporučení</i>
• Rozvoj bylinkářství v česko-německé příhraničí - setkávání, společná kniha (s recepty na využití bylinek při léčení, v kosmetice a běžném životě), výstavy, účasti na veletrzích	• Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 ➡ IP 6d ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb

<i>Projektový záměr II.</i> • Využití fenoménu zaniklých obcí Slavkovského lesa a Krušných hor (obnova reliktních stromů, ošetření starých stromů, propagační publikace, naučné stezky). Plánována realizace malého i velkého projektu.	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 → IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<i>Projektový záměr III.</i> • Řemesla - rozvoj tradičních řemesel (workshopy, výstavy a veletrhy, společné práce na renovacích a tvorbě replik historických výrobků, spolupráce v této oblasti)	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 → IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<i>Projektový záměr IV.</i> • Spolupráce Infocenter a společná propagace (výměna materiálů, tvorba nového produktu + materiálů k němu)	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 → IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<i>Projektový záměr V.</i> • Čištění řeky Ohře a související doprovodné akce	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 → IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví nebo → IP 6d ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb
<i>Projektový záměr VI.</i> • Rozvoj jazykových a odborných kompetencí žáků (např. technického vzdělávání), partnerské sítě mezi školami	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 3 → IP 10b Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení
<i>Projektový záměr VII.</i> • Senioři: sběr pamětí, předávání zkušeností, mezigenerační dialog	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 → IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví

<i>Projektový záměr VIII.</i> • Společné sportovní aktivity (např. hokejový kemp)	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 3 IP 10b Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení
<i>Projektový záměr IX.</i> • Záchrana genofondu původních druhů ovocných stromů, záchrana a obnova alejí, zřízení sadů s tradičními odrůdami ovocných stromů, vytvoření genobanky ve spolupráce s VŠ, provádění genetických testů dřevin	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví nebo IP 6d ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb
<i>Projektový záměr X.</i> • Stezka kolem pramenů a studánek, možno spojit s cyklostezkou	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví nebo IP 6d ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb
<i>Projektový záměr XI.</i> • Cyklotrasy a cyklostezky se společným tématem na české a německé straně (např. Karlova stezka)	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<i>Projektový záměr XII.</i> • Rozvoj vodáckého využití řeky Ohře	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<i>Projektový záměr XIII.</i> • Rozvoj vodáckého využití řeky Ohře	<i>Doporučení</i> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví

<i>Projektový záměr IX.</i> • Ekologické vzdělávací farmy (sociální začleňování venkova mezi města a okolní krajinu, podpora rozvoje venkovských oblastí, vzdělávání v oblasti zdravé výživy, zvýšit povědomí mezi rodiči a školami o významu ekologických farem)	<i>Doporučení</i> •Projekt je možné realizovat v rámci PO 3
<i>Projektový záměr X.</i> • Zapomenuté památky	<i>Doporučení</i> •Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<i>Projektový záměr XI.</i> • Integrované zahrady (obnova starých zahrad a zřízení nových na území Euregia Egrensis, společná výstava a propagace)	<i>Doporučení</i> •Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<i>Projektový záměr XII.</i> • Regiocard Egrensis (navázat na již realizovaný bavorsko-český projekt, podpořit více aktivity na české straně hranice, případně propojit spoluprací se Saskem)	<i>Doporučení</i> •Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<i>Projektový záměr XIII.</i> • Regionální produkty (na české a německé straně)	<i>Doporučení</i> •Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<i>Projektový záměr IX.</i> • Spolupráce NNO	<i>Doporučení</i> •Projekt je možné realizovat v rámci PO 4

Zdroj: vlastní data

4.4.4 OP NADNÁRODNÍ SPOLUPRÁCE (Transnational cooperation programme)

Operační program je rozdělen do několika zón, přičemž ČR spadá do zóny „Střední Evropa“ (Central Europe) a nově i do nové zóny „Dunaj“ (Danube), pro niž byl vytvořen v programovém období 2014-2020 nový program DANUBE.

CENTRAL EUROPE

Operační program je zaměřen na spolupráci subjektů z veřejného i soukromého sektoru k řešení společných problémů nadnárodního významu v oblasti inovací, nízkouhlíkového hospodářství, životního prostředí, kultury a dopravy.

Své partnery pro projekty může MAS Sokolovsko vyhledávat v rámci ČR, Rakouska, části Německa (pouze regiony Bádensko - Würtensbersko, Bavorsko, Berlín, Braniborsko, Meklenbursko - Přední Pomořansko, Sasko, Sasko - Anhaltsko), Polsku, Maďarsku, Slovinsku, Slovensku, části Itálie (regiony Emilia - Romagna, Furlandsko - Julské Benátsko, Luguire, Lombardie, Piemont, autonomní provincie Bolzano, autonomní provincie Trento, Valle d'Aosta a Benátsko) a v Chorvatsku. (Zdroj: <http://www.central2020.eu/>)

Obr. 1: CENTRAL EUROPE 2014-2020

Zdroj: <http://www.central2020.eu/>

DANUBE

Operační program DANUBE má přispět k vyššímu stupni územní integrace regionu Dunaj a je zaměřen na spolupráci subjektů z veřejného i soukromého sektoru k řešení společných problémů nadnárodního významu.

Témata řešena v rámci jednotlivých priorit zahrnují většinu tradičních témat řešených nadnárodní spoluprací, jako jsou inovace, životní prostředí, kultura a doprava.

Partnery pro spolupráci v rámci operačního programu DANUBE bude MAS Sokolovsko vyhledávat v zemích, která spadají do dotačního území programu a to jsou: ČR, Rakousko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, část Německa, Maďarsko, Moldavsko, Černá Hora, Rumunsko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko a část Ukrajiny.

Obrázek 2: DANUBE 2014-2020

Zdroj: http://www.southeast-europe.net/en/about_see/danubeprogramme/

4.4.4.1 Připravované projekty v rámci nadnárodní spolupráce

MAS Sokolovsko (příp. organizace, ve kterých působí) v současné době připravuje následující projekty v rámci mezinárodní nebo přeshraniční spolupráce.

Projekt InduCult2.0 – Průmyslové dědictví, kulturní bohatství dnešního průmyslu a průkopníci — využití průmyslové kultury ve Střední Evropě:

Jedná se o připravovaný partnerský projekt v rámci nadnárodní spolupráce. Dotačním programem je Interreg CENTRAL EUROPE (SC 3.2 – Zlepšení schopnosti využít kulturní dědictví a zdroje). Vedoucím partnerem projektu je Landkreis Zwickau (Německo). Partnerem za Českou republiku je Krajská síť MAS Karlovarského kraje, z.s., jejímž je MAS

Sokolovsko aktivním členem. Další partneři jsou z Rakouska, Itálie, Slovinska, Chorvatska, Belgie a Polska.

Partneři projektu využijí historické i zcela inovativní regionální hmotné a kulturní statky spojené s průmyslovou tradicí tak, aby si regiony nakonec lépe uvědomily, že nabízejí skvělé podmínky pro práci, život i rekreaci obyvatel. Partneři dále ve spolupráci s místními subjekty znovuobjeví a vyvinou další kladné stránky průmyslově založených oblastí. Zejména pak má projekt za cíl:

- podpořit koncept průmyslové kultury ve střední Evropě
- posílit svébytnost kultury průmyslových regionů a využít ji jako odlišující charakteristiku
- oživit objevitelského (pionýrského) ducha průmyslových regionů

Projekt InduCult2.0 zajistí mezinárodní srovnání, spolupráci, výcvik a výměnu zkušeností ve věci kreativních řešení jmenovaných cílů včetně vědecké (akademické) podpory. Kromě jiných společných akčních výstupů se projekt zasadí o popularizaci průmyslové kultury prostřednictvím nové sítě regionálních koordinátorů, strategického memoranda či série mezinárodních kulturních událostí.

Metodologickým středobodem projektu je mezioborová spolupráce mezi muzei (minulost), firmami (současnost) a školami zástupci kreativní scény (budoucnost) v duchu síťového učení.

Projekt SaMaDu - Saint Marian's Cult in Danube Region

Jedná se o připravovaný partnerský projekt v rámci nadnárodní spolupráce. Dotačním programem je OP DANUBE 2014 – 2020. Hlavním partnerem je MAS Sokolovsko. V současné době probíhají jednání o partnerství s institucemi z Bavorska, Rakouska, Maďarska, Slovenska, Slovinska, Rumunska a Ukrajiny. Jsou mezi nimi i dvě univerzity. Hlavním tématem projektu je Kulturní dědictví Svatomariánského kultu, jeho odkaz pro současnost a využití pro rozvoj regionů.

Cílem projektu je

- zachování, ochrana a další rozvoj nehmotného kulturního dědictví v podobě Svatomariánského kultu v Dunajském regionu, oživení poutních míst, obnovování

zvyků a tradic, transfer křesťanských tradic – filozofických, kulturních a morálních hodnot do sekulární společnosti, odkaz pro moderní dobu

- vytvářet sítě a partnerství v rámci Dunajského regionu prostřednictvím Svatomariánského kultu jako spojnice různých náboženských kultur
- podpora rozvoje udržitelného cestovního ruchu (ve venkovských regionech) prostřednictvím vytvoření nových návštěvnických balíčků a kulturních tras se společným tématem Svatomariánského kultu a vzájemné propagaci všech zapojených partnerů Dunajského regionu

Z uvažovaných projektových záměrů v rámci mezinárodní spolupráce je možno realizovat témata:

- ekologické vzdělávací farmy
- vzdělávání k rozvoji jazykových a dalších klíčových kompetencí dětí, vzdělávání k udržitelnému rozvoji a ke zdravému životnímu stylu
- osvětové kulturní; tradiční a vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost
- podpora a propagace turistických a návštěvnických lokalit regionu
- záchrana, využití a propagace hmotného a duševního dědictví regionu
- předávání zkušeností a dobré praxe mezi MAS Sokolovsko a dalšími organizacemi zabývajícími se regionálním rozvojem v zahraničí

4.4.5 Závěr a shrnutí ke kapitole o národní, přeshraniční a mezinárodní spolupráci

Realizace projektů spolupráce na národní, mezinárodní, nadnárodní nebo přeshraniční úrovni sice přináší pro MAS nové nároky na jazykové kompetence, vyšší časovou náročnost nebo nutnost přijetí nových opatření, ale realizace takových projektů přispěje k dalšímu rozvoji sokolovského regionu. Přináší také možnost učit se od jiných, inspirovat se příklady dobré praxe a ty aplikovat v místních podmínkách a tím ještě více pomoci k rozvoji území. V neposlední řadě realizace mezinárodních projektů přispěje ke zvýšení kompetencí MAS a jejich pracovníků, kteří mohou obohatit svůj region o nové nápady.

4.5 Popis zvláštních opatření pro hodnocení

Nastavení systému kvalitního vyhodnocování realizace integrovaných nástrojů, včetně SCLLD, je podmínkou pro vyhodnocování úspěšnosti zacílení intervencí, souladu skutečných potřeb s nastavením a všech realizací integrovaných nástrojů a procesu dosahování plánovaných změn. Opatření pro řízení, sledování a hodnocení strategie jsou dány nastavení systému evaluace a monitoringu strategie.

4.5.1 Vymezení pojmů evaluace a monitoringu

Evaluace

Evaluace neboli hodnocení je proces, který je založený na sběru primárních a sekundárních dat, tedy monitoringu. Získaná data jsou poté v procesu evaluace podrobena odbornému vyhodnocování s cílem získat spolehlivé podklady pro strategické řízení a řízení implementace. Evaluací se tedy rozumí zpracovávání a vyhodnocování informací získaných v rámci monitoringu i mimo něj. Součástí tohoto procesu je také formulace závěrů a doporučení, které mohou vést ke zlepšení implementace strategie, ale také interpretace získaných informací pro dosažení zpětné vazby. V závěru evaluace je vyhodnocena relevance a naplnění cílů. Samotné evaluaci předchází proces monitorování, a tudíž monitoring může být také chápán jako nezbytná součást evaluace.

Pro kvalitní průběh procesu evaluace je třeba řídit standardy pro evaluaci, mezi které patří užitečnost, proveditelnost, korektnost a přesnost. (Zdroje: MMR, *Metodický pokyn pro evaluace v programovém období 2014 – 2020, verze 3:0, Evropské strukturální a investiční fondy. Česká evaluační společnost, Formální standardy provádění evaluací. Česká evaluační společnost, Etický kodex evaluátora.*)

Monitoring

Monitoring neboli monitorování, je kontinuální proces, který je zaměřen na sběr primárních dat k evaluaci. Monitorování se nesoustředí jen na pouhý sběr dat a informací, ale vytváří také systém sběru dat a informací a jejich shromažďování. Monitorování zjišťuje stav a pokrok realizace programů a projektů. Součástí monitoringu je i průběžné porovnávání získaných informací s výchozími hodnotami a předpokládaným plánem. Monitorování je soustavnou činností, která probíhá během celé realizace integrovaných projektů, ale i po jejich ukončení. Pro adekvátní monitoring je nezbytná vazba na cíle a měřitelné indikátory. (Zdroj: MMR, *Metodický pokyn pro evaluace v programovém období 2014 – 2020, verze 3:0, Evropské strukturální a investiční fondy.*)

V SCLLD jsou nastaveny monitorovací indikátory z indikátorových soustav příslušných operačních programů (IROP, OP Z, PRV), které jsou definovány v jednotlivých programových rámcích.

Monitorovací indikátory jsou dle doporučení a teorie ke strategickému plánování **SMART** tj.

- **Specifické**
- **Měřitelné**
- **Akceptovatelné**
- **Realizovatelné**
- **Termínované**

Indikátor je nástroj pro měření cíle/plánu, postupu či dosažených efektů jednotlivých úrovní implementace. Indikátor musí být přesně definován a tvoří jej kód, název, jasná definice, měrná jednotka včetně popisu způsobů měření, zdroj údajů, výchozí, cílová a dosažená hodnota. Pojem indikátor má stejný význam jako jeho český ekvivalent „ukazatel“. Indikátor měří, zda bylo dosaženo vytýčeného cíle, jaké jsou výsledky, kvalita a kontext hodnocené strategie. Indikátor vytváří číselnou informaci, která může pomoci v hodnocení a v dalším rozhodovacím procesu.

U indikátorů jsou definovány hodnoty:

- **Výchozí hodnota indikátoru** – hodnota indikátoru se měří před začátkem realizace strategie.
- **Cílová hodnota indikátoru** – hodnota stanovená MAS jako stav, kterého chce dosáhnout, obecně je doporučeno používat absolutní hodnoty cílové hodnoty indikátoru, nepoužívat poměrové nebo procentuální vyjádření.
- **Dosažená hodnota indikátoru** – hodnota naplnění indikátoru, jedná se o kumulativní nebo přírůstkový údaj od začátku realizace strategie.
- **Závazek** – suma cílových hodnot indikátoru.

Dělení věcných indikátorů:

- **Indikátory výstupů:** informace o okamžitých výstupech, zpravidla ve fyzikálních jednotkách nebo počty, kusy apod. (např. délka stezky v km, počet podpořených účastníků školení). Parametry, které musí indikátory splňovat:
 - definice, měrná jednotka, metoda sledování, zdroj dat,
 - výchozí hodnota musí být vždy nulová,

- hodnota musí být stanovena,
- vazba na indikátor výsledku.
- **Indikátory výsledků:** přímá vazba na stanovené cíle. Prokázání, zda bylo cíle dosaženo. Vyjadřuje se ve fyzických jednotkách (např. snížení doby jízdy) nebo peněžních (např. snížení dopravních nákladů). Parametry indikátoru:
 - definice, měrná jednotka, metoda sledování, zdroj dat,
 - výchozí hodnota, zpravidla nenulová,
 - cílová hodnota musí být stanovena.
- **Indikátory kontextové:** charakterizují prostředí, nevhodné pro přímé hodnocení efektu

Základním nástrojem pro monitorování je jednotný monitorovací systém MS2014+. Systém umožňuje sledovat jednotlivé integrované projekty realizované v rámci CLLD, i samotné naplňování SCLLD. Zpracování údajů z integrovaných projektů v monitorovacím systému umožňuje sledování plnění zadaného finančního plánu a plánovaných hodnot monitorovacích indikátorů. MAS Sokolovsko provádí prostřednictvím monitorovacího systému MS2014+ monitorování realizace jednotlivých integrovaných projektů a také monitorování SCLLD jako celku. (Zdroje: MMR, Metodická příručka MMR ČR, *Evaluace socioekonomického rozvoje*, 2005. MMR, *Metodický pokyn zásady tvorby a používání indikátorů v programovém období 2014 – 2020. Verze 3:0, 2014.*)

4.5.2 Zpráva o plnění SCLLD MAS Sokolovsko

Jednou za půl roku MAS Sokolovsko předkládá Zprávu o plnění SCLLD řídicímu orgánu. Zprávu o plnění SCLLD schvaluje nejvyšší orgán organizační složky MAS Sokolovsko, tedy Valná hromada partnerů. MAS Sokolovsko monitoruje **celkový kontext SCLLD**. Zpráva o plnění SCLLD je předkládána dvakrát ročně, do 15. 1. s použitím údajů k 31. 12. předchozího roku a do 15. 7. s použitím údajů k 30. 6. Zpráva o plnění SCLLD je přístupná řídicímu orgánu a Regionální stálé konferenci (RKS) Karlovarského kraje.

Zpráva o plnění SCLLD bude obsahovat nejen informace o realizaci integrovaných projektů v rámci CLLD, ale také informace o kontextu SCLLD v rámci regionu a o naplňování realizace SCLLD. Součástí Zprávy bude přehled vývoje realizace SCLLD, schválených a realizovaných projektů a plnění podmínek SCLLD včetně plnění indikátorů, dodržení

harmonogramu a finančního plánu. Na základě hodnocení dosaženého plnění SCLLD a hodnocení kontextu v rámci regionu může MAS Sokolovsko ve Zprávě o plnění SCLLD navrhnout změny SCLLD.

Změny v SCLLD mohou být nepodstatná nebo podstatné. **Nepodstatné změny** nevyžadují vydání Dodatku k Prohlášení o akceptaci SCLLD. K provedení těchto změn stačí, aby je řídicí orgán vzal na vědomí, resp. akceptoval prostřednictvím MS2014+.

Jedná se o:

- změnu kontaktních osob či statutárních zástupců nositele,
- změnu sídla, plátcovství DPH a dalších obecných informací o nositeli IN,
- uzavření a změny smluv s partnery, změny partnerů,
- změnu v osobách realizačního týmu.

Ostatní **změny** jsou považovány za **podstatné**, zejména se jedná o změnu v rozpočtu SCLLD, změnu indikátorů, o změnu strategických, specifických cílů a opatření.

Obecně zprávy o plnění integrovaných strategií slouží jako podklad pro zpracování doporučení pro přípravu harmonogramu výzev a dále jako podklad pro Zprávu o pokroku integrovaných nástrojů, kterou zpracovává MMR – ORP a která je jedním z podkladů pro zpracování Výroční zprávy o implementaci DoP pro programové období 2014 – 2021.

Do 30 pracovních dnů od ukončení posledního projektu v rámci SCLLD předkládá nositel MAS Sokolovsko Závěrečnou zprávu o plnění integrované strategie. Struktura a obsah této Zprávy a proces administrace je stejný jako v případě řádné pololetní Zprávy o plnění integrované strategie. (Zdroje: MMR, Metodická příručka MMR ČR, *Evaluace socioekonomického rozvoje, 2005. MMR, Metodický pokyn zásady tvorby a používání indikátorů v programovém období 2014 – 2020. Verze 3:0, 2014.*)

4.5.3 Realizace evaluace MAS Sokolovsko

Mezi hlavní úkoly realizace evaluace SCLLD na úrovni MAS Sokolovsko patří zejména:

- Sestavení návrhu, realizace, aktualizace a vyhodnocení evaluačního plánu
 - Poskytování dostupných informačních zdrojů pro provádění evaluací
-

- Sledování naplňování SCLLD
- Aktivní spolupráce s evaluátory a pracovníky evaluace na národní úrovni
- Zveřejňování výstupů evaluačních aktivit

Evaluace SCLLD je obsáhlý a náročný proces, který MAS Sokolovsko řešit ve spolupráci s externím zpracovatelem pro dodržení nezávislosti a kvality evaluačního procesu. V procesu evaluace je kladen důraz na odbornost a nezávislost zpracování, kvalitu a vypovídací schopnost výsledků práce a především na transparentnost celého postupu.

Podrobněji je problematika evaluace SCLLD a monitoringu rozpracována ve **dvou vnitřních směrnících** MAS Sokolovsko – evaluačním plánu a interní směrnici na provádění kontroly projektů a monitorování realizace strategie. V těchto vnitřních směrnících jsou definována pravidla pro provádění monitoringu a evaluace SCLLD MAS Sokolovsko. Směrnice je možno dle potřeby aktualizovat tak, aby byly vždy v souladu s aktuálními doporučeními řídicích orgánů a aby byl dodržen soulad mezi těmito doporučeními, strategií a prováděnou praxí.

Monitoring projektů je jedním **ze zdrojů dat pro evaluaci**, dalšími používanými zdroji jsou dotazníkové šetření, komunitní setkávání, rozhovory s místními aktéry, data z informačního systému MS 2014+. Je respektován tzv. **princip triangulace**, kdy daný závěr má být podložen 2 (nejlépe však 3) různými zdroji dat nebo metodami hodnocení. Monitorování projektů může být ex-ante, interim a ex-post, podrobnosti jsou stanoveny vnitřní směrníci. Monitoringem se rozumí kontrola realizace projektu na místě nebo v kanceláři MAS Sokolovsko v případě měkkých projektů, vždy za účasti žadatele/příjemce. Monitoring projektů je prováděn dvěma interními pracovníky MAS Sokolovsko. Z monitoringu je pořizován protokol, jehož vzor, způsob pořízení, uložení a nakládání s daty je uveden ve vnitřní směrnici.

Evaluační plán je plánem hodnotících aktivit na celé programové období. Je možné jej podle potřeby aktualizovat. V rámci jednotlivých aktualizací jsou detailně rozpracovávány evaluační aktivity na nejbližší období (1 - 2 roky). Přílohou evaluačního plánu je vždy tabulka s plánem evaluačních aktivit, která je dle potřeby aktualizována. Podrobnosti evaluačního plánu jsou rozpracovány v samostatné vnitřní směrnici.

Především z důvodu finanční a časové náročnosti procesu evaluace bude MAS Sokolovsko provádět pouze **dvě komplexní evaluace** zpracované externím evaluátorem v součinnosti s pracovníky MAS (smíšený typ evaluace z hlediska zpracovatele). Tím je dána nezávislost procesu evaluace. Střednědobé hodnocení (mid-term evaluace) je prováděno za účelem

zlepšení implementace strategie (formativní typ evaluace). Jedná se o povinnou mid-term evaluaci realizace SCLLD.

Cílem následného hodnocení strategie (ex-post evaluace) je vyhodnotit, zda byly dosaženy cíle strategie, jak přínosná a efektivní byla realizace strategie pro území MAS Sokolovsko (sumativní typ evaluace).

V průběhu programového období bude provedeno i **několik tematických evaluací** (evaluace spokojenosti příjemců a žadatelů, evaluace publicity, hodnocení administrativní kapacity MAS pro realizaci strategie). Případně bude provedena evaluace operativní, která může být provedena dle aktuálních potřeb a není zahrnuta v dlouhodobém plánu evaluačních aktivit.

Tyto tematické evaluace se pravidelně opakují (ongoing evaluace) a provádí se interně, zpracovávají je zaměstnanci MAS Sokolovsko, pouze hodnocení administrativní kapacity MAS Sokolovsko pro realizaci strategie bude zajištěno ve spolupráci s jinou MAS (smíšený typ zpracování).

Odborné vzdělávání a dodržování etického kodexu u pracovníků MAS Sokolovsko podílejících se na evaluačním procesu jsou zárukou odbornosti. Zveřejňování evaluace představuje transparentnost. Projednávání výsledků evaluace strategie v orgánech MAS Sokolovsko (monitorovací výbor, programový výbor, valná hromada partnerů) zaručuje poskytnutí zpětné vazby. Nastavení procesu evaluace a kvalita výstupů evaluace jsou v souladu s definovanými standardy České evaluační společnosti a představují tak záruku kvality. Pro vypovídací schopnost evaluačního procesu a jejímu vlivu na implementaci SCLLD bude dbáno na srozumitelnost výsledků evaluace. V průběhu evaluačního procesu dojde k součinnosti zainteresovaných subjektů na území MAS Sokolovsko, tj. partnerů, příjemci dotace, kanceláře MAS Sokolovsko, zpracovatelů evaluace apod. Dosažení Best Practice bude mimo jiné dosaženo sdílením příkladů správné praxe mezi MAS Sokolovsko a jinými MAS.

Nejen příprava SCLLD, ale i její následná implementace jsou strnulým konceptem. Jedná se o dlouhodobý proces, ve kterém jsou možné na základě zjištění získaných evaluačním procesem možné změny.

5 Přílohy

Závěrečná část dokumentu je tvořena základními přílohami nezbytnými pro posouzení kvality strategie ze strany řídicích orgánů. Kapitola obsahuje mj. časový harmonogram a finanční plán, mapu území a seznam obcí MAS Sokolovsko o.p.s., stručný popis postupu zapojení komunit do tvorby strategie a identifikovaná rizika, s nimiž se strategie může při svém naplňování potýkat.

5.1 Časový harmonogram a finanční plán

Jedná se o předběžný návrh finančního plánu a časového harmonogramu realizace Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko na období 2014-2020. K upřesnění dojde při tvorbě implementační části dokumentu v závěru roku 2015.

Tab. č. 133: Časový harmonogram realizace SCLLD

ROK	Finanční výhled*	Očekávané dotace – 80%	Vlastní/jiné zdroje – 20%
2016			
2017			
2018			
2019			
2020			
2021			
2022			
2023			
<i>Celkem</i>			

*Hodnoty jsou vázány k odhadovanému datu podání žádosti o dotaci, či k zahájení realizace projektu u projektů realizovaných z vlastních zdrojů, tj. bez dotace.

Pozn.: Dá se předpokládat, že bude prodlouženo zahájení čerpání dotací minimálně do roku 2015 s ohledem na současné prodlevy příprav a schvalování operačních programů i s ohledem na zkušenosti z předešlého programového období 2007-2013, a dále ukončení čerpání až v r. 2022 s ohledem na pravidlo $n+2$.

Tab. č. 134: Financování programových rámců v roce 2016

ROK 2016												
Strategický cíl CLLD	Specifický cíl CLLD	Opatření CLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje
			Program	Prioritní osa/ Priorita Unie	Investiční priorita/ Prioritní oblast	Specifický cíl programu/ Opatření EZFRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu	1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	OPZ	2	2.III	zaměstnanost	0	0	0	0	0	0
	1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživ. učení	IROP	4	4.I	2.IV	0	0	0	0	0	0
1.2 Podpora regionálních prac. míst pro zvýšení zaměstnanosti	1.2.1 Podpora a rozvoj soc. podnikání	1.2.1.1 Soc. podnikání	OPZ	2	2.III	soc. podniky	3000	2500	0	2550	450	0
		1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	IROP	4	4.I	2.II	0	0	0	0	0	200
1.3 Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny	1.3.1 Podpora začleňování soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	OPZ	2	2.III	soc. služby	3000	2550	450	3000	0	0
2.1 Zkvalitnění života v obcích	2.1.3 Podpora prarodinných opatření	2.1.3.1 Podpora prarod. opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce	OPZ	2	2.III	prarodinná opatření	0	0	0	0	0	0

3.1 Životní prostředí a udržitelný rozvoj	3.1.1 Péče o životní prostředí	3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje	IROP	4	4.I	3.III	0	0	0	0	0	0
3.2 Podpora místního CR	3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek lyžařských či běžeckých oblastí	3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa	PRV		19.2.1	čl. 25.2	3000	2250	750	3000	0	0
3.3 Podpora podnikání na venkově	3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství	3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků	PRV		19.2.1	čl. 17.1 a zeměd. podniky	4000	1200	400	1600	2400	400
		3.3.1.2 Podpora lesnictví	PRV		19.2.1	čl. 17.1 c lesnická infrastr.	3000	1800	600	2400	600	300
		3.3.1.3 Podpora zemědělství	PRV		19.2.1	čl. 17.1 c zemědělská infrastr.	0	0	0	0	0	0
		3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. zem. produktů	PRV		19.2.1	čl. 35.2 d	0	0	0	0	0	0
		3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova	PRV		19.2.1	čl. 14	251	160,0125	53,3375	213,35	37,65	0

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

	3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání	3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání	PRV		19.2.1	čl. 19	4000	1200	400	1600	2400	400
4.1 Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí	4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury	IROP	4	4.I	1.II	18000	17100	0	17100	900	900
		4.1.1.2 Řešení integr. záchr. systému	IROP	4	4.I	1.III	0	0	0	0	0	0
4.2 Péče o soc. vyloučené lokality	4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	IROP	4	4.I	2.I	5700	5415	0	5415	285	570
4.4 Záchrana místního kulturního dědictví	4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	IROP	4	4.I	3.I	0	0	0	0	0	0
5.1 Rozvoj partnerství	5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce		PRV		19.3.1	čl. 44	1246	747,6	249,2	996,8	249,2	0

Zdroj: vlastní data

Tabulky pro roky 2017-2021 budou doplněny po odkontrolování postupu na MMR do konce 10/2015

Tab. č. 135: Souhrnný přehled financování za roky 2016-2021

SOUHRNNÝ PŘEHLED ZA ROKY 2016 -2020												
Programový rámec (Specifický cíl CLLD)	Opatření CLLD	Podopa- tření CLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v Kč)					Nezpůsobilé výdaje
			Program	Prioritní osa/ Priorita Unie	Investiční priorita/ Prioritní oblast	Specifický cíl programu/ Opatření EZFRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho dotace		Z toho vlastní zdroje příjemci		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje	Veřejné zdroje	Soukromé zdroje	
PR IROP	F 1.1	P 1.1.1										
		P 1.1.2										
	F 1.2	P 1.2.1										
		P 1.2.2.										
PR ZAM	F 2.1	P 2.1.1										
		P 2.1.2										
	F 2.2	P 2.2.1										
		P 2.2.1										
PR PRV	F 3.1	P 3.1.1										
		P 3.1.2										
	F 3.2	P 3.2.1										
		P 3.2.2										

Tabulka bude doplněna po doplnění tabulek financování za roky 2017-2021 do konce 10/2015.

Indikátory podle jednotlivých programových rámců (specifických cílů) a Fichí (opatření) SCLLD. Tabulka se zpracovává souhrnně za celé období.

Tab. č. 136: Indikátory programových rámců za roky 2016-2021

Programo vý rámec (Specifický cíl SCLLD)	Opatře ní SCLLD	Podop a-tření CLLD	IDENTIFIKACE programu				Identifikace indikátorů				Hodnoty indikátorů				Odůvodně ní, jakým způsobem byly hodnoty stanoveny
			Progra m	Priorit ní osa/ Priorit a Unie	Investič ní priorita/ Prioritní oblast	Specifick ý cíl program u/ Opatření EZFRV	Kód NČI2014 +	Název indikátor u	Měrná jednot ka	Typ indikátoru (výstup/výsledek/dop ad)	Výcho zí hodnot a	Datum výchozí í hodnot y	Cílová hodnot a	Datum cílové hodnot y	
SC 1	O 1.1	P 1.1.1	OP X												
		P 1.1.2	OP Y												
	O 1.2	P 1.2.1	OP X												
SC 2	O 2.1	P 2.1.1	OP Y												
		P 2.1.2	OP X												
		P 2.2.1													

Hodnoty budou doplněny po finálním odsouhlasení alokací ze strany MMR do konce 10/2015.

5.2 Mapa území a seznam obcí

Mapové zobrazení strategií vymezeného území (vazby na NUTS 2 a NUTS 3). Seznam obcí, na němž může být SCLLD realizována (seznam odpovídá údajům ze standardizace MAS).

Aktuální mapu MAS je nutno upravit o vazby na NUTS2 a NUTS3. Mapa se zpracovává.

Tab. č. 137: Seznam obcí MAS Sokolovsko

Seznam obcí, na jejichž území je SCLLD realizována		
Poř.č.	Název obce	Okres
1	Březová	Sokolov
2	Bublava	Sokolov
3	Bukovany	Sokolov
4	Dasnice	Sokolov
5	Dolní Nivy	Sokolov
6	Dolní Rychnov	Sokolov
7	Habartov	Sokolov
8	Hory	Karlovy Vary
9	Horní Slavkov	Sokolov
10	Chlum Svaté Máří	Sokolov
11	Chodov	Sokolov
12	Jenišov	Karlovy Vary
13	Jindřichovice	Sokolov
14	Josefov	Sokolov
15	Kaceřov	Sokolov
16	Krajková	Sokolov
17	Královské Poříčí	Sokolov
18	Kraslice	Sokolov
19	Krásno	Sokolov
20	Kynšperk nad Ohří	Sokolov
21	Libavské Údolí	Sokolov
22	Loket	Sokolov
23	Lomnice	Sokolov
24	Mírová	Karlovy Vary
25	Nové Sedlo	Sokolov
26	Nová Ves	Sokolov
27	Oloví	Sokolov
28	Přebuz	Sokolov
29	Rotava	Sokolov
30	Rovná	Sokolov
31	Sokolov	Sokolov
32	Staré Sedlo	Sokolov
33	Stříbrná	Sokolov
34	Svatava	Sokolov
35	Šabina	Sokolov
36	Šindelová	Sokolov
37	Vintířov	Sokolov

Zdroj: vlastní data

5.3 Popis postupu zapojení komunity do vypracování strategie

Popis postupu zapojení komunity do vypracování strategie. Povinnost vložit funkční odkaz k dohledání úložiště obsahující veškeré zápisy, prezenční listiny, dokumentaci zapojení komunity (doklady o zapojení veřejnosti a členů místního partnerství do přípravy SCLLD musí být dálkově přístupné na odkaze vloženém do MS2014+ buď na veřejné, nebo neveřejné části webu MAS).

5.4 Analýza rizik

Následující tabulka stručně analyzuje významnost a pravděpodobnost výskytu rizik, se kterými se Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko může potýkat. Tabulka uvádí také způsob jejich eliminace či předcházení.

Tab. č. 138: Tabulka analýzy rizik

Druh rizika	Závažnost rizika	Pravděpodobnost / četnost výskytu rizika	Předcházení / eliminace rizika
FINANČNÍ RIZIKA SCLLD			
Neschválení jednotlivých programových rámců SCLLD řídicími orgány	významné	nepravděpodobné	Kvalitní zpracování strategie a všech požadovaných příloh, s čímž má MAS i subjekty do tvorby SCLLD zapojené, zkušenosti.
Neproplacení výdajů spojených s administrováním SCLLD	významné	nepravděpodobné	MAS Sokolovsko byla podpořenou MAS již v předchozím programovém období EU a má tudíž s vyúčtováním zkušenosti. Přesto organizace počítá s účastí svých pracovníků na relevantních školeních, ví o nutnosti komunikovat s pracovníky kontrolujících vyúčtování výdajů.
FINANČNÍ RIZIKA PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH V RÁMCI SCLLD			
Nedostatek finančních prostředků na předfinancování a v průběhu realizace projektů	významné	nepravděpodobné	Jednotliví příjemci i MAS samotná dlouhodobě plánují své záměry a v předstihu si připravují prostředky na předfinancování akcí.
Navýšení cen vstupů	významné	nepravděpodobné	Toto riziko je neovlivnitelné, ale lze na něj pružně reagovat změnami projektů a výběrem vhodných dodavatelů.
Změny ve výši schválené dotace	významné	pravděpodobné	Jednotlivé dotační tituly sice v předstihu avizují max. míru dotace. Vždy je však nutno počítat s rezervou na příp. nezpůsobilé výdaje a tudíž vyšší vlastní spoluúčasti.
PRÁVNÍ RIZIKA SCLLD			
Chybně nastavený soulad fungování CLLD a legislativy pro OPS	významné	nepravděpodobné	MAS Sokolovsko prošla standardizací MAS, která kontrolovala nastavení souladu fungování organizace a metody CLLD.
Nedodržení pokynů (MPIN, pokyny provedení evaluace ad.)	významné	nepravděpodobné	SCLLD MAS Sokolovsko je zkontrolována řídicími orgány vázanými na jednotlivé programové rámce SCLLD.
PRÁVNÍ RIZIKA PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH V RÁMCI SCLLD			
Nedodržení Pokynů pro zadávání zakázek	významné	nepravděpodobné	Zpracování výběrových řízení doporučujeme zadávat odborným organizacím. Výběrová řízení budou konzultována s poskytovateli dotací.
Nedodržení ostatních	významné	nepravděpodobné	Realizátoři budou mít k dispozici veškeré

podmínek dotačních titulů			metodické pokyny, budou mít možnost účastnit se školení, konzultovat průběh realizace projektů.
Nedodržení právních norem ČR, EU	významné	nepravděpodobné	Realizátoři budou mít k dispozici veškeré metodické pokyny, budou mít možnost účastnit se školení, konzultovat průběh realizace projektů.
Nevyřešené vlastnické/majetkové vztahy	významné	nepravděpodobné	Vlastnické a majetkové vazby budou kontrolovány již při předložení žádosti o dotaci.
PROVOZNÍ RIZIKA SCLLD			
Nedostatek poptávky po programových rámcích realizovaných v rámci SCLLD	významné	pravděpodobné	Aktuální nastavení dotačních titulů, které budou prostřednictvím SCLLD realizovány na území MAS, neodpovídají požadavkům subjektů v regionu. Na toto musí MAS reagovat zvýšenou propagací, osvětou, animací regionu.
Nedostatečná propagace SCLLD	významné	nepravděpodobné	Informace o SCLLD jsou pravidelně aktualizovány na webu MAS a jejích partnerech, na facebooku MAS, v časopisu Leader, který MAS Sokolovsko vydává, na osobních jednáních pracovníků MAS s partnery a dalšími subjekty relevantními pro využití SCLLD.
Nedostupná, či nekvalitní pracovní síla osob podílejících se na realizaci SCLLD	významné	nepravděpodobné	MAS Sokolovsko působí na trhu již od r. 2006, od r. 2009 realizuje strategii i vlastní dotované projekty. Organizace má zajištěn kvalitní tým, jeho rozsah odpovídá potřebám realizace strategie a může být flexibilně upravován.
Nenaplnění partnerských, dodavatelsko-odběratelských smluv	významné	nepravděpodobné	S jednotlivými partnery i dodavateli jsou uzavírány kvalitně nastavené smlouvy. Smlouvy s obcemi jsou schvalovány jednotlivými zastupitelstvy. Partneri jsou voleni zodpovědně, jejich schvalování prochází správní radou a programovým výborem MAS.
Nenaplnění monitorovacích indikátorů SCLLD	významné	pravděpodobné	Byť jsou monitorovací indikátory nastaveny s co největší přesností, je pravděpodobné, že odhad se bude lišit od skutečnosti. Na toto bude MAS reagovat pravidelnou evaluací a aktualizací SCLLD a komunikací s potenciálními žadateli.
PROVOZNÍ RIZIKA PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH V RÁMCI SCLLD			
Nekvalitní projektový tým realizátorů projektů	významné	nepravděpodobné	Žadatelé v žádosti o dotaci dokládají svou připravenost na administrování projektu.
Nedostatek poptávky po výstupech projektů realizovaných v rámci SCLLD	významné	nepravděpodobné	Záměry obsažené v SCLLD vychází z průzkumů trhu a dobré místní znalosti.
Nenaplnění monitorovacích indikátorů projektů realizovaných v rámci SCLLD	významné	nepravděpodobné	Na dodržení indikátorů bude dohlížet projektový tým v čele s vedoucím + dotační management.
Dodatečné změny v projektech po jejich schválení k realizaci	nevýznamné	pravděpodobné	Změny projektů jsou běžnou součástí projektového řízení. Příjemci budou informováni o způsobech hlášení a schvalování změn projektů.

Zdroj: vlastní data

Grafickým zobrazením analýzy rizik je mapa rizik, kde vodorovná osa „x“ představuje pravděpodobnost výskytu a svislá osa „y“ závažnost rizika.

Obr. č. 91: Mapa rizik

VÝZNAMNÉ NEVÝZNAMNÉ	III. KVADRANT	IV. Kvadrant
	Neschválení jednotlivých programových rámců SCLLD řídicími orgány. Neproplacení výdajů spojených s administrováním SCLLD. Nedostatek finančních prostředků na předfinancování a v průběhu realizace projektů. Navýšení cen vstupů. Změny ve výši schválené dotace. Chybně nastavený soulad fungování CLLD a legislativy pro OPS. Nedodržení pokynů (MPIN, pokyny provedení evaluace ad.). Nedodržení Pokynů pro zadávání zakázek. Nedodržení ostatních podmínek dotačních titulů. Nedodržení právních norem ČR, EU. Nevyřešené vlastnické/majetkové vztahy. Nedostatečná propagace SCLLD. Nedostupná, či nekvalitní pracovní síla osob podílejících se na realizaci SCLLD. Nenaplnění partnerských, dodavatelsko-odběratelských smluv. Nekvalitní projektový tým realizátorů projektů. Nedostatek poptávky po výstupech projektů realizovaných v rámci SCLLD. Nenaplnění monitorovacích indikátorů projektů realizovaných v rámci SCLLD.	Nenaplnění monitorovacích indikátorů SCLLD. Nedostatek poptávky po programových rámcích realizovaných v rámci SCLLD. Změny ve výši schválené dotace.
	I. KVADRANT	II. KVADRANT
		Dodatečné změny v projektech po jejich schválení k realizaci.
	NEPRAVDĚPODOBNÉ	PRAVDĚPODOBNÉ

Převvedeme-li informace z výše uvedené tabulky do mapy rizik, zjistíme, že ve **IV. kvadrantu** (rizika současně **významná a pravděpodobná**) se nacházejí 3 rizika: Nenaplnění monitorovacích indikátorů SCLLD, Nedostatek poptávky po programových rámcích realizovaných v rámci SCLLD a Změny ve výši schválené dotace.

Nenaplnění monitorovacích indikátorů SCLLD:

- **Významnost:** nenaplnění monitorovacího indikátoru by mělo velký význam na velikost alokace a na příp. sankce řídicích orgánů vůči MAS.

- **Pravděpodobnost:** vzhledem k velkému indikátorů a obrovskému rozsahu možných projektů, je vysoce pravděpodobné, že odhady naplnění indikátorů nebudou přesné.
- **Předcházení/eliminace:** pracovníci MAS zodpovědní za monitoring a evaluaci SCLLD, budou průběžně sledovat plnění indikátorů a budou zavčas informovat řídicí orgán o případném rozdílu plnění. Situaci je možné řešit např. žádostí řídicího orgánu o podstatnou změnu SCLLD, příp. změnou fichí, které budou vyhlašovány.

Nedostatek poptávky po programových rámcích realizovaných v rámci SCLLD:

- **Významnost:** nedostatečná poptávka by vedla k nečerpání prostředků v jednotlivých programových rámcích, docházelo by k následnému krácení alokace na další roky a ve svém důsledku by to mohlo vést i k pochybám o efektivnosti metody CLLD.
- **Pravděpodobnost:** pracovníci MAS Sokolovsko provedli podrobný průzkum potřeb na svém území. Výsledek není v perfektním souladu. Operační programy neodpovídají svým nastavením potřebám regionu. Z tohoto důvodu je možné, že poptávka nebude v dostatečné výši.
- **Předcházení/eliminace:** jednou z možností předcházení tohoto rizika je práce uvnitř – tj. aktivní komunikace se subjekty v regionu, animace a informování o možnostech, hledání konkrétních žadatelů. Druhou možností je práce navenek – tj. systematický tlak na orgány mající vliv na vyjednávání obsahu operačních programů a na orgány rozhodující o zapojení metody CLLD do dalších operačních programů (OPPIK, OPŽP ad.).

Změny ve výši schválené dotace:

- **Významnost:** neobdržení dotace ve výši, která se předpokládala, má vždy významný dopad, a to jak na příjemce, tak na poskytovatele dotace (nečerpání alokace dle plánu).
- **Pravděpodobnost:** s ohledem na zkušenosti z předchozího programového období EU lze očekávat, že i v období let 2015-2022 budou administrativní/byrokratické požadavky na žadatele/příjemce tak vysoké, že budou moci mít vliv na míru pravděpodobnosti vzniku chyby a následného krácení dotace/udělení sankce.
- **Předcházení/eliminace:** toto riziko eliminovat nelze, lze mu však předcházet účastí příjemců i poskytovatelů dotací na školeních, aktivní vzájemnou komunikací, sledováním metodik a dokumentů vázaných na dotace.

Další skupina rizik jsou rizika **nevýznamná** a **nepravděpodobná**. Taková rizika nebyla identifikována.

Skupina rizik **významných**, ale **nepravděpodobných**, je nejvíce a jsou popsána v rámci tabulky analýzy rizik.

Do skupiny rizik **nevýznamných**, leč **pravděpodobných**, spadá především riziko dodatečných změn projektů, tj. změn po podpisu dohody o poskytnutí dotace. Pokud jsou příjemcem dotace včas identifikovány a komunikovány s poskytovatelem dotace, lze je považovat za nevýznamná. S ohledem na délku schvalovacího procesu, následného podpisu dohody, výběrového řízení apod. je přirozené, že dochází k nutným změnám projektů (obsahových i finančních). Snižovat jejich pravděpodobnost výskytu můžeme pouze tlak na vysokou kvalitu přípravy projektu, rychlou realizaci a výběr kvalitních dodavatelů a členů realizačního týmu.

Závěrem lze konstatovat, že Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko je na existenci rizik připravena a čerpá ze svých bohatých zkušeností z minulosti.